

47,448

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

47448

ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Α Ε Τ Ι Ο Υ

ΛΟΓΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΟΝ ΝΥΝ ΕΚΔΟΘΕΙΣ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΚΩΣΤΟΜΟΙΡΟΥ 47448

ὕψιγγόυ τῆς ὀφθαλμολογίας καὶ ὠτολογίας ἐν Ἀθήναις
ἐταίρου ἀντεπιστέλλοντος τῆς ἱατρικῆς ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας

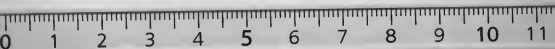
47,448

PARIS

LIBRAIRIE C. KLINCKSIECK

11, RUE DE LILLE, 11

1892

ΤΩ ΠΡΥΤΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΤΩ.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Α' ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩ ΠΡΥΤΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΤΩ

Πρὸς τὸν κύριον Παῦλον Ἰωάννου
πρύτανιν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου
καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σεβαστὴν ἀκαδημαϊκὴν σύγκλητον.

Κύριε πρύτασι, Μιχαὴλ Χατζημιχαήλ πρυτανεύοντος ἔδοξε τῇ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου συγκλήτῳ ἐπιτρέψαι ἔμοι τὴν ἔκδοσιν τῶν τοῦ Ἀετίου ἀνεκδότων βιβλίων, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ IB βιβλίου αὐτοῦ· ὅσον δ' ὑψίστη ἢ τιμὴ αὕτη, τοσοῦτον μάλιστα καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ φιλοτιμία καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐλλήνων ἱατρῶν ἀκραιφνὴς ἐνθουσιασμός ἐπέβαλλον ἔμοι τὸ ἱερὸν καθήκον, ἵν' ὡς οἷόν τ' ἀκριβέστατα καὶ κατὰ τοὺς αὐστηροὺς τῆς κριτικῆς κανόνας ἐπιμεληθῶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης, κύριον ἔχων μέλημα καὶ ἐνδόμυχον σκοπὸν, ὅπως αὕτη τὴν ὑψίστην περιποιήσῃ τιμὴν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ καὶ τὰ μάλιστα εὐπρόσωπον παραστήσῃ αὐτὸ ἐνώπιον σύμπαντος τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου.

Πρὸς τοῦτο, κύριε πρύτασι, ὑπερανθρώπως νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν ἐσπούδασα μετ' ἐθελοπονίας ἀληθοῦς στρατιώτου, καὶ ταῦτα μυρίαίς πολεμῶν δυσχερείαις καὶ μάλιστα ταῖς ἀπὸ τῶν τυπογράφων, ὃ καὶ τὴν βραδύτητα τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐπήνεγκεν.

Πρώτιστα μὲν οὖν μακρὰν καὶ πολυδάπανον ποιησάμενος ὁδόν, ἐξ ἐπιστάσεως ἠρεύνησα πάντα τὰ ἱατρικὰ χειρόγραφα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν τῶν

βιβλιασθηκῶν τῶν μονῶν Ἀγίας Λαύρας, Βατοπαιδίου, Ἰβήρων καὶ Ῥωσσικῆς, πρὸς δὲ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς παρ' αὐτῇ μονῆς τῶν Βλατέων, λαθὼν ἀκριβεστάτας σημειώσεις τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν· ἀντέγραψα τὸ IB' βιβλίον Ἀετίου ἐκ τοῦ κώδικος Ω 70 τῆς Λαύρας καὶ παρέβαλον αὐτὸ πρὸς τὸν Ω 72 τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ πρὸς τὸν τοῦ Βατοπαιδίου Α 29, πρὸς τὸν βιενναῖον ἱατρικὸν ἐλληνικὸν κώδικα 12 καὶ πρὸς ὁκτὼ παρισίους κώδικας.

Πρὸς διόρθωσιν δὲ καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ πολυειδῶς ἐφθαρμένου κειμένου τοῦ Ἀετίου οὐ μόνον πᾶσαν λέξιν καὶ φράσιν ἐπισταμένως ἠρεύνησα καὶ ἐξηκρίθωσα, ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς ἀεὶ ἐρειδόμενος ἐννοίας, ἀλλὰ καὶ τὸν συγγραφέα ὅλον ἀκριβεστάτα ἐμελέτησα καὶ δὴ καὶ τὰς πολυαρίθμους αὐτοῦ πηγὰς καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἐκ τῶν Ἀετίου ἐρανισαμένους, γνῶμονα οὕτως ὡς οἶόν τ' ἀσφαλῆ ἔχων ἐν τε τῇ ἐκλογῇ τῶν διαφόρων γραφῶν καὶ ἐν τῇ βελτιώσει καὶ συμπληρώσει τοῦ κειμένου.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων μετ' ἐρευναν ἐπισταμένην ἠρώτησα καὶ τὴν γνώμην εἰδικῶν ἀνδρῶν τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν φιλολόγοις, ὧν ἡ σοφὴ γνώμη ἀεὶ ἐσημειώθη εἴτ' ἐν ταῖς παραλλαγαῖς εἴτ' ἐν ταῖς κριτικαῖς σημειώσεσιν εἴτ' ἐν τῷ προλόγῳ· πάντες δὲ προθυμότατοι ἐφάνησαν γνωματεῦσαι, καὶ δὴ τῶν μὲν γάλλων ὁ ἀκαδημαῖκός Alfred Croiset, ὁ ἐπὶ τῶν χειρογράφων Henri Omont, ὁ ἐπὶ τῶν βιβλίων Émile Ruelle καὶ ὁ ἀκαδημαῖκός Henri Weil· τῶν δὲ γερμανῶν ὁ Hermann Diels καθηγητῆς τοῦ βερολινείου πανεπιστημίου, ὁ Christian Harder καθηγητῆς ἐν Neumünster i. Holstein, ὁ Frid. Hultsch καθηγητῆς ἐν Δρέσδῃ καὶ ὁ Iwan von Müller καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἐρλάγγῃ πανεπιστημίου· τῶν δ' ἐλλήνων οἱ κύριοι Γρηγόριος Βερναρδάκης γυμνασιάρχης Μιτυλήνης, Σπυρίδων Π. Λάμπρος καὶ Γεώργιος Χατζηδάκης καθηγηταὶ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, πρὸς δὲ καὶ τινες ἄλλοι, οὓς κατὰ ῥητὴν αὐτῶν

ἀπαίτησιν ἐν σιγῇ παρέρχομαι. δίκαιον δ' ἐνταῦθα ἐξᾶραι τὴν ὅλως ἰδιόζουσαν προθυμίαν τῶν κυρίων Müller, Harder καὶ Βερναρδάκη, οἱ ἐξ ἐπιστάσεως ἐπεθεώρησαν τὴν ἔκδοσιν ταύτην ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Καὶ πλείστοι δ' ἄλλοι ἑλληνές τε καὶ ἄλλοδαποὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν Ἀθῶν πατέρες ποικίλως συνετέλεσαν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἑαυτοῦ ἐνεργείας ἕκαστος πρὸς εὐδῶσιν τοῦ ἔργου τούτου· πανταχοῦ εὖρον ὕψιστον ἐνθουσιασμόν, πανταχοῦ ἡθικὴν ἐνθάρρυνσιν, πανταχοῦ ἁμιλλαν εὐγενῆ περὶ τοῦ τίς μᾶλλον χρησιμώτερος τῷ ἐμῷ δυσχερεστάτῳ ἔργῳ φανήσεται, ἃ ἐπιλείψει μοι ὁ νῦν χρόνος ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον διηγουμένῳ καὶ περὶ ὧν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ ἔσται μοι ὁ λόγος.

Τὸ μὲν οὖν γενναῖον γαλλικὸν ἔθνος, ὃ ἀείποτε μεγάλαις θυσίαις τῆς τε καθόλου ἑλληνικῆς παιδεύσεως καὶ τῆς τῶν ἐλλήνων ἱατρῶν ἐκδόσεως ἰδίως προϋστάτησεν, ὑπερέβη πᾶσαν ἐμοῦ προσδοκίαν ἐν τῇ αὐτοῦ εὐμενείᾳ· καὶ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις καὶ ἡ ἱατρικὴ ἀκαδημία καὶ ἡ φιλολογικὴ ἀκαδημία καὶ ὁ ὑπὲρ προαγωγῆς τῶν ἐλληνικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ σύλλογος καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῶν βιβλίων τῶν ἐν Παρισίῳ βιβλιοθηκῶν παρέσχον μοι ὡς προθυμότατα μεγίστας εὐκολίας ἐν ταῖς ἐμαῖς ἐρεύναις, ὕψιστην δ' ἡθικὴν ἀρωγὴν· ἀνεκφράστους δ' ὅλως ὀφείλω χάριτας τοῖς σοφοῖς ἀκαδημαῖκοις P. Brouardel κοσμήτορι τῆς ἐν Παρισίῳ ἱατρικῆς σχολῆς, Léopold Delisle γενικῷ ἐφόρῳ τῆς ἐθνικῆς τῶν γάλλων βιβλιοθήκης, A. Laboulbène καθηγητῇ τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς, Φ. Πανᾶ καθηγητῇ τῆς ὀφθαλμολογίας, καὶ τῷ ἀρχαιομαθεῖ Alexis Dureau βιβλιοθηκαρίῳ τῆς ἱατρικῆς ἀκαδημίας.

Τί δ' εἶπω περὶ τοῦ ὑμετέρου ἐν Παρισίῳ πρεσβευτοῦ τοῦ ἐξοχωτάτου Νικολάου II. Δελιγιάννη; ἐπὶ πενταετίαν ἤδη τοσαύτας ἐπεδαψιλεύσατό μοι χάριτας, τοιαύτας ἐν ταῖς ἐμαῖς ἐρεύναις εὐκολίας, τοιαύτας ἐνθέρμους συστάσεις, τοιαύτην ἐνθουσιώδη προστασίαν, αὐτὸς πρῶτος

ἀναγνωρίσας τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου ὑπ' ἐθνικὴν ἔποψιν καὶ δεόντως τὰς ἐμὰς ἐκτιμήσας ἀτομικὰς θυσίας, ὥστε, ἂν ποτε ἡ δημοσίευσίς τῶν ἀνεκδότων συγγραφῶν τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν ἐπιτελεσθῇ, ἂν ποτε ἡ διάσωσις τῶν ἐθνικῶν τούτων κειμηλίων ἐπιτευχθῇ, περὶ οὗ τελείως εἰμὶ πεποιθώς, τῷ ἀνταξίῳ τούτῳ πληρεξουσίῳ τοῦ βασιλείως τῶν ἐλλήνων ὀφείλεται ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἐπιτυχίας, μεγίστη δ' ἔσται εὐγνωμοσύνη τῷ εὐγενεῖ τούτῳ τῆς Ἑλλάδος τέκνῳ ἐκ μέρους σύμπαντος τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου· ἡ δὲ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Β. πρεσβείας σπουδὴ Κ. Ἀ. Κριεζῆ καὶ Σ. Ἀντωνοπούλου ἀνταξία ἦν τοῦ προΐσταμένου αὐτῶν, τοῦ δὲ νῦν ἐπαξίως α' γραμματέως τῆς Β. πρεσβείας Γ. Λεβίδου ὁ ἀληθὴς καὶ εἰλικρινὴς ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ζητήματος καὶ ἡ πατριωτικὴ συγκίνησις ὑπερβάλλουσι πάντα λόγον. εὖγε! εὖγε!! ὦ ἀντάξια τῆς προγονικῆς εὐκλείας τέκνα, δέξασθε δὲ πάντες οἱ τ' ἐπιστημονικῶς οἱ τε ὅπωςδὴποτε, ἔστω καὶ σμικρόν, συντελέσαντες ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου τὴν βαθυτάτην ἐμοῦ εὐγνωμοσύνην.

Ἡ ἔκδοσις τοῦ Ἀετίου, κύριε πρύταني, ἤρξατο ὑπὸ τοὺς ἀρίστους οἰωνοὺς τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ἐπικροτοῦντος καὶ ἐπιδοκιμάζοντος, εὐμενέστατα δ' ἀποφαινομένου ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους. πρὸς γινῶσιν δ' οὐ μόνον ὑμῶν καὶ τῆς συγκλήτου, ἀλλὰ καὶ σύμπαντος τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ τῆς βουλῆς τῶν ἐλλήνων καὶ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας, οἷς πᾶσι καθήκον ἐπιβέβληται ἱερὸν ἡ πάσῃ θυσίᾳ διάσωσις τῶν πατρῶων κειμηλίων, τοῦτ' ἔστι τῶν ἀνεκδότων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν, πρὸς δόξαν τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ κτῆμα ἐς αἰ τῆς ἐπιστήμης, παρατίθεμαι ἐνταῦθα σύντομον ἱστορίαν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ζητήματος, ἐπισυνάπτων ἅμα τὰς τῶν σοφῶν περὶ αὐτοῦ κρίσεις.

Ἀπὸ πολλῶν μὲν οὖν ἐτῶν ἐσπούδαζον ὡς γνωστὸν περὶ συγγραφῆν

τῆς ἱστορίας τῆς ὀφθαλμολογίας καὶ ὠτολογίας τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων, ἥς τὸ πρῶτον μέρος πρὸ πάντε ἐτῶν ἐξέδωκα· αἱ δ' ὁμοθυμαδὸν λίαν εὐνοϊκαὶ κρίσεις ἐλλήνων τε καὶ ξένων περὶ τοῦ ἐκδοθέντος βιβλίου ἐπε-θάρρυνάν με πρὸς ἐπισταμένην τῶν χειρογράφων ἔρευναν, τοῦτο μὲν ἵνα τὰ κακῶς ἔχοντα κείμενα διορθώσω, τοῦτο δ' ἵνα τὰ ὅλως ἔτι ἀνέκδοτα συναγάγω, προθυμούμενος τέλειον ὡς οἶόν τε ἔργον τῇ ἐπιστήμῃ πα-ρασχεῖν, τῇ δ' ἐθνικῇ ἡμῶν φιλοτιμίᾳ καὶ τοῖς ἐνδόξοις ἡμῶν προγόνοις τὸ ἱστορικῶς δίκαιον ἀποδοῦναι, ὧν τὰ σοφὰ διδάγματα νέαι νομίζονται σήμερον ἀνακαλύψεις.

Ἐν δὲ ταῖς μακραῖς ταύταις ἐπὶ ὅλην τετραετίαν ἐρεῦναι τῶν ἱατρι-κῶν χειρογράφων καὶ ἄλλων μὲν βιβλιοθηκῶν ἰδίως δὲ τῆς ἐν Παρισίῳ ἐθνικῆς γαλλικῆς βιβλιοθήκης ἀπροσδόκητος παρίσταται μοι πληθὺς σπουδαιωτάτων ἀνεκδότων συγγραφῶν τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν· ἐξ ἐθνικῆς δ' ὁρμώμενος φιλοτιμίας ἐπεχείρησα τό γ' ἐπ' ἐμοὶ τὰ μετὰ λήθης ἄτιμα κείμενα ἐν μνήμῃ ἐς αἶε καὶ ἐν τιμῇ φυλάξαι.

Καὶ δὴ πρῶτον μὲν ἀνέγνων τῇ φιλολογικῇ τῆς Γαλλίας ἀκαδημίᾳ ὑπόμνημα ἐν ταῖς συνεδρίαις τῆς γ', ε' καὶ ιζ' Μαΐου 1889. καὶ κατ' ἀρ-χὴν μὲν τότε μόνον ἀποφαίνεται ἐπισήμως γνώμην ἡ φιλολογικὴ ἀκαδημία, ὅταν ἐρωτηθῇ ὑπὸ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαι-δεύσεως, ὡς ἐγένετο κατ' ἰούλιον τοῦ 1891· ὅμως δὲ θαθέως καὶ ἀνεξα-λείπτως ἐνεχαράχθησαν ἐν τῇ ἐμῇ καρδίᾳ οἱ εὐμενέστατοι, ἐνθουσιώδεις καὶ λίαν παραθαρρύνοντες τοῦ κυρίου προέδρου λόγοι ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ ἐμοῦ ἀναγνώσματος.

Δεύτερον δ' ἀνέγνων ὑπόμνημα τῇ ἱατρικῇ τῆς Γαλλίας ἀκαδημίᾳ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ιη' ἰουνίου 1889· ἡ ἀκαδημία κατανοοῦσα τὴν μεγάλην τοῦ ζητήματος σπουδαιότητα ὠνόμασεν αὐτεπαγγέλτως ἐπι-τροπείαν πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ ἀποτελουμένην ὑπὸ τῶν ἀκαδημαϊκῶν Φ. Πανᾶ καὶ Α. Laboulbène, οἱ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς κγ' ἰουλίου 1889

ἐνθουσιωδῶς ἐξῆραν τὴν σπουδαιότητα τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἔτι ἀνεκ-
δότων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν διὰ τῆσδε τῆς
σοφῆς ἐκθέσεως, ἣν ἀπεδέξατο ἡ ἀκαδημία.¹

« RAPPORT

Sur un mémoire de M. le Dr Costomiris, concernant *les écrits encore inédits des anciens médecins grecs et sur ceux dont le texte original est perdu, existant en latin ou en arabe*, au nom d'une Commission composée de MM. Panas et Laboulbène, rapporteur.

Vous avez chargé une Commission, composée de MM. Panas et Laboulbène, de vous faire un rapport sur un mémoire de M. Costomiris, professeur agrégé à Athènes, mémoire ayant pour titre : *Sur les écrits encore inédits des anciens médecins grecs et sur ceux dont le texte original est perdu, existant en latin ou en arabe*.

L'Académie a fait voir, à plusieurs reprises, que les découvertes modernes ne sauraient lui faire oublier l'antiquité médicale. Notre époque a été favorisée par la publication des écrits d'Hippocrate, d'Oribase, de Rufus, etc., qui resteront comme des modèles d'érudition avec les noms aimés de Littré et de Daremberg.

Mais il existe de grandes lacunes à combler dans la littérature médicale grecque ; un trop grand nombre d'auteurs sont encore partiellement ou totalement restés inédits. Aussi le travail consciencieux de M. le Dr Costomiris a-t-il

1. *Bulletin de l'Académie de médecine*, n° 29, 3e série, tome XXII, p. 60.

fait sur votre Commission l'impression la plus favorable. L'auteur s'est livré à de longues et persévérantes études en compulsant les manuscrits de notre Bibliothèque nationale, une des plus riches, sinon la plus riche du monde, au dire du reconnaissant Dr Costomiris. Il a dressé une liste, soit des livres, soit des extraits qui existent dans les manuscrits de Paris et dans les autres manuscrits des diverses bibliothèques. Enfin, le chercheur infatigable s'est attaché à réunir tous les documents pour arriver à pouvoir fournir une édition complète et correcte des anciens ouvrages médicaux grecs encore inédits.

Votre rapporteur, voulant donner à l'Académie une idée des résultats auxquels est parvenu M. Costomiris, va indiquer, aussi brièvement que possible, les divers écrits dont la publication est dès à présent possible et à désirer : »

Παρατιθέμενος δ' ἐνταῦθα τὰ ἀνέκδοτα συγγράμματα, ἐπάγεται·

« Dans une autre partie de son mémoire, M. le Dr Costomiris, stimulé par le zèle des études historiques, énumère des œuvres médicales anciennes dont le texte grec est perdu, mais qui ont paru traduites soit en arabe soit en latin. Il fait remarquer cependant que les hippocratiques, ainsi que Galien, Soranus d'Éphèse, etc., n'ont écrit que dans la langue grecque, et il estime qu'il serait utile de restituer pour ces auteurs le texte grec.

M. Costomiris regarde comme un devoir de faire connaître à ses compatriotes, ainsi qu'aux lettrés, ce *desideratum*, et, très versé dans la connaissance de la langue grecque et de ses dialectes, il nous paraît très bien préparé

pour faire lui-même ces traductions en grec ancien. »

Λέγων δὲ τὰς συγγραφάς, ὧν τὸ ἐλληνικὸν καίμενον ἀπώλετο, μεταφρασίς δὲ μόνον ῥωμαϊστὶ ἢ ἀραβιστὶ σώζεται, ὁ εἰσηγητὴς ἐπιφέρει περὶ τοῦ ἐμοῦ ὑπομνήματος τὸ συμπέρασμα τόδε·

« Tel est, Messieurs, le travail dont nous venons rendre compte à l'Académie. Inspiré par un zèle vraiment scientifique, il nous a paru digne d'être encouragé. Il serait, au plus haut point, désirable que l'auteur auquel ses travaux donnent le droit de poser sa candidature au titre de correspondant étranger, pût arriver dans sa patrie à la réalisation de ses espérances, c'est-à-dire à la publication en grec des ouvrages dont il a retrouvé les textes. Nous espérons même que l'Académie voudra bien signaler, par voie officielle, le vœu que votre Commission exprime à cet égard.

En résumé, nous avons l'honneur de proposer à l'Académie :

1° De remercier M. le Dr Costomiris de son intéressante communication et de l'engager à poursuivre ses recherches bibliographiques ;

2° D'exprimer le vœu de voir publier au plus tôt les textes des anciens médecins grecs encore inédits.

— Les conclusions du présent rapport, mises aux voix, sont adoptées par l'Académie. »

‘Ο δ’ ἀρχαιομαθὴς κ. Alexis Dureau ὁ ἐπὶ τῶν βιβλίων τῆς ἱατρικῆς ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας δημοσιεύσας τὸ ἐμὸν ὑπόμνημα, μετ’ ἀκραιφνοῦς καὶ ἐπιστημονικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐπιλέγει τάδε·¹

1. *Gazette médicale de Paris*, 1889, ἀρ. 36-40. σ. 421. 433. 445. 457. 469.

« Le mémoire qui précède ne pouvait manquer d'intéresser l'Académie, aussi fut-il renvoyé à l'examen d'une Commission composée de MM. Laboulbène et Panas.

Le 23 juillet, cette Commission, par l'organe de M. le professeur Laboulbène, rapporteur, après avoir énuméré les écrits dont la publication est dès à présent possible et à désirer, et avoir rendu hommage au labeur considérable de M. Costomiris, n'hésita pas à proposer à l'Académie le vote des conclusions ci-après :

1° Remercier M. le Dr Costomiris de son intéressante communication et l'engager à poursuivre ses recherches bibliographiques ;

2° Exprimer le vœu de voir publier au plus tôt les textes des anciens médecins grecs encore inédits.

Ces conclusions, mises aux voix, ont été adoptées par l'Académie, adressées à M. le Ministre de l'Instruction publique, et celui-ci voulut bien informer (séance du 10 septembre) qu'il a transmis à M. le Ministre des Affaires étrangères le vœu qu'elle lui avait adressé.

La besogne la plus douce des bibliothécaires est de favoriser les recherches des travailleurs qui viennent consulter les collections dont ils ont la garde, et nous nous félicitons d'avoir pu être utile à notre savant confrère d'Athènes:

Nous recevons de fréquentes visites de médecins étrangers, et plusieurs compatriotes de M. Costomiris sont déjà venus visiter notre belle bibliothèque. Pour ma part, je suis fort heureux de mes relations avec les médecins d'Athènes. Mais depuis longtemps, aucun savant ne s'était livré à un

travail aussi considérable que celui entrepris par M. Costomiris ; ses efforts, ainsi que le témoigne son mémoire, ont été des plus fructueux, et je ne crois pas que depuis Daremberg, des recherches et des trouvailles aussi importantes aient été faites. Les représentants de l'érudition médicale que nous avons personnellement connus sont devenus rares : Littré, Daremberg, Ermerins, Hæser, etc., ne sont plus, et M. Greenhill ne donne pas signe de vie. Le soin et la perspicacité avec lesquels j'ai vu travailler M. Costomiris, sa connaissance profonde du grec ancien et de l'histoire de la médecine me donne l'assurance qu'il pourra mener à bien la publication des écrits inédits qui intéressent autant la médecine que la science générale.

Pour ma part, pénétré de l'importance des études historiques spéciales pour les progrès de l'art médical, m'efforçant depuis de longues années de travailler à leur vulgarisation, ayant toujours regardé comme une bonne action de faire connaître ou de faire revivre les travaux souvent oubliés, parfois méconnus, des chercheurs qui ont été nos devanciers, fort heureux, quand l'occasion se présente, d'appeler l'attention sur les efforts des travailleurs disparus, afin de contribuer à leur faire rendre justice, je souhaite vivement, et tous mes lecteurs, amis de l'érudition, partagent mes espérances, que le gouvernement hellénique prenne en juste considération le vœu de notre Académie. La Grèce a été le berceau des sciences et des arts : antiquité oblige !

En prenant sous son patronage et en favorisant la publi-

cation d'ouvrages inédits, dus à ses enfants, la Grèce s'honore elle-même, en même temps qu'elle rend service aux autres nations.

Notre savant confrère, M. Costomiris, dont l'érudition et la persévérance rappellent celles des érudits que je citais tout à l'heure, est tout préparé pour mener à bien une édition de cette nature, et l'on ne peut que demander que le succès couronne ses efforts.

Dr A. DUREAU,

Bibliothécaire de l'Académie de médecine. »

‘Ο δὲ μακαρίτης Ferdinand de Launay, εὐφύμως ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ γνωστός, ὅς μετὰ συμφέροντος ἀληθῶς ἐπιστημονικοῦ παρηκολούθει ταῖς ἐμαῖς ἐν τῇ ἐθνικῇ τῆς Γαλλίας βιβλιοθήκῃ ἐρευναις, ἔγραφε τὰ ἐξῆς ἐν τῷ Χρόνῳ Παρισίου τῆς κ' ἰουνίου 1889, ἀρ. 10272.

« *Les écrits à publier des anciens médecins grecs.* — Portant la question qu'il a traitée à l'Académie des inscriptions devant l'Académie de médecine, plus compétente en la matière, M. Costomiris expose qu'il y aurait lieu d'entreprendre la revision et la publication de nombreux ouvrages de médecine demeurés inédits; les éditions de Galien, d'Aétius, de Paul d'Égine, de Moschion, de Damiane. Le traité des *Semaines* d'Hippocrate n'existe que dans une traduction latine; trois ouvrages de Galien, encore inédits, nous ont été conservés dans une traduction arabe, etc. Longue est la liste des ouvrages de valeur qui sont dans ce cas. Après avoir entendu la communication de M. Costomiris, l'Aca-

démie en renvoie l'examen à une commission composée de MM. Panas et Laboulbène. M. Costomiris connaît mieux que personne cette lacune de la littérature médicale; nul n'est mieux préparé à la combler. Il sait le grec, il est érudit, il est médecin; il a surtout le zèle et la persévérance; il a visité les principales bibliothèques de France et d'Italie; il a consulté tous les catalogues. Son vœu, auquel les rapporteurs de l'Académie s'associeront sans doute, serait de voir le gouvernement grec s'intéresser à l'entreprise qu'il médite. »

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· πρυτανεύοντος δὲ Μιχαήλ Χατζημιχάλη, ἡ σύγκλητος, ἣν ἀπετέλουν ὁ πρύτανις Μιχαήλ Χατζημιχάλης καθηγητῆς τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ ὑποδιευθυντῆς τῆς ἀστυκλινικῆς, ὁ ἀντιπρύτανις Πέτρος Παπαρρηγόπουλος καθηγητῆς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ὁ κοσμήτωρ τῆς θεολογικῆς σχολῆς Παναγιώτης Παυλίδης, ὁ τῆς νομικῆς Ἀλκιβιάδης Κρασσᾶς, ὁ τῆς ἱατρικῆς Λουκᾶς Παπαϊωάννου, ὁ τῆς φιλοσοφικῆς Τιμολέων Ἀ. Ἀργυρόπουλος, ὁ Παῦλος Ἰωάννου καθηγητῆς τῆς ἐγγχειρητικῆς νῦν δὲ πρύτανις, ὁ Ξενοφῶν Ψαρᾶς καθηγητῆς τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὁ Βασίλειος Λάκων καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν καὶ ὁ Δημήτριος Θεοφανόπουλος καθηγητῆς τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, τὸ ὄψος τοῦ ζητήματος ὑπ' ἐθνικὴν ἔποψιν εὖ μάλα κατανοήσασα προέβη τῇ 15' Μαρτίου 1890 εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀνεκδότων τοῦ Ἀετίου βιβλίων, μέγα οὕτω κλέος περιποιησαμένη τῇ προσφιλεῖ πατρίδι, ἑαυτῇ δὲ δόξαν οὐ τὴν τυχοῦσαν· τῆς δὲ γενναίας ταύτης ἀποφάσεως ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, τῇ 18' μαΐου 1890 ὑπεγράφη τὸ μεταξὺ τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἐμοῦ συμβόλιον καὶ ἀμέσως ἠρξάμην τοῦ ἔργου.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνεκοινώσατο τῇ ἱατρικῇ ἀκαδημίᾳ ὁ Α. La-

boulbène* τὴν ἀνακοίνωσιν δ' αὐτοῦ παρατιθέμεθα ἐκ τοῦ Γαληνοῦ 1890 σελ. 269 μετὰ τῶν διαφερόντως εἰλικρινῶν καὶ κατ' ἐξοχὴν πατριωτικῶν λόγων τοῦ ὑφηγητοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ Γαληνοῦ 'Ι. Χ. Βάμβρα, ἐν οἷς ἀκραιφνὴς ἐμφαίνεται ἐπιστημονικὸς ἐνθουσιασμός.

« Δημοσίευσιν τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν.

Ὁ σοφὸς ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς ἐν Παρισίοις κ. Laboulbène θερμῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν ὡς εἰσηγητῆς κριτικῆς ἐπιτροπείας, συνισταμένης ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Πανᾶ, ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ ἡμετέρου κ. Γ. 'Α. Κωστομοίρου, τοῦ ὑποβληθέντος τῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ πραγματευομένου περὶ τῶν ἀνεκδότων βιβλίων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν, καὶ περὶ τῶν συγγραφῶν, ὧν τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἀπώλετο, μετὰ φρασὶς δὲ μόνον λατινικὴ ἢ ἀραβικὴ σώζεται. Ἡ σοφὴ αὕτη καὶ ἐνθερμὸς εἰσήγησις, ἣτις μεγάλην ἐπίσης περιποιεῖ τιμὴν τῷ εἰσηγησάμενῳ, ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ Γαληνῷ (1889, Ἀριθ. 35, σελ. 550). Ὁ ἐνθερμὸς οὗτος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν συνήγορος, πληροφορηθεὶς τὴν ἀξιέπαινον ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τῶν κειμηλίων τούτων, ἀνεκοινώσατο πάλιν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 29-ης Ἀπριλίου 1890 τάδε¹ :

« Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ Ἀκαδημία
« μετὰ τὴν εἰσήγησιν, ἣν ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω αὐτῇ μετὰ
« τοῦ κ. Πανᾶ, ἐπὶ τινος ἀνακοινώσεως τοῦ ἱατροῦ κ. Κωστομοίρου,
« παρεδέξατο τὰ συμπεράσματα τῆς εἰσηγήσεως ταύτης : δηλ. πρῶτον,
« εὐχαριστίας τῷ συγγραφεῖ καὶ δεύτερον, εὐχὴν, ἵνα ἴδῃ δημο-

1. *Bulletin de l'Académie de médecine*, τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας.

« σιευόμενα τὰ ἔτι ἀνέκδοτα συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων
« ἱατρῶν.

« Πρὸ μικροῦ ἔμαθον ὅτι ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου τῶν
« Ἀθηνῶν ἀπεφάσισε τὴν δημοσίευσιν ταύτην καὶ ὅτι ἐνεπιστεύθη
« τῷ ἡμετέρῳ συναδέλφῳ τὴν ἔκδοσιν ἑνὸς ἢ δύο βιβλίων ἀνεκδότων
« τοῦ Ἀετίου.

« Κατὰ τὴν ῥῆσιν ἀρχαίου τινὸς « ἡ ἀρχὴ τὸ ἥμισυ τοῦ ἔργου ».
« Ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι ἡ ὠφέλιμος αὕτη ἀπόφασις θέλει ἐξακολουθήσει.
« Αὕτη ἐνδιαφέρει σφόδρα ἐκθύμως πᾶσι τοῖς καταγινομένοις περὶ τὴν
« ἱστορίαν τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν. Αἱ εἰδικαὶ γνώσεις καὶ ὁ ζήλος
« τοῦ ἱατροῦ κ. Κωστομοίρου παρέχουσιν ἡμῖν τὴν ἀρίστην ἐλπίδα
« ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας.

« Ἐπιτρέπεται ἡ σκέψις, ὅτι ἡ ὑψηλὴ ἐπιδοκιμασία τῆς Ἀκαδη-
« μίας δὲν θὰ ἦτο ἄνευ ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς ληφθείσης
« ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Πρυτάνεως
« δηλ. κ. Χατζημιχάλη, καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, τοῦ Κο-
« σμήτορος αὐτῆς κ. Α. Παπαϊωάννου, καθηγητοῦ ἐπίσης, καὶ τῶν
« ἄλλων συγκλητικῶν. »

Ὅντως τὸ περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν ζήτημα ἐνδια-
φέρει οὐ μόνον τοῖς ἱατροῖς καὶ φιλολόγοις, ἀλλὰ καὶ σύμπαντι τῷ ἐπι-
στημονικῷ κόσμῳ. Ἡ ἐθνικὴ δὲ ἡμῶν φιλοτιμία ἀπαιτεῖ νὰ κατορθώ-
σωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὴν δημοσίευσιν τῶν συγγραμμάτων τούτων,
καταδηλοῦντες τῇ σοφῇ Εὐρώπῃ, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἠνδρώθημεν ἐπιστη-
μονικῶς καὶ ὅτι βαθέως συναισθανόμεθα τὴν ἀξίαν τῆς πνευματικῆς
ἐργασίας τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων.

Μεγίστην ἄρα περιποιεῖ τιμὴν τῷ τε Πρυτάνει τοῦ Ἐθνικοῦ Πανε-
πιστημίου καὶ τοῖς κκ. συγκλητικοῖς ἡ ἐθνικωτάτη καὶ εὐγενεστάτη
ἀπόφασις νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν. Διὰ τῆς

ἀποφάσεως ταύτης ὑπεστήριξαν ἰδέαν ἐθνικὴν καὶ οὐχὶ ἄτομον. Ἐχομεν δὲ πεποιθήσιν, ὅτι λίαν εὐφήμως θὰ μνημονευθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ, τῆς ἱστορίας, τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οἵτινες ὑπῆρξαν εὐτυχέστατοι, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν παρουσιάσθη τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα.

Τὰ ἀνέκδοτα συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν εἰσι πλεῖστα, καὶ τὰ ἐκδεδομένα δὲ ἐν ἀθλίᾳ εὗρηνται καταστάσει. Ἡ δημοσίευσίς τούτων ἀφορᾷ εἰς πάσας μὲν τὰς ἐπιστήμας, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἱατρικὴν. Ἀπαιτεῖται δὲ καὶ χρόνος μακρὸς καὶ δαπάνη οὐ σμικρά, ἀλλ' ἔχομεν πεποιθήσιν, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ ἱατροὶ καὶ σύμπαν τὸ Ἑλληνικόν, ἐξ ἐθνικῆς φιλοτιμίας ἀγόμενοι, θέλουσιν ἐκθύμως συντελέσει εἰς ἀποπεράτωσιν τοῦ γιγαντιαίου τούτου ἔργου.

Συνηγοροῦμεν ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τοῦ πράγματος, ὑπὲρ τῆς ὄντως ἐθνικῆς ιδέας, καὶ οὐχὶ ὑπὲρ ἀτόμου, ἀλλ' ἔχομεν πεποίθησιν, ὅτι ὁ κ. Κωστομοίρης, εἰς ὃν ἀντεβή ὑπὸ τῆς συγκλήτου τὸ ἔργον καὶ ὃν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας γινώσκομεν φιλόπονον καὶ φιλομαθῆ, ἔχει πάντα τὰ προσόντα πρὸς εὐδωσιν αὐτοῦ. Ἐπίσης ἄνδρες σοφώτατοι καὶ τὰ πρῶτα κατέχοντες ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τὰ μάλιστα εὐφήμως ἀποφαίνονται περὶ τῶν ἔργων, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐδημοσίευσεν. Οἱ σοφοὶ ἀκαδημαῖκοι κ.κ. Laboulbène, Πανᾶς καὶ Javal, ὁ σοφὸς ὑπομνηματιστὴς τοῦ Ἀριστοτέλους κ. Barthélemy Saint-Hilaire, ἀκαδημαϊκὸς καὶ γερουσιαστῆς, ὁ καθηγητὴς κ. Ἀναγνωστάκης, ὁ ἡμέτερος σοφὸς φίλος κ. Dureau, ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἱατρικῆς ἐν Παρίσις, ὁ κ. Hirschberg, καθηγητὴς τῆς ὀφθαλμολογίας ἐν Βερολίνῳ, ὁ καθηγητὴς Magnus, ὁ ἐν Nancy ὑφηγητὴς τῆς ὀφθαλμολογίας κ. Rohmer, οἱ ἐν Παρίσις ὀφθαλμικοὶ κ.κ. Landolt καὶ Vignes καὶ ὁ διδάκτωρ Kermarec, τὰ μάλιστα εὐφήμους

καὶ ἐνθουσιώδεις κρίσεις ποιοῦνται περὶ διαφόρων ἔργων τοῦ κ. Κωστομοίρου. Καὶ πολλὰ δὲ ἄλλαι κρίσεις λίαν εὐνοϊκαὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐγένοντο ὑπὸ Γερμανῶν, Ἰταλῶν, Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικανῶν λογίων.

Ἐλπίζομεν δὲ προσεχῶς νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τινὰ τῶν ἔργων τοῦ κ. Κωστομοίρου οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ ἀτόμου συνηγοροῦντες, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν, ἥς ἰδέας ἐστὶν ὁ κύριος μοχλὸς καὶ ἥς ἐσόμεθα πάντοτε ἐνθουσιώδεις ὑπέρμαχοι. »

Ὁ δὲ τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς καθηγητῆς ἐν τῇ ἱατρικῇ σχολῇ Βιέννης, ὁ σοφὸς ἐκδότης τοῦ Ἀλεξάνδρου Τραλλιανοῦ Theodor Puschmann κρίνων τὰ ἐμὰ ὑπομνήματα ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἑλλήνων ἱατρῶν τήνδε τὴν περισπούδαστον ἀπόφασιν.¹

« COSTOMIRIS, G. A., Sur les écrits inédits des anciens médecins grecs et ceux dont le texte original est perdu, mais qui existent en latin ou en arabe. Rev. des étud. grecques et Gaz. méd. de Paris. 1889.

Die Vernachlässigung der *medizinischen Literatur der alten Griechen* ist eine traurige Thatsache, die nicht oft genug der öffentlichen Aufmerksamkeit empfohlen werden kann. Während die Werke der griechischen Autoren, für welche sich die Philologen aus linguistischen oder anderen Gründen interessiren, fast in jedem Jahre auf's Neue herausgegeben werden, wissen die Mediciner nicht einmal, welche literarischen Schätze ihnen das Alterthum überhaupt hinterlassen hat. Es giebt noch kein Verzeichniss sämmtlicher medicini-

1. Virchow's Jahresbericht der gesammten Medicin. 1891. Bd. I, p. 328.

schen Handschriften, welche in den verschiedenen Bibliotheken aufbewahrt werden; noch weniger ist das, was uns darin überliefert worden ist, bekannt. Wir besitzen nicht einmal eine correcte Ausgabe der Schriften Galen's; denn die beste, die Kühn'sche, welche gewöhnlich gebraucht wird, ist derartig, dass Iwan Müller in zwei Bänden derselben 1800 Fehler nachzuweisen im Stande war. Das für die Geschichte der Medicin, wie für diejenige der Philosophie und die allgemeine Culturgeschichte sehr wichtige medicinische Werk des Aëtius ist noch niemals vollständig erschienen. Diese Dinge sprechen eine beredte Sprache; sie erklären sich theils dadurch, dass die Aerzte der Geschichte ihrer Wissenschaft nur geringe Bedeutung beimessen und daher die literarischen Producte auf diesem Gebiete weder kaufen noch lesen, theils durch die Gleichgültigkeit der Akademien und gelehrten Gesellschaften, welche es unterlassen, die wenigen Gelehrten und Forscher, die zur Herausgabe griechischer Handschriften medicinischen Inhalts befähigt sind, zu ermuthigen und zu unterstützen. Um so dankbarer müssen wir daher der griechischen Regierung sein, welche dem Vf. eine namhafte Summe dafür bewilligt hat, dass er die wichtigeren medicinischen Schriften der griechischen Literatur, welche bisher noch nicht im Druck erschienen sind, im Originaltext herausgibt. Eine Vorarbeit zu diesem Unternehmen bildete der vorliegende Aufsatz, in welchem *Costomiris* eine grosse Anzahl dieser Arbeiten, die handschriftlich vorhanden, aber noch nicht gedruckt worden sind, zusammengestellt hat. »

Παρατιθέμενος δὲ τὰ τ' ἀνέκδοτα καὶ τὰ ῥωμαϊστὶ μόνον ἢ ἀραβιστὶ σωζόμενα ἐπιλέγει τὰς δὲ ὁ ἐμβριθὴς ἱστορικὸς Puschmann.

« Der Vf. macht einige Mittheilungen über den Ort, an welchem die einzelnen Handschriften aufbewahrt werden, über ihre gegenseitigen Beziehungen und über ihren Inhalt und Werth. Wenn auch viele der von ihm genannten Abhandlungen auf die Entwicklung der medicinischen Wissenschaft keinen grossen Einfluss ausgeübt haben, so tragen sie doch zur Kenntniss ihrer Geschichte bei und geben vielleicht Aufschluss über einzelne unerforschte Perioden derselben. Aus diesem Grunde müssen sie sorgfältig durchforscht werden, selbst wenn das Ergebniss dieser Untersuchungen nicht den Erwartungen entsprechen sollte. Costomiris erwirbt sich ein grosses Verdienst, indem er sich dieser Aufgabe unterzieht. Möge ihm die zu ihrer Lösung erforderliche Kraft und Begeisterung niemals fehlen! »

Ὁ σοφὸς Puschmann περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λόγον ποιούμενος, ἔτι ἐνθουσιωδέστερον ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους ἀποφάνεται¹.

« Er hat mit den ungedruckten Büchern des Aëtius begonnen, welche demnächst erscheinen werden, wie ich von Costomiris selbst erfahren habe. Seine ausgezeichneten Sprachkenntnisse, seine umfassende allgemeine und fachwissenschaftliche Bildung, seine unermüdliche Arbeitskraft und selbstlose Begeisterung für die Sache berechtigen zu der Erwartung, dass sein Unternehmen erfolgreich sein

1. Bursians Jahresbericht über die Fortschritte der classischen Alterthumswissenschaft, 1890, III. Band 64, s. 292.

wird. Die griechische Regierung hat ihm eine namhafte finanzielle Unterstützung für seine Arbeiten zugesichert und damit wieder gezeigt, dass man im heutigen Griechenland wie einst in den Zeiten des Alterthums den höchsten Ruhm darin sucht, Kunst und Wissenschaft zu fördern. »

Σοφὸς δὲ τις ἄγγλος ἀνὴρ, βαθεὺς γνώστης τῆς ἐλληνικῆς ἱατρικῆς φιλολογίας, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κρίσεως αὐτοῦ, θιασώτης καὶ ὑπέρμαχος δεινὸς τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν, ἀνὴρ πολυμαθής, ἀληθὴς δὲ φυσιογνώμων, ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς ζητήματος διὰ μακρῶν ὧδε·¹

« *Études sur les Écrits inédits des Anciens Médecins grecs*, par le Dr GEORGES A. COSTOMIRIS, professeur agrégé d'ophtalmologie et d'otologie à Athènes. Paris, Klincksieck, 1890.

British scholarship is largely indebted to that of Germany, not only in grammar and lexicography, but also in the constituting of texts and in critical commentaries on the same. There is, however, one department of classical learning in which not only British but German scholarship has much to gather from another nationality, and that is the medical literature of ancient Greece and Rome, in which the contemporary world has been laid under the deepest obligations by France. No country in the Europe of the nineteenth century has produced so many physicians who were also Hellenists and Latinists, and who have employed their

1. The Lancet, London, August 15, 1891, p. 351.

twofold learning — professional and classical — to such good effect in reclaiming the old masters in medicine from the neglect that either kept them unedited or allowed them to appear in faulty editions and in no less faulty interpretations. We have but to name the “Hippocrates” of Littré, the “Rufus” of Ruelle, the “Oribasius” of Daremberg, and the “Celsus” of the last-named scholar and Vedrènes, to remind our readers of the poverty of British and even of German scholarship in a field which our French neighbours have worked so laboriously and often, it must be confessed, so thanklessly.

Naturally enough, it is in the Greece of to-day that this reverential study of the medical fathers has been most promptly appreciated and loyally responded to. Moustoxydes, Minas, Reinhold, and Anagnostakis have honourably distinguished themselves in the wake of Littré and Daremberg, and now we have Dr. G. A. Costomiris, professor of ophthalmic and aural medicine in the University of Athens (favourably known by the first volume of his History of Ophthalmology and Otology among the ancient Greeks), coming again to the front with one of the most interesting and fruitful contributions recently made to medical literature — an enumeration of the yet unpublished writings of the ancient Greek physicians and surgeons, as well as of those writings of which the original text has been lost, but which exist in Latin or Arabic versions. The Bibliothèque Nationale of Paris — the field from which Littré and Daremberg had already come laden with such *spolia optima* — has,

with its unrivalled array of ancient medical manuscripts, been also the scene of Dr. Costomiris' labours, extended, moreover, to the Bibliothèque de l'Académie de Médecine and to the other European libraries — to wherever, in short, there was a text to be collated or a rare edition to be examined.

Wordsworth has immortalised the Hellenist's joy on discovering some "tender-hearted scroll of pure Simonides," and a kindred feeling must often have been shared by Dr. Costomiris on alighting on some codex dimly anticipated, but never to be really grasped except in some unexplored library, by a Palinurus like himself, who

"Was the first that ever burst
Into that silent sea!"

In these profoundly interesting pages we contract something of the enthusiasm with which he scans for the first time, doubtless, since the revival of letters, the original treatise or the eclectic compilation of many a Greek physician or surgeon whose name has hitherto been all that posterity has known of him. Other such moments there are when we find him laying a triumphant finger on a manuscript that supplies a long missing link in the chain of Greek medical doctrine; and, again, we share his delighted surprise when he seizes on a codex which enables him to vindicate for a Greek author the literary child for whom another paternity had been claimed. All this, we repeat, makes Dr. Costomiris' work most fascinating in the perusal, abounding as it does in the fine "special sense", the *tactus erudi-*

tus, of the finished philologist and scholar. But there are other attractive points in his "Études" which have a more than literary or even historical interest.

Not only do we find confirmed what his compatriot, Professor Anagnostakis of Athens, has already proved in his masterly treatise on Antiseptics as known to the Ancients, that the "méthode d'asepsie," for example, was in common practice in the Greek schools, but we get suggestions of treatment which are well entitled to reconsideration, and even to adoption, at the hands of posterity. Just as Daremberg, in the well-known preface to his "Celsus," points out that very little in the way of supplement would make the treatise "De Medicina" a useful compendium of modern practice, so Dr. Costomiris lets us see that much in the Greek therapeutics might be rescued from the unwise desuetude into which it has fallen. "La médecine," he says, "au point de vue thérapeutique, n'a pas encore utilisé toutes les sources que nous ont léguées les anciens; elle n'a pas encore expérimenté suffisamment tous les médicaments et les méthodes recommandés avec tant d'ardeur par les plus grandes autorités de l'antiquité. L'expérience clinique sur les procédés thérapeutiques anciens peut nous révéler, j'en suis sûr, de vrais trésors." It is only an experience similar to theirs which can definitely teach us what we must reject and what we should retain; and in this connexion he quotes the memorable words of Galen when speaking of Hippocrates: "I take neither Hippocrates nor the other masters of antiquity on their word merely; but

I check what they have laid down by my own experience and my own reasoning, and so determine whether it is true or false." And again he quotes the same philosophic physician, once more referring to the father of medicine: "I do not accept this man [Hippocrates] on trust, as so many others do; but I admit his testimony because I see his demonstrations to be sound."

"Multa renascentur quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc sunt in honore,"

is as fair a principle in medicine as in philology.

Sharing Dr. Costomiris' view that medical literature has sustained few greater losses than the frustration of Dr. Daremberg's "plan gigantesque de la collection des médecins grecs et latins," and looking with him for the realisation of that noble project to division of labour on the part of medical scholars of all countries, we hail his researches as a "pathbreaking" contribution to a enterprise which only the next century is destined to see completed. We would point to his eighth chapter — that on Aëtius (*floruit circa* A. D. 500) — as, perhaps, the most important part of his present treatise, considering the unique value of that author's remains, and also the fact that of the sixteen books composing them, the greater part has yet to be published in the Greek original. All that was most sound in the medicine that preceded him Aëtius has sifted out and presented to us — drawing largely on Hippocrates, Dioscorides, Rufus, Aretæus, Archigenes, Soranus, Herodotus, Leonides, Philomenus, Philagrius, Posidonius, and, above all, on Galen

and Oribasius, the whole forming that famous "Synopsis" which Photius declared superior to all other compilations of the kind and which the great Boerhaave — himself a pioneer of modern clinical research — pronounced to be for medicine what the Pandects of Justinian are for law. An entire edition, such as Dr. Costomiris could give us, of this "Synopsis" would indeed be a boon to medical literature, and we trust that no official timidity, such as deterred Dr. Daremberg from his grand undertaking, will intervene, on the part of the Greek and French Governments, to withhold from him the necessary facilities for the work. Two scholarly German physicians, Drs. Weigel and Dietz, conceived the project — which formed part of Dr. Daremberg's — of giving the world a perfect edition of Aëtius. In both cases their honourable labours were cut short by death. It seems reserved for a distinguished professor of the University of Athens to win for his country an honour to which Germany and France have severally aspired — all the more that he has just afforded proof in the present treatise that in professional knowledge, in classical learning, and in special palæographic experience he combines in a higher degree than his predecessors the qualifications indispensable for the enterprise. »

Τοιαύτη, κύριε πρότασι, ἐστὶν ἡ εὐμένεια, τοιοῦτος ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀνεκδότων ἐλλήνων ἱατρῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου πρὸς ἑναρξιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ 'Λετίου· ἔτι δ' εὐμενεστέρων ἐνδείξεων ἔτυχεν ἡ τοῦ IB' βιβλίου 'Λετίου ἑκδοσις ὑποβληθεῖσα ὡς ἑκτυπον δοκίμιον

τῇ ἀκαδημαϊκῇ συγκλήτῳ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, τῇ φιλολογικῇ τῆς Γαλλίας ἀκαδημίας, τῇ ἱατρικῇ τῆς Γαλλίας ἀκαδημίας καὶ ἄλλαις σοφοῖς.

Καὶ ἡ μὲν ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος πρυτανεύοντος Γεωργίου Μιστριώ-
του ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ τῆς 10' Σεπτεμβρίου 1890 ἐξελέξατο ἐπιτρο-
πείαν, ἵνα κρίνῃ περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἀποτελουμένην ὑπὸ τῶν
κυρίων καθηγητῶν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου Κωνσταντίνου Βουσάκης,
Παύλου Ἰωάννου νῦν πρυτάνεως, Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, τοῦ μακα-
ρίτου Λουκᾶ Παπαϊωάννου καὶ τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Σακκελίωνος
ἐπιμελητοῦ τῶν χειρογράφων. ἡ μὲν οὖν ἐπιτροπεία πρὸς τιμὴν μεγίστην
ἐαυτῆς τε καὶ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου εὐμενέστατα καὶ θερμῶς συνη-
γόρησεν ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς πνευματικῆς τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προ-
γόνων παρακαταθήκης· περὶ δὲ τούτου γέρων ἀγαθὸς εἰλικρινῆς καὶ
παλαιογραφίᾳ δεινότατος, ὁ μακαρίτης Ἰωάννης Σακκελίων, τῶν τῆς
ἐπιτροπείας μετέχων, τῇ δ' Ἰανουαρίου 1891 ἀνεκοινώσατό μοι τάδε·

« Ἀγαπητὲ κύριε Κωστομοίρη,

Ἄσμενος ἀνέγνων τὴν προσφιλῇ μοι ἐπιστολὴν σου τῆς 17 ἀπιόντος
μηνὸς καὶ ἔτους, συνοδεύουσαν καὶ τὸ φυλλάδιον, τὸ περιέχον τὴν συνέ-
χειαν τοῦ περὶ ἀνεκδότων ἐλλήνων ἱατρῶν σπουδαιοτάτου ἔργου τῆς
ἀγάπης σου.

Σήμερον ὑπεγράψαμεν καὶ ἐπεδώκαμεν τῇ πρυτανείᾳ τὴν ἔχουσιν
ἡμῶν ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ὀρισθείσης ἐπιτροπείας
ἵνα κρίνῃ περὶ τῆς τοῦ Ἀετίου ἐκδόσεως. Ἡ ἔχθεσις εἶναι εὐμενεστάτη
διὰ τὸ ἔργον σου· διότι οὐχὶ μόνον ὁ κ. Λάμπρος καὶ ἐγὼ ἀπεφηνάμεθα
ὅτι ἀπταιστως ἀναγινώσκονται ὑπὸ σοῦ τὰ χειρόγραφα, ἅτινα ἔχεις
ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνάδελφοι ἡμῶν κκ. Βουσάκης καὶ Παῦλος
Ἰωάννου (καθότι ὁ Λουκᾶς Παπαϊωάννου νοσήσας ἐν τῷ μεταξὺ μετέβη
εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν) ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν ἐξετάσαντες τὸ ἔργον

σου ἀπεφάνησαντο εὐνοϊκῶς, τουτέστι νὰ περατωθῇ τοῦ Ἀετίου ἡ ἔκδοσις ἐντὸς ὠρισμένου χρονικοῦ διαστήματος, διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς ἀνεκδότους ἱατροὺς νὰ γείνη δευτέρα σκέψις. Ὁ μακαρίτης Λουκᾶς Παπαϊωάννου παρευρέθη μόνον εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν ἡμῶν, καθ' ἣν ἀπεφασίσθη νὰ μᾶς ἀποστελῇς τὰ ἐκ φωτοτυπίας πανομοιότυπα.

— εὐχομαί σοι ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπίρρωσιν εἰς συντέλειαν τοῦ ἔργου σου, ὅπερ, ὥς ἐλπίζω, περιποιήσει τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει οὐ τὴν τυχοῦσαν τιμὴν παρὰ τῷ σοφῷ κόσμῳ, καὶ διατελῶ ὑμέτερος.

Ἐξ Ἀθηνῶν 4/16 Ἰανουαρίου 1891.

Ἰ. Σακκελίων. »

Ἡ δὲ τῆς γαλλικῆς φιλολογικῆς ἀκαδημίας γνώμη περὶ τε τοῦ ἐμοῦ ὑπομνήματος, Περὶ τῶν ἀνεκδότων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν, καὶ περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ IB' βιβλίου τοῦ Ἀετίου ἐστὶ κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλίας ἥδε·

« RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

MINISTÈRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE ET DES BEAUX-ARTS

Paris, le 4 août 1891.

MONSIEUR,

Conformément au désir que m'avait exprimé M. le Ministre des Affaires Étrangères, de la part de M. le Ministre de Grèce à Paris, j'ai soumis à l'examen de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres votre édition, sur épreuves, du XIIe livre d'*Aëtius*.

Je suis heureux de vous annoncer que votre travail a

mérité les plus vifs éloges de l'Académie. Le rapport, dont les conclusions ont été adoptées dans la séance du 24 juillet, constate que vos études précédentes *Sur les écrits des anciens médecins grecs* témoignent de recherches patientes et inspirées par un zèle désintéressé pour la science.

Quant à l'édition du XIIe livre d'*Aétius*, à laquelle a présidé une excellente méthode, elle constitue une œuvre très méritoire et dénote, dit l'Académie, une connaissance approfondie et de la langue des vieux médecins grecs et des matières dont ils ont traité.

Vous trouverez sous ce pli le N° 28, tome XXVI, 3e série, du *Bulletin de l'Académie de médecine*, contenant à la page 89 le rapport de M. le professeur Laboulbène, adopté par ladite Académie qui se plaît aussi à reconnaître l'importance et la valeur scientifique de votre travail.

Agréez, Monsieur, avec mes félicitations, l'assurance de ma considération très distinguée.

Le Ministre de l'Instruction publique et des Beaux-Arts

BOURGEOIS.

A Monsieur le Dr G. A. Costomiris, professeur à l'Université d'Athènes, 6, rue Vavin, Paris. »

Τὴν γνώμην τῆς φιλολογικῆς τῆς Γαλλίας ἀκαδημίας καὶ τὴν τῆς
 ἱατρικῆς ἀναγγέλλει μοι καὶ ὁ ὑμέτερος ἐν Παρισίῳ πρεσβευτῆς κύριος
 Ν. Π. Δελιγιάννης, ὁ ἂν προθυμότατος πρὸς πᾶν ἐθνικὸν ἔργον, διὰ
 τῆςδε τῆς φιλόφρονος ἐπιστολῆς·

α Β. Ἑλληνικὴ πρεσβεία ἐν Παρίσις.

Ἄριθ. 1236.

Ἐν Παρίσις 17/29 δεκεμβρίου 1891.

Πρὸς τὸν ἱατρὸν κύριον Γεώργιον Κωστομοίρην
ὕφηγητὴν τοῦ πανεπιστημίου.

Εὐχαρίστως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι, καθ' ἃ ὁ κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας ἐξ ἀνακοινώσεως τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως συναδέλφου του ἐγνωστοποίησε τῇ Β. πρεσβείᾳ, ἣ ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας γαλλικὴ ἀκαδημία εὐηρεστήθη ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων αὐτῆς συνεδριάσεων νὰ πιστοποιήσῃ ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ ὑφ' ὑμῶν ἀναληφθέντος ἔργου τῆς προσεχοῦς ἐκδόσεως τοῦ IB' βιβλίου τοῦ Ἀετίου.

Ἡ ἐργασία αὕτη κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἀκαδημίαν, γενομένη λίαν μεθοδικῶς, τὸ μὲν ἀποδείκνυσιν τὸν ὑμέτερον ζῆλον διὰ τὴν ἐπιστήμην, τὸ δὲ διατρανοί γνῶσιν βαθεῖαν τῆς τε γλώσσης τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν καὶ τῆς ὕλης, ἣν ἐκεῖνοι ἐπραγματεύθησαν.

Ἐπὶ πλέον καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Laboulbène ἀναγνωρίζει τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου ὑμῶν ἐν ἐκθέσει του πρὸς τὴν ἱατρικὴν ἀκαδημίαν, ἣτις καὶ ἀνηγόρευεν ὑμᾶς ἀντεπιστέλλον μέλος αὐτῆς ἐν τῇ συνεδριάσει της τῆς 21ης π. ἰουλίου.

Συγχαίρομενοι ὑμῖν ἐπὶ τοῖς ἀνωτέρω διατελοῦμεν μετὰ πλείστης ὑπολήψεως.

ὁ πρεσβευτὴς

N. II. Δελιγιάννης. »

Ἡ δ' ἱατρικὴ γαλλικὴ ἀκαδημία, ἣ ἐξ ἀρχῆς ἀναγνωρίζουσα τὴν μεγίστην σπουδαιότητα τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀνεκδότων ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν οὐ μόνον τῇ ἱατρικῇ ἀλλὰ καὶ πάσαις ταῖς ἐπιστήμας ὑπεστήριξεν ἐνθουσιωδῶς τὸ ζήτημα, ἐκφράσασα ἐπισήμως εὐχὴν τῇ ἐλληνικῇ κυβερνήσει ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν, παρεδέξατο ἐν τῇ

συνεδρία τῆς κα' Ἰουλίου 1891 τήνδε τήν σοφὴν καὶ ἐνθουσιον περὶ
τῆς ἐκδόσεως τοῦ IB' βιβλίου Ἀετίου ἔκθεσιν τοῦ κ. Laboulbène,
ἀκαδημαϊκοῦ καὶ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς.¹

« RAPPORT

*Sur l'édition du XIIe livre d'Aétius, confiée par le Sénat
académique de l'Université d'Athènes à M. le Dr Costo-
miris, professeur agrégé.*

PAR M. LABOULBÈNE.

Dans la séance du 23 juillet 1889², l'Académie, après un
Rapport que j'ai eu l'honneur de lui présenter avec M. Panas,
sur un important travail de M. le Dr Costomiris, a bien
voulu exprimer le vœu « de voir publier au plus tôt les
textes des anciens médecins grecs, encore inédits. » Ce
vœu a été transmis par voie officielle au gouvernement
hellénique.

Le Sénat académique de l'Université d'Athènes appré-
ciant, après examen, le grand intérêt de la publication
des écrits encore inédits des anciens médecins grecs, a
confié à M. le Dr Costomiris l'édition du XIIe livre d'Aétius.
J'ai fait part de cette décision à l'Académie dans la séance
du 29 avril 1890³, en ajoutant que le savoir spécial et le
zèle scientifique de M. le Dr Costomiris donnaient le meil-
leur espoir pour le succès.

Vous avez renvoyé à mon examen ce XIIe livre d'Aétius

1. *Bulletin de l'Académie de médecine*, n° 28, 3e série, t. XXVI, 1891, p. 89.

2. *Bulletin de l'Académie de médecine*, t. XXII, p. 60.

3. *Bulletin de l'Académie de médecine*, t. XXXIII, p. 447.

qui a été déposé en épreuves, sur le bureau, dans la dernière séance.

Je puis dire à l'Académie que le travail est actuellement accompli, le livre paraîtra prochainement à la librairie Klincksieck. Les soins les plus minutieux ont été pris pour la reconstitution du texte et pour les variantes, avec notes critiques et citations des sources. Ne voulant que donner une idée du labeur, vraiment considérable, de M. le Dr Costomiris, je me bornerai aux remarques suivantes, sans fatiguer l'attention de l'Académie.

Pour la constitution du texte, l'auteur a collationné douze manuscrits : trois du Mont-Athos, les manuscrits Ω 70 et Ω 72 de la bibliothèque de Sainte-Laure et le manuscrit A 29 de la bibliothèque de Vatopédi ; un de Vienne, le manuscrit médical grec n° 12 ; et huit de notre Bibliothèque nationale, n° 2196 de l'ancien fonds grec, n° 631 du supplément grec, et nos 2193, 2198, 2191, 2192, 2194, 2199, de l'ancien fonds grec, placés suivant l'ordre de leur importance. Comme base de l'édition, le manuscrit grec n° 2196 de notre Bibliothèque nationale a servi principalement, il est mutilé et n'arrive que jusqu'à la page 83, 1 ; puis est venu le supplément grec n° 631 de la page 83, ligne 1 à page 107, ligne 16 ; enfin de la page 107, ligne 16 jusqu'à la page 131, ligne 18 (fin), l'auteur a pris comme base le n° A 29 de Vatopédi.

J'indiquerai brièvement que le XIIe livre d'*Aélius* traite *De la sciatique, de la podagre et de l'arthritisme* ; il porte le titre de : Ἀετίου λόγος δωδέκατος. Περὶ ἰσχυιάδος καὶ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδος.

Ce livre est précédé d'une table de 71 chapitres, selon la division du manuscrit principal 2196 de la Bibliothèque nationale¹. Il faut observer que la division en chapitres est très différente dans les divers manuscrits et dans la traduction latine de Cornarius : ainsi il y a 84 chapitres dans le supplément grec 631 ; il y a 50 chapitres dans le manuscrit A 29 de Vatopédi ; 42 chapitres dans les manuscrits 2192, 2194 et 2199. On trouve 41 chapitres dans le manuscrit méd. grec 12 de Vienne ; on en compte 43 dans les manuscrits grecs 2191, 2193, 2198 de la Bibliothèque nationale et dans le Ω 70 de Sainte-Laure² ; enfin, il y a 48 chapitres dans la traduction de Cornarius³.

Le premier chapitre, tiré en grande partie des œuvres perdues d'Archigène et aussi en partie de Galien, traite *De la sciatique, in extenso*, de ses causes, de son traitement⁴. Il est curieux de constater que dès le temps d'Archigène, on employait des cataplasmes, des pommades et des cérats à base de citron, contre la sciatique, etc.⁵. Dans les chapitres II à LXIX, il est question *De la podagre et de l'arthritisme* ; des causes, de la seméiologie, du diagnostic de la maladie, de ses diverses suites, du traitement en général et en particulier avec indication de la diète et de tous les médicaments depuis l'époque la plus reculée jusqu'au temps

1. *Aëtius*, liv. XII, p. 1 à 6 ; édit. COSTOMIRIS.

2. *Aëtius*, liv. XII, p. 6, notes ; édit. COSTOMIRIS.

3. *Aëtius*, traduction latine de CORNARIUS, p. 706. Lugduni, 1549.

4. *Aëtius*, liv. XII, p. 7 à 30, édit. COSTOMIRIS.

5. *Loc. cit.*, liv. XII, p. 28, lig. 14 à 20, et p. 59, lign. 7 à p. 60, lig. 2.

d'Aétius¹. Le chapitre LXX est consacré au *lumbago*, Περὶ
 ψοαλγίας² ; le chapitre LXXI, sur les arthritiques, Περὶ ἀρθρι-
 τικῶν³.

On peut dire que le XIIe livre d'Aétius constitue le traité le plus complet sur l'arthritisme qui nous soit parvenu de l'antiquité, car les livres d'Archigène, de Galien, de Philagrius, d'Oribase et le texte grec de Rufus, sur ce sujet, ont été perdus. Le XIIe présent livre d'Aétius contient et résume toutes les connaissances des anciens Grecs, il est ainsi d'une haute importance médicale.

Tel est le travail dont l'Académie m'a chargé de lui rendre compte. M. Costomiris a déjà reçu de savants philologues français et étrangers, MM. L. Delisle, H. Omont, Henry Weil, J. Sakkelion, H. Diels, Iwan von Müller, de sympathiques encouragements. L'édition du XIIe livre d'Aétius est une œuvre à la fois précieuse et utile ; nous devons féliciter, au nom de la science, le Sénat académique de l'Université d'Athènes et son recteur, qui l'ont favorisée. La Grèce a été la mère-patrie des sciences et des arts, et en particulier de la médecine ; la publication des œuvres médicales inédites de ces anciens médecins ne peut être mieux placée que sous sa direction.

En résumé, j'ai l'honneur de proposer à l'Académie comme conclusion :

De remercier M. le Dr Costomiris pour sa communication

1. *Loc. cit.*, p. 30 à p. 130.

2. *Loc. cit.*, p. 130.

3. *Loc. cit.*, p. 130 à 131.

sur le XIIe livre d'*Aëtius*, et de l'engager à poursuivre, sous le haut patronage du gouvernement hellénique, la publication des textes inédits des anciens médecins grecs.

— Les conclusions du présent rapport, mises aux voix, sont adoptées. »

Οὕτως εὐφρήμως καὶ ἐγκαρδίως ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης συγκα-
ρουσα τῷ πρυτάνει καὶ τῇ ἀκαδημαϊκῇ συγκλήτῳ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπι-
στημίου ἡ ἱατρικὴ τῆς Γαλλίας ἀκαδημία, εἰς ἐπισημοτέραν ἐκδήλωσιν
τιμῆς πρὸς τὸ ἐθνικὸν πανεπιστήμιον καὶ διατρέψωσιν τῆς ὑπολήψεως
ἣν ἔχει ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας ἱατρικῆς καὶ δὴ ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως τῶν
ἀνεκδότων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν ἐξελέξατό με ἐν τῇ
αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐταῖρον αὐτῆς ἀντεπιστέλλοντα· ἰδοὺ δ' ἡ ἐκλογή.¹

« *Élections de deux correspondants étrangers dans
la première division (Médecine).*

L'Académie procède aux élections de deux correspon-
dants étrangers dans la première division (*Médecine*), d'a-
près la liste suivante de présentation, dressée par la
Commission spéciale :

En première ligne, M. MILLARD (de New York).

En deuxième ligne, M. COSTOMIRIS (d'Athènes).

En troisième ligne, M. BABES (de Bucharest).

En quatrième ligne, M. D'ESPINE (de Genève).

Première élection.

Nombre de votants 51

Majorité 26

1. *Bulletin de l'Académie de médecine*, n° 28, 3e série, t. XXVI, 1891, p. 89.

Ont obtenu :

MM. MILLARD.	42 voix.
BABÈS.	5 —
COSTOMIRIS.	3 —
D'ESPINE	1 —

En conséquence, M. MILLARD (de New York), ayant obtenu la majorité absolue des suffrages exprimés, est proclamé correspondant étranger dans la première division (*Médecine*).

Deuxième élection.

Nombre de votants.	50
Majorité	26

Ont obtenu :

MM. COSTOMIRIS	34 voix.
D'ESPINE	9 —
BABÈS.	7 —

En conséquence, M. COSTOMIRIS (d'Athènes), ayant obtenu la majorité absolue des suffrages exprimés, est proclamé correspondant étranger dans la première division (*Médecine*). »

Τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἀναγγέλλει μοι ὁ γραμματεὺς διὰ τῆςδε τῆς φιλόφρονος ἐπιστολῆς·

« ACADEMIE DE MÉDECINE

N° 2844.

Paris, le 21 juillet 1891.

*Le Secrétaire perpétuel de l'Académie à M. le Dr Costomiris
à Athènes.*

MONSIEUR,

J'ai l'honneur de vous informer que l'Académie, dans sa séance de ce jour, sur le rapport d'une Commission chargée

de lui présenter des Candidats, vous a nommé par voie de scrutin et à la majorité absolue des membres présents au nombre de ses *Correspondants Étrangers* (1re division).

Ce choix, Monsieur, montre toute l'estime que l'Académie fait de vos travaux et de votre personne, et je suis heureux d'être en cette circonstance l'interprète de ses sentiments à votre égard.

Veillez, je vous prie, Monsieur, agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

BERGERON. »

Οἷαν δὲ σημασίαν κέκτηται ἡ ἐκλογὴ αὕτη, ὁ εἰλικρινὴς τοῦ Γαληνοῦ διευθυντῆς 'Ι. Χ. Βάμβας δεόντως διασαφηνίζει, τάδε λέγων.¹

« Διάφορον

Μετὰ χαρᾶς καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας γνωστοποιούμεν ὅτι ὁ ἐν Παρισίοις τὰς διατριβὰς αὐτοῦ ποιούμενος συνάδελφος κ. Γ. Κωστομοίρης ἐντολῇ καὶ ἀναλώμασι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἵνα συνεχίσῃ τὰς πρὸς ἑκδοσιν συγγραφῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν ἀπὸ πολλοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀρξαμένας μελέτας, ἐξελέγη ἀντεπιστέλλων ἐταῖρος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἱατρικῆς κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21 Ἰουλίου τρ. ἔτους.

Γνωστὸν ὁποῖα πρέπει νὰ ᾧσι τὰ ἐπιστήμονικὰ ἐφόδια, ὅπως κατακτηθῇ τοιοῦτος τίτλος, καὶ ὁ κ. Κωστομοίρης κατέκτησεν αὐτὸν διὰ τῆς ὑπεροχῆς πολλῶν ψήφων τῶν σοφῶν ἀκαδημαϊκῶν ἐν ἀγῶνι πρὸς τοὺς συμπροταθέντας τὸν ἐκ Βουκουρεστίου γνωστὸν μικροβιολόγον κ. Babès καὶ τὸν διαπρέποντα παιδίατρον d'Espine ἐπιλαχόντας κατ' ἐκείνην τὴν συνεδρίαν.

Θερμότατα συγχαρητήρια τῷ φίλῳ συναδέλφῳ κ. Κωστομοίρῃ. »

1. "Ὁρα Γαληνόν, ἔτος ΙΓ', περίοδον Β', 1891, ἀριθ. 31, σελ. 493.

Ἡ δ' ἐν Παρισίῳ Ἑφημερίς τῶν Συζητήσεων τῆς κβ' ἰουλίου 1891
ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς πρώτης γράφει τάδε·

« ACADEMIE DE MÉDECINE. — SÉANCE DU 21 JUILLET

Aëtius et les médecins grecs. — M. Laboulbène présente un rapport sur le XIIe livre d'*Aëtius*, édité par M. Costomiris, et l'Académie en adopte les conclusions élogieuses. M. Costomiris, professeur agrégé d'oculistique à Athènes, a quitté son pays et sa situation professionnelle pour venir à Paris éditer les textes des médecins grecs non encore publiés par Littré et Charles Daremberg. Le Sénat académique de l'Université d'Athènes a subvenu aux premiers frais nécessités par cette publication ; il est désirable que le gouvernement grec et les riches Grecs qui habitent la France encouragent M. Costomiris dans cette grande entreprise qui coûtera environ 200,000 francs. Sa Majesté Olga, reine des Hellènes, à qui on doit déjà la fondation d'un hôpital, protège efficacement les lettres et les arts, et l'a déjà sérieusement encouragée. Très heureusement pour nous, la Bibliothèque nationale possède les plus beaux manuscrits des médecins grecs, et la bibliothèque de l'Académie de médecine possède les précieuses notes de Charles Daremberg sur tous les manuscrits médicaux de l'Europe. Aussi les savants français ne peuvent-ils qu'encourager les savants étrangers qui se voient obligés de venir à Paris éditer les manuscrits des médecins grecs. Le gouvernement français a subventionné les belles éditions d'Oribase et de Rufus faites par Charles Daremberg et par E. Ruelle, et il a ainsi

mérité la reconnaissance des érudits. Le gouvernement et les généreux Hellènes mériteront cette même reconnaissance en faisant éditer à leurs frais, par M. Costomiris, les œuvres de Galien, d'Aétius et des autres médecins grecs dont nous possédons les meilleurs manuscrits. »

Εὐμενέστατα δὲ καὶ ἐνθουσιωδῶς ἀποφαίνονται ὑπὲρ τοῦ ἔργου τούτου ἐν ἰδιωτικαῖς πρὸς με ἐπιστολαῖς καὶ οἱ σοφοὶ ἐλληνισταὶ Croiset, Diels, Greenhill, Harder, Hultsch, Müller, Omont, Ruelle, Weil καὶ ἄλλοι· τούτων δέ, ἐκπληρῶν ῥητὴν τοῦ γράψαντος εὐχὴν, παρτίθεμαι ἑνταῦθα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ σοφοῦ Ch. E. Ruelle τοῦ συνεχίσαντος τὸ μέγα ἔργον τῶν ἀθανάτων τοῦ Ἀσκληπιοῦ παίδων Littré, Daremberg καὶ Bussemaker, πασιγνώστου δὲ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ καὶ τῷ ἐλληνικῷ ἔθνει ἐπὶ τοῖς σοφοῖς αὐτοῦ ἔργοις.

« Paris, 8 janvier 1892.

CHER MONSIEUR COSTOMIRIS,

Je m'empresse de vous renvoyer les épreuves de votre *Aétius*. Recevez toutes mes félicitations pour l'exécution de ce travail, et d'abord pour la persévérance avec laquelle vous l'avez conduit et mené à terme. Vous avez bien voulu vous souvenir que dès nos premières conversations je vous ai conseillé de l'entreprendre.

Sur les seize livres qui composent la *Synopsis médicale* d'Aétius, les huit premiers ont été publiés, très incorrectement, par les Alde, en 1534. Ch. Daremberg, dans son édition de *Rufus d'Éphèse*, dont l'achèvement me fut confié en 1877, a tiré des manuscrits une partie du livre XI, que j'ai complété dans un appendice de cette publication. Vous

nous donnez aujourd'hui le livre XII dans des conditions plus favorables que Daremberg et son continuateur, grâce à la multitude des manuscrits consultés.

Il faut maintenant publier les livres d'Aétius restés inédits.

J'ai vu avec plaisir notre Gouvernement, l'Institut de France, l'Académie de médecine et l'Association grecque encourager à l'envi vos efforts suivant leurs divers moyens d'action, et j'aime à proclamer que, par votre énergie indomptable, vous avez pleinement justifié leur appui matériel et moral. Le gouvernement hellénique n'est pas resté en arrière : l'Université d'Athènes a subventionné l'édition du livre XII d'Aétius. Le gouvernement et l'Université sont en quelque sorte engagés d'honneur à continuer l'œuvre qu'ils ont si bien commencée. Et d'ailleurs, on voit tous les jours, dans votre noble pays, de riches capitalistes faire des sacrifices que le reste de l'Europe admire — sans les imiter — pour rendre possibles des publications qui ajoutent à la gloire de votre ancienne littérature nationale. Comment douter que, grâce au concours de ces généreux évergètes, les médecins grecs inédits, maintenant qu'ils ont trouvé un vaillant et savant éditeur, au sein de la Grèce même, trouvent aussi les subsides qui permettront leur mise au jour ? Est-il possible d'admettre que les banquiers du royaume hellénique laisseront à ceux de Constantinople, d'Alexandrie, etc., l'honneur de continuer la tâche entreprise par la Grèce proprement dite ?

Je souhaite, mon cher Confrère, au moment où commence

la nouvelle année, que ces considérations parviennent à vos compatriotes, et que la *Collection des médecins grecs*, inaugurée par les Bussemaker et les Daremberg sous les auspices de la France, soit poursuivie sur le sol même où ces intéressants et utiles auteurs ont produit leurs ouvrages.

Croyez, cher Docteur, à l'expression de mes meilleurs sentiments.

CH. ÉMILE RUELLE,

Bibliothécaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques,
Conservateur à la bibliothèque Sainte-Geneviève. »

Ὁ δὲ σοφὸς τοῦ ἐν Ἑρλάνγῃ πανεπιστημίου καθηγητῆς Iwan von Müller, ὁ πανεπιστήμων οὗτος καὶ εἰς ἄκρον ἀκάματος γερμανὸς ἀνὴρ, οὗ τὰ ἔγκριτα ἔργα οὐδενὶ λανθάνουσι καὶ ὃς ἀπὸ μακροῦ ἤδη ὑπὲρ νέας ἐκδόσεως τῶν κολοσσιαίων τοῦ Γαληνοῦ συγγραφῶν ἐν ἔργῳ τελεσφόρως ἀγωνίζεται, ἐνθουσιωδέστατος ὢν ὑπέρμαχος τῆς τῶν ἀνεκδότων βιβλίων τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν δημοσιεύσεως παρηκολούθησε μὲν ἐξ ἐπιστάσεως τῇ ἐκδόσει ταύτῃ τοῦ IB' βιβλίου τοῦ Ἀετίου ἀπὸ τῆς νηπιότητος αὐτῆς μέχρι τέλους, εἰς ἐπίλογον δ' ἐπιστέλλει μοι πρὸς δημοσίευσιν τὴν σοβαρὰν τήνδε καὶ σπουδαίαν ἐπιστολήν·

« Erlangen den 10. Januar 1892.

HOCHGEEHRTER HERR PROFESSOR!

Mit grosser Freude begrüsse ich die Vollendung Ihrer Ausgabe des bisher unbekannten 12. Buches des Aetius. Die Genauigkeit, mit der Sie die mühevollen Arbeit der Handschriftenvergleichung vornahmen, die Umsicht und Sicherheit, mit der Sie den Text herstellten, die Gelehrsamkeit, die Sie in Ihren Κριτικαὶ σημειώσεις entfaltet haben, lassen es

nicht zweifelhaft erscheinen, dass Ihre Ausgabe den Anforderungen entspricht, welche die Neuzeit an eine Textrecension stellt, zugleich aber auch dass Sie, wenn irgend Jemand, befähigt sind den Plan, die noch nicht herausgegebenen Schriften und Abhandlungen der griechischen Mediciner zu bearbeiten, in der erspriesslichsten Weise zu verwirklichen.

Möge die griechische Nation ihrem würdigen Sohn, der ein grosses Unternehmen so gut begonnen hat, die gebührende Anerkennung nicht versagen und die Ausführung der schwierigen, aber auch dankenswerten Arbeit in jeder Weise unterstützen, von der Überzeugung geleitet, dass die Schriftwerke der griechischen Mediciner nicht nur für die Geschichte der medicinischen Wissenschaften, sondern auch für die Geschichte der menschlichen Kultur überhaupt von grosser Bedeutung sind.

Genehmigen Sie die Versicherung vollkommener Hochachtung, mit der ich zeichne

Ihr ergebenster

Dr IWAN VON MÜLLER.

*Monsieur, Monsieur le professeur Dr Costomiris,
membre correspondant de l'Académie de médecine de France. »*

Ὑπὸ τοιοῦτους εὐμενεστάτους οἰωνοὺς ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ἀρξάμενον
τὸ ζήτημα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν ἐτελεύτησε διὰ
τῆσδε τῆς πρυτανικῆς ἐπισήμου πράξεως·

« Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ πρυτανεία τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου.

Ἀριθ. Πρωτ. 1580. Διεκπ. 678. Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Μαΐου.

Πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις ἱατρὸν κύριον Γεώργιον Κωστομοίρην.

Λήγοντος κατὰ τὴν 15 Μαΐου ε. ε. τοῦ μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ Πανεπιστημίου συναφθέντος συμβολαίου, καθ' ὃ ἀπεστάλητε παρ' αὐτοῦ εἰς Εὐρώπην ἐπὶ εἰδικῷ σκοπῷ, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου καθιστῶμεν ὑμῖν γνωστόν, ὅτι μετὰ τὴν πάροδον τῆς διαληφθείσης προθεσμίας θεωρεῖσθε ἀπηλλαγμένος τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

(ἡ σφραγίς)

Ὁ Πρύτανης

Ὁ Γραμματεὺς

Ἐθνικὸν πανεπιστήμιον

Γ. Μιστριώτης

Κ. Ἡ. Πολυγένης. »

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει· ὅμως δὲ τὴν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους ἱστορίαν εὖ εἰδὼς πέποιθα τῷ ἀγρύπνῳ τούτῳ φύλακι παντὸς ἐθνικοῦ πράγματος, οὐδὲν δ' ἄθυμειν οὐδ' ὅπωςτιοῦν ποιήσῃ με, οὐδὲν ἐλαττώσῃ τὸν ἐμὸν ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ διασώσεως τῶν ἐθνικῶν τούτων κειμηλίων, ὅφρα με βίος ἔχῃ'.

Δέξασθε δ' εὐμενέστατα, κύριε πρύταني, τὸ βιβλίον τοῦτο προῖδν νυχθημέρων μόχθων ἐνὸς τῶν ἀρχαίων ὑμῶν μαθητῶν, ἀπαρχὴν δὲ γενναίου ἔργου τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου. ἐν χερσὶ δ' ὑμῶν κατὰ περίεργον τῶν πραγμάτων φορὰν, ὑμῶν ὅς ἀείποτε ἐνθουσιωδῶς ὑπερεμάχησας ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων ἱατρῶν καὶ ὡς συγκλητικὸς καὶ ὡς μέλος τῆς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ὀρισθείσης ἐπιτροπείας, ἐν χερσὶ λέγω ὑμῶν κατατίθεται ἅμα τὴν ἐπὶ τῆς ἐνδόξου πρυτανείας τοῦ κ. Μ. Χατζημιχαῆλη ἀνατεθεῖσάν μοι ὑψηλὴν ἐντολήν, ὁσίως ταύτην καὶ εὐόρκως τό γ' ἐπ' ἐμοὶ ἐκπληρώσας, τήνδε μόνην τὴν ὑστάτην εὐχὴν στεντορεῖα τῇ φωνῇ κηρύττων, ἵνα ἐπὶ τῆς ὑμετέρας πρυτανείας καὶ

σύγκλητος καὶ βουλὴ καὶ κυβέρνησις καὶ βασιλεία καὶ αὐτὸς ὁ αἰέποτε
ὕπὲρ τῆς προγονικῆς εὐκλείας ἐνθουσιώδης ἑλληνικὸς λαός, πάντες μιᾷ
φωνῇ, εὐμενέστατα προστατεύσωσι τὰ προγονικὰ ταῦτα κειμήλια πρὸς
δόξαν μὲν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀθάνατον, κτῆμα δ' ἐς αἰὲ τῆς ἐπι-
στήμης.

Μετ' ἐξαίρετου τιμῆς ὑμῖν τε καὶ τῇ ἀκαδημαϊκῇ συγκλήτῳ

Γεώργιος Ἀ. Κωστομοίρης.

Ἐν Παρισίῳ τῇ α' / ιγ' Ἰανουαρίου 1892, rue Vavin, 6.

Β' ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑ

Οἷον χαλεπώτατον, οἷον γιγάντειον ὡς εἰπεῖν ἔργον ἐστὶν ἢ πρώτως ἐκ χειρογράφων ἔκδοσις συγγραφείως, τοῦτο ἐκεῖνος μόνον γινώσκει, ὃς κατ' ἐπιστήμην τοιοῦτον ἐπετέλεσεν ἔργον, αὐτὸς δὴ μόνος ἄνευ βοηθοῦ τὰ καθ' ἕκαστα ποιησάμενος πάντα τῆς πολυπλοκωτάτης ταύτης ἐργασίας. καὶ γὰρ « τί πρῶτον, τί τοι ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω »; ἀντιγραφαὶ τοῦ κειμένου, παραβολαὶ δώδεκα κωδίκων καὶ δὴ καὶ μακραι πρὸς τοῦτο ἀποδημαίαι, κριτικαὶ τοῦ συγγραφείως διορθώσεις, ἐκλογαὶ τῶν σπουδαίων παραλλαγῶν, πρὸς δὲ μελέται ἐξ ἐπιστάσεως οὐ μόνον τοῦ συγγραφείως αὐτοῦ ὁλοκλήρου, ἀλλὰ καὶ τῶν πολυαρίθμων αὐτοῦ πηγῶν, ὅσαι ἔτι σώζονται ἐν τοῖς Ἱπποκράτους καὶ Ἀρεταίου καὶ Διοσκορίδου καὶ Ῥούφου καὶ Γαληνοῦ καὶ Ὀρειθασίου κολοσσαίοις συγγράμμασιν, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐξ Ἀετίου ἐρανισαμένων Ἀλεξάνδρου καὶ Παύλου καὶ Ἀκτουαρίου καὶ Μυρεψοῦ καὶ ἄλλων, τέλος παραβολαὶ καὶ διορθώσεις τεσσάρων ἐκτύπων δοκιμίων, ταῦτα λέγω πάντα ἀμυδρὰν τινα μόνον παρέχουσιν ἰδέαν τοῦ ἀληθοῦς ὡς ἔπος εἰπεῖν λαθυρίνου τῆς πνευματικῆς ταύτης ἐργασίας καὶ τῶν μόχθων καὶ θυσιῶν καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ἐκδίδοντος. τό γ' ἐπ' ἐμοί, καθῆκον ἱερὸν τῇ πατρίδι καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ὁσίως ἐκπληρῶν καὶ εὐόρκως, τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τούτου ὡς οἷόν τε τελειότατα καὶ προθυμότατα ἐπεμελήθη, ὥστε πεποιθώς εἰμι τῇ εὐμενείᾳ σύμπαντος τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου.

Περὶ δὲ τῆς μεθόδου, ἣ ἀκολουθῶ ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ, εἴρηται μοι μὲν καὶ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ¹, ὅμως δ' ὑπομνητέον κἀνταῦθα ἐκτενέστερόν πως.

Πρὸς μὲν οὖν τὴν τοῦ κειμένου ἀποκατάστασιν πρώτη καὶ κυρία ἀρχὴ ἰσχύει τάδε τὰ σοφὰ Γαληνοῦ διδάγματα XVII A, 1005, 4 « Πολύλακεις εἶπον ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ μυρίας εἶναι γραφάς, διὰ τὴν ἀσάφειαν ἄλλων ἄλλως αὐτὰς ρυθμίζοντων, ὡς ἂν ἐκάστῃ δόξῃ τὸ τῆς ἐξηγήσεως

1. Costomiris, Études sur les écrits inédits, etc. Paris, 1890, p. 6. C. Klincksieck.

ἔσεσθαι πιθανόν. ἀλλ' ἐγὼ τὰς παλαιὰς γραφὰς προαιροῦμαι, καὶ ἀπι-
θανοὶ δοκῶσιν εἶναι καὶ μείζονα τὴν ἀπορίαν ἔχουσιν· δι' αὐτὸ γὰρ πι-
στεύοι ἂν τις αὐτὰς οὕτως εἰρῆσθαι, διότι καίτοι γ' ἀπορίας οὔσης περὶ
τὴν ἐξήγησιν, ὅμως οἱ παλαιότατοι τῶν ἐξηγητῶν ἐν ταύταις ὁμολο-
γοῦσιν. εἰ δέ γ' ἐτόλμων αὐτὰς μεταγράφειν, εἰς εὐπορωτέραν ἂν ὑπὴλ-
λαττον λέξιν ὥστε πιθανὴν γενέσθαι τὴν ἐξήγησιν », XVII A, 794, 8
« πολὺ βέλτιον ἔδοξέ μοι φυλάττοντι τὴν ἀρχαίαν γραφὴν αἰ μὲν
σπουδάζουσιν ἐκείνην ἐξηγεῖσθαι, μὴ δυνηθέντι δέ ποτε τοῦτο πρᾶξι πιθα-
νὴν τὴν ἐπ' ἀνθρώποις αὐτῆς ποιῆσθαι »· πρὸς. XVII B, 98, 1. 200, 1.
XVIII A, 118, 15. 538, 4.

Κατὰ κανόνα ἄρα τὰς παλαιὰς προαιροῦμαι γραφὰς καὶ δὴ τὰς τοῦ
ἀρχαιοτάτου κώδικος Α, εἰ αὐταὶ ἱατρικὴν παρέχουσιν ἔννοιαν καὶ δὴ
σύμφωνον πρὸς τὰς τοῦ συγγραφέως δόξας, ἐν δὲ τοῖς ἐλλείπουσιν ἐν Α,
σ. 83, 1-131, 19, τὰς γραφὰς, αἱ ταῖς τοῦ Α εἰσὶν αἰς πῶς δοκοῦσιν· τότε
δὲ μόνον γραφὰς ἐτέρων ἀποδέχομαι χειρογράφων, καίπερ τῆς ἐννοίας
εὐδοουμένης, ὅταν αὐτὸ τοῦτο τὸ Α ἐν ἄλλοις τόποις ἢ οἱ συγγραφεῖς,
ἀφ' ὧν Ἑλέτιος ἀρύεται, φέρωσι τὴν τῶν ἄλλων κωδίκων γραφὴν, πρὸς
δὲ ὅταν περὶ βελτιώσεων συντακτικῶν καὶ ὀρθογραφικῶν προκειμένον
ἦ, περὶ τοῦ εὐφωνικοῦ ν καὶ ς, περὶ συμπληρώσεως παραλείψεων κ. τ. ὅ.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν συντακτικῶν βελτιώσεων καὶ ἄλλων ὁδηγὸς ἦν μοι
αἰ ἡ τοῦ συγγραφέως χρῆσις καὶ ἡ τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἔρευνα· τὰ δὲ τῆς
ὀρθογραφίας ἐρρύθμισα κατὰ τὰ δεδομένα τοῖς φιλολόγοις, ὁμογνωμο-
νούντων πάντων τῶν ἤδη εἰρημένων σοφῶν συνεργατῶν, ἐπὶ δὲ τῶν
διφορουμένων παρεδεξιμένην ὃ συμφωνότερον εἶναι ἔδοξέ μοι πρὸς τοὺς
τῆς γλώσσης νόμους· πᾶσαν δὲ τοῦ κειμένου βελτίωσιν παρὰ τὸ κῦρος
πάντων τῶν ἀντιγράφων ἐσημειωσάμην ἐκάστοτε ἐν ταῖς παραλλαγαῖς,
τὰς δ' ὀρθογραφικὰς ἤπαξ μόνον ἐκάστην.

Περὶ δὲ τοῦ εὐφωνικοῦ ν καὶ περὶ τοῦ ς ἐν τῷ 'οὕτως' καὶ ἐν τοῖς
'ἄχρι μέχρι' ζήτημα ἦν μοι ἐπὶ πολὺ εἰ ἔδει τῷ κυρίῳ ἀκολουθησαὶ
κώδικο ἢ γραμματικῷ τινι κανόνι καὶ τίνι, καὶ δὴ ἤχθη ἐπὶ τὴν μελέ-
την τῶν τ' ἀρχαίων γραμματικῶν καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων καὶ πάντων
τῶν περὶ τούτου γραψάντων, ἠρεύνησα τὰς ἐπιγραφὰς καὶ τὴν τοῦ συγ-

γραφείως χρῆσιν συναθροίσας· εἰς τὸ αὐτὸ πλεῖστα παραδείγματα, ἡρώ-
τησα δὲ καὶ τὴν γνώμην πολλῶν φιλολόγων· ἡ πλάστιγξ ἔκλινεν ὑπὲρ
τῶν τοῦ κυρίου κώδικος γραφῶν, ὁμογνωμονούντων καὶ τῶν κυρίων
Müller καὶ Hultsch καὶ Λάμπρου καὶ Ruelle καὶ τινος ἄλλου ἐξόχου
φιλολόγου Ἑλληνας, καὶ δὴ ἐν μὲν τῇ ἐκδόσει τοῦ II'-ΙΣ' βιβλίου
'Αετίου οἷόν τ' ἂν εἶη ὡς πρὸς τὸ ν καὶ ς τῷ ἐπ' ἴσης ἀρχαίῳ
τοῦ ια' αἰῶνος κώδικι παρακολουθῆσαι τοῦτ' ἔστι τῷ 632 τοῦ 'Ελ-
ληνικοῦ 'Αναπληρώματος Παρισίου, ἐν ᾧ ἀντιγράφῳ πλήρη τὰ τέσ-
σαρα τελευταῖα 'Αετίου βιβλία ὑπάρχουσιν· ἐν δὲ τῷ νῦν ἐκδιδομένῳ
IB' βιβλίῳ, ἐνθ' ἐξ ἀνάγκης διὰ τὸ κολοβὸν τρεῖς κώδικες διαφόρου ἡλι-
κίας καὶ οὐδ' ὅλως ἀλλήλοις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο συμφωνοῦντες
ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις (ὄρα σ. νγ' 15.24.36), ἄτοπον ὅλως καὶ ἀληθὲς ἂν
ἦν κυκεῶν, εἰ ἀπὸ μὲν σ. 1-83,1 ἡκολούθουν τῷ Α, ὃ αἰῶνος ια' αἰεῖ που
τῷ εὐφωνικῷ ν πρὸ τε φωνήεντος καὶ στίξεως καὶ πρὸ συμφώνου χρῆ-
ται, ἀπὸ δὲ σ. 83,1-107,16 τῷ Β, ὃ αἰῶνος ιδ' συχνότατα τὸ ν παρα-
λείπεται καὶ πρὸ φωνήεντος, ἀπὸ δὲ σ. 107,17-131,19 τῷ Γ, ὃ αἰῶνος
ιδ' πρὸ φωνήεντος μόνον ἔστι δ' ὅτε καὶ πρὸ στίξεως τῷ ν χρῆται. διὰ
τὸ ἄτοπον ἄρα τοῦτο παρεδεξάμην κατὰ κανόνα εἰς τὸ κείμενον ν μὲν
αἰεῖ καὶ ς ἐν τῷ 'οὔτως' πρὸ τε φωνήεντος καὶ πρὸ πάσης στίξεως,
'μέχρις' δὲ καὶ 'ἄχρις' αἰεῖ πρὸ φωνήεντος, παραλείψας τὸ ν καὶ τὸ ς
μόνον πρὸ συμφώνου ἄνευ στίξεως. συνομολογοῦσι δὲ καὶ οἱ φιλόλογοι
Croiset, Diels, Harder, Hultsch, Müller, Ruelle καὶ Weil,
δύο δ' ἕτεροι ἀντιφρονοῦσι προτιμῶντες 'ἄχρι' καὶ 'μέχρι' πρὸ τε συμ-
φώνου καὶ φωνήεντος ὡς παρὰ τοῖς δοκίμοις. καὶ τὰς τοῦ ν μὲν καὶ ς
γραφὰς παρητησάμην ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα σημειώσασθαι κατατάξας ἐν
ἰδίοις κεφαλαίοις, ὅμως δὲ ῥητέον ἐνταῦθα ὅτι πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων
'οὔτως' μὲν αἰεῖ που ἀναγινώσκεται ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς ἀντιγράφοις
πρὸ τε φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου, 'ἄχρις' δὲ καὶ 'μέχρις' αἰεῖ που
πρὸ φωνήεντος ἐν τοῖς πλείστοις καὶ ἀξιοπιστοτέροις.

Τὰς δὲ κατὰ τὴν γραφὴν διαφωνίας προὔχειρισάμην τόνδε τὸν τρό-
πον· ἐθησαυρισάμην ὡς ἀκριβέστατα πάσας τὰς διαφωνουμένας γραφὰς
καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ φανερώτατα περὶ τὴν ὀρθογραφίαν καὶ σύνταξιν σφάλ-

ματα τῶν ἀντιγράφων· ταύτας δὲ τὰς γραφὰς εἰς δύο κυρίας διειλόμην κατηγορίας, ἐπόμενος αὖθις αὖ τῷ δεινῷ Ἱπποκράτους ὑπομνηματιστῇ Γαληνῷ λέγοντι XVI, 487, 9 « Τὴν τῶν ὀνομάτων κατὰ τὴν γραφὴν διαφωνίαν, ὅταν ἡ αὐτὴ φυλάττηται διάνοια, ἐατέον ἐστίν· ὅταν δὲ τὴν διάνοιαν ὑπαλλάττῃ, οὐκ ἀμελητέον αὐτῆς », ἐν δὲ XVII A, 798, 9 περὶ τοῦ ὅσῃσι ὁκόσῃσι ὁπόσῃσι προκειμένου, « διαφέρει δ' οὐδὲν ὡς πρὸς τὰ τῆς τέχνης ἔργα γράφειν οὕτως ἢ ἐκείνως, ὥστ' ἄμεινον ἔδοξέ μοι μόνας ἐκεῖνας τῶν γραφῶν προχειρίζεσθαι κατὰ τὸν λόγον, ὅσαι τὸ δηλούμενον ὑπαλλάττουσι, τὰς δ' ἐν αὐτῇ μόνῃ τῇ λέξει διαφερομένας ἄνευ τοῦ καὶ τὰ πράγματα μετακινεῖν ἐπιτρέψαι ὡς ἂν ἐθέλῃ γράφειν καὶ λέγειν ἐκάστῳ », ἐν δὲ XVII A, 800, 13 προκειμένου περὶ τῶν γραφῶν ἔξ ἀποφθορῆς ἢ ἀπὸ φθορῆς, ὕστερην ἢ ὕστερας, ἡρηθαρίην ἢ ἡρηθαρίας, αἱ οὐχ ὑπαλλάττουσι τὴν τοῦ λόγου διάνοιαν, φησὶν « ὅθεν ἐγὼ Γαληνὸς παρητησάμην καὶ τοιαύτας ἐν τῇ λέξει διαφωνίας κρίνειν, ὅσαι τῶν δηλουμένων πραγμάτων οὐδὲν ὑπαλλάττουσι. » πρβ. καὶ XVII A, 909, 12. 974, 13. XVII B, 123, 15. 131, 6.

Κατὰ ταῦτα ἄρα ἡ μὲν πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει πάσας τὰς γραφὰς, ὅσαι τὴν τοῦ λόγου διάνοιαν ὑπαλλάττουσιν, καὶ δὴ ὡς πρὸς τὰ τῆς τέχνης ἔργα χρησίμους· τὰς ἐτέραν ἱατρικὴν ἔννοιαν ἀποδιδούσας γραφὰς, ἃς μόνας ὑπομνηματίζεται Γαληνός, ἐσημειωσάμην πάσας ὡς εἰκὸς ὑπὸ τὸ κείμενον· ταύταις δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνήκουσι καὶ αἱ παραλείψεις ἢ προσθήκαι λέξεων, φράσεων, περιόδων καὶ ὅλων κεφαλαίων.

Ἡ δὲ δευτέρα κατηγορία περιλαμβάνει τὰς ἐν αὐτῇ μόνῃ τῇ λέξει διαφωνίας, ὅσαι τῶν δηλουμένων πραγμάτων οὐδὲν ὑπαλλάττουσιν, καὶ δὴ γραφὰς ἀδιαφόρους μὲν ἱατρικῶς, χρησίμους δὲ κυρίως γλωσσικῶς, ὧν ὅλως ἀμελεῖ Γαληνός· τούτων ἐσημειωσάμην ὑπὸ τὸ κείμενον τὰς ἐτέρας λέξει τὸν αὐτὸν νοῦν ἐκφραζούσας γραφὰς, αἱ οὐ σπανίως καὶ πρὸς σαφεστέραν τῆς ἱατρικῆς ἐννοίας ἐξήγησιν συντελοῦσιν, τὰς συντακτικὰς καθόλου παραλλαγὰς καὶ τῶν ἄλλων ὅ τι μοι μᾶλλον χρήσιμον καὶ σπάνιον εἶναι ἔδοξεν, κατὰ κανόνα δὲ πάσας τὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου χρησιμευσάσας γραφὰς.

Συντομίας δὲ χάριν παρητησάμην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς καθ' ἕκα-

στα σημειώσασθαι τὰς ὀρθογραφικὰς παραλλαγὰς, ὧν τὰς μὲν ἀλφαθη-
 τικῶς κατέταξα, τὰς δ' ἐν ἰδίοις κεφαλαίοις, οἷον περὶ τοῦ εὐφωνι-
 κοῦ ν, περὶ τοῦ ν ἐν τοῖς οὐδετέροις τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ
 ἰδίως ἐν τοῖς 'τοῦτο ἐκεῖνο αὐτὸ ἄλλο', περὶ μὴ μεταβολῆς τοῦ ν τῆς
 'ἐν' καὶ 'σὺν' ἐν συνθέσει καὶ περὶ μεταβολῆς αὐτοῦ ἐν συντάξει,
 περὶ ἐκπτώσεως τοῦ ν ἐν μέσῳ λέξεως, ἐν τέλει τῆς ἐνικῆς ὀνομαστι-
 κῆς τῆς α' καὶ β' κλίσεως, ἐν τέλει τῆς γενικῆς πληθυντικῆς καὶ
 ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, περὶ τοῦ ς ἐν τοῖς 'ἄχρι μέχρι οὕτως', περὶ
 τοῦ διπλοῦ σσ καὶ ττ, περὶ τοῦ ρ καὶ ρρ, περὶ ἐγκλίσεως, περὶ ἐκθλί-
 ψεως, περὶ συλλαβισμοῦ, περὶ πνεύματος τόνου ἀποστροφῶν κορω-
 νίδος ἀσυνήθων, περὶ στιξεως, περὶ ἐνικῆς γενικῆς τῆς γ' κλίσεως εἰς
 ος ἢ ως, περὶ ὑπαλλαγῆς κλίσεων, περὶ παραθετικῶν ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ
 ο εἰς ω καὶ τἀνάπαλιν, περὶ μὴ ἐκτάσεως τοῦ χαρακτῆρος τῶν φωνηεν-
 τολήκτων ῥημάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ῥηματικῶν, περὶ παρακείμενου
 καὶ ὑπερσυντελικοῦ ἄνευ αὐξήσεως καὶ ἀναδιπλασιασμοῦ, περὶ ἐνεργη-
 τικοῦ ἀορίστου α' προστακτικῆς εἰς ε ἀντὶ ον, περὶ χρήσεως ἀορίστου
 ὑποτακτικῆς ἀντὶ μέλλοντος ὀριστικῆς, περὶ συνθέτων ἐκ προθέσεως
 ῥημάτων καὶ ὀνομάτων χωρὶς γραφομένων, περὶ προσδιορισμῶν μετὰ
 προθέσεως ἐν μιᾷ λέξει γραφομένων, περὶ συνθέτων μορίων καὶ ἄλλων
 χωρὶς γραφομένων καὶ τἀνάπαλιν, περὶ συντάξεως διαφόρων συνδέσμων,
 περὶ ἄλλων τινῶν γραφῶν χρησίμων τῇ ἱστορίᾳ τῆς καθωμιλημένης,
 περὶ σημείων καὶ συντομιῶν σημαινουσῶν λέξεις ὠρισμέναι· αἱ ὀρθογρα-
 φικαὶ αὗται παραλλαγαὶ καὶ τὰ πορίσματα τῶν ἐμῶν μελετῶν ἐπὶ τῶν
 ἤδη εἰρημένων κεφαλαίων καὶ ἄλλων τινῶν γλωσσικῶν ζητημάτων,
 οἷον περὶ τῶν παρ' Ἀετίῳ μόνῳ ἀπαντωσῶν λέξεων, περὶ τῶν παρ' αὐτοῦ
 ῥωμαϊκῶν καὶ ἀραβικῶν λέξεων, περὶ βελτιώσεων παρὰ τὸ κῦρος πάντων
 τῶν ἀντιγράφων κ. τ. ὅ., δημοσιευθήσονται μετὰ τὴν ὅλην τοῦ Ἀετίου
 ἐκδοσιν, συμπληρούμενα μὲν βαθμηδόν, ἀποκαθαιρόμενα δὲ παντὸς
 περιττοῦ.

Ἀπέριψα δὲ μόνον τὰ εἰς οὐδὲν χρήσιμα, ὅλως ἀσημειώτα ἐάσας·
 οἷον λέξεις τινὰς ἢ γράμματα ὑπὸ χάριτος καλυπτόμενα ἐπικεκολλημέ-
 νου ἢ τῇ ὑγραφῇ καὶ φθορᾷ ἐξηλειμμένα, ῥαδίως μὲν ὑπὸ τῆς ἐννοίας

συμπληρούμενα, ἅπασι δὲ τοῖς ἄλλοις ἀντιγράφοις ὁμολογούμενα· τὰς παραλείψεις τῶν ἀρκτικῶν ἐρυθρῶν γραμμῶν· πρὸς δὲ τὸ συνθετικῶς ἢ ἀναλυτικῶς τὰς συνταγὰς γράφειν· τὰς τῶν λέξεων μεταθέσεις κυρίως μὲν ἐν ταῖς συνταγαῖς, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀλλαχοῦ, εἰ ἐκ τούτου μηδεμίαν τοῦ σημαινομένου μεταλλαγὴν πηγάζει· ἀσημάντους ἐτέρῃ χειρὶ παραγράφας ἐν Α καὶ τόνους καὶ πνεύματα ἐνιαχοῦ ὑπ' ἀγραμμάτου τινὸς προστεθειμένα· ἐπιγραφὰς κεφαλαίων διπλᾶς ὥς ἐν ΖΞΘ καὶ παραλείψεις ἐπιγραφῶν ὥς ἐν Μ· τὰ δὲ κατὰ λάθος γεγραμμένα, ἐάν τε διαγεγραμμένα ὦσιν, ἐάν τε μὴ· τὰς συντεταγμένους καὶ ἀκαταλήκτους λέξεις, εἰ μία καὶ μόνη συμπλήρωσις οἷα τ' ἐστίν, πλήρης δ' ἡ γραφὴ ἐν ἄλλοις κεῖται ἀντιγράφοις· τὰ ἀναμφισβητήτως ὀρθογραφικά, γραμματικά, συντακτικὰ πλημμελήματα, ἀνακόλουθα κτλ· τὸ εἰ ποσὸν τι ὀλογράμματος ἢ ἀριθμοῦ σεσημειώται· τὸ ὑπογεγραμμένον ι, θ πᾶσιν ἐλλείπει τοῖς κώδιξι· πλήν τῶν ΖΛ, καὶ τούτοις δ' οὐ κανονικῶς· τὴν διάφορον ἐν τοῖς διαφόροις ἀντιγράφοις εἰς κεφάλαια διαίρεσιν καὶ τοὺς διαφόρους αὐτῶν ἀριθμούς, ἃ ἅπαξ ἐν ταῖς τοῦ πίνακος παραλλαγαῖς σεσημειώται, οὐδ' ὅλως δ' ἐν ταῖς τοῦ κειμένου ἐπανελήφθησαν (περιττὸν γὰρ δις τὰ αὐτὰ λέγειν).

Σημειωτέον δ' ἐπὶ τούτοις ὅτι ἐν ταῖς διαφόροις γραφαῖς τηρεῖται ἀκριβῶς ἡ τῶν χειρογράφων ὀρθογραφία. εἰ δὲ δύο ἢ καὶ πλείονα τὴν αὐτὴν μὲν φέρουσι γραφὴν, διάφορον δ' ὀρθογραφίαν, παρατίθημι τὴν ὀρθοτέραν παρασιωπῶν συντομίας χάριν τὰς ὀρθογραφικὰς παραλλαγὰς· διὸ καὶ ὅταν τὸ Α μετὰ τονουμένην ἔπηται λέξιν σὺν ἄλλοις χειρογράφοις, ἄτνος καὶ ἄνευ πνεύματος ἡ γραφὴ αὐτοῦ νοεῖσθω.

Ἐν τέλει δὲ τῆς ἐκδόσεως Ἀετίου προστεθήσεται πίναξ πληρέστατος ἐπιστημονικῶν ὅρων καὶ πραγμάτων μετὰ παραπομπῶν ἐπὶ ἐκάστου ζητήματος εἰς πάντας τοὺς ἱατροὺς τοὺς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου γράψαντας, πρὸς δὲ εἰδικὴ μελέτη περὶ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις.

Ἐφεξῆς δὲ προστίθεμαι σύντομον μὲν βιβλιογραφίαν καὶ σημειῶν ἐξήγησιν, κριτικὰς δὲ καὶ ἐξηγητικὰς ἅμα σημειώσεις, ὥς χρησίμους πως ἡγοῦμαι.

Γ' ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ¹. ΕΝΤΥΠΑ. ΣΗΜΕΙΑ

Τὰ χειρόγραφα εἰσι τεταγμένα κατ' ἀλφαριθμητικὴν τῆς αὐτῶν σπουδαιότητος τάξιν. εἰς δύο δὲ κυρίως διήρηνται κατηγορίας, ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει τὰ ἐξ πρώτα χειρόγραφα ΑΒΓΔΕΖ, τὴν πλήρη ὥς ἔπος εἰπεῖν ἔκδοσιν τοῦ IB' βιβλίου τοῦ Ἀετίου περιέχοντα, ἡ δὲ τὰ ἐξ τελευταῖα ΑΜΝΞΟΠ, ἃ πλεῖστα μέρη τοῦ 5 βιβλίου συντέμνουσιν, διάφορον δ' ἐν πολλοῖς τὴν τῆς ὕλης διάταξιν παρέχουσιν· τούτων δ' αὖθις αὖ τὰ μὲν ΝΞΟ διεξοδικώτερά πως, τὰ δὲ ΑΜΠ συντομώτερα. πάντα δὲ ταῦτα καὶ δὴ καὶ ἡ ἀκριβὴς τῶν κωδικίων γενεαλογία ἐκ τῶν ἐν ταῖς διαφόροις γραφαῖς σεσημειωμένων φανερά· ἀλλὰ μὴν ῥητέον ὅτι πάντα τὰ βιβλία τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀεὶ πηγῆς προέρχονται.

A Κώδιξ ἑλληνικὸς Παρίσιου 2196, αἰῶνος ια', ἐπὶ διφθέρας εἰς 4^{ον}, ἐκ φύλλων 186, ἄνευ τόνων καὶ πνευμάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τὸ σπουδαῖον τοῦτο καὶ πάντων ἀρχαιότατον χειρόγραφον περιέχει μόνον τὸ Θ', Ι', ΙΑ' καὶ IB' βιβλίον τοῦ Ἀετίου, ὧν τὸ IB' τὸ ἐν φύλλῳ 157^α-186^β κολοῦσιν τυγχάνει ὅν, ἐν σελίδι 83, 1 τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐν τῇ λέξει 'τηκτών' παῦλαν ποιοῦμενον· ὡς βάσις ἄρα 15 τῆς ἐκδόσεως τοῦ IB' βιβλίου ἐχρησίμευσεν μόνον ἀπὸ σελίδος 1 μέχρι 83,1.

B Κώδιξ Παρίσιου 631 τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀναπληρώματος (Supplément grec), αἰῶνος ιδ', χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ φύλλων 295, περιέχει τὰ κεφάλαια κζ'-λζ' καὶ 4δ'-4η' τοῦ Σ' βιβλίου καὶ τὸ Ζ'-IB'· τούτων δὲ τὸ ἐν φύλλῳ 245^β-295^α IB' βιβλίον συμφωνεῖ μὲν τῷ Α κατὰ τὰς γραφὰς καὶ τὴν διάταξιν τῆς ὕλης καὶ 20 δὴ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐστίν, ἀλλὰ μὴν οὐκ ἀντίγραφον αὐτοῦ εἶναι δοκεῖ· πολλὰ γὰρ ἐν Α ἑλλείποντα ὑπάρχουσιν ἐν Β, συνταγαὶ δὲ τινες σπουδαῖαι παρ' οὐδενὶ ἀπαντῶσαι συγγραφεῖ ἐν τούτῳ μόνῳ εὑρηνται. σπουδαιότατον ἄρα ὡς γε πρὸς τὸ IB' βιβλίον ὑπάρχει τὸ χειρόγραφον τοῦτο καὶ δὴ καὶ βάσις ἐγένετο ἀπὸ 83,1· ἐπὶ· μέχρι 107,16 'ἔφοντες'· κολοῦσιν γὰρ δυστυχῶς καὶ τοῦτο συνέ- 25 πεσεν ὄν. μετὰ γὰρ φ. 268^β ἑλλείποντος ἐνδὲς φύλλου, ὃ ἐστὶ σ. 87,13 'χλωρᾶ' μέχρι σ. 90,8 'χαρτῶν', ἀντὶ τούτου ἐν φ. 269^α-285^β ὑπάρχει χάκιστον ἐκ τοῦ Γ ὑπὸ Θεοφυλάκτου ἱεροδιακόνου ἀπόγραφον τοῦ ιθ' αἰῶνος τῷ ἁωμά, περιέχον ὅλον τὸ ἀπὸ 87,9-131,19 καίμενον· εἰτα ἔπονται τὰ ἐν 287^α-292^β πρωτόγραφα φύλλα, τοῦτ' ἐστὶ σ. 90,8-107,16, ἔνθα μετὰ τὸ 'ἔφοντες' κολοβοῦται τὸ πρῶτως 30 γραφὲν IB' βιβλίον.

Γ Βατοπαιδίου Α 29, αἰῶνος ιδ', χάρτινος εἰς φύλλον, ἐκ 419 φύλλων, εὐανάγνωστος καὶ λίαν ὠρθογραφημένος, περιλαμβάνει τὰ Ις' βιβλία τοῦ Ἀετίου πλὴν τοῦ Σ', τῶν τελευταίων κεφαλαίων ρλζ'-ρμγ' τοῦ Ε', τοῦ τέλους τοῦ Ις' καὶ τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων α'-κε' τοῦ πίνακος τοῦ Α'. τὸ IB' βιβλίον ὑπάρχει 35 ἐν φ. 263^β-286^α· τοῦτο ἐθήμεν ὡς βάσιν τῆς ἐκδόσεως ἀπὸ 107,17 'σὺν' μέχρι τέλους 131,19.

Δ Παρίσιου 2193, αἰῶνος ιε', χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ 403 φύλλων, λίαν εὐανάγνωστος καὶ ὠρθογραφημένος, περιέχει τὰ Ις' βιβλία πλήρη καὶ δὴ τὸ IB' ἐν 257^β-277^α. τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐστὶν οὐκ ἀπόγραφον, ἀλλ' ἀληθὲς ἔκδοσις ἐξ 40

¹ Ὁρα Georges A. Costomiris, Études sur les écrits inédits des anciens médecins grecs σελ. 63-67. 73. Paris 1890, C. Klincksieck.

ἀντιπαραβολῆς πολλῶν χειρογράφων ἀποτελεσθεῖσα, φέρουσα δὲ τὰς κατὰ τὴν γραφὴν διαφωνίας ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ, ὡς εἴθισται καὶ Γαληνῷ καὶ ἄλλοις ἀρχαίοις ὑπομνηματισταῖς· χρήσιμον ἄρα λίαν καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὰς παρεννευρομένης παραλλαγὰς· γράφει δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς συνταγὰς συνθετικῶς, προσπελάζον ἀλλήλοις τὰ ταῦτα τὸ ποσὸν φάρμακα, ἐξ οὗ πολλάκις τελείως ἢ τῶν 5 εἰδῶν διάταξις ἀναστατοῦται.

- E Ἀγίας Λαύρας Ω 72, αἰῶνος ιδ', χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ φύλλων 321, κακῶς μὲν καὶ οὐκ ὀρθῶς γεγραμμένος, ἀλλὰ μὴν πολλὰς χρηστὰς παρέχων γραφάς, περιέχει τὸ Θ' μέχρι τοῦ ΙΣ' βιβλίου τοῦ Ἀετίου, ὧν τὸ ΙΣ' κολοθὸν περὶ τὸ τέλος ἐκ φθορᾶς· τὸ IB' εὐρῆται ἐν φύλλοις 94^β-128^β. 10
- Z Παρισίου 2198, γραφεὶς ὑπὸ Βερνάρδου Φελικιανοῦ τῷ ,αφιβ', χάρτινος εἰς φύλλον, ἐκ 533 φύλλων, ἐστὶν ἀπόγραφον τοῦ ἐνετικοῦ κώδικος, ὃς ὡς βάσις τῆς τοῦ Ἀλδου ἐκδόσεως ἐχρησίμευσεν· περιέχει δὲ πλήρη τὰ ΙΣ' βιβλία, ὧν τὸ IB' κεῖται ἐν φύλλῳ 347^α-375^α.
- A Παρισίου 2191, αἰῶνος ιδ', χάρτινος εἰς φύλλον μέγα, ἐκ 375 φύλλων, 15 περιέχει πρὸς τισιν ἄλλοις πλήρη τὰ ΙΣ' βιβλία, ὧν τὸ IB' ἐν 219^β-232^α· ἔστι δ' εὐανάγνωστον καὶ τὰ μάλιστα ὀρθογραφημένον, τὸ ἄριστον τῶν τῆς β' κατηγορίας ὡς πρὸς τὸ IB' βιβλίον.
- M Παρισίου 2192, αἰῶνος ιε', χάρτινος εἰς φύλλον μικρόν, ἐκ 345 φύλλων, μικροῖς γράμμασιν, ἀλλ' εὐανάγνωστος καὶ ὀρθός, περιέχει ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ 20 τῷ A καὶ δὴ καὶ τὰ ΙΣ' βιβλία Ἀετίου πλήρη, ὧν τὸ IB' κεῖται ἐν 201^α-209^α, ἀπόγραφον δ' εἶναι δοκεῖ τοῦ A ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀμφοτέρω προέρχεται πηγῆς.
- N Ἀγίας Λαύρας Ω 70, τῷ ,ε70μ' ἦτοι τῷ ,ατίε' μ. X., χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ 591 φύλλων, περιέχει τὰ ΙΣ' βιβλία τοῦ Ἀετίου, ὑπὸ δύο ἀντιγραφῶν γεγραμμένα, ὧν τὸ IB' κεῖται ἐν 410^α-426^α. 25
- Ξ Παρισίου 2194, αἰῶνος ιε', χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ 464 φύλλων, περιέχει τὸ E'-II' βιβλίου τοῦ Ἀετίου, τὸ ΙΣ', ὃ ὁμῶς ΙΔ' ἐπιγέγραπται, καὶ τινὰς μικρὰς ἐν τέλει πραγματείας. τινὰ τῶν βιβλίων, οἷον τὸ Z', περιληψὶς μᾶλλον ἢ ἀπόγραφον ἐστὶν Ἀετίου· ἐν δὲ II', ἐν φ. 338^β, ἐλλείπει τὰ κεφάλαια ζη'- ρκα', ἐκπεσόντων φύλλων τινῶν· ἐν δὲ ΙΣ' παραλείπεται κατὰ τὸ τέλος τὰ ρν'- ρξα'. τὸ IB' 30 κεῖται ἐν 303^α-316^α, προέρχεται δ' ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξ ἧς καὶ τὸ N πηγῆς ἢ ἐξ αὐτοῦ τούτου· μετὰ τὸ τέλος τοῦ φύλλου 312^β ὑπάρχει μέγα χάσμα, ἦτοι τὸ ἀπὸ σ. 58,10 'χρηθσαι' μέχρι 81,5 'μοσχείου', μετατεθέντων ὀκτὼ φύλλων, & ἐσχάτως ἀνεκάλυψα ἐν [μέσῳ τοῦ ΙΑ' βιβλίου 287^α-294^β, ἀλλ' οὐκ ἄξια παραβολῆς εἶναι ἔδοξε μοι οὐτ' ἐν Ξ οὐτ' ἐν O· τὸ IB' ἄρα ὧδε συμπληροῦται, 303^α-312^β, 35 εἴτα 287^α-294^β, μετὰ δὲ ταῦτα 313^α-316^α.
- O Παρισίου 2199, αἰῶνος ις', χάρτινος εἰς 4^{ον}, ἐκ 520 φύλλων, περιέχει τὸ E' βιβλίον Ἀετίου, τὸ Σ' κολοθὸν ἐλλειπόντων τῶν κεφαλαίων νς'- ζη', τὸ Θ'-II' καὶ τὸ ΙΣ' (ΙΔ' ἐν O) πιστὰ τοῦ Ξ ἀπόγραφα, μετὰ δὲ ταῦτα τὸ ΙΔ' καὶ IE'· τούτων δὲ τὸ IB' κεῖται ἐν 281^α-295^α, 21. 257^β, 12-268^α, 24. 295^α, 21-300^β. 40
- II Βιέννης Ιατρικὸς ἐλληνικὸς κώδιξ 12 (olim XVIII), αἰῶνος ιδ', χάρτινος εἰς φύλλον, ἐκ 269 φύλλων, ἀκέφαλος καὶ κολοθός, περιέχει τὸ Θ'-ΙΣ' βιβλίου· ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦ Θ' ἐλλείπει ὁ πίναξ καὶ τὰ ἐννέα πρῶτα κεφάλαια, τὸ δὲ ΙΣ' κολοθοῦται ἐν τῷ ξα' κεφαλῇ. μεταξὺ δὲ τοῦ IB', ὃ εὐρῆται ἐν 69^α-92^α, καὶ II' βιβλίου τοῦ Ἀετίου παρεμβέβληται ἐν 92^α-146^α τὸ Σ' Παύλου τοῦ Αἰγινήτου 45 βιβλίον. τὸ χειρόγραφον τοῦτο καίπερ τῇ β' τῇ τῶν συντόμων ἀνῆκον κατη-

γορίαν, ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς ἀρίστας τῶν γραφῶν παρέχει, πρὸς τὰ κύρια συμφωνοῦν τῶν χειρογράφων ABE· δυστυχῶς τοῦ χρόνου ἐπεὶ-
γοντος σποράδην κοῦκ ἀκριβῶς τοῦτο παραβέβληται.

- Ω Εἰ μὲν μόνον κεῖται, σημαίνει πάντα συλλήβδην τὰ χειρόγραφα, ὧν χρήσις γίνεται ἐκάστοτε· εἰ δὲ μετ' ἄλλων ἀπαντᾷ, δηλοῖ πάντα τὰ λοιπὰ χειρόγραφα 5
πλὴν τῶν ῥητῶς ὠνομασμένων· οἷον 100,3^π τοῦ ναρδίνου* : τῆς νάρδου Ω, ὃ ἐστὶν 'τοῦ ναρδίνου' προέρχεται ἐκ βελτιώσεως ἐμῆς, ἐν πᾶσι δὲ τοῖς χειρο-
γράφοις ΒΓΔΕΖ κεῖται 'τῆς νάρδου'· ἐν πέντε γὰρ μόνον ὑπάρχει τὸ κείμενον. 2,2^π ῥεύματος ABEH: χυμοῦ Ω, τοῦτ' ἔστιν ἐν μὲν τοῖς τέσσαρσι χειρο-
γράφοις ABEH ὑπάρχει 'ρεύματος', ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ὁκτὼ ΓΔΖΑΜΝΕΘ 10
ἀπαντᾷ 'χυμοῦ'· τοῦτο γὰρ τὸ κείμενον ἐν δώδεκα εὐρηται χειρογράφοις. εἰ δὲ τὸ κείμενον ἔλειπεν ἐν ΞΟ φέρ' εἰπεῖν ὡς ἐν ἄλλοις τόποις, τὸ Ω ἐσήμαινεν ἂν μόνον ΓΔΖΑΜΝ.

- Ἀκτ. Ἰωάννου Ἀκτουαρίου κώδιξ Παρισίου 2256.
Μυρ. Νικολάου Μυρεψοῦ κώδιξ Παρισίου 2243. 15
Ἑλλ. Ἑλληνικὸν Ἀναπλήρωμα, Supplément grec, οἷον ργ', 18 'Ἑλλ. Ἀναπλ. 209',
Ἀναπλ. ὃ ἐστὶ κώδιξ 209 τοῦ ἀναπληρωτικοῦ ἐλληνικῶν χειρογράφων καταλόγου τῆς ἐθνικῆς τῆς Γαλλίας βιβλιοθήκης· ὅπου δ' ὁ ἀριθμὸς ἀπλῶς ἀπαντᾷ, οἷον οθ', 9 '2195' κ. τ. ὁ., σημαίνει κώδικα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ καταλόγου τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης (Ancien fonds grec). 20

ΕΝΤΥΠΑ

- Ἀετ. Ἀετίου Ἀμιδηνοῦ τόμος Α', Aldus, Venetiis 1534.
C Aetii sermones sedecim, latine per Janum Cornarium, Lugduni 1549· τὸ IB' βιβλίον Ἀετίου εἰς μὴ' διηρημένον κεφάλαια κεῖται ἐν σ. 705-758. εἰ δὲ τὸ C γραφῇ συμπάρεται ἐλληνικῇ, τοῦθ' ὡς εἰκὸς δηλοῖ ὅτι ταύτῃ ἀντιστοιχεῖ 25 ἡ ἐν C ῥωμαϊκῇ μετάφρασις.
Γαλ. Κλαυδίου Γαληνοῦ ἅπαντα, C. G. Kühn, Lipsiae 1821-1833. 1-20.
Διοσκ. Πεδανίου Διοσκορίδου Ἀναζαρθέως, C. Sprengel, Lipsiae 1829. 1-2.
Νόν. Θεοφάνους Νόννου σύνοψις ἐν ἐπιτομῇ τῆς Ιατρικῆς ἀπάσης τέχνης, J. St. Bernard, Amstelodami 1794. 1-2. 30
Ὀρ. Ὀρειβασίου, Bussemaker et Daremberg, Paris 1851-1876. 1-6.
Παύλ. Παύλου τοῦ Αἰγινήτου, Basileae 1538.
Πεπ. Δημητρίου Πεπαγωμένου περὶ ποδάγρας, J. St. Bernard, Lugduni Bat. 1743.
Ρούφ. Ρούφου τοῦ Ἐρεσίου, Ch. Daremberg et Ch. E. Ruelle, Paris 1879.
R Rufi Ephesii de Podagra, ὃ λατινιστὶ μόνον περιεσώθη, σ. 249-290 τῆς 35
προεξημενῆς ἐκδόσεως.
Τραλ. Ἀλεξάνδρου Τραλλιανοῦ, Th. Puschmann, Wien 1878-9. 1-2.

ΣΗΜΕΙΑ

- ^α ἀκατάληκτος γραφή, οἷον 13,14^π βούλη ABΞO = βούλη ABO: βούλ Ξ. 40
19,10^π ἀνίσου Δ*E = ἀνίσου E: ἀνί* Δ.
^β βελτιώσις τοῦτ' ἔστιν ἐκ διορθώσεως γραφῇ, οἷον 10,12^π ἦ] καὶ II^β = ἦ II: καὶ II^β, ὡς ἐν 38, 5^π. 86,18^π.

δ διττογραφία, οἶον 54,16^π κλύζε ΞδΟ : κλύζει ΝΞ = κλύζε Ο : κλύζει Ξ : κλύζει Ν. καὶ δὴ 75,7^π ἴσων Δ = ἴσον Δ : ἴσον Δδ.

εἰτερογραφία, οἶον 61,9^π γάρ τοι] γοῦν Δ'.

εἰ λλῆλπει, οἶον 17,2^π καὶ] ἢ Π' : ἐλ ΑΒΕ.

κ κείμενον ἐκ τῶν ἐπομένων ἢ ἐκ τῆς παραπομπῆς εὐκόλως ἐννοούμενον, οἶον 5 25,8^π κ ΑΒΔ : προσέβαλλον ΓΕΖ Γαλ. = προσέβαλλουσι ΑΒΔ : προσέβαλλον ΓΕΖ Γαλ. 89,17-90,1 κ Δ : ἐλ Ω = 89,17 Κηρωτῇ - 90,1 καὶ χρῶ Δ : ἐλ Ω.

π παραλλαγή γραφῆς, διάφορος γραφή· καὶ δὴ τὸ μὲν Δ^π σημαίνει συντόμως τὰς ἐν τῇ κειμένῳ τοῦ Δ παρενειρομένας παραλλαγάς, οἶον 102,13^π λι α' ΒΓΔ^πΖC : οὕγγ α' ΔΕ = λι α' ΒΓΖC : οὕγγ α' Ε : οὕγγ α' ἐν ἀλλ' λι^ρ α' 10 Δ. καὶ ἄρα 108,20^π α' γ α' ἐν ἀλλ' ἀνὰ β' Δ = α' Δ : β' Δ^π. 115,19^π α' γ α' ἐν ἀλλ' δ' Δ = α' Δ : δ' Δ^π. τὸ δὲ 115,19^π κ. τ. δ. σημαίνει τὰς ὑπὸ τὸ κείμενον παραλλαγάς τῆς ἐκδόσεως ταύτης.

σ συνθετικῶς, οἶον 103,13^π κ Γ^σΔ^{πσ}ΕΖ^σС Γαλ. : λι τὸ ζ', βράθυος λι τὸ ζ' ΒΔ^σ = ξε τὸ ζ', βράθυος ξε τὸ ζ' ΕC Γαλ. : βράθυος ἀνὰ ξε τὸ ζ' ΓΖ : λι τὸ 13 ζ', βράθυος λι τὸ ζ' Β : βράθυος ἀνὰ λι^ρ τὸ ἡμισυ (= Δ^σ), ἐν ἀλλ' ξε τὸ ζ' (= Δ^{πσ}) Δ.

υἱ ὑπὲρ στίχον γραφή, οἶον 8,6^π αἰτιον (ἔστι) Π^υ = ἔστι Π. 17,5^π μέσου Δ^υ.

ζ χάσμα εἴτ' ἐκ φθορᾶς εἴτε ὡς τόπος ἄγραφος, οἶον 5,15^π ξε' Περὶ τῶν] ἐλ Αλ. 95,5^π (ε' Βλ). 29,3^π < ἀδύρκης > * 'Ορ. : ἐλ Βλ. 20

ω ὥρας γραφή, παραγραφή, οἶον 16,6^π. 27,22^π. 82,12^π κ ΓΔ^ωΩ : ὥρας Γ^ωΔΕC = ἡμέρας ΓΩ : γρ^α ὥρας Γ^ω : ὥρας ΔΕC : γρ^α ἡμέρ^β Δ^ω.

2 γραφαὶ χωρίου τὸ δευτερον ἐν τῇ αὐτῇ κώδικι ἀπαντῶντος, οἶον 30,8^π. 11^π Ζ2, ὅρα 23,12^π.

* ὁ ἀστερίσκος ἐν ταῖς παραλλαγαῖς σημαίνει τὰ ὑπ' ἐμοῦ διωρθωμένα. 25

< > προσθετέον ἐν τῇ κειμένῳ.

[] ἀφαιρετέον ἐκ τοῦ κειμένου.

B 245^π 1 Τοῦ κώδικος Β τοῦ φύλλου 245 ἢ β' σελὶς ἄρχεται ἐν στίχῳ 1^ω τοῦ ἐντύπου.

Συγκοπαί ἀφ., ἀφαιρετέος γρ., γραπτέον ἐ. χ., ἐτέρᾳ χειρὶ κ. ἐ., καὶ ἐξῆς κριτ. σημ., κριτικαὶ σημειώσεις ἐμαί κ. τ. δ., καὶ τὰ ὅμοια 30
κώδ., κώδικα πρβ., παράβαλε σ., σελὶς στ., στίχος φ., φύλλον.

Σημεῖα μέτρων καὶ σταθμῶν γο ἢ οὕγγ, οὕγγια γρ, γραμμά-
ριον ἢ γράμμα <, δραχμή ἐξά, ἐξάγιον κε, κεράτιον κο, κοτύλη
κό, κοχλίχιον κυ, κύαθος λι, λίτρα ξε, ἐξέστης χο, χοεύς.

Δ' ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

5,18 Βεττονίκη ῥωμαῖστὶ καλεῖται τὸ κέστρον ἢ ψυχότροφον, ὡς φησι Διοσκορίδης τε Δ', α', I, 503 καὶ Γαληνὸς XII, 23, ὃ καὶ πριονίτις λέγεται ὑπ' Ἀλεξάνδρου Τραλλιανοῦ II, 465. 489· κατὰ Du Cange δ' ἐν Γλώσσαις βοτανικαῖς τοῦ κώδικος 848 (νῦν 2149) Παρισίου ἀναγινώσκεται 5 'βετώνικα ἢ ῥίζα τοῦ περιστερεῶνος, οἱ δὲ σιδηρίτιν', ἃ ὅλως διάφορά εἰσι φυτὰ κατὰ Διοσκορίδην· Δ', λγ', λδ', λε', ξ', ξα', I, 530. 548. ἢ δ' ὀρθογραφία τῆς ῥωμαϊκῆς ταύτης λέξεως ποικιλλαὶ παρὰ τοῖς διαφόροις συγγραφεῦσι καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς διαφόροις κώδιξι τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. ἐν μὲν γὰρ τοῖς Ἀετίου τέσσαρες ἀπαντῶσι τύποι, ἐν μὲν 5,18 'βεττο- 10 νικης' ἀτόνως ἐν Α μόνον, ἐν δὲ 114, 15^π. 18 'βετονίκης', 'βετωνίκης', 'βεστονίκης' παρὰ δὲ Γαληνῷ τὸ βετονίκη αἰ' που ἀναγινώσκεται ὡς ἐν VI, 339. XII, 23. XIV, 228· παρὰ δὲ Διοσκορίδῃ ὅτε μὲν εὐρηταὶ βετονίκη II, 214, 9, ὅτε δὲ ῥούεττονική Δ', α', I, 503, ὅτε δὲ βεττονική Δ', β', I, 505. 506· συνήθως δὲ βεττονική ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Πούφυ- 13 92, 21 καὶ παρ' Ὀρειθασίῳ IV, 518, 10. 13 καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ Τραλλιανῷ II, 469. 557. ἐκ τῶν διαφόρων τούτων γραφῶν παρεδεξάμεν ὁμοτίμως πανταχοῦ τὸ 'βεττονίκης', συμφάσκοντος τοῦ σοφοῦ Iwan von Müller, ὡς ἀρχαιότεραν καὶ ὀρθοτέραν γραφὴν ταύτην ἀποφαίνοντες· « παρὰ μὲν γὰρ Πλινίῳ 25, 46, 1, φησίν, ὀνομάζεται ῥωμαῖστὶ vetto- 20 nica καὶ παρὰ Σκριβονίῳ Λάργῳ κεφ. 150 ἐκδ. Helmreich κεῖται· 'ισρὰ βοτάνη, quam nos vettonicam dicimus', οἱ δὲ μετέπειτα τὸ vettonica εἰς betonica μετέβαλον καὶ δὴ καὶ οἱ Ἕλληνες 'βετονίκη' παρεδέξαντο. »

6,4 Αἱ ἐν τῷ πίνακι τοῦ Α μνημονευόμεναι ἐξ ἑμπλαστοὶ ἐν οὐδενὶ εἰ- 23 ρηται χειρογράφῳ οὗτ' ἐν κεφ. 56', 128, 11 οὗτ' ἀλλαχοῦ. μνημονεύεται

μὲν ἐν 24,11 ὑδρωπικὴ τις ἔμπλαστρος πάρδαλις ὀνομαζομένη καὶ τις δι' ἁλῶν ἔμπλαστρος ἐν 26,1 καὶ σύγχρισμα τὸ δι' ἁλῶν ἐν 93,10, ἀλλὰ μὴν ταῦτα ὅλως διάφορα τυγχάνουσιν ὄντα τῶν ἐν κεφ. ξθ' τοῦ πίνακος ἀναφερομένων· εὐρηνται γὰρ τὰ δύο πρῶτα ἐν Α ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ἕκαστον.

6,4ⁿ Ὁ τύπος 'χαλθάνεος' ἄπαξ μόνον ἐν Α ἄπαντᾷ, οὐδαμοῦ δ' ἀλλαχοῦ ἔξ ὧν οἶδα· ἀναγινώσκεται μὲν γὰρ 'χαλθανίδος λιπαρῆς' ἐν τοῖς 'Ανδρομάχου στίχοις παρὰ Γαληνῷ XIV,41,16 καὶ 'χαλθανίδες' ἐν τοῖς Νικάνδρου Θηριακοῖς 938, ἀλλὰ μὴν οὐκ οἶδ' εἴ που γενικὴ χαλθάνεος ἢ χαλθάνεως εὐρηται, ὃ σχέσειν βεβαίως ἔχει πρὸς τὸ πεπερίδος πεπερίδος καὶ πεπέριδος πεπέρεως καὶ πεπέρεος. 10

7,4 Ἀρχιγένους] Το α' Περὶ ἰσχυάδος κεφάλαιον οὐ μόνον ἐκ τῶν Ἀρχιγένους ἀλλὰ καὶ τῶν Γαληνοῦ βιβλίων καὶ ἐξ ἄλλων συγγραφέων ἠρύσατο Ἀέτιος· ῥητῶς δ' αἰεὶ τὸν συγγραφεὰ μνημονεύει, τὰ μὲν διὰ τοῦ 'φησί' παρεισάγων ὡς ἐν 9,11. 11,9. 12,11. 13,3. 16,18. 17,10.15. 18,7. 20,5. 23,14. 25,1.9, τὰ δὲ τῇ ἐπιγραφῇ σημαίνων ὡς ἐν 14,14. 16,12. 18,12. 20,9. 22,14. 23,7. 26,14.17. 28,20. 29,18. τὸ 'Ἀρχιγένους' ἄρα οὐκ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν αὐτὴν τοῦ α' κεφαλαίου ἀνήκει, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐν δέκα κεῖται χειρογράφοις· οὕτω γὰρ ἐσήμαινεν ἂν ὡς ἅπαν τὸ Περὶ ἰσχυάδος κεφάλαιον εἴη Ἀρχιγένους, ὃ οὐκ ἀληθές· ἀλλὰ εἰς τὴν ἀρχὴν μόνην αὐτοῦ ἦτοι σ. 7,4-8,5, ὡς πάνυ ὀρθῶς ἐν ΕΠC ἀναγινώσκειται· ταῦτα γὰρ μόνον τῶν ἐν ἀρχῇ εἴη ἂν Ἀρχιγένους, τὰ δ' ἐξῆς ἐν 8,5-10,16 αὐτῇ που λέξει εὐρηται παρὰ Γαληνῷ, ὡς ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπομένων φανερόν.

8,5 <Γαληνοῦ>] Ἀναγκαῖα πάντως, δοκεῖ μοι, ἡ προσθήκη τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης· πάντα γὰρ τὰ ἀπὸ 8,5-10,16 αὐτῇ που λέξει παρὰ Γαληνῷ ἀναγινώσκεται, τὸ δ' ἐν 9,11 διὰ τοῦ 'φησὶν' παρεισαγόμενον ῥητῶς Γαληνῷ ἀποδίδοται. ἢ δ' ἀκριβὲς ἀντιστοιχία ἦδε· 8,5-8 : Γαλ. XIII, 332,5-8. 8,8-9,2 : XIII,333,9-334,11 (καὶ δὴ 8,12-21 : Ὁρ. V,550,

8-551,4). 9,3-5: XIII,334,15-17 καὶ XV,130,10-13 ('Ορ. V,551,8-10). 9,5-9: XI,305,5-8 ('Ορ. II,32,5-7 καὶ 'Αετ. Γ',ιβ',50^a,1-3). 9,11-14: XI,304,16 ('Ορ. II,31,14 καὶ 'Αετ. Γ',ιβ',49^a,54). 9,14-10,16: XIII,335,2-336,4 ('Ορ. V,551,10-552,2). καὶ ὅτι μὲν ἀναγκαστὴς ἢ ἐν τῷ κειμένῳ προσθήκη τοῦ 'Γαληνοῦ' ἤδη μοι δέδεικται· 5 ζητητέον δὲ εἰ πρὸ τοῦ ἐν 8,1 'γεννώσι' ἐπιγράφαι προσῆκεν. ἀδύνατα γὰρ ἐπ' ἀκριβὲς εἰπεῖν εἰ τὸ χωρίον τοῦτο 8,1-5, ὃ καὶ ἐν 31,18 ἀπαντᾷ μικρόν τι παραλλάσσον, ὄντως 'Αρχιγένους' εἶη, ὡς ἐκ τῆς ἐν ἀρχῇ ἐπιγραφῆς ' 'Αρχιγένους' εἰκάσαι ἂν εἶη, ἢ εἰ Γαληνοῦ ἐκ τοῦ ἀπολεσθέντος ἴσως Περὶ ρευματικῶν διαθέσεων βιβλίου αὐτοῦ XI,100 10 (καίπερ γὰρ ἐπιμόνως ἐρευνήσας, οὐδαμοῦ εὗρον τὸ χωρίον τοῦτο ἐν τοῖς σωζομένοις Γαληνοῦ), ἢ τέλος εἰ περιληψὶς αὐτοῦ τοῦ 'Αετίου τυγχάνοι ἐκ τῶν τῆδε κακέισε ὑπὸ Γαληνοῦ μνημονευομένων αἰτίων τῆς ἰσχυάδος καὶ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδος, οἷον I,360,13. VI,375,1.415,8.814,14. XI,165-166. XIV,692,7. XV,327,9.867,12. XVI,48,16.385,13. 15 XVIII B,288,9. XVIII A,42-44. ἀλλὰ μὴν τοῦτο μὲν ἡ ἔλλειψις τοῦ χωρίου παρὰ Γαληνῶ, τοῦτο δὲ κυρίως τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ ' 'Αρχιγένους' πολλῶν μεζονα τὴν πιθανότητα παρέχει ὅτι ἐκ τῶν 'Αρχιγένους' ἡρύσματο τοῦτο 'Αέτιος.

9,3 γινομένης τῆς ἰσχυάδος, τάχιστα θεραπεύεται]- Σημειωτέον τὴν 20 γενικὴν ἀπόλυτον ἐπὶ ταύτου ὑποκειμένου· ἡ ἰσχυὰς γὰρ ὑποκειμένη καὶ τοῦ 'θεραπεύεται', ὃ φανερόν ἐκ τε τοῦ ἀναλόγου χωρίου Γαληνοῦ XIII,334,14 'ἀπὸ τῆς ἰσχυάδος ἀρζάμενος, ὀλιγάκις ὑπὸ πλήθους αἵματος γινομένης καὶ θεραπευομένης γε τάχιστα τῶν κατὰ τὴν ἰγνύαν ἢ κατὰ τὰ σφυρὰ φλεβῶν τεμνομένων' καὶ ἐκ τοῦ ἐν 9,12 'ἰσχυάδας 25 θεραπευθείσας'. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἀπίθανον καὶ τὸ '<ὁ ἰσχυαδικὸς ἢ ὁ πάσχων> θεραπεύεται' ἢ βέλτιον ἴσως τὸ '<οἱ ἰσχυαδικοὶ ἢ οἱ πάσχοντες> θεραπεύονται' ὡς Ε' παρήβαλε καὶ 40,19. οδ', 15.

- 10,2 παχύνεται καὶ γλίσχρον γίνεται <τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος>· ὅρα 9,3.
- 10,12 ἡ σικύα βοηθεῖ, μεγίστη κολλωμένη τοῖς τόποις μετὰ κατασχασμοῦ]
 Τὸ χωρίον τοῦτο παρὰ μὲν Γαληνῷ ὥδε ἀναγινώσκεται XIII,335,18,
 'ἡ σικύα βοηθεῖα μεγίστη'· παρὰ δὲ 'Ορειθασίῳ V,551,15 'σικύα
 βοηθεῖ μέγιστα'. 'Ορειθασίος ἄρα ἐπιθεβαιοῖ τὴν τοῦ Γρηγορίου Βερ- 5
 ναρδάκη εἰκασίαν 'ἴσως γρ. μέγιστον ἢ μέγιστα'. ἀλλὰ μὴν παρὰ τε
 Γαληνῷ καὶ 'Ορειθασίῳ ἐλλείπει τὸ 'κολλωμένη τοῖς τόποις μετὰ
 κατασχασμοῦ', ὅπ' 'Αρχιγένους δὲ ἡ αὐτὴ ἰδέα ἐν 12,13 ἐκφράζεται
 ὥδε: 'σικύαν μεγίστην τοῖς τόποις κολλητέον μετὰ φλογὸς πλείονος,
 βαθυτέρας ταῖς ἀμυχαῖς χρώμενον'. εἰκὸς οὖν εἰπεῖν ὅτι τῇ ἐπιρροῇ τῶν 10
 'Αρχιγένοι εἰρημένων μετέβαλε τὴν τοῦ γαληνεοῦ χωρίου ἔννοιαν
 'Λέτιος, οὐ τὴν σικύαν καθόλου ὠφελεῖν λέγων, ἀλλ' εἰ αὕτη μεγί-
 στη οὖσα κολλᾷται τοῖς τόποις μετὰ κατασχασμοῦ. ἐπιμαρτυρεῖ δὲ
 πρὸς τούτοις ἡ περὶ τὴν γραφὴν ὁμοφωνία πάντων τῶν κωδίκων καὶ
 τὸ ὅτι ἔθος αἰεί που 'Λετίῳ μεταβάλλειν τὴν λέξιν τῶν ἐξ ὧν ἀρύεται 15
 συγγραφέων καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς διὰ τοῦ 'φησί' μνημονευομένοις
 χωρίοις.
- 10,13 Περὶ κλυσμῶν ἢ κλυστήρων ἀπαλῶν τε καὶ δριμέων, τῆς σκευάσεως
 καὶ χρήσεως αὐτῶν ὅρα Γαλ. XVI,144-147· ὁ δὲ περίεργον, ὡς καὶ
 νῦν ἔτι καθωμοληται, καὶ ἐργαλεῖον εἴρηται ὁ κλυσμός ἐν τοῖς Εὐπορί- 20
 στοις XIV,527,13 'Εργαλεῖον νεφριτικόν', 528,1-6 'Εργαλεῖον
 ἰσχυαδικόν. - δίδου εἰς ἐργαλεῖον'.
- 10,16 <'Αρχιγένους>] "Οτι ἀναγκαῖα ἐνταῦθα ἡ προσθήκη τοῦ 'Αρχιγέ-
 νους' φανερόν ἔκ τε τῶν ἤδη εἰρημένων μοι ἐν σελίδι νη', 11-νθ', 19
 καὶ τῶν ἐν 11,9 λόγων 'Αρχιγένους.
- 13,1* Τὴν τοῦ Α γραφὴν 'ἀπαλίσκειν τοῖς τοποῖς' εἴη μὲν ἂν ἴσως κατ' ἀνα-
 λογίαν ἐξηγησασθαι 'ἀλείφειν ἀκριβῶς κατὰ τοὺς πεπονθότας τόπους
 τὸ σῶμα'. ἀλλ' ἐπεὶ οὐδαμοῦ τὸ ἀπαλίσκειν κεῖται ἐπὶ τῇ σημασίᾳ

ταύτη, προϋτίμησα τὸ σύνθηες καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις χειρογράφοις κοινὸν
 'ἀλείφειν τοὺς τόπους'. οὐκ ἀπίθανος δὲ βελτίωσις τὸ 'ἐπαλείφειν τοὺς
 τόπους'.

- 13,8 βάλει] Οἱ μὲν κύριοι κώδικες ΑΒΓΔ γράφουσιν αἶ που 'βάλει, πρόσ-
 βαλει, ἐπίβαλει, ἔμβαλει, προσέβαλον, βαλὼν, βαλεῖν' κτλ., οἱ δὲ λοιποὶ 5
 'βάλλει, πρόσβαλλει, ἐπίβαλλει, ἔμβαλλει, προσέβαλλον, βάλλον, βάλ-
 λειν' κτλ.· καθόλου δ' εἰπεῖν πανταχοῦ που παρὰ μὲν τοῖς κεῖται ἀόριστος,
 παρὰ δὲ τοῖς ἐνεστώσ, σπανιώτατα δ' ἐν πᾶσι συμφώνως εὐρηται ἀόρι-
 στος ἢ ἐνεστώσ· ἐν Α μάλιστα συχνῶς ἀπαντᾷ οἷον 25,8 'προσβαλουσιν',
 27,4 'βαλουσιν', ὥσπερ καὶ ἐν 15,4 'πρὸς βάλει' II, ἐν ἄλλοις δ' αὖθις 10
 αὖ οἷον 118,5^τ 'ἐμβαλλεῖν' E, 122,2 'ἀποβαλλόντα' ΔΕ^αZ. ἐπεὶ δ' ὁ
 τ' ἀόριστος καὶ ὁ ἐνεστώσ ἐπ' ἴσης ὀρθῶς ἔχουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις, προϋ-
 τίμησα, ὁμογνῶμονούντων μοι τοῦ Müller καὶ τοῦ Hultsch, ὁμοτίμως
 πανταχοῦ τὴν κατ' ἀόριστον γραφὴν τῶν κυρίων χειρογράφων καὶ εἰ ἔτι
 ἄλλα ὁμοταγῇ ῥήματα κατ' ἐνεστώτα κεῖνται· τότε δὲ μόνον παρεδε- 15
 ξάμην τὸν ἐνεστώτα, ὅτε διὰ τινος χρονικοῦ προσδιορισμοῦ σαφέστατα ἡ
 ἰδέα τῆς διαρκείας ἢ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως τῆς πράξεως καταφαί-
 νοιτο, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐν πολλοῖς τόποις πάντα συμφώνως τὰ χειρό-
 γραφα ἔχουσιν ἐνεστώτα. ἔστω γὰρ τὸ 'κατὰ βραχὺ' χρονικὸς προσδιο-
 ρισμὸς τοῦ 'ἐπιβάλλον' κτλ., καὶ δὴ ὅρα 28,9^τ. 31,7. 39,6. 88,10^τ. 20
 117,13^τ. 16^τ, πρὸς δὲ 27,2. 45,13. 92,20· ὅμως δὲ εὖ οἶδ' ὅτι ἐπ' ἴσης
 ὀρθόν ἐστι καὶ τὸ 'ἐπιβαλὼν κατὰ βραχὺ' κτλ., καθάπερ εἴρηται ἐν
 13,11 'ἀναμαλάξας ἐπὶ πολὺ' καὶ ἐν 126,11 'ἀγρυπνήσαντος ἐπὶ πολὺ',
 πρὸς δὲ ἐν 92,14 'ἐπίβαλε καὶ ἓνα', ἐνθα μᾶλλον ἴσως προσῆκε τὸ ἐν
 E 'ἐπίβαλλε' διὰ τὸ ἐν 92,19 'ἐπιβάλλον καὶ ἓνα'. ὁ δὲ καθηγηγτῆς 25
 Hermann Diels περὶ τοῦ 'βάλει ἢ βάλλει' κτλ. συμβουλεύει κατὰ τὰ
 ὁμοταγῇ διαρρυθμίζειν τὸν χρόνον· τοῦτο ὄντως ἐν πολλοῖς ἄριστός ἐστιν
 ὁδηγὸς καὶ πολλὰς αἵρει τὰς δυσκολίας, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως δύσ-

κολον τὸ πρᾶγμα· παρ' ἄλλοις τε γὰρ καὶ παρ' Ἀετίῳ ἰδίως συχνῶς ἀπαντᾷ σύνδεσις ἀορίστου μετ' ἐνεστώτος οἶον Ἀετ. Ε', ρλς', 98^α, 38 'ἐνωσον αὐτῷ τὸ ὕδωρ καὶ ἀναλάμβανε', Σ', νη', 115^α, 31 'τὸν μὲν πηλὸν ἢ τὸ σταῖς περίελε, αὐτὴν δὲ λειοτρίβει τὴν ῥόαν καὶ ἀπόθου', 115^α, 54 'κάθαρων - εἴτα πλήρωσον - καὶ πρόσβαλλε - καὶ ἄφες - καὶ ὅς ἄλειψε', ὅρα δὲ καὶ Η', ιβ', 152^α, 53. ΙΙ', μς', 161^β, 3. ΙΙ', νδ', 166^α, 43 κτλ.

- 13, 14 ἐλλεβόρου] Ἡ τῶν κωδίκων ὁρθόγραφία ποικίλλει, οἶον αἰε μὲν ἐλλε-
 βορος ἀπαντᾷ ἐν Α καὶ ἐλλέβορος ἐν ΕΖΖΠ, ἅπαξ δ' ἐν 13, 14 'ἐλλεβόρου'
 Α^α, ἐλέβορος δ' αἰε που ἐν ΖΩ· εἰ οὖν ἀληθὲς ἦν τὸ τοῦ Μεγάλου Ἐτυμο-
 λογικοῦ ἔτυμον 'παρὰ τὸ ἐλεῖν τῇ βορᾷ', βεβαίως ἢ ὑπ' ἀγγραμμάτου 10
 παραγραφῇ 'ἐλλεβόρου' ἦν ἂν ὀρθότερον· ἀλλ' ὅμως πιθανώτερον φαί-
 νεται ὅτι ἀναλογίαν τινὰ ἔχει πρὸς τὸ ἐλελίσφακον, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον
 ἀντὶ ἐλελίβορος ἐγένετο ἐλέλ-βορος ἐλλέβορος. πρὸς τὸ ἔτυμον δὲ τοῦτο
 καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα συμφωνεῖ· ἐλελίξει γὰρ ὡς εἰπεῖν τὸν βεβρωκὸτα
 καὶ σπᾶσθαι καὶ τρέμειν ποιεῖ ὁ ἐλλέβορος. 15

- 14, 9 πλήρωσον τῷ γλυκεῖ] Εὐ μὲν οἶδ' ὅτι τὴν δοτικὴν ἐνταῦθα ἄριστ' ἂν
 τις ἐξηγήσαιτο ὡς δοτικὴν τοῦ ὀργάνου ἢ τῆς ὕλης, δι' ἧς ἡ πλήρω-
 σις ὀρθὸν δ' ὡς εἰκὸς τὸ 'πλήρωσον τῷ γλυκεῖ' ἀποφαίνουσιν ὅ τε
 Hultsch καὶ ὁ Harder, τοῦ σοφοῦ τοῦ Πολυβίου ἐκδότου ἐπιλέγοντος
 'βεβαίως καὶ ἕτερα τοιαῦτα παραδείγματα εὐρήσεις'. ἀλλὰ μὴν ὀρθό- 20
 τερον, δοκῶ μοι, καὶ πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ δὴ Ἀρχιγένοους συμφωνό-
 τερον εἰ γενικῇ ὡς ἐν 13, 5 καὶ 14, 6 συνετάσσετο· διὸ συμφωνοῦντος
 καὶ Iwan von Müller προτεινομένην τὴν βελτίωσιν 'πλήρωσον τοῦ
 γλυκέος', οἷνου δὴλα δὴ.

- 14, 13 παραληπτέον τὴν ἰθιρίδα καλούμενην, ὑπὸ δὲ τινων καρδαμίνην 25
 ῥίζαν] Τὴν γραφὴν ταύτην παρεδεξάμην, ἐπαινοῦντος καὶ τοῦ Hultsch,
 ὡς ἀρχαιοτέραν καὶ ζωηροτέραν τὴν ἔκφρασιν, ὀρθὴν δ' ἔμα· ὀρθῶς γὰρ
 ἔχει εἶθ' ὡς σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ καὶ ὡς ἐπίθετα τὸ 'ἰθιρίδα'

καὶ τὸ 'καρδαμίνην'. ἡ τῶν ἄλλων κωδίκων γραφή (14, 15^π), καίπερ ἐπὶ τὸ κανονικώτερον καὶ γραμματικώτερον τετορνευμένη, ὅζει μεταγενεστέρας κριτικῆς διορθώσεως, 'ἔστιν ἀφυῆς μεταβολή' κατὰ Hultsch.

- 15,1 παρὰ ταῖς ὁδοῖς] Ταύτην τὴν γραφὴν προτιμᾷ ὁ Γρηγόριος Βερναρδάκης· Iwan δὲ von Müller τῆς τῶν κυρίων χειρογράφων γραφῆς 5 'παρὰ τὰς ὁδοὺς' ὑπερμαχεῖ· ὄντως ἀμφοτέραι ὀρθῶς ἔχουσιν, ἡ δ' ἐμὴ προτίμησις κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ δὴ προϋτίμων ἂν τὸ 'παρὰ τὰς ὁδοὺς' ἐνταῦθα, εἰ μὴ ἡ τῶν πηγῶν ἔρευνα κατεδείκνυ ὡς ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πιθανώτερον τὸ 'παρὰ ταῖς ὁδοῖς'. 'Αέτιος γὰρ τὰ 'Περὶ τῆς ἰβηρίδος βοτάνης' ἐκ τῶν ἱάμβων Δαμοκράτους κυρίως 10 παρέλαθεν, τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἔχει ὡδε Γαλ. XIII, 350, 12· 'παρὰ τοῖς παλαιοῖς μνήμασι, τοίχοισιν τε καὶ | παρὰ ταῖς ὁδοῖσι ταῖς πάλαι τετριμμέναις'. ἐλάχιστον δ' ἐκ τῶν 'Αρχιγένους ἡρύσατο, οἶον 15, 4. 16, 7: 'Αετ. 66^α, 40. 45. καὶ 'Αρχιγένους γὰρ περὶ τῆς ἰβηρίδος βοτάνης ἔγραψεν ἔν τε τῷ Β' τῶν κατὰ γένους φαρμάκων κατὰ Γαληνὸν 15 XIII, 353, 11 καὶ ἐν τῇ πρὸς 'Αρίστωνα ἐπιστολῇ κατ' 'Αέτιον 66^α, 37, πρὸς δὲ καὶ 'Υγιεινὸς Ἰππαρχος κατὰ Γαληνὸν XIII, 353, 14· ἀλλὰ μὴν παρ' οὐδενὶ τούτων ἐν τοῖς σωζομένοις ἀποσπάσμασιν ἀπαντᾷ τὸ προκείμενον χωρίον.

- 15,13 μηδενὶ <μήτε> προαλείψας μήτε χρίσας σμήγματι] Αὐθις ἐπὶ τὴν 20 πρῶτην ἀναδραμῶν πηγὴν, τὴν βελτίωσιν ταύτην ἐποιήσαμην· οὕτω γὰρ κεῖται ἐν τοῖς Δαμοκράτους ἱάμβοις Γαλ. XIII, 352, 4. Βερναρδάκης δὲ διορθοῖ 'μηδενὶ προαλείψας μηδὲ χρίσας σμήγματι'. ὁ δὲ ἀκαδημαϊκὸς Henri Weil τάδε ἐσημειώσατο· « ἐπεὶ πάντες σχεδὸν οἱ κώδικες φέρουσι 'μήτε', ἡ βελτίωσις 'μηδὲ' ἀρκούντως δικαιολο- 25 γεῖται, πλὴν εἰ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς χρῆσιν τοῦ μὴ ὀρθοῦ 'μήτε' ἐποιήσατο ». Iwan von Müller ἀναμφίβολον ἡγεῖται τὴν παρὰ τοῖς μετέπειτα συγγραφεῦσι χρῆσιν τοῦ μήτε ἀντὶ τοῦ μηδέ, διαπυνθανόμενος

ἅμα εἰ ἕτερα τοιαῦτα χωρία εὑρηται παρ' Ἀετίω. καὶ ὁ καθηγητὴς δὲ Γεώργιος Ν. Χατζηδάκης καὶ ὁ ἀκαδημαϊκὸς Alfred Croiset θερμῶς συνιστᾷσιν ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ἔρευναν περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ συγγραφέως, ὃ δὴ κύριον ἔμοι μέλημα ὑπῆρξεν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἡ ἐξ ἐπιστάσεως δῆλα δὴ ἔρευνα οὐ μόνον αὐτοῦ τοῦ Ἀετίου, ἀλλὰ καὶ τῶν πηγῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἐρανιστῶν ἔτι. καὶ δὴ δύο μόνον εὔρον ἔτι τοιαῦτα χωρία παρ' Ἀετίω· ἐν μὲν ἐν 113, 2^π 'ὥστε μήτε οὐλὴν σχεδὸν φαίνεσθαι', ὃ μόνον ἐν ΓΔΕΖ ὑπάρχει· ἕτερον δ' ἐκ τῶν Ἀρχιγένους ἐν Ἀετ. Η', ξθ', 172^α, 5 'ἀρκεῖ δὲ τὸ μὴ θερμὰ προσενεγκεῖν, μήτε πλάδου ἐμποιητικά', ὃ ναὶ μὲν ὁμοφώνως 'μὴ - μήτε' ἀναγινώ- 10 σκεται ἐν πᾶσι τοῖς ἐν οἷς ὑπάρχει χειρογράφοις τοῦ Παρισίου ΒΑΖΑΜ καὶ 2195, ἀλλὰ μὴν εἰ συχνῶς καὶ λέξεις καὶ φράσεις ὅλαι ἐκπίπτουσι τῶν χειρογράφων καὶ δεινῶς παραμορφοῦνται, τίς ὁ ἀντιλέξων ὅτι οὐκ ἂν εἴη πιθανώτατον ἐνταῦθα τὸ μὴ<τε> - μήτε ἢ μὴ - μὴδέ; ἡ καθόλου ἄρα χρῆσις τοῦ συγγραφέως κανονικὴ ἐστίν, τὰ τρία δὲ ταῦτα 15 'μήτε' σφάλματα τῶν ἀντιγραφῶν ἀποφαίνω καὶ δὴ διορθωτέα ἡγοῦμαι.

13, 14 'εἰς ζεστόν ἐμβίβαζε καὶ κάτεχε', φησὶν Ἀρχιγένους Γαλ. XIII, 255, 14, ὃ ἄλλως 'ἐμβίβαζε τῷ θερμῷ' εἴρηται Ἀετίω ἐν 30, 7.

16, 1 κἄν - εἰσενεχθῶσιν] Ὁρθῶς πάνυ Harder προὔτεινε τὴν διόρθωσιν ταύτην, ἣν καὶ Müller ἐπαινεῖ, ἀντὶ τοῦ τῶν χειρογράφων 'κἄν - εἰσηνέ- 20 χθησαν'. τὸ χωρίον τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τῶν ἰάμβων Δαμοκράτους, ὧδε δὲ Δαμοκράτης φησὶ Γαλ. XIII, 352, 9· 'κἄν ὥσι πολλῶν χερσὶν εἰσχεομισμένοι'. ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδαμοῦ παρ' Ἀετίω εὑρηται τὸ 'κἄν (ἄν, ἐάν)' μετ' ἀορίστου ὀριστικῆς ἢ ἑτέρου ἱστορικοῦ χρόνου συντασσόμενον· ἀπαντᾷ μὲν συχνῶς μετ' εὐκτικῆς ἐν πολλοῖς χειρογράφοις καὶ 25 ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀλδου, ἔστι δ' ὅτε καὶ μετ' ἐνεστώτος ὀριστικῆς, οἷον 64, 9^π. 66, 1^π. 118, 11^π. Ἀετ. Η', λε', 157^α, 15 'κἄν ἡ κεφαλὴ ποτε πᾶσχει'. ζ', οθ', 118^α, 27 'ἐάν - μὴδὲν ἀνύει'. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ἐξ ἐπι-

στάσεως τὰ χειρόγραφα ἐρευνήσῃ, πανταχοῦ που εὕρῃσιν τὴν ὑποτα-
κτικὴν ἢ ἵχλην αὐτῆς ὡς ἐν 46,6^π. 60,9^π. 64,10^π. 86,21^π. 127,5^π. τὸ
μὲν ἄρα ὅτι τὸ 'κἄν' ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ πηγῇ μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσ-
εται, τὸ δὲ ὅτι τοῦτο συμφωνεῖ τῇ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ χρήσει δι-
κασιολογοῦσι θεόντως, νομίζω, τὴν βελτίωσιν ταύτην, ἣν ἐν τῷ κειμένῳ ἡ
παρεδεξάμενη.

- 16,2 οἶνον βραχύν] Αὕτη τε ἡ γραφή καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Weil
καὶ τοῦ καθηγητοῦ Iwan von Müller προταθεῖσα βελτίωσις 'οἶνου
βραχύν' συνήθεις τῷ συγγραφεῖ ὑπάρχουσιν· καὶ δὴ περὶ μὲν τοῦ 'οἶνον
βραχύν' ὅρα 49,12. 51,17. 52,18. 58,2. 98,6^π, περὶ δὲ τοῦ 'οἶνου βρα- 10
χύν' παράβαλε 49,18. 52,1. 86,17. 87,14. 98,6. 128,10. ἀλλὰ μὴν
καὶ ἡ τῶν κυρίων χειρογράφων γραφή 'οἶνον βραχύν' ὁρθῶς ἔχει, δοκῶ
μοι, κατὰ διαιρητικὴν παράθεσιν ἥτοι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ὡς
ἐν 14,16. 98,6^π. καὶ τῶν τριῶν ἄρα τούτων γραφῶν ὁρθῶν οὐσῶν, πα-
ρεδεξάμενη ὡς πιθανώτερον τὸ 'οἶνον βραχύν', ἐπὶ τῆς πρώτης ἐρειδόμε- 15
νος πηγῆς· ἐν γὰρ τοῖς Δαμοκράτους ἱάμβοις 'βραχύν πάνυ οἶνον'
κεῖται Γαλ. XIII,352,11.

- 16,7 ὁ τρόπος < οὗτος >] Τὴν διόρθωσιν ταύτην προὔτεινεν ὁ Γρηγόριος
Βερναρδάκης, ἣν καὶ Weil καὶ Müller ἐπιδοκιμάζουσιν, πρὸς δὲ ἡ τε
τοῦ Κορναρίου μετάφρασις C, 194,12.710,47 'Atque hic quidem si- 20
napismi est modus' καὶ τρία χειρόγραφα ἐπικυροῦσιν. τὸ γὰρ ἀρχιγέ-
νειον τοῦτο χωρίον μνημονεύει καὶ ἀλλαχοῦ, διὰ τοῦ 'φησὶ' παρεισάγων
'Αέτιος Γ', ρ4δ', 66^α, 45, οἱ δὲ τοῦ Παρισίου κώδικες, ἐν οἷς εὑρηται
τὸ ἐν Γ', ρ4δ' χωρίον, παρέχουσι περὶ τὴν γραφὴν τάσδε τὰς διαφωνίας
πρὸς τὸ ἐν 16,7-9^π· μὲν Δ 69^α 42 Z 86^β 4 Λ 69^β 3 M 71^β 39 'Αετ. : 23
δὲ 1883,327^β 29 || ὁ τρόπος οὗτος ΔΛΜ: ὁ τρόπος Z 1883 'Αετ. || τῆς
ὠφέλειας ΔΖΑΜ 1883 'Αετ. || ἐπιτελεῖσθαι ΔΖ^β ΛΜ: ἐπὶ τελεῖσθαι 1883:
ἐπιμελεῖσθαι Z 'Αετ., ἐπὶ τοῦ κύρους ἄρα τῶν χειρογράφων ἐρειδόμενος

παρεδεξάμην μὲν τὴν ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη προταθεῖσαν βελτίωσιν ὁ τρόπος <οὗτος> ', ἐπήνεγκον δὲ καὶ ἄλλας διορθώσεις, οἷον προϋτίμησα τὸ 'μὲν' ἀντὶ τοῦ 'μὲν οὖν', προσθεῖμην τὸ '<τῆς>', διώρθωσα δὲ 'ἐπιτελεῖσθαι' ἀντὶ τοῦ 'ἀποτελεῖσθαι'. οὕτω γὰρ ἡγοῦμαι τὴν τε ἱατρικὴν ἔννοιαν ἀκριθέστερον ἀποδεδόσθαι καὶ τὴν λέξιν αὐτὴν ὡς πιθανώ- 5 τατα ἔχειν. ἄλλ' ἀντιλέξειεν ἂν τις 'οὐκ ἂν εἴη 'Λέτιον ἐκεῖ μὲν ὥσπερ που 'Ἀρχιγένην γράψαι, ἐνταῦθα δὲ διαφόρως ὡς ἐν Α' '; ἐκ παρεργου μὲν οὐκ ἀπίθανον δόξει, ὁ δ' ἐξ ἐπιστάσεως ἐρευνήσων ἐμοὶ συνομολογήσει.

18,13 Ἡ παράγραφος αὕτη καθάπερ καὶ ἡ ἐν 20,10 περιεκλείσθησαν ἐν εἰσαγωγικοῖς, τοῦτο μὲν ὅτι ὁ τοῦ λόγου χαρακτήρ 'Ἀρχιγένους εἶναι 10 δοκεῖ, ὡς ἔστιν ἐκ πλείστων αὐτοῦ εἰκάσαι χωρίων αὐτολεξεῖ Γαληνῶ παρατεθειμένων, τοῦτο δὲ ὅτι ἀμφότεραι μὲν 'Ἀρχιγένει ἐπιγράφονται, ἑκατέρω δὲ προήγεται φράσις διὰ τοῦ 'φησὶ' παρεισαγομένη, ἥς ὥσπερ συνέχειαι ἔπεται ἡ παράγραφος.

19,4 Τὸ πόμα τοῦτο ἐν Β μόνῃ παραγέγραπται, παρ' οὐδενὶ δ' ἐτέρῳ εὗρη- 15 ται συγγραφεῖ· ἐξέπεσε δ', ὡς γέ μοι δοκεῖ, τῶν ἄλλων χειρογράφων διὰ τὸ δυσανάγνωστον καὶ δύσληπτον καὶ σκοτεινόν. ἴσως δ' ἂν εἴη καὶ τοῦτο 'Ἀρχιγένους, ὃ Γαληνὸς συχνῶς διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀδιόριστον τῆς λέξεως μέμφεται, οἷον Γαλ. VIII, 106,5 « συγχεῖ καὶ διαφθείρει πολλαχόθι τὰ σημαινόμενα τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων », VIII, 106,15 20 « ἀσαφὴς δ' ἡ λέξις ἥδε καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀδύνατος διδάξαι τι, ταῖς ἄλλαις ὁμοίως ταῖς ἀσαφεσί, ἅς γε οὐδ' ἐξηγήσασθαι δυνατόν ἐστιν, εἰ μὴ τις αὐτὸς ἐπιστάμενος τὸ πρᾶγμα, προσαρμόσαι πειραθείη τῇ λέξει ». τὸ μὲν γὰρ ὁ τῆς λέξεως τρόπος καὶ δὴ ἡ συνήθης 'Ἀρχιγένει χρῆσις τῆς λέξεως 'ζεστοῦ' Γαλ. XIII, 255,14, τὸ δὲ ὅτι εἴωθε τὰ διὰ κολοκυνθίδος ἐντε- 25 ριώνης καθαρτικὰ παραλαμβάνειν 13,3-14,12, συχνὴν δ' ἄλλως τοῦ νίτρου χρῆσιν ποιεῖται 11,3.16.13,1, εὐλογον παρέχουσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν εἰκασίαν ταύτην, καίπερ ἐπαρκῶν τεκμηρίων ἑλλειπόντων. πολλὰ

- δ' εἰσὶν ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ τὰ δύσκολα, ἃ ἐξηγήσασθαι πειράσομαι.
- 19,4 ἐντεριώνης τὸν φλοῦν τὸν ἔσω χωρὶς τῶν κοκκίων] Τοῦτο ἴσον δύναται τῷ 'λαβὼν κολοκυνθίδος ἐντεριώνης τὸ γναφαλῶδες χωρὶς τοῦ σπέρματος' ὅσα 13,4.14,4. Ἀετ. Γ', λε', 52^α, 8.
- 19,5 γανωτὸν καὶ νίτρον] Οὕτω νομίζω ἀναγνωστέον τὸ δυσχερὲς τοῦτο 5 καὶ δύσφραστον χωρίον· οὕτω γὰρ καὶ ἡ ἔννοια εὐοδοῦται καὶ τῷ γράμματι προσκείμεθα. ἐξ ἐπιστάσεως γὰρ ἐρευνήσας καὶ τῶν γραμμάτων ἀκριβῆ παραβολὴν ποιησάμενος ἐν τῷ κώδικι τάδε ἀνέγνων· 'γαν^ω καὶ ν^ρ N', καὶ δὴ καὶ τοῦ ἀρίστου παλαιογράφου Henri Omont συμφωνοῦντος. Ἐν μόνον ν περιτεύει, ὃ ῥαδίως ἂν τις ὧδε ἐξηγήσαιτο· ὁ 10 ἀντιγραφεύς, ὡς φαίνεται, νίτρον γράψαι προὔτίθετο ὀλόγραφον, μεταμειληθεὶς δὲ μετὰ τὴν γραφὴν τοῦ ἀρκτικοῦ ν ἔγραψεν αὐτὸ συντετμημένως N. ἡ γὰρ βραχυγραφία N συνήθης ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς ἐπὶ τῇ σημασίᾳ νίτρον, ὡς μαρτυρεῖ καὶ Du Cange Notae Sententiarum σ. 14 καὶ 20. τὸ δὲ 'γανωτὸν' οὐ κατὰ κυριολεξίαν κεῖται. ἐνταῦθα· γανοῦν 15 γὰρ κυρίως εἴρηται καθόλου ἐπὶ μετέλλων, ἰδίως δ' ἐπὶ χαλκῶν ἀγγείων κασσιτέρῳ καλυπτομένων, ὡς ἐν 96,1 'ἀγγεῖον γεγανωμένον τῷ κασσιτέρῳ' καὶ ὡς καὶ νῦν ἔτι καθωμιλῆται 'γανωμένον χάλκωμα' καὶ 'γανωτής' ὁ ἔργον ἔχων κασσιτέρῳ περιπλάττειν τὰ χαλκώματα, ἐπὶ δὲ ὀστρακίνων ἢ κεραμεῶν ἀγγείων εἴρηται κονιατὸν ἢ κόμμει κεχρισμένον 20 Γαλ. XIII, 356,14.1045,4, νῦν δὲ ἀλειμμένον ἢ ἀλειπτόν. ἐπεὶ δ' ἐν B τὸ μὲν λ ὁμοιότατον τῷ α τυγχάνει ὃν αἰεί, τὸ δὲ υ ὁμοιάζει ἔστιν ὅτε τῷ ν, ἔξεστιν ἴσως ἀναγνωῖναι 'γλυωτὸν' τοῦτ' ἔστι γλοιωτόν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἐξ ὧν ἐγὼ γινώσκω ἀπαντᾷ ἐπὶ ὀστρακίνων ἀγγείων εἰρημένον. καταχρηστικῶς ἄρα τὸ 'γανωτὸν' θεωρητέον ἐνταῦθα, ἡ δὲ 25 τοιαύτη καὶ ἐπὶ ὀστρακίνων ἀγγείων χρῆσις αὐτοῦ οὐκ ἀπίθανος· Θεοφράστῳ μὲν γὰρ εἴρηται ἐν Φυτῶν ἱστορίᾳ Z, 5,4 'γλίσχρη καὶ γανώδη <γῆ>', Πλουτάρχῳ δὲ Συμπ. 5,8,2 'καὶ μάλιστα τοῦ ἀνδρὸς οὐ καλ-

- λιγγραφίας ἔνεκα τοῖς εὐπροσωποτάτοις τῶν ἐπιθέτων ὥσπερ ἀνθηροῖς
 χρώμασι τὰ πράγματα γανοῦν εἰσθότος', ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολο-
 γικῷ 69,43 ' Ἀλοιμός. - Ἡ ἐπάνω τῆς τοῦ θαλάμου γανώσεως ἐνείσα
 ἐπάλειψις, καθαπερανεῖ πετάλωσις οὖσα ἐν αὐτῷ'. τὸ δὲ κύριον, ἐν μὲν
 Εὐχολογίᾳ σ. 638 ἀναγινώσκεται 'εἰς κάκκαθον γανωτόν', παρὰ δὲ Κων- 3
 σταντίνῳ Πορφυρογεννήτῳ ἐν τῷ Περὶ τῆς βασιλείου τάξεως I,676,6
 'χυτροκακκαθίων γανωτῶν' (πρβ. I,72,7. 257,21. 466,15). εἰ δ' ἄρα
 ὄντως κάκκαθος ἢ κακκάθη κεραμεοῦν μόνον σημαίνει ἄγγειον, ὡς
 Ἀθήναιος διδάσκει Δ', σ. 169^c καὶ ὡς τὸ 'χυτροκακκαθίων' δείκνυσιν,
 ὃ ἔστι χυτρεοῦν ἤτοι κεραμεοῦν κακκάθιον, τότε φανερόν ὅτι τὸ 'γανω- 10
 τὸν' οὐ μόνον ἐπὶ μεταλλικῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κεραμεῶν εἴρηται ἄγγειον.
- 19,8 ἀποπίεσον αὐτὸ εἰς ἕτερον] Εἰς τὴν ἀποκατάστασιν καὶ βελτίωσιν τοῦ
 χωρίου τούτου σπουδαίως συνεισέφερον αἱ παλαιογραφικαὶ γνώσεις τοῦ
 κυρίου H. Omont· παρατηρητέον δὲ ὅτι ὁ δωρικὸς τύπος 'πιάζω' ἀντὶ
 'πιέζω' δις ἀπαντᾷ ἐν B, καὶ δὴ 'ἀπὸ πιάσον' ἐνταῦθα, 'ἐκπιάσας' δ' ἐν 15
 101,20ⁿ.
- 19,10 βάλων] Harder καὶ Müller τὴν τοῦ E γραφὴν 'λαβὼν' προτιμῶσιν·
 ὄντως ἀμφότεραι αἱ γραφαὶ ὀρθῶς ἔχουσι καὶ ἐπ' ἴσης συνήθεις τῷ
 συγγραφεῖ, συχνῶς δ' ἐναλλάσσουσιν ἐν τοῖς χειρογράφοις ὡς ἐν 27,14ⁿ.
 16,21ⁿ. 28,16. ἡ πλήρης ἔκφρασις ἐνταῦθα μὲν ἂν ᾦν 'βάλων <εἰς 20
 θυσίαν> κόπτε' ὡς καὶ ἐν 117,10, ἐν δὲ 28,16 'βάλων <εἰς ἄγγος
 κεραμεοῦν> - ἔψε' ὡς ἐν 19,5 καὶ 22,15.
- 19,12 Τὸ μικρὸν κενταύρειον λέγεται οὐ σπανίως καὶ λεπτὸν διὰ τὸ λεπτό-
 φυλλον βεβαίως· ὅρα 19,20. Διοσκ.Γ',ζ', I,349. Γαλ. XI,135,2.
- 19,13ⁿ Σημειωτέον τὸ νηστικός, ὃ καὶ νῦν ἔτι καθωμλίζεται ἀντὶ τοῦ νῆστις· 25
 ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Διοσκορίδῃ Εὐπ. Α', ρνη', II, 175, σημ. 40 καὶ
 παρ' Ἀναστασίῳ Σιναΐτῃ Πατρ. Ἑλλ. 89,40^c καὶ παρ' ἄλλοις.
- 19,21 ἄγει δὲ κόπρον πολλὴν καὶ φλέγμα] Τὴν ἐκκοπρωτικὴν ταύτην δύνα-

μιν ἀποδίδωσι Κορνάριος τῷ τοῦ ὑπερείκου σπέρματι, ὥδε μεταφράζων G, 712,5· 'quod ipsum et stercora educit, itemque pituitam'. ἀλλὰ μὴν οὔτε Διοσκορίδης Γ', ρζα', I, 497 οὔτε Γαληνὸς XII, 148 ἀποδιδόασιν αὐτῷ τοιαύτην τινὰ δύναμιν, διουρητικὸν μόνον καὶ ἐμμήνων ἀγωγὸν αὐτὸ ἀποφαίνοντες. ἐν δὲ τοῖς Εὐπορίστοις Διοσκορί- 5
δου Α', σλζ', II, 219, 9 ῥητῶς ἀποδίδεται ἡ δύναμις αὕτη ταῖς ἀρκευθίσιν, τῷ ἀσπαράγῳ, τῇ ἀσφάλτῳ καὶ τῷ βαλσάμῳ· ὅρα 19, 21^π.

20,11 παραιτεῖσθαι παραινῶ τὰς συντονίας καὶ τὰς ἀκριβεῖς τῶν πραγμάτων περιστάσεις] Καὶ αὖθις τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀδιόριστον τῆς λέξεως 'Αρχιγέ-
νους πρόκειται ἡμῖν ἐξηγήσασθαι. καθόλου γὰρ εἶπεῖν τρία τινὰ κυρίως 10
'Αρχιγένους συμβουλευεῖ ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ· ἀποτρέπει μὲν ἀπὸ τῶν συντόνων καὶ ἄκρων γυμνασίων (11-13), παραινεῖ δὲ τὴν ἀλειπτικὴν καὶ σαρκωτικὴν ἅμα ἀγωγὴν ἣτοι τὴν καθ' Ἱπποκράτην μετρίαν τρί-
ψιν (13-21, 1), ἐπωφελῇ δὲ διδάσκει τὰ συνεχῇ μὲν ἀλλὰ σύμμετρα γυ-
μνάσια (21, 1-6). ἡ δαίτα δ' αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὰ 'Αρχιγένους εἰρημένα 15
ἐν 8, 2, 4, ὅτι τὴν ἰσχιᾶδα γεννώσι περίπατοι σύντονοι καὶ καταλύσεις γυμνασίων· εἰκὸς γὰρ ἦν ἀποτρέψαι μὲν τῆς συντονίας καὶ τῆς ἀργίας, συμβουλευθῆαι δὲ τὰ μέσα ἥτοι σύμμετρον τρίψιν καὶ σύμμετρα γυμνά-
σια. Ἀντυλλος δὲ ἀπλῶς περὶ μὲν περιπάτου φησὶν 'Ορ. I, 504, 5 « ὀνί-
νησι καὶ τοὺς ἰσχιαδικούς οὐ μετρίως », περὶ δὲ δρόμου τάδε 'Ορ. 20
I, 512, 1 « ὀνίγησιν ἰσχιαδικούς, ἐπὶ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου μόγις πα-
ραγινόμενους, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τρέχειν ὥσπερ ἐπιλανθανομένους τῆς
διαθέσεως ». Γαληνὸς δὲ σαφέστατα τὴν τῶν γυμνασίων δρᾶσιν ἐπὶ τῶν
ῥευματικῶν καθόλου παθῶν, οἷς εὐάλωτον εἶναι τὴν ὑγρὰν καὶ θερμὴν φησι
κρᾶσιν, ὥδε διδάσκει Γαλ. VI, 375· « πλείω μὲν χρὴ πονεῖν διὰ τὴν ὑγρό- 25
τητα τῶν σωμάτων, σύντονα δὲ οὐ χρὴ διὰ τὴν θερμότητα. προσέχειν
δ' ἀκριβῶς, ὅταν ἐξ ἀργότερας διαίτης εἰς τὰ γυμνάσια μεταβάλλωσιν· πα-
ραχρῆμα γὰρ ἀλίσκονται ῥευματικοῖς νοσήμασιν, εἰ μὴ προκηνωθέντες

ἄπτονται τῶν γυμνασίων ». ἐξ ὧν ἄρα εἴρηται μοι φανερόν ὅτι τὸ μὲν 'παραιτεῖσθαι' τὴν ἀληθῆ τοῦ 'Αρχιγένους ιδέαν ἀποδίδωσιν, τὸ δὲ 'παραιτεῖσθαι' τῶν πλείστων κωδίκων ἀπορριπτέον διὰ τὸ τάναντία ὅλως ἐκφράζειν. τί δ' ἂν εἴη τὸ 'τὰς ἀκριβεῖς τῶν πραγμάτων περιστάσεις'; βεβαίως οὔτε περὶ ἐμπορικῶν οὔτε περὶ οἰκείων πραγμάτων πρόκειται 5 ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ γυμναστικῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ τοῦ προηγουμένου 'συντονίας' φανερόν· τὸ δὲ 'ἀκριβεῖς' ἀντιτίθεται τῷ ἐν 21,3 'συμμέτρων' καὶ δὴ σημαίνει ἄκρας, ἐντελεῖς, χαλεπὰς ἀσκήσεις. 'Αρχιγένης ἄρα, δοκῶ μοι, παραινεῖ παραιτεῖσθαι τὰς συντονίας καὶ καθόλου τὰς ἄκρας περιστάσεις τῶν γυμναστικῶν πραγμάτων, τῶν πεπραγμένων, τῶν 10 ἀσκήσεων, οἷον φεύγειν τοὺς ἄκρους καὶ χαλεποὺς περιπάτους, δρόμους, διαχάμψεις κτλ. Κορνάριος δὲ ὥδε μεταφράζει C, 712,18· 'adhortor ut contentiones et exquisitae negotiorum incommoditates eis exhibeantur'.

20,13 ἔπειτ' ἀλειπτικώτερον] Ἐπὶ τῆς καθόλου ιδέας 'Αρχιγένους στηρίζεται 15 καὶ ἡ βελτίωσις αὐτῆς, καθάπερ καὶ ἡ ἀπόρριψις τῆς ἐν 21,2^π γραφῆς τοῦ B 'μὴ νοητέον'.

21,6 Ἐξ ὧν εἴρηται 'Αρχιγένει φανερόν ὅτι τὴν ὑπὸ Γαληνοῦ λεπτύνουσαν δίαιταν ὀνομαζομένην τοῖς ἰσχυαδικοῖς παραινεῖ, ἣν Γαληνὸς καὶ πρὸς ἀρθρίτιδας συνίστησιν 'Ορ. I,187,10· « οἶδα καὶ ἀρθρίτιδας οὐκ 20 ὀλίγας, ὅσαι γε μετὰ πύρων ἀπέφηναν τὰ ἄρθρα, τὰς μὲν καὶ παντελῶς παυσαμένους ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ διαίτῃ, τὰς δὲ καὶ μετριωτέρας ἀποδειχθείσας ».

21,9 'Αρχιγένης βεβαίως παρέθετο τὴν διαιτητικὴν ὕλην ἥτοι τὰ περὶ τροφῶν ἐν ταῖς ἑαυτοῦ συγγραφαῖς, ἃς ὁ ἀπηνῆς χρόνος ἀπεστέρησεν. 23

23,1 [Ηρᾶ] Ἰατρὸς ἦν καππάδοξ Γαληνοῦ προγενέστερος περὶ τὸ 30 π. X., πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενος. "Ηρας δ' αἰεὶ κοῦχ' Ἡρᾶς κεῖται οὐ μόνον παρὰ Γαληνῶ, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλοις ἰατροῖς, καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς

κώδιξιν, ὡς ὁρᾶς ἐν 25,1^π. ὅτι δ' Ἡρέας Ἡρᾶς ἐστὶ τὸ ὀρθὸν κοῦχ
 Ἡρας πολλοὶ εἰσιν οἱ πειστήριοι λόγοι. Ἡρᾶς μὲν γὰρ κατὰ τὸ Μέγα
 Ἑτυμολογικὸν 436,4 ὄνομα ἦν γραμματικοῦ, ὃς ἀναμφισβητήτως ὁρθό-
 τερον ἢ οἱ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα τονῶσαι οἶός τ' ἦν,
 Ἡρέας δ' ἀναγινώσκεται καὶ παρ' Ἡρωδιανῶ ἐν τῷ Περὶ μονήρους 5
 λέξεως σ. 34,12, G. Dindorf, καὶ νῦν δὲ πολλάκις Ἡρᾶς λέγεται
 συντόμως ὁ Ἡρακλῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ πάντα που τὰ ἀπὸ θεῶν παρώνυμα
 οὕτω τονοῦνται οἷον Ἀρτεμῆς, Διονυσῆς, Ζηνῆς, κτλ. ἄφ' ἑτέρου δ' αὖ
 ἡ ἐν 25,1^π γραφὴ τοῦ Β 'Ἡρᾶ', ὃ ἀλλαχοῦ καὶ ἐν Α ἀπαντᾷ, ὥσως ἂν
 εἴη διττογραφία, τοῦτ' ἐστὶν 'Ἡρα ἢ Ἡρᾶ', ἣν εἰκασίαν καὶ ὁ τὴν πα- 10
 λαιογραφίαν δεινὸς H. Omont συνομολογεῖ. εἰ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι τὸ
 σημεῖον ~ θεωρεῖται γενικῶς ὡς διακριτικὸν μόνον τῶν κυρίων ὀνομάτων
 ὅμως δὲ εἰ περὶ τὴν τόνωσιν διττογραφίαι οὐκ ὀλίγαι καὶ ἐπὶ μὴ κυρίων
 εὗρηται ἔν τισι κώδιξιν, τίς ὁ ἀντιλέξων ὅτι οὐκ ἂν εἴη τὰ μάλιστα πι- 15
 θανὴ κἀνταῦθα ἡ διττογραφία; ἐκ συγχύσεως δ' οἶμαι τῆς τοῦ 'Ἡρᾶς' 15
 συνηθέστατα ἀπαντώσης γενικῆς 'Ἡρᾶ' πρὸς τὸ '(ἡ) Ἡρα' ἐπήγαγε βα-
 θμιαίως ἡ μεταβολὴ κατὰ τοιάνδε τινὰ τάξιν, Ἡρᾶ, Ἡρα, ἡρα Α ἐν
 29,18, Ἡρᾶ ὡς ΒΑ, Ἡρα, Ἡρα, περὶ οὗ ὄρα καὶ 25,1^π. 29,18^π. 106,2
 καὶ τὰ περὶ τοῦ Μουσᾶ ἐν 70,5 καὶ πε', 6. διὰ ταῦτα ἄρα σφάλμα
 τῶν ἀντιγραφέων τὸ 'Ἡρα' ἡγούμενος, ἐβελτίωσα ὁμοτίμως πανταχοῦ 20
 'Ἡρᾶ', ὁμογνωμονούντων μοι πάντων τῶν πλειστάκις ἤδη μνημο-
 νευθέντων φιλολόγων.

25,4 Πληρεστέρα καὶ ὀρθότερα ἂν ἦν ἡ φράσις ὥδε. '<τὸν> κηρὸν
 <καὶ τὴν> κεδρίαν - εἶτα <τὴν> ῥητίνην ἐπίβαλε καὶ <τὴν>
 χαλβάνην', ὡς ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ πηγῇ παρὰ Γαληνῶ κεῖται XIII,340 25
 καὶ δὴ καὶ παρ' Ἀετίῳ ὡς ἐν 25,15.26,3.13. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνάθρως
 συχνὴ ἡ χρῆσις παρ' Ἀετίῳ ὡς ἐν 27,7.28,7. ὄρα καὶ π', 7.

26,12 ἐπιχέεται] Ὁμογνωμονούντων τοῦ Diels καὶ τοῦ Müller καὶ

Hultsch προϋτίμησα τὸ 'ἐπιχέσται', καίτοι ὡς εἰκότως παρατηρεῖ ὁ Βερναρδάκης ἀσφαλέστερόν ἐστι τὸ 'ἐπιχεῖται', διότι ἀεὶ μὲν ἐν Α πολλῶ δὲ συχνότερον καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις κώδιξιν οἱ ἄσυναίρετοι ἀπαντῶσι τύποι οἷον 'ἐπίχεε' Γ ἐν 26,12^π, ΑΒΓΔΖ ἐν 28,9, Ω ἐν 82,12: 'ἐπίχει' Ε μόνον ἐν 28,9 || 'κατάχεε' ΑΒΔΕΟ ἐν 81,11, ΒΓΔ ἐν 103,8, ⁵ Ζ^β ἐν 105,8: κατάρχει ΓΕΖΝ ἐν 81,11, ΕΖ ἐν 103,8, ΒΓΔΕΖ ἐν 105,8.

28,4 οἰσύπου] Ὁ μὲν οἷσυπος, ἔξωθεν ἀεὶ καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ πρὸς κατασκευὴν μαλαγμάτων χρήσιμος, ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων λίπος Διοσκ. Β', πδ', I, 204. Γαλ. XII, 309. Ἀετ. Β', ρκ', 34^β, 40· ὁ δ' ὕσσωπος ἢ τὸ ὕσσωπον πόα ἐστὶ κυρίως μὲν ἔσωθεν σπανιώτερον δ' ἔξωθεν 10 καὶ μόνον πρὸς καταπλάσματα χρήσιμος Διοσκ. Γ', κζ', I, 372. Γαλ. XII, 149. Ἀετ. Α', 23^β, 34. δύο ἄρα ταῦτα φάρμακα τήν τε φύσιν καὶ δύνάμιν καὶ τήν χρῆσιν οὐσιωδῶς διαφέροντα· ὅμως δὲ ἡ τῶν ἀντιγραφῶν ἀνεπιστήμος ὕλη καὶ τελεία ἀμαθία μετέβαλε βαθυμηδὸν τὸν οἷσυπον εἰς ὕσσωπον καὶ τὸ οἰσυπηρὸν εἰς ὕσσωπηρόν, οὕτως ὥστε συνηθέστατα ρῶ 15 μόνον ἐν πᾶσι τοῖς κώδιξιν ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκδόσεσι κεῖται ὕσσωπος ἀντὶ τοῦ οἷσυπος, μόνον δ' ἐκ τῆς ἱατρικῆς ἐννοίας καὶ τῆς ἰδίας ἐκάστου χρήσεως ἔστι πολλάκις τὸ ἀληθὲς ἀποκαταστῆσαι κείμενον. καὶ φανερά μὲν ἐκ τῶν ἐν 28,4^π ἢ τῆς μεταβολῆς κλίμαξ τοῦ οἰσύπου, ἢ κυρίως ἐν Α φαίνεται οἷον 69,15 ὕσυπω Α, 67,3 ὕσωπου Α, 28,4 ὕσσωπου Α· ἀλλὰ μὴν 20 οὐκ ἄσκοπον, καίτοι ὀρθῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κεῖται τὸ οἰσυπηρὸς, καὶ τὰς τοῦτου περιέργους παραλλαγὰς παραθέσθαι κατὰ τὴν πιθανὴν τῆς μεταβολῆς τάξιν οἷον 71,10 οἰσυπηροῖς 68,14 οἰσύπηρων 11,7 οἰσύπηροις Α, 70,6 οἰσύπυρος 93,5 οἰσύπηρα 68,14. 93,4 οἰσυπήρων 11,7. 71,10 οἰσυπήροις Β, 70,6 ὕσυπηρος Α 93,4 ὕσσοιπηρῶν Γ ὕσηπηρῶν Ε 11,7 25 ὕσηπηροῖς Η ὕσσηπηροῖς ΕΟ 93,5. 111,6 ὕσσοιπηρὰ (-ὦν) Γ, ὕσωπηρὰ (-ὦν) Ε, 70,6 ὕσσω^{πρὸ} 68,14 ὕσσωπηρῶν 11,7. 71,10 ὕσσωπηροῖς Ε. τοῦτο μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἤδη εἰρημένων ἐρειδόμενος, τοῦτο δ' ἐπὶ τῆς ἱατρι-

κῆς ἐν μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς χρήσεως οὐ τοῦ ὕσσώπου ἀλλὰ τοῦ οἰσύπου
ὡς Γαλ. XIII, 960, 4.975, 13.981, 15.983, 4.985, 17.994, 18.1015, 2.5.
11.1016, 1.1018, 6.1033, 12.1034, 3.6.1035, 12.1036, 3.10.18.1038, 6.
1048, 16.1049, 13.1051, 9.1053, 3.13 κτλ., τοῦτο δὲ τέλος ἐπὶ τῆς τοῦ
Κορνάρου μεταφράσεως 'oesypri' ἀεὶ πλὴν τοῦ ἐν 112, 4, ἐνθα 'hys- 5
sopi' G, 750, 9, καὶ τοῦ ἐν 110, 1, ὃ ἐλλείπει, διὰ ταῦτα λέγω παρὰ τὸ
τῶν κωδίκων κῦρος διωρθωσάμην 'οἰσύπου' ἐν 28, 4.67, 3.84, 8.99, 5.
104, 8.16.105, 1.12.110, 1.112, 4.8, 'οἰσύπῳ' δ' ἐν 69, 15· οὕτω δὲ 'οἰσύ-
που' διορθωτέα, δοκῶ μοι, τό τε παρὰ Γαληνῶ XIX, 745, 15 'ἀντὶ ὕσσώ-
που κηρωτῆς μυελὸς μόσχους', ὃ φανερόν ἐκ τοῦ ἐν XIX, 736 'ἀντὶ 10
μυελοῦ μόσχου οἰσυπος ἢ μυελὸς ἐλάφους', καὶ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρῳ
II, 183.185.303.447 'ὕσσώπου ὕγροῦ' καὶ τὸ Παύλου Ζ', ιζ', 190, 38
'ὕγροῦ ὕσσώπου', πρὸς δὲ πολλὰ ἄλλα παρ' Ὀρειθασίῳ, Ἀετίῳ,
Παύλῳ καὶ ἄλλοις.

29, 13 Πλεῖστα ψιλωθρα μνημονεύονται ἐν τοῖς Εὐπορίστοις Διοσχορίδου 15
Α', ρα', ρβ', ργ', II, 144, ὑπὸ Γαληνοῦ XII, 450-459, Ὀρειθασίου II, 417.
V, 142.700.881. VI, 533, Ἀετίου B', ροβ', 38^β καὶ ς', ξγ' - ξε', 115^β,
Παύλου Αἰγινήτου Γ', νβ', Ἀκτουαρίου ἐν τῇ Θεραπευτικῇ μεθόδῳ
VI, 1, κώδ. Παρ. 2256, Γ', γ', φ. 367^α-8^α καὶ Νικολάου Μυρεψοῦ Ψ', ιγ',
κώδ. Παρ. 2238, φ. 529^β, πρὸς δὲ ὑπὸ Πλινίου 30, 46 καὶ 32, 47· 20
ἀλλὰ μὴν τὸ ψιλωθρον τοῦτο παρ' οὐδενὶ εὔρηται συγγραφεῖ.

34, 4 ἐκτείνονται - 7 παύονται] Κορνάριος μεταφράζει ὧδε C, 717, 48· 'mor-
bus extenditur - aegri sanantur'. ὡς ὑποκειμένον ἀμφοτέρων νοητέ-
ον, δοκῶ μοι, 'ἡ ποδάγρα καὶ ἡ ἀρθρίτις' ἐκ τοῦ ἐν 33, 20 'ἐπὶ δὲ τῶν
ποδαгриκῶν καὶ ἀρθριτικῶν' ἢ ἴσως γραπτέον 'ἐκτείνονται <αἱ φλε- 25
γμοναί>', ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τοῦ ἐν στίχῳ 11 'ἐκτείνει τὰς φλεγμονάς'.

34, 19 ὑπερκειμένων] Τὴν τῶν NC γραφὴν 'ὕποκειμένων' προϋτίμων ἂν
ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Müller, εἰ μὴ περὶ πλῆθους ὕγρων τοῦτ' ἔστι

ρεύματος προῦκειται, ὃ ἄνωθεν καὶ δὴ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων χωρίων φέρεται, ὡς ἐκ τῶν ἐν 34,5 φανερόν.

35,8 Ὅρα 110,3. Γαλ. VI, 495, 13. X, 956, 11. XVIIA, 835.

36,11 αὐτὸ] Τὸ σφηνωθὲν καὶ θερμανθὲν δῆλα δὴ· ἀλλὰ μὴν καὶ 'αὐτὸν' εἴ τις διορθώσασθαι βούλοιτο, ὃ ἐστὶ 'παχὺν χυμόν', οὐκ ἀπιθάνως ἂν εἴχεν.

36,20 διαγινώσκει] Τὴν γραφὴν ταύτην προὔτιμησα μετὰ τοῦ Müller καὶ Ruelle, τοῦ ἐνεστώτος τὸ κατ' ἔθος γινόμενον σημαίνοντος, ὃ ἐστὶν 'ὅπως δέ τις διαγινώσκει ἐκάστοτε'. ἀλλὰ μὴν οὐδεὶς ὁ ἀντιλέξων ὅτι πᾶσαι αἱ ἐν 36,20^α γραφαὶ ὁρθῶς ἂν ἔχοιεν, καὶ δὴ 'ὅπως δέ τις διαγινώσκει' B, τοῦτ' ἐστὶν 'ἵνα δέ τις διαγινώσκει καὶ ὅπως', 'ὅπως δέ τινα' διαγινώσκειν <χρῆ> 'E, 'ὅπως δ' <ἄν> τις διαγινώσκει' Ω. τί δ' ἔγραψεν 'Αέτιος, οὐδὲν ἀσφαλὲς τεκμήριον.

37,10 θερμὸν - ἐρυθρὸν] 'Αποδοτέα τῷ 'ὄγκον' μᾶλλον ἢ τῷ 'δέρμα'.

40,19 Παρατηρητέον κἀνταῦθα τὸ ἀνακλόουθον τοῦτ' ἐστὶ τὴν γενικὴν ἀπόλυτον ἐπὶ ταύτῳ προσώπου ὡς καὶ ἐν 9,3. νθ', 20· ὁμαλωτέρον γὰρ ἂν ἦν 'Ὁρρώδη δὲ ὄντα τὰ ἐπιρρέοντα περιττώματα-ἐργάζεται-ἐγείρει-ἀποτελεῖ' καθάπερ ἐν 41,2.5, πλὴν εἴ τις ὑποκείμενον τοῦ 'ἐργάζεται-ἐγείρει-ἀποτελεῖ' οὐ τὰ περιττώματα ἐκλάβοι, ἀλλὰ τὴν καθόλου τῆς γενικῆς ἀπολύτου ἔννοιαν, δῆλα δὴ τὸ ὁρρώδη εἶναι τὰ ἐπιρρέοντα 20 περιττώματα.

41,14 πρὸς τοῖς δὲ] Ταύτην τὴν γραφὴν ὡς ἀρχαιοτέραν παρεδεξάμην, ἣν καὶ ὁ Hultsch ἀναμφίβολον καὶ ὀρθὴν ἀποφαίνει· ἀλλὰ μὴν ὡς ἄρθρον μὲν τοῦ 'τοῖς' θεωρουμένου, οὐ πᾶν τι συνήθης εἶναι δοκεῖ ἢ τοῦ 'δὲ' θέσις καὶ δὴ προὔτιμων ἂν τὸ 'πρὸς δὲ τοῖς (τῆς E)', ὃ καὶ Müller ἐπαινεῖ· ἀντωνυμικῶς δὲ λαμβανομένου, τοῦτ' ἐστὶ 'πρὸς τούτοις δέ, ἃ ἐκεῖσε προσέρηται, ἔμμετοι', ἄριστα ἔχει ἢ τοῦ 'δὲ' θέσις.

43,1 εἴποιμ' <ἄν>] Ἰχνος τοῦ ἐκπεσόντος 'ἄν' παρατηρεῖται ἐν τῷ

‘εἵπαιμεν’ τοῦ Ε, ὁμοία δ’ ἐκπτωσις ἐγένετο ἐν 12,16· ὅτι δ’ Ἀέτιός τε καὶ οἱ ἐξ ὧν ἀρύεται συγγραφεῖς ἀεὶ χρῶνται τῷ δυνητικῷ ‘ἄν’ ὅρα 13,15. 20,3. 47,18. 58,14. 72,13. 127,2, καὶ δὴ καὶ Φιλάργιος 117,21. 119,18. 120,10.

44,10 εἰ - εἵη καὶ - ἐνδοεῖξεται] “Ορα ὁμοίαν σύνταξιν Γαλ. XIII,964,2. 5

44,19 ἕκαστον - παλαιῶ] Θεωρητέον ἢ ὡς αἰτιατικὴν ἀπόλυτον οἶον 131,2^π ἢ ὡς ἐπεξήγησιν τῶν προηγουμένων, ἐννοουμένου αὐθις τοῦ ‘καταπλάττειν’, ὃ οὐ μόνον μετὰ δοτικῆς τῆς ὕλης ἀλλὰ καὶ μετ’ αἰτιατικῆς συντάσσεται ὡς ἐν 66,2· Harder δὲ συμπληροῖ ‘ἕκαστον <ἐπιφέρειν> - παλαιῶ’.

10

46,5 κἄν - ἦ] “Οτι ἀναγκαῖα ἡ βελτίωσις αὕτη καὶ ὅτι τὸ ‘κἄν - ἦ’ ἐστὶν ἡ ἀληθὴς γραφὴ φανερόν ἐκ τε τοῦ ἐπομένου ‘ἄν - τύχη’ καὶ ἐκ τῆς γραφῆς ‘εἰ’ τοῦ Α· παρατηρητέον δ’ ἐνταῦθα τὴν βαθμιαίαν ἀλλοίωσιν τοῦ κειμένου, ‘καν - εἰ’ Α, ἐξ οὗ τὸ ‘κἄν - εἵη’ ΒΓΔΕ, ἐκ δὲ τούτου αὐθις τὸ ‘καὶ εἰ - εἵη’ Ω, τοῦτ’ ἔστι τὸ μὴ ὀρθὸν ‘εἰ’ ἀντὶ ‘ἦ’ ἐπήνεγκε 15 τὴν ἀτυχῇ βελτίωσιν ‘εἵη’, τοῦτο δ’ αὐθις αὖ συνεπήγαγε τὴν τοῦ ‘κἄν’ μεταβολὴν εἰς ‘καὶ εἰ’.

48,13^π ‘Ο τύπος ‘διακάζειν’ ἅπαξ ἐν Α μόνῳ ἀπαντᾷ· ὅρα 17,2.17.48,6.7. 10.15.

49,17 παρηγορήσαντα] Τὸ ἀνακόλουθον ‘παρηγορήσαντες’ ἐβελτιώθη οὐ- 20 τως ἀντὶ τοῦ ἐπ’ ἴσης ὀρθοῦ ‘παρηγορήσαντας’ διὰ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ‘ἀναλύσαντα’ 50,1. τέσσαρα δὲ τοιαῦτα ἀνακόλουθα ἢ ὀνομαστικά ἐπὶ ἀπόλυτοι, εἴ τις ἐθέλοι, ἀπαντῶσιν ἐν πᾶσιν ὁμοφώνως τοῖς χειρογράφοις ἐν τῷ 1Β’ βιβλίῳ 49,17.54,21.61,11.98,9· ζήτημα δὲ προὔκειτό μοι εἰ ἔδει τὰ ἀνακόλουθα ταῦτα διορθώσασθαι ἢ οὐ· καὶ παρ’ αὐτοῖς γὰρ 25 ἔτι τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν οὐ πάνυ τι σπάνια τὰ τοιαῦτα. καὶ δὴ ἐξ ἐπιστάσεως ἐρευνήσας πάντα τὰ ἀνάλογα χωρία τοῦ 1Β’ βιβλίου, παρε- τήρησα ὅτι πανταχοῦ σχεδὸν ἐν τοῖς μὲν τῶν χειρογράφων ὀρθῶς

κατ' αἰτιατικὴν εὐρηται ἡ μετοχή, ἐν τοῖς δὲ ἀνακολούθως κατ' ὀνομαστικὴν κεῖται οἷον 48,9^π.50,1^π.77,21^π κτλ. διὸ πολλὰ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἀνακολούθων οὐκ ἐσημειωσάμην, ἥχθην δ' ἅμα ἐπὶ τὴν βελτίωσιν καὶ τῶν ἃ κοινὰ πᾶσι τοῖς κώδιξιν ὑπάρχει, ὁμογνωμονούντων μοι καὶ τοῦ Müller καὶ τοῦ Harder. τὸ γὰρ ἀκατάληκτον, δοκῶ μοι, ἐν πολλοῖς, 3 οἷον 'ἀναγκάζο^{ων}', παρηγορήσαν^ν', ἔδωκε τοῖς ἀμαθεστέροις τῶν ἀντιγραφέων εὐλογον ἀφορμὴν πρὸς τὸ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε συμπληροῦν ὅτε μὲν ἀναγκαζόμενον ἢ ἀναγκαζομένους παρηγορήσαντα ἢ παρηγορήσαντας, ὅτε δὲ ἀναγκαζόμενος ἀναγκαζόμενοι παρηγορήσαντες. ἐκ τούτου, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ἐπήγασαν κυρίως αἱ ἀνακολουθίαι αὗται καὶ πολλὰ ἄλλα τούτοις 10 ὅμοια, ἐκ τούτου δὲ καὶ αἱ ἄπειροι ἀσυνταξίαι. ὅρα ος', 28. πα', 21. ζς', 11.

30,13 προσπλέκομεν] 'Ἡ τοῦ λόγου πλοκὴ μετεβλήθη διὰ τὴν παρέμπωσιν τοῦ 'τοῦτο-τόπον'. πλεονάζει γὰρ τὸ 'προσπλέκομεν', ὁμαλῶς ἔχόντων τῶν πραγμάτων, ὅ ἐστι 50,9-13 'προσλαμβάνον δὲ ἔσθ' ὅτε μὲν οἴνου - ἐνίοτε δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου ὄξος καὶ μάλισθ' ὅταν'. 13

50,18 παύσασθαι τὰς ὀδύνας] 'Ἡ γραφὴ αὕτη βεβαίως πολλῶ συνηθεστέρα ὑπάρχει, ταύτην δ' ὡς εἰκὸς καὶ ὁ Βερναρδάκης καὶ ὁ Harder καὶ ὁ Hultsch προτιμῶσιν· ἀλλ' ὅμως παρατηρητέον ὅτι τὸ 'παύσασθαι τὰς ὀδύνας' τοῦ A, καίπερ ἄπαξ εἰρημένον, καὶ λογικῶς πιθανώτατον φαίνεται καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἔχει τὰ σύστοιχα, 'κτύπησεν (ἢ χτύ- 20 πησεν) ὁ ἱατρὸς κατακέφαλα τὸν πόνο, κτυπήθηκε ὁ πόνος, τὸ ἱατρικὸ ἔκοψε 'σὰν σπαθὶ τὸν πόνο, κόπηκε ὁ πόνος', ἃ πανταχοῦ ἀνὰ στόμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ φέρεται καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς ἀπωτάτοις χωρίοις, ὅπου Ἰσως ξένου προῦς οὐδέποτε ἐπάτησεν. οὐκ εἰκῆ δὲ καὶ ὡς ἔτυχε δοκῶ μοι τὴν ἀναλογίαν ταύτην ὑφίστασθαι, εἰ μὴ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ 25 τοιαύτη τις ὑπῆρχεν ἑκφρασις. τῇ γνώμῃ ταύτῃ προστίθενται καὶ ὁ Müller καὶ ὁ Ruelle· οὐκ ἀπιθάνως δὲ ἡ ἐξ ἐπιστάσεως τῶν χειρογράφων ἔρευνα νέα παρέξει τεκμήρια περὶ τοῦ θέματος τούτου.

- 53,3 κατασκευάζεται] Τοῦτ' ἔστι τὰ χαλαστικά τῇ ἑαυτῶν δυνάμει ἀνίατα κατασκευάζει νοσήματα, δηλὰ δὴ ὅτε μὲν πώρους, ὅτε δὲ ἀγκυλώσεις, ὅτε δὲ ἄλλα ἀνίατα κακὰ ἐξ ἀτονίας τῶν μορίων καὶ δεκτικότητος τῶν περιπτώματων· ὅρα 34,8-21. ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ τῶν ἄλλων χειρογράφων γραφή 'κατασκευάζει τὰ νοσήματα', ἣν Müller προτιμᾷ, ὁρθῶς ἔχει, ὃ 5 ἔστι τὰ βευματικά καθόλου νοσήματα.
- 53,7 γλαυκίων] 'Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ πᾶσι τοῖς ἰατροῖς ὁ πληθυντικὸς ἐπὶ φυτῶν σημαίνει πολλὰ εἶδη τοῦ αὐτοῦ γένους, οἷον 79,15 ἀνεμωνῶν, 3,2. 52,3.4 ἐλλεβόρων, 5,21. 124,20.21 κενταυρείων· πρβ. 53,9. 125,4. Διοσκ. Β', σζ', Γ', ς', ζ'. Δ', ρμῆ', ρμθ'. I, 323. 347. 627. Γαλ. 10 XI,831.874. XII,19.20. ἐν δὲ μόνον εἶδος γλαυκίου μνημονεύεται ὑπὸ τε Διοσκορίδου Γ', 4' (ρ'), I, 441 καὶ Γαληνοῦ XI,857 καὶ 'Αετίου Α', 6³, 38· καὶ Τραλλιανὸς δὲ ἀεὶ (16^{ακτ}) τῷ ἐνικῷ χρῆται, ἄπαξ δὲ μόνον 'γλαυκίων' II,7· καὶ Κορνάριος ἔτι 'glaucii' ἀεὶ γράφει C, 725,59. 749,26· καὶ 'Ορειβάσιος δὲ αὐτὸν τοῦτον τὸν διὰ τῆς ἀκακίας τροχίσκον 15 παρὰτιθέμενος γράφει 'γλαυκίου' V, 131,21· παρ' 'Αετίῳ ὅμως ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς χειρογράφοις ἐν 53,7 καὶ 108,19 ἀναγινώσκεται 'γλαυκίων', ὃ καίπερ ἀσύνηθες ὁρθῶς ἔχει, πολλὰ τοῦ αὐτοῦ εἵδους ἄτομα σημαῖνον, ὡς καὶ ἐν 101,16^π. 109,12^π 'μελιώτων', περὶ οὗ ὅρα σελίδα 4ζ',3. 20
- 54,6 Προτιμότερον εἶναι δοκεῖ μοι τὸ 'περὶ τῆς τοῦ τροχίσκου χρήσεως', ὃ καὶ ὁ Müller ἐπαινεῖ καὶ ὁ Βερναρδάκης.
- 54,20 (καὶ ἔστιν - 55,3 βρύμας)] 'Ἡ ἔννοια εὐοδοῦται ἢ ἀφαιρουμένου τοῦ 'καί', ὅς ἐλλείπει ἐν C, 726,38, ὅτε ἀπόδοσις τοῦ 'Ἐπειδὴ - ἀνέχεσθαι' ἔστι τὸ '[καὶ] ἔστιν - ἄπτεσθαι', ἢ προτιμότερον περικλειομένου ἐν πα- 25 ρενθῆσει τοῦ '(καὶ ἔστιν - βρύμας)'. οὕτω γὰρ καὶ τὰ τῆς συντάξεως εὐοδοῦται καὶ ἡ ἱατρικὴ ἔννοια τοῦ συγγραφέως βέλτιον ἀποδίδεται.
- 54,21 ἀναγκασθέντ'] 'Ἐνικῶς ἢ βελτίωσις κοῦκ 'ἀναγκασθέντας' τὸ μὲν διὰ

τὸ συνηθέστερον, τὸ δὲ ἰδίως διὰ τὸ μεταβάλλεσθαι τὴν ἔννοιαν ἐνταῦθα·
 ὅρα 49,17^π. 61,11^π. 98,9^π. σε', 20. πα', 21. ζς', 41.

37,9 ἁλσίνης καὶ σιδηρίτιδος βοτάνης] Ἰσως γραπτέον 'ἁλσίνης καὶ <ἐλ-
 ξίνης ἢ> σιδηρίτιδος βοτάνης· ὡς γὰρ ἐκ τῶν παραλλαγῶν φανερόν,
 πάντα τὰ χειρόγραφα πλὴν τῶν AB φέρουσιν 'ἐλξίνης' κτλ. (ὅρα 57,9^π).
 ἀλλὰ μὴν ἐλξίνη καὶ σιδηρίτις βοτάνη ταυτόσημά εἰσιν, ὡς μαρτυρεῖ
 Γαληνὸς XI, 874 « Ἐλξίνη, ἔνιοι δὲ περδίκιον ὀνομάζουσιν, ἄλλοι δὲ
 παρθένιον, ἄλλοι δὲ σιδηρίτιδα, εἰσὶ δ' οἱ Ἡρακλείαν ». ἀμφοτέρω δὲ
 τῆς αὐτῆς εἰσι δυνάμει καὶ πρὸς καταπλάσματα χρήσιμα, ὡς μαρτυ-
 ροῦσι Διοσκορίδης τε II, 217, 10. I, 534. 582 καὶ Γαληνὸς XI, 823. 874
 καὶ Ἀλέξανδρος Τραλλιανὸς I, 469, 2. ἡ δὲ βαθμιαία μεταλλαγή τῆς
 ἐτέρας λέξεως εἰς τὴν ἑτέραν, 'ἁλξίνης' E, 'ἁλεξίνης' Λ^δM, ἐπὶνεγκε,
 δοκεῖ μοι, ἐν τοῖς μὲν τῶν χειρογράφων τὴν ἔκπτωσιν τοῦ 'ἁλσίνης', ἐν
 τοῖς δὲ τὴν τοῦ 'ἐλξίνης'· εἰ δέ τις 'ἐλξίνης' ἀντὶ 'ἁλσίνης' γράψαι
 βούλοιο, πάντως ὁ 'καὶ' εἰς 'ἢ' μεταβλητέος.

13

37,11 φακοῦ καὶ στρατιώτου τῶν ἐπὶ τῶν τελμάτων] Ἔστι φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν
 τελμάτων καὶ στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἢ ποτάμιος ἢ ὁ ἔνυδρος
 Διοσκ. Δ, πζ', ρ', I, 583. 593. Γαλ. XII, 149. 131. Ἀετ. Α', 23^β, 43. τὸ
 χωρίον ἄρα τοῦτο ἴσον δύναται τῷ 'φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων καὶ
 στρατιώτου ὁμοίως (τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων)· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν Α πρώτου
 'τῶν' πάντες οἱ κώδικες φέρουσι 'τοῦ', ὃ ἀναγκαίως μόνον τῷ 'στρατιώ-
 του' ἀποδίδεται καὶ τῷ 'φακοῦ'· ἐξ ὧν ἄρα εἴρηται μοι φανερόν
 ὅτι τὸ 'τῶν' ὀρθῶς ἔχει καὶ ἀναγκαίως ἀρμόζει ἐνταῦθα, συνομολογούν-
 των μοι τοῦ τε Harder καὶ τοῦ Hultsch. ὅμως δὲ ῥητέον ὅτι ἡ
 τοιαύτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου 'φακὸς καὶ στρατιώτης οἱ ἐπὶ τῶν τελμάτων'
 οὐ συνήθης τυγχάνει, ὡς σημειοῖ καὶ ὁ Müller.

38,19 οὐ πάνυ] Τοῦτο ἀφείλον, τὸ μὲν ἐπ' αὐτῆς κυρίως τῆς ἱατρικῆς
 ἐννοίας στηριζόμενος, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ κύρους τῆς λατινικῆς μεταφράσεως τοῦ

Κορνάρου C, 728, 19 'quum in ferventibus doloribus fuerimus'.

59,14 ἔψε ἕως μεταδώσει] Παρ' Ἀετίῳ ἐκ λζ' ὁμοίων χωρίων, ἃ περισυνή-
γαγον, ἐν κθ' τὸ 'ἕως' ('ἕως ἄν' ἐπτάκις, 'ἕως οὐ' ἐν 91,14^π. 92,6^π)
κατὰ κανόνα μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσεται· ὅμως δὲ ἐν αὐτῇ αὐτῇ τῇ
συνηθεστάτῃ φράσει 'ἔψε ἕως' καὶ μετ' ἐνεστωτος ὀριστικῆς ἀπαντᾷ 5
δὶς, ἐν 28,17^π 'ἕως ἀποβάλλει B', ὃ ἐβελτιώθη 'ἕως ἀποβάλλῃ', καὶ
παρ' Ἀετ. Σ', ξγ', 115^β, 44 'ἔψε ἕως οὐ δοκιμάζοντί σοι αἶρει τὰς τρέχας
καταχρίμενον', ἔνθα ἐν τοῖς κώδιξι Παρισίου ἀναγινώσκεται 'αἶρει'
Δ 122^β 20 Z 167^β 8 2195,182^α 15: 'αἶρει' 1883,473^α 20: 'αἶρειν' Δ 114^β 1
M 116^β 8· καὶ μετ' εὐκτικῆς ἅπαξ συντάσσεται ἐν Ἀετ. Η', ν', 163^β, 54 10
'προαποβρέχειν δὲ δεῖ τὸν ῥοῦν ἕως κατακόρως χρωσθεῖν τὸ μελίκρατον
καὶ τῇ γεύσει ἐμφαίνοιτο τὴν δύναμιν', ἔνθα τὸ μὲν 'χρωσθεῖν' κεῖται
ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς κώδιξιν, τὸ δὲ 'ἐμφαίνοιτο' Δ 174^β 22 Z 246^β 29
Δ 156^β 25 M 154^β 20: 'ἐμφαίνει' 2195,405^α 17 B 82^β 21: 'ἐμφαίνειν'
1883,558^α 37· καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἅπαξ ἐν 87,6 καὶ μετὰ γενικῆς 15
ἐν 86,4 καὶ 109,14· τὸ δὲ κύριον, καὶ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς εὗρηται
οὐ μόνον ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀετ. Η', δ', 150^α, 41
'ἐψήσας ἐν ὕδατι ἕως χυλὸν ἐμποιήσῃ, διγῆθι τὸ ὕδωρ', ἔνθα 'ἐμποιή-
σει' B 59^α 8 E 145^α 3 1883,534^α 52 2195,343^β 23: 'ἐμποιήσῃ'
Δ 160^α 1: ἐλ ZAM. καὶ ὀρθὴν μὲν τὴν μετὰ μέλλοντος σύνταξιν ὁ βαθὺς 20
ἐλληνιστῆς Müller ἀποφάνει, ἀλλὰ τό γ' ἐπ' ἐμοὶ οὐδὲν ὅμοιον γινώσκω
παράδειγμα παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ συγγραφεῖ. οὐκ ἀπιθάνως δὲ καὶ ταῦτα
σφάλματα τῶν ἀντιγραφῶν ἐστίν, καθάπερ ἀναμφισβητήτως τὸ ἐν
109,15 'ἕως-καταληφθεῖ' N καὶ τὸ ἐν 111,12^π 'ὥς ἄν δόξῃ' ZN καὶ
τὸ ἐν Ἀετ. 153^β, 42 'ἕως ἄν ἐξιωθεῖ', καὶ δὴ βελτιωτέα, τὸ μὲν 25
'ἐμποιήσῃ' ὥς ἐν Δ, τὸ δὲ 'μεταδῶ σοι' ἢ 'μεταδῶ' ἢ κατὰ Ψυχάρην
'μεταδώσειν'· ἀλλὰ μὴν τίς οἶδεν εἰ ὁ καθωμικλημένος ἀόριστος 'ἔδωσα,
ἀπέδωσα, ἕως δώσῃ, ἕως μοι ἀποδώσῃ' ἀρχαιοτάτην ἔχοι τὴν κατα-

γωγὴν καὶ δὴ ἔχονος ἡμῖν ἐνταῦθα τὸ 'μεταδῶσθι' παρίσταται; τὸ ζήτημα τοῦτο ἄξιον τυγχάνει τῆς μελέτης τοῦ καθηγητοῦ Γ. Κατζί-
δάκη καὶ τοῦ ὑφηγητοῦ 'Ι. Ψυχάρη τῶν οὕτως ἀξιεπαίνως περὶ τὴν
ἔρευναν τῆς καθωμικλημένης καταγινομένων.

59,15 κηρὸν] 'Η βελτίωσις 'κηρὸν' ἀντὶ τοῦ ἄνευ ἐννοίας 'καιρὸν' φανερά ἐ
ἐκ τοῦ ἐν 59,11 'κηροῦ <σπῆ'.

59,15 <τὴν>] 'Αναγκαία ἡ προσθήκη τοῦ ἄρθρου διὰ τὸ καὶ τὰ παρακει-
μενα ἐνάρθρως ἐκφέρεσθαι, 'τὸ κίτριον', 'τοῦ πευκεδάνου τὴν ῥίζαν',
'τῷ ἐλαίῳ', 'τὸν κηρὸν'. ὅρα οα', 23.

59,15 προσολμοκοπηθεῖσαν] Οὕτως ἔδοξέ μοι διορθώσασθαι, πλὴν εἴ τις 10
'προσολμοκοπηθείσης <ταύτης>' προτιμῶ· ἐτέρα δὲ πιθανὴ τοῦ χω-
ρίου βελτίωσις ἥδε, 'τὸν κηρὸν μετὰ <τῆς> χαλβάνης προσολμοκοπη-
θείσης'. ὅρα 25,16.

59,16 μεμαλαγμένον] 'Ορθῶς μὲν εἰς τὸ 'κηροῦ' ἀναφέρεται ὡς Γαλ. XIII,
758· ὅμως δὲ ὁ τρόπος τῆς παρασκευῆς τῆς κηρωτῆς ἀπῆται μᾶλλον 15
τὴν εἰς τὸ 'χαλβάνην' ἀναφοράν, τοῦτ' ἔστι 'μεμαλαγμένην'. ὅρα 25,16.

59,16 χρήσιμον] 'Η βραχυγραφία χ , ὁ μόνον ἐν Β ἀπαντᾷ, σημαίνει 'χρή-
σιμον' κατὰ Du Cange Notæ Sententiarum σ. 4 καὶ 20 ('κρό-
κος' σ. 10) καὶ κατὰ Gardthausen σ. 258, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Χριστὸς
Gardthausen σ. 117 καὶ 289, πρὸς δὲ 'χρόνος' καὶ 'χρυσὸς' Watten- 20
bach σ. 23· τὸ ἐνταῦθα ἁρμόζον ἐστὶ 'χρήσιμον' ἢ 'χρήσιμος' ὡς ἐν
59,24. 60,4. 64,7, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 'χρῶ' καὶ 'χρῆσις', ἃ ἄριστα ἡ
βραχυγραφία αὕτη σημῆναι δύναται, ὡς πάνυ ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ ὁ
Hultsch. ὅρα καὶ Montfaucon Palaeographiagraeca 344.345.347.

60,1 'Η τοῦ Harder εἰκασία 'ἐλαίῳ ἢ κηρῷ προσλαμβάνοντι' ἄριστα μὲν 25
ἔχει φιλολογικῶς, ἀλλ' ὅμως ἀντίκειται ἡ ἱατρικὴ ἔννοια τῇ εἰκασίᾳ
ταύτῃ, ὡς ἐκ τῶν ἐν 59,12-15 εἰρημένων 'Λετίῳ φανερόν. ὁ νοῦς τοῦ
χωρίου ὅδε· 'καὶ κηροῦ τὸ αὐτάρκες προσλαμβάνοντος τοῦ ἐλαίου'.

ὁμολωτέρα δ' ἂν ᾦν ἡ ἔκφρασις ὧδε· 'ἐνεψόμενον ἐλαίῳ προσλαμβάνοντι καὶ κηροῦ τὸ αὐταρκές'.

- 60,16 κίκεως] Οὕτω διωρθωσάμην ὁμογνωμονοῦντός μοι καὶ τοῦ Müller τὸ 'κικκέας' καὶ 'κικέας' τῶν χειρογράφων, τοῦτο μὲν ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τῆς λατινικῆς τοῦ Κορναρίου μεταφράσεως στηριζόμενος C, 728, 52, 5 τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ Διοσκοριδίου διδάσκοντος ὅτι τὰ τοῦ κίκεως φύλλα καταπλασσύμενα φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν παύει καὶ ἐρυσσιπέλατα σθένυνυσι Δ', ρξα', I, 650 (ὄρα καὶ Γαλ. XII, 26)· ἄφ' ἑτέρου δὲ οὐδαμοῦ ἀλλὰ χροῦ εὐρήται τὸ 'κικέας', ἐν δ' 'Λετίου Α', 14^α, 10 ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς κώδιξι· 'κίκεως' ΔΛ 'Ελλ. 'Αναπλ. 630 'Λετ.: 'κίκεος' M 2336, 67^β : 10 'κῆκεος' 1883 : 'κικέως' Ζ· ὡς πιθανώτατα ἄρα ἐκ τῆς γραφῆς 'κικέως' ἐπήγασαν τὰ 'κικέας κικκέας σικέας'. ὅμως δὲ οὐκ ἀπίθανος καὶ ἡ τοῦ E γραφὴ 'σικέας', ὃ ἐστὶ συκέας ἢ συκῆς ὡς ἐν 76, 18· καὶ ταύτης γὰρ οἷ τε ὀλυνθοὶ καταπλάττονται 76, 18 καὶ ὁ ὁπὸς ποδαγρικοῖς καταπλάσμασι χρήσιμος μετὰ τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους κατὰ Διοσκορίδην 13 Α', ρπγ', I, 163 (ὄρα καὶ Γαλ. XII, 133). ἕτερον δ' ἐστὶ φυτὸν κικκαία καλούμενον, ὃ ὑπὸ τε Διοσκοριδίου Γ, ρκδ', I, 467 καὶ ὑπὸ Γαληνοῦ XII, 26 μνημονεύεται· ἡ δὲ τοῦ ρ ἐκπτώσις συχνῶς παρατηρεῖται, οἶον ἀθρίτις, ἄθρα, καὶ δὴ 'κικέας'. τίς ἄρ' οἶδεν εἰ τούτου τοῖς φύλλοις οἱ ἰνδοὶ ἐχρῶντο, ἃ στρύχνῳ κηπαίῳ ὅμοια κατὰ Διοσκορίδην Δ', σα', I, 565 ; 20
- 61,11 ἀναγκασθέντα] Περί τῆς βελτιώσεως ὄρα 61, 14. 62, 3. 63, 20. 67, 28. 74, 11.
- 61,13 μὲν] 'Ανασταπόδοτος ὁ 'μὲν', μεταβληθέντος τοῦ λόγου, ἀντὶ τοῦ 'χρησθαι μὲν-αὐτὸ <δὲ> τοῦτο σκοπεῖσθαι', ἐξ οὗ ἐπήγασεν, δοκῶ μοι, ἡ ἐν ΝΞΟ μεταβολὴ τοῦ 'μὲν' εἰς 'μὲν οὖν'. ὄρα καὶ 118, 4. 119, 9. 125, 11.
- 63,1 κρόκου] Τό τε 'κρόκου' καὶ τὸ 'κηροῦ' πιθανῶς ἔχουσιν· ὁ μὲν γὰρ 23 κρόκος θερμαντικός ἐστὶ κατὰ Γαληνὸν XII, 48 καὶ Διοσκορίδην Α', κε', I, 39 καὶ δὴ πιθανὸν ἂν εἶη συστατικὸν ἐκπυρωτικοῦ χρίσματος, ὃ ἄρκοῦν ἂν ᾦν εἴλημμα τὸ κύπρινον ἔλαιον· ὁ δὲ κηρὸς συνθεσέστατον

τυγχάνει ὃν συστατικὸν τῶν χρισμάτων καὶ δὴ καὶ τοῦ ἀμέσως ἐπομέ-
νου ἐκπυρωτικοῦ 63,3.

63,10 ποτίζειν] Ὁ Harder προτείνει 'πορίζειν'. ἀλλὰ μὴν τὸ ποτίζειν
συχνῶς ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἱατροῖς ἐπὶ τῇ σημασίᾳ τοῦ διδόναι πίνειν ὡς
ἐν 125,12, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς δοκίμοις, οἷον Πλάτων λέγει ἐν 5
Φαίδρω 247^ο 'νέκταρ ἐπότισε', πρὸς δὲ καὶ νῦν ἔτι καθωμίληται.

65,11 παλαιῶ] Τό τε παλαιὸν χοίρειον στέαρ 23,5.55,14.67,2 καὶ τὸ
νεαρὸν 57,6.66,3 ἐπ' ἵσης εὐχρηστα ἦσαν, ὥστ' ἀμφότεραι αἱ γραφαὶ
πιθαναί· εἰσιν ἐνταῦθα· διαφέρουσι δὲ τῇ δυνάμει κατὰ Γαληνὸν
XII, 328, ἅπαν παλαιὸν στέαρ θερμότερόν τε καὶ λεπτομερέστερον καὶ δὴ 10
καὶ διαφορητικώτερον τοῦ νεαροῦ ἀποφαίνοντα.

67,11 Τοῦτό ἐστι τὸ ἰσχυρότατον τῶν τριῶν μεταλλικῶν Γαληνοῦ
XIII, 615-8, ὑπὸ Φιλαργίου πάντως συντεθέν, πιθανῶς δὲ καὶ τὸ μέσον τὸ ἐν
82,7-13 καὶ τὸ ἀσθενέστατον τὸ ἐν 82,13-83,4, ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς κατὰ
τὴν Γαληνῶ δεδογμένα· καὶ τῶν τριῶν γὰρ μεταλλικῶν τὴν παρασκευὴν 13
σύνταγμα Γαληνὸς ἔγραψεν, καθόλου τὴν σύνθεσιν αὐτῶν διδάσκων, Φιλάρ-
γριος δὲ δοκεῖ μεμερισμένως ἐνὸς ἐκάστου τὴν συνταγὴν ποιήσασθαι.
διαφέρουσι δὲ καὶ αἱ τρεῖς αὗται συνταγαὶ τῶν Γαληνοῦ παραγγελ-
μάτων, εἴτε τῷ χρόνῳ μεταβληθεῖσαι εἴτε ὑπ' αὐτοῦ Φιλαργίου οὐκ ὀρθῶς
συντεθεῖσαι, κατὰ τὰς 20

67,20. 82,10.13 κηροῦ <45'] Κατὰ Γαληνὸν ὁ κηρὸς ἔσται κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρότατον
τὸ διπλάσιον, κατὰ δὲ τὸ μέσον μέρη δύο καὶ τέταρτον ἢ ὀρθότερον, ὡς
ἐκ τοῦ παραδείγματος ἐξάγεται, μέρη δύο καὶ ἥμισυ, κατὰ δὲ τὸ ἀσθε-
νέστατον δύο καὶ ἥμισυ μέρη ἢ ὀρθότερον, ὡς ἐκ τοῦ παραδείγματος
φαίνεται, τὸ τριπλάσιον τοῦ ἀθροίσματος τῶν πάντων ὁμοῦ μερῶν τῶν 25
μεταλλικῶν. δραχμῶν ἄρα ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα ἐν ἐκάστῳ ὄντος
τοῦ ἀθροίσματος τῶν μεταλλικῶν, ἔπεται ὅτι ἐν μὲν 67,20 ὀρθῶς ἔχει
<45', ὃ ἐστὶ 48×2 , ἐν δὲ 82,10 ἔσται $48 \times 2,50$ ἢ $48 \times 2,25$, δηλα

δὴ γραπτέον 'κηροῦ <ρκ' ἢ ρη'', ἐν δὲ 82,15 ἔσται 48×3 ἢ $48 \times 2,50$, ἥτοι 'κηροῦ <ρμδ' ἢ ρκ''.

67,20. 82,10.13 ἐλαίου <ρκη'] Κατὰ Γαληνὸν τὸ ἔλαιον ἔσται ἡμιόλιον τοῦ κηροῦ· γραπτέον ἄρα ἐν μὲν 67,20 'ἐλαίου <ρμδ'', ἐν δὲ 82,10 'ἐλαίου <ρπ' ἢ <ρξβ'', ἐν δὲ 82,15 'ἐλαίου <σις' ἢ <ρπ''. μετρικαὶ δ' ἂν εἶεν αἱ 5 τοῦ ἐλαίου δραχμαὶ καὶ οὗ σταθμικαί· οὕτω γὰρ Γαληνὸς παραγγέλλει. ἀλλ' εἰ καὶ σταθμικαῖς δραχμαῖς ὑπολογίσαιτό τις, ἐπεὶ ιβ' μετρικαὶ τοῦ ἐλαίου οὐγγίαι σταθμικαῖς ι' ἰσοδυναμοῦσι κατὰ Γαληνὸν XIII, 894, ἔσται ἐν μὲν 67,20 <ρκ' σταθμικαί, ἐν δὲ 82,10 <ρν' ἢ <ρλε', ἐν δὲ 82,15 <ρπ' ἢ <ρν'.

10

67,19 λιθάνου <κδ', 82,15 λιθάνου <λβ'] Τὸ τοῦ λιθανωτοῦ ποσὸν ἔσται κατὰ Γαληνὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ἀθροίσματος τῶν μεταλλικῶν $\frac{48}{2}$ ἥτοι <κδ'. ἐπάγεται δὲ « εἰ δὲ μαλακώτερον ἐθέλοις ποιῆσαι τὸ φάρμακον, ἐμβάλλειν πλέον ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ, καθάπερ εἰ καὶ δριμύτερον, ἔλαττον ἢ τὸ ἥμισυ ». ἔπεται ἄρα ὅτι ὁρθῶς μὲν ἐγράφη κατὰ τὸ ἀσθενέστατον 15 ἐν 82,15 πλέον ἢ τὸ ἥμισυ τῶν 48 ἥτοι 'λιθάνου <λβ'', πιθανῶς δὲ γραπτέον ἐν 67,19 ἔλαττον ἢ <κδ'. προσθετέον δέ, δοκεῖ μοι, πάντως ἐν 82,9 'λιθάνου <κδ'', ἀνθ' οὗ ἐσφαλμένως 'κολοφωνίας γο η'' ἐγράφη.

67,20 κολοφωνίας <ζς', 82,9 κολοφωνίας γο η', 82,10.15 ῥητίνης <ις'] Γαληνός φησι « τῶν εἰρημένων ῥητινῶν τινος ἐπιβάλλειν ἔξεστιν », μέ- 20 μνηται δὲ σὺν ἄλλαις ἐν XIII, 475.589 καὶ τῆς κολοφωνίας· παραγγέλλει δὲ ῥητίνης τινὸς ἐμβαλεῖν τὸ ἕκτον μέρος τοῦ κατὰ τὸν κηρὸν σταθμοῦ. κατὰ ταῦτα ἄρα ἐν μὲν 67,20 γραπτέον 'κολοφωνίας <ις'' ἥτοι $\frac{96}{6}$ · ἐν δὲ 82,9.10 'ῥητίνης <κ' ἢ <ιη'', ἥτοι $\frac{120}{6}$ ἢ $\frac{108}{6}$, ἀφαιρουμένου τοῦ 'κολοφωνίας γο η'', ἢ εἰ καὶ ταύτην διαφυλάξαι βούλοιο, τὸ ποσὸν 25 ἁμφοτέρων τῶν ῥητινῶν δεῖ <κ' ἢ <ιη' εἶναι καὶ δὴ τότε γραπτέον ἐν 82,9 'κολοφωνίας <δ' ἢ <β'', ἐν δὲ 82,10 'ῥητίνης <ις''· ἐν δὲ 82,15 'ῥητίνης <κδ' ἢ <κ'', ἥτοι $\frac{144}{6}$ ἢ $\frac{120}{6}$.

67,20. χαλβάνης <ιβ> Γαληνῷ παρήγγελται κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρότατον τὸ
 82,10,16 ἥμισυ τοῦ κατὰ τὸν λιθωνωτὸν σταθμοῦ μινύειν, κατὰ δὲ τὸ μέσον τῶν
 τεσσάρων μερῶν τὰ τρία, ἔνθα δὲ πρόκειται πραότατον ἐργάσασθαι τὸ
 φάρμακον ἵσον ποσὸν τῷ λιθωνωτῷ· ἐν μὲν οὖν 67,20 ὀρθῶς ἔχει 'χαλβά-
 νης <ιβ>' ἥτοι $\frac{24}{2}$, ἐν δὲ 82,10 γραπτέον, δοκῶ μοι, 'χαλβάνης <ιη>', 3
 ἥτοι $24 \times \frac{3}{4}$, ἐν δὲ 82,16 'χαλβάνης <λβ>', ἥτοι ἰσόποσον τῷ λι-
 θωνωτῷ. Αἱ συνταγαὶ ἄρα αὗται κατὰ τὰ δεδογμένα Γαληνῷ καὶ τὴν
 ὑπ' αὐτοῦ ἐνδεδειγμένην τάξιν τῶν εἰδῶν γραπτέαι ὥδε· καὶ δὴ τὸ μὲν
 ἰσχυρότατον 67,19-20 'χαλκίτεως <η>', μίσυος <ις>', λεπίδος χαλκοῦ
 <κδ>', κηροῦ <ζς>', ἐλαίου <ρμδ>*, λιθάνου <κδ>' (ἢ πιθανῶς ἔλατ- 10
 τον), κολοφωνίας <ις>* (ἢ ῥητίνης <ις>*), χαλβάνης <ιβ>' κτλ· τὸ
 δὲ μέσον τῶν μεταλλικῶν 82,8-10 'χαλκίτεως, μίσυος, ἰοῦ, κεκαυμέ-
 νων τῶν τριῶν, ἀνὰ <η>', λεπίδος χαλκοῦ <κδ>', κηροῦ <ρκ>
 (ἢ <ρη>)*, ἐλαίου <ρπ>' (ἢ <ρξβ>)*, <λιθάνου <κδ>>, ῥητίνης <κ>
 (ἢ <ιη>)*, χαλβάνης <ιη>* κτλ· τὸ δὲ ἀσθενέστατον ὥδε 82,14-16 13
 'χαλκίτεως κεκαυμένης, μίσυος κεκαυμένου ἀνὰ <η>', λεπίδος χαλκοῦ
 <λβ>', κηροῦ <ρμδ>' (ἢ <ρκ>)*, ἐλαίου <σις>' (ἢ <ρπ>)*, λιθάνου <λβ>',
 ῥητίνης <κδ>' (ἢ <κ>)*, χαλβάνης <λβ>* κτλ.

68,14 ὅπερ ἐπιγράφουσιν αἰγυπτίαν, - σκευαζομένην] 'Ομαλωτέρα ἂν ἦν ἡ
 σύνταξις, εἰ ἔλεγεν 'ὅπερ ἐπιγράφεται αἰγυπτία-σκευαζομένη' ἢ 'ὅπερ 20
 ἐπιγράφουσιν αἰγυπτίαν-σκευαζομένην'· ἡ σύνταξις ἄρα κατὰ τὸ νοού-
 μενον, τοῦ 'ὅπερ ἐπιγράφουσιν αἰγυπτίαν' ἰσοδυναμοῦντος τῷ 'ἡ αἰγυ-
 πτία ἐπιγραφομένη'.

69,18 καὶ τῷ διὰ τῶν μεταλλικῶν] Πάντα τὰ χειρόγραφα πλὴν τοῦ Δ^α φέ-
 ρουσι 'τοῖς' ἀντὶ 'τῷ'· ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν τριῶν μεταλλικῶν Γαληνοῦ ἐν 23
 μόνον προγέγραπται τὸ ἐν σ. 67, τὰ δ' ἕτερα δύο ἔπονται ἐν σ. 82,
 πρὸς δὲ ἐπεὶ ἐν σ. 70,8^π πάντα συμφώνως τὰ χειρόγραφα φέρουσι 'τῷ
 (τὸ) διὰ τῶν μεταλλικῶν' πλὴν τοῦ Α γράφοντος 'τω α των μεταλλι-

κων' εἴτε κατὰ παράλειψιν τῆς συλλαβῆς 'δι' εἴτε ἐπὶ τῇ σημασίᾳ 'τῷ
 πρώτῳ τῶν μεταλλικῶν', καθάπερ καὶ ἐν 84,19. Ᾱβ', 2' διὰ ταῦτα
 ὀρθοτέρα εἶναι δοκεῖ μοι ἡ 'γράφῃ τοῦ Δ^π 'τῶ', πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ
 ἡ τοῦ Κορναρίου μετάφρασις 'et eo quod ex metallicis
 constat' C, 732,51.

5

70,5 Μουσᾶ] 'Ο 'Αντώνιος Μουσᾶς, Ἕλλην ἱατρός, τῆς ψυχρολουσίας θια-
 σώτης, ἀπελεύθερος δὲ τοῦ Αὐγούστου, μεγίστην ἐκτήσατο δόξαν ἰασά-
 μενος τῇ ψυχρολουσίᾳ τὸν αὐτοκράτορα ἐκ σοβαρᾶς ἡπατικῆς νόσου.
 Μούσας δ' αἰεὶ τοῦ Μουσᾶς ἀναγινώσκεται παρὰ Γαληνῶ καὶ ἄλλοις, θ
 αὔθις αὖ ἐκ συγχύσεως τοῦ 'Μουσᾶ' πρὸς τὸ '(ἡ) μοῦσα' ἐγένετο, κα- 10
 θάπερ καὶ τοῦ 'Ἡρᾶ' πρὸς τὸ '(ἡ) "Ἡρα' οα', 15' τοῦτο γὰρ σαφῶς μὲν
 δείκνυσιν ἡ ἐν 70,5^π γραφὴ 'μοῦσα', ἀναμφισβητήτως δὲ οἱ ἐν Παρισίῳ
 κώδικες Παύλου τοῦ Αἰγινήτου, οἱ πάντες συμφώνως ἐν Ζ', 1β' καὶ δὴ
 ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ χωρίῳ φέρουσι 'μοῦσα'. ἀποδεικτικὴ δ' ὄντως ἔσται
 ἡ ἀκριβὲς τῶν γραφῶν παράθεσις τῶν τ' ἐκδόσεων καὶ τῶν κωδίκων 13
 Παύλου. 'ὁ μουσᾶ' Βασιλείας ἐκδόσις 274,1 : 'ὁ μοῦσα' "Αλδου ἐκδόσις
 125^α, 18 κωδῆξ 2205,365^β31 2206,287^αβ, 12 2207,194^α35 2210,
 333^α6 : 'Τροχίσκος ὁ μοῦσα' 2047,458^α15 2208,345^β23 2217,
 259^α10 : 'ἡ μοῦσα' 2292,320^α27· οὐχ ἥττον δὲ πειστικὴ καὶ ἡ
 ἀκριβὲς τῶν γραφῶν παράθεσις 'Λετίου' ἐν μὲν γὰρ 70,5 ἔχουσιν ἀκρι- 20
 βῶς ὧδε 'μούσα' Α : 'μοῦσα' ΒΓΕΖΝ Ξ 289^α30 Ο 260^β26 : 'μούσα'
 Λ^δ : 'μούσα' Μ : 'μούσα' Δ' ἐν δὲ ΙΔ', ν', ἐνθα ὁ 'Τροχίσκος' Ἀντων-
 νίου Μούσα' παρατίθεται, ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς κώδιξι Παρισίου 'μουσα'
 'Ελλ. Ἀναπλ. 632,132^β16 : 'μοῦσα' Ζ 445^β39 2197,93^α3 : 'μούσα'
 Δ 327^β22 Λ 283^α6 Μ 258^β1 Ο 457^α6. κατὰ ταῦτα ἄρα ἡ τῆς μετα- 25
 βολῆς τάξις ἥδ' ἂν εἴη, Μουσᾶ, μοῦσα, Μούσα καὶ δὴ ὁ Μούσας. τὸ μὲν
 οὖν δι' ἃ ἥδη μοι εἴρηται, τὸ δὲ ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφὴ 'Μουσᾶ' εὐρηταί
 παρὰ Παύλῳ ἐν τῇ τῆς Βασιλείας ἐκδόσει 274,1, τὸ δὲ ὅτι παρωνύμως

εἴρηται ἀπὸ τῆς μούσης, τὸ δὲ ὅτι καὶ νῦν ἔτι 'Μουσᾶς' λέγεται, διὰ ταῦτα διωρθωσάμην 'Μουσᾶ'.

72,18 θριδακίνας] 'Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, ὡς ἐκ τῆς περιγραφῆς φανερόν, πρόκειται περὶ θαλασσίων φυτῶν καὶ δὴ περὶ διαφόρων εἰδῶν φυκῶν καὶ βρύων, περὶ ὧν ὅρα Θεοφράστου Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ, 6, 2-6. 5 Διοσκ. Δ', ζζ', ζη', I, 591-2. Πλινίου 26,66.32,22· ἐνταῦθα δὲ μόνον ἐξ ὧν ἴσμεν 'θριδακίνας' κοινῶ καλοῦνται ὀνόματι τὰ βρύα. Θεόφραστος μὲν γὰρ θριδακίνην καὶ θρίδακα ἀδιακρίτως ὀνομάζει τήν τε ἡμερον καὶ τήν ἀγρίαν, τὰ γνωστὰ λάχανα, ἐν τῷ Περὶ φυτῶν ἱστορίας H, 4, 5.6, 2. H, 2, 4.9· θριδακίνην δὲ Γαληνὸς λέγει τήν τε ἀγρίαν καὶ τήν κηπευομέ- 10 νην θρίδακα, ἅπαντες δ' οἱ κατ' αὐτὸν ἔλληνες τήν ἀγρίαν μόνην ὀνόμαζον θριδακίνην, τήν δ' ἡμερον θρίδακα Γαλ. VI, 626, 16. XIII, 387, 8· Διοσκορίδης δὲ θρίδακα λέγει τήν τε ἡμερον καὶ τήν ἀγρίαν B', ρξδ', ρξε', I, 279, καθάπερ οὐ συνεπῶς καὶ Γαληνὸς ἐν XI, 887, καὶ 'Αέτιος ἔτι Α', 11^β, 26· καθόλου δ' εἰπεῖν, θριδακίνας εἰσιν αἱ θρίδακες, 13 lactucae, οὐδαμῶς δὲ τὰ φύκη οὐδὲ τὰ βρύα. ὡς δ' ἐκ τῆς περιγραφῆς σαφῶς ἐξάγεται, αἱ κατ' 'Αέτιον θριδακίνας καλούμεναι ἔστι τὸ ὑπὸ Θεοφράστου καὶ Διοσκορίδου περιγραφόμενον βρύον τὸ θαλάσσιον, οὕτω βεβαίως κληθὲν διὰ τὴν πρὸς τήν θριδακίνην ὁμοιότητα αὐτοῦ· Θεόφρα- 20 στος μὲν γὰρ βρύον τὸ θαλάσσιον 'οὐκ ἀνόμοιον ταῖς θριδακίναϊς, πλὴν 20 ῥυτιδωδέστερον καὶ ὥσπερ συνεσπασμένον' ἀποφαίνει Φ. 'I. Δ, 6, 6· Διοσκορίδης δ' αὖ 'θριδακῶδες' τοῦτο λέγει Δ', ζζ', I, 592, 1· Πλίνιος δὲ φησι 'phycos thalassion-lactucae similis'· Διναῖος δὲ 'ulva lactuca', 3 γαλλιστὶ laitue marine.

73,2 καὶ τῶν φυκῶν δὲ τῶν βαφικῶν] 'Ἡ τοῦ Δ γραφὴ 'φυκῶν' ὀρθοτέρα 25 φαίνεται τῆς τῶν Ω 'φοινίκων' καὶ τῆς τοῦ Α 'φοινικίων'· καθόλου μὲν γὰρ ἐκ τε τῶν ἡγουμένων καὶ ἐπομένων φανερόν ὅτι περὶ θαλασσίων φυτῶν, περὶ φυκῶν, πρόκειται ἐνταῦθα καὶ περὶ φοινίκων, πρὸς δὲ καὶ

ἐν ἄλλῃ τόπῳ 89,19 'φύκους βαφικοῦ' εὑρηται ἐν Δ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Κορναρίου μετάφρασις πρὸς τὸ 'φυκίων' συμφωνεῖ 73,2^ε. C, 734,9. τὸ δὲ βαφικὸν τοῦτο φυκίον ἢ φῦκος ἐστὶν ὡς πιθανώτατα τὸ ὑπόμνηκες καὶ φοινίσσον ἐκ τῶν τριῶν μνημονευομένων εἰδῶν ὑπὸ Διοσκορίδου Δ', ζη', I, 592, 2 ἔνικμα ἐπ' ἀκριβὲς ποιεῖ ἐν καταπλάσμασι πρὸς πο- 5 δαγρικὰς διαθέσεις καὶ φλεγμονάς, καὶ δὴ τὸ 'φοινίσσον ἄλδς - φῦκος' ὑπὸ Νικάνδρου ἐν Θηριακοῖς 845, δ 'φῦκος ἄδροχον θαλάττιον' μεταφράζει Εὐτέκνιος (*Fucus cartilagineus* L., *lichen roccella* l'orseille Hoef. Hist. de la chimie I, 172). ἔστι δ' ὄντως βαφικὸν τὸ φοινικοῦν τοῦτο φῦκος; Διοσκορίδης γάρ φησι « Νίκανδρος δὲ φησι 10 καὶ θηριακὸν εἶναι τὸ φοινικοῦν (Θηρ. 845)· ὅπερ ἔδοξαν ἔνιοι εἶναι, ὥ αἱ γυναῖκες χρωῶνται, ὄντος ἐκείνου ῥιζίου, ὁμωνύμως δὲ καλουμένου φύκους» (ἄρα καὶ Θεοφράστου Περὶ ὁσμῶν 31 καὶ Ἀριστοτέλους Περὶ τὰ ζῶα ἱστοριῶν 5', ιγ', 6). μὴ ἄρα βαφικὸν φῦκος ὠνομασμένον ἢ ἐκ συγχύσεως πρὸς τὸ ῥιζίον τοῦτο, ὥ αἱ γυναῖκες τὰς παρειὰς ἔβαφον; 15 «Οἱ ὄντως τὸ βαφικὸν ἢ φοινίσσον φῦκος πρὸς βαφὰς χρήσιμον ἦν, σαφέστατα διδάσκει Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ φυτῶν ἱστορίας Δ', 6, 5· «καὶ ἐν Κρήτῃ δὲ φύεται πρὸς τῇ γῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν πλείστον καὶ κάλλιστον <φῦκος> ὥ βάπτουσιν οὐ μόνον τὰς ταινίας ἀλλὰ καὶ ἔρια καὶ ἱμάτια· καὶ ἔως ἂν ἢ πρόσφατος ἢ βαφὴ πολὺ καλλίων ἢ χρῶα τῆς πορφύρας. 20 γίνεται δ' ἐν τῇ προσθόρρῳ καὶ πλείον καὶ κάλλιον ὥσπερ αἱ σπογγαὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα». Πλίνιος δ' ἐκ τῶν τριῶν εἰδῶν τὸ οὐλόφυλλον εἶναι βαφικόν φησιν 26,66 (πρὸς 32,22) «Tria autem genera ejus: latum, et alterum longius, quadamtenus rubens: tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingunt». ὅπως δὲ ποτ' ἂν 25 ἢ, φοίνιξ βαφικὸς ἢ φοινίκιον βαφικὸν οὔτε τι τῶν γνωστῶν χερσαίων δένδρων εἶναι δύναται Διοσκ. Α', ρμη', ρμθ', ρν', I, 139. Γαλ. XII, 151, οὔτε ἡ χερσαία βοτάνη φοίνιξ, ἢ ἄλλως ῥοῦς καὶ ἀγχίνωψ λέγεται

Διοσκ. Δ', μγ', I, 538, οὐδ' αὐτὸς ὁ θαλάσσιος φοίνιξ ἢ πορφύρα, θς κατ' ἐξοχὴν βαφικὸς φοίνιξ κληθῆναι οἶός τ' ἦν, (κογχύλη γὰρ αὕτη ἢ κάλχη θαλασσία καὶ φυτόν).

76,23 ἄμαυρωτικοῖς] Οὗτ' ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ Β' λόγου, εἰς ὃν 'Αέτιος ἐν 76,5 παραπέμπει, ἀναγινώσκεται ἄμαυρωτικὰ φάρμακα οὔτε παρὰ 5 Γαληνῷ οὐδὲ παρ' ἄλλῳ οὐδενὶ συγγραφεῖ, πλὴν εἴ τις ἄμαυρωτικὰ λέγει τὰ τὴν ὄψιν ἄμαυροῦντα, ἃ οὐδὲν ἔχει κοινὸν τῷ προκειμένῳ ἡμῖν χωρίῳ. τί δ' ἂν εἴη ἄμαυρωτικὰ ἐνταῦθα; τὴν ἐξήγησιν αὐτὸς 'Αέτιος διδάσκει ἐν 43,20, « τὰ δὲ δριμέα τοῖς ἄμαυροῦν τὴν δῆξιν δυναμένοις <ἰᾶσθαι προσήκει> »· εὐνόητον ἄρα ἔσται τὸ χωρίον ὥδε 10 συμπληρούμενον, ' ὅσα δὲ αὐτῶν ἐστὶ κνησμώδη τοῖς ἄμαυρωτικοῖς μὲν <τοῦ κνησμοῦ> διαφορητικοῖς δὲ θεραπευθήσεται, ὅσα δὲ δακνώδη τοῖς ἄμαυρωτικοῖς <τῆς δήξεως> μόνον'. τίνα δὲ τὰ ἄμαυρωτικὰ τοῦ κνησμοῦ καὶ τῆς δήξεως, τοῦτ' ἔστι τὰ καταστέλλοντα καὶ πρᾶυνοντα τὸν κνησμὸν καὶ τὴν δῆξιν φάρμακα, αὐτὸς αὖθις αὖ 'Αέτιος εἴρηκεν ἐν 15 127,14 « τοὺς μὲν δακνομένους καὶ δριμυτέρους ἐπαντλεῖν ὕδατι γλυκυτάτῳ θερμῷ καὶ ἀλείφειν τὸ σῶμα ὅλον ἐλαίῳ χαμαιμηλίνῳ νήσταις »· Γαληνὸς δὲ XII, 264 πρὸς μὲν τὰ δριμέα καὶ δάκνοντα ρεύματα συμφορώτατον εἶναί φησι τὸ καθαρὸν γάλα, τὸ μὲν αὐτὰ ἀποπλύνον τῶν ἐνοχλουμένων μορίων ὥσπερ τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ τοῖς σώμασι περιπλαττόμενον, 20 ὡς μὴ γυμνοῖς αὐτοῖς προσπίπτειν τὸ ἐπιρρέον, καθάπερ καὶ τὴν πιμελὴν καὶ τὸ στέαρ καὶ τὸ λευκὸν τοῦ ὠοῦ καὶ τὴν ἐκ τοῦ πεπλυμένου κηροῦ καὶ ἐλαίου κηρωτὴν, ἃ καὶ ταῦτα τὰς ἀπὸ τῶν δριμείων ἰχώρων πρᾶυνει δήξεις· πρὸς δὲ τὰ κνησμώδη χρήσιμα τὰ διαφορητικὰ ἀποφαίνει XII, 212,17 « καὶ κνησμὸν ἰάσασθαι, διαφορουμένων ὑπ' αὐτοῦ 25 <τοῦ ἀφρονίτρου> τῶν ἐργαζομένων αὐτὸν <τὸν κνησμὸν> ἰχώρων ». 'Ορειβάσιος δὲ τὴν καθόλου θεραπείαν τῶν δακνωδῶν ρευμάτων συντόμως ὥδε διαγράφει V, 672· « δακνώδους δὲ ὑγροῦ ποιοῦντος

τὴν ὀδύνην, πολεμιώτατα τὰ λεπτύνοντα καὶ θερμαίνοντα· κατά-
 ληλα δέ, εἰ μὲν ἰᾶσθαι μέλλοι, τὰ κενοῦντα τὸν λυποῦντα χυμὸν διὰ
 τῶν ἀδῆκτως ρυπτόντων· εἰ δὲ τοῦτο μὴ εἶη δυνατόν, τὰ κατακεράσαι
 δυνάμενα· καὶ τούτου δὲ ὄντος ἀδυνάτου, τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα ». 5
 ἀλλὰ μὴν τὰ ἤδη εἰρημένα τὸν κνησμὸν καὶ τὴν δῆξιν ἰώμενα φάρμακά
 ἔστι τὰ 'ἀραιωτικά', οὕτω κυρίως καλούμενα, ὅτι τοὺς κατὰ τὸ δέριμα
 πόρους ἀνοίγνυσιν, θερμαίνοντα μὲν μετρίως καὶ ἀλύπως καὶ ὡς ἐκ τού-
 του διαχέοντά τε ἄμα καὶ χαλῶντα τὴν οὐσίαν καὶ δὴ καὶ τοὺς πόρους
 εὐρύνοντα, ἥκιστα δὲ ξηραίνοντα καὶ λεπτομερεῖ· περὶ ὧν ὄντως ἐν τῷ
 Β' λόγῳ, εἰς ὃν παραπέμπει, πραγματεύεται ὁ 'Αέτιος Β', σκδ', 10
 42⁸, 23, ὡς καὶ Γαληνὸς ἐν XI, 749-754 καὶ 'Ορειβάσιος ἐν II, 570-3.
 ἔπεται ἄρα ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων ὅτι τὰ κοινῶς λεγόμενα ἀραιωτικά
 εἴρηται 'Αετίῳ ἀμαυρωτικά ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐνεργείας αὐ-
 τῶν, δῆλα δὴ ἐκ τοῦ ἀμαυροῦν τὸν κνησμὸν καὶ τὴν δῆξιν· οὐ διορθω-
 τέον ἄρα ἡγοῦμαι τὸ 'ἀμαυρωτικοῖς', ὃ ἴσον μὲν δύναται τῷ 'ἀραιω- 15
 τικοῖς', οὐκ ἀπιθάνως δὲ περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὰ ναρκωτικὰ
 (ἄρα 52,6 καὶ 53,9. 58,13. 61,5) καὶ τὰ κατακεραστικά φάρμακα, ὧν
 χρῆσις γίνεται ὡς παρηγορικῶν ἐπὶ τῶν δακνωδῶν ρευμάτων
 κατ' 'Ορειβάσιον V, 672.

77,1 ἰζός-μειγνύμενον] Τοῦτο ἐξηγεῖται Κορνάριος C, 735, 60 'ita ut sin- 20
 gula praedicta cum visco, pice, et sulphure vivo permiscean-
 tur', ὡς εἰ ἐν τῷ χειρογράφῳ αὐτοῦ ἀνεγινώσκετο 'ἰζῶ, πίττη, θείῳ
 ἀπύρῳ ἕκαστα (-ον) τῶν εἰρημένων μειγνύμενα (-ον)'· ὡς δ' ἐν πᾶσι που
 κεῖται τοῖς κώδιξι φαίνεται σημαίνειν ὅτι θεῖον ἄπυρον μίγνυται ἐκάστῳ
 τῶν εἰρημένων ἐν 76, 20-77, 2 'κυκλαμίνου-ρητίνῃ'. ἀλλὰ μὴν οὐδέτε- 25
 ρον τούτων ἀληθές ἐστιν ἱατρικῶς· ἐν μὲν γὰρ ἐπιθέμασι καὶ μαλάγμασιν
 ἀλείμμασί τε καὶ ἀκόποις καὶ κηρωταῖς ὄντως ἐμβάλλεται θεῖον ἄπυρον
 καὶ ἰζὸς καὶ πίττα καὶ ρητῖναι διάφοροι ὡς ἐν 25, 3. 14. 26, 19. 29, 1.

85,5.18. 111,4, τὰ δὲ περὶ ὧν ἐνταῦθα πρόκειται καταπλάσματα μόνον μετ' ἄρτου ἢ μετὰ τινος τῶν ἀλεύρων ἢ στεάτων παρασκευασθῆναι δύνανται ὡς ἐν 15,8. 18,16. 22,5-23,12. 44,17. 49,8-15. 52,17. 55,11. 57,5-16. 59,2-61,4. 65,9-66,18. 69,8-17. 72,10. 73,5. 78,8.15. 79,11, οὐδέποτε δὲ τῇ μίξει ἰσοῦ καὶ πίττης καὶ θεῖου ἁπύρου, 8 ὡς κεῖται παρὰ Κορναρίφ, οὐδὲ θεῖου ἁπύρου μόνον, ὡς ἐν τοῖς κώδιξιν. ἡ ἱατρικὴ ἄρα ἔννοια ἀπῆτει 'ἐκάστω τῶν εἰρημένων μιγνύμενα' (ὅρα 77,2^π) ἢ '<ἐκαστον> ἐκάστω τῶν εἰρημένων μιγνύμενον' (ὅρα 44,19), τοῦτ' ἔστι τὰ ἐν 76,20-77,2 εὐπόριστα φάρμακα 'κυκλαμίνου - θεῖον ἁπυρον' μιγνύμενα ἐκάστω τῶν εἰρημένων ἀλεύρων ἢ στεάτων' τὸ γὰρ 10 'ἐκάστω τῶν εἰρημένων' οὐκ εἰς τὸ 'κυκλαμίνου - θεῖον ἁπυρον' ἀναφέρεται, δοκῶ μοι, ἀλλ' εἰς τὸ ἐν 76,20 'μετὰ τινος τῶν εἰρημένων ἀλεύρων ἢ στεάτων', ὃ συντόμως ἐπαναλαμβάνεται. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει φανερώτατον ἔκ τε τῶν ἄνω παραπομπῶν καὶ ἐκ τῶν ἐν 80,2-11 εἰρημένων 'Αετίφ, ἐνθ' ἐπ' ἀκριβὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὴν πίτταν ἄρτω 15 καὶ στέασιν ἢ ἀλεύροις μιγνύναι παραγγέλλει. ἴσως ὅμως τὸ 'μιγνύμενον' συμφωνεῖ μὲν καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον 'θεῖον ἁπυρον', ἀναφέρεται δὲ καὶ πρὸς ἐν ἐκαστον ἰδίως τῶν προηγουμένων 'κυκλαμίνου - ῥητίνη', ὅτε τὸ πρᾶγμα δυσκόλως μὲν ἀλλ' οὐκ ἀπεικόντως συμβιβάζεται· ὅπως δὲ ποτ' ἂν ᾖ, καὶ εἰς τὸ θεῖον μόνον ἀναφέρεται τὸ 20 'μιγνύμενον', ὃ νοῦς ἀναγκαιῶς ἔσται 'θεῖον ἁπυρον ἐκάστω τῶν εἰρημένων <ἀλεύρων ἢ στεάτων> μιγνύμενον'.

77,20 Σημειωτέον τὴν οὐ πάνυ συνήθη σύνδεσιν 'τε - ἢ', καθάπερ καὶ τὴν ἐν 82,16 'τε - δέ'. ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χωρίοις ὁ 'τέ' ὑπάρχει μὲν ἐν τοῖς κυρίοις χειρογράφοις, ἀφηρέθη δ' ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὑπὸ κριτικοῦ 25 τινος βεβαίως διὰ τὸ σπάνιον τῆς τοιαύτης συνδέσεως· ὅρα δὲ καὶ τὸ ἐν 117,21 'τε οὖν' καὶ ρε',9.

79,4 ἀμάραντον] Καὶ νῦν ἔτι λέγεται ὅτε μὲν ὁ ἀμάραντος, ὅτε δὲ τὸ ἀμά-

- ραντον, ὃ οὐ μόνον ἐνταῦθα ἀλλὰ καὶ παρὰ Διοσκορίδῃ ἀπαντᾷ Δ', νε'.
- 80,1 πανακῆς] 'Αεὶ που πάνακες ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς ἐντύποις Νικ. Θηρ. καὶ Σχολ. 565. Διοσκ. Γ', μῆ' - να'. Γαλ XII, 94, 10. 94, 15. 95, 11. 13. 17 καὶ ἐν τοῖς κώδιξιν· ὅτι 'τὸ πανακῆς' ἐστὶ τὸ ὀρθὸν ἀναμφισβήτητον, ὁμογνωμονοῦσι δ' ἐπὶ τούτῳ πάντες καὶ Müller καὶ Diels καὶ Hultsch καὶ Βερναρδάκης καὶ Ruelle καὶ Λάμπρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι· ὅτι δ' ἐκ συγχύσεως πρὸς τὸ 'οἱ πάνακες' ἐτονώθη ἐσφαλμένως 'τὸ πάνακες' φανερόν ἐξ 80, 1^π.
- 80,13 λάθῃς σαυτὸν]. Διὰ τὴν σύμπτωσιν τῶν δύο σ εὐπροσδεκτοτέρα μὲν εὐφωνίας χάριν ἢ τοῦ Β γραφῇ 'ἐαυτόν', ὃ καὶ Müller ἐπαινεῖ, ἢ 10 'αὐτόν' ἀντὶ τοῦ 'αὐτόν' τοῦ Ε· ὅμως δὲ μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ὁμοίου χωρίου πρὸς ἀντιπαραβολήν, προτιμότερον ἔδοξέ μοι τὴν τοῦ Α διαφυλάξαι γραφὴν 'σαυτόν', ἢ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις ὑπάρχει χειρογράφοις.
- 81,12 Τὸ διὰ τῆς βρυττίας πίσεως φάρμακον οὐκ ὀρθῶς 'Αέτιος ἐνταῦθα τε καὶ ἐν 'Αετ. 107^π, 39 ἀποδίδωσι Γαληνῶ· τούτῳ τε γὰρ καθάπερ καὶ 15 τῇ ἐν 124, 4 ἀντιδότῳ τῇ διὰ τῶν καρκίνων πρὸς-τοὺς λυσσοδήκτους Αἰσχρίων ἐχρήτο ὁ διδάσκαλος Γαληνοῦ, ὡς αὐτὸς οὗτος μαρτυρεῖ XII, 356-357.
- 83,2-8 Τὸ μάλαγμα τοῦτο ἀπετελέσθη ἐκ τῶν 'Ασκληπιάδου τῶν παρὰ Γαληνῶ XIII, 360 καὶ 938· καὶ βάσις μὲν αὐτοῦ κυρίως ἐστὶ τὸ ἐν 20 XIII, 360, παρέλαβε δ' ἐκ τοῦ ἐτέρου τὸ μὲν 'κηροῦ' ἀντὶ 'ἰξοῦ δρυϊνου', τὸ δὲ 'στακτῆς τῶν πηλωταρίων' ἀντὶ τοῦ ἐν XIII, 938 'ὑδατος πηλοποιῖκοῦ' καὶ τοῦ ἐν XIII, 360 'στέατος'.
- 83,10 τὰ - ξηρῶν] 'Η σύντομος αὕτῃ φράσις ἴσον δύναται τῇ ἐν 83, 7 'τῆξας τὰ τηκτὰ ἐπίβαλε τοῖς λεανθεῖσι καὶ ἐνώσας χρῶ' καὶ δὴ τῷ 'lique- 25 scibilia liquefacito, et cum siccis unito ac utitor' C, 738, 44. Κορνάριος γὰρ κατ' ἔννοιαν ἐν πολλοῖς μεταφράζει οὐ προσκείμενος τῇ λέξει· οὕτω καὶ ἐν 84, 12 'τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν λοιπῶν λελειωμένων',

'liquefacta cum reliquis tritis unito, ac utilitor' C, 739, 11.

84, 19 ἀπορῶν - προγεγραμμένον] 'penuria pharmacorum ex metallicis praescriptorum' C, 739, 21· εἰ πιστὴ εἴη ἡ τοῦ Κορναρίου μετὰφρασις, τὸ ἐξ οὗ προῆλθε κείμενον ὧδ' ἂν εἶχεν, 'ἀπορῶν τῶν διὰ τῶν μεταλλικῶν προγεγραμμένων [φαρμάκων]'. καὶ ὄντως οὐχ ἐν 5 ἀλλὰ τρία μεταλλικὰ Γαληνοῦ φάρμακα προέγραπται 67, 11-68, 2. 82, 7-83, 1· ἴσως ὅμως ὁ Φιλάργιος ἐν μόνον τὸ ἐν 67, 11 ἔγραψεν, τὰ δ' ἕτερα δύο ὑπ' Ἀετίου προσετέθησαν· ἢ εἰ ὑπ' αὐτοῦ Φιλαργίου, ἐν τοῖς ἐξῆς τοῦ βιβλίου μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. παράβαλε καὶ σελίδας π6', 12-πδ', 18 καὶ πδ', 24-πε', 5.

10.

85, 13 ἐξαιρισί] 'Ο κῶδιξ B, ἐν ᾧ μόνῃ εὐρηται τὸ μάλαγμα τοῦτο, φέρει 'ἐξαρηεῖ'. τοῦτο δ' οὐδὲν ἄλλ' ἂν εἴη ἢ 'ἐξαρηοῖ', τοῦτ' ἔστιν 'ἐξαιρισί', ὥσπερ καὶ νῦν ἔτι καθωμιλῆται 'ἄρηρ ἄρηρ τὸ φιλημα', ὃ ἔστιν 'ἄραιον ἄραιον τὸ φιλημα'. εὐρηται δὲ τὸ ἐξαιρισίον καὶ παρ' Ἀρεταίῳ σ. 107 « ἅτῃρ καὶ τὰ μαλάγματα τοιαῦδε χρή ἔμμεναι ὁκοῖα λε- 15 πτῦναι ἢ ἐξαιρισίῃ· ἢ οὔρησιν τρέψαι ». ἴσως δ' ἂν εἴποι τις 'ἐξαρηοῖ', ὃ ἔστιν 'ἐξαεροῖ', ὡς καὶ νῦν καθωμιλῆται 'ἀγηρίζω', τοῦτ' ἔστιν 'ἀερίζω'· καὶ οὕτω γὰρ ἱατρικῶς συμβιβάζεται πως, ἀλλὰ μὴν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πιθανώτερον καὶ τῷ γράμματι μᾶλλον προσκείμενον τὸ 'ἐξαιρισί'.

20

86, 14 ἀριστολογίας στρογγύλης] Τρία ἀριστολογίας εἶδη ὑπάρχουσι κατὰ τε Διοσκορίδην Γ', δ', I, 343 καὶ Γαληνὸν XI, 835 καὶ XIV, 82, ἡ στρογγύλη, ἡ καὶ θήλεια καλεῖται, ἡ μακρά, ἡ καὶ ἄρρην καὶ δακτυλῆτις ὀνομάζεται, καὶ ἡ κληματῆτις ἢ λεπτή, ὧν ἡ θεραπευτικὴ δύναμις διαφέρει· ὅμως δὲ συχνότερον ἀπαντᾷ ἀδιορίστως ἀριστολογία ἀπλῶς παρὰ 25 τε Ἀετίῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ Τραλλιανῷ καὶ ἄλλοις· ἐν τῷ IB' βιβλίῳ Ἀετίου φέρ' εἰπεῖν ἐνάκις μὲν ἀναγινώσκεται ἀριστολογία ἀπλῶς, ἐξάκις δὲ ἀριστολογία στρογγύλη, ἐν οἷς δις ἐν τοῖς πλείστοις τῶν κωδίκων

κεῖται ἀπλῶς ἀριστολογία 86,14^π.123,12^π, τρίς δὲ ἀριστολογία μακρά, ἐξ ὧν ἅπαξ ἀριστολογία ἀπλῶς ἐν τοῖς πλείστοις 115,5^π. ἐξέπεσαν δ' ὡς γέ μοι δοκεῖ οἱ τοῦ εἵδους προσδιορισμοὶ στρογγύλη καὶ μακρά διὰ τὸ οὐκ αἰεὶ ὀλογράφως ἀλλὰ σημείοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σημειοῦσθαι· ἐπεὶ δὲ κατὰ τε Διοσκορίδην καὶ Γαλήνην δραστικωτέρα καὶ πρὸς τὰς ἰάσεις ὅς χρησιμωτέρα καὶ δὴ πολλῶ συνηθεστέρα ἐστὶν ἢ στρογγύλη, ἔπεται ὅτι ὅπου εὑρηται ἀπλῶς ἀριστολογία ἐστὶ κατ' ἐξοχὴν ἢ στρογγύλη, σπανίως δέ που ἢ μακρά, οὐδέποτε δ' ἢ λεπτή, ἢ μυρεψοῖς κυρίως χρήσιμος. τὸ δ' ἔτυμον, 'ἀριστολογία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἄριστα βοηθεῖν ταῖς λοχοῖς' κατὰ Διοσκορίδην Γ', δ', 1,343· ἀριστολόχειαν δ' ὠνο- 10 μάσθαι φησὶν ὁ Νικάνδρου σχολιαστὴς εἰς Θηριακὰ ἐν μὲν στ. 509 διὰ τὸ ταύτην Ἀριστολόχην γυναικα εὑρηκέναι, ἐν δὲ στ. 937 ἀπ' Ἀριστολόχου τοῦ ἐφεσίου, ὃς πρῶτος ταύτῃ πρὸς ἐχεοδήκτους ἐχρήσατο, τῆς θεοῦ μηχανώσεως. τὴν τελευταίαν ἔτυμολογίαν φαίνεται ἐπικυροῦν τὸ ἐν τοῖς ἰάμβοις Ἀνδρομάχου 'λεπτὴν ῥίζαν Ἀριστολόχου' Γαλ. XIV,41,12· 15 ἀριστολογία ὅμως ἐστὶ πολλῶ συνηθέστερον παρὰ πᾶσι τοῖς ἰατροῖς, ἥττον σύνηθες ἀριστολόχιον, πολλῶ δ' ἥττον ἀριστολόχεια.

87,7 ἐάσας] Ὁ Harder τεκμαίρεται 'λεάνας, ἐψήσας, ἐνώσας', ἃ ὀντως ἀρμόζουσιν ἐνταῦθα, ἰδίως δὲ τὸ 'ἐνώσας' ὡς ἐν 23,5· ἀλλ' ὅμως πάνυ σύνηθες τοῖς ἰατροῖς τὸ 'ἐάσας' ἢ ὅλως ἀπολύτως ὡς ἐνταῦθα τε καὶ ἐν 20 22,19 ἢ καὶ μετὰ τινος χρονικοῦ προσδιορισμοῦ ὡς ἐν 14,7.19,7.106,11 ἢ τέλος μετ' ἀπαρεμφάτου ὡς ἐν 22,16. Γαλ. XIII, 740,9.741,11. 743,4 κτλ.· πολλὰ δὲ τῷ προκειμένῳ ὅμοια χωρία ὡς Γαλ. XIII,740,12 'καὶ ἐάσας ἡμέραν καὶ νύκτα μαλ' ἄξας χρῶν'· οὐ σπανίως δὲ παρ' Ἀετίῳ ἀπαντῶσι τοιαῦτα σύντομοι ἐκφράσεις ὡς ἐν 83,10. 4α', 24, πληρὲς 25 δ' ἂν ἦν ἐνταῦθα 'καὶ ἐάσας <χρόνον τινὰ ψυγῆναι> ἐμπλάσας <εἰς ὀθόνιον> ἐπιτίθει'.

88,16 Ὁ νοῦς ὧδέ μοι δοκεῖ ἔχειν· λαθεῖν τὸ οὖρον μὴ τοῦ ἰδίου βόρδωνος

< τοῦ πάσχοντος αὐτοῦ, ὃ τὸ ἐμπλαστὸν φάρμακον παρεσκευάσται, ἀλλ' ἄλλοτρίου ἡμιόνου >· ἀντιπάσχει γάρ, φασίν, τὸ ζῶον < τοῦ ἀρ-
 θριτικοῦ καὶ δὴ τὸ ἐξ αὐτοῦ οὔρον οὐκ ἀγαθὸν πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου
 παρασκευὴν >'. ἀλλὰ πῶς ἀντιπάσχει; δοῦν θάτερον, ἢ πάσχει ἐν περι-
 τροπῇ τὰ αὐτά, τοῦτ' ἔστιν ἡ ἀρθρίτις καὶ αἱ ὀδύνας τοῦ κυρίου ἀντιδρῶ- 5
 σιν εἰς τὸ ἴδιον ζῶον, ὥστε πάσχειν καὶ αὐτό, ἢ ἀντιπαθητικῶς διάκειται
 τὸ ζῶον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ κύριον, ὃ ἔστιν ἔχει ἀντιπάθειαν πάθος ἀπο-
 στροφῆν κατ' αὐτοῦ· ἐκατέρως μὲν γὰρ ἐξηγήσασθαι οἶόν τ' ἂν εἴη τὸ
 ἀντιπάσχειν, ἐκατέρως δ' αὖ οὐχ ἄγνως ἔχειν τὸ οὔρον ἔοικεν. ὥσως
 ὁμως ἀπαγορεύεται τὸ οὔρον τοῦ ἰδίου βόρδωνος οὐ διὰ τὸ μὴ ἀγαθὸν 10
 αὐτοῦ πρὸς ἴασις, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ τὰ αὐτά ἐκ περιτροπῆς παθεῖν τὸν
 ἡμιόνον, εἰ ὁ πάσχων δεσπότης τῷ οὔρῳ αὐτοῦ χρῆσταιτο. Κορνάριος δ' εἰ
 κατὰ λέξιν μεταφράζοι 88,16, C,740,47, ἥδ' ἂν εἴη ἡ τοῦ κώδικος
 γραφή, 'λαθεῖν τὸ οὔρον τοῦ ἰδίου βόρδωνος' ἀντιπάσχει γὰρ φύσει τὸ
 ζῶον', ὃ τούναντίον ὅλως ἐκφράζει· ἀπιθάνως δ' ἔχειν ἔοικεν ἰατρικῶς, 15
 ὅπως ποτ' ἂν τις ἐξηγήσαιτο, πλὴν εἴ τις τὸ 'φύσει' ἐπὶ τῇ σημασίᾳ τοῦ
 ἐν 73,8 'φυσικῇ - δυνάμει' ᾗτοι 'μαγικῇ δυνάμει' ἐκλάβοι, καθάπερ
 φυσικοὶ μὲν παρὰ τοῖς μετέπειτα λέγονται οἱ μάγοι ἐπὶ φδοὶ γόητες, φυ-
 σικὰ δὲ φάρμακα τὰ μαγικά· οὕτω δὲ τριᾶς τις ἂν ἦν ἡ ἔννοια, 'λαθεῖν
 τὸ οὔρον τοῦ ἰδίου βόρδωνος οὐκ ἄλλοτρίου' τὸ γὰρ ἴδιον μόνον ζῶον 20
 μαγικῇ δυνάμει λαμβάνει ἀμοιβαδὸν τὸ πάθος τοῦ ἑαυτοῦ δεσπότου,
 οὐδέποτε δ' ἄλλοτρίον'.

90,2 χεῖρ 'Ασκληπιοῦ] 'Ἡ γραφή αὕτη προτιμότερα εἶναι δοκεῖ μοι τῆς
 'Ασκληπιᾶδου' καὶ ἕτερον γὰρ ἔμπλαστρον διὰ τὴν θεραπευτικὴν αὐτοῦ
 δυνάμιν ἀσκληπιὸς ὠνόμασται, ὡς μαρτυρεῖ Γαληνὸς XIII, 986,14 'κα- 25
 λεῖται δὲ ἀσκληπιὸς ἡ δυνάμις' τροχίσκος δὲ τις ὑπ' 'Ασκληπιᾶδου
 γεγραμμένος καλεῖται ζεὺς Γαλ. XIII, 358,16. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἀπιθάνον
 καὶ χεῖρ 'Ασκληπιᾶδου ὀνομάζεσθαι τὸ φάρμακον τοῦτο· καὶ ἕτερον

γὰρ ἐπιγέγραπται ἀσκληπιάδειον διὰ τὸ ἀναφέρεισθαι εἰς τὸν βιθυνὸν
'Ασκληπιάδην Γαλ. XIII, 973,12.

96,6 καὶ κέντρωσιν ἄραισις] Οὕτω διωρθωσάμην, ἐπαινοῦντος καὶ τοῦ
Müller, τὸ 'καὶ κέντρον ἄραισις', ὃ ἐν Β μόνῳ εὗρηται, ἐπ' αὐτῆς τῆς
λέξεως τοῦ 'Ηρᾶ ἐρειδόμενος Γαλ. XIII, 1044,9 'ἐσκευάσθω δὲ τὸ σκεῦος
πώματι καὶ ἄνωθεν κεντρῶσι πλείοσι καὶ περιδείσθω ἐπιμελῶς'.
ὅμως δὲ οὐκ ἀντίκειται τῇ ἱατρικῇ ἐννοίᾳ καὶ ἡ βελτίωσις 'κατὰ κέντρον
ἄραισις'. διὰ τὸ δυσνόητον δὲ δοκῶ μοι ἐκπεσεῖν τοῦτο τῶν λοιπῶν
κωδίκων κοῦ τὰνάπαλιν ἐκ τῆς ὥας εἰς τὸ κείμενον παρεισαχθῆναι.

96,9 ἐπὶ διπλώματος] Παρ' 'Αετίῳ ὅτε μὲν ἀναγινώσκεται 'ἐπὶ διπλώμα- 10
τος' 96,9.98,10 ἢ 'ἐπὶ διπλώματι' ἐν τισι κώδιξιν 96,9^π.98,10^π, ὅτε δὲ
'ἐν διπλώματι' 96,15. τοῦτ' αὐτὸ δὲ Γαληνῷ εἴρηται ὅτε μὲν 'ἐπὶ
διπλοῦ σκεύους ἢ ἀγγείου' XIII, 629,3.633,3, ὅτε δὲ 'ἐν διπλῷ ἀγγείῳ'
XIII, 1044,13. πῶς δ' ἐκτελεῖται ὁ τρόπος οὗτος, σαφῶς Γαληνὸς
ἐξηγεῖται ἐν XIII, 629,2 « βέλτιον δὲ ταύτην ἐπὶ διπλοῦ σκεύους τῆκειν. 15
ὀνομάζομεν δὲ οὕτως, ὅταν ἐν κακκάθῃ θερμὸν ὕδωρ ἐχούσῃ σκεῦος
ἕτερον ἐνίσταται μετὰ τῶν τηκτῶν ἔχον καὶ τὴν χαλθάνην, ὑποκαιομένης
τῆς κακκάθης ».

96,14 'Ο νοῦς ὧδε· 'ποιήσας τὸ <γλεύκινον> μύρον κατ' ἰδίαν ἐπίβαλε
αὐτῷ <τῷ γλευκίνῳ μύρῳ> τὸ μαλαβάθρινον μύρον'. τὸ δ' ἐξ οὗ τοῦτο 20
προέρχεται χωρίον τοῦ 'Ηρᾶ Γαλ. XIII, 1044,18 'ποιήσαντάς τι διὰ τὸ
μύρον ἀποβάλλειν εἰς αὐτὸ τὸ μαλάβαθρον', ὡς ἔστι μὲν ἐφθαρμένον,
οὐδὲν που σημαίνει, βελτιούμενον δὲ 'ποιήσαντάς τ' ἰδίᾳ τὸ μύρον ἐπι-
βάλλειν εἰς αὐτὸ τὸ μαλάβαθρον', σαφῶς τὴν αὐτὴν καὶ τὸ τοῦ 'Αετίου
χωρίον ἐννοίαν ἀποδίδωσιν· Κορνάριος δ' ἀδιορίστως μεταφράζει C, 744,3 25
'unguentum per se curato : malabathrinum videlicet un-
guentum - ei adjicito'. ἐπεὶ δ' 'Αέτιος γλεύκινον ἔλαιον κοῦ μύρον
λέγει αἰ 4,16.94,10.11.96,12 καὶ ἐπεὶ ἐν μόνον τὸ μαλαβάθρινον

μύρον μνημονεύεται ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ γλευκίνου ἐλαίου συνθέσει 95,12, κατὰ τὴν τῶν κωδίκων γραφὴν 'αὐτὸ' εἶη ἂν ἐξηγήσασθαι 'ποιήσας τὸ <μαλαθάρινον> μύρον κατ' ἰδίαν ἐπίβαλε <τῷ ἐλαίῳ> αὐτό, δῆλα δὴ τὸ μαλαθάρινον μύρον', ὃ εἰς τὸ αὐτὸ καταντῇ. ἀλλὰ μὴν μύρον καλεῖ σαφῶς τὸ γλεύκινον οὐ μόνον Ἡρᾶς Γαλ. XIII,1044, 5 14.16.18, ἀλλὰ καὶ Γαληνὸς συχινῶς VI,220,12 'μύροις δὲ σουσίνῳ τε καὶ γλευκίνῳ' διὸ προτιμωτέρα εἶναι δοκεῖ μοι ἢ τοῦ Γ διττογραφία 'αὐτῷ' ἢ τὸ τοῦ Ἡρᾶ 'εἰς αὐτό', ἃ σαφέστερον τὸν νοῦν ἀποδίδωσιν, ὅτε ἀναγκαίως τὸ 'ποιήσας τὸ μύρον' εἰς τὸ γλεύκινον ἀναφέρεται.

10

98,9 ἀναγκαζόμενον δέστιν] Περί τῆς βελτιώσεως ὅρα 49,17^π.54,21^π.61,11^π. οε',20. οζ',28. πα',21· ὁμῶς δὲ Γαληνὸς λέγει VI, 290,7 «καταναγκαζόμενος δέ τις ἐν τάχει σκευάζειν αὐτά, δεήσεται τε προαφειψέιν, ὡς εἴρηται, καὶ ὕδατος ἐγγεῖν ἢ οἶνον χάριν τοῦ μὴ φρύγεσθαι». καὶ ἡ μὲν μεταβολὴ τοῦ 'δεήσεται' εἰς 'προσθήκει' Ἀετίου εἶναι δοκεῖ, ὅς καὶ τὰ 13 παρακείμενα μετέβαλεν· εἰ δ' ἐν τῇ μεταβολῇ ταύτῃ αὐτὸς Ἀέτιος καὶ τὴν ἀνακολουθίαν ταύτην ἐποιήσατο, τοῦτ' οὐδεὶς οἶδεν.

100,1 Πεντάμοιρον, 7 Δεκάμοιρον] Αὐταὶ εἰσιν αἱ ἀληθεῖς καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐκφράζουσαι γραφαί· ὧν τὸ μὲν ἐκ πέντε μοιρῶν, τὸ δ' ἐκ δέκα συνέστηκεν, ὧν ἔν μόνον μύρον τυγχάνει. οὐκ ὀρθὰ ἄρα ἐναυῖθα 20 καὶ δὴ ἀπορριπτέα τὸ 'πεντάμυρον' καὶ τὸ 'δεκάμυρον', ἃ ὀρθὰ ἂν ἦν, εἰ τὸ μὲν ἐκ πέντε μύρων, τὸ δ' ἐκ δέκα συνέκειτο, καθάπερ Ἀσκληπιάδης 'τετράμυρον' ὀρθῶς καλεῖ ἄκοπόν τι ἐκ τεσσάρων μύρων καὶ τριῶν ἐτέρων εἰδῶν συνιστάμενον Γαλ. XIII,1013,3.

100,2 κηροῦ τράκτου] Πεντάκις ἀπαντᾷ ἐν τῷ IB' βιβλίῳ Ἀετίου 92,17. 25 100,2.109,18.19, καὶ δὴ 99,4 'κηροῦ τράκτου λευκοτάτου'· αἰεὶ δ' ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς κώδιξι τονοῦται 'τράκτου', ἐκ τοῦ tractus· ὑπὸ τῶν μετέπειτα δ' ὡς φαίνεται ἐτονώθη ἐλληνικωτέρως 'τρακτοῦ', ὃ προτιμᾷ ὁ

Müller, καθάπερ καὶ 'μαρκικτὸν' γράφει τὸ Ε ἐν 99,1 καὶ βεττονικὴ εὔρηται συχνῶς νζ', 14.

101,16 μελιλώτου] "Ἐν μόνον εἶδος μελιλώτου περιγράφεται ὑπὸ τε Γαληνοῦ XII,70 καὶ Διοσκορίδου Γ', μά', I,388· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ 'μελιλώτου' ἐνικῶς κεῖται καὶ ἐν ταῖς συνταγαῖς παρὰ Γαληνῷ XIII, 183,10.16. 5 184,1.9. 185,3. 186,9.11. 977,15.17. 978,12. 979,1. κτλ., σπανίως δέ που 'μελιλώτων' XIII,182,17, καθάπερ καὶ παρ' Ὁρειθασίῳ συνήθως μὲν ἐνικῶς IV,559,5.10. 563,32. 576,6, σπανίως δὲ πληθυντικῶς ὡς IV,559,5· παρὰ δὲ Ἀλεξάνδρῳ Τραλλιανῷ τούναντίον ἐπικρατεῖ ἡ χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ 'μελιλωτα, μελιλώτων' I,323. 395. 413. 10 II, 7. 295. 299. 347. 389. 465. 479. 591, δις δὲ κυρίως εὔρηται ἐνικῶς 'μελιλώτου' II,349. 413, πρὸς δὲ ἅπαζ ἐν ταῖς παραλλαγαῖς II,479 καὶ δις ἐκ τῶν Γαληνοῦ συμπληρωθὲν II,299. 301· παρ' Ἀετίῳ δὲ πανταχοῦ τὰ μὲν τῶν χειρογράφων γράφουσιν ἐνικῶς, τὰ δὲ πληθυντικῶς, ὡς ἐν 78, 14. 90,9.12. 95,8. 101,16. 109,12· ἀμφοτέρων δὲ τῶν γραφῶν 15 ὀρθῶν οὐσῶν κατὰ τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ τὰ ἐν οζ', 7, ἐλευθέραν δ' ἔχων τὴν ἐκλογὴν, προὔτίμησα ὁμοτίμως πανταχοῦ τὸν ἐνικὸν ὡς συνηθέστερον.

101,21 'Πυξίς' δοκεῖ κοῦ 'πῆξις' τὸ ἄλειμμα τοῦτο καλεῖσθαι, ὅτι ἐν ξυλίνῃ πυξίδι παρεφυλάττετο, ὡς ἐκ τῶν ἐν 102,6 φανερόν. 20

103,11 « τούτω - κεκοπωμένους »] Τὸ ῥῆμα τοῦτο Ἀσκληπιάδου ἐλλείπει παρὰ Γαληνῷ XIII,1009· εἰ δ' ὄντως ὑπῆρχεν ἡ φράσις αὕτη ἐν τῷ Δ' τῶν ἐκτὸς βιβλίῳ Ἀσκληπιάδου, εἰκότως ἂν τις εἰκάζειν ὡς Ἀέτιος οὐκ ἀπὸ Γαληνοῦ ἀλλ' ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν τοῦ Ἀσκληπιάδου βιβλίων ἠρύσατο τὰ περὶ τοῦ ἀκόπου τούτου ἢ ἐξ ἐτέρου συγγραφέως κατὰ λέ- 25 ξιν γράψαντος τὰ τοῦ Ἀσκληπιάδου. παρὰ δὲ Γαληνοῦ μαθητόμεν ὅτι Θεμισίων ὁ λαοδικεὺς τῆς Συρίας ἐχρήσατο τῷ φαρμάκῳ τούτῳ, ὃς ἀρχηγὸς ἐγένετο τῆς μεθοδικῆς αἰρέσεως, παρ' Ἀσκληπιάδου τοῦ λογι-

κοῦ ἐφοδιασθῆις εἰς τὴν εὐρεσιν αὐτῆς XIV,684,1, ἀκμάσας δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ α' αἰῶνος μ. Χ.

103,13 γλυκίζοντος] Τὸ παρ' Ἀθηναίῳ Ε', 200^a 'γλυκισμὸς' σαφῶς δείκνυσιν ὅτι τὸ 'γλυκίζω' τῶν ΒΔ ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ γλώσσῃ ὑπάρχει, ἀπαντᾷ δ' οὐ μόνον ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγραφῇ Boeckh. Inscr. 5 Gr. I,791,49.57· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ 'γλυκύζω' τῶν ΓΕΖ ἐμφαίνει τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ ἐν τῷ παρὰ Λιθανίῳ IV,1072,4 'γλύκυσμα', ὃ καὶ νῦν καθωμίληται. καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι 'γλυκάζοντος' κεῖται παρὰ Γαληνῷ XIII,1010,1, ὁ τύπος δὲ οὗτος συνηθέστερος τυγχάνει ὦν, ἀλλὰ μὴν τίς οἶδεν εἰ Ἀσκληπιάδης αὐτὸς 'γλυκίζοντος' ἔγραψεν; ἀπ' εὐθείας 10 γὰρ ἐκ τῶν συγγραφῶν τούτου δοκεῖ Ἀέτιος παραλαβεῖν τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες.

106,16 εἰς σπυρίδιον βαλόντες τοὺς βατράχους καταρράπτομεν] 'τοὺς δὲ βατράχους καθεῖς εἰς σπυρίδιον πλεκτὸν καὶ τούτου τὰ χεῖλη συρράψας' φησὶν Ἀσκληπιάδης Γαλ. XIII,1024,5, ἐν δὲ στ. 9 'τὸ σπυρίδιον 15 βαστάσας καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ῥίπτε τὸ σπυρίδιον'. οὐκ ὀρθῶς ἄρα Κορνάριος ὧδε μεταφράζει· 'rubetas trajecto per pedis plantam filo in oleum demissas donec flaccescant coquimus : deinde extractis per plantas filo trajectis ranis' C, 748,36.

108,7 Τὴν μέλαιναν] Ταύτην τὴν γραφὴν προϋτίμησα ὡς πολὺ πιθανωτέραν 20 ἐνταῦθα· ὅμως δὲ καὶ τὸ 'Γὴν μέλαιναν' τοῦ Δ, 'Terram nigram' C,749,9, οὐκ ἀπίθανον ἱατρικῶς. πᾶσα γὰρ λιπαρὰ καὶ γλίσχρος γῆ πάντως ἐστὶ καὶ μέλαινα τὴν χροάν κατὰ Γαληνὸν XII,168,15, καὶ δὴ μέλαινά ἐστι ἢ τε ἀμπελίτις ἢ κατ' ἐξοχὴν φαρμακίτις ὑπὸ τινων καλουμένη καὶ ἡ πνιγίτις ὀνομαζομένη XII,186,13.189,2· καὶ τῆς 25 γεωργουμένης δὲ ἡ λιπαρά, ἡ χρήσιμος εἰς θεραπείαν, καὶ πᾶσα φαρμακώδης γῆ μέλαινα πάντως ἂν εἴη. πᾶσα δὲ φαρμακώδης γῆ δι' ὅξους ἀνίσταται καὶ δι' οἶνου ἢ ὕδατος ἢ ὀξύμελιτος ἢ ὀξύκράτου τε καὶ μελι-

κράτου XII, 176, 10· τῷ δὲ πηλῷ τὸ πάσχον ἐπιχρίεται. πολλὰ δὲ πάθη ὀνίνησιν ὁ πηλὸς τῆς κατ' Ἀλεξάνδρειαν λιπαρῆς καὶ δὴ μελαίνης γῆς ἐκ τῆς γεωργομένης· « καὶ τινες, φησὶ Γαληνὸς XII, 177, 15, ἀλγήματα χρόνια κατὰ τι μόριον ἐστηριγμένα τῷ πηλῷ τούτῳ τελείως ἐξιάσαντο· ξηραντικὴν γὰρ ἔχει πᾶσα γῆ δύναμιν ». κατὰ ταῦτα ἄρα ἡ μέλαινα γῆ ὅ δι' ὄξους ἀνιεμένη καὶ ἐπιχρισμένη οἷα τ' ἐστὶ τὰς τῶν ποδαγρικῶν παῦσαι ὀδύνας καὶ τὰς φλεγμονάς. ἀλλὰ πῶς αὕτη εὐρίσκεται ἐν τῇ φακῇ; τί σημαίνει ἡ φράσις 'τὴν εὐρισκομένην ἐν τῇ φακῇ μάλιστα'; ἰδοὺ τὸ ζήτημα. τὴν γῆν, ἐν ᾗ φύεται ἡ φακῇ, ἀδύνατον σημῆναι· ἴσως δὲ τὰ μικρὰ τεμάχια γῆς, ἃ ἐν τῇ ἀκαθάρτῳ ξηρᾷ φακῇ μετὰ τὸν 10 ἄλοητόν εὐρηγνται, ἀλλὰ τοῦτο οὐδένα ἔχει λόγον ἱατρικόν· σαφῶς ἄρα ἡ φράσις αὕτη δείκνυσιν ὅτι οὐ περὶ γῆς ἀλλὰ περὶ φυτοῦ τινος πρόκειται ἐνταῦθα, ἐν τῇ φακῇ συνήθως φυομένου. ἔστι δ' ὄντως φυτὸν μέλαινα καλουμένη, ὡς διδάσκει Διοσκορίδης Β', σζ', I, 323, τοῦτ' ἔστιν ἡ ἀνεμώνη καὶ ἰδίως ἡ ἄγρία ἐνταῦθα· ἐπεὶ δ' ἡ ῥίζα τῆς τε ἄγρίας καὶ 15 τῆς ἡμέρου ἐψηθεῖσα ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται κατὰ Διοσκορίδην, εἰκὸς ἂν εἴη καὶ τὰς ὀδύνας καὶ τὰς φλεγμονὰς παύειν τῶν ποδαγρικῶν, εἰ σὺν ὕξει λειωθεῖσα ἐπιχρισθεῖη, καθάπερ καὶ τῆς κύπρου τὰ φύλλα ὕξει λεαίνονται 108, 11.

109, 6 φησὶν] Τίς ὁ ταῦτα λέγων ἀσφαλῶς εἰπεῖν ἀδύνατα, ἴσως ὁμοίως ὁ φαρμακείων Ἀσκληπιάδης, ὃς θιασώτης καὶ τῆς διὰ κόπρου θεραπείας ἐγένετο κατὰ Γαληνὸν XII, 291, 7· ἡ βέλτιον ἴσως γραπτέον 'φασίν', ὡς Γαλ. XII, 306, 9.

109, 11 Βασιλείου] Ὁ αὐτὸς ἱατρὸς Βασιλείος προγενέστερος ἢ σύγχρονος Ἀετίου ἀναφέρεται δις καὶ ὑπὸ Παύλου ἐν Ζ', ιθ', 294, 46, ἐνθα τὴν αὐτὴν 25 συνταγὴν παρατίθησι μικρόν τι διαφέρουσιν, καὶ ἐν Δ', νε', 156, 34, ἐνθ' ἀπλῶς τὸ Βασιλείου ἄκοπον μέμνηται. τίς δ' ὁ ἱατρὸς οὗτος; μνημονεύονται μὲν δύο σκευασαί Βασιλείου ἱκτοῦ τοῦ μελιτινιώτου ἐν τοῖς

νόθοις Γαληνοῦ XIV, 552· ἀλλὰ μὴν ἡ λέξις γε αὐτοῦ, πολλῶ ὕστερον
γεγονότος, σαφέστατα καταδείκνυσιν ὅτι οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν
ἐνταῦθα μνημονευόμενον Βασιλείον. ἕτερος δὲ τις Βασιλείος, διδάσκαλος
καὶ κορυφαῖος πρωτοστάτης τῆς τῶν βογομίλων αἵρέσεως κατ' Ἀνναν
τὴν Κομνηνὴν II, 351, λέγεται οὐκ οἶδ' ὅπως ἱατρὸς ὑπὸ Λέοντος 5
Ἀλλατίου De Ecclesiae consensione 1648, σ. 636, καίτοι ἡ Ἄννα,
ἐξ ἧς τὰ περὶ αὐτοῦ ἠρανύσατο, οὐκ ὀνομάζει αὐτὸν ἱατρόν· ὅμως δὲ καὶ
οὗτος πολλῶ μεταγενέστερος Ἀετίου ἐγένετο, ἔτει 1118 μ. Χ. πρὶ
καυθεῖς. ἴσως, εἴποι ἄν τις, τὸ μάλαγμα τοῦτό ἐστι τοῦ μεγάλου Βασι-
λείου (329-379 μ. Χ.), ἀνδρὸς περὶ ἄλλα τε πολλὰ σοφοῦ καὶ περὶ τὴν 10
ιατρικὴν ἐμπείρους ἔχοντος, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ δύο αὐτοῦ λόγοι 'Περὶ τῆς
τοῦ ἀνθρώπου-κατασκευῆς' Πατρολ. Ἑλλ. 30, 9-60 καὶ ὁ 'Περὶ τῆς ἐν
παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας' 30, 669-814, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ παιδικὸς
φίλος καὶ συμμαθητὴς αὐτοῦ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος 36, 328. 33, 604·
ὅμως δὲ οὐκ ἱατρὸς τὴν τέχνην ἐγένετο, μᾶλλον δὲ περὶ τὸ 'δογματικὸν 15
καὶ φιλόσοφον' αὐτῆς τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο κατὰ Γρηγόριον, καθάπερ
καὶ αἱ συγγραφαὶ αὐτοῦ τρανῶς δεικνύουσιν. ὡς πιθανώτατα ἄρα τὸ
ἄκοπον τοῦτό ἐστι Βασιλείου τοῦ Ἀγκυρανοῦ ἐπισκόπου, τῷ 362 μ. Χ.
τὸν βίον καταλύσαντος, ὃς ὄντως ἱατρὸς τὴν τέχνην ἐγένετο, κα-
θάπερ μαρτυρεῖ ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα γεγονὼς τῷ 330-420 μ. Χ. 20
(τεκμήριον γὰρ τοῦτο ἀναμφισβήτητον) Εὐσέβιος Ἱερώνυμος Πατρολ.
Λατ. 23, 694 « Βασιλείος Ἀγκυρανὸς ἐπίσκοπος (ἱατρὸς τὴν τέχνην)
ἔγραψε κατὰ Μαρκέλλου καὶ περὶ παρθενίας λόγον καὶ οὐκ ὀλίγα ἄλλα
καὶ βασιλεύοντος Κωνσταντίου μακεδονιακῆς θρησκείας ἅμα Εὐσταθίῳ
Σεβαστηνῷ ἤρξεν »· ταῦτά δὲ κατὰ λέξιν σχεδὸν μέμνηται καὶ Σουΐδας. 25
τὸ Ν δὲ μόνον γράφει 'βασιλικόν', εἰ δ' ὀλογράμματον ἢ οὐ, οὐκ ἐση-
μειωσάμεν· μάλαγμα δὲ τι βασιλικὸν ἐπιγραφόμενον εὐρῆται παρὰ τε
Γαληνῷ XIII, 184 καὶ Ὁρειθασίῳ V, 121, ἕτερον δὲ τετραφάρμακον

βασιλικὸν παρ' Ὁρειθασίῳ V, 787, πρὸς δὲ καὶ κολλύριον Ἰνδικὸν βασι-
λικὸν παρὰ Γαληνῷ XII, 782· ὅμως δὲ οὐδὲν τούτων ὅμοιον τῷ
προκειμένῳ.

109,13 Ἀσκάλωνος] Κατὰ Στέφανον Βυζάντιον πόλις ἐστὶ Συρίας πρὸς τῇ
Ἰουδαίᾳ· λέγεται δὲ ἡ μὲν πόλις Ἀσκάλων, Ἀσκαλος καὶ Ἀσκαλώνιον, ὃ
παρὰ δ' Εὐδόξῳ διὰ τῆς αἰ ἐν τῇ πρώτῃ συλλαβῇ ἤτοι Αἰσκάλων· τὸ
δ' ἐθνικὸν ἀσκαλωνίτης, ἀσκάλης καὶ ἀσκαλώνιος· καὶ κατὰ τὴν ἀλεξαν-
δρέων συνήθειαν ἀσκαλωναῖα κρόμμυα· κατὰ ταῦτα ἄρα αἱ τῶν χειρο-
γράφων γραφαὶ 'οἶνον ἀσκάλων' καὶ 'οἶνον ἀσκάλωνα' οὐκ ὀρθῶς
ἔχουσιν, πλὴν εἴ τις πρὸς τοῖς ἄνω παραδεχθεῖται ὄνομα μὲν τῆς πόλεως 10
'τὰ Ἀσκαλα', ἐθνικὸν δ' ὁμωνύμως τῇ πόλει 'ὁ ἀσκάλων'. ὀρθῶς
δ' οἶνος ἀσκαλωνίτης κεῖται παρ' Ἀλεξάνδρῳ Τραλλιανῷ II, 53.353.393,
πρὸς δὲ τὸ ἐν I, 419 'Ἀσκάλωνος οἶνου ἢ Γαζίτου' καὶ τὸ ἐν II, 539
'μετὰ οἶνου Ἀσκάλωνος καλοῦ' ἄριστ' ἂν τις ἐξηγήσαιτο, θεωρουμένου
τοῦ 'Ἀσκάλωνος' ὡς γενικῆς συντακτικῆς τοῦ 'οἶνου', τοῦτ' ἔστιν 15
'οἶνου τῆς πόλεως Ἀσκάλωνος'· οὐκ ὀρθῶς δ' ἔχει τὸ ἐν II, 457 'οἶνον
δὲ προσφερέσθωσαν τὸν Τύριον ἢ Ἀσκάλωνα', ὃ διορθωτέον, ὡς γέ μοι
δοκεῖ, 'Ἀσκάλωνος' ἢ 'ἀσκαλωνίτην', καθάπερ καὶ τὸ προκειμένον
ἐβελτίωσα χωρίον· ἐκ γὰρ τοῦ ἀκαταλήκτου αὐθις αὖ δοκῶ μοι τὰ σφάλ-
ματα ταῦτα προσελθεῖν, ὡς σαφῶς ὀρθῶς τις τοῦτο ἐν 109,13^π. τὸ αὐτὸ δὲ 20
τοῦτο χωρίον ὧδε ἀναγινώσκεται παρὰ Παύλῳ Ζ', ιθ', 294,46 'εἰς οἶνου
'Ἀσκάλωνος ἢ κίλικος ξε η' '.

112,1.7 πέρνης] Ὅτι πέρνα κυρίως κοῦ πτέρνα λέγεται τὸ ἄλλως καλούμενον
κωλῇ ἢ κωλῆν, σχελὶς ἢ σκελὶς, πετασῶν, ταριχηρὸν κρέας χοίρειον 111,
16 καὶ Γαλ. XIII, 731,16, νῦν δὲ χοιρομήριον, σαφέστατα διδάσκει Ἀθῆ- 25
ναιὸς τε ΙΔ', 657^ο « πετασῶνος μέρος ἐκάστω κεῖται, ἣν πέρναν καλοῦσι »
καὶ Πολυδεύκης Γ', 52 « κωλῆνες τεταριχευμένοι, σκελίδες δλόκνημοι αἱ
πέρναι »· πέρνα δ' ἀναγινώσκεται καὶ παρὰ Στράβωνι Γ', δ', 11, σ. 162,

τὸ δὲ κύριον παρὰ πᾶσι τοῖς ἱατροῖς ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ χωρίῳ
 112, 1^π. ὁμῶς δὲ ὅτι, ἐν τῇ κωμωδίᾳ κυρίως καὶ πτέρνα ἢ πτέρνη τὸ
 χοιρομήριον ἐλέγετο μάρτυρες ἀψευδέστατοι ἢ τῷ Ὀμήρῳ ἀποδιδο-
 μένη παρωδία καὶ ὁ Πολυδεύκης αὐτός· ἐν μὲν γὰρ τῇ Βατραχομουμα-
 χίᾳ κεῖται 37 'οὐ τόμος ἐκ πτέρνης', πρὸς δὲ 29 'περνοτρώκτης', 227 5
 'περνογλύφος', 230 'περνοφάγος', μυῶν ὀνόματα σκελίδας τραγόν-
 των· ὁ δὲ Πολυδεύκης σαφῶς λέγει Β', 193 « καὶ σκελὶς ἢ νῦν καλου-
 μένη πτέρνα ἐν τῇ κωμωδίᾳ », δ καὶ τοῦτο, ἀπορῶ πῶς, 'πέρνα' διωρ-
 θώσαντό τινες, καίτοι 'πτέρνα' εὑρηται ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς κώδιξιν·
 οὐδὲν γὰρ οἶδα φυσικώτερον ἢ πτέρναν τὸν κωμωδὸν λέγειν τὴν πέρναν 10
 πρὸς τὸ κινῆσαι τὸν γέλωτα τῇ παρηγήσει. τὸ ζήτημα ὄντως οὐ τῆς
 τυχούσης δεῖται ἐπιστάσεως καὶ θεωρίας καὶ δὴ μελέτης ἄξιον ἡγησά-
 μενος ὥρμησα ἐπὶ τὴν ἔρευναν τῶν τ' ἐκδόσεων καὶ τῶν κωδίκων Πολυ-
 δεύκου τε καὶ Ἀετίου καὶ Παύλου καὶ ἄλλων, τὰ δὲ τῆς ἐμῆς μελέτης
 πορίσματα εὐπρόσδεκτα τοῖς φιλολογοῦσιν ἔσσεσθαι νομίζων ἐκτίθημι 15
 ἐνταῦθα, ἀπὸ Πολυδεύκου τὴν ἀρχὴν ποιούμενος. αἱ μὲν οὖν ἀρχαῖαι
 Πολυδεύκου ἐκδόσεις ἔχουσι πᾶσαι ἐν μὲν Β', 193 'πτέρνα', ἐν δὲ Σ', 52
 'πτέρναι'· ὅρα Ἀλδου 1502, σ. 92, 48 καὶ 225, 34. Φλωρεντίας 1520,
 σ. 80, 15 καὶ 195, 23. Βασιλείας 1536, σ. 132, 9 καὶ 318, 18. Wolfgangi
 Seberi, Francofurti 1608, σ. 116, 10 καὶ 283, 17. ἐν δὲ τῇ λαμπρῇ τοῦ 20
 Ἀμστελδάμου ἐκδόσει 1706 ἀναγινώσκεται ἐν μὲν Β', 193 'πτέρνα', ἐν
 δὲ Σ', 52 'πέρναι', ἐνθα καὶ αἱ ὑποσημειώσεις αἴδε· 'πτέρναι] πέρναι, ita
 est in C. A. ex correctione. at C. V. exhibet clare, πέρναι, Kühn.
 || πτέρναι] Ms. αἱ πέρναι, quod bene nota. sordet mihi sane jam
 vulgatum πτέρναι prae illo. vid. Athen. lib. XIV, <p. 657^ο>. 25
 Jung. || πτέρναι] πέρναι uti Mssti habent et infra est reposui'.
 τὰς αὐτὰς δὲ γραφὰς παρεδέξατο καὶ τῶν αὐτῶν μέμνηται σημειώσεων
 καὶ Γουλιέλμος Δινδόρφιος ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐκδόσει 1824. ἐκ τῶν σημει-

ώσεων δὲ Joachimi Kühnii καὶ Gothofredi Jungermanni καὶ τοῦ
ἐκδότου Jo. Henrici Lederlini ἐξάγεται ὅτι οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐρευνη-
θέντες κώδικες εἶχον ἐν μὲν B,193 'πτέρνα' (οὐδὲν γὰρ ἐνταῦθα
σημειοῦται), ἐν δὲ Σ',52 'πέρναι'· ἡ δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου προτεινομένη
διόρθωσις 'et infra est reposui', ἐνθα ἐκ παραδρομῆς ἴσως 'infra' δ
ἀντὶ 'supra' κεῖται, βεβαίως εἰς τὸ ἐν B',193 'πτέρνα' ἀναφέρεται·
οὐδὲν γὰρ ἕτερον χωρίον ὑπάρχει, ὃ 'πέρναι' διορθώσασθαι οἷόν τ' ἂν
εἴη. τὴν βελτίωσιν 'πέρνα' ἐν B,193 προὔτεινε καὶ ὁ Jo. Gottlob
Schneider ἐν Catonis de re rustica 1794, t. I, pars II, p. 214
'καὶ σκελὶς ἡ νῦν καλουμένη πτέρνα ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, ubi corrigo 10
πέρνα. ubi contraria ratione inepta est versio, quae πτέρναν
calcaneum interpretatur', ψέγων οὕτω τὴν μετάφρασιν Rudolphi
Gualteri, Bas. 1541, σ. 116,27 'et σκελὶς, quae hodie calca-
neum à comicis dicitur'. τέλος Βέκκερος ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐκδόσει
1846 εἰσήγαγεν εἰς τὸ κείμενον τὸ 'πέρνα', σημειωσάμενος ἅμα 'πτέρνα 15
ante Schneiderum Saxonem'. καὶ ταῦτα μὲν αἱ ἐκδόσεις· οἱ δὲ
παρίσιοι κώδικες, ὧν ὁ μὲν 2647 τοῦ ιγ' αἰῶνος, οἱ δ' ἄλλοι τοῦ ιε',
ἔχουσι τάσδε τὰς γραφάς· ἐν μὲν Σ',52 'πέρναι' 2646,154^α13 'Ελλ.
'Αναπλ. 209,96^α27: 'πτέρναι' 2647,67^β1 2648,85^β22 2649,84^α2
2670,282^β15 2671,105^β15· ἐν δὲ B',193 'πτέρνα' 2646,76^α17 2670, 20
93^α7: ἐλ 2647,33^β21 2648,44^β16 2649,43^α5 2671,55^β17 'Ελλ.
'Αναπλ. 209,46^β28, ἐλλειπούσης τῆς ἐν B',193 φράσεως 'καὶ κωλικὸν
-ἄπουν'. 'Αετίου δ' οἱ κώδικες πάντες, ὡς ὁρᾷς ἐν 112,1^α, πλὴν τοῦ
M, ἐνθα 'στέρνης', φέρουσιν ἀνεξαίρετως 'πτέρνης', καθάπερ καὶ ὁ
E 292^β25 καὶ O 265^α30, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Π 83^β3, οὗ τὴν παραβολὴν 23
τοῦ χωρίου τούτου καὶ τὸ πανομοιότυπον ὀφείλω τῇ εὐμενεῖ συνδρομῇ
τοῦ ἐν τῇ α. β. βιβλιοθήκῃ Βιέννης βιβλιοθηκαρίου Alfred Göldin
von Tiefenau, πρὸς δὲ καὶ οἱ ἐν 'Ενεσίᾳ 290,135^β καὶ 291,315^β κατὰ

τὴν τοῦ ὁμοεθνοῦς Κ. Σάθα παραβολήν, ὃς λίαν προθύμως τὴν ἐμὴν ἐξεπλήρωσε παράκλησιν· οὐ μόνον δ' ἐν τῷ IB' βιβλίῳ ἀλλὰ καὶ ἐν IE', ιε' (ζε', ζς' Δ, ις' Ἑλλ. Ἀναπλ. 632) ἀπαντᾷ ἐπτάκις 'πτέρνης' μὲν ἐν Ἑλλ. Ἀναπλ. 632, 206^β10.20.207^α, 10.11 Δ 339^β3 (δς). 353^α30. 33.34.35.43.44 Z 479^β7.11.13 (δς). 14.22.23 Δ 306^β10.13.14 5 (δς). 15.20.21 M 276^β31^α.32.33.34 (δς). 38^α.38 O 508^β9.13.15. 16.17.26.27 2197, 137^α28.137^β4.5.6.7, 'πέρνης' δ' ἐν Ἑλλ. Ἀναπλ. 632, 163^β29.206^β, 17.22.24· καὶ δὴ μόνον ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ κώδικι 632, ὃν καὶ θάσιν ἐθέμην τῆς ἐκδόσεως τοῦ II' - Ις' βιβλίου, αἰῶνος ια', ὑπάρχει ἐν IE', ις' τετράκις μὲν 'πέρνης', τετράκις δὲ 'πτέρνης'. 10 Παύλου δὲ τοῦ Αἰγινήτου αἱ τ' ἐκδόσεις καὶ οἱ παρίσιοι κώδικες ἔχουσιν ἐν Γ', οη' 'πέρνης' 2205, 175^β8 2206, 134^αβ, 20 2207, 104^β16 2208, 145^α28 2217, 115^β, 8 2292, 152^β27· 'πτέρνης' δὲ τρίς μόνον ἐν 2210, 348^β14. ἐκ τῶν ἄνω παρατεθεισῶν ἄρα γραφῶν τῶν χειρογράφων καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς παραλλαγαῖς 112, 1^α σεσημειωμένων φανερόν ἐστι πέρνα 13 τε καὶ πτέρνα ἐπ' ἴσης συχνῶς ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῇ σημασίᾳ χοιρομηρίου· ὁμως δ' ὡς ἔφθημεν εἰπόντες πέρνα κυρίως ἐστὶ τὸ παρὰ τοῖς πεζοῖς εὐχρηστον, πτέρνα δ' ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τὸ πρῶτον εἰσαχθὲν ἐγενικεύθη, ὡς φαίνεται, παρὰ τοῖς μετέπειτα ἢ χρῆσις αὐτοῦ, ὥστε μικροῦ δεῖν ἐξωστράκιζε τὴν κυρίαν λέξιν πέρναν. προσέβην δ' εἰς τὴν βελτίωσιν 20 'πέρνης' ἀντὶ 'πτέρνης' ἐνταῦθα παρὰ τὸ κύρος τοσοῦτων κωδικῶν διὰ τε τὰ ἤδη εἰρημένα καὶ διότι ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ἐν τῷ πίνακι τοῦ Α ἐν 5, 15 κεῖται 'πέρνης' καὶ διότι καὶ ἐν Ἑλλ. Ἀναπλ. 632 τετράκις ἀπαντᾷ 'πέρνης' παρ' Ἀετίῳ, πρὸς δὲ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ παρὰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἱατροῖς εὔρηται 'πέρνης'· τὴν βελτίωσιν δὲ 25 ταύτην ἐπαινοῦσι πάντες οἱ σοφοὶ συνεργάται.

112, 14 Ἀφρὸν νίτρου] Οὕτω γραπτέον, δοκῶ μοι, ἀντὶ τῆς τῶν χειρογράφων γραφῆς 'ἀφρόνιτρον', ὡς ἔκ τε τοῦ ἐν 112, 15 'ὁ ἀφρὸς τοῦ νίτρου'

φανερὸν καὶ ἐξ Ὁρειθασίου IV, 593, 13, ἐν τῇ αὐτῇ συνταγῇ 'Νίτρου ἀφρὸν' γράφοντος· νίτρου δ' ἀφρὸς διαφέρει ἀφρονίτρου κατὰ Γαληνὸν XII, 212. XI, 696. X, 569, 9.

- 115,6 α πάντα, φησίν, - τέλειον »] Ἐκ τε τῶν ἡγουμένων 111,4 καὶ ἐπομένων 115,10 εἴη ἂν εἰκάζσαι ὡς Φιλαργίου ταῦτα τὰ ῥήματα καὶ δὴ ἐκ 5 τούτου Ἀέτιος τὰ ἐν τῷ ξς' κεφαλαίῳ ἡρύσατο ἢ τοῦλάχιστον τὸ διὰ τῆς βεττονίκης καθαρτικόν.
- 117,7 ὡς μὴ πλακωθῆναι] 'ne in latas crustulas abeant' C, 752, 13.
- 117,21 τε οὖν] Τὴν ὑπ' ἐμοῦ προταθεῖσαν βελτίωσιν 'γε οὖν' ἐπαινεῖ καὶ ὁ σοφὸς Müller· ὅρα δὲ 77,20. 82,16. 4',23. 10
- 118,4 ἡνίκα μὲν] Τὸ ἐπόμενον 'τηνικαῦτα' τὰ μάλιστα προτιμοτέραν τὴν γραφὴν ταύτην τοῦ Δ ἀποφαίνει, εἰ καὶ ὁ 'μὲν' ἀνανταπόδοτός ἐστιν ὡς ἐν 61,13. 119,9, πα',22, οὗ ἡ ἀνταπόδοσις τοιαύδε τις ἂν ἦν 'ἡνίκα δὲ θεραπεύειν, ἔλαττον'· ἴσως ὁμῶς καὶ ἐν τοῖς τρισὶ τούτοις χωρίοις ὁ 'μὲν' ἀντὶ τοῦ 'μὴν' κεῖται. πάντως δύσκολον καὶ ἐφθαρμένον τὸ χωρίον τοῦτο, 13 ὡς ἐκ τῶν παραλλαγῶν 118,4^π φανερόν· εἰ δέ τις ἐπὶ τὴν τῶν βελτιώσεων ὁδὸν τράποιτο, πολλοὶ συνδυασμοὶ πιθανῶς ἂν εἶχον, οἷον 'ἡνίκα [μὲν]', ὁ Müller προτιμᾷ, 'ἡνίκα μὴν, ἡνίκ' ἐμὲ, ἡνίκ' ἀμῆ, ἡνίκ' ἀν-χρῆ', οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 'ὡς ἦν κάμει [τὸ] προφυλάττεσθαι-χρῆ' FEZ, 'ἦν ἐμὲ προφυλάττεσθαι-χρῆ' NEO. Κορνάριος δὲ ὧδε μεταφράζει C, 752, 39 20 'quod quando quidem praeservare aliquem a podagrico malo velimus'.
- 119,9 χρῆσθαι-τὸ πάχος] Ὁ νοῦς ὧδε χρῆσθαι τε τῷ φαρμάκῳ τούτῳ καὶ ἄμα μαλάττεσθαι-τὸ πάχος· ὁμῶς δὲ τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου μᾶλλον ἤρμοζε 'χεῖσθαι', ὁ καὶ Müller ἐπαινεῖ, τοῦτ' ἔστιν ὑγρότερον 25 ποιεῖσθαι τὸ πάχος τοῖς μαλακτικοῖς· συχνῶς δὲ Γαληνὸς ἐπὶ τῇ σημασίᾳ ταύτῃ χρῆται τῷ χεῖσθαι καὶ χύσις, οἷον XIII, 946, 6. 947, 2. 4. 948, 3. 'χεῖσθαι' δ' ὡς φαίνεται ὑπῆρχεν ἐν τῷ τοῦ Κορνάρου κώδικι, ὡς

- ἐκ τῆς μεταφράσεως 'humectare' εἰκάσαι οἶόν τ' ἂν εἴη C, 753, 7.
- 121, 18 δυναμένῳ] Τὴν βελτίωσιν ταύτην πάντως ἀναγκαίαν εἶναι ἡγοῦμαι, ὁμογνωμονοῦντός μοι καὶ τοῦ Müller· ὁ γὰρ ἥλιος συνεργεῖ τῇ θερμασίᾳ καὶ τὰ θηρία. μόνον ἴσως τὸ τοῦ Δ 'δυνάμενον' παρέχει ἔννοiάν τινα, ἀλλὰ πάνυ βεβιασμένως, ὃ ἐστὶ 'τὸ ἐν ἡλίῳ ποιεῖσθαι τὰς βρώσεις τῶν θηρίων δυνάμενον συνεργεῖν τῇ θερμασίᾳ'.
- 123, 18 ἄνιε] 'Ἀντὶ τοῦ 'ἀνίει', οὕτω καὶ 11, 16 'ἐνιε' ἀντὶ 'ἐνίει'. σημειώ-
σον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ βαρυτόνου θέματος 'ἀνίω, ἐνίω' ἡ προστακτικὴ συνθήκως ἀπαντᾷ, πρὸς δὲ 104, 13^π 'ἀνέων' καὶ 29, 4 'ἀνέσας', ἃ σχεῖν βεβαίως ἔχει πρὸς τὸ παρ' Ἡροδότῳ 'ἀνέονται' ἐκ τοῦ ἀνέω, καὶ τὰ 10 παρ' Ὀμήρῳ Φ, 537 'ἄνεσαν', Ξ, 209 'ἀνέσαιμι, Ν, 657 'ἀνέσαντες'.
- 124, 3 τὸ δὲ ἡμέτερον - 7 κοχλιάριον α'] Ταῦτα ἴσως ἐκ τῆς ὥας ἐν τῷ κειμένῳ παρεισήχθησαν· αὐτὴ γὰρ αὕτη ἡ διὰ τῶν καρκίνων ἀντιδο-
τος, ὥς ἐν 124, 12 εἴρηται, ἔνεστιν ἐν τῷ ἔκτῳ λόγῳ 'Λετίου κεφα-
λαίῳ κδ', 107^α, 52, ὥστ' ἀνάρμοστον ἂν ἦν μετὰ τὴν ἐκ νέου ἀναγραφὴν 15
ἐνταῦθα τῆς διὰ τῶν καρκίνων ἀντιδότου συνεπαγαγεῖν 'Γράφω δέ σοι
- ἔκτῳ'. ἀλλὰ πιθανώτερον δοκεῖ μοι Φιλαργίου εἶναι ταῦτα, ἡ δ' ἀληθὴς
αὐτῶν θέσις ἤδε 124, 12 'ἔκτῳ. τὸ δὲ ἡμέτερον - κοχλιάριον α'. προσ-
έβαλον δὲ' κτλ.· καλεῖ δὲ τοῦτο τὸ φάρμακον 'ἡμέτερον' ὁ Φιλάρ-
γιος, εἰ καὶ οὐκ ἀνήκει αὐτῷ, ὅτι τῇ σκευασίᾳ προσέβαλε 20
'καὶ πετροσελίνου < ἡ >'.
- 123, διὰ πεντεκαίδεκα ἐτών] Τοῦτο συντακτικῶς μὲν οὐδὲν κωλύει ὥς
χρονικὸν προσδιορισμὸν τοῦ 'χρησαμένουσ' ἐκλαβεῖν, ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς
ἔχει κατὰ τὸν νοῦν· ῥητῶς γὰρ 'Λετίῳ μικρὸν κατωτέρω προσδιώρι-
σται ἐπὶ ἔν μόνον ἔτος χρῆσθαι τῇ ἀντιδότῳ 125, 6. εἰκότως ἄρα τὸ 23
χωρίον ὥδε συμπληρωτέον· 'ὥς τινας, διὰ πεντεκαίδεκα ἐτών < ποδα-
γρικοὺς ὄντας ἢ ποδαγριῶντας >, χρησαμένους' κτλ.
- 126, 4 Δοάρων] Τὰ Δόαρα, ἔδρα ἐπισκοπικὴ τῆς δευτέρας Καππαδοκίας,

κώμη ἐστὶ κατὰ Μέγαν Βασιλειον 'Επιστ. σλα', σλθ', Πατρολ. 32,861. 892. τὸ δ' ἐθνικὸν δοαρεῖς ἂν ἐλέγετο, εἰ ὀρθῶς ἔχοι τὸ 'Δοαρῶν' παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ ἐν λόγῳ ΙΓ', Πατρολ. 35,852. ἐπίσκοποι δὲ Δοά-
ρων τέσσαρες κυρίως ὀνομάζονται, εἰς μὲν Γεώργιος ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἕτερος δ' Εὐλάλιος ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τὸ 5
373, ἄλλος δ' ὑπογράφεται ἐν τῇ ἕκτῃ οἰκουμενικῇ συνόδῳ 'Θεόδωρος ἐλαίῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Δοάρων τῆς δευτέρας Καππαδοκίας' καὶ ἄλλος ἐν τῇ ἐβδόμῃ 'Βαρδάνης ἐπίσκοπος Δοάρων'. ὅρα καὶ Oriens christianus Michaelis Le Quien I,417, ἐνθα εἴρηται ὅτι ἡ κώμη Δόαρα καλεῖται καὶ Δόαλα καὶ 'Ρεγεδόαρα. ἐσφαλμένως ἄρα ἐν 10
Θησαυρῷ κεῖται 'Δόαρος, ὁ, Doarus, ἐπίσκοπος', καθάπερ καὶ παρὰ Κορνάρῳ C, 756,6 'Doari Episcopi' ἀντὶ Doarorum episcopi.

128,6 τὸ μέγα - 10 <χρῶ>] Τὸ μέγα τοῦτο ξηρίον, οὕτω πιθανῶς ὑπ' Ἀετίου κληθέν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐξ ὧν συνέστηκεν εἰδῶν, δυοῖν δεόντοις πεντήκοντα, ἀναγέγραπται ἐκτενῶς ὑπ' Ἀλεξάνδρου Τραλ- 13
λιανοῦ τῇδε τῇ ἐπιγραφῇ II,543· 'Σμῆγμα ἦτοι πάσμα καλόν· καλοῦσι δ' αὐτό τινες ἰνδόν, ἄλλοι δὲ ἀσκληπιόν·' πρὸς δὲ ὑπὸ Παύλου Ζ', ιγ', 276,48 'Σμῆγμα ξηρὸν ὁ ἀσκληπιὸς' καὶ ὑπὸ Νικολάου XVIII,1, ὃ ἐστὶ κωδιξ 2243, Ξ, οα', φ. 419· 'Ξηρίον σμῆγμα ὁ λεγόμενος ἀσκληπιός', καθ' οὓς δέκα ἐκ τῶν φαρμάκων Ἀλέξανδρος προσέθετο. ὅλως ἄρα ἕτερον 20
ῥύμμα τυγχάνει ὅν τὸ ἐν στίχῳ 8-10 'Σιδήρου-κόστου', ὃ ἐκ τεσσάρων μόνον συνίσταται εἰδῶν, καὶ δὴ οὐκ ὀρθῶς Κορνάριος τοῦτο ὡς τὸ μέγα ξηρίον ὑπολαμβάνει C,757,5, τοῦθ' ὅπερ καὶ μόνον ἐκ τῆς λέξεως 'μέγα' κατάδηλον· ὅπως δὲ ποτ' ἂν ᾖ, ἡ διάφορος ἐν τοῖς διαφόροις χειρογρά-
φοις διάταξις τοῦ κειμένου ἀπὸ στίχου 5-10, ὡς ἐκ τῶν παραλλαγῶν 25
φανερὸν, σαφῶς δείκνυσιν ὅτι ἐφθαρμένον τὸ χωρίον τυγχάνει καὶ ἱατρικάς δεῖται, ἦν τό γ' ἐπ' ἐμοὶ ὡς οἶόν τε ἡπίως ἐπὶ ἡνεγκον προσθεῖς
'<Ἄλλο>' μὲν ἐν στίχῳ 8, '<χρῶ>' δ' ἐν στίχῳ 10.

128,12 λίθου ἄσσιου] Κατὰ τὴν καθόλου ἐπικρατοῦσαν παρὰ τοῖς φιλολόγοις ὀρθογραφίαν, ἣν Σαλμάσιος πρῶτος εἰσηγγήσατο, καὶ τὴν σύμφωνον τῶν σοφῶν συνεργατῶν γνώμην παρεδεξάμεν 'ἄσσιου' ὁμοτίμως πανταχοῦ 128,12^π. ὁμως δὲ ζητητέον διὰ τί τάχα ἀπειράκις παρὰ τε Γαληνῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἱατροῖς οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν πᾶσι συμφώνως τοῖς ἱατρικοῖς 3 χειρογράφοις πλὴν σπανιωτάτων ἐξαίρεσεων ἀναγινώσκεται λίθος ἄσιος. μὴ τυχὸν τό τ' ἄσιος καὶ τὸ ἄσιος ἐπ' ἴσης ὀρθῶς ἔχωσιν; φέρ' ἴδωμεν. Ἀσσὸς ἢ Ἄσσιος ἢ Ἄσσον ἐν τῷ Ἀδραμυττηνῷ κόλπῳ Τρωάδος ἢ Μυσίας καὶ δὴ τῆς ἰδίως Ἀσίας ἐστὶ πόλις, ἣν πάλαι μὲν οἱ λέλεγες κατεῖχον, ὕστερον δ' οἱ ἐμοὶ συμπολιταὶ μιτυληναῖοι ἰδίως δ' οἱ μηθυ- 10 μναῖοι ἀπόκησαν Στράβ. ΙΓ', σ. 610. Στέφ. Βυζ. Πτολ. Ε', β', 4. ἐν Ἀσσῷ μὲν οὖν ὅτι ὄντως γίνεται ὁ σαρχοφάγος καλούμενος λίθος ἀναμφισβήτητον Γαλ. XII, 202. Στέφ. Βυζ. Πλίν. 36, 27, καὶ δὴ ὅπου ἂν λίθος ἄσιος ἀπαντᾷ ἐν τοῖς κώδιξιν ὅτι ὀρθῶς πάνυ εἴρηται οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων· εἰ δ' ὁ αὐτὸς καὶ λίθος ἄσιος, ὡς αἶε που ἐν τοῖς ἱατρικοῖς 15 κώδιξιν, ὀρθῶς εἰρησθαι δύναται, ἰδοὺ τὸ ζήτημα. ὡς πιθανώτατα γὰρ δοκεῖ μοι ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ἧς πόλις ἐστὶν ἡ Ἀσσός, λίθος ἄσιος ὠνομάσθαι· ὥσπερ γὰρ Γεδρωσία γεδρώσιος, Ἐπικηψησιὰ ἐπικηψήσιος, Θηρασία θηράσιος, Κισσία κίσσιος, Μυσία μύσιος, Παρρασία παρράσιος, Ῥοδανουσία ῥοδανούσιος; οὕτω καὶ Ἀσία ἄσιος, ὃ ἐστὶν ἄσιανδὸς ἀσιατικός· ὥσπερ 20 δ' αὖθις αὖ καὶ νῦν ἔτι προᾶγμά τι τοῦ Παρισίου φέρ' εἰπεῖν ἐπ' ἴσης ὀρθῶς λέγεται παρισιανὸν καὶ γαλλικόν, οὕτως ἐπ' ἴσης ὀρθῶς λέγοιτ' ἂν λίθος ἄσιος καὶ λίθος ἄσιος ἢ ἀσιανδὸς ἢ ἀσιατικὸς τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ οὐ μόνον ἐν Ἀσσῷ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πέριξ καὶ ἐν Λυκίᾳ καὶ ἐν τοῖς πρὸς 25 ἔω ὁ σαρχοφάγος γίγνεται λίθος Πλίν. 2, 98, 1. 36, 27. ὥσπερ δὲ καὶ 25 νῦν ἐπικρατεῖ ἐν πολλοῖς τὸ τῆς ἐπικρατείας ὄνομα οἷον γαλλικὸν χῶμα, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, δοκῶ μοι, ἐπεκράτησε τὸ λίθος ἄσιος, ὃ ἐστὶν ἀσιανδός, καθάπερ καὶ λέσβιος οἶνος ἐλέγετο ἀπὸ τοῦ τῆς νήσου πάσης

ονόματος, καίπερ ἐν 'Ερεσῶ ἢ Μηθύμνῃ ἢ Μιτυλήνῃ γεννώμενος Γαλ.
 XIV, 28. καὶ τὸ μὲν ἄσσιος ἐπ' ὀλιγίστων (Διογ. Λαερτ. Ζ', ε', 3) καὶ δὴ
 ἐφ' ἐνὸς τοῦ Γαληνοῦ χωρίου κυρίως εἰπεῖν στηρίζεται, τὸ δ' ἄσιος ἐπὶ
 μυρίων. Γαληνὸς μὲν γάρ φησι XII, 202 « Περὶ ἁσίου. "Ἔστι δὲ καὶ
 ἄλλος λίθος ἐν 'Ασπῶ γεννώμενος, ὃν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καλοῦσιν ὁ
 ἄσσιον - καλοῦσι μὲν οὖν τὸ φάρμακον τοῦτο πέτρας ἁσίας ἄνθος - τουτὶ
 τὸ τῆς ἁσίας πέτρας ἄνθος »· οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει Βασιλείας 1538,
 II, 122. οἱ δ' ἐν Παρισίῳ τρεῖς κώδικες ὁ μὲν 2157, 172^a 17 τὰς αὐτὰς
 ἀκριβῶς ἔχει γραφάς, ὁ δὲ 2159, 190^b 17 'περὶ ἁσίου', ὁ δὲ 2170, 193^b 1
 'ἁσίον' καὶ 193^b 6 'οὐσίας'. ὡς ὁρᾷ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Περὶ ἁσίου κεφα- 10
 λαίῳ σύγχυσις καὶ ἀντίφασις τελεία ἐπικρατεῖ, ὃ ἐστὶ τοῦτο μὲν 'ἁσίου
 - ἁσίον', ἐφ' ὧν κυρίως ἡ γραφὴ ἁσσιος στηρίζεται, τοῦτο δὲ 'ἁσίας,
 - ἁσίας'. τῶν δ' αὖ δύο πρώτων τὸ μὲν 'ἁσίου' τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ
 ὑπὸ τῆς τοῦ 2159 γραφῆς 'ἁσίου', τὸ δ' 'ἁσίον' ἀμφισβητεῖται καὶ
 τοῦτο ἐκ τῆς τοῦ 2170 γραφῆς 'ἁσίον', ὃ βεβαίως τό γ' ἐπ' ἐμοὶ δείκνυ- 15
 σιν ὅτι ὑπῆρξαν ἢ ὑπάρχουσιν ἔτι κώδικες γράφοντες 'ἁσίον'. ἔτι δὲ
 μᾶλλον ἐν ἀμφιβόλῳ τίθεται τὸ ἁσσιος ἐκ τῶν Γαληνῶ εἰρημένων ἐν
 XII, 194, 5, ἔνθα σπουδάζων φιλολογεῖ, « 'Ἀσίαν οὖν πέτραν ὀνομάζουσιν,
 οὐκ ἁσίον πέτρον, τὸν λίθον ἁσίον· οὕτως δὲ καὶ ἁσίας πέτρας ἄνθος »· πρὸς
 δ' ἐκ τοῦ ἐν XIII, 938, 17 'ἄλλη ἁσιανὴ τοῦ Νεαπολίτου', ὃ ἐστὶ σκευασία 20
 ὑπ' Ἀσκληπιάδου 'ἁσιανὴ' καλουμένη διὰ τὸ κυρίως ἐκ λίθου ἁσίου
 ἄνθος ἐσκευάσθαι, καθάπερ καὶ ἑτέρα ἀμέσως πρὸ αὐτῆς ἐπιγέγραπται
 'ἄλλη ἢ διὰ τοῦ ἁσίου'. καθόλου δ' εἰπεῖν ἀεὶ μὲν παρὰ Γαληνῶ ἁσιος
 ἀπαντᾷ πλὴν τοῦ ἡδὴ εἰρημένου χωρίου· ὅπου δὲ παρὰ Διοσκορίδῃ τε
 E', ρμα', I, 808, σημ. 71 καὶ παρ' Ὁρειθασίῳ II, 577, 4. V, 80, 6 καὶ παρ' ἄλ- 25
 λοις εὔρηται ἁσσιος, τοῦτο ἀεὶ που ἐκ βελτιώσεως πηγάζει, καθάπερ
 καὶ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ ἐν Τραγωδοποδᾶγρῳ 162 'ἄλευρα κυάμων, ἄνθος
 ἁσίου λίθου' διορθοῦται 'ἁσίου' ἐν τῇ ἐκδόσει Jacobitz καὶ ἄλλα ἐν

ἄλλοις· τοῦ δὲ Νικολάου Μυρψοῦ ὁ μὲν κῶδιξ 2238 φέρει 'άσιου' ἀεί, ὁ δὲ 2243 ἀεί που 'άσσίου', ὃς ὅμως συχνοῦς εἶωθε τὸ σ διπλασιάζειν καὶ ἔνθ' οὐ δεῖ οἷον πᾶσσα κτλ. οὐκ ἄσκοπον δ' ἡγοῦμαι καὶ ἐξ ἄλλων συγγραφέων παραθέσθαι ὅ τι σχέσιν πως ἔχει πρὸς τὸ προκειμένον· Θεόφραστος μὲν φησιν ἐν μὲν τῷ Περὶ πυρὸς ἀπ. 3,46 « ὁ δ' ἐν* κύκλῳ » ('*Ἄσφ correxit Turnebus' Schneider IV,622*) λίθος ἐξ οὗ τὰς σο-
 ροὺς ποιοῦσι καὶ ὅπου ἄλλοθι τοιοῦτος, ἀφανίζει πάντα καὶ ἐν ἑαυτῷ τέφραν ποιεῖ », ἔνθ' ἀναμφισβητήτως περὶ τοῦ σαρκοφάγου πρόκειται λίθου· ἐν δὲ τῷ Περὶ λίθων, περὶ τῶν ἐν τοῖς γεωφανέσι μεταλλευτῶν προκειμένου, φησὶν ἀπ. II,61 « ἐξ ὧν τὰς μὲν μαλάττοντες, τὰς δὲ τή-
 κοντες καὶ τρίβοντες συντιθέασι τὰς λίθους τὰς ἐκ τῆς Ἀσίας ταύτας ἀγομένας ». Στράβων δὲ II', σ. 610 « Ἔστι λίθος περὶ τὰ Ἀνδαιρα, ὃς καίόμενος σιδήρος γίνεται· εἴτα μετὰ γῆς τινος καμινευθεὶς ἀποστάζει ψευδάργυρον ἢ προσλαβοῦσα χαλκὸν τὸ καλούμενον γίνεται κρᾶμα, ὃ
 τινες ὀρείχαλκον καλοῦσι· γίνεται δὲ ψευδάργυρος καὶ περὶ τὸν Τρωῶλον. 13
 ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ χωρία, ἃ οἱ Λέλεγες κατεῖχον· ὡς δ' αὐτῶς καὶ τὰ περὶ Ἄσσον ». Στέφανος δὲ Βυζάντιος ἐν λέξει Ἄσσος φησὶν « Ἀλέξανδρος δ' ὁ Κορνήλιος ἐν τῷ Περὶ τῶν παρ' Ἀλκμᾶν τοπικῶς ἱστορημένων, Μιτυληναίων ἄποικον ἐν τῇ Μυσίᾳ φησὶν Ἄσσον, ὅπου ὁ σαρκοφάγος
 γίνεταί λίθος »· ἐν δὲ λέξει Ἄσος λέγει « Ἄσος πολίχινιον Κρήτης, ὁ 20
 πολίτης ἄσιος », ὃ οὐδεμίαν ἔσχε ῥοπήν πρὸς τὴν γραφὴν λίθος ἄσιος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἄνω παρατεθέντος γαληνείου χωρίου. Κέλσος δὲ τὴν τοῦ
 σαρκοφάγου λίθου πρὸς ἀρθρῖτιν ἱαματικὴν δύναμιν λέγων ἐπάγει IV,24,
 Nisard σ. 120 « Ex quo in Asia lapidi asio grátia est », ἔνθα
 'assio' ἐβελτιώθη ἐν τῇ ἐκδόσει Teubner IV,31. σ. 158. Πλίνιος δὲ 23
 φησι 36,27 « In Asso Troadis sarcophagus lapis fissili vena
 scinditur.— Ejus generis et in Lycia saxa sunt, et in Oriente,
 — 36,28,1 Assius gustu salsus podagras lenit ». 2,98,1 « At

circa Asson Troadis lapis nascitur, quo consumuntur omnia corpora : sarcophagus vocatur »· πρβ. 28,27,4. 28,37,5. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· πρὶν δ' εἰς περαιτέρω προβῆναι μυρίας διορθώσεις, δευτέρας, δοκῶ μοι, δεῖται σκέψεως τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τῶν φιλολο- γούντων· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ πάντα τὰ σχετικὰ παρεθέμην χωρία.

128,14 σχοίνου ἄνθους] Ἐν ἱατρικῇ χρήσει ὑπάρχει ἡ σχίνος τὸ νῦν μαστι-
χόδενδρον καλούμενον, ῥωμαῖστὶ δὲ lentiscus, καὶ ἡ σχοίνος ῥωμαῖστὶ
juncus· ἀμφοτέρω δὲ τὰ φάρμακα ἐν ἅπασιν τοῖς ἑαυτῶν μορίοις ἐστὶ
στυπτικὰ καὶ δὴ τῆς αὐτῆς που δυνάμεως καὶ χρήσεως. ὡς εἰκὸς ἄρα
ἐν τοῖς κώδιξιν αἰεὶ που ἐναλλάσσουσιν ἀλλήλοις ὡς ἐν 71,19^π. 95,5^π. 10
128,14^π. καὶ ὅπου μὲν ἐν τισὶ κώδιξιν ἀπαντᾷ ἀπλῶς σχίνος, σχοῖνος
δ' ἐν ἄλλοις, ἀδύνατα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰπεῖν πότερόν ἐστι τὸ γνήσιον·
ἀμφοτέρα γὰρ ὀρθῶς ἔχουσιν ἱατρικῶς. ὅπου δὲ προσδιορισμὸς τις συμ-
παρομαρτεῖ, ὃ καὶ πολλῶ συνηθέστερον, εὐχερὲς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν ἐστι
τὴν γνησίαν ἀποκαταστήσαι γραφὴν· τῆς μὲν γὰρ σχίνου ἱατρικῶς εὖ- 15
χρηστα ῥίζαι τε καὶ κλάδοι καὶ ἀκρεμόνες καὶ βλαστοὶ καὶ φύλλα καὶ
καρπὸς καὶ φλοιός, ἔτι δὲ καὶ σχινίνη ῥητίνη ἢ μαστίχη καὶ σχινέλαιον
ἢ σχίνινον ἢ μαστίχινον ἔλαιον καὶ σχίνινος οἶνος Διοσκ. Α', πθ', 4', ν'.
Ε', λη'. Γαλ. XII, 135. 143. 68. XI, 871, τῆς δ' αὖ σχοίνου γίνεται
χρήσις τοῦ ἄνθους καὶ τῶν καλάρμων καὶ τῆς ῥίζης Διοσκ. Α', ις'. 20
κατὰ ταῦτα ἄρα γραπτέον μὲν αἰεὶ σχοίνου ἄνθος ἢ σχοίνινον ἄνθος
ὡς ἐν 95,5. 128,14, οὕτω δὲ πάντως διορθωτέον καὶ τὸ παρὰ Γαληνῶ
XII, 136, 8 καὶ παρ' Ἀετίῳ Α', 22^β, 43 'Σχίνου ἄνθος'· αἰεὶ γὰρ σχοί-
νου ἄνθος ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Γαληνῶ οἶον XIII, 986, 7. 987, 7. 1010, 12.
1011, 6. 1012, 3. 1030, 14. 1043, 9 κτλ.· αἰεὶ δ' ἐπ' ὕψους ὀρθῶς ἔχει 25
'σχοίνου κάλαμοι'. δύο δ' εἰς διφορούμενα, τὸ μὲν σχίνος ἢ σχοῖνος
ἀπλῶς, τὸ δὲ σχίνου ῥίζα ἢ σχοίνου ῥίζα· ἐν γὰρ ἑκατέρῳ ἑκάτερον ὀρ-
θῶς ἂν ἔχοι· ἢ τε γὰρ σχίνου ῥίζα καὶ ἡ σχοίνου ἐν χρήσει εἰσίν· ἐν

τοῖς διαφορουμένοις δὴ τούτοις ἔπομαι ταῖς τοῦ κυρίου κώδικος γραφαῖς. ἐν πάσαις δὲ ταῖς λοιπαῖς περιπτώσεσι γραπτὰ ἄει σχῖνος σχίνινον ὡς ἐν 71,19. παράβαλε καὶ Θεοφράστου Περὶ φυτῶν ἱστορίας I, 1, 2. Δ, 12.

129,4 Τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα θῶθ, φαωφί κτλ., εἰσι κοπτικά, ὡς πάνυ εὐμενῶς Harder ἀνεκοινώσατό μοι, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι τὸ ψιλῶθρον ἔστι τοῦτο αἰγυπτιακῆς ἐστὶ καταγωγῆς. περὶ τῆς ἀκριβοῦς δ' αὐτῶν ἀναλογίας πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς μηνάς ὅρα Ersch und Gruber, Encyclopedie, II Section, 39 Theil, σ. 14. Brinkmeier, Praktisches Handbuch der histor. Chronologie, Berlin 1882, σ. 48. Ideler, Lehrbuch der Chronologie, Berlin 1831, σ. 73. παρατηρητέον 10 δ' ὅτι ὁ μὲν Ideler γράφει, ὡς καὶ τὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα, phaophi, ἐν δὲ τῇ Ἑγκυκλοπαιδεῖα ὁ μὴν ὀκτώβριος ὀνομάζεται paophi, ἑλληνιστὶ ἄρα 'παωφί'. ἐν δὲ τῇ τῶν Ἐπιγραμμάτων βίβλῳ εὐφυῶς πάνυ ἢ πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς μηνάς ἀναλογία πεποιήται, διαφέρει δ' ἐν 15 τισιν ἢ ὀρθογραφία Anth. Pal. Didot, II, σ. 79.

« Μῆνες αἰγυπτίων.

Πρῶτος θῶθ ἐδάη δρεπάνην ἐπὶ βότρυν ἐγείρειν·
 ἰχθυόλοισι φαωφί φέρει πανδήμιον ἄγρην·
 πληϊάδων φαίνουσιν ἀθῦρ τεκμαίρεται ὥρην·
 χοιὰς σπειρομένων σταχύων δείκνυσι γενέθλην·
 τυθὶ δὲ πορφύρεον βουληφόρον εἶμα τιτάνει·
 σημαίνει πλωτῆρσι μεχεῖρ πλόν ἀμφοτελεύειν·
 Ἄρεος ὅπλα φέρειν φαιμένῳ δὲ δείκνυσι μαχηταῖς·
 εἰαρινῶν φαρμουθὶ ῥόδων πρωτάγγελός ἐστι·
 λήϊα δ' αὐανθέντα παχὼν δρεπάνησι φυλάσσει·
 εὐκάρπου δὲ παῦνι προάγγελός ἐστιν ὀπώρης·
 καὶ σταφυλὴν κατέχων εὐάμπελός ἐστιν ἐπηφί·
 καὶ μεσορὶ Νεβλοιο φέρει φυσίζοον ὕδωρ. »

129,19 Παρκακεραμίδου] Ἀγνωστος ὅλως ἱατρός· ὁ μὲν Iwan von Müller φρονεῖ ὅτι τὸ ὄνομα παρηλλαγμένον τυγχάνει ὄν· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν 30 ὄνομα ἑλληνικῶς ἤχsein, ἱατρὸν δὲ τινὰ τῶν μετέπειτα χρόνων γεγενῆσθαι, ὥστ' ἴσως παρείσακτον εἶναι τὸ χωρίον 129,18-130,7, καθόσον μάλιστα ἐν Δ μόνῳ τὸ ποδαγρικὸν τοῦτο εὐρηταί.

B 245^b 1 Ξ 303^a 1 Ο 281^a 1 Ε 95^a 4 Γ 264^a 6

- α' Περὶ ἰσχιᾶδος.
 β' Περὶ ποδάγρας καὶ ἄρθρίτιδος.
 γ' Αἰτίαι καθολικαὶ ποδάγρας.
 δ' Ὅτι ὑγρῶν πλῆθος ἐργάζεται τὸ πᾶθος.
 5 ε' Τίς αἰτία τῶν βρευματιζομένων μορίων.
 ς' Διὰ τί ἐπὶ μὲν τινῶν μέγα τὸ νόσημα, ἐπ' ἄλλων δὲ μικρόν.
 ζ' Διὰ τί πολυχρόνιον ἢ ὀλιγοχρόνιον τὸ νόσημα γίνεταί.
 η' Τίς αἰτία ἀγκυλώσεως.
 θ' Τίς αἰτία πύρων γενέσεως.
 10 ι' Τίς αἰτία τοῦ μὴ ῥαδίως διαλυθῆσθαι ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν τὰς φλεγμονάς.
 ια' Ὅπως χρὴ διαγινώσκειν ἐκ τῶν φλεγμονῶν καὶ τῶν παρεπομένων συμπτωμάτων τὸν λυποῦντα χυμόν.

1 κ Α: Τάδε ἔνεστιν-λόγω ΒΗ: Πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ δωδεκάτου λόγου (βιβλίου Δ) ΓΔΖΑΝ: πίναξ τοῦ δωδεκάτου λόγου Μ: Λόγος ιβ' ΕΟ: Τὸν δωδεκάτον τῆςδε τῆς δέλτου λόγον, ἄρχομαι τὴν σήμερον, χρυστοῦ τῇ χάρι Ε
 2 κ ΕC: α' περὶ ἰσχιᾶδος καὶ περὶ (περὶ ἐλ Ζ) ἰγνύος καὶ (περὶ Ν) σφυροῦ καὶ σκέλους ἀλγοῦντος (ἀρχιγένους ΓΔΑΜΝ, -νου Ζ) Ω 3 β' περὶ τῆς ἰσθρίας ἐοτάνης τῆς καρδαμῆνης καλουμένης καὶ τοῦ δι' αὐτῆς συναπισμοῦ. γ' κηρωτὴ ἰσχιαδικοῖς. δ' περὶ καύσεως. ε' ἐπιμέλεια ἐν τοῖς παροξυσμοῖς. ς' πόματα ἰσχιαδικοῖς. ζ' περὶ τῆς λοιπῆς διαίτης. η' καταπλάσματα ἰσχιαδικά. θ' ἐπιθέματα καὶ μαλάγματα ἰσχιαδικοῖς. ι' αἰσθήματα καὶ ἄκοπα ἰσχιαδικοῖς. ια' καταπαστὰ ἐν βελανιδίῳ ἰσχιαδικοῖς. ιβ' περὶ ποδάγρας Β β', γ' - ξζ' Α: ιδ', ιγ' - οζ' Β. 4 γ', δ' - ις' α', β' - ιδ' Ε ποδάγρας] ἐλ ΒΕ 5 κ ΑΒ: ὑγρὸν πλῆθος Ε: πλῆθος ὑγρῶν (-δν Ζ) Ω 6 μορίων] ἐλ Β 7 ἐπ' ἄλλων δὲ ΒΕ: ἐπὶ δὲ τινῶν ΖΝΕΟ (ἀεϛ): ἐπὶ δὲ τινῶν Ω 8 κ ΑΔΜΗ: γίνεται Ω: ἐλ Β γίνεται τὸ νόσημα Ζ 10 πόρων ΒΕ: τῶν πόρων Α: τῆς τῶν πόρων ΔΖ^β Α: τῆς τῶν πόρων Ω 11 αἰτία πόρων γενέσεως τοῦ μὴ διὰ πυθνεσθαι Ε τὰς] ἐλ ΑΗ 12 φλεγμονάς] ἐλ Α 13 ὅπως δεῖ Ε: πῶς δεῖ Ε δε γινώσκειν Α: γινώσκειν Ε 13-14 ἐκ - λυποῦντα] τὸν πλεονάζοντα ΑΗ 14 τὸν χυμόν τὸν λυποῦντα Ε: χυμὸν τὰς φλεγμονὰς Α

M 201^β 6 Π 69^β 9 Z 347^β 14 Δ 258^α 16

ιβ' Αίματικοῦ χυμοῦ ὄντος τοῦ ἐπιρρέοντος σημεῖα.

ιγ' Χολώδους ρεύματος σημεῖα.

ιδ' Φλεγματώδους ρεύματος σημεῖα.

ιε' Ἀλυκοῦ φλέγματος σημεῖα.

ισ' Μελαγχολικοῦ ρεύματος σημεῖα.

ιζ' Ὀρρωδῶν ρευμάτων σημεῖα.

ιη' Περὶ τῶν ἐξ ἐπιπλοκῆς χυμῶν ρευμάτων.

ιθ' Προφυλακτικὴ δίαίτα καὶ ἐπιμέλεια τῶν ποδαγρικῶν.

κ' Περὶ τῆς τοῦ ἐλαίου καὶ ἁλῶν ἀνατρίψεως ἐπὶ ποδαγρικῶν.

κα' Καθολικὴ μέθοδος θεραπείας ποδαγρικῶν.

κβ' Θεραπεία τῶν ἐπὶ αἵματι καμνόντων.

A 157^β | κγ' Περὶ φλεβοτομίας.

κδ' Ὅτι χρὴ τὰς κυρτουμένας φλέβας ἀφαιρεῖν ἐκ τῶν ρευματιζομένων μορίων ὡς ἐπὶ τῶν κρισῶν <Ρούφου>.

κε' Περὶ διακαύσεως τῶν ἀρθριτικῶν.

κς' Ἐπιμέλεια ἐπὶ τῶν αἵματικῶν ρευμάτων μετὰ τὴν φλεβοτομίαν.

1 χυμοῦ ὄντος τοῦ ἐπιρρέοντος BG: ρεύματος AH: χυμοῦ Q 2 χολώδη
 EO ρεύματος ABEP: χυμοῦ Q 4 φλέγματος] ρεύματος AH 6 κζ'
 B: ἐλ E ὀρρώδους ρεύματος NEO 7 ιη', ιθ'-κε' A: ιε', ις'-κβ'
 E χυμῶν (καὶ A) ρευμάτων ABH: ρευμάτων Q: ἐλ E 8 καὶ ἐπιμελίας
 τῶν ποδαγρικῶν A (οὕτως αἰεὶ τό τε ἄτονον καὶ τὰ εἰς α): ἐλ E
 9 ἀνατρίψεως χυμῶν ρευμάτων καὶ ἐπιμελείας τῶν ποδαγρικῶν ἐπὶ E 10 κα'
 καθολικὴ μέθοδος θεραπείας (τῶν E) ποδαγρικῶν A: κα' περὶ τῆς-ἐπὶ ποδαγρικῶν Z
 (κεφ. κ' δίδε) 11 κ Λ^α M^α O^δ Q: ἐπεματι A: ἐπὶ αἵματος ZNOH: ἐνα^μ E
 13 ρευματιζόντων τόπων AH 14 ὥς] ἐλ A κρισῶν A <Ρούφου>*
 (περὶ τούτου τε καὶ τῶν ὁμοίων ἐν κεφ. κδ', κη', λθ', μ', ν', να',
 νζ', ξβ', ξς' τοῦ πίνακος ὅρα τοὺς τίτλους τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ
 βιβλίου κεφαλαίων περὶ πάντων δὲ ἐφεξῆς τῶν ἐν τῇ κειμένῳ
 ὅπ' ἐμοῦ προστεθέντων ἢ ἀφαιρεθέντων ὅρα κριτικὰς σημειώ-
 σεις) 15 κ ABE: καύσεως Q 16-3,2 κς'-κη'] ἐπιμέλεια ἐπὶ φαρμάκων.
 κγ' E 16 ἐπὶ B: ἐλ Q

- κζ' Περὶ τοῦ διὰ κρόκου φαρμάκου.
 κη' Τροχίσκος ὁ διὰ τῆς ἀκακίας καὶ τῶν ἐλλεβόρων <Φιλα-
 γρίου>.
 κθ' Δίαιτα τῶν ἐπὶ αἱματικῷ ρεύματι καμνόντων.
 5 λ' Θεραπεία ἐπὶ τῶν μὴ καταδεχομένων φλεβοτομεῖσθαι ἢ καθαί-
 ρεσθαι.
 λα' Φάρμακον τὸ διὰ στακτῆς καὶ ἀφρονίτρων ἐξιπωτικόν.
 λβ' Περὶ τῶν ἐπὶ χολώδει ρεύματι καμνόντων.
 λγ' Εὐπόριστα βοηθήματα πρὸς τὰς ζεύσας φλεγμονάς.
 10 λδ' Περὶ τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων.
 λε' Χρίσματα ἐκपुरοῦντα παραλαμβανόμενα μετὰ τὰ ναρκωτικά.
 λς' Φάρμακα καὶ σιτία ἐπὶ τῶν ξανθοχόλων.
 λζ' Θεραπεία τῶν ἐπὶ φλεγματικῷ ρεύματι καμνόντων.
 λη' Φάρμακον τὸ διὰ τοῦ δαφνίνου.
 15 λθ' Φάρμακον τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν <Γαληνοῦ>.
 μ' Φάρμακον τὸ δι' οἶνελαίου <Γαληνοῦ>.
 μα' Θεραπεία τῶν ἐπὶ μελαγχολικῷ ρεύματι καμνόντων.
 μβ' Περὶ τῶν ἐπὶ λεπτῷ ρεύματι καμνόντων.

1-4 κζ' Δίαιτα-καμνόντων. κη' περι-φαρμάκου. κθ' τροχίσκος-ἐλεβόρων Γ
 1-2 κζ' περι-των δυο ελλεβορων Α: ἐλ ΔΖΑΜΝΕΟΠ 2 <Φιλαγρίου>*
 (ὄρα 52,3): περι της μολιβδηνις θυιας Α (ὄρα 53,17^π): ἐλ Ω 4 κθ' Α: κθ' Ε:
 λθ' Β: κζ' Ω δίαιτα] αἰτία Β τὸν Ε: ἀρμόδιος τῶν Π: αρμοδιος τοις Α
 αἱματικοῖς ρεύμασι Ε καμνόντων μετὰ τὴν φλεβοτομίαν Π 5 λ' ΑΓ:
 κς' Ε: μ' Β: κη' Ω ἐπὶ] ἐλ ΝΕΟ κατεχομένων Ε ἤ] μηδὲ ΑΠ
 7-8, 6 (Ἄπὸ λα'-οα' ὁ πίναξ οὗ παρεβλήθη ἐν Ε) 7 κ Α: λα'-
 ἐξιπωτικόν Γ: μχ'-ἐξιποτικὸν Β: ἐλ Ω διὰ ΒΓ: δια της κονιας Α
 8 λβ' ΑΓ: μβ' Β: κθ' Ω χολωδων Α 9-11 κ ΑΒ: λγ' περι-φαρμάκων.
 λδ' εὐπόριστα-φλεγμονάς. λς'-ναρκωτικά. Γ: ἐλ Ω 9 τὰς Β: τὰς μὴ πάνυ
 ΑΓ 11 τὰ ΒΓ: ἐλ Α 12 λς' ΑΓ: μς' Β: λ' Ω ἐπὶ τῶν ξανθοχόλων Β: ἀρμό-
 δια τοῖς ξανθοχόλοις Ω 13 λζ' ΑΓ: μζ' Β: λα' Ω φλεγματικωτερω Α
 14-16 λη' (μη' Β) φάρμακον-οἶνελαίου ΑΒ: ἐλ Ω 14 διὰ Β: απο Α
 17 μχ' Α: λη' Γ: νχ' Β: λβ' Ω 18 μδ' Α: λθ' Γ: νδ' Β: λγ' Ω Περὶ]
 θεραπεία ΕΟ: ἐλ Β

- μγ' Περὶ τῶν ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένων βρουμάτων.
 μδ' Θεραπεία τῶν ἐφ' αἵματι καὶ χολῇ μεμιγμένων διαθέσεων.
 με' Χολῆς τῷ φλέγματι μιγνυμένης θεραπεία.
 μς' Μελαγχολικῶν χυμῶν μιγνυμένων τοῖς ἄλλοις θεραπεία.
 μζ' Θεραπεία τῶν μετὰ τὰς φλεγμονὰς ἐγκαταλιμπανομένων σκλη- 5
 ρῶν ὄγκων.

A 158^a | μη' Τῶν ἀπέπτων ὄγκων θεραπεία.

μθ' Μαλάγματα διάφορα ἐν οἷς τὸ Λευκίου πρὸς ἀγκύλας. καὶ τὸ διὰ
 τῶν τηκτῶν καὶ τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν καὶ ἕτερα πολύχρηστα.

ν' Κοινὰ ποδαγρικῶν καὶ ἀρθριτικῶν φάρμακα <Φιλαγρίου>. 10

νκ' Τὸ διὰ τοῦ οὔρου τοῦ βόρδωνος <Φιλαγρίου>.

νθ' Ἠπιόνη.

νγ' Κηρωταὶ ποδαγρικά.

νδ' Συγχρίσματα καὶ ἄκοπα διάφορα ποδαγρικοῖς, ἀρθριτικοῖς, ἰσχια-
 δικοῖς, παρέτοις, τρομώδεσιν. 15

νε' Γλευκίνου ἐλαίου σκευασία.

νς' Ἄκοπον τὸ διὰ τῆς ἐλάτης.

νζ' Ἄκοπον τὸ διὰ τῆς αἰγείρου <Γαληνοῦ>.

1 μγ' A: μ' Γ: νγ' B: ἐλ Ω περὶ-βρουμάτων BΓ: θεραπεία των πεπλεγμενων
 βρουματων A: ἐλ Ω ἐπιπλεκομένων Γ 2 μδ' A: μκ' Γ: νδ' B: λδ' Ω αἵματος
 καὶ χολῆς Π κη] ἐλ A μεμιγμενου A 3 με' A: μθ' Γ: νε' B: λε' Ω
 Χολῆς τῷ] θεραπεία χολῆς καὶ ΕΟ x AΠ: μεμιγμένης Ω 4 μς' A: μγ'
 Γ: νς' B: λς' Ω μελαγχολικ' χυμοῦ Π x AB: μιγνυμένου Π: μεμι-
 γμένων Ω 5 μζ' A: μδ' Γ: νζ' B: λζ' Ω τῶν] ἐλ B ἐγκαταλημπαν-
 νομενων A ἐγκαταλιμπανόμενον μικρὸν ὄγκων B 7 μη' A: με' Γ: νη' B:
 λη' Ω: ἐλ ΕΟ θεραπεία τῶν ἀπέπτων ὄγκων M 8-5,13 μθ' μαλα-
 γματα-ξδ' χρισματα ποδαγρικά A(B): ἐλ Ω 8 κ* (δρα 80,18.20.21): το
 λευκοῦ A: τῷ λευκοῦ B 8-10 κ* (δρα 81,16.82,7): καὶ το δια των μεταλ-
 λικων καὶ το δια των τικτων-φαρμακα A: ε' φάρμακον τὸ διὰ τοῦ νίτρου καὶ
 τοῦ ἐλαίου B 11 κ* (δρα 87,9.10.88,16): βουρδωνος A: βοῦρδωνος B
 13 κ B: ποδαγρικά πλειστα A 15 κ B (δρα 93,1-2): τρομωδεσιν πλειστα A

νη' "Ελαιον σκμψύχινον .

νθ' "Ακοπον ἄλειμμα τὸ μαρκιᾶτον.

ξ' "Αλειμμα τοῦ ὀρχηστοῦ.

ξά' Πεντάμοιρον.

5 ξβ' Δεκάμοιρον Ὀρειβαίου.

ξγ' Ἔτερα ποικίλα ἀλείμματα. τὸ διὰ τῆς ἀσφοδέλου. τὸ διὰ τῆς τή-
λεως καὶ ἀλθαίας καὶ περιστερεῶνος ὀρθοῦ πρὸς ἀρθριτικούς. τὸ διὰ σκιλ-
λης καὶ ἀγρίου σικύου. ἡ πυξίς ποδαγρική. ἄλειμμα Καστίνου ἀρθριτι-
κοῖς. τὸ διὰ τοῦ κισσοῦ ἄλειμμα. ἄλλο Ἀσκληπιάδου. Ἀνθου γλωρὸν
10 ἄκοπον. ἄλλο ἄκοπον τοῦ αὐτοῦ. ἕτερα ἄκοπα κάλλιστα. ἄκοπον τὸ διὰ
τῶν φρόνων. περὶ τῶν ἐφομένων τῷ ἐλαίῳ ἀλωπέκων καὶ ὑαίνων καὶ
ἐχίνων.

ξδ' Χρίσματα ποδαγρικά.

ξδ' δις Περὶ πωρωμάτων.

15 ξε' Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις πύρων. φάρμακα ἀξιόλογα πρὸς πώ-
ρους, ἐν οἷς καὶ ἡ διὰ πέρνης καὶ τυροῦ.

ξς' Περὶ καθαρτηρίων ποδαγρικοῖς < καὶ ἀρθριτικοῖς > ἀρμοζόντων.
τὸ δι' ἐρμοδακτύλου. ἡ διὰ τῆς βεττονίκης.

ξζ' Ἀντίδοτοι ποδαγρικά. ἡ διὰ τῶν ὀστέων Φιλαργίου. περὶ τῆς Α 158⁸
20 τῶν ἐχιδνῶν βρώσεως. ἀντίδοτος ἡ διὰ | τεσσάρων. ἡ διὰ τοῦ ὑπερείκου.
ἡ διὰ τῶν ποταμίων καρκίνων. ἡ διὰ τῶν δύο κενταυρείων Ἀνθου.

1 κ Β: ελαιου σκμψυχινου σκευασια Α 2 ἄλειμμα Β: ἐλ Α 3 κ* (δρα 99, 15^π): ὀρχιστοῦ Β: ὀρχιστου προς παρσεις χρονικας Α 4-5 κ Β: πενταμυρον. ξβ' δεκαμυρον Α 6-12 ξγ'- ἐχιδνων Α: καὶ ἕτερα ἀλείμματα. ογ' ἡ πυξίς ποδαγρική. Β 9 κ* (δρα 104,6): γλωρον ακοπον ανθου Α 12 ἐχίνων* (δρα 108,2): ἐχιδνων Α 14 κ*: λθ' (λη' ΕΟ, μς' Γ, ἐλ Μ) περὶ πωρωμάτων Ω: ἐλ ΑΒΕΠ 15 ξς' Α: λθ' ΜΕΟΠ: μ' ΔΖΝ: μς' Γ: οδ' Β ξς' Περὶ τῶν] ἐλ ΑΧ 15-21 φαρμακα-ανθου Α: ος' περὶ καθαρτηρίων ποδαγρικοῖς ἀρμοζόντων. οζ' ἀντίδοτοι ποδαγρικά. οη' περὶ τῆς τῶν ἐχιδνῶν βρώσεως. οθ' ἀντίδοτος ἡ διὰ τεσσάρων. π' ἡ διὰ τοῦ ὑπερείκου. πα' τὸ διὰ τῶν ἔ ποταμίων καρκίνων. πθ' ἀντίδοτος ἡ διὰ τῶν θ' κενταυρείων Β: ἐλ Ω 17 κ* (δρα 113,11.14): ποδαγρικοῖς ἀρμοζόντων Β: αρμοδιων ποδαγρικοις Α κ* (δρα 113,15.16. 114,14): ερμου δακτυλου Α 20 κ*: ὑπερείκου Α: (ὑπερείκου Ω ἀεὶ)

ξη' Τίνας τῶν ποδαγρικῶν λουστέον καὶ ὅπως. ῥύμματα καὶ πά-
σματα ἐν βαλανείῳ.

ξθ' Ξηρὸν ἐπιπασσόμενον τῷ ποδαγρικῷ ψιλώθρῳ. ἔμπλαστρος
ὕδρωπική. χαλιδάνης. ἀριστολογίας. ψιμυθίου. ἄλατος. προπόλεως.

ο' Περὶ ψοαλγίας.

5

οα' Περὶ ἀρθριτικῶν.

1 ξη' Α: μ' ΜΕΟΗ: μα' ΔΖΑΝ: μη' Γ: πγ' Β κλυστέον ΜΝΕΟ
1-4 ρυμματα-προπολεος Α: πδ' ξηρὸν ἐμπασσόμενον τῷ ψιλώθρῳ ποδαγρικῶν
Β: ἐλ Ω 4 κ*: χαλιδανεις-προπολεος Α 5-6 κ*: μδ' (μα' ΜΕΟ, μθ' Γ)
περὶ ψοαλγίας. μγ' (μδ' ΜΕΟ, ν' Γ) περὶ ἀρθριτικῶν Ω: μα' περὶ ψοαλγίας
Π: ἐλ ΑΒ

ΑΕΤΙΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΠΕΡΙ ΙΣΧΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΠΟΔΑΓΡΑΣ ΚΑΙ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ

Λ 220^α 1 Ο 281^β 6

α' Περὶ ἰσχιᾶδος.

Ἀρχιγένους. Ἰσχιαδικοὶ κυρίως καλοῦνται οἱς ἂν τὸ ἄλγημα
 5 ἔρειδῃ κατὰ τινος ἄρθρου τῶν ἰσχίων. προκατάρχει δὲ τούτου τοῦ πάθους
 ποτὲ μὲν τῶν περικειμένων μυῶν ἄλγημα καὶ μάλιστα τῶν ψοῶν καλου-
 μένων, ποτὲ δὲ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου ἢ κάταρξις τοῦ πάθους γίνεταί·
 ἤδη δὲ ἐνίοις τοῦ ἰσχίου σχεδὸν ἀνωδύνου ὄντος ἔρειδει τὸ ἄλγημα κατὰ
 ἰγνύος μόνης, ἐτέροις δὲ κατὰ τοῦ σφυροῦ, τισὶ δὲ ὅλον τὸ σκέλος ὁμο-
 10 τήμως ὀδυνᾷται, πολλοῖς δὲ ἡ ὀδύνη ἔρειδει κατὰ τοῦ βουβῶνος, ὅτε
 καὶ ἡ κύστις μεταλαμβάνουσα τῆς δυσκολίας δυσουρίαν ἐπιφέρει καὶ
 ἔνθεν μάλιστα ὅλον τὸ σκέλος ἀπὸ τῶν ἰσχίων μέχρι τῆς πτέρνης ὀδυ-
 νᾷται. καὶ οὐ μόνον εἰ τοῦτο κινηθεῖη σπασμούς ἐπιφέρει, ἀλλὰ καὶ

* 1 x ΓΛ: αἰτίου (ἀμνηδινού Μ)· βιβλίον δωδέκατον ΔΜ: αἰτίου ἀμνηδινού
 κόμητος ὀψικίου λόγος δωδέκατος Ν: Ἀρχὴ τοῦ ιβ' βιβλίου Ζ: λόγος ιβ'
 ΑΒ(μετὰ τὸν β' στίχον): ἐλ ΕΞΟΠ 2 περὶ-ἀρθρίτιδος καὶ ρευμάτων δια-
 φόρων Δ^ω: περὶ ἰσχιᾶδος ἀρθρήτιδος καὶ ποδάγρας ΑΒ (κ* θ ρ α 30,15. Γαλ.
 XIII,331,17. C,707): ἐλ Ω 3-4 x ΕΠC: α' Περὶ ἰσχιᾶδος καὶ περὶ (περὶ ἐλ
 ΖΕΟ) ἰγνύος καὶ σφυροῦ καὶ σκέλους ἀλγοῦντος (καὶ περὶ ποδάγρας ΑΒ) ἀρχιγέ-
 νους (κεφάλαιον πρῶτον Α, κεφ. α' Γ, α' ΖΕΟ)Ω 4 x ΑΒΕΠ: καλοῦνται
 κυρίως Ω 5 ἔρειδῃ Γρ.Βερναρδάκης, H. Weil, H. Omont, E. Ruelle: ἔρειδοι
 ΕΠ: ἔρειδει ΑΒ: ἐρείδεται ΝΕΟ: ἐρείδεται Ω προκατάρχει Α: προκα-
 τάρχεις Ε τούτων Ν 6 ἄλγημα μυῶν Μ τὸ ἄλγημα Ε 7 ἀπ'
 ΑΒΔΕΠ: ἐπ' Ω ἢ ΑΒΔΕΠ: ἐλ Ω 8 ἐνίοις ΑΒΔ: ἐνίοτε Ω x
 ΑΒΓΔΠ: σχεδὼν Ε: ἐλ Ω x ΑΒΕΠ: ἐρείδεται Ω 8-10 το-ερίδει Α:
 ἐλ Π 9 τοῦ ΑΒΕ: ἐλ Ω x ΑΒΓΔΕΠ: τισὶν ὅλον Ω 10 x ΑΒΕ:
 ἐρείδεται Ω: ἐλ Π ὅτι Ε 11 ἢ ἐλ Π x ΑΒΔΕ: καὶ ἔνθα Ω: ἔνθα καὶ
 Γ 12 τῆς Ω: καὶ τῆς ΝΕΟ

Π 70^α 1 Ε 95^β 2 Ζ 348^α 3 Ξ 303^β 4 Γ 264^β 5 Β 246^β 8 Ν 410^β 9

εἰ ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος. γεννώσι δὲ τὸ πάθος ἀπεψία συνεχεῖς
καὶ ἄμετροι χρήσεις ἀφροδισίων, ἐνίοτε δὲ καὶ περίπατοι σύντονοι καὶ
ἐποχαὶ αἱμορροΐδων καὶ καταλύσεις συνήθων ἐμέτων καὶ ἀνακοπαὶ
καθάρσεως ἐμμήνων ἢ ἐτέρων συνήθων ἐκκρίσεων καὶ καταλύσεις γυ-
μνασίων. <Γαληνοῦ>. Κοινὸν μὲν οὖν ἰσχυιάδος καὶ ποδάγρας καὶ 5

Α 159^α ἀρθρίτιδός ἐστι πλεονεξία τινὸς χυμοῦ | καταλαμβάνουσα τὴν πάσχουσαν
διάρθρωσιν, ἥς πληρωθείσης συμβαίνει τείνεσθαι τοῖς περικειμένοις
νευρώδεσι σώμασι καὶ τούτων γίνεσθαι τὴν ὁδύνην. πρὸς δὲ τὴν
διάγνωσιν τοῦ λυποῦντος χυμοῦ συντελέσει καὶ ἡ προγεγεννημένη δίαιτα
πᾶσα καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους καὶ ἡ κατάστασις τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος 10
ἢ τε ἡλικία καὶ ἡ ἔξις καὶ ἡ χροὰ τοῦ σώματος καὶ τὸ εἶδος τῆς ὁδύνης
εἴτε ζέον καὶ νύττον εἴτε ναρκῶδες. ἀρχὴ οὖν τῆς θεραπείας γινέσθω
ἡ τοῦ λυποῦντος χυμοῦ κένωσις, εἰ μὲν πληθωρικὸν εἴη τὸ σῶμα, φλε-
βοτομίας πρὸ πάντων παραλαμβανομένης εἴτα καθάρσεως, ἔπειτα τῶν
βηθησομένων φαρμάκων ἐν καιρῷ καὶ τάξει τῇ προσηκούσῃ προσφερο- 15
μένων, ἐπὶ μὲν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν τοῖς ἀποκρυστικαῖς τοῦ βεύματος
φαρμάκοις χρωμένων ἡμῶν, ἐπὶ δὲ τῆς κατ' ἰσχίον διαρθρώσεως φυλατ-
τομένων τοῦτο ποιεῖν· ἐν βάθει γὰρ εὐσης τῆς διαρθρώσεως ταύτης,
συνελαύνεται τὸ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀγγείων τε καὶ μυῶν αἷμα πρὸς
ἐκείνην. παρηγορικῶν οὖν ἐν ἀρχῇ χρεῖα φαρμάκων ἐστὶν ἐπὶ τῆς κατ' ἰ- 20
σχίον ὁδύνης οὔτε ψυχόντων ὅλως οὔτε θερμαίνόντων ἰσχυρῶς· τὰ μὲν

1 εἰ ἄλλο τι ΒΓ: ἡ ἄλλο τι Α: ἡ ἄλλων δ τι Ε: ἄλλο τι Ζ: ἄλλο τι Ω
σώματος. τὰ γεννῶντα τῷ παθ' αἴτια. γεννῶσι Β 1-2 x ΑΒΕ: ἄμετροι
χρήσεις (ἄμετρος χρήσις ΝΕΟ) ἀφροδισίων καὶ ἀπεψία συνεχεῖς Ω 3. 4 κα-
τάλυσις ΒΕ 5-9,5 (δρα Γαλ. XIII, 332-4 καὶ 'Ορ. V, 550-1) 5 οὖν] ἐλ
ΝΕΟ 6 αἰτίων (ἐστὶ) Π' 7 πληρωθείσης εἰς πάντα συμβαίνει Γαλ. γινέσθαι Α
x ΑΒΔ: προκειμένοις Ω 8 σώμασιν Α: μορίοις Γαλ. τούτου ΝΕΟ 9
προγεγεννημένη ΟΕ: προγεγεννημένη μὲν Α 10 προκατάστασις Ε 11 χροὰ
Ε (39,4 ΑΒ, 39,18 ΑΒ, 40,5 ΑΒΕ): χωρᾷ Α: χροαὶ Ω (ἀεὶ) 12 (νύττον εἴτε)
ψυχρον καὶ Α'ω Θεραπεία. Ἀρχὴ Ζ μὲν οὖν ΓΔ γινέσθω Ε 14
εἴτε Ε 16 τῶν] ἐλ Ε τοῦ] ἐλ Β 17 παρὰ φυλαττομένων Ε 19 τῶν ἐκ τῶν
παρεχόντων Ε: ex vicinis et ambientibus C 20 x ΑΕΞΟΗ Γαλ.: παρηγορη-
τικῶν Ω μὲν οὖν Π ἔστιν Β x Π^βΩ Γαλ.: ἰσχύων ΕΖΗ 21 ὅλως]
ἰκανῶς Γαλ.: ὅλως, οὔτε θερμαίνόντων ὅλως, Ζ

O 282^a 3 Δ 258^b 11 E 96^a 15 M 202^a 16

γὰρ ψύχοντα, ὡς εἴρηται, πρὸς τὸ ἄρθρον ἀπελαύνει τὰς ὕλας, τὰ δὲ
 ἰσχυρῶς θερμαίνοντα ἔλκει μᾶλλον ἐκ τῶν παρακειμένων ἐτέραν ὕλην.
 ὑπὸ πλήθους τοίνυν αἵματος γινομένης τῆς ἰσχυιάδος, τάχιστα θεραπεύε-
 ται τῇ φλεβοτομίᾳ, πρῶτον μὲν τὴν ἐν ἀγκῶνι φλέβα τεμνόντων ἡμῶν,
 5 ἔπειτα δὲ τὴν παρὰ τὰ σφυρὰ ἢ τὴν ἰγνύαν. ἀρχομένων μὲν γὰρ τῶν
 φλεγμονῶν πασῶν ἀντισπαστικῶς ποιεῖσθαι χρὴ τὴν φλεβοτομίαν, οἷον
 ποδὸς φλεγμαίνοντος, ἐκ τῆς χειρὸς φλεβοτομεῖν κατ' ἀρχάς· ἐπὶ δὲ
 τῶν κεχρονισμένων παθῶν μάλιστα μὲν ἐκ τῶν πεπονθότων, εἰ δὲ μή,
 ἐκ τῶν πλησίον. | μετὰ δὲ τὴν ἀπ' ἀγκῶνος ἀφαίρεσιν ἀπὸ σφυροῦ A 159^b
 10 ἐπαφαίρειν χρὴ, τέμνειν δὲ τὴν ἔνδον φλέβα παρ' αὐτὸ τὸ σφυρὸν τετα-
 γμένην, ἐπιβοηθεῖν δὲ ταῖς ἀσθενείαις ἀνδρικῶς. « καὶ οἶδα, φησὶν ὁ Γα-
 ληνός, ἰσχυιάδος θεραπευθεὶς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ὑπὸ τῆς διὰ τῶν σκελῶν
 κενώσεως, ὅσαι μὴ διὰ ψῦξιν ἐγένοντο, ἀλλὰ πεπληρωμένων τοῦ αἵμα-
 τος τῶν κατ' ἰσχίον ἀγγείων ». ἐπὶ πάσης μὲν γὰρ ἰσχυιάδος ἐξαίρετως
 15 δὲ ἐπὶ τῆς διὰ πληθους γινομένης ἐάν τις πρὶν κενῶσαι τὸ πᾶν σῶμα
 φαρμάκοις δριμύσι χρήσῃται κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου, δυσιατοτάτην

3 αἵματος ABΔΕ (μετὰ τὸ ἰσχυιάδος Δ): ἐλ Ω θεραπεύονται E
 4 μὲν οὖν Π 5 τὴν παρὰ ABE: τῶν περὶ ΝΕΟ: τὴν περὶ Ω κατὰ
 Γαλ. 5-9 (ὅρα Γαλ. XI, 305, 5-8. 'Ορ. II, 32, 5-7. 'Αετ. 50^a, 1-3)
 5 κ*: μεγγαρά Α (ἀεῖ): γὰρ Ω 6 χρὴ ABE: δεῖ Ω 7 ἐκ τῆς χειρὸς] ἐλ E
 ἐκ-ἀρχάς] ex vena e directo loci affecti sita sanguinem extrahemus C,
 708,2 κατ' ἀρχάς] ἐλ 'Αετ. 8 μὲν] ἐλ O 9 κ ΑΓΔΠ: πλησίον BE:
 παραπλησίον Ω (ἀπὸ) τοῦ Α^α 10 δὲ ABE: τὲ καὶ ΔΜ: τε καὶ Ζ: τὲ
 Ω κ ΑΔ: παρὰ τὸ Β: τὴν παρὰ τὸ (τὸ O^δ, τῶν O, τ" Ε) ΕΟΗ: παρὰ
 τῶν Ε: παρὰ τὸ Ω σφυρῶν E κ ABΔΕ: τεταμένην Ω 11 κ AB:
 ἐπιβοηθεῖ Ω: ἐπὶ βοηθεῖ Ν Οἶδα δὲ καὶ καὶ ἐλ 'Αετ.) ἰσχυιάδος-14 ἀγγείων
 Γαλ. XI, 304, 16 'Ορ. II, 31, 14 'Αετ. Γ', ιβ', 49^b, 54 11-12 καὶ-θεραπευ-
 θεῖσας] ἐλ Μζ οἶδα ABE: ἰδὼν Ζ: εἶδον Ω 12 ἐν (ἐλ 'Ορ.) ἡμέρᾳ μιᾷ
 θεραπευθεῖσας Γαλ. 'Ορ. ἐν ἡμέρᾳ ΓΩ: γρ' ὥρα Γ^ω: ἐν ὥρᾳ Ε διὰ τῶν
 Γ Γαλ. 'Ορ. 'Αετ.: διὰ Ε: τῶν Ω 13 ὅσα ΕΟ ψῦξιν, ἀλλὰ-ἀγγείων
 ἐγένοντο Γαλ. 'Ορ. 'Αετ. τοῦ Ω 'Αετ.: ἐλ Γαλ. 'Ορ. κατισχύων Β
 14-10, 16 (ὅρα Γαλ. XIII, 335. 'Ορ. V, 551) 14 γὰρ] ἐλ Ε 15 κ AB:
 γνομμένης Ω: ἐλ Γαλ. XIII, 335, 3 τις] ἐλ O 16 κ ΞΩ: χρήσεται
 ΕΝΟ: κέχρηται Ξ

Π 70^β 4 Z 348^β 5 Ξ 304^α 5 Λ 220^β 7 Β 247^α 12 Γ 265^α 18 Ο 282^β 19

ἐργάζεται τὴν διάθεσιν, σφηνουμένου τοῦ πλήθους αὐτόθι δυσλύτως·
 πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις παχύνεται καὶ γλίσχρον γίνεται τῇ θερμότητι καὶ
 ξηρότητι τῶν δριμέων φαρμάκων, ὁπτήσῃ τι παραπλήσιον πάσχον. ὥς
 οὖν μεγίστην δυνάμιν εἰς θεραπείαν ἐχούσης ἐπὶ τοῦ πάθους τοῦδε τῆς
 τοῦ παντὸς σώματος κενώσεως, ἀπ' αὐτῆς ἀρκτέον, οὐ μόνον ἀπὸ τῶν 3
 σκελῶν ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἀγκῶνος πρῶτον τὴν ἀφαίρεσιν ποιουμένους.
 ὠφελοῦσι δὲ καὶ οἱ ἔμετοι τοὺς ἰσχυαδικοὺς μᾶλλον τῶν διὰ τῆς κάτω
 γαστρὸς κενώσεων, ἀντισπῶντες τὴν κάτω ῥοπὴν τῶν χυμῶν· ποιητέον
 δὲ αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ πάθους μετὰ τροφήν, χρονοζόντος δὲ καὶ ἀπὸ
 φαρμάκων ἐμετικῶν, ἀρχομένους ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. ἐφ' ὧν δὲ ἤδη 10
 σφήνωσις ἐγένετο δύσλυτος ἐν τῷ ἄρθρῳ ὑπὸ τῶν ἀμέτρως χρησαμένων
 ἱατρῶν φαρμάκοις δριμέσιν ἢ σικύα βοηθεῖ, μεγίστη κολλημένη τοῖς
 τόποις μετὰ κατασχασμοῦ, καὶ ἡ διὰ τῶν πρακτικωτέρων κλυσμῶν
 κάθαρσις. ἔχοντες οὖν πρὸ ὀφθαλμῶν ταῦτα τὰ νῦν εἰρημένα, τοῖς γεγραμ-
 μένοις φαρμάκοις ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἱατρῶν ἔξετε χρῆσθαι κατὰ μέθο- 13
 δον. < Ἀρχιγένους >. Μετὰ τοίνυν τὴν ἀπ' ἀγκῶνος | φλεβοτομίαν
 καὶ τὴν ἀπὸ σφυροῦ ἀφαίρεσιν ἤτοι τὴν διὰ καθαρθηρίου κάθαρσιν,
 προκενωθείσης δηλονότι τῆς κοιλίας κλυστῆρι πραοτέρῳ ἔνεκα κομι-
 δῆς τῶν ἐμφορχιμάτων, ἐμβρέχειν δεῖ τοὺς τόπους πρῶτον μὲν δι' ἐλαίου

A160^α

1 ἐργάζεται ΕΟ Γαλ. σφηνουμένου ΕΟ 2 γλίσχρος ΓΖΑΠ 3 τῇ
 ξηρότητι Μ τῶν ΑΒΕ: ὑπὸ τῶν Ω πάσχον ΑΒΔ: πάσχων ΕΠ: πάσχουσα
 Ω 4 τῆσδε Ε: ἐλ Γαλ. 5 ἐπ' Ε μόνων ΓΕΝ 6 πρῶτον τὴν] ἐλ
 Γαλ. 7 δὲ] γὰρ Ε πρῶτον μᾶλλον ΕΟ 8 κενώσεως Ε ἀντισπῶμέ-
 νους Μ 9 κ ΑΒ: χρονοζόντων Ω 10 φαρμακικῶν Π^β κ ΑΒΔ: μετρίων
 Ω 11 κ ΑΒΕ: δυσλύτως Ω: σφοδρὰ καὶ δύσλυτος Γαλ. 'Ορ. καὶ ἐν Ο
 ἀκείρως Γαλ 12 φαρμάκων Ε ἡ] καὶ Π^β βοηθεῖ μέγιστα 'Ορ. V, 552, 1
 Βερναρδάκης (δρα 12, 13 καὶ κριτ. σημ.): βοηθεῖα μεγίστη Γαλ. XIII, 335, 18
 ἐν τοῖς Β 13 μετὰ χασμοῦ ΕΖ δραστηκωτέρων Π^β (πρβ. Γαλ. XIII, 336,
 1.339, 17. 351, 14. 874, 15) ἀλυσμῶν ΕΟ 14 ἔχοντος Ε ταῦτα ΑΒΔΕ:
 ἐλ Ω τοῖς ΑΒΔΕ: φάρμακα πρὸς τοῖς Π: φάρμακα, τοῖς Ω 15 ἔξετε *
 (δρα Γαλ. XIII, 336, 4): ἔξεσι ΑΕ: ἔξεσι Ω 16 κ. ἐ. (πρβ. 'Ορ. IV, 589
 -594) τὴν τοίνυν τὴν ΑΒ: τὴν τοίνυν Ε ἐπαγκῶνος Π 17 ἡ τοι ΑΒ: ἡ
 Ε: ἡ καὶ Ω 18 κλυστηρίῳ ΕΟ (ἀεὶ) κλυστηρὸς πραοτέρου Ζ ἴσως γρ.
 κατακομιδῆς Βερναρδάκης: 'τὸ κομιδῆς οἶμαι ἐπαρκῶς ἔχειν' Iwan von Mül-
 ler 19 δη Α

N 411^a 8 E 96^b 16

πηγανίνου, ἔπειτα δὲ καὶ δραστικωτέραν παραλαμβάνειν ἐμβροχὴν
 ἡρέμα θερμαίνουσιν καὶ ἀπὸ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἔλκειν τὰς ὕλας
 δυνάμεν· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ διὰ κυπρίνου καὶ ὄξους καὶ νίτρου καὶ
 5 κάχρους, ὅκτω μὲν κυάθων κυπρίνου βαλλομένων, τεσσάρων δὲ κυάθων
 ὄξους δριμέος, δύο δὲ κυάθων νίτρου καὶ ἑνὸς κυάθου κάχρους. ἔψε δέ;
 ὥστε τρεῖς ἢ τετράκις ἀναζέσαι, εἴτα διηθήσας καὶ ἀναλαβὼν τὸν χυλὸν
 οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἐπιτίθει κατὰ τῶν πεπονθότων τόπων· νεαροποιεῖν δὲ
 10 χρὴ τὴν ἐμβροχὴν καθ' ἡμέραν καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀνακτώμενος τοὺς
 τόπους σκόπει τὴν προκοπὴν. « πολλοὺς γὰρ οἶδα, φησὶν Ἀρχιγένης,
 μὴδενὸς ἐτέρου βοηθήματος ἔτι δεηθέντας. ἐγὼ δέ, φησὶν, μετὰ τὰ
 προειρημένα καὶ τὸν ἀπλούστερον κλυστήρα ἐνίημι καὶ δριμύτερον τῇ
 15 ἑξῆς ἡμέρᾳ καὶ οὐκ οἶδα εἴ τις ἐπὶ τοσούτῳ ἀγεννῆς ἐγένετο ἰσχυιάς, ὥστε
 μὴ εἶξαι τῷ βοηθήματι τούτῳ· ἢ εἴ ποτε μὴ ὑπήκουσε τῇ πρώτῃ
 παραλήψει, μετὰ δευτέραν χρῆσιν ἐκ παντὸς ἐξεκόπη ». σκευάζεται δὲ
 ὁ δριμύς κλυστήρ οὕτως· μέλιτος κυ α' ς', ἐλαίου τὸ αὐτό, ὕδατος κυ
 β', νίτρου < γ', τερεθινθίνης < δ'. ταῦτα ἐνώσας καὶ θερμάνας ἔνιε καὶ
 ἀποσυρίαι τὸν δακτύλιον ὑπὲρ τοῦ πλείονι χρόνῳ κατασχεθῆναι τὸ ἔνημα

4 ἀντι κάχρους πύρεθρον· ἔκτον μὲν B ἐκτω μὲν κυάθω A: κυάμος
 ἔχῃ, < α' ς' A^{ms} 4-5 ὅκτω EZOH-κάχρους ΔΕΖΑΜΕΟ (ἀεί που):
 ἐλ Γ 4 μὲν οὖν Z βαλλομένων N δέ, 5 δέ (κ.) A^{ms}: ἐλ ZM 5 δύο δέ] δύο
 μὲν AB 6 ἀναζέσει NEO 7 τὸν πεπονθότα O 8 καθ' ἡμέραν ABΓΔΕ:
 καθ' ὥραν Ω 8-9 ἐπὶ-τόπους E (διαγεγραμμένον) et tribus vicibus
 hoc fotu admotu perfectus animadversionem habeto. C 8 τρεῖς ΓΖΑΜ: γ' A
 ἡμέρας AB: ἐλ Ω ἀνακτώμενας τοὺς B: ἀνακτώμενους του A 9 σκοπεῖ Π
 οἶδα ABE: εἶδον Ω 10 δεηθέντος NEOH: δεηθέντα E 11 ἀπλούστερον
 N: ἐλ E δριμύτερα O 12 οἶδα ABΔΕ (συνομολογούντων H. Diels,
 Müller, Hultsch): οἶδ' Ω Βερναρδάκης, Weil, Ruelle ἢ τις AB: εἴ τις O
 τοσούτο A: τοσούτον Ω: ἐλ Γ ἀγεννῆς ΓΔΖΑΜ: ἀγεννῆς ABEH: ἀγενεῖς
 NEO 13 ἢ εἰ AB: ἢ δε E: εἰ δὲ Ω 14 μετὰ ABE: μετὰ δὲ Π: ἀλλὰ μετὰ
 Ω 15 ἢ (α') AB: κοτλη A^{ms}: κυάθων EO: κυά^θ Ω τὸ καὶ E, ἢ AB:
 κοτλιας A^{ms}: κοτλη ἔχει γο θ' A^{ms}: κυάθων Δ: κυάθους EO: κυά^θ Ω 16
 ἔνιε ταῦτα ἐνώσας καὶ θερμάνας E ἔνιε] (δρα 104,13^ε): ὁπάνιος ὡς φαίνεται
 τύπος· Βερναρδάκης, Diels 17 κ ΠΩC: δάκτυλον EZOH

Π 71^α 1 Ξ 304^β 10 Β 247^β 11 Ζ 349^α 11 Ο 283^α 13 Δ 259^α 17

οὕτω γὰρ ἐνεργήσῃ μᾶλλον. ἐκ τοῦ πλείστου δὲ μυζώδη ὑγρασίαν
 ἔλκειν εἶθισται, ἐνίοτε δὲ καὶ αἷμα, ὅτε καὶ μεϊζων ἀνακύντει ὠφέλεια.
 εἰ δὲ ἔτι ἐπιμένει ἢ διάθεσις, διαλιπόντα ἡμέρας ὀλίγας, μὴ μέντοι
 Α 160^β ὥστε προαφανισθῆναι τὴν ἐκ τοῦ | προτέρου βοηθήματος ὠφέλειαν, πάλιν
 χρῆσθαι τῷ κλυστήρι, ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ὕδατος κενταυρείου ἀφέψημα 3
 παραχέοντας τοῖς εἰρημένους εἰς τὸ εὐτονώτερον ἀποτελεσθῆναι τὸ φάρ-
 μακον. παραδόξως δὲ ποιεῖ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἡ τοῦ ἀγρίου σικύου ῥίζα
 κομπομένη εἰς πάνυ λεπτά, ἔπειτα ἐφομένη κατ' ὀλίγον καὶ ἐνιεμένου
 τοῦ ἀφεψήματος μετὰ μέλιτος μόνου· κenoί γὰρ τὸν λυποῦντα χυμὸν
 ἀδηκτότατα. ποιεῖ δὲ κάλλιστα καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν πικρῶν θερμῶν 10
 σὺν ἐλαίῳ ἴσῳ ἐνιέμενον. « πλειστάκις μὲν οὖν ἐξήρκεσέ μοι, φησὶν
 Ἀρχιγένης, ἡ προεξημένη θεραπεία ἐπὶ παντὸς ἰσχυαδικοῦ ἐπιμε-
 νούσης δὲ τῆς διαθέσεως, σικύαν μεγίστην τοῖς τόποις κολλητέον μετὰ
 φλογὸς πλείονος, βαθυτέrais ταῖς ἀμυχαῖς χρώμενον ». ῥητέον δὲ καὶ
 τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν διὰ τὸ ἔσθ' ὅτε ἀνάγκη τῆς χρήσεως γενέσθαι 15
 ἐνθετέον γὰρ ἐπὶ παντὸς χρονιωτέρου πλείονος ἀρχάς· οὕτω γὰρ <ἄν>
 ἀνασκευασθεῖν τὸ πάθος, συνεχῶν ἐπαναλήψεων τῆς βοηθείας γιγνομέ-
 νων. ἀπ' ἄλλης τοίνυν ἀρχῆς ἐμέτοις χρηστέον ἦτοι τοῖς ἀπὸ δειπνῶν
 ἢ τοῖς ἀπὸ βαρυνθῶν. ἔπειτα τοὺς πεπονθότας τόπους καὶ ὅλον τὸ

1 γὰρ Π^α: ἐλ Ε 2 κ ΑΒ: ἀνέλκει Ε: ἀνέλκειν Ω δὲ καὶ] δὲ Ε: καὶ
 Π^β 3 ἐπιμένοι Δ: επιμενη Α: ἐπιμένει^η Α: ἐπιμένει Π κ Α: διαλεί-
 ποντα ΒΔΕ^α: διαλείπων ΝΕΟ: διαλιπὼν Ω ἡμέρας Ω: ὥρας Ε 4 τὴν]
 ἐλ Ε ὠφελίας Ε 6 κ Π^βΩ: παρεγγέοντας ΓΔΖΑΜΠ εἰς τὸ ΑΒΕΠ:
 ἐπὶ τὸ ΖΕΟ: ἐπὶ τῷ Ω 8 πάνυ] ἐλ ΕΟ κατ Α: ἐπ' Ω: ἐλ Ε 9 κινῇ
 Ε 10 ἀδηκτότερα Ο κάλλιστα ΑΕ: μάλιστα Ω 11 ἴσῳ ΑΒΔΕ: ἴσον
 ΓΖΕΟ (ἀεί): ἴσον ΑΜΝ (ἀεί που): ἴσχυ Π ἐνιεμένων Α μὲν] ἐλ
 ΔΕ 12 παντὸς ἰσχυάδος ΝΕΟ: παντὶ ἰσχυ^{δκ} Ε 14 ἀνοχαῖς ΖΑΜ κ
 ΑΒ: χρωμένων ΕΠ: χρωμένους Ω 16 εὐθετον Β χρόνου ΕΟ
 <ἄν> Βερναρδάκης κ.λ. (ἐρρυνητέα ἢ χρῆσις τοῦ συγγραφέως Γ.
 Χατζηδάκης) 17 διὰ τῶν (συνεχῶν) Π^α: γενομένων Β 18 δειπνῶν ΑΒ:
 δειπνοῦ Ω 19 ἢ τὸ ἀπὸ Ε: τοῖς ἀπο Α τόπους ΑΒΔΕΠ: ἐλ Ω

Α 221^α 13 Ε 97^α 17 Γ' 265^β 17 Π 71^β 17

σῶμα ἐν λουτρῷ νίτρω ἀποσμηκτέον· μετὰ δὲ τὸ λουτρὸν καὶ ἀλείφειν
τοὺς τόπους τοῖς δι' ἀδόρκης καὶ εὐφορβίου ἀλείμμασιν. εἴτα πάλιν
ἄλλης ἀρχῆς ἀπὸ καθάρσεως γινομένης, « καθαρτικὸν δὲ ἰδίως εἴωθα,
φησὶν, ἐπὶ τῶν ἰσχυαδικῶν παραλαμβάνειν τοιοῦτο· κολοκυνθίδας ὅσας
5 βούλει λαβὼν καὶ περιγλύψας τὴν ἐντεριώνην καὶ ἀπορρίψας, εἴτα πλη-
ρώσας αὐτὰς ἐλαίου καλλίστου ἕασον ὅλην νύκτα, εἴτα ἐκκενώσας κατ' ἰ-
δίαν τὸ ἔλαιον καὶ μετρήσας τῷ κενώματι τῶν κολοκυνθίδων ὕδωρ ἐν
ἡμῖσι μέρος τοῦ ἐλαίου βάλε εἰς χύτραν καὶ ἔψε σὺν τῷ ὕδατι μόνω
τῆς κολοκυνθίδας μέχρι τακερώσεως καὶ ἀποθλίψας αὐτὰς μὲν | ῥίπτει, Α 161^α
10 διηθήσας δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ ἐπιβαλὼν αὐτῷ τὸ ἔλαιον καὶ ἀναζέσας ἐπί-
πασσε σιλιγνίτου ἄρτου κεκομμένου καὶ σεσησμένου τὸ ἄρκοῦν καὶ ἀνα-
μαλάξας ἐπὶ πολὺ ταῖς χερσὶν ἀνάπλασσε σφαῖρας ἐχούσας καρύου πον-
τικοῦ τὸ μέγεθος καὶ δίδου ἐκ τούτων λουσαμένῳ σφαῖρας καδ'. εἰ δὲ
βούλει εὐτονώτερον αὐτὸ ποιῆσαι, πρόσθαλε τῇ δόσει μέλανος ἐλλεβόρου
15 φλοιοῦ λειοτάτου τριώβολον καὶ σκαμμωνίας γρ α'. εἴποιμι δ' ἂν καὶ
περὶ τούτου τοῦ βοηθήματος τὸ αὐτό, δ καὶ περὶ τοῦ κλυστήρος προεῖρη-
ται, ὅτι μόνον ἔξαρκεῖ ἐνίοτε καὶ τὴν πολλοῖς χρόνοις σκληρωθεῖσαν

1 ἐν ΑΒ: ἐν τῷ Ζ: ἐν τῷ Ω νίτρω ΖΛ: ἐλ Ε μετὰ] ἀπὸ Β ἀπαλείφειν
τοῖς τοποῖς Α 3 ἄλλης ΑΒ: ἐτέρας Ω ἀποκαθάρσεως Ζ γινομένης ΑΒ: γιγνο-
μένης Ε: γενομένης Ω 3-14, 12 (δ'ρα Ὁρ. II, 272, 3-273, 9. IV, 65. 590, 10-24)
3 ἰδίως] ἐλ Μ εἴωθεν Ε 4 κ ΑΒΓΕ: παραλαμβάνειν φησὶν ἐπὶ τῶν ἰσχυαδικῶν
Ω κ Α (ἀεῖ): τοιοῦτον Ω (ἀεῖ): τοιοῦτον. διὰ κολοκινθ: πολτοῦ. Ζ 5 βούλη
Β 6 κ ΑΒΔ: ἐλαίω καλλίστω (-ω -ω ΖΛ) Ω 6. 14, 7. 22, 16 νύκτα ΑΒ: τὴν
νύκτα Ω 7 τῆς κολοκυνθίδος ΑΒΕΠ ὕδωρ ΑΒΠ: ὕδατος Ω: ἐλ Ε α' ζ'
μέρος ΓΔΑΜΝ: μέρος α' ζ' ΕΟ: ἐν ἡμ' με^{θρ} Ε: ἴσον Ὁρ. II, 273, 3 8
κύθρον Π: κύθραν Π^β: κυ^{θρ} Ε τῷ ΑΒ: ἐλ Ω 10 καὶ, καὶ] ἐλ Ε αὐτὸ
τὸ ΑΒ (τὸ Α^υ) ἐπίσπασσε σιλιγνίου Ε 13 τὸ ΑΒΜΞΟ: ἐλ Ω τούτων
ΑΒΕΠ: τούτου τῷ πάσχοντι ΝΞΟ: τούτων τῷ πάσχοντι Ω 14 βούλη ΑΒΞ^α Ο
15 γρ ΑΒΖ: γραμμάριον Π: γραμμ^α ΑΜΞ: γρ^α Ν: γρ^α Δ: γράμασι Ο α']
ἐλ Ο 16 δ καὶ] δ Ε κ Α: προεῖρηκα Ω 17 ἀρκεῖ Ε τὴν ΑΒΓΕΠ^β:
τοῖς ΠΩ σκιρρωθεῖσαν ΓΔΕ Ὁρ. IV, 590, 20

N 411³ 6 O 283³ 7 Z 349³ 13 B 248² 15 E 305² 16

ἰσχύδα ἐξαλειψαι. ἔστι δὲ αὐτῷ πλεονάκις χρῆσθαι ὑφαιρουντά τι τοῦ
 πλήθους καὶ τετάρηται σύμμετρον. πλήθος ἡμῖν τὸ τῶν ἡ' σφαιρίων.
 ἐπὶ δὲ τῶν μὴ καταδεχομένων καταπίνειν τὰ σφαίρια δίδου τὸ ἀπό-
 βρεγμα τῆς κολοκυνθίδος, οὕτω ποιῶν· τρήσας κολοκυνθίδα μεγίστην
 καὶ ἐκκενώσας τὰ σπέρματα μόνα, ἐγκαταλιπὼν δὲ ἐν αὐτῇ τὸ γναφα- 5
 λῶδες ἔπην πλήρωσον τὴν κολοκυνθίδα οἶνου γλυκέος παλαιοῦ καὶ
 ἕασον ὅλην νύκτα, πωμάσας τῷ ἄρθέντι· ἐξ αὐτῆς πώματι· ἔωθεν δὲ
 διηθήσας διὰ ῥάκους τὸν οἶνον καὶ χλιάνας δίδου πίνειν. εἰ δὲ μικρὰ εἴη
 ἡ κολοκυνθίς, δύο ἀντὶ μιᾶς πλήρωσον τῷ γλυκεῖ καὶ δίδου. εἰ δὲ βούλει
 δραστικώτερον αὐτὸ ποιῆσαι, πρόσθαλε τοῦ μέλανος ἐλλαβόρου τριώβολον 10
 καὶ σκαμμωνίας ὀβολὸν α' ς". χρῶ δὲ ἐπ' αὐτῶν ἐκ διαλειμμάτων τινῶν
 τῷ προεξημένῳ κλυστῆρι τῷ διὰ τῆς ῥίζης τοῦ ἀγρίου σικύου ».

Περὶ τῆς ἰθιρίδος βοτάνης τῆς καρδαμίνης καλουμένης καὶ τοῦ δι'
 αὐτῆς σιναπισμοῦ. Γαληνοῦ τοῖς κατὰ τόπους.

Καταλιμπανόμενου δὲ ἔχρους τινὸς τῆς διαθέσεως, παραληπτέον τὴν 15
 ἰθιρίδα καλουμένην, ὑπὸ δὲ τινων καρδαμίνην ῥίζαν· καὶ γὰρ ὁσμήν
 A161³ καὶ γεῦσιν καὶ ἰδέαν ἔχει καρδάμου. | φύεται δὲ πολλὴ πανταχοῦ,

1 αὐτὸ ABEN: αὐτῷ Π ὑφαιρουντα τί BEH: ὑφαιρουντος τι EO: φαι-
 ρουντα τι A: ὑφαιρουντας τί Ω 2 τὸ τῶν AB: τοῦτο EH: ἐλ Ω κ ABEH:
 ἡ' σφαιρίων ἡ' M: σφαιρίων ἡ' Ω 3 κ ABGE: τὰ σφαίρια καταπίνειν
 Ω Ἵως τὸ καταπίνειν εἶνε γλώσσημα· Βερναρδάκης, Müller 4 τρήσας τὴν
 κολοκυνθίδα (τρή-Ζ) ABZ: ἐλ E μεγίστην κολοκυνθίδα (-ας O) EO 5 μόνον
 N: ἐλ EC 7 πωμάσας EEO-πόματι AH: ἐλ Γ 8 διὰ ῥάκους διηθήσας
 Δ τὸν οἶνον ABΓΔE: ἐλ Ω 9 ἡ δε βουλή A 11 καὶ σκαμω νίας ὀβολὸν N:
 ἐλ E ὀβολὸν α' ς" ὀβολὸν α' A: ἔγουν κερατια θ' λέγονται δὲ ξυλόκουκα A^ω
 12 τῶν προεξημένων κλυστρων τοῦ E (δρα 12, 7) τῆς ἐλ EO 13-16, 11
 (δρα Γαλ. XIII, 349-354. 'Αετ. Δ', ρίδη, 66². Διοσκ. I, 321) 13-14 περὶ
 -τόπους AB: γαληνοῦ ἐκ τῶν (τοῦ Z, (τοῦ) περὶ τῶν Π^ω) κατὰ τόπους (πέπονθτων
 Δ, φαρμάκων Π^ω) (: ἐλ EC) περὶ τῆς ἰθιρίδος (ἰθιρίδος N, ἰθιρίας ABE)
 βοτάνης τῆς (τῆς ἐλ EO) καὶ καρδαμίνης λεγομένης-σιναπισμοῦ Ω: "Ἄλλο
 M 14 τοῖς" τῆς AB 15 παραληπτέον EH 15-16 κ ABEH: τῆς ἰθιρίδος
 καλουμένης βοτάνης, ὑπὸ δὲ τινων καρδαμίνης Ω 16 γὰρ καὶ Z^ω 17 ἰδὲαν O

M 202³ 3 II 72² 12

μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς μνήμασι καὶ τοίχοις καὶ παρὰ ταῖς
 ὁδοῖς ἐν ἀγεωργήτοις τόποις· φύλλα δὲ ἔχει καρδάμου ἕαρος μὲν
 εὐθαλῇ καὶ μεζῶ πολὺ τοῦ καρδάμου, μῆκος δὲ τοῦ καυλοῦ πῆχυνος
 μικρῷ πλεόν, θερίας δὲ ἄνθος γαλάκτινον προβάλλει, καὶ τότε ἐστὶ
 5 δραστηκωτάτη, σπέρμα δὲ φέρει μικρότατον παρ' ὄλον τὸν καυλόν,
 ἡ δὲ ῥίζα ὀσμὴν ἔχει δριμυτάτην μάλιστα πάντων καρδάμω ἐμφερῇ.
 ταύτην ὀρύξας θέρους μάλιστα πρόσφατον (ξηρὰ γὰρ ἀδρανὴς γίνεται)
 καὶ κόψας ἐπιμελῶς (ἐστὶ γὰρ καὶ δύσκοπος), ἀξουγγίῳ παλαιῷ
 πάνυ ὀλίγῳ ἀναλαβὼν ἐπιτίθει τῇ τε κοτύλῃ καὶ παντὶ τῷ σκέλει καὶ
 10 ἐπιδήσας ἔα ἐπικεῖσθαι, γυναιξὶ μὲν οὐκ ἔλαττον δυοῖν ὥρων, ἀνδράσι
 δὲ τεττάρων, εἰ οἶόν τε. ἐγείρει δὲ οἰδήματα μετὰ πυρώσεως καὶ ἐρυθί-
 ματος, ὥσπερ ὁ σιναπισμός. ἔπειτα δὲ εἰς βαλανεῖον θερμότερον εἷσαγε,
 μηδενὶ <μῆτε> προαλείψας μῆτε χρίσας σμήγματι. μικρὸν δὲ ἰδρώσαν-
 τας ἐμβίβαζε δηκτικωτέρα ἐμβάσει, ἀναγκάζων καρτερεῖν· ἐπιφέρει γὰρ
 15 δηγμὸν μετὰ πυρώσεως κατὰ τὰς ἀρχάς· εἶτα ἐξάγαγε· ὥς ἐπίπαν γάρ,

1 μάλιστα δὲ ABEP: καὶ. μᾶλλον M: καὶ μάλιστα Ω καὶ η παρα
 A ταῖς ὁδοῖς Ω: ταῖς ὁδοῖσι Γαλ.: τὰς ὁδοὺς ABEP ('ὁρθῶς ἔχει' Iwan
 von Muller) 2 ἕαρος ABΔEP: ἕαρι Ω 3 πολλῶ NEOP 4 μικρῷ
 AB: μικροῦς ἢ καὶ E: μικροῦ ἢ Ω: μικρῷ τ' ἔλαττον καὶ πάλιν μικρῷ Γαλ.:
 πλεόν ἢ ἔλαττον Διοσκ. (ἴσω γ.ρ. πῆχυνος, μικρότερον ἢ καὶ πλεόν· ὅρα 98,6)
 θερίας AB (κ* ὅρα 'Op. IV, 196, 10): θέρει ΓΔZ^{βω}: ἐν θέρει Γαλ.: φέρει
 E: θεωρία ZMNEO: θεωρίας ΔΠ 'Aet. προσβάλλει ZAMNII τότε] τοῦτο
 E 5 κ ABΔ: δραστηκῶς ΓE: δραστηκωτάτον ΔMΠ 'Aet.: δραστηκώτερον
 ZNEO Διοσκ.: πρακτικωτάτη Γαλ. δὲ ABΠ^α: μὲν τοι γε Ω: ἐλ E 7 τῷ
 θέρει B κ AB: πρόσφατον μάλιστα Ω: μάλιστα πρὸς E γὰρ ABΓA: μὲν
 E: γὰρ καὶ Ω 8 γὰρ καὶ] γὰρ E δύσκοπος ABΔ: δύσκοπον NEO
 ἀξουγγίῳ BZ^β (ἀπαξ), Γαλ., Diels, Müller: ἀξουγγίῳ A (ἀπαξ): ὀξυγίῳ EN:
 ὀξυγγίῳ Ω (ἀεφ) 9 ὀλίγον EO. τῇ ZA: ἐλ A 11 οἰονται-οἰδημα A
 ἐρυθίματα EO: ἐρεθίσματος E 12 δὲ AB: ἐλ Ω εἷσαγε AB: εἰσάγαγε Ω
 13-15 κ AB: μηδεν-ἐξάγαγε Ω: ἐλ Δ 13 <μῆτε> προαλείψας μῆτε*] (ὅρα Γαλ.
 XIII, 352,4 καὶ κριτ. σημ.): προαλείψας μῆτε Ω: προαλείψας ἢ MC: προαλείψας
 μῆτὲ Bερναρδάνης (ἐρευνητέα ἡ χρῆσις τοῦ συγγραφέως Weil, Χατζη-
 δάκης, Müller) χρίσας BA^βMΠ: χρήσας AE: χρησάμενος ΓZANEO
 μίγματι B 14 ἐμβίβαζε δηκτικώτερα ἐμβάσει Π: ἐμβάσει δηκτικωτέρα
 ἐνδιάτρεψε 'Aet.: εἰς τὴν μακρὰν καθεῖς, κράτησον Γαλ.: in solium ob fervorem
 mordacius desiderare iubeto C δεκτικωτέρα Z: δεκτικωτέρα AMNEO γὰρ] δὲ E

E 97^β 4 O 284^α 5 Δ 259^β 6

κἄν ὅφ' ἐτέρων βασταζόμενοι εἰσενεχθῶσιν, αὐτομάτως τοῖς ποσὶ βα-
 δίζοντες ἐξελεύσονται. μίξας δὲ ἐλαίῳ πολλῷ οἶνον βραχὺν πάνυ καὶ
 ἀνακόφας συνάλειψε· εἶτα ἀπομαζήμενος τὴν ἱκμάδα τοῖς σαβάνοις,
 σκέπε τὸ σκέλος κουφοτάτοις ἐρίοις. εἴωθε μὲν οὖν τὸ βοήθημα μη-
 δεμιᾶς ἐτέρας χρήζειν τῆς μετὰ ταῦτα βοηθείας. εἰ μέντοι ἔχνος ποτὲ 5
 ἐγκαταλειφθεῖη τοῦ πάθους, διαλιπὼν ἡμέρας κ' χρῆσαι πάλιν τῷ αὐτῷ
 βοηθήματι. σιναπισμοῦ μὲν ὁ τρόπος < οὗτος >, τὰς δὲ < τῆς > ὠφελείας
 ἐλπίδας μείζονας ἔχει διὰ τὸ φαρμακωδέστερον καὶ μεθ' ἧσσανος ἐπιτελεῖ-
 A 162^α σθαι δέξεως. τούτῳ τῷ τρόπῳ | τῆς χρήσεως καὶ κεφαλαλγίας χρονίας καὶ
 τὰ ἄλλα πάντα καθ' ὃ τι ἂν ᾖ μέρος ἀλγήματα χρόνια καὶ δυσλύτους δια- 10
 θέσεις καὶ παραλύσεις ἐξιᾶσθαι δυνήσκει.

Κηρωτὴ ἰσχυαδικοῖς Ἀρχιγένους.

Ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν βοηθημάτων διαλείμμασι κηρωτὴ ἐπικεῖσθω
 τοῖς τόποις τοιαύτῃ· ὀποπάνακος < ἡ > διαλύσας ὀξει κυάθους δυσίν, εἶτα
 κηροῦ γο δ' τήξας μετὰ γο ἡ' ἐλαίου κυπρίνου καὶ ψύξας καὶ ἀναξύσας 15
 ἐπιβάλε τῷ λειωθέντι ὀποπάνακι καὶ ἐνώσας χρῶ.

Περὶ καύσεως.

« Οἱ δὲ ἀρχαῖοι, φησὶν Ἀρχιγένης, ἐχρήσαντο ἐπὶ τῶν ἰσχυαδι-

1 ἐφετέρω E x Ch. Harder: εἰσηνέχθησαν Ω: ὦσι-εἰσκεικομισμένοι Γαλ.
 XIII, 352,9 (δρα καὶ 60,9^α.109,5.121,14. Ἀετ. 172^α,1) 2 οἶνον βραχὺν Ω
 Γαλ., Βερναρδάκης: οἶνον βραχὺν ABEZ: οἶνον βραχὺν Weil, Müller (δρα κριτ. σημ.)
 3 τοῖς] διὰ τοῖς Z: ἐλ M βαλάνοις ΕΟ 4 κουφοτέροις
 ΝΕΟ 5 καταταῦτα E 6 ἐγκαταληφθεῖη EMH: ἐνκαλιφθεῖ A ἡμέρας
 ΓΩ: γρ' ὥρας Γω: ὥρας E: horis sive diebus C χρῆσαι B: χρῆσαι E:
 χρῆσαι ΔAMN: χρῆσαι Ω: ἐπαλείψει Γαλ. XIII, 353,4 7 μὲν ΜΕΟ: μὲν οὖν Ω:
 οὖν Z ὁ τρόπος < οὗτος > Βερναρδάκης, Weil, Müller (δρα κριτ. σημ.):
 hic-modus C, 710,47. 194,12: ὁ τρόπος Ω Ἀετ. 66^α,45 κ* (δρα Ἀετ. 66^α,45):
 δὲ ὠφελείας ἐλπίδας Ω: δὲ ὠφελείας ἐλπίδος ABΓAC 8 διὰ τὸ φαρμακωδέστε-
 ρον AB Ἀετ. 66^α,46: τὸ φάρμακον ΩC κ*: ἀποτελεῖσθαι N^δΠΩ: ἀποτελεῖται
 ΝΕΟΠ^β 9 δεξέως E τοὺς τούτω AB χρήσεως AB καὶ (κερ.)] ἐλ ΕΟ
 10 ᾗ] ἐλ AB x AZ: δυνήσκει (ηΔ) Ω 12-16 κηρωτὴ-χρῶ ABΓΔΕΖC: ἐλ Ω
 12 ἰσχυαδικὴ E 13 τῶν] ἐλ E 14 x Δ: ᾗ AB: κυάθ' ΓZ: κυάθους Z^{βρ}: κ'
 E δυσίν] β' EZ 15 κυπρίνου ἐλαίου οὐγγ ἡ' Δ ἡ' γο E ἀναμίξας E

B 243^β 3 Z 350^α 4 Γ 266^α 5 Δ 221^β 11 Ξ 305^β 16 Ν 412^α 16 Π 72^β 17

κῶν καὶ καύσει, διὰ τε καυτηρίων σιδηρῶν πεφυρακτωμένων καὶ
 διὰ στρούθλου ῥιζῶν καὶ ἀριστολογίας καίοντες τὸν τῆς κοτύλης τόπον
 εἰς βάθος, καὶ τὸ σκέλος δὲ ἐκ διαστημάτων τινῶν, κατὰ τῶν ὁδυνω-
 μένων μάλιστα τόπων ἐρείδοντες τοὺς καυτῆρας· ἕτεροι δὲ τινες τῆς
 5 καταλλήλου χειρὸς τῷ πεπονθότι σκέλει τὸν μεταξὺ τόπον τοῦ <μεγάλου>
 δακτύλου τῆς χειρὸς καὶ τοῦ λιχανοῦ παρὰ τὸ κάτω ἄρθρον τοῦ μεγάλου
 δακτύλου σπύραθρον αἰγείαν πυρώσαντες ἐπιτίθεσσι δι' ὁδοντάγρας, ἁλ-
 λάσσοντες τὰς σπυράθους ἄχρι <τοῦ> διαδοθῆναι τὴν αἰσθησιν τῆς καύ-
 σεως εἰς τὸν πεπονθότα τόπον· τότε γὰρ αὐτάρχῃ τὴν καύσιν εἶναι λέ-
 10 γουσιν». Διοσκορίδης δὲ φησιν, «σπυράθους αἰγὸς πυρώσας, ἀνατείνας
 τὸν μέγαν δάκτυλον τῆς χειρὸς καὶ σημειωσάμενος τὸν κοιλαινόμενον
 τόπον περὶ τὸ πέρας τοῦ κάτω ἄρθρου τοῦ αὐτοῦ δακτύλου, εἴτα προῦπο-
 χρίσας ἐλαίῳ τὸν τόπον ἢ ἐρίου πτύγμα ἐλαιοθραχῆς προῦποθεῖς τῷ
 κοίλῳ τόπῳ, κατὰ μίαν σπύραθρον περιτίθει, ἄχρις ἂν διὰ τοῦ βραχίονος ἢ
 15 αἰσθησῇ περὶ τὸ πᾶσχον ἰσχίον ἔλθῃ». Ἀντυλλος δὲ φησιν, «ἡμεῖς
 χρώμεθα καὶ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς καύσεως· | σπυράθους αἰγείους ξηροὺς A 162^β
 πυρακτώσαντες τούτοις διακαίμεν τὴν κοιλίαν τοῦ μεγάλου δακτύλου
 τοῦ ποδὸς τοῦ πᾶσχοντος ὀλίγῳ κατωτέρω τοῦ ὄνυχος μέχρις ὀστέου.

1 τε καυτηρίων ΔΕΟΠ: τε καυστηρίων B: τῶν καυστήρων E: τε καυτήρων
 Ω Bερν.: ἐλ Γ σιδηρῶν*] (ἐπαινούστων Weil, Diels, Müller, Βερναρδάκη,
 Omont): σιδηρῶν A: σιδήρων Ω: ferreos C 2 ῥίζης ΝΞΟ καὶ ἢ II: ἐλ ABE
 3 τῶν ἐρεϊδομένων M 4 καυστήρας E 5 <μεγάλου>* (δρα στ. 6.11.48,10):
 magnum C: μεσου Δ: ἐλ Ω 7 ἀλλάσσοντες] πυρώσαντες E 8 ἄχρι <τοῦ>
 Diels, Müller (δρα 18,5.94,1^α. 'Αστ. 91^α,15): ἄχρις ἂν ΔΕΞΟ: ἄχρι Ω κ AB:
 διαδοθῇ E: διαδοθείη Ω κ AB: ἢ αἰσθησῇ Ω: αἰσθησῇ Z 10-15 (δρα
 Διοσκ. II, 222,14-223,1) 10 κ ABE: καὶ ἀνατείνας ΩC 12 τόπον] ἐλ Γ
 περὶ ABII: παρὰ Ω ἄρμου ΝΞΟ αὐτοῦ] ἐλ E κ ABD: προχρήσας N:
 προχρίσας Ω 13 κ AD: τὸν τόπον ἐλαίῳ (-φ ZΛ) Ω ἢ ABD: et C: ἐλ Ω
 πύγμα E ἐλαιοθραχῆς A: ἐλαίῳ βραχὲν B 14 κατὰ] καὶ ΞΟ σπύραθρον
 ΞΟ: ἐλ Γ ἐπιτίθει Z 15 πρὸς Δ ἀντυλλος A: ἄντυλος B: ἀντύλος Ω: ἐλ
 M δὲ φησὶν B: ἐλ M 16 τοιούτῳ ABEP: τοιῶδες ZΛ: τοιῶδες Ω ster-
 cus caprinum siccum ferrefacimus, eoque C αἰγίους ξηροὺς ABII: αἰγας
 ξηροὺς E: αἰγείας ξηρὰς Ω 17 τούτοις AB: τούτους E: ἐλ Ω 18 ὀλίγῳ
 AB: ὀλίγον Ω κατωτέρων E ^{χρ}μέ^ρ EAM: ἐλ ΝΞΟ

λύει δὲ αὕτη ἡ καῦσις τὰς ἄκρας ἰσχυάδας καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο βοηθημα-
εἰκούσας· μετὰ δὲ τὰς καύσεις ἐπιτιθέναι χρὴ τῷ ἐσχάρωθέντι τόπῳ
πράσου φύλλα λεῖα μεθ' ἁλῶν ἢ ἐλαίας λεῖας μελαίνας μετὰ σιγάμου
ἀπλύτου ἢ καρύων τὸ ἐντὸς λείον, τοῖς δὲ ἀπαλοσάρκοις γάλα μετὰ μέ- 5
λιτος, τῇ δὲ τρίτῃ φακῷ ἐφθῷ μετὰ μέλιτος κατάπλασσε μέχρι τοῦ ἐκ-
πεσεῖν τὰς ἐσχάρας· εἴτα τῇ πυοποιῷ ἀγωγῇ χρῶ, ἀκατούλωτα φυλάτ-
των τὰ ἔλκη μέχρι πλειόνων ἡμερῶν ». « ἔγνωμεν δέ, φησὶν Ἀρχιγέ-
νης, πλείστους ὠφεληθέντας ἐκ τῶν προσηρημένων καύσεων. ἡμῖν δέ,
φησὶν, ἤρκεσεν εἰς ἀνασκευὴν τῆς ἰσχυάδος τὰ προρηθέντα βοηθή-
ματα καὶ τὰ μετὰ βραχέα ῥηθησόμενα μαλὰ γματα, παρεθέμεθα δὲ καὶ 10
περὶ διακαύσεως εἰς τὸ μὴ ἀγνοεῖσθαι ».

Ἐπιμέλεια ἐν τοῖς παροξυσμοῖς Ἀρχιγένους.

« Ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς διαδέσμοις τῶν ἄλλων μερῶν χρῆσθαι καὶ
σπουδαίαις ψηλαφαίαις προσήκει καὶ ἐμβροχαῖς ἐπαλλήλοις, διὰ σικωνίου
ἐλαίου θερμοῦ λιπαινομένων τῶν τόπων καὶ πιλῆματι ἐρίου καλυπτομέ- 15
νων, καὶ καταπλάσσειν δὲ τὰ μέρη τοῖς διὰ λινოსπέρμου καὶ τήλεως καὶ
μάλιστα τοῖς δι' αἰρίνων ἀλεύρων προσλαμβάνουσί τινα τῶν θερμαινόν-
των καὶ ἁλθαίας ῥίζης· παρηγοροῦσι δὲ τὰς σφοδρὰς ὀδύνας καὶ πυρίαι
αἱ δι' ἐλαίου καὶ αἱ διὰ τῆς φρυκτῆς κέγχρου, ἔτι δὲ μᾶλλον ἁλῶν ἐν
μαρσίποισι ».

20

1 λύει AB: διαλύει Ω αὕτη Ω Βερναρδάκης, Weil, Müller: αὐτὴ BEN:
αὕτη A: Haec ipsa C ἄλλη O 2 ἡκούσας B: ἡκούσας E δὲ] ἐλ A
δεῖ EZ 3 λεῖας ABΓΩ (πρὸ τοῦ μετὰ Ω): ἐλ EO 4 ἢ] καὶ Z 5-7
τοῦ - μέχρι] ἐλ II 6 εἴτα] ἐλ E κατόλουδ E φυλάττειν Z 7 ὥρων
E ἔγνω μὲν δὲ Z 7.8 δὲ φησιν ΓΔΜ 8-11 καύσεων - περὶ] ἐλ O
8 ἡμεῖς ΓΕ: ἢ ΝΞ 9 τῆς AB: ἐλ Ω 10 βραχέα ABII Diels, Müller,
Hultsch (δρα 71, 12.46, 9.56, 19.58, 3 καὶ 23, 14): βραχὺ ΓΔΕ Βερναρδάκης:
βραχέος Ω δὲ] ἐλ E 11 κ ABIE: καύσεων Ω 13 μερῶν AB: μορίων
Ω 15 κ ΓΕ: ἐρίω ABNEO: ἐρίων ΔΖΑΜ 16 δὲ] μὲν Z 18 ῥίζης
ABEH: ῥίζην Ω δὲ] ἐλ ΔΕ ὠδύνας, δι' ἐλαίου πυρίαι καὶ διὰ E καὶ
πυρίαι αἱ πυρίαι EO 19 καὶ αἱ ΑΒΔ: καὶ Ω μᾶλλον] ἐλ BE 20 κ
ΔΜΕΟII: μαρσίποισι ABΓ: μαρσύποισι ΖΒ: μάρσῃποισι ΖΑΝ: μαρσηππίω E

B 249^a 10 Δ 260^a 16

Πόματα ισχιαδικοῖς.

Διαιτῇ δὲ τοὺς παροξυσμοὺς ὅπως κυρηναϊκὸς πινόμενος ὅσων ὁρόθων
 μέγεθος ἢ καταπινόμενος· ἄκρως δὲ ποιεῖ καὶ καστορείου < α' > σὺν τριω-
 βόλῳ ὁτοπάνακος. Πόμα ισχιαδικόν. Λαβὼν ἐντεριωνῆς τὸν φλοῖν
 5 τὸν ἔσω χωρὶς τῶν κοκκίων βάλῃ εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον γανωτὸν καὶ
 νίτρον λευκὸν ἐξάγιον α' καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθρεξὼν αὐτὸ μεθ' ὕδατος
 θερμοῦ ζεστοῦ καὶ ἔασον ἡμέρας β' βρέχεσθαι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ λαβὼν
 ὀθόνιον ἀποπίεσον αὐτὸ εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὑάλινον καὶ χλιάνας δὸς
 πειῖν καὶ θαυμάσεις. "Ἄλλο πότημα ισχιαδικοῖς. Ὁροθίνου ἀλεύρου,
 10 ἀνίσου, μαράθρου | ἴσα μέτρῳ βαλὼν κόπτε καὶ σῆθε καὶ δίδου ὁβο- A 163^a
 λούς θ' ἐν οἴνῳ ἡμικτυλίῳ. ἄγει δὲ δι' οὖρων πᾶχος ἱκανόν. ὅταν δὲ
 καθαρὸν θεάσῃ τὸ οὖρον, μηκέτι δίδου. "Ἄλλο. Κενταυρείου λεπτοῦ
 τοὺς ἀκρεμόνας κόψας σήσας δίδου νήσται κοχλιάριον μεθ' ὕδατος
 θερμοῦ ἐπὶ ἡμέρας γ' ἢ πλείους. "Ἄλλο. Ἐρυθροδάνου ῥίζαν κόψας
 15 σήσας δίδου ὁμοίως. ἄγει δι' οὖρων αἵμα· λοῦε δὲ καθ' ἡμέραν τὸν
 πίνοντα. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐρυσίμου σπέρμα σὺν οἴνῳ καὶ σμυρνίου σπέρμα
 ὁμοίως, καρδάμου σπέρμα < α' > σὺν οἴνῳ, καππάρεως ῥίζης φλοιοῦ < α' >
 σὺν οἴνῳ, ἴρεως ῥίζης λείας < α' > σὺν γλυκεῖ, πῆγανον ἄγριον καὶ ἡμερον
 σὺν ἀνίσου ἀφεψήματι, σύμφυτον πετραῖον σὺν οἶνομέλιτι ἐψόμενον,
 20 ἄλθαίης ῥίζης ἀφεψήμα ἢ λεπτοῦ κενταυρείου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος
 < α' > σὺν μελικράτῳ, ὑπερείκου σπέρμα < β' >. ἄγει δὲ κόπρον πολλήν

1-4 x ABΓΔEC: ἐλ Ω (πρβ. Ὁρ. IV, 590, 33-35) 2 δὲ] ἐλ ΓΕ 3 ἢ
 καταπινόμενος] ἐλ Ε 4-9 x B^m: ἐλ ΩC (πρβ. 13, 4.14, 4. Ἀστ. Γ', λε', 52^a.
 ὅρα κριτ. σημ.) 8 x*: ἀπὸ πίτσον αὐτὸ εἰς ἐτ' B^m (ὅρα 101, 20^m) 9-20, 2
 x ABΓΔEC: ἐλ Ω 9-12 (πρβ. Ὁρ. IV, 591, 4-6) 9 ἄλλον· ὁρόθων Ε
 "Ἄλλο πόμα ΓΔ: πότιμα Β(ἀεὶ ποῦ) 10.19 ἀνίσου Δ^aΕ(114.13.125, 8 Δ^aZ):
 ἀννησσου Α: ἀνήσου ΒΓ(114, 13.125, 8 ΓΕ) 10 μέτρα Ε λαβὼν Ε Harder
 11 δι:] δη Α ὅτε Γ 12 τὸ οὖρον θεάσῃ Δ "Ἄλλον Ε(ἀεὶ): ἐλ Β λεπτοῦ
 ΑΒΓ: μικροῦ ΔΕ 13 νιστικῶ Α 14 ὥρας γ' ἢ πλείους ΓC: ὥρας γ' Ε
 ἢ καὶ Δ ἄλλον Ε: ἐλ Β 15 δὲ] ἐλ ΓΕ 16 σὺν-ὁμοίως σὺν οἴνῳ, καρδάμου
 Δ: ὁμοίως, καρδάμου Ε 17 καππάρεως-οἴνῳ] ἐλ Γ 21 ὑπερικοῦ-<β'>(drac.
 ι C) ΑΒΔC: ἐλ ΓΕ 21-20, 2 ἄγει δὲ καὶ κόπρον καὶ φλέγμα-λαμβανομένη
 (devoratum C)-μελικράτῳ Γ: ἄγουσι-οἴνου, ἀσπαράγου ῥίζης ἀφεψήμα καὶ ὁ
 καρπός, ἄσφατος-λαμβανομένη βαλσάμου καρποὶ ἐξ σὺν μελικράτῳ Διοσκ. II,
 219, 9: ἐλ Ε

Γ 266³ 7 Z 350³ 11 E 98³ 12 Π 73^α 17

καὶ φλέγμα· ἀρκευθίδες μετ' οἶνου, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου διδομένη, βαλσάμου καρπὸς σὺν μελικράτῳ. καὶ τὰ ἀνώδυνα δὲ καὶ ὑπνωτικὰ λεγόμενα ποτήματα ἐπιμενόντων τῶν ἀλγημάτων δεόντως ἂν παραληφθεῖ, μάλιστα δὲ ἡ παιωνία λεγομένη ἀντίδοτος· ἀναγέγραπται δὲ ἐν τῷ ιγ' λόγῳ. « ἐγὼ δέ, φησὶν Ἀρχιγένης, κὰν τῷ παροξυσμῷ ὃ χρησάμενος τῷ πρῶτῳ κλυστῇρι τῷ διὰ τερεθινθίνης καὶ νίτρου θεατρικὴν μεταβολὴν ἐδίδουν. χρῶ δὲ ἐν τοῖς παροξυσμοῖς καὶ ἀφεψήματι τῆς ῥίζης τοῦ ἀγρίου σικύου ».

Περὶ τῆς λοιπῆς διαίτης Ἀρχιγένης.

« Ὑποτακτέον δὲ ἐξῆς διὰ βραχέων καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν. 10 πρὸ παντὸς οὖν παραιτεῖσθαι παραινῶ τὰς συντονίας καὶ τὰς ἀκριβεῖς τῶν πραγμάτων περιστάσεις μὴ μόνον μετὰ τροφὴν, ἀλλὰ κὰν τοῖς πρὸ τῶν σιτίων καιροῖς. ἔπειτ' ἀλειπτικώτερον ἐνιστάμενοι τὴν A 163³ ἀγωγὴν, σαρκώσεως προνοεῖτωσαν, | ὥς εἰ κτήσονται περιβολὰς τοῖς νεύροις, ἅμα μὲν ἀσφαλὲς ἔχοντες ἔρυμα πρὸς πᾶσαν ἔξωθεν αἰτίαν, 15 ἅμα δὲ παντὸς μαλάγματος κρεῖττω τὴν προσφυῇ περιθυσόμενοι πιμελὴν. ἀλειφέσθωσαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐμπείρων καὶ γυμναζέσθωσαν· ἄσκυτοι γὰρ οἱ πόνοι γίνονται μετ' εἰδήμονος προγυμναστοῦ καὶ ἐν-

2 καρπου A: καρποῦ Ὑ B 3 ἀλγηδόνων NEO δεωντος A: δέον E
4 x ABE: ἀναγέγραπται ἐν Π: ἡ καὶ ἀναγέγραπται Ω (ὄρα κώδ. Δ, ιγ', ρς', φ. 295^α. C, 804) 6 x ABA: εἰρημένω ΓΕΠ: ἐλ Ω χρησάμενος τῷ διὰ τερεθινθίνης (-νου Π) καὶ νίτρου (-ω ΕΟ) κλυστῇρι (θεανδρικήν NEO) ZAMNEO
7 x AZ: ἔδιδον B: ἐδίδ' Δ: ἐδίδου Ω καὶ τῷ ΒΠ 9 ἀρχηγένους E (ἀείπου, ὥς καὶ ΒΕΟ): ἐλ M 11 οὖν ABE: μὲν οὖν Ω παραιτεῖσθαι ABA (πρὸ. 8,2.21,2.31,19.70,16. Γαλ. VI, 375,1. Ὅρ. I, 512,1): παρατίθεσθαι Ω καὶ τὰς] ἐλ E 13 κ*: ἐπιταλιπτηκώτερον A: ἔπειτα ληπτικῶ^{τρ} B: ἐπὶ τὸ ἀλιπτηκῶ^{τρ} E: ἐπὶ τὸ ἀναληπτικώτερον Ω ἐνιστάμενος M: ἀνιστάμενος E: ἐνιστάμενον ZNEO 14 τῆς σαρκώσεως Π κτισοῖντο περιβολὰς A: κτήσονται περιβολοῖς NEO 15 μὲν ABΓΔE: μὲν ὥς Π: μὲν προνοεῖτωσαν Ω ἔρυμα Βερναρδάκης: εὖρεμα A: εὔρεμα B: εὔρημα Ω 16 x AB: ἀλείμματος Ω κρεῖττον ΜΠ: κρεῖττον^α Π*: κρεῖττων E προσθησόμενοι B: $\frac{\pi}{\pi}$ θήσομεν E 18 διάγονται E μετ' - 21,1 πρῶται] ἐλ O x ABΔE: προγυμναστικοῦ Ω καὶ ABE: καὶ αἱ Ω

Ο 285^α 2 Ξ 306^α 4 Β 249^β 11 Ν 412^β 13 Α 222^α 14 Μ 203^α 17

τριβείς χεῖρες πραότεραι τῶν εὐαφῶν εἰσιν εἰς τὰς ἀποθεραπείας. ὁμως
 δὲ μνηνυτέον ὅτι ἐπιτηδεϊότατα ὠφελοῦνται οἱ ἰσχυαδικοὶ ὑπὸ συνεχῶν
 διακμάψεων καὶ περιπάτων καὶ δρόμων συμμέτρων. αἰώρα δὲ ἡγῆσεται
 ἢ διὰ ἵππου, ἔπειτα ἢ χρῆσις τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων, πρῶτον μὲν θερμῶν,
 5 ἔπειτα δὲ καὶ ψυχρῶν· εἰ γὰρ ἡ ψυχρολousία συνεθισθείη, μόνῃ ἔσται
 ἱκανὴ τὴν ὀλοκληρίαν παρασχεῖν. ἡ δὲ δίαίτα ἐν τοῖς παροξυσμοῖς βροφη-
 ματώδης ἔστω καὶ ὀλίγη, ἐν δὲ τοῖς διαλείμμασιν ἀδροτέρα καὶ ἀναλη-
 πτικωτέρα, ἔχουσα καὶ δριμυφαγίας τινὰς παραπλεκομένης διὰ τινων
 ἡμερῶν· τὴν δὲ τούτων ὕλην πλειστάκις ἤδη παρατεθείμεθα μηδὲν
 10 γλίσχρον ἔχουσιν ἢ παχύχυμον ἢ δύσπεπτον ἢ δυσανάδοτον. εὐπεψίας
 δὲ ὡς μάλιστα προνοοῖτωσαν μὴ τῆς ἀπαντώσης βλάβης ἐκ τῶν ἀπε-
 ψιῶν μόνον στοχαζόμενοι, ἀλλὰ καὶ σαρκώσεως, ἧς πρὸ πάντων χρῆζου-
 σιν οἱ ἰσχυαδικοί. καὶ τὰς ποιότητας δὲ τῶν δυσπέπτων φευκτέον,
 μάλιστα τῶν τὴν οὕρησιν ἐρεθίζόντων. τὴν δὲ κοιλίαν εὐλυτον μὲν εἶναι
 15 συμφέρει· θλίβεται γὰρ καὶ βαρύνεται τὰ ἄρθρα, ταύτης ἀναξηραίνομένης·
 μὴ μὲν ρευματίζεσθω συνεχῶς ἡ κοιλία· ἀσθenoποιὸν γὰρ τοῦτο καὶ τῇ
 ῥύμῃ συνεπισυρόμενον τὰ ἀπὸ τοῦ ὅλου σώματος πληροῖ τὰ γειτνιόντα.
 ἔστι δὲ ὅτε μακρὰ καὶ ἐπισφαλεῖς δυσεντερία γινόμεναι διωρθώσαντο
 τὴν τοῦ ἰσχύου εὐπάθειαν. ἀγαθὸν δὲ εἶμιν ἐκ διαλειμμάτων | ἀπὸ τροφῆς Α 164^α

2 κ ΔΖΛ: μνηνυτέον ΓΕΗ: με νοιτεον Α: μὴ νοητέον Β: μνητέον Ν: μνη-
 τέον Λ^βΜΕΟ (πρβ. Ὅρ. IV, 590,36) ὅταν Ε ἐπιτηδεϊότητι Ζ ὑπὸ τῶν
 συνεχῶς Ε 5 δὲ] ἐλ Ε εἰ] ἡ ΑΕΟ ἡ ψυχρολousία ΑΒΔΕ: ψυχροποσία Ω
 ἐθισθείη Ζ: εἰ συνεθισθείη ΕΟ 6 πάσχειν. Β δὲ ΑΒΔΕΗ: ἐλ Ω ἐν ΑΒ: ἐν
 μὲν Ω βροφηματώδες Ε 7 ἀνδροτέρα Ε 8 τινων] τῶν Ε 9 ἤδη ΑΒΓΔΕ:
 ἐλ Ω κ ΑΒΔ: παρετιθέμεθα ΓΖΜΗ: παρεθέμεθα Η^βΩ 10 ἀπεψίας ΝΕΟ
 11 ἀπατώσης Ζ: ἀπάντων Ο 13 οἱ] ὡς ΕΟ γρ' τῆς ποιότητος Γ^ω δὲ
 ΑΒΔΕΖΗ: ἐλ Ω δυσπεπτόντων, Ε 14 τῶν ΑΒ: δὲ τῶν Ω μὲν] ἐλ Γ
 15 κ ΑΒ: αὐτῆς Ω 16 μὴ ΑΒ: μὴ δὲ Ε: μήτε Ω μὴν] μὲν τι Α (τι Α^ω)
 ἀσθενεῖ γὰρ Ε τῇ Β^ωΩ: ἐλ Α 17 τὸ ἀπὸ τοῦ ὅλου Ε: τὰ ἀπὸ τοῦ ὅλου
 τοῦ ΑΒ (ὁρ α 37,2) κ ΑΒΔΗ: πληρεῖ Ε: πληροῦντα Ω 18 δὲ ΑΒΓΕ: δ'
 Ω ὅτε ΑΒΗ: καὶ ὁ Ε: ὅτε καὶ Ω μακρὰ] ἐλ Ε κ ΑΒ: γινόμεναι
 ΔΖΑΜΝ: γιγνόμεναι Ω

Ε 99*9 Δ 260³ 17 Ζ 351* 17 Η 73³ 17 Ο 285³ 17

ἢ ἀπὸ βραχνίδων. οὐ λανθάνει δὲ ἡμᾶς ὅτι καὶ ἐλλεθόρῳ τινὲς ἐπὶ ἰσχυαδικῶν ἐχρήσαντο· καὶ ὅτι μὲν ἐμπράκτως βοηθεῖ ὁ ἐλλεθόρος ἐπιστάμεθα, οὐ μὴν ὑπολαμβάνομεν καὶ τούτου χρεῖαν γενέσθαι ἐπὶ τῆς διαθέσεως, ἀλλ' ἐξαλειφθήσεται ὑπὸ τῆς παραδοθείσης ἐπιμελείας ».

Καταπλάσματα ἰσχυαδικά.

3

Κατάπλασμα ἰσχυαδικοῖς. Θέρμων πικρῶν ἄλευρον ὀξύμελιτι ἢ ὀξύκράτῳ ἐψήσας κατάπλασσε. "Ἄλλο. Καλαμίνθην λειώσας χλωρῶν μέλισσα, εἰ δὲ μή, μετ' ὀξύκράτου, κατάπλασσε τὸν τόπον· γενναῖον βοήθημα. "Ἄλλο. ποιεῖ καὶ πρὸς τοὺς σφόδρα ὀδυνώμενους. Κωδύας μήκωνος ἐν μελικράτῳ ἐψήσας καὶ ταύτας μὲν ἀνασπᾶσας τῷ δὲ 10 μελικράτῳ κρίθινον ἄλευρον ἐψήσας κατάπλασσε. "Ἄλλο. Κωδύας χλωρᾶς λεάνας καὶ ἐπιπάσσων ἀλφίτων ἄλευρον τὸ ἀρχοῦν ποιεῖ ἀρτίσικους καὶ ξηραίνει ἐν σκιᾷ, ἐπὶ δὲ τῆς χρεῖας ὄξει ἀρχοῦντι διαλύων καὶ θερμάνας ἐπιτίθει. "Ἄλλο. Ἀσκληπιίδου ἰσχυαδικοῖς ποδαγρικοῖς ἀρθριτικοῖς παραχρῆμα ὠφελεῖ. Τῆλιν βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεῶν καὶ ἐπιθα- 13 λὼν ὀξύκρατον ὅσον ἐξαρκεῖ ἕα βρέχεσθαι ὅλην νύκτα· ἔωθεν δὲ ἐπιτιθεῖς ἐπὶ τὸ πῦρ ἔψε μέχρι διαλύσεως, εἶτα λεάνας ἐν θυεῖᾳ ἀκριθέστατα καὶ ἐπιθαλὼν μέλιτος ὅσον ἐξαρκεῖ καὶ θερμάνας καὶ εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας ἐπιτίθει· κατὰ τῶν πονούντων τόπων καὶ ταινιδίῳ περιελήσας ἕα· καὶ

1 ἦ] ἐλ ΑΒ (πρβ. 12, 18) 1-2 ἐλεθόρω-ὁ ΓΑΜΝΞ (συχνωῶς): ἐλ Ο 2 εὐ-
πράκτως ΒΕ 5 κ ΑΒ: κατάπλασμα ἰσχυαδικοῖς Ε'Ο: ἕλλο Δ'Μ': ἐλ ΩC 6-9
(πρβ. 'Ορ. V, 555.783) 6 καταπλάσματα ΓΕ: ἐλ Μ ἰσχυαδικῶν Γ: ἰ-
σχυαδικῶν ΔΗC: ἰσχυά Ε: ἐλ Μ 7 ἕλλο Μ'Ω: ἐλ Β κ ΑΒΕ: λεάνας
Ω 8 μή ΑΒΕ: μή ξηρὰν Ω κατάπλασσε-βοήθημα ΑΒΔ: τὸν τόπον γεν-
νάται βοήθημα Ε: χρῶ, γενναῖον βοήθημα Γ: χρῶ Ω 9 "Ἄλλον Ε: ἐλ Β (ἐν
7.9.11.14.23, 1) "Ἄλλο-ὀδυνώμενους] ἐλ Μ κ ΑΒ: ποιεῖ πρὸς Ε: περὶ Ν:
πρὸς Ω 10 κ ΑΒΕC: χλωρᾶς μήκωνος ΓΔΔC: χλωρᾶς μήκωνος Ω ταύτην
Ζ: ταῦτα ΜΝΞΟ δὲ] ἐλ Α 11-14 "Ἄλλο (ἐλ Β)-ἐπιτίθει. ΑΒΓΔΕC
(μετὰ τὸ ἐν στ. 8 βοήθημα. Ε): ἐλ Ω 14-23, 1 κ ΑΒΔC: "Ἄλλο (ἐλ ΒΜ).
Τῆλιν-ἐπὶ τῆμέρας β' ἢ γ' Ω: ἐλ Ε 14 κ ΒΔC: ἰσχυαδικὸν Α 16 κ
ΑΒ: ἐπιτίθει Ω 19 κ ΑΒ: τὸν πεπονθότα τόπον Ω ταινιδία Ν πε-
ριελύσας Ν: περιελήσας ΞΟ

Γ 267^a 4 Ε 306^b 9 Β 250^a 12

τοῦτο ποίει ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας. "Ἄλλο. Συμφύτου ῥίζης γο ς' ξύσας καὶ εἰς λεπτὰ τεμὼν καὶ ἐμβαλὼν εἰς θυσίαν ὀστρακίνην τριῖζε φιλοπόνως καί, ὅταν λειωθῇ, ἐπίβαλε μάννης γο γ' καὶ ὠν ὠμῶν προσφάτων τριῶν τὰ λευκὰ σὺν ταῖς λεκίθοις καὶ πάλιν τριῖζε· ὅταν δὲ ἐνώθῃ, ἐπίβαλε στέατος ὑείου παλαιοῦ κατειργασμένου λι α' καὶ ἐνώσας ἐμπλάσας | εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει. παρηγορεῖ παραχρῆμα μάλιστα τὰς Α 164^b μετὰ βεύματος τῶν ἄρθρων περιωδυνίας. "Ἄλλο 'Ἀσκληπιάδου. Τήλεις ἀληθεςμένης, μανδραγόρου ῥίζης φλοιοῦ, μάννης ἀνὰ γο γ', ὡς ὠμὰ πρόσφατα ι', μαλάχης ῥίζης λι α', συμφύτου ῥίζης λι α', 10 κοχλίων χερσαίων τῆς σαρκὸς γο ς'. σκεύαζε, ὡς προεῖρηται, φιλοπόνως καὶ ἀνελόμενος ἀπόθου· ἐν δὲ τῇ χρήσει ἔστω τοῦ μὲν φαρμάκου μέρος ἓν, στέατος δὲ ὑείου παλαιοῦ μέρη δύο.

Ἐπιθέματα καὶ μαλάγματα ἰσχυαδικοῖς.

« Μάλαγμα δέ, φησὶν Ἀρχιγένης, σφόδρα ἱκανὴν ἡμῖν τὴν πείραν 15 δεδοκός, ἐστὶ τὸ ὑπογεγραμμένον. σικυάσας δὲ πρῶτον τοὺς ὀδυνωμένους τόπους ἐπιτίθει· ἐπιμέμων δὲ αὐτῷ ἐκδέχου τὴν ἐξ αὐτοῦ ὥφλειαν. Κολοφωνίας λι α', δαφνίδων γο η', ῥαφάνου σπέρματος γο δ', καπ-

1 "Ἄλλο] "Ἄλλο ἀσκληπιάδου, ἰσχυατικόν Ε: ἐλ Β 2 τέμνων ΑΒ κ Α: βαλὼν Ω ὀστρακίνην ΑΒ: ἐλ Ω 3 φιλοπονους Α ἐπιλειωθ' βάλλε Ε ὡς ὠμὰ πρόσφατα Ζ 4 τριῶν προσφάτων Δ: τρία Γ γ' τὰ λευκὰ Ε: τὰ λευκὰ ὁμοῦ γ', Β: τρία Ζ: τριῶν ΞΟ: γ' ΑΜΝ κ ΑΒ: τριῖζε φιλοπόνως καὶ ὅταν λειωθῇ Ω 6 (καὶ Δ) ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ΑΒΓΔΕ: ἐλ Ω κ ΑΒΕ: παρηγορεῖ γὰρ Ω παραχρῆμα τοὺς μετὰ βευμάτων Ε τὰς ΑΒ: τοὺς Ε: δὲ τὰς ΩC 7 ἀσκληπιάδων Ο: ἐλ ΕΜ 9 ὡμὰ ὡς Ζ συμφύτου ῥίζης δ κοχλίου χερσαίου τῆς τῆς Ε 10 ὡς προεῖρηται φιλοπονους Α: φιλοπόνως ὡς προεῖρηται Δ: φιλοπόνως Ε 11-12 καὶ-ἐν Α: καὶ-α' ΒΓΔΕ: καὶ ἐπιβαλὼν Ω 12 δὲ ΑΒΓΔΕ: ἐλ Ω παλαιοῦ] ἐλ ΒΕ ὁ μέρος Ζ β' ΑΒΓΔΕ: β' χρῶ ΑΜ: δύο χρῶ ΝΕΟΗ: β' χρῶ. Μάλαγμα-δύναμιν. Ζ (δὲς τὰ ἐν σ. 30, 8-12) 13-30,8 Ἐπιθέματα-δύναμι ΑΒΓΔΕΖC: ἐλ ΑΜΝΞΟΗ 13-14 ἐπὶ θέματα-ἀρχηγένης Ε (ἀσί): μάλαγμα ἀρχιγένους Ζ 14 τῇ] ἐλ Ζ 15 ἔστι Β εἶναι τὸ ὑπογεγραμμένον ΓΕ: ἐλ Ζ κ ΑΒ: σικυάς ΔΕ: σικυίας Ζ: σικυίαν Γ δὲ] ἐλ Ζ τοῖς ὀδυνωμένοις τόποις ΔΖ: ἐπὶ τοὺς ὀδυνωμένους τόπους Γ 16 κ ΑΔ: ἐπιμέμων δὲ αὐτὸ Ζ: ἐπιμέμων δὲ αὐτὸ Β: ἐπιμένοντος δὲ αὐτοῦ ΓΕ

πάρως φλοιού λι α', πίσης ξηρᾶς λι α', πυρέθρου λι α', κηροῦ λι β' ε',
 τήλεως γο η', ἔρεως λι α', σινάπεως γο η', νίτρου λι β'. τὸ νίτρον λείου
 μετ' ὄξους λιτρῶν δύο, εἴτα ἐπιπάσας τὰ λοιπὰ ξηρὰ λεῖα καὶ συλλεά-
 νας ἐπίχεε τὰ τηκτὰ καὶ ἀναμαλάξας χρῶ. τοῦτο μὲν οὖν ἀνασκευαστι-
 κὸν ἐστὶ τῆς διαθέσεως, φοινίσσον τὸ δέρμα καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἀνά- 8
 γον τὰς ἐν βάθει ὕλας, ὥστιν κατ' ἀρχὰς οὐ δεῖ κεχρῆσθαι. Πρατότατον δέ
 ἐστὶ τοῦτο καὶ πολύχρηστον, ὃ δεῖ κεχρῆσθαι ἀδεῶς. Κηροῦ γο δ', στύ-
 ρακος γο α', σατυρίου γο α', ἀλόης πρωτείας γο α', ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
 ματος γο β', κρόκου γο α', πυρέθρου γο α', ὀποπάνακος γο α', χαλθάνης γο
 α', λιθάνου γο α', ἐλαίου παλαιοῦ γο δ', ἐνίοτε δὲ γο β' μόνας ἐν θέρει. 10
 σκεύαζε καὶ χρῶ. παραδόξως δὲ ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν ἰσχυαδικῶν καὶ ἡ πά-
 ραλις ἔμπλαστρος ἡ ἐπὶ ὕδρωπικῶν ἀναγεγραμμένη ». Ἡ λέαινα
 ἀνασκευαστική. Ἐλαίου παλαιοῦ λι β', μολυβδοαίνης, ἁλῶν κοινῶν,
 τερεβινθίνης ἀνά λι α', λεπίδος γο γ', ἰοῦ, στρουθίου, χαμαιλέον-
 τος μέλανος ῥίζης, ἀριστολογίας, σινάπεως ἀνά γο β', ἐνίοτε καὶ χά- 15
 Α 165^α χρυος γο α' ἢ ἀντὶ κάχρυος πυρέθρου. | ποιεῖ καὶ τῇ κεφαλῇ ἐπιτιθε-

23,17-24,3 κ ΓΕΖC: Κολοφωνίας λι α', καππάρως-ξηρᾶς λι α', δαφνίδων
 γο η', ἔρεως λι α', σινάπεως-δύο (ράφάνου σπέρμα γο δ', πυρέθρου λι α',
 κηροῦ λι β' ε', τήλεως γο η' B, ἐλ A) AB: Κολοφωνίας, καππα^α φλοιού,
 πίσης ξηρᾶς ἀνά λι^{τρ} α', δαφνίδων, σινάπεος, ἐν^{λλ} καὶ τῆλεως ἀνά οὕτῃ η',
 ἔρεως, πυρε^{θρ} ἀνά λι^{τρ} α', ἐν ἀλλ' ἀνά λι^{τρ} α' ε', ράφ^α σπέρματος οὕτῃ δ',
 κηροῦ λι^{τρ} β' ε', νίτ^ρ λι^{τρ} β'-δύο Δ 2-3 ἔρεως λίτρ α', τῆλεως οὕγγ η',
 σινάπεως ὁμοίως, νίτρον λίτρ β' καὶ λεῖοι αὐτὸ μετ'-ἐπιπλάσας E 3 λεῖα]
 ἐλ ΓE 5 φοινίσσει E 6 κεχρῆσθαι AB ἄλλο. πρατότατον Γ: ἄλλο πο-
 λύχρηστον. πρατότατον Z 7 δη A: δὴ E καὶ χρῆσθαι Z δ'] η' B:
 δ', ἐν ἄλλω ΓΔ 7-10 στύρακος-δ'] ἐλ E 7 στυρακός γο α' A:-α' ε'
 BΓΔZC 8 σατυ^ρ γο α' ε' BΓZC: σατυρίου οὕτῃ α'. ἐν^{λλ} β' ε' Δ
 (πρὸ τοῦ κρόκου): ἐλ A πρωτίας γο α' A: πρωτείας γο α' ε' BΓΔC 9
 κρόκου (οὕγγ α' Γ), πυρέθρου, ὀποπάνακος, χαλθάνης, λιθάνου ἀνά οὕγγ α'
 ΓΔ 10 γο δ' AB: λίτρ δ' ΓZC: οὕγγ δ' ἐν ἄλλ λίτρ δ' Δ γο β' AB:
 καὶ οὕγγ β' ΓΔZ: καὶ β' οὕγγ E ἐν θέρει μόνας σκεύασον E 11 δὲ
 ἐνεργεῖ ABA: ποιεῖ ΓE: ποιεῖ καὶ Z καὶ ἡ πάραλις ἔμπλαστρος ἐπὶ τῶν
 ἰσχυαδικῶν E 12 ἐπὶ AB: ἐπὶ τῶν ΓΔEZ 12-25,1 (δ' ρα Ὁρ. IV, 591,
 6-10) 14 τερεβινθίνης <ρ', λεπίδος ἐρυθρᾶς γο ι', ἰοῦ ἔυστοῦ, Ὁρ.
 15 μέλανος] μέρος B σινήπεος ΓEZ: νάπυος Ὁρ. ἐνίοτε δὲ καὶ Γ: ἐλ
 E 16 οὕγγ β' ἢ πυρέθρου E: ἢ πυρέθρου ἀνά γο α' Ὁρ.: unc. I, aut pro
 eo pyretri tantumdem C

Z 351² 1 E 99² 8 B 250² 16

μένη πρὸς ἡμικρανίαν. Ἡρᾱ πρὸς ἰσχυαδικούς. « Ταύτη, φησίν,
 ἐχρητάμην ἐπὶ Φροντίνου εὐθὺς ἀπὸ τῶν παροξυσμῶν. Κηροῦ <ρ',
 ἰξοῦ <ις', τερεθινθίνης <κε', χαλθάνης, σμύρνης, Ἰρεως ἀνὰ <ς',
 κεδρίας κοτύλης τὸ ς'', κυπρίνου ἐλαίου τὸ ἴσον τῆς κεδρίας. κηρὸν κε-
 5 δρίαν μετὰ τοῦ κυπρίνου τῆκε, εἶτα ῥητίνην ἐπίβαλε καὶ χαλθάνην καὶ
 ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίβαλε εὐθέως τὸν ἰξὸν καί, ὅταν διαλυθῇ, ἐπί-
 πασσε τὴν ἴριν καὶ ἐνώσας ἐπίχεε ἐν τῇ θυσίᾳ τῇ σμύρνῃ λειωθείσῃ
 μετ' ὄξους. ἔνιοι δὲ καὶ νίτρου προσβάλλουσι <ν' ». Ἀσκληπιάδης δὲ
 οὕτω φησίν. « Μάλαγμα ἰσχυαδικοῖς εὐθὺς ἀπὸ τῶν παροξυσμῶν
 10 ἐπιτιθέμενον. ποιεῖ πρὸς τὰ συντρίμματα τῶν ὀστέων καὶ πᾶσαν νευρικὴν
 συμπάθειαν· ἔστι δὲ καὶ διαλυτικὸν πάσης σκληρίας· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς
 ἄλλας φλεγμονάς, καταστέλλει δὲ καὶ τὰς πονηρὰς οὐλὰς, ποιεῖ πρὸς
 στρέμματα, λυγίσματα καὶ πρὸς τὰς τῶν μασθῶν κακοήθεις διαθέσεις·
 ἔστι γὰρ σφόδρα γενναῖον. Κηροῦ, τερεθινθίνης, ἰξοῦ, χαλθάνης, σμύρ-
 15 νης, Ἰρεως ξηρᾶς ἀνὰ <μη', ἐλαίου κυπρίνου ὅσον ἐξαρκεῖ. τὴν χαλθά-
 νην μετὰ τοῦ κηροῦ ὀλμοκοπήσαντες καὶ μαλάξαντες τήκομεν μετὰ τοῦ
 κυπρίνου, εἶτα ἐπιβάλλομεν τὸν ἰξόν, αἶροντες ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ὅταν
 διαλυθῇ, ἐπιπάσσομεν τὴν ἴριν καὶ ἐπιχέομεν ἐν τῇ θυσίᾳ τῇ σμύρνῃ

1-8 (ὄρα Γαλ. XIII, 340) 1 Ἡρᾱ*: ἡρα A: Ἡῤα B: Ἡρα Γ Γαλ.: Ἡρα
 ΔΕΖ: Hierae C 2 ἀπὸ] ἐπὶ Γαλ.: ab C 3 ἰξοῦ δρυίνου Γαλ. Ἰρεως
 Ἰλλυρικῆς Γαλ. 4 ὁ' E: ὕ' Z: κυάθου Z²⁰ τὸ ἴσον τῆς κεδρίας AΔB: κοτύ-
 λη ΓC: ὕ' τὸ ς' Z: ὁμοίως E τὸν κηρὸν καὶ τὴν κεδρίαν μετὰ τοῦ
 Γαλ.: κηρὸν μετὰ κεδρίας καὶ Γ 5 τὴν ῥητίνην καὶ τὴν χαλθάνην Γαλ.
 χαλκὸν E 7 ἴριν ΓΔΕΖ (ἀεί): ῥητίνην AB 7.18 τὴν ζζ λειωθῇ(η)
 A: τὴν ζζ λειωθεῖσαν B 8 κ ABA: προσέβαλλον ΓΕΖ Γαλ. ν'] ε' Γαλ.:
 duas C: ν'. ἀσκληπιάδου καὶ πρὸς ἕτερα σφόδρα γενναῖον. Z 8-26,1
 (ὄρα Γαλ. XIII, 346) 8 δὲ φησιν οὕτως BΔ 9 ἰσχυαδικὸν E ἐπὶ
 τῶν παροξυσμῶν εὐθὺς Γαλ.: statim post exacerbationum remissionem C
 10 ἐπιτιθέμενον, διδυμαῖα λεγόμενον. Γαλ. 12 καθαρῆς Γαλ.: comprimit et
 comittit C δὲ καὶ ABA: καὶ ΓZ Γαλ.: ἐλ E ολὰς A κ AΔ: πρὸς
 τρέμματα B: καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ΓΕΖ: πρὸς τὰ στρέμματα καὶ Γαλ.
 13 καὶ] ποιεῖ καὶ Γαλ. 14 ἔστι-γενναῖον] ἐλ Γαλ. 15 τὴν] τινὲς Z
 16-17 τήκουσι-ἐπιβάλλουσι Z μετὰ τοῦ] μετὰ A

Γ 267^β 6 Δ 261^α 7

λειωθείσῃ μετ' ὄξους». Ποιοῦσιν ἐπ' αὐτῶν καὶ αἱ δι' ἄλων ἔμπλαστοι, οἷα ἐστὶν αὕτη· ἄλων <ρ', ψιμυθίου <ρ', πίσσης γο ς', ἐλαίου λι δ'. λειοτάτους σφόδρα ποιήσας τοὺς ἄλλας κατ' ἰδίαν ὁμοίως καὶ τὸ ψιμυθιον, ἔπειτα ἐπιβαλὼν αὐτοῖς ἐν τῇ θυσίᾳ τὸ ἔλαιον καὶ συλλεάντας ἱκανῶς, ἀναλαβὼν ἔψε μέχρις ἀμολύντου μαλακῶ. πυρὶ χρώμενος, εἶτα 5 ἐπίβαλε τὴν πίσσαν τακείσαν καὶ διηθηθεῖσαν καὶ πάλιν ἔψε ὡς μὴ μολύνῃ καὶ χρῶ. <Ἀσκληπιάδου>. μάλαγμα τὸ διὰ σιλφίου ἰσχυαδικοῖς σφόδρα γενναῖον. Ἄρμεως | <ιβ', σιλφίου, πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, δαφνίδων κεκαθαρμένων ἀνὰ γο δ', κολοκυνθίδος ἐντερειώνης <β', νίτρου, ἄβροτόνου, καρδαμώμου ἀνὰ <δ', κηροῦ, στέατος μοσχείου, ἀμ- 10 μωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ γο β'. τὰ ξηρὰ τοῖς τηκτοῖς ἐπιπάσσεται ἄρθεῖσιν ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἐπιχέεται ἐν τῇ θυσίᾳ τῷ ἀμμωνιακῶ λειωθέντι μετ' ὄξους. τινὲς τὸ ἀμμωνιακὸν τήκουσι σὺν τῷ κηρῶ καὶ γίνεταί ἀμολυντότερον. Μάλαγμα ἰσχυαδικόν, ᾧ Θεόδωρος τὸν ἴδιον πατέρα ἐθεράπευσε μὴ δυνάμενον ἀνακῦψαι διὰ τὴν ὀδύνην. Κηροῦ, πίσσης 15 ὑγρᾶς, στυπτηρίας ὑγρᾶς ἴσα. τήξας τὰ τηκτὰ ἐπίχεε τῇ στυπτηρίᾳ λειωθείσῃ σὺν ὄξει καὶ ἀναμαλάξας χρῶ. Ἀσκληπιάδου ἰσχυαδικόν. ποιεῖ καὶ κωλικοῖς ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἀσφαλῶς καὶ ψώρας θεραπεύει χωρὶς ἐλκώσεως. Κηροῦ, πίσσης ὑγρᾶς, πίσσης ξηρᾶς ἀνὰ λι α', θείου ἀπύρου, στυ-

1 ὄξους. 2 ὄξους. δι' ἄλων. Z (πρ β. Γαλ. XIII, 925. 927. 942) 2 ταύτη E ἄλων· ψιμυ^θ ἀνὰ <ρ' Δ ψιμυθίου <ρ' A: cerusae libras duas C: ἐλ ΓΕΖ 3 σφόδρα ΑΕΖ: ἐλ ΒΓΔ 6 κ Δ: διηθισθείσαν ΓΖ: διηθείσαν BE: διηθισαν A ὡς AB: ἕως ΓΔΕΖ 7-14 (δρ α Γαλ. XIII, 347) 7.8 σιλφίου Z 8 σφόδρα γενναῖον] ἐλ E κ Z^β: ἄρμεως ΖΩ 9 δαφνίδων κεκαθαρμένων] ἐλ Δ γο δ' ΑΒΔ^α: γο α' ΓΔΕC: γο β' Z: <ιδ' Γαλ. κολοκύνθης ΓΖ 10 κηροῦ ποντικοῦ μνᾶς ὄγδοον, πίσσης, ῥητίνης, στέατος χηνείου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ μνᾶς ὄγδοον Γαλ. 11 β' A: α' ς' ΓΖC: β' ς' ΒΔΕ' κ ΑΒΔ: ἐπίπασσε ΓΕΖ 12 κ ΑΒΔ: ἐπιχέεται ΕΖ: ἐπίχεε Γ κ ΑΔ: τοῦ ἀμμωνιακοῦ (ἀμω. E) λειωθέντος ΓΕ: τὸ ἀμμωνιακὸν λειωθὲν ΒΖ 13 τὸ ΑΓΒ: τὸν Z: δὲ τὸ ΔΕ 14 ἀμολυντον ἕτερον ΓC ἰσχυαδικοῖς Γ: ἐλ C ϕ Z: ὦ ΓΕ: ἐν ὦ Δ: ο Α: ὦ β B ἐθεράπευσε τὸν ἴδιον πατέρα E 15 ἀνακῦψαι Z 16 στυπτηρίας ὑγρᾶς B: ἐλ E 17-27,4 (δρ α Γαλ. XIII, 347) 17 ἰσχυαδικοῖς ΓC 19 κ ΑΓ: ὑγρᾶς. στυπτηρίας ὑγρᾶς. πίσσης ξηρᾶς ΒΔ: ὑγρᾶς, ξηρᾶς Z: ὑγρᾶς E

Z 352^a 3 E 100^a 9 B 251^a 14

πηρίας σχιστῆς, νίτρου ἐρυθροῦ ἀνὰ γο ς'. τήξας τὰ τηκτὰ ἐπίπασσε τὰ
 ξηρὰ λειότατα κατὰ βραχὺ καὶ κατεράσας εἰς θυσίαν νενοτισμένην ὀξυ-
 κράτῳ καὶ ἀναμαλάξας χρῶ. τινὲς πίσαν ξηρὰν καὶ πιτυίνην καὶ κηρὸν
 βάλλουσιν ἀνὰ γο ι' καὶ ἐλαίου γο β' καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προεῖρηται. Ἰ-
 5 σχιαδικὸν θαυμασίον. Λιβάνου, εὐφορβίου, ἁμμωνιακοῦ θυμιάματος, πυ-
 ρέθρου, πίσης, κηροῦ ἀνὰ γο γ', πιτυίνης ξηρᾶς γο γ', ἐλαίου κυπρίνου
 γο ς', χολῆς ταυρείας γο ς'. λίθον, εὐφόρβιον, ἁμμωνιακόν, λειότατα
 ποιήσας ἕκαστον ἰδίᾳ λείου ἅμα σὺν τῇ χολῇ καὶ τήξας τὰ τηκτὰ ἐπί-
 10 πασσε τὸ πύρεθρον καὶ ἐπίχεε τοῖς λειωθεῖσι καὶ ἐνώσας χρῶ θαρρῶν.
 πεπείραται. βέλτιον δὲ γίνεται ἐὰν τὸ ἁμμωνιακὸν λειότατον ἐπιπασθῇ
 τοῖς τηκτοῖς καὶ τούτου τακέντος ἐπιβληθῆναι τὸν λίθον λειόν· τὸ δὲ
 εὐφόρβιον σὺν τῇ χολῇ λείου.

Ἀλείμματα καὶ ἄκοπα ἰσχιαδικοῖς.

Πρὸς ἰσχυῶν πόνον. Παιωνίας ρίζαν λαβὼν τεθλασμένην ἐν ἐλαίῳ ἡμέ-
 15 ρας γ', | τῇ τετάρτῃ ἐψήσας ἐπ' ὀλίγον ἄλειψε. προκάθαιρε δὲ αὐτοὺς ὁπῶ A 166^a
 τιθυμάλλου, σταγόνας ε' μόνας μετὰ ἰσχάδων βαλὼν, ἥ τῷ ἀποδρέγματι
 τοῦ φλοιοῦ τοῦ τιθυμάλλου. κόψας δὲ σήσας τὸν φλοιὸν βρέχε μετ' οἴνου
 γρ δ' ὅλην νύκτα καὶ ἔωθεν διηθήσας δίδου τὸν οἶνον. "Ἄλλο. Νυκτε-
 ρίδα τὴν βοτάνην ἣν μύρον Ἑλένης καλοῦσιν ἐψήσας ἐλαίῳ ἕα προσ-
 20 μεῖναι αὐτὴν ἐν τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν μίαν καὶ διηθήσας ἄλειψε. "Ἄλλο διὰ
 πολλῆς πείρας. Ἐχόνον τὸν χειρσαῖον ζῶντα βαλὼν εἰς ἔλαιον ἔψε
 μέχρις οὗ τακερὸς γένηται, εἶτα ἀνασπᾶσας αὐτὸν ἐπίβαλε τῷ ἐλαίῳ

2 x AB: κατακεράσας ΓΔΖ: κατακυράσας E 3-4 τινὲς-προεῖρηται] ἐλ E
 6 ξηρᾶς γο γ' ABΔΖ: ξηρᾶς οὐπ' ς' ΓΔ=E* C ἐλαίου] ἐλ Δ 7 ς' (λβ.) ABΔ*Z: γ'
 ΓΔEC λειότατον ΓE 8-9 ἴδια λύει-καὶ ἐπίχρει-χρῶ E: ἴδιαν, ἐνώσας λείου
 ἅμα, καὶ χρῶ Z 10 ἐὰν] ἐπὶ Z λειότῃ Z 11 adjiciatur C 13 καὶ ἄκοπα]
 ἐλ Z 14 πόνους ΓZ βαλὼν τεθλασμένην ΓΔ: τεθλασμένην βαλὼν E 15
 προκάθαιρει E: προκάθαιρε Z x A: ὁπῶ τιθυμᾶ BΔ: τιθυμάλλου ὁπῶ Z:
 τιθυμάλλου ὁπῶ Γ: τιθυμάλλου ὁπῶ E 16 μόνας] ἐλ A 17 δὲ καὶ ΓZ φλοιὸν
 τοῦ τιθυμάλλου βρέχε Γ 18 δ'] ἐλ E x ABE: ὅλην τὴν νύκτα ΓZ: ἐλ Δ
 καὶ] ἐλ B νυκτερίδος E 21 λαβὼν, B 22 x ΓΩ: ἀναπλάσας BΓ^ω
 αὐτῶ-τῶ E: αὐτὸ-τὸ Z

ἄδάρκης λειοτάτης γο β' καὶ ἐλαίου κυπρίνου γο α' καὶ χρῶ ἀλείφων τὴν
τόπον· ἔστω δὲ τὸ ἔλαιον ἐν ᾧ ἔψεται λι β'. Ἰσχυιαδικὸν τὸ καλούμενον
ἰσόθεον. ποιεῖ καὶ πρὸς παραλύσεις καὶ πᾶσαν νευρικήν συμπτώθειαν.
Καστορείου, ὀποπάνακος, εὐφορβίου, οἰσύπου ὕγρου, ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
ματος, χαλθάνης, τερεβινθίνης ἀνὰ γο β', μυελοῦ ἐλαφείου γο δ', <στύ- 5
ρακος γο α'>, ἐλαίου στυρακίνου γο δ', ἐλαίου ἱρίνου γο ε', πεπέρεως γο
α', κηροῦ λι α', ἐλαίου σικυωνίου λι α', ἐλαίου παλαιοῦ λι α'. ἀμμωνια-
κόν, χαλθάνην, ὀποπάνακα λείου μετ' οἴνου, τὰ δὲ τηκτὰ τήξας καὶ ἄρας
ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίχρεε καὶ ἔνωσον ἱκανῶς, τὸν δὲ στύρακα ὀλμοκόπει ἐπι-
βάλλων αὐτῷ κατὰ βραχὺ ἐκ τοῦ φαρμάκου καί, ὅταν διαλυθῇ, ἔνωσον 10
τοῖς λοιποῖς καὶ χρῶ. Ἀκοπον ἰσχυιαδικόν. Ἐνεργέστατόν ἐστι τὸ ἐγκεί-
μενον ἐν τοῖς κοινοῖς ἀκόποις μετὰ τὰ ἀρθριτικὰ βοηθήματα τὸ ἐπιγρα-
φόμενον τοῦ ὀρχηστοῦ καὶ χρῶ αὐτῷ θαρρῶν· χρῶ δὲ καὶ τοῖς ὁμοίοις
ἀκόποις καὶ ἀλείμμασι τοῖς ἐκείσε γραφῆσομένοις. Ἰσχυιαδικόν καλὸν
ἄλειμμα πάνυ διὰ πείρας. Κιτριῶν χλωροτέρων κατατεμῶν ὅλην σὺν τῷ 15
φλοιῷ καὶ τὴν ἐντεριώνην καὶ βαλὼν λι α' μετ' ἐλαίου καλοῦ λι β' ἔψε
ἐπὶ ἀνθράκων ἕως ἀποβάλλῃ πᾶσάν τὴν ὑγρότητα τὸ κίτριον, εἴτα διηθήσας
τὸ ἔλαιον τήκε ἐν αὐτῷ κηροῦ γο β'. τακέντος δὲ τοῦ κηροῦ, ἐπίπασσε,
κνίδης σπέρματος λειοτάτου γο β' καὶ ἔνώσας ἄλειφε πρῶτ' καὶ μετὰ
βαλανεῖον καὶ εἰς κοίτην, ἀνατρίβων ἡρέμα. Ἄλλο Ὀρειθασίου. ἄκο- 20
πον <παρὰ Μαρκιανοῦ> πάνυ ἐπαινούμενον. Κηροῦ γο ιη', πίσης

2 ἔστιν Ε κα ΑΒ: Ἄλλο ἰσχυιαδικὸν ΓΔΕC: ἄλλο Ζ 3 ἰσόθεον] ἰσόθεον
πρὸς πᾶσαν νευρικήν συμπτώθειαν. Ζ ποιεῖ καὶ πρὸς πᾶσαν λευρικὴν σ. Ε
πᾶσαν ΑΒ: πρὸς πᾶσαν ΩC 4 κ* (69,15 ὕσπου Α): ὕσπου Β (ἀεί. 67,3 Α):
ὕσπου Ω (ἀεί): oesypri C 5 <στύρακος γο α'>* (πρβ. στ. 9): styracis
unc. ι C 7 ἐλαίου παλαιοῦ λι β' Ζ: παλαιοῦ ἀνὰ λι^ρ α' Ε^σ 9 ἐνώσας
Α κα Δ: ὀλμοκοπήσας Ζ: ὀλμοκοπήσας ΒΕ: ὀλμοκοπίσας Α ἐπιβαλὼν
ΑΒ: ἐπιβάλλε Ζ 11 ἰσχυιαδικός ΖC κα Β: ἐνκειμενον Α: κείμενον ΓΔΕΖ
(ἔρα 99,13) 12 μετὰ ἀρθρητικῶν βοηθημάτων Ε τὰ] ἐλ ΑΕ 14 ἐκεί
Ζ (ἔρα 93, 1-108,5) 14-29,5 κα Β: ἐλ Ω 17 κ*: ἀποβάλλει Β κ*:
κίτριον Β (ἀεί) 19 κ*: σπέρμα Β 20-29,5 (ἔρα Ὀρ. IV, 591, 12-15)
20 Ἄλλο ἐπαινούμενον παρὰ Μαρκιανοῦ. Κηροῦ Ὀρ. 21 <παρὰ Μαρ-
κιανοῦ>* Ὀρ.: ἐλ Βx

Γ 268^a 7 Β 251^a 8 Ζ 352^a 13

ξηρᾶς, πίσσης ὑγρᾶς ἀνὰ γο ς', πιτυίνης γο γ', <χαλθάνης γο θ',
 σάπωνος γο γ'>, θείου ἀπύρου γο γ', ἁλῶν πεφρυγμένων γο λ', πυρέθρου
 γο θ', καρδαμώμου γο ς', τρυγὸς κεκαυμένης γο ς', εὐφορβίου γο β',
 πεπέρεως γο α', <ἀδάρκης> γο α'. σκευάσας καὶ ἐπὶ τῆς χρείας ἀνέσας
 5 μετ' ἐλαίου τινὸς τῶν ἐπιτηδείων σύγχρισον· ποιεῖ καὶ πρὸς παρέσεις.

Κατάπαστα ἐν βαλανείῳ ἰσχυαδικοῖς.

Ἰσχυαδικὸν κατάπασμα ἐνεργές. Θέρμινον ἄλευρον ἐπίπασσε ἐν τῷ
 βαλανείῳ καὶ ἰδρούτῳ κατακείμενος ἐπὶ σανίδος. Ἄλλο κατάπαστον.
 ποιεῖ καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις. Κόστου, πεπέρεως λευκοῦ, πυρέ-
 10 θρου ἀνὰ γο γ', νίτρου γο α', τρυγὸς οἴνου κεκαυμένης λι α'. κόψας σή-
 σας | ἐπίβαλε ἐν βαλανείῳ. Ἄλλο. Κόστου γο γ', πυρέθρου γο γ', νίτρου Α 166^b
 γο α', πεπέρεως λευκοῦ, ἀδάρκης, εὐφορβίου ἀνὰ γο α', τρυγὸς κεκαυ-
 μένης λι α', συμψύχου γο ς'. κόψας σήσας κατάπασσε ἐν βαλανείῳ. Ψί-
 λωθρον. Λιθανωτίδα ἐψήσας μετὰ οἴνου παλαιοῦ σθέσον τὴν ἄσθεστον·
 15 ἔπειτα ἔχε τετριμμένα καρδαμώμου, πυρέθρου, κάχρυος, συμψύχου, πε-
 πέρεως, κόστου, τρυγὸς οἴνου, καὶ ἐνώσας πάντα ὁμοῦ μετὰ σχιστοῦ ἄρσε-
 νικοῦ χρῶ. τινὲς δὲ χωρὶς τούτων μετὰ μόνης τῆς λιθανωτίδος αὐτὸ ποιοῦ-
 σιν. Ἦρᾶ πρὸς ἰσχυαδικούς παρηγορικὸν λίαν. Πίσσης ξηρᾶς μέρη β',
 θείου ἀπύρου μέρος α'. λεία ποιήσας καὶ μίξας καὶ προλούσας τὸν πά-

1 πίσσης ὑγρᾶς ἀνὰ Β: ἐλ Ὅρ. <χαλθάνης γο θ', σάπωνος γο γ'>* Ὅρ.:
 ἐλ Βζ 2 κ Β: φρυκτῶν Ὅρ. 3 τρυγὸς κεκαυμένης Β: φέκλης Ὅρ.
 <ἀδάρκης>* Ὅρ.: ἐλ Βζ 4-5 σκευάσας-παρέσεις Β: ἐλ Ὅρ. 5 σύγχρισον*
 (δρα Γαλ. XIV, 516,7): σύνχρισμα Β (ἴσως γρ. σύγχρισμα <ποιεῖ>)
 6 κ*: καταπαστὰ ΑΒΔ: καταπλάσματα ΓΕΖ 7 κ ΑΒ: καταπαστὸν ΓΔΕΖ
 τῷ ΑΒΖ: ἐλ ΓΔΕ 8 κ*: καταπαστὸν ΑΒΔ: ἐλ ΓΕΖ 9 ποιεῖ-διαθέσεις
 ΩC: ἐλ Ε 10 κ ΔΖ: κεκαυμένου ΓΕ: ξ ΑΒ σείσας] ἐλ ΓΕΖC 11 κ ΑΒ:
 ἐπίπασσε Δ: κατάπασσε ΓΕΖ 13 κ ΑΔ: κατάπασσε Β: χρῶ ΓΕΖ
 13-18 κ ΒΔ (μετὰ τὸ ἐν σελ. 30,12 δύναμιν Δ): ἐλ ΩC 15-16 κ Β:
 καρδάμωμον-τρύγα Δ (πάντα κατ' αἰτ. Δ· ἴσως γρ. οἴνου <ἴσα>. πρθ.
 128,11-129,3) 16 κ Β: ἅπαντα Δ σχιστοῦ ἄρσενικοῦ Δ: ἐλ Βζ 18 ὙΑρα
 Ε: Ὅρα Γ: Hierae C ἰσχυαδικὸν παρηγορικὴ λεία Ε κ* (δρα 49,13):
 παρηγορητικὸν Δ: παρηγορητικὴ Β: παρηγορικὴ ΑΓΕΖ β'] η' ΓC 19
 ἀπύρου ΑΒΔ: ἐλ ΓΕΖ

σχοντα ἐπίπασσε ἔτι ἐνθέρμον ἔχοντα τὸν χρωῶτα καὶ σκέπαζε χάρτη καὶ ἕα
μέχρις οὐ δι' ἑαυτοῦ ἀποπέσῃ· ἐνδέχεται δὲ καὶ λούεσθαι ἔχοντα τὸν χάρ-
την. Ἄλλο κατάπαστον. Ἀδάρκης, σταφίδος ἀγρίας, κάχρυος, σινά-
πεως, καρδαμώμου, πεπέρως, εὐφορβίου, θείου ἀπύρου ἀνά γο α'. κόψας
σήσας καὶ εἰσαγαγὼν τὸν κάμνοντα ἐν τῷ δευτέρῳ οἴκῳ τοῦ βαλκανείου 5
κατάκλινον ὑποστρώσας ἱμάτιον τῇ σανίδι καὶ ἐπίπασσε τῷ τόπῳ καὶ
τρίβει εὐτόνως, εἴτα ἐμβίβαζε τῷ θερμῷ καὶ ἐπαντλήσας ἐξάγαγε καὶ
ἀπομάζας ἐπίρριπτε τῷ τόπῳ ἔτι ἐνθέρμῳ ὄντι μάλαγμα τοιοῦτον· κράμ-
θης καυλῶν κεκαυμένων σποδοῦ γο τὸ ζ', συκίων ἀγρίων ξύλων κεκαυ-
μένων σποδοῦ γο γ', ἀμπέλου ξύλων κεκαυμένων σποδοῦ γο γ', πίσσης 10
ξηρᾶς λι α', θείου ἀπύρου γο γ', ἄξουγγίου λι α'. ἀπαλλαγῆσεται γὰρ
τῆς ὀδύνης ἐν τάχει, ὥς δοκεῖν μαγείαν εἶναι τὴν δύναμιν. προσψεῖν
δὲ χρὴ ἐπ' ὀλίγον τὴν πίσσαν μετὰ τοῦ ἄξουγγίου, ἵνα μὴ μολύνῃ,
καὶ οὕτως ἐπιπάσσειν τὰ ξηρὰ λεία.

β' Περὶ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδος.

13

Τὸ ποδαγρικὸν καὶ ἀρθριτικὸν πάθος ὁμοιοσιδῇ ἀλλήλοις καθεστή-
κασιν· διαφέρει δὲ ποδάγρα ἀρθρίτιδος οὐ τῷ ὄλῳ γένει, ἀλλὰ τοῖς
ἀλγοῦσι τόποις. ἐπὶ πάντων γὰρ ἀσθένειά ἐστι τῶν ἄρθρων χρονία ῥευ-

1 ἢ πυριέσας A^{we} (μετὰ τὸ πάσχοντα) θερμὸν Γ εχοντι Α χάρτην
E 2 ἀποπέσοι Z καὶ] ἐλ E τὸν ἔχοντα τὸν E 3-8 Ἄλλο-ὄντι] ἐλ E
7 ἐξαντλήσας AB 8 ἔτι ἐνθέρμῳ ὄντι ABΔ: καὶ τρίβει εὐτόνως εἴτα ἐμβί-
βαζε ἔτι τῷ θερμῷ (ἔτι θερμῷ ὄντι Γ) ΓZ: et adfricato; postea vero dum adhuc
calidum corpus habet, ejusmodi malagma imponito. C: ἐλ Ω μάλαγμα
τοιοῦτον ABΔZ³C: ἄλλο μάλαγμα ΓH: μάλαγμα ZAN: ἄλλο M^oΞO: ἐλ E
9 καυλοῦ κεκαυμένου Δ^oZM: καυλὸν κεκαυμένον E; καυλὸν ξ B 9.10 σπονδ^δ
E (τρίβει): τῆς σποδοῦ ΝΞO: σποδὸς B (τὸ δ') 9 το ζ' A: γ' ζ' Δ^oΩC
κ Δ: σικυνων A: σικίων B: συκίων ΓZAMN: σικύων ΞO: ἐλ E 10 γ'
A(τὸ α'): γ' ζ' Δ^oΩC κ A: (ἀπελίνων Δ ξύλου N κεκαυμένου τῆς σποδοῦ
ΝΞO) οὐγγ γ' ζ' Δ^oΩC: ἐλ B πίσσης ξηρᾶς λι α'] ἐλ Γ 11 ὄξουγγίου λι
α'. ABEZ³C: ὄξουγγίου (ἀνὰ Δ^o) λι α'. ἐνώσας χρω. Ω 12 δοκεῖ ΝΞO
12-14 προσψεῖν-λεία*: προσελῖν-ὄξουγγίου-λεία B: ψιλωθρον-ποιοῦσιν Δ (29,
13-18): ἐλ ΩC 16 κ ABEZ: τὰ ποδαγρικὰ καὶ ἀρθρητικὰ πάθη ὁμοιοσιδῇ
(ὁμοιοσιδῇ ΞO) Ω 17 ποδαγρικὰ O καὶ ἀρθρίτις ΝΞO

B 252^a 9 O 286^a 9 N 413^a 13 Π 74^a 14 Δ 222^b 15

ματική, ἥτις κατὰ μὲν τοὺς πόδας ἀποτελεσθεῖσα ποδάγρα προσαγορεύεται, κατὰ δὲ τινος τῶν ἰσχύων ἰσχύϊς ὀνομάζεται, κατὰ δὲ πολλῶν ἄρθρων τοῦ σώματος ἐρείσασα ἄρθρίτις λέγεται. ἔστι μὲν οὖν ὅτε αἰφνίδιον εἰσβάλλει τὸ πάθος, διασπειρόμενον ὁμοτίμως κατὰ πάντα τὰ ἄρθρα· 5 τοῦτο δὲ συμβαίνειν εἶωθεν ἐπὶ τῶν ἁθρόως καταλιπόντων τὰ συνήθη γυμνάσια | καὶ ἀκολάστως δίκαιωμένων. τὰ πολλὰ δὲ λεληθότως κατὰ A 167^a βραχὺ εἶωθεν εἰσβάλλειν ὁ ρευματισμός· ἄλλοις γὰρ τισι μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδὸς τὸ ἄρθρον ἐπώδυνον ἐγένετο, ἄλλοις δὲ τὸ πέρας τῆς πτέρνης καὶ ἑτέροις τὸ κοῖλον τοῦ ποδός, ἥτοι θλίβεν ἐξ ὑποδήματος ἢ 10 ὑπὸ δρόμου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν παραπλησίων. ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν, κατὰ βραχὺ ἐπιδιαβαίνει τὸ κακὸν καὶ ἐπὶ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰ τῶν ἰσχύων καὶ μηρῶν ἄρθρα εἴτα ἐπὶ τὰς χεῖρας, μεμερισμένως ἐκάστου ἄρθρου πάσχοντος, ὅτε καθὼς προεῖρήται ἄρθρίτις κυρίως τὸ πάθος καλεῖται. τοῖς δὲ τέλεον ἐχομένοις τῷ πάθει καὶ σπόνδυλοι καὶ τῶν 15 πλευρῶν διαρθρώσεις καὶ γένυες ὀδυνῶνται, ἐνίοις δὲ καὶ ἡ ρίς, καὶ οὐκ ἔστι τις ὁστέου διάρθρωσις ἥτις οὐκ ἐπωδύνως διατίθεται.

γ' Αἰτίαι καθολικαὶ ποδάγρας.

Γεννώσι δὲ τὸ πάθος ἀπεψίαι ἐπ' ἄλληλοι καὶ οἰνοφλυγίαι, τούτων δὲ μᾶλλον καὶ ἀκρασίαι περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἥδη δὲ καὶ περίπατοι σύντονοι 20 παρὰ τὸ ἔθος καὶ στάσεις ἐπὶ μακρὸν γινόμεναι καὶ ἐπὶ σχαλὶ τῶν συνή-

1 κατονομάζεται B 2 τινος ABE: τινὰ Ω 3 κ ABEA: ἐρεισθεῖσα Δ⁸Ω 5 δὲ] ἐλ B συμβαίνει EΘ καταλειπόντων NEO 6 καὶ καταβραχὺ B 7 ἄλλω E: αλογως A τινὶ μεγάλῳ δακτύλῳ E 8-9 τὸ ἄρθρον-ποδός] ἐλ EΘ '9 βληθ' E 10 ὑπὸ NEO: ἀπὸ Ω ἢ] ἢ ἀπὸ E αρχομενων A 11 ἐπιδιαμαίνει E ἐπὶ τὰ γόνατα Γ ἐπὶ τὰ] ἔπειτα B 13 κ ABE: καθὰ Ω κ* ABE: καὶ ἀρθρίτις Ω τὸ πᾶθος κυρίως E 14 των A: αἱ τῶν Ω 15 ἐνίοις δὲ] ἐλ Z καὶ ἔρις E: καὶ ἔρις O: et iris sive corona pupillam oculi ambiens C 16 ἔτι τίς-εἴ τις οὐκ ἐπώδινος E 17 τῆς ποδάγρας Z: ποδάγρας καὶ ἀρθρήτιδος Δ: ἐλ ABEC 18-32,1 (πρβ. 8,1-5) 18 δὲ τὸ] δὲ Z: τὸ EΘ ἀπάλληλοι O 19 περὶ ABΔE: πρὸς Ω 20 μακρῶν Λ τῶν-32,1 ἀνακ^π E: ἐλ Z

Z 353^a 2 Γ 268³ 10 E 101^a 11 E 307^a 15 O 286³ 18

θων ἐκκρίσεων καὶ ἀνακοπαί τῶν συνήθων γυμνασίων· τὰ πολλὰ δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων ἐπιτηδαιότητες εἰς τὰ ἔγγονα μεθίστανται. καθόλου δὲ ἐπὶ πάντων, ὑγρῶν ἀπέπτων πληθός ἐστιν αἴτιον τῆς διαθέσεως.

δ' Ὅτι ὑγρῶν πληθος ἐργάζεται τὸ πάθος.

Ὅτι μὲν οὖν ὑγρῶν συνδίδεται πληθος φερομένων εἰς τοὺς πόδας καὶ 5 διατεινόντων τὰ ἐν αὐτοῖς ἅπαντα μόρια καὶ φλεγμονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐπιφερόντων φανερώτατον· καὶ γὰρ εἰς ὄγκον αἴρεται τὰ πάσχοντα μόρια καὶ ἐν αὐτοῖς φλέβες αἵματος φαίνονται μεσταὶ καὶ κενουμένων αὐτῶν εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὁ κάμνων ἐπανέρχεται. τὸ δὲ ἐπιρρεόν πληθος οὐχ ὅμοιον ἐπὶ πάντων· καὶ γὰρ οἱ μὲν θερμότητι κάμνουσιν, οἱ δὲ 10 A 167³ ψυχρότητι ἢ ὑγρότητι, κἄπειτα ψύχοντες ἢ θερμαίνοντες | ἢ ξηραίνοντες ὀνίνανται.

ε' Τίς αἰτία τῶν ῥευματιζομένων μορίων.

Ἐπειδὴν μὲν οὖν πληθος ὑγρῶν ἐπιτραφέν ἐν τῷ σώματι λυπῇ τὸν ἄνθρωπον, ἀπελύνει μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν πρωτοπαθούντων μορίων 15 ἕκαστον τὸν λυποῦντα χυμόν, ὑποδέχεται δὲ τι τῶν γειτνιώνων ἢ ὑποκειμένων, τῶν μὲν ἰσχυροτέρων πεμποντων, τῶν δὲ ἀσθενεστέρων ὑποδεχομένων· καὶ τοῦτ' οὐ παύεται γιγνόμενον, ἄχρι περ ἂν ἐπὶ τὸ πάντων ἀσθενέστατον ἀφίκηται τὸ ὠθούμενον καὶ ἐν αὐτῷ καταμείνῃ. μία μὲν οὖν γένεσις τῶν ῥευματικῶν διαθέσεων αὕτη, πεμποντων μὲν τῶν 20

1 γυμνασίαι E τὰ ABΔE: τὰ δὲ Ω δὲ ABE: δὲ καὶ Δ: καὶ Ω: ἐλ Z
2 τῆς τῶν Γ ἐπιτηδαιότητος Γ: ἐπιτηδαιότητα O: ἐπιτηδαιότατα EZAMNE^a
τὰ ἔγγονα ABEC: τοὺς ἐξ αὐτῶν Ω (ὄρα Γαλ. XVIII, 43) μεθίσταται
ΓAM 3 ἐστιν] ἐλ NEO 4 Ὅτι] τι Z: τὸ N x ABΓ: ὑγρὸν πάθος E:
πληθος ὑγρῶν Ω 5 ὑγρὸν EZ x A: φερόμενον Ω καὶ ABΔ: ἐλ Ω
6 διατεινόνται Λ^aNEO: συνδιατεινόντων Γ x AB: μόρια πάντα Ω 7 γὰρ
δὴ Γ φέρεται E 8 x ABE: καὶ αἱ ἐν-φαίνονται αἵματος Ω κινουμέ-
νων ZAMNEO 10 ἐπ' αὐτῶν E 11 ἢ ὑγρότητι AB^aΔ: ἐλ Ω ὀνίνανται
ἢ ξηραίνοντες. E 13-33,2 (πρβ. Γαλ. XI, 274) 13 τῶν] ἐλ M 14 μὲν] ἐλ E
λυπεῖ ABE 16 λυποῦντων χυμῶν B ἢ] ἐλ A 17 μὲν οὖν NEO 18 x*:
τουτου A: τοῦτο B: τοῦτο οὐ Ω x AB: ἄχρις ἂν περ E: ἄχρις ἂν
M^aΩ 19 μείνῃ Γ

B 252³ 5 II 74³ 10 Δ 262^a 13

ἰσχυροτέρων τὸ περιττόν, ὑποδεχομένων δὲ τῶν ἀσθενεστέρων· ἀσθενέ-
στερα δὲ ἀποτελεῖται τὰ ἄρθρα ἐκ τῶν συνεχῶν κινήσεων.

ς' Διὰ τί ἐπὶ μὲν τινων μέγα τὸ νόσημα, ἐπ' ἄλλων δὲ μικρόν.

Τὸ δὲ μέγεθος τῶν ρευματικῶν νοσημάτων τῷ πλήθει τῶν ἐπιρρεόν-
5 των ὑγρῶν ἔπεται· πλείονων μὲν γὰρ ὄντων αὐτῶν, μείζων ἢ διάθεσις
γίνεται, ἐλαττόνων δέ, μικροτέρα. ἐπιρρεῖ δὲ πολλὰ περιττώματα διὰ
πολλὰς αἰτίας. καὶ γὰρ πλῆθος ὑγρῶν πᾶμπολυ εἶναι γρή καὶ τὰς ὁδοὺς
εὐρείας δι' ὧν φέρεται καὶ τὸ ρευματιζόμενον μέρος ἀραιὸν καὶ τὴν ἐν
αὐτῷ δύναμιν ἀσθενῆ καὶ τὴν τῶν πεμπόντων ἰσχυράν, ἵνα ἢ διάθεσις
10 μεγάλη γένηται· μικρὰ δὲ εἰ μέλλοι γενήσεσθαι ἢ διάθεσις, τῶν εἰρημέ-
νων τάναντία πάντα συνελθεῖν δεῖ.

ζ' Διὰ τί πολυχρόνιον ἢ ὀλιγοχρόνιον τὸ νόσημα γίνεται.

Τοῦ δὲ ὀλιγοχρόνιους αὐτοὺς ἢ πολυχρόνιους γίνεσθαι καὶ τὰ εἰρη-
μένα μὲν ἔστιν αἴτια, καὶ γλίσχρότης δὲ καὶ παχύτης ὑγρῶν· τό τε γὰρ
15 πολὺ αἷμα καὶ παχὺ πυκνῷ στεγόμενον δέρματι καὶ ὑπὸ δυνάμεως ἀρρώ-
στου νοθρῶς διωθούμενον τὸν χρόνον ἐπαύξει τε καὶ μηκύνει, τὸ δὲ
ἐναντίον τούτου μείοι τε καὶ βραχύνει. ἀλλὰ | κατὰ τῶν ἄλλων παθῶν Δ 168^a
τοῦ σώματος ἢ ἐπιπολῆς, ὡς ἐν ἐρυσιπέλασιν, ἢ ὑπὸ τῷ δέρματι, ὡς ἐν
τοῖς ἔρπησιν, ἢ ἐν τοῖς σαρκώδεσι μορίοις, ὡς ἐν φλεγμοναῖς, φέρεται
20 τὰ περιττώματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἐπὶ δὲ τῶν ποδαгриκῶν καὶ ἀρθριτι-

3 ἐπ' ἄλλων δὲ ἐπὶ δὲ τινων ΖΑ: ἐπὶ δὲ τινῶν ΓΝΞΟ 4 δὲ ΑΒ: ἐλ Ω
ρευματικῶν, Ε 5 μὲν γὰρ] μὲν Ζ: γὰρ Ε 8 καὶ τὸ ΑΒΓΔΕ: τὸ Ω
9 ἰσχυράν ΑΒΕ: ἰσχυράν δύναμιν Η: δύναμιν ἰσχυράν Ω 10 γίγνηται
ΖΑΜΝΞΟ x ΑΒ: μέλοι Η: μέλλει Ω γενέσθαι Ε 11 ἅπαντα ΝΞΟ
x ΑΒΕ: δεῖ συνελθεῖν Ω 12 πολυχρόνον ἢ ὀλιγοχρόνον Ε 13 τοῦ Α
(πρ 6. 35, 20): το Ω ἢ πολυχρόνιους αὐτοὺς Ε καὶ ΑΕΜ: κατὰ Ω
14 μὲν] ἐλ ΞΟ ὑγρῶν] χυμῶν καὶ ὑγρῶν Ε 15 πολὺν ΑΒΕ ἐν πυκνῷ
Β 16 διορθούμενον Ε x ΑΒΓΕ: τῷ χρόνῳ (τῷ χρόνῳ ΖΑ) ἐπαύξεται καὶ
μηκύνεται Ω δυναντίον Ε 17 μειοῦται καὶ ΑΒ ἀλλ' Β κατὰ Α:
x' ἐπὶ Ε (ἀε): ἐπὶ μὲν Β: καὶ ἐπὶ Ω 18 ἐπὶ πολλῆς Ν: ἐπὶ πολλῆς Μ: ἐπιπολλῆς
Ο: ἐπὶ πολλοῖς Β: ἐπιπολοῖς Ε: in superficie sind, C ἐν ἐρυσιπέλασιν Α:
ἐρυσιπέλασιν ΖΜ 19 φλεγμονῇ ΞΟ 20 τὸ ΑΒ: ἐλ Ω

E 101³ 5 Z 353³ 5 N 413³ 7 O 287^a 8 M 203³ 14 A 223^a 17

κῶν λεγομένων μέχρι τῶν διαρθρώσεων διὰ βάθους ἢ πλήρωσις γίγνεται
 ἅμα τῷ διαθρέχεσθαι καὶ διατείνεσθαι τὰ τε νεῦρα καὶ τοὺς συνδέσμους
 καὶ τοὺς ὑμένας καὶ τὰ περίξ ἅπαντα, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ μέχρι
 τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέρας ἐκτείνονται· καὶ γὰρ καὶ μετὰ τὸ παύσασθαι
 τὸ ρεῦμα καὶ μηκέτι ἄνωθεν φέρεσθαι πλήρεις ὑπάρχουσαι πολλῆς 5
 ὑγρότητος αἱ διαρθρώσεις παρέχουσι τοῖς περίξ μορίοις. λεπτοτέρου
 μέντοι τοῦ ρεύματος ὄντος, τάχιστα παύονται, ἢν μὴ κακῶς θεραπευθῶ-
 σιν· εἰ δέ τις τῶν ἀμεθόδων ἰατρῶν τῶν χαλῶντων αἰετὶ πάσας τὰς φλε-
 γμονὰς ἐπιφανείη, οὐκ εἰς τεσσαράκοντα μόνον ἡμέρας ἀλλὰ καὶ εἰς
 τετρακοσίας τε καὶ εἰς σύμπαντα τὸν ὑπόλοιπον βίον τοῦ κήνοντος 10
 ἐκτείνει τὰς φλεγμονὰς. ὑπὸ γὰρ τῆς κακῆς θεραπείας συμβαίνει τοῖς
 ποδαγροῖς κακὰ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ οἷ τε πῶροι καὶ αἱ τῶν
 ἄρθρων ἀγκυλώσεις διὰ τὴν τῶν ἰατρῶν ἀμαθίαν γίνονται, οὔτε κενούν-
 των διὰ φλεβοτομίας ἢ καθάρσεως οὔτε ἀποκρουομένων τοῖς στύφουσι
 μετρίως τὸν πλεονάζοντα μὲν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι χυμὸν, φερόμενον δὲ 15
 εἰς τὰς διαρθρώσεις καὶ ἐργαζόμενον τὰ ἄρθριτικὰ νοσήματα. τινὲς μὲν
 γὰρ αὐτῶν ἀμέτρως χαλῶσι τὰς φλεγμονὰς διὰ τε ὑδρελαίου καὶ τῶν
 διὰ τῆς ὤμης λύσεως καταπλασμάτων, ἐπισπῶνται τῇ ἐκ τῶν κατα-
 πλασμάτων θερμότητι πλῆθος ὑγρῶν ἐκ τῶν ὑπερκειμένων χωρίων,
 ἀτονώτερα δὲ διὰ τὴν χάλαιαν καὶ δεκτικώτερα τῶν περιττωμάτων 20
 παρασκευάζουσι τὰ ὀδυνώμενα μέρη.

1 μέχρι] μορίων N: μερῶν E 4 γὰρ καὶ ABEO: γὰρ Ω 6 λε-
 πτομεροῦς B 7 μέντοι A: μὲν B: δὲ Ω ὄντος] ἐλ O ἢν BΔ: εἰ
 Ω 8 εἰ δέ τις ABΔEC: παρὰ Ω κ ABΔE: ἰατρῶν καὶ τῶν Ω
 9 ἐπιφανείη (ἐπιφέρει B^aΔ, ἐλ C) - 11 φλεγμονὰς ABΔEC: ἐλ Ω ὥρας E
 καὶ εἰς AB: καὶ ΔE 12 κ A: ποδαγρικοῖς Ω κ AB: καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ
 κακὰ, Ω: καὶ πολλὰ μὲν κακὰ EC δὲ] μὲν E: ἐλ AB τε] γε B
 13 γίνονται, καὶ τὴν τῶν ἀσθενούντων ἀπειθίαν· οὔτε B 15 χυμὸν] (ἀντι
 τοῦ μὲν) NEO 17 χαλῶντες ΓΔΛNEO 18 διὰ] ἐκ Δ cataplasmata ex
 cruda ordacea farina apparata C ἐπὶ σπῶντε τὴ τῇ ἐκ τῶν καταπλασμάτων E:
 ἐλ A 19 ὑποκειμένων NC 20 ἀτονώτερον NEO κ ABΔE: δεκτικώτερα Ω

B 253^a 1 E 307^b 2 Γ 269^a 5 II 75^a 5 O 287^b 20

| η' Τίς αἰτία ἀγκυλώσεως.

A 168^b

Ἐτεροι δὲ φύχουσιν ἀμέτρως, ἄλλοι δὲ διαφοροῦσι σφοδρῶς. συμβαίνει γὰρ ἐκ τούτου παχύνεσθαι μὲν τὰ νευρώδη μόρια καὶ ἀγκυλοῦσθαι καὶ διαστρέφεσθαι δεχόμενα τὴν τῶν ὑγρῶν περιουσίαν, ἴσχειν δὲ ἐν ἑαυτοῖς
 5 πορώδεις τε καὶ λιθώδεις συστάσεις πηγνυσθαι τε τὰ προαιρετικὰ νεῦρα καὶ τοὺς συνδέσμους καὶ τοὺς τένοντας, ἐπιτηδεῖως ἔχοντας εἰς τοῦτο διὰ τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν πυκνὴν τε καὶ στερεὰν ὑπάρχουσαν.

θ' Τίς αἰτία πύρων γενέσεως.

Ἡ μὲν οὖν τῶν πύρων γέννησις ὕλην μὲν ἐκυτῆς ἔχει τὰ παχέα τῶν
 10 ὑγρῶν, δραστηκὴν δὲ ποιότητα τὴν θερμὴν καὶ ξηράν, καθάπερ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς χαλκείοις γεννωμένων ἐκ τοῦ ἐφομένου ἰλυώδους ὕδατος πύρων. τὰ γὰρ σφοδρῶς φύχοντα φάρμακα συνεχῶς προσαγόμενα πηγνυσιν οὐ μόνον τὰ παχέα τῶν ὑγρῶν ἀλλὰ καὶ τὰ λεπτά, ὥσπερ τὸ σφοδρότατον κρύος πηγνυσὶ τὸ ὕδωρ· τὰ δὲ διαφοροῦντα ἀθρόως τε καὶ
 15 ἀμέτρως τὸ μὲν λεπτὸν τοῦ βρέματος κενοῖ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον παχύνει καὶ πηγνυσιν, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰ πρὸς τῷ διαφορεῖν ἀμέτρως καὶ θερμαίνειν δύναται.

ι' Τίς αἰτία τοῦ μὴ ῥαδίως διαπύσκεισθαι ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν
 τὰς φλεγμονάς.

20 Τοῦ μὴ ῥαδίως ἐκπύσκεισθαι τὰς ποδαγρικὰς φλεγμονὰς αἰτιὸν ἔστι πρῶτον μὲν ἡ τῶν πασχόντων μερῶν οὐσία, δυσμετέδλητος ὑπάρχουσα

2 δὲ] ἐλ Z 3 ἐν τούτῳ E μὲν] ἐλ E 4 δεχομένων E x B: αὐτοῖς
 Ω 5 δε καὶ A: καὶ B δὲ τὰ E 6 καὶ τοὺς τένοντας] ἐλ Δ 7 διὰ τὸ
 τὴν-ὑπάρχειν E 8 x ABE: αἰτία τῶν M: αἰτία τῆς τῶν Ω 9 γέννησις
 B (35,8 M, 39,12 Ω): γέννησις A: γένεσις Ω (35,8 Ω, 39,12 ABΓ, 42,11 Ω,
 γέννεσιν A) ἑαυτῶν NEO: ἐλ EC 11 τοῖς ABE: ἐλ Ω x BΓΔZ: χαλκίοις
 A³⁴Ω: χαλκοῖς AE: aereis vasis C x AB: γινομένων ΓΔ: γενομένων Ω
 ἐκ τῶν NEO x AΔ: ἐφομένου BE: ἐφουμένου Γ: ἐψημένου Z²EO: ἡψημένου
 ZAM: ἡψημένου N x AΓΔE: ἡλυώδους B: ἐλ Ω 13 οὐ μόνον τὰ] μόνον
 τὰ A: οὐ μόνον Z 15 x ABAΔ: κινεῖ Ω 16 τῷ AΔAM: τὸ Ω 17 δύνηται
 A: δύνοιο Δ 20 διαπύσκεισθαι NEO x B: ἐστιν A: δὲ E: ἐστὶ Ω
 21 x Z³⁰Ω: μῆρων ZM

E 102^a 1 Z 354^a 10 II 75^b 16 B 253^b 18 Δ 262^b 18

φύσει τε καὶ ἔθει· πρὸς γὰρ τῷ σκληρότερον φύσει τὰ νευρώδη μόρια
 ὑπάρχειν, καὶ ἀνέχεσθαι μεμελέτηκε τῶν λυπεῖν δυναμένων καὶ μάλιστα
 τὰ ἄκρα ποδῶν τε καὶ χειρῶν, ἀλλὰ τε καὶ ἀσαρκότερα τὰ μόρια
 ταῦτα καὶ ἥττον θερμὰ καὶ ὑγρὰ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ψυχρότερα τῶν
 ἄλλων μορίων. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιρρέοντες ἐν ταῖς ποδαγρικαῖς φλε-

Α 169^a γμοναῖς χυμοὶ ἄσηπτοὶ εἰσιν, | καὶ τὰ προσαγόμενα δὲ φάρμακα ἀνεπιτή-
 δεῖα πρὸς σήψιν καὶ μεταβολήν· τὰ μὲν γὰρ τῶν φαρμάκων ψύχοντα
 καὶ ἀποκρουστικά ἐστίν, τὰ δὲ διαφορητικά, τὰ δὲ ἀναξηραντικά. συμ-
 βαίνει μέντοι γέ ποτε ἐπὶ τινων τὴν φλεγμονὴν ἢ διαπύσσκεσθαι ἢ
 διαβιβρώσκεσθαι· σφηνωθέντος μὲν γὰρ παχέος χυμοῦ κἄπειτα θερμαν- 10
 θέντος οὐ πᾶν σφοδρῶς ἀλλὰ συμμέτρως, ἀνάγκη ἐκπύσκεισθαι αὐτό,
 βρύντος δὲ δριμέος ὑγροῦ καὶ διαβρωτικοῦ, γίγνεται ἡ διάβρωσις, καθά-
 περ καὶ σηπεδῶν ἐπὶ τινων ἐπιγίγνεται, κατασκήψαντος δὴλον ὅτι εἰς
 ἄκρον πόδα τοῦ σήπειν δυναμένου χυμοῦ. σπανίως μέντοι τὰ τοιαῦτα
 ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν συμβαίνει.

15

ια' Ὅπως χρὴ διαγινώσκειν ἐκ τῶν φλεγμονῶν καὶ τῶν πα-
 ρεπομένων συμπτωμάτων τὸν λυποῦντα χυμόν.

Ὅπως μὲν οὖν χρὴ τὰς ἐν παντὶ τῷ σώματι γιγνομένας δυσκρασίας
 διαγινώσκειν τε καὶ θεραπεύειν ἥδη προεῖρηται ἐν τῷ δ' λόγῳ τῇσδε
 τῆς πραγματείας· ὅπως δὲ τις διαγινώσκει τὰς ἐν τοῖς φλεγμαίνουσι 20

1 ἔθει AB: ἤθει Ω τῷ ΓΔΕ: το Α: τῇ Β: τὰ Ω σκληρωτέρα Β:
 σκληροτέρω Ε 2 ὑπάρχει ΖΜΝΕΟ λοιπῶν δυνάμεων ΕΝ 3 ἀλλὰ τε Α:
 ἀλλὰ γὰρ Β: ἀλλὰ Ω 4 ταῦτα] ἐλ Ε τοῦτο καὶ ΑΒ: τοῦτο Ω 6 δὲ]
 ἐλ Ε 7 πρὸς ΑΒ: καὶ πρὸς Ε: εἰς Ω τῶν] ἐλ Ε 8 καὶ ΑΒΔΕ: ἐλ Ω
 εἰσι ΓΕΟ: εἰσι ΖΑΜΝ τὰ] ἐλ Α (τὸ β'). 9 κ ΑΒΖ: ἐπιτείνων Ε: καὶ
 ἐπὶ τινων Ω 10 μὲν] ἐλ Ε γὰρ ΑΒΔΕΟ: γὰρ σφοδρῶς ΩC κ' ἔπειτα
 Ε: σφοδρῶς κἄπειτ' Α 12 βρώσις Ε: διάθεσις Β 13 ἐπιγίγνεται ἢ
 διάβρωσις ΓΖΑΝΕΟ: ἐλ Β 14 πόδα Α: ποδὸς Ω: ποδὸς ἢ ΝΕΟ: ἐλ ΕC
 σήπειν ΖΑΜ: σήψιν Β τὰ τοιαῦτα ΑΒ: ταῦτα Ω 16-17 ἐκ-χυμόν] ἐλ Μ
 καὶ τῶν παρεπομένων] ἐλ Α 18 παντὶ τῷ ΑΒ: τῷ παντὶ Δ: παντὶ Ω 19 κ
 ΑΒΖ: προγέγραπται Ω (ὅρα 'Αετ. Δ', νδ'-ρδ', 73^b-76^b) 20 διαγινώσκει ΝΕΟ
 Muller, Ruelle: διαγινώσκη Β Harder: διαγινώσκειν Ε: διαγινώσκοι Ω: cognos-
 cere possit C

N 414^a 4 Ξ 308^a 8 O 288^a 8 Λ 223^b 15 E 102^b 15

μορίοις συνισταμένας φλεγμονὰς ἀναγκαῖον ἔνταῦθα διὰ βραχέων εἰπεῖν. φαίνεται μὲν οὖν ἐξ ὅλου τοῦ σώματος πεμπόμενον τὸ ρεῦμα τοῖς ποσίν. βρεῖ δὲ τὰ πεμπόμενα καὶ φέρεται πρὸς τὰ δεχόμενα· καὶ μὲν ἥ φύσει ψυχρὰ, φύχει ταῦτα, θερμὰ δὲ γενόμενα, θερμαίνει, μικτὰ δὲ εἴπερ εἴη, μεμιγμένας ἐπιφέρει καὶ τὰς τῶν σημείων ιδέας. ἵνα δὲ σαφὴς ὁ λόγος γένηται, ἀναλήψομαι τὸ λεγόμενον.

ιβ' Αἱματικοῦ χυμοῦ ὄντος τοῦ ἐπιρρέοντος σημεία.

Ὁ τοῦ αἵματος χυμὸς ἔαν μὲν πολὺς ἦ καὶ σύμμετρος κατὰ θερμότητα, πλήρωςιν τε καὶ ὄγκον ἐργάζεται μέγαν οὐ φλεβῶν μόνων ἀλλὰ 10 καὶ ὅλου τοῦ πάσχοντος μορίου κατὰ τὸ δέρμα, θερμὸν μὲν συμμέτρως, ἐρυθρὸν δὲ ἱκανῶς, καὶ σφυγμὸν ἐν τῷ βάθει τῆς φλεγμονῆς μέτριον. οἱ δὲ τοιοῦτοι οὔτε ψυχόντων οὔτε θερμαίνοντων πάνυ βοηθημάτων | ἀνέ- A 169^b χονται καὶ παροξύνονται συνεχῶς μὲν καὶ διηνεκῶς, ἐπειδὴν συνεχῶς τε καὶ ὁμοίως ἢ φορὰ τοῦ αἵματος γίγνηται, κατὰ περίοδον δὲ τινα, 15 ἐπειδὴν μὴ διηνεκῶς φέρεται. καὶ οἱ παροξυσμοὶ ὡς ἐπίπαν καθ' ἡμέραν γίνονται, ἀλλ' οὐ χρονίζουσιν ὡς ἐπὶ τῶν ὑπὸ φλέγματος γιγνομένων. τὰ δὲ οὖρα τοῖς αἱματικοῖς πυρρὰ καὶ συμμέτρως ἔχοντα πάχους καὶ ποτε καὶ ὑπόστασιν λευκὴν ἢ νεφέλην ἢ ἐναιώρημα· εἰ δὲ ἐπὶ τὸ φλεγματικώτερον ῥέποι τὸ αἷμα, λευκότερα καὶ παχύτερα καὶ 20 ποτε καὶ ἀναθολούμενα εὐρεθήσεται τὰ οὖρα καὶ ὑπόστασιν πολλήν

2-3 φαίνεται-δεχόμενα] Apparet autem id ex eis quae accidunt et consequuntur C 3 τὰ περιτετώματα ΝΕΟ 3-4 πρὸς-ἦ] ἐλ Α 4 ψυχρὰ· ψυχρὰ μὲν ὄντα, φύχει Β 4-5 θερμὰ-μεμιγμένας] ἐλ Λλ 5 μικτὰς Μ: μικτὰ ΓΝΕΟ 7 χυμοῦ] ρεύματος Μ ὄντος τοῦ ἐπιρρέοντος (ρΔ) ΑΒΓΔΕΗ: ἐλ Ω 8 μὲν] ἐλ Ζ ἦ ΑΒΕ: εἴη Ω 9 τε] δὲ Ε φλεψὶ ΝΕΟ μόνον ΒΕΖΝΕΟ 10 ἐμμέτρως Ζ³⁰⁰ 11 κ Ζ³⁰⁰Ω: καὶ σφυγμὸν Ζ: σφυγμὸν ΑΜ: καὶ σφυγμῷ μὲν Ν: καὶ σφυγμὸν μὲν ΕΟ 13 παροξύνοντες Α μὲν συνεχῶς Δ 14 καὶ ΑΒΔΕ: ἐλ Ω γίγνεται ΒΕΖ κατὰ ΑΒΑ: καὶ κατὰ Ω τινες ΑΒ: τινὲς ΔΕ 15 ἐκφέρηται Μ: φέροίτο ΑΒΓΕ 16 γίγνωνται ΓΖΑΜΟ ὑπο ΕΑΝ: υγρὼν Α φλέγματι Ε 17 κ ΑΒΕ: σύμμετρον ἔχοντα πάχος Ω 18 ποτὲ καὶ Β: ποτὲ μὲν Ε 19 κ Β: ρευστοὶ Α (ἴσως διορθωτέον ῥέψαι): τρέποίτο Ω τὸ αἷμα] αἷμα Β 20 εὐρεθήσονται ΕΟ

Γ 269^β 1 Z 354^β 13 B 254^α 14 Π 76^α 14 O 288^β 17

ἔχοντα. τάχιστα δὲ αἱ φλέβες ἐπὶ τούτων μᾶλλον δεχόμεναι τὸ αἷμα πληροῦνται καὶ εἰς ὄγκον αἴρονται. ἡλικία δὲ ἀπὸ τῆς τῶν μειρακίων ἄχρι τῆς ἀκμῆς ἐπιτήδειος γεννηῖται πλήθος αἵματος καὶ τὰ εὖχυμα καὶ τροφιμώτατα τῶν ἐδεσμάτων καὶ σύμμετρα γυμνάσια, τῶν δὲ ὠρῶν τὸ ἔαρ καὶ χωρίον εὐκρατον.

5

ιγ' Χολώδους βεύματος σημεία.

Χολώδους δὲ ὄντος τοῦ ἐπιρρέοντος χυμοῦ, τὸ μὲν χρῶμα τοῦ δέρματος τοῦ φλεγμαίνοντος τόπου ἐνίοτε μὲν ξανθότερον τοῦ κατὰ φύσιν φανήσεται, ἔστι δὲ ὅτε ἐρυθρόξανθον, ἡνίκα συμμιγῆς ἐστὶν ἡ ξανθὴ χολὴ τῷ αἵματι, ἡ δὲ θερμασία σφοδροτάτη καὶ διακαεστάτη καὶ 10 προσέτι χαίρουσα τοῖς ψύχουσι φαρμάκοις· πάνυ γὰρ οὗτοι ὠφελοῦνται ὑπὸ τῶν ψυχόντων φαρμάκων ἐνεργείᾳ τε καὶ δυνάμει. οἱ δὲ παροξυσμοὶ τούτοις τριταΐκως κινοῦνται, καὶ ὀξέως μὲν εἰσβάλλουσιν, ταχύτερον δὲ παρακμάζουσιν· κενοῦνται γὰρ τούτοις διὰ τε γαστρὸς καὶ τῶν οὖρων τὰ περιττώματα καὶ διαπνέεται διὰ τοῦ δέρματος ὡς λεπτομερῆ. οὖρα δὲ 15 αὐτοῖς ὑπόπυρρα καὶ ὑπόξανθα καὶ ποτε καὶ δριμέα, ὥστε καὶ δάκνεσθαι ἐνίοτε ἐν ταῖς ἀπουρήσεσι τὸν οὐρητικὸν πόρον. φροντίδεις δ' ἐπιτεταμέναι καὶ θυμοὶ καὶ ἀγρυπνίαι καὶ ἀλουσίαι πλείους καὶ κόποι καὶ δίαίτια πᾶσα χολὴν γεννώσα καὶ λεπτύνουσα δριμέων τε καὶ ἀλυκῶν ἐδεσμάτων προήγηται τούτου τοῦ χυμοῦ, ἡλικία δὲ ἐπιτήδειος καὶ κρᾶσις θερμὴ 20 τε ἅμα καὶ ξηρά, ὦρα δὲ θερινὴ καὶ χώρα ὁμοία.

A 170^α ἐνίοτε ἐν ταῖς ἀπουρήσεσι τὸν οὐρητικὸν πόρον. φροντίδεις δ' ἐπιτεταμέναι καὶ θυμοὶ καὶ ἀγρυπνίαι καὶ ἀλουσίαι πλείους καὶ κόποι καὶ δίαίτια πᾶσα χολὴν γεννώσα καὶ λεπτύνουσα δριμέων τε καὶ ἀλυκῶν ἐδεσμάτων προήγηται τούτου τοῦ χυμοῦ, ἡλικία δὲ ἐπιτήδειος καὶ κρᾶσις θερμὴ 20 τε ἅμα καὶ ξηρά, ὦρα δὲ θερινὴ καὶ χώρα ὁμοία.

1 αἱ] ἐλ E x ABE: ἐπὶ τούτων αἱ φλέβες Ω 2 ἡλικία Λ δὲ ABE: δὲ ἡ ΓΔ: δὲ τῇ Z: δὲ τῇ Ω τὴν N: ἐλ ΓΕΟ 3 x ABΔΕ: ἐπιτηδεία ΓN: ἐπιτήδεια Ω x AB: γενήσεται Ω πλήθους ΓΔ 4 τροφίμα B 5 x AB: χωρίων εὐκρατον E: χωρίων ἀκράτων Π: χωρία ἄκρατα Π^β: χωρίων τὰ εὐκρατα Ω: χωρίων τὸ εὐκρατον Harder, Møller 6 βεύματος ABΔEM: χυμοῦ Ω 7-8 τοῦ δέρματος Λ^αΩ: ἐλ ΓZ 10 δὲ] ἐλ Z 11 x AB: χαίροι Γ: χαίρει Ω παντα A 12 ἀπὸ E 13 τριταΐκως E 14 κενοῦται ΓΔΛΜΕΟ 15 x ABE: διαπνέεται Ω λεπτομεροῦς ΝΕΟ 17 δ'] ἐλ A ἐπιτεταμέναι ΓEN: ἐπιτεταγμένοι ΕΟ 19 πᾶσαν E 20 x A: προηγείται BE: προηγούνται ΩC x AB: ἡ ἡλικία δὲ E: καὶ ἡλικία Δ: καὶ ἡ ἡλικία δὲ Ω 21 καὶ ξηρὰ ἅμα ZΛMNΕΟ x AB: ὁμοίως Ω

E 103* 9 Ξ 308* 12 Δ 263* 18 Ν 414* 22

ιδ' Φλεγματοῶδους ρεύματος σημεῖα.

Εἰ μέντοι φλεγματοῶδες ὑπάρχει τὸ ρεῦμα, τῇ τῶν ἡμετέρων δακτύλων ἐπιθλίψει κοιλαίνεται ὁ ὄγκος, ὑπόσομφος καὶ σύμμετρος ὑπάρχων, καὶ ἡ χροὰ τοῦ ὀδυνωμένου μορίου λευκή, αἱ δὲ ὀδύναι ἐνίοτε μὲν
 5 ἰσχυραί, ἐνίοτε δὲ σύμμετροι, καὶ οἱ παροξυσμοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ βραχὺ μὲν εἰσβάλλοντες καὶ αὐξανόμενοι καὶ πλείους ὥρας κατέχοντες, καὶ τὸ διάλειμμα βραχὺ τε καὶ οὐδ' ὀλοκλήρως ἀνετικὸν ἔχοντες. ἡλικία δὲ τοῖς οὕτω πάσχουσι μᾶλλον γεροντική καὶ κρᾶσις ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ καὶ κατὰστασις τοιαύτη τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος καὶ ὥρα
 10 χειμερινή. ἐνίοτε δὲ καὶ φύξεως κατὰ τὸ βάθος τῶν ὀδυνωμένων μορίων αἰσθησις γίνεται τοῖς πάσχουσιν. βίος δὲ ἀργός καὶ ῥαθυμία συνεργοῦσι πρὸς τὴν τοῦ φλεγματοῦ χυμοῦ γένεσιν καὶ σιτία τῆς ψυχούσης τε καὶ ὑγραινούσης καὶ παχυνούσης ὄντα δυνάμεως καὶ λουτρὰ μετὰ τροφήν· ὅθεν καὶ τὰ οὖρα τούτοις παχύτατα καὶ πλειστάκις ἀναθολούμενα
 15 εὐρίσκεται, ταῦτα μὲν γνωρίσματα τοῦ φύσει ψυχροῦ φλέγματος κρατοῦντος, ὅπερ καὶ κυρίως φλέγμα ὀνομάζεται.

ιε' Ἀλυκοῦ φλέγματος σημεῖα.

Ἀλυκοῦ δὲ ὄντος τοῦ φλέγματος, ἡ μὲν χροὰ τοῦ πάσχοντος μορίου καὶ ὁ ὄγκος παραπλήσια τοῖς ἐπὶ τοῦ φλέγματος προειρημένοις, κνη-
 20 σμονή δὲ μεγίστη καὶ δῆξις γίνεται τῶν τόπων· τὰ δὲ οὖρα τοῖς φλεγματοῖς τούτοις τε καὶ τοῖς προειρημένοις ποτὲ μὲν | λεπτὰ καὶ ὑδατώδη, A 170*
 ποτὲ δὲ παχείας ὑποστάσεις ἔχοντα καὶ ἀναθολούμενα.

2 ὑπαρχοι Α 3 ὑπάρχει ΕΟ 4 μορίου] ἐλ ΕΟ δὲ ΑΒΔΕ: ἐλ Ω
 6-7 μὲν-καὶ τὸ] (ἡ ἀφ. ὁ μὲν, ὁς ἐλ C, ἡ γρ. μὲν-τὸ δὲ ὅρα 88,15*) 7 καὶ
 τὸ-ἔχοντος ΑΓΛ: ἐλ Ε ὀλόκληρον ΝΕΟ 8 οὕτω ΝΟ: οὕτε Α: ὥδε Β:
 ὥδε Ε 9 τοῦ-ἀέρος τοιαύτη Γ 11 x ΑΒΔΕ: τοῦ πάσχοντος Ω x ΑΒΕ:
 ῥαθυμία ΩC συνεργοῦσα ΝΕΟ 12 τε Α: τε ΒΕ: ἐλ Ω 14 παχύτερα
 Ξ*Ο 15 μὲν] δὲ Ε κρατοῦντος-φλέγμα] ἐλ Ζ 17 σημεῖα] ἐλ Μ
 18 δὲ] ἐλ Ε 19 πκραπλήσιος ΓΔΖΗ: παραπλησίως ΝΕΟ 20 δεῖξις Ο:
 δόξις Ε 21 τε ΑΒ: τε ΒΔΛ*: δὲ ΛΩ: ἐλ Γ

M 204^a 2 O 289^a 2 Π 76^b 3 B 254^b 8 Z 355^a 10 A 224^a 11 Γ 270^a 15

ις' Μελαγχολικοῦ ρεύματος σημεία.

Μελαγχολικοῦ δὲ ὄντος τοῦ ρεύματος, ὅπερ ἐστὶ ψυχρὸν τῇ δυνάμει καὶ ξηρὸν καὶ σπανίως γιγνόμενον, φύξεως ἐνίοτε αἰσθησις γίγνεται τοῖς πάσχουσι καὶ οἶον θλωμένων τῶν ἐν τῷ βάθει σωμάτων ἢ ξεομένων καὶ ἡ χροὰ τῶν ὄγκων μελαντέρα μᾶλλον καὶ ἡ περίοδος τεταρταῖκή καὶ οἱ παροξυσμοὶ σύμμετροι κατὰ μέγεθος καὶ σφοδρότητα. ἡλικία δὲ γεννητικὴ τοῦ τοιοῦτου ρεύματος μᾶλλον ἢ τῶν παρακμαζόντων, κρᾶσις δὲ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ· καὶ γὰρ ἡ ἐκ γενετῆς ψυχρὰ καὶ ξηρὰ φύσις περιττωμάτων φλεγματικῶν οὐ μελαγχολικῶν ἐστὶ γεννητικὴ, ἡ δὲ ἐκ μεταπτώσεως τῆς θερμῆς γινομένη ὑπεροπτωμένης τῆς ξανθῆς χολῆς καὶ τὴν μέλαιναν γεννώσης ἀποτελεῖται. δίαιτα δὲ προήγηται τοῦ τοιοῦτου ρεύματος ἐδεσμάτων μελαγχολικῶν καὶ κόποι ὑπέρμετροι· χωρίον δὲ ἐπιτήδειον ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὥρα φθινοπωρινή καὶ κατάστασις ἄερος τοιαύτη. οὖρα δὲ τούτοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατ' ἀρχὰς μὲν λεπτὰ καὶ ὑδατώδη διὰ τὰς ἐμφράξεις, μετέπειτα δὲ μελάντερα τῶν κατὰ φύσιν καὶ ἡρέμα παχύτερα· καὶ ὑποστάσεις ἐνίοτε μὲν φαιαί, ἐνίοτε δὲ συμμιγεῖς ὑφαιμοὶ τε καὶ φαιαὶ εὐρίσκονται.

ιζ' Ὀρρωδῶν ρευμάτων σημεία.

Ὀρρωδῶν δὲ ὄντων τῶν ἐπιρρεόντων περιττωμάτων, τὰς ὁδύνας μὲν μεγάλας οὐκ ἐργάζεται, καθάπερ οὐδὲ τὰ ρευματιζόμενα μόρια

1 σημεία] ἐλ M 2-3 x ABΔE: καὶ ξηρὸν τῇ δυνάμει Γ: καὶ ξηρὸν Ω
4 θλωμένων A τῶν-ξεομένων] ἐλ A 5 αἱ χροαὶ-μελάντεροι E 6 κατὰ
ΔE: κατὰ τὸ Ω σφοδρότατοι EZNEO 7 τοῦ ABΓΔE: ἐλ Ω 8 δὲ
ξηρὰ καὶ ψυχρὰ Δ καὶ γὰρ ἡ καὶ γὰρ E: καὶ ἡ N: ἡ γὰρ Δ ἐκ-ξηρὰ]
ἐλ C 9 ἡ] εἰ E 10 x ABΓΔ: θερμῆς Ω γενομένης E 11 x A:
προηγείται Ω 12 x ABΓE: ἐδεσματα μελαγχολικὰ Ω 14 τὸ] ἐλ ΓZAMN
15 x ABE: ἔπειτα Ω τῶν] τῆς NEO 16 x ABE: ὑπόστασις Ω x E:
φαιὰ Ω: φαινον A: φαίνονται B x B: συμμιγῆς A: συμμιγεῖν E: καὶ συμ-
μιγῆς Ω 17 x ABE: ὑφαιμός Ω x E: καὶ φαιὰ Ω: ἐλ AB x ABE:
εὐρίσκονται Ω 18 σημείον E: ἐλ M 20 μὲν] ἐλ Δ x ABE: ἐργάζον-
ται Ω

E 103³ 6 O 289³ 11 E 309² 13 H 77² 19

πάνυ εἰς ὄγκον ἐγείρει, παραπλησίως δὲ κατ' εἶδος τοῖς ὁμογενέσιν αὐτῶν ὕgroις ἀποτελεῖ. φλεγματώδους γὰρ αἵματος ἀπορρυσνέντα τὰ ὀρρώδη περιττώματα τὰ ἐπὶ τῷ φλέγματι, κατ' εἶδος μὲν ὁμοίως τὰς ὀδύνας ἐπιφέρει, κατὰ μέγεθος δὲ ἐλάττους πολὺ καὶ τῶν ἄλλων δὲ
 5 χυμῶν ἀπορρυσνέντα, ἀνάλογον ἐκείνοις καὶ τὰς ὀδύνας ἐπιφέρει.

| ιη' Περὶ τῶν ἐξ ἐπιπλοκῆς χυμῶν ρευμάτων.

A 171^a

Χρὴ δὲ γινώσκειν ὥς ἐπιπλέκεται ποτε ρεῦμα ρεύματι, ἢ ψυχρὸν θερμῷ ἢ θερμὸν ψυχρῷ, καὶ κατὰ ποιότητα τούτων ἑκατέρων καὶ οἱ παροξυσμοὶ γεννῶνται καὶ συμβῆσεται ἐνίοτε τὸν πάσχοντα καὶ δις τῆς
 10 ἡμέρας παροξύνεσθαι.

ιθ' Προφυλακτικὴ δίαίτα καὶ ἐπιμέλεια τῶν ποδαγρικῶν.

Ἡποία μὲν οὖν δίαίτα ἀρμόδιος ἐκάστη τῶν εἰρημένων κράσεων ἤδη προεῖρηται ἐν τῷ δ' λόγῳ τῆσδε τῆς πραγματείας· περιττὸν δὲ δις τὰ αὐτὰ γράφειν. πρὸς τοῖς δὲ ἐκείσε προεῖρημένοις ἔμετοι καθόλου
 15 σχῆδὸν ἅπασιν τοῖς τὸ ποδαγρικὸν πάθος φεύγουσιν ἐπιτήδεις πλὴν τῶν τὰ περὶ θώρακα καὶ κεφαλὴν εὐκάκωτα ἐχόντων. ὅσοις μὲν οὖν γυμναζομένοις ἢ ἄλλως κινουμένοις εἰς τὴν γαστέρα συρρεῖ τινα περιττώματα, τούτοις ὁ πρὸ τροφῆς ἔμετος ὠφέλιμος· οἱ δὲ αἵματος πλῆθος ἀθορίζοντες ἢ φλεγματώδεις χυμούς, μετὰ τροφὴν ἐμείψωσαν διὰ τινων

1 κ ΖΩ: ἐγείρεται Ζ³² 2 ἀπορρυσνέντος (ρΒ) ΒΝΕΟC 3 τὰ ΑΒ: ἐλ Ω
 ὁμοίως Ο 4 μέγεθος ΑΒΓΔΕ: βάθος Ω: βάθους Ο καὶ ΑΒΕ: καὶ ἐκ Ω
 ἄλλων δὲ ἄλλων μὲν Ε 5 ἀπορρυσνέντων (ρΕ) ΑΒΕΕΟC 6 χυμῶν ΑΒΔΕΜ:
 ἐλ Ω 7 ἐπιπλέκεται Β: ἐπὶ + τούτων ἑκατέρων + πλέκεται Ο κ ΑΒΕ: ρεύματι
 ρεῦμα· ψυχρῷ (-ῶ Ζ) θερμῷ ἢ θερμῷ (-ῶ Ζ) ψυχρὸν Ω 8 θερμῷ Α: θερμὸν
 ΒΕ ψυχρὸν Β 9 κ ΑΒΕ: γίνονται Δ (ἀεὶ που): γίνονται ΩC
 11 προφυλακὴ ΑΖ 12 οὖν ΑΒΕ: ἐλ Ω 13 δ'] (ὄρα 'Αετ. Δ', ζε'-ρβ',
 76^a) περιττεῖ Ε δις ΒΔΕ (μετὰ τὸ γράφειν Δ): δις Α (ἀεὶ που): ἡγοῦ-
 μαί Ω 14 τοῖς δὲ ΑΒ: δὲ τῆς Ε: γοῦν τὰς ΝΕΟ: γοῦν τοῖς Ω εἰρημέ-
 νοις ΓΖΑΜ: εἰρημένως ΝΕΟ κ ΑΒΕ: καὶ ἔμετοι Ω 15 σχεδὸν ἂ προσίτοις
 το Α τὸ] ἐλ ΖΝΕΟ ποδαγρικοῖς ΕΟ φεύγουσιν ΑΒΕ: ἔχουσιν Ω
 16 περὶ ΑΒΕ: περὶ τὸν Ω θώρακ' καὶ κεφαλ' Ε 17 κινούμενοι Α 18
 ὠφέλιμος] ἐπιτήδεις Β 19 φλεγματώδους ΖΑΜ μετὰ ΑΒΓΕΜ: μετὰ τὴν Ω

B 255^a 6 Z 355³ 16 Δ 263³ 17 N 415^a 17 O 290^a 18 E 104^a 20

ἡμερῶν. τὰ δὲ ἀφροδίσια βλάπτει μὲν ἅπαντας τοὺς ποδαγρικοὺς ἐσχά-
τως καὶ μάλιστα ἐπειδὴν συνεχῶς ἢ ἀκαίρως παραλαμβάνηται (ἡ γὰρ
ἡδονὴ καθ' ἑαυτὴν λύει τὸν τόνον τῶν νευρωδῶν σωμάτων, πολλῶ δὲ
μᾶλλον μετὰ σφοδρᾶς κινήσεως ἀποτελουμένη, καὶ ἐκ τούτου πολλῶ
ἀσθενέστερα γίγνεται τὰ πάσχοντα μόρια καὶ ἐτοιμῶς ὑποδέχεται τὰ 5
συρρέοντα περιττώματα), ἄγεται δὲ εἰς χρῆσιν ἐνίοτε δι' ἔθος μοχθηρὸν
τὰ πολλὰ ἐρεθίζοντος τοῦ σπέρματος, ἐπειδὴν πολὺ τε καὶ κακόχυμον ᾗ.
γεννᾶται δὲ τοιοῦτο ταῖς ἰδίως πολυσπέρμοις καλουμέναις φύσεσιν, καὶ
χρῆ δῆλον ὅτι φεύγοντας τὴν ὄγλησιν αὐτοῦ κωλύειν γεννᾶσθαι πλῆθος
ἐν τοῖς σπερματικοῖς ἄγγείοις· ὅπως δὲ χρῆ κωλύειν τὴν τοῦ σπέρ- 10
ματος γένεσιν ἤδη προεῖρηται ἐν τῷ πρὸ τούτου λόγῳ.

κ' Περὶ τῆς τοῦ ἐλαίου καὶ ἀλῶν ἀνατρίψεως ἐπὶ ποδαγρικῶν.

« Γινώσκειν δὲ χρῆ ὡς ἅπαντας τοὺς προφυλαττομένους ἐμπέσειν εἰς
A 171³ τὸ ποδαγρικὸν πάθος καὶ | μάλιστα τοὺς ὑγροὺς καὶ ψυχροὺς ὠφελούσι
μεγάλως ἅλεις λειότατοι σὺν ἐλαίῳ τριβόμενοι καὶ ἀλειφόμενοι οὐκ ἐν 15
τῷ τῆς φλεγμονῆς καὶ τῶν ὀδυνῶν καιρῷ ἀλλ' ἐν ταῖς ἀνέσεσιν, εἰ μὴ
πάνυ ξηρὰν ὑπομένοιν οἱ πάσχοντες δυσχρασίαν. πάντων γὰρ τῶν
οὕτω τριβομένων αὔξεται μὲν τὸ ἔμφυτον θερμὸν, διαφορεῖται δὲ τὸ
παρὰ φύσιν, ἐκδραπανᾶται δὲ τὰ περιττώματα καὶ ἰσχυρότερα γίγνεται
τὰ πάσχοντα μόρια καὶ δυσπαθῇ παντάπασι καθίσταται τοῖς φιλοπόνως 20
ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας ἔωθεν τε καὶ εἰς ἐσπέρην ἐν ταῖς ἀνωδυνίαις ὡς
εῖρηται χρωμένοις διὰ παντὸς τοῦ βίου τῷδε τῷ βοηθήματι, περὶ οὗ

1 ὥρων E 2 παραλαμβάνεται ABE 3 καθ' ABE: καὶ καθ' Ω 5 κ ABE:
ὑποδέχονται Ω 6 δι' δὲ δι' E 7 ἐρεθίζοντα ENEO δὲ πολὺ ZAMNEO
τε καὶ AΓΔ: τὲ καὶ BE: τὸ Ω ἢ Ω: ἐλ AB 8 δὲ ABΓΔE: ἐλ Ω
9 κ ABE: αὐτῶν Ω γενέσθαι E 11 κ ABE: προέγραπται Ω (ὄρα
'Ροῦφ. 123. 'Αετ. B', σ'σ', 43^a. I A', λδ') 12 (πρβ. Γαλ. XI, 506. 'Ορ. V, 554)
ἐπὶ ποδαγρικῶν] ἐλ M 14 ὠφελει EO 15 καὶ ἀλειφόμενοι] ἐλ Z 16 καιρῷ
καὶ τῶν ὀδυνῶν Γ ἀλλ' BE: ἀλλὰ Δ: ἀλλὰ καὶ Ω 18 αὐξάνεται B
εὔρυτον E 19 κ ABΓ: παραφύσιν ΔE: πάθος φύσει Ω γίγονται E:
γίνονται EO 20 φιλοπόνους ZAMNEO 21 ἀφ' EO τὲ B: ἐλ ZMNEO

Γ 270^β 10 Δ 224^β 11 Ξ 309^β 13 Π 77^β 13

εἴποιμ' <ἄν> θαρρῶν, φησὶν ὁ Φιλάργριος, ἀρκοῦντος καὶ μόνου τοῖς μὴ μεγάλως πλημμελοῦσιν εἰς τὴν δίαιταν ἢ ψυχομένοις ἀμέτρως ἢ κάμνουσιν ἢ ἀφροδισίοις χρωμένοις ἢ ὅπως οὖν ἄλλως ἐξαμαρτάνουσιν ἰσχυρῶς » ὥστε μετὰ τὸ παύσασθαι τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰς ὀδύνας

5 αὐτῷ χρηστέον. Ἀνάκομμα ποιοῦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν ρευματισμῶν καὶ τῶν φλεγμονῶν καὶ τῶν ὀδυνῶν. ἔχει δὲ οὕτως· ἁλῶν κοινῶν γο ς', θείου ἀπύρου γο α' ς'', χαλκάνθου γο α', ὠν σὺν τῷ λευκῷ. τὸ ἀρκοῦν καὶ ἐπάνω ῥάκος λινοῦν.

κα' Καθολικὴ μέθοδος θεραπείας ποδαργρικῶν.

- 10 Πάλιν οὖν ἀναμνησθῶμεν ὧν ἔμπροσθεν εἴπομεν, δεικνύντες ἀσθένειάν τε τῶν μορίων καὶ πληθὸς ὑγρῶν αἷτια πρῶτα γίνεσθαι πάντων μὲν τῶν ρευματικῶν νοσημάτων, ἐξαιρέτως δὲ τῆς τε ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδος. διττὸς τοίνυν καὶ τῆς ἰάσεως ὁ σκοπὸς ἡμῖν ἔσται, κένωσις τοῦ πλεονάζοντος χυμοῦ καὶ ῥῶσις τῶν ἀσθενησάντων μορίων. ἡ μὲν
- 15 οὖν κένωσις γίγνεται ἢ διὰ φλεβοτομίας ἢ διὰ καθάρσεως. μετὰ δὲ τὴν καθολικὴν κένωσιν τὰ μὲν θερμὰ τῶν ρευμάτων ψύχεσθαι διὰ παντὸς ἐθέλει, τὰ δὲ ψυχρὰ θερμαίνεσθαι, καὶ τὰ μὲν ὑγρὰ ξηραίνεσθαι, τὰ δὲ ξηρὰ ὑγραίνεσθαι· καὶ τὰ μὲν γλίσγρα τοῖς ῥύπτουσι καὶ τέμνουσιν ἰῆσθαι προσήκει, τὰ δὲ παχέα καὶ τούτοις μὲν καὶ τοῖς λε-
- 20 πτύνουσι δέ, τὰ δὲ δριμέα τοῖς ἀμαυροῦν τὴν δῆξιν δυναμένοις· καὶ τὰ μὲν συνεχῶς | ἐπιφερόμενα εἶργειν διὰ τῶν ἀποκρουομένων καὶ ἀναξή- A 172^α

1 εἴποιμ' <ἄν>* (δρ α 12,16^π. 13,15): εἴπειμεν E: εἴποιοι N: εἴποιοι Ω
 θαρρῶν ABΓ: ἐλ Ω ἀρκοῦντος AMNEO 2 μὴ] ἐλ ΓΕ 3 ἢ (ἀ.)]
 ἐλ Z x A: ὅπως οὖν ἄλλως BE: ὅπως οὖν Ω 5-6 Ἀνάκομμα-οὕτως]
 ἄλλο M^ω 5-8 x Ω: ἀνάκομα NEO-κλινοῦν EO: ἐλ ABEC 6 ἔχει
 δὲ οὕτως] ἐλ Z 9 ποδαργρικοῖς E: τῶν ποδαργρικῶν NEO: ἐλ M 10
 δεικνύντος AB 11 τὲ Γ: μὲν AB πλῆθους B x ABA: πρῶτως
 ΓZAM: ἄ' E: πρῶτέρως N: πρῶτερου EO 12 δὲ] τε E τε ABE:
 ἐλ Ω 13 διττῆς ZAMNEO 6] ἐλ EZ 15 ἢ ABEC (τὸ α'):
 ἐλ Ω διὰ AB (τὸ β'): ἐλ Ω 16 καθαρτικὴν NEO μὲν] ἐλ E
 17 x ABEO: ἔθ' E: ἐθέλοι Ω 18 δὲ] ἐλ B ὑγραίνεσθαι] ξηραίνεσθαι EO
 19 τὰ δὲ] καὶ τὰ E λεπτοῖς οὖσιν A 20 δὲ, τὰ], τὰ ZEO 21 μὲν οὖν E

O 290³ 3 B 255³ 5 Z 356^{*} 14 E 104³ 18

ραινόντων, τὰ δὲ περιοδικῶς παροξυνόμενα, ὅτε μὲν ἐπιρρεῖ, κωλύειν, ὅτε δὲ οὐ φέρεται, τὴν τῶν ἤδη ἐνεχθέντων κένωσιν ποιεῖσθαι καὶ τὴν τῶν ἀσθενούντων μορίων ἰσχυροποίησιν.

κβ' Θεραπεία τῶν ἐπὶ αἵματι καμνόντων.

Αἱματικοῦ τοίνυν ὄντος τοῦ ἐπιρρεῦσαντος χυμοῦ, μετρίως δὲ τῆς ὀδύνης γιγνομένης καὶ μήτε θερμῆς ἐπιφανῶς μήτε ψυχρᾶς, ἐπιχρίειν δεῖ τὸν φλεγμαίνοντα τόπον στύφοντι μὲν ἰσχυρῶς ξηραίνοντι δὲ μετρίως φαρμάκῳ (τοιοῦτο δέ ἐστι τό τε διὰ τῶν ἀκακιῶν τε καὶ τῶν ἑλλεδόρων ἑκατέρων βοήθημα); ἀπέχεσθαι δὲ πάσης τροφῆς τε καὶ κινήσεως, καὶ δηλόν ὅτι καὶ οἴνου πόσεως. καὶ εἰ μὲν ἡ ὁρμὴ τοῦ βρύματος μὴ πάνυ 10 μεγάλη τις εἴη καὶ τὸ φάρμακον προσαγόμενον ἐνδείξεται τὴν ὠφέλειαν, καταχρίειν αὐθις αὐτὸ δαψιλές, λύοντα γλυκεῖ λεπτῷ τὴν σύστασιν ἢ ὀξυκράτῳ, γλοιῶδες ἐργασάμενον· μήτε δὲ ὕδωρ τοῖς ποσὶ μήτε ἔλαιον προσφέρειν, ἀλλ' εἰ καὶ ἀποπλύνειν δεῖο τὸ καταχρισθὲν ἕνεκα τοῦ προσκομίσαι δεύτερον χρίσμα, ὀξυκράτῳ μετρίως χλιακθέντι ἀπο- 15 πλύνειν δεῖ ἢ ἀφεψήματί τινι τῶν αὐστηρῶν φυτῶν, μέχρις ἂν παύσῃται τὸ ἐπιφερόμενον· καταπλάττειν δὲ καὶ μήλοις μάλιστα κυδωνίοις ἢ μεσπίλοις ἢ οὔροις ἢ κράνιοις ἢ ἱππούρει ἢ πολυγόνῳ ἢ φύλλοις δρυὸς ἀπαλοῖς, ἕκαστον ἄρτῳ μεμιγμένον, διάβροχον οἴνῳ παλαιῷ· τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο παρέξεται σοι καὶ ἄλλα τινὰ τῆς αὐτῆς ὕλης ὑπάρχοντα, περὶ ὧν 20

1 κ AB: παροξύνοντα Ω κ ABE: ὅταν-ὅταν Ω ἐπιρρῇ ΓΔΖΑΜ
 2 κ ABE: φέρηται Ω 4 τῶν ἐναίματι E 5 κ* ABE: ἐπιρρέοντος Ω
 7 στύφοντα-ξηραίνοντα E 9 δὲ ABE: δὲ δὴ N: δὲ δεῖ Ω καὶ] ἐλ ΝΕΟ
 (τὸ β') 10 εἰ] ἢ AZ ἢ] ἐλ Z 11 εἴη] εἰ A προσαγόμενον
 ΑΒΓΔΕ: ἐλ Ω ἐνδείξεται ABE (ἴσως γρ. καὶ ἦν-τις ἢ καὶ-ἐνδείξεται)
 12 κατὰ χρίον αὐτ' αὐθις δαψιλῇ E κ ABE: λύοντας Ω: λύον τὰς N
 γλυκεῖς N κ AB: τῇ συστάσει Ω 13 κ AEZ: ἐργασαμένους ΓΔΛ*Μα:
 ἐργασαμένων B: ἐργασαμένω ΝΕΟ δὲ] ἐλ ΝΕΟ 14 ἀποπλύναι B: ἀποπλύναι
 Δ δεῖο τὸ B: δεῖοιτο ΝΕΟ 15 κ ΓΔ: πρ' κομίσαι E: προκομῆσαι N:
 προμίσαι A: προκομίσαι Ω μετρίω ΝΕΟ χρισθέντι ΖΑΜΝΕΟ 16 παυ-
 σητε A: παῦσαι E 17 περιεχόμενον E μήλων Z ἢ μεσπύλοις E: ἐλ
 B 18 κ AB: κρανίοις-δρυὸς φύλλοις Ω

M 204³ 5 II 78^a 10 O 291^a 11 N 415³ 12 Ξ 310^a 17 Δ 264^a 17

αὐθις λέξομεν. σφοδροτέρας δὲ γενομένης ἐν ὅλῳ τῷ σώματι τῆς τοῦ αἵματος κινήσεως, χρῆσθαι μὲν οὐδὲν ἤττον τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις ἔνεκα τοῦ μὴ πληρωθῆναι τὸ μόριον καὶ τὰς ὁδύνας ἰσχυράς τε καὶ πολυχρονίους ἐπενεγκεῖν, ἔκκενοῦν δὲ τὸ περιττὸν | τοῦ αἵματος ἐφ' ὅσον A 172³
 5 ἂν ἢ τε δύναμις κελεύῃ καὶ τὸ πάθος καὶ μάλιστα εἰς τὸ περιέχον εὐκρατον εἴη καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχων ἔθος αἱματικῶν κενώσεων. γνώσει δὲ τὴν ὁρμὴν τοῦ βρέυματος ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν ὄγκου καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀλγηδόνα τάχους τε καὶ μεγέθους· ἀνάλογος γὰρ αὕτη γε τῷ τε πληθ-
 10 θει καὶ τῇ φορᾷ τοῦ αἵματος γίγνεται.

κγ' Περὶ φλεβοτομίας.

Φλεβοτομήσεις μὲν οὖν τοὺς πολυαίμους ἐξ ἀνάγκης καὶ κενώσεις ἰσχυρῶς, οὐχ ἅπαξ μόνον ἐπαφαιρῶν ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλοστὸν κατὰ βραχύ· ἔαν γὰρ μὴ τοῦτο πρότερον πράξῃς ἀποθαρρήσης τοῖς ἀποκρουστικοῖς φαρμάκοις, μέγα τι δράσεις κακόν· ἐκ γὰρ τῶν
 15 ἀκυρωτέρων πρὸς τὰ κύρια μόρια καὶ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα ἀναστελ-
 λόμενον τὸ αἷμα κἄπειτα εἰς τινὰ τούτων κατασκήψαν, οἷον εἰς ἡπαρ ἢ διάφραγμα ἢ θώρακα ἢ πνεύμονα ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν, ἀντὶ νοσήματος ἔστιν ὅτε θάνατον ἀπεργάζεται. διόπερ ἢ τε τοῦ αἵματος καὶ ἡ τῶν λοιπῶν χυμῶν ἀναγκαιοτάτη καὶ πρὸς τῶν αἱματικῶν βρυμάτων κένωσις

1 λέξομεν B: λέξομαι AMNEO σφοδρὰς E x ABΔE: γιγνομένης Ω
 3 μὴ] ἐλ O 4 ἐπενεγκεῖν AMNEO³ ἔκκενοῦται EC 5 ἂν εἴτε
 τὸ πάθος καὶ ἡ δύναμις (κελεύει ABE) E το περιέχον τι A(δὴ λα δὴ ὥρα καὶ
 χώρα· ὅρα Γαλ. XI, 80): qui continetur sanguis C (οὐκ ὀρθῶς) 6 εἴη
 Δ: ἢ, B: ἢ Ω ἔχων ΓΔΖ: ἔχει Ω: ἐλ ABE αἱματικὸν-ὁρμὴν τοῦ ΞO:
 αἷμα A γνώσει BE: γνῶ³ N: γνώση Ω 7 αἵματος ΞOC ἐκ AB:
 ἔκ τε Ω καὶ τοῦ] ἐλ E 8 x A: ἀναλόγως ΩC αὐτῇ] (τοῦτ' ἔστιν
 ἡ ἀλγηδὼν): impetus ipse C (οὐκ ὀρθῶς) γε] ἐλ E 9 φορᾷ Z
 13 x ABE: πολλάκις Ξ^aO^aΩ x ΓΔAM: ἀποθαρρῖσαι A: ἀποθαρρῆσαι B:
 ἀποθαρρήσεις EZ (βρ Z ἀε i): ἀποθαρρήσας (ρN) NEO 14 τῶν ἀποκρουστικῶν
 φαρμάκων E: τοῦ ἀποκρουστικοῦ φαρμάκου NEO 15 x A: ἀκυρωτέρων Ω:
 ἀκυρωτέρων μορίων M x ABEZ: καὶ τὰ πρὸς τὸ Ω 16 οἷον] ἐλ E
 18 x AT: δι' ὅπερ εἴτε E: διὸ περί τε B: διόπερ ἢ Ω ἢ] ἐλ E 19 καὶ πρὸς
 AB: καὶ ἐπὶ Ω

B 256^a 4 Γ 271^a 4 Δ 225^a 13 Z 356^b 13 E 105^a 19 O 291^b 20

καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πολυαίμων καὶ περιττωματικῶν καὶ διαίτῃ δαψιλῇ
κεχρημένων. ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων πρὸ τῆς τῶν ἀλγυμάτων γενέσεως
φλεβοτομεῖν δεῖ δεύτερον τοῦ ἔτους δαψιλέστατα κενούντας, καὶ καθαί-
ρειν δὲ αὐτοὺς εἰ οἶόν τε κατὰ μῆνα. φλεβοτομεῖν δὲ ἐν ἅπαντι καιρῷ
τῆς ἡμέρας προσήκει τοὺς σφοδραῖς ἀλγυθόσι κατεχομένους, ὥστε, κἂν ὅ
ἡριστικῶς τις ᾖ, τέμνειν τὴν φλέβα μηδὲν ὑφορώμενον καὶ μάλιστα
ἂν ἐκ τῶν κατὰ τὴν γαστέρα χωρίων ἢ τροφῇ περὶ τὰ ἔντερα ὑποβίβα-
σθεῖσα τύχη· περιεχομένης δὲ ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ τῆς τροφῆς, δι' ἐμέτων
ἐκκενώσας πρότερον, οὕτως ἄφελε τοῦ αἵματος μετὰ βραχύ. χρὴ δὲ
κατ' εὐθείαν τοῦ ρευματιζομένου σκέλους φλέβα τεμῖν, μάλιστα μὲν τὴν 10

A 173^a κάτω, παραφυλαττομένους τὴν ὑποκειμένην αὐτῇ ἀρτηρίαν, | ταύτης δὲ
μὴ φαινομένης, τὴν μέσσην, παραφυλαττομένους καπὶ ταύτης τὸ ὑπο-
κείμενον νεῦρον· χειρὸς δὲ δεξιᾶς ὀδυνωμένης, τὴν ἐν τῷ δεξιῷ σκέλει
τέμνομεν φλέβα, κατὰ σφυρὰ ἢ ἰγνύαν ἢ ταρσούς. μετὰ δὲ τὴν φλεβοτο-
μίαν εἰ ἔτι παραμένειεν αἱ ὀδύναι, τάσεως ἰσχυρᾶς οὔσης ἐν τῷ πάσχοντι 15
μέρει, πολλάκις ἐγὼ τέμνων ἐξ αὐτοῦ τοῦ φλεγμαίνοντός σκέλους φλέβα
καὶ κενώσας ἱκανῶς ἀνώδυνον ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. α μέμνημαι γοῦν
ποτε, φησὶν ὁ Φιλάργιος, δις φλεβοτομήσας τινὰ τῶν πάνυ πληθω-
ρικῶν καὶ πολυαίμων ἀνθρώπων, ἐφ' οὗ σαφῶς ἔγνων ἡλικίαν δύναμιν
ἔχει τὸ τὴν κατ' εὐθείαν τοῦ πάσχοντος μορίου τέμνειν φλέβα· τοῦ γὰρ 20

2 γὰρ] ἐλ M x ABΓE: κενώσεως Ω 4 δὲ] ἐλ E (τὸ α') 5 τοὺς
ABΓΔ: ταῖς Ω x* ABΓΔE: καὶ εἰ ἐριστικὸς τις Ω 6 τις ᾖ*: τις εἰ A: τις
εἴη Ω: εἴη τις B ἐπιτέμνειν τὴν φλέβαν μὴ δὲ E 7 τὴν] ἐλ Z προβίβα-
σθεῖσα E 8 τύχοι AB περιεχομένους E δὲ] ἐλ NEO 9 ἀφελαι A κατὰ
B 10 x ABΓΔE: ρευματικοῦ Ω x AB: τέμνειν Ω: τέμνειν καὶ EO μὲν
ABE: ἐλ Ω praesertim in brachio inferna C 11 παραφυλαττόμενος AB:
παραφυλαττομένην NEO: περιφυλαττόμενος E 11-12 τὴν-παραφυλαττόμενος
(-νοι Z^b) AB: ἐλ E 11 αὐτὴ A: αὐτὴ B: ἐλ Ω 12 x AB: κέπιταυτης E: καὶ
ἐν ταύτῃ Ω 14 x ABE: τέμνειν Ω κατα A: κατὰ τὰ B: καὶ τὰ E: ἢ τὴν
κατὰ τὰ Ω ταρσὸν B 15 περιμένειεν NEO 16 x AB: τεμὼν Ω: ἐλ E
17 τε καὶ A: τέμνων καὶ E 18 x M: ποτὲ Ω: ἱπποκράτους NEO: ἐλ A
19 x AB: ἐρ' ὧν E: ἐλ Ω 20 ἔχει ABΓΔZ^b: ἔχειν ZΩ: ἔχων O τέμνοι O

Π 78² 6 Ξ 310² 17

δεξιού ποδὸς ρευματισθέντος, παραχρῆμα φλεβοτομηθεὶς ἐκ τῆς δεξιᾶς
χειρὸς ἀπηλλάγη τῶν ὀδυνῶν, αὐθὶς τε ρευματισθεὶς τὸ ἕτερον σκέλος
τριῶν μεταξὺ γενομένων ἡμερῶν, εἴτα διαιρεθεὶς ἐκ τῆς ἀριστερᾶς
χειρὸς ἀνώδυνος ὁμοίως ἐγένετο, θεραπευθεὶς τε τῷ διὰ κρόκου φαρ-
5 μάκῳ τελέως ὑγιῆς ἐγένετο. ἀλλ' οὗτος μὲν καθὼς προεῖρηται πολύαιμος
ἦν καὶ τὴν σύμπασαν ἔξιν τοῦ σώματος δυσδιαφόρητον εἶχεν, ἐπὶ δὲ τῶν
ἐναντίως διακειμένων παραπεφυλαγμένως δεῖ ἀφαιρεῖν τοῦ αἵματος ».

κδ' "Οτι χρὴ τὰς κυρτουμένας φλέβας ἀφαιρεῖν ἐκ τῶν ρευματι-
ζομένων μορίων ὡς ἐπὶ τῶν κίρσων 'Ρούφου.

- 10 « Ἀξίον δέ, φησὶν ὁ 'Ρούφος, καὶ ἑτέρους τρόπους ἐξευρίσκειν
βοηθημάτων πρὸς οὕτω χαλεπὸν νόσημα. ἐγὼ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν κατὰ
πόδας ἄρθρων ρευματιζομένων ἐπαινῶ εἴ τις τὰ φλέβια τὰ ἄνωθεν κα-
τιόντα ἐπὶ τοὺς πόδας ἐκτέμῃ, ὥσπερ τὰ ἐν κνήμῃς κεκίρσωμένα·
φαίνεται γὰρ ἐξογκούμενα τὰ μόρια ταῦτα ἀκριβῶς μάλιστα ἐν τῷ καιρῷ
15 τῶν φλεγμονῶν, καὶ ἐνερευθῇ τὰ ἐν κύκλῳ τῶν φλεβῶν καὶ πλήρη αἵματος
τὰ φλέβια ὁρᾶται· οἱ γὰρ τοιοῦτοι μᾶλλον φλέγονται ὑπὸ τῆς ὀδύνης | καὶ A 173²
χαίρουσι τοῖς ψυχοῖς. εἰ οὖν τις τὰς φλέβας ἐκτέμῃ ὡς ἐπὶ τῶν κίρ-
σων, οὐκ ἂν ἔτι δύναίτο ἐπιρρεῖν πλήθος αἵματος ὡς τὸ πρὶν, ὡς καὶ
φλεγμονὴν ποιεῖν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ αἵματώδει ποδάγρα. ἐπὶ δὲ τῶν
20 ἄλλων ἄρθρων, οἷον ἰσχίων, ἁγκῶνων ρευματιζομένων καὶ τῶν παραπλη-

1 ἐκ τῆς BE: τῆς A: ὁ πάσχων ἐκ τῆς Ω · 3 γενομένων ΝΞΟ 4 θεραπευθεὶς
-ἐγένετο] ἐλ Ε τε τῷ Β: τε το Α: δὲ καὶ τοῖς Ω κ AB: φαρμάκοις Ω
5 οὕτως BENΞΟ: ὁ οὕτως Α 6 ἤν] ὦν Ε 8-48,19(δρ α 'Ρούφ. 280-3.
γράφει ἀεὶ που ὡς Ω) 8 δεῖ ΕΞΟ ἀφαιρεῖν-'Ρούφου] ἐλ Μ 9 ρούφου
AB²: ἐλ Ω 10 κ ABΔΕ: εὐρίσκειν Ω 11 κ ABE: πρὸς τὸ χαλεπὸν τοῦτο
νόσημα Δ: πρὸς τὸ χαλεπὸν νόσημα ΩR: ἐλ C 12.16.48,1 κ*: φλεβία Ω 13 κ
Α: ἐκτέμῃ Β: ἐκτέμνει Ω ὡς πρὸς τὰ 'Ρούφ. 15 τῆς φλεγμονῆς ΞΟ
καὶ ἐνερευθῇ ABE: ἐνερευθῇ τε Ω: ἐνερευθῇ τὲ ΝΞΟ τὰ ἔγκυλα Ν: τὰ
ἔγκυλα ΞΟ 16 οἱ γὰρ] οἱ BE: ὑπάρχοντα· οἱ γὰρ ΝΞΟ 17 κ AB: τὰς
φλέβας τίς (τίς Ζ) Ω: τὰς φλέβας ΞΟ κ ΑΔ: ἐκτέμνει Ω 18 κ ABΓΔΕ:
δύνηται τὸ ἐπιρρεῖν Ω: δύνηται ἐπιρρεῖν τὸ 'Ρούφ. ἐπιρρεῖν Ε τὸ πρὶν]
ῤεῖ Ε 19 φλεγμονὰς Δ 20 ἄρθρων] ἀνθρώπων Α κ ABΓΔΕ:
ἀπ' ἁγκῶνων Ω: ἐλ 'Ρούφ. παραπλησίον] περὶ πήχεων 'Ρούφ

B 256² 5 O 292^a 6 N 416^a 10 Z 357^a 16 Γ 271³ 16 Δ 264³ 18

σίων, οὐ πάνυ φαίνεται τὰ φλέβια· εἰ δὲ μή, καὶ τούτων ἐκτέμνειν ἐχρήν τὰς κυρτουμένας ».

κε' Περὶ διακαύσεως τῶν ἄρθριτικῶν.

« Ἐσχάρας τοίνυν ἐμβλητέον, τὰς μὲν ἄνωτέρω τοῦ ρευματιζομένου ἄρθρου, τὰς δὲ ἐγγυτέρω, μάλιστα μὲν καυτηρίοις, εἰ δὲ μή, φαρμάκοις » 5 πολὺ γε μὴν ἄμεινον τοῖς καυτηρίοις· καὶ γὰρ ὀξύτερον διακαίει καὶ ξηρότερον ». καίειν δὲ χρή καθόλου ἐπὶ τῶν τοὺς πόδας ρευματιζομένων τοὺς παρὰ τὰ σφυρὰ ἐκάτερα ἔξωθεν τε καὶ ἔνδοθεν τοῦ ποδὸς τόπους, ἐρείδοντας τοὺς καυστήρας κατὰ τῶν ἐκείσε τεταγμένων φλεβῶν ἄνω- 10 τέρω μᾶλλον τῶν σφυρῶν βραχύ· καίειν δὲ καὶ τὸν μεταξὺ τοῦ μεγάλου τε καὶ τοῦ πλησίον δακτύλου τοῦ ποδὸς τόπον, ἔνθα διωγκωμέναί αἱ φλέβες μᾶλλον ὀρῶνται καὶ μάλιστα αἱ μέγισται· τισὶ δὲ καὶ αὐτὰ συμ- 15 φέρει διακαίειν τὰ ἄρθρα, ὅταν ὑπόμυξα πάνυ ὀρθῇται, πρὶν γενέσθαι πώρους. « γνωστέον μέντοι, φησὶν ὁ Ῥούφος, ὡς ἐπὶ τῶν ὑπομύξων ἄρθρων καιομένων τὰ γιγνόμενα ἔλκη δυσίατά ἐστιν, ἀλλ' ὅταν αἱ οὐλαὶ 15 συνδράμωσιν, ἰσχὺν μεγίστην παρέχουσι τοῖς ἄρθροις, ὡς μηκέτι ὑποδέ- χεσθαι τὰ ἐπιρρέοντα περιπτώματα ». καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον, λέγειν δὲ ἤδη καιρὸς καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν μετὰ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν.

2 κ AB: χρή Ω: δεῖ E κ ABE: κυρτουμένας φλέβας Ω: ἐλ R 3 καύσεως ΓΖΑΝΕΟ ἄρθρων ΝΕΟ 5 ἄρθρου] loco C μὲν ΑΓΔΕΖ: μὲν οὖν B: δὲ καὶ Ω κ ΓCR: καυτηρίω Ω 6 μὴν] ἐλ M τῷ καυτηρίῳ ΖΑΜΝΕΟ 7 ρευματιζομενους Α 8 τοὺς ABE: ἐλ Ω περὶ ΔΕΝΕΟ Ῥούφ. ἐκότερον ΝΕΟ: ἐκότερος Ῥούφ. κ AB: ἔξωθεν τε καὶ ἔσωθεν E: ἔνδοθεν (-θέν τε Δ) καὶ ἔξωθεν Ω τοῦ] το Α: τοῖς τοῦ Γ κ ΑBAE: τόποις Ω: ἐλ Ῥούφ. 9 κ AΔE: ἐρείδοντας Ω: τοὺς ἐρείδοντας B μεγάλων φλεβῶν ΔEC 10 δὲ ABΓΔE: τὲ Ω τοῦ] καὶ τοῦ E 11 τόπου E ἔνθεν ΑΝΕΟΗ: ὅθεν ΖΜ Ῥούφ. κ*: διογκωμένοι ΒΓ: δι' ὀγκώμενοι E: διοικωμενοι Α: διογκούμενοι Ω 12 μᾶλλον ΑΒΕΜ^δ: μάλιστα ΜΩ (μετὰ τὸ ἔνθα) μάλιστα ΑΒΕΗ: μᾶλλον Ω 13 διακαίει Α: καίειν ΕΟ ὅτε ΕΝΕΟ Ρούφ. 14 ὡς ὑπο Α: ἐπὶ Ζ 15 ἐστὶν AB: εἰσὶν Ω ὅταν ΑΒΓΔ: ὅτε Ω 16 ἰσχὺν ἐλ ΕΟ

E 105^β 1 Π 79^α 2 Ο 292^β 17 Ξ 311^α 18 Λ 225^β 19

κς' Ἐπιμέλεια ἐπὶ τῶν αἱματικῶν ρευμάτων μετὰ τὴν φλεβοτομίαν.

Μετὰ δὲ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν καταιονᾷ χρῆ τὸ ὀδυνώμενον
 μόριον ὅξει παλαιῷ λεπτομερεῖ μετὰ ροδίνου καὶ μάλιστα ἐπειδὴν | ἐν Α 174^α
 βάθει σοι φαίνεσθαι τὸ τῶν ὀδυνῶν αἷτιον· τῇ γὰρ οἰκείᾳ λεπτομερείᾳ
 3 μέχρι βάθους ἐξικνούμενον τὸ ὄξος ἀκώλυτον παρέχεται τὴν πορείαν τῷ
 ροδίνῳ παρηγορεῖν φύσει δυναμένῳ. ἐπιπολαίας δὲ οὕσης τῆς ὀδύνης,
 οἶνελαίῳ χρώμενος ὀνήσεις μεγάλως, θέρους μὲν χλιαρῷ, χειμῶνος δὲ
 θερμῷ. Καταπλάσματα. Εἶτα καὶ καταπλάσμασι χρῆσθαι παρηγο-
 ρεῖν τὰς φλεγμονὰς δυναμένοις δίχα τοῦ προκαλεῖσθαι τὰ ρεύματα.
 10 τοιαῦτα δὲ ἐστὶν ἄλευρα τήλινα, κρίθινα καὶ τὰ τῶν κυάμων καὶ ἐρε-
 θίνθων, οἶνελαίῳ ἐψόμενα, ἐνίοτε καὶ ὕδωρ ὀλίγον προσλαβόντ', ἂν ὁ
 οἶνος ᾗ σφοδρός· ἀλλὰ καὶ γλυκεῖ καὶ ροδίνῳ βραχεῖ τῶν εἰρημένων
 ἀλεύρων ἕκαστον ἐψηθὲν παρηγορικὸν γίνεται. χρῆ δὲ διὰ παντὸς εἶναι
 θερμὰ τὰ καταπλάσματα· τοιαῦτα δὲ ἔσται συνεχῶς ἀλλασσόμενα καὶ
 15 ἐρίοις ἔξωθεν σκεπτόμενα.

κζ' Περὶ τοῦ διὰ χρόκου φαρμάκου.

Παρηγορήσαντα δὲ τοῖς προειρημένοις τὰς σφοδρὰς ὀδύνας, μὴ γινύναι
 χρῆ βραχὺ τοῦ διὰ τοῦ χρόκου φαρμάκου μάλιστα τῷ διὰ τῶν κυάμων
 καταπλάσματι ἕνεκα τοῦ μὴ ἄθρόαν ἐργάσασθαι μετέβασιν, εἶτα καὶ

1 ἐπὶ ΑΒΔΕΗ: ἐλ Ω αἱματικῶν] ρευματικῶν Ο μετὰ τὴν φλεβοτομίαν]
 μετὰ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν Γ: ἐλ Μ 2 δεῖ ΕΟ τὸν ὀδινώμενον· ὅξει
 Ε 3 μετὰ ροδίνου λεπτομερεῖ Ζ μετὰ] διὰ ΕΟ 4 φαίνεται ΓΝ 6
 δυνάμενον ΝΕΟ ἐπιπολαίως οὕσης Ω 7 μεγάλα Β 8 Καταπλάσματα]
 ἐλ C καὶ] ἐλ Γ 9 κ Ε: τὰς φλεγμονὰς δυναμένων ΑΒ: δυναμένοις τὰς
 φλεγμονὰς Ω δίχα] διὰ Ε προκαλεῖσθαι ΓΖ^β ΑΜΝΞ 10 ἐστὶν ΑΒΕ:
 εἰσὶν ΖΑΝ: εἰσὶν Ω κ ΑΒ: καὶ κρίθινα καὶ τὰ Ω: καὶ κρίθινα καὶ ΝΕΟ
 καὶ (ἐ.) ΑΒ: καὶ τῶν Ω: καὶ τὰ τῶν ΔΕ 11 οἶνω λεῖτα ἐψόμενα· ἔτι δὲ καὶ
 Ε κ*: προσλαβόνταν Α: προσλαβόντα, δταν Ω: προσλαβόντες, δταν ΕΝΕΟ
 12 ροδίνον Ε βραχὺ ΒΝΕΟ: βραχὺ καὶ Ε 14 τὰ] ἐλ Ε ἔστω Ε: ἐστι
 ΖΑΜ: ἐστὶ ΝΕΟ 15 ἔξω ΝΕΟ 16 φαρμάκου] ἐλ Μ 17 κ*: παρηγορή-
 σαντες Ω μὴ γινύσειν ΕΟ 18 τοῦ διὰ τοῦ ΑΒ: τὸ διὰ Ε: τοῦ διὰ Ω φάρ-
 -καταπλάσ^μ Ε τὸ ΑΒ: τῶν Ε 19 μὴ διὰ θρόαν ΕΟ ἐργάζεσθαι Ε εἶται Α

B 257^a 3 M 205^a 8 Z 357^a 18 Π 79^a 20

πλεῖον μίσγειν τοῦ φαρμάκου· τελευταῖον δὲ ἀναλύσαντα τὸ φάρμακον
 σὺν ῥοδίῳ, ὥστε καλὴν ἔχειν τὴν σύστασιν, ἐπιτιθέναι· διαρρεῖ γὰρ
 τάχιστα ὑγρότερον γινόμενον. τούτῳ μὲν οὖν τῷ φαρμάκῳ πολλάκις
 μετὰ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν, μειωθέντων πάνυ τῶν ἀλγυμάτων,
 εὐθὺς ἐχρησάμην προκαταντλήσας τὸν τόπον ὀξυρροδίῳ· πολλὴν γὰρ 5
 καὶ διὰ ταχέων ἐπιδείκνυται τὴν ὠφέλειαν. « χρώμεθα γοῦν ἡμεῖς
 αὐτῷ συνεχῶς ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν, ἀξιόλογον ἡμῖν πείραν δεδωκότι,
 φησὶν ὁ Φιλάργιος. μόνον γὰρ πολλάκις ἤρκεσεν ἐπὶ πολλῶν πρὸς
 τελείαν ἀποθεραπείαν, διαλυόμενον μὲν διὰ παντὸς τῷ ῥοδίῳ, προσ-
 A 174^a λαμβάνον δὲ ἔσθ' ὅτε μὲν οἴνου | λεπτοῦ καὶ κίρρου τοσοῦτον, ὅσον 10
 ἀνακοπτόμενον δέξασθαι δύναιτο (τοῦτο δὲ πράττομεν ἐφ' ὧν ἔτι φέρε-
 ται τι τοῦ βρέυματος εἰς τὸν φλεγμαίνοντα τόπον)· ἐνίοτε δὲ ἀντὶ τοῦ
 οἴνου ὄξος προσπλέκομεν καὶ μάλιστα ὅταν ἀνάσσειται τε τὸ φερόμενον
 βουλώμεθα καὶ διαφορῆσαι τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ τόπῳ· καὶ γλυκὺ
 δὲ προσλαβὼν ἀντὶ τοῦ οἴνου ὠφέλησε πολλάκις τὰ μαλακὰ σώματα· 15
 καὶ μέντοι καὶ τῷ διὰ τῆς ἀκακίας καὶ τῶν ἐλλεθόρων τροχίσκῳ μιχθὲν
 πολλάκις κωλύσάν τε τὸ ἐπιρρέον κενῶσάν τε τὸ παρακείμενον καὶ
 ῥῶσαν τὸ μόριον ἤνυσεν οὐ σμικρά· καὶ μόνον δὲ μετὰ τὸ παύσασθαι
 τὰς ὀδύνας σκληρότερον ἐπιτεθὲν τόνον ἐντίθησι τοῖς μέρεσιν, ὡς προσ-
 εσταλμένα καὶ ἀπέριττα καὶ ἰσχυρὰ διὰ ταχέων ἀποδεικνύειν. τούτῳ 20

1 πλεῖον ABA: ἴδιον Ω: ἐλ E μύσιν N: μῦσιν ΕΟ x ABE*:
 ἀναλύσαντας ΓΔΔΜ: ἀναλύσαντες Z: ἀναλύσαν ΝΕΟ 2 ὥστε καὶ καλὴν ἔχειν
 σύστασιν ΝΕΟ 3 γινόμενον ΑΛ^δ: γινόμενον ΑΩ: γινόμενον ΕΖΜ μὲν] ἐλ
 Γ 4 καίνωσιν N 5 εὐθὺς ABE: εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς Ω 6 x AB: ἐπιδείκνυτο
 E: ἐνδείκνυται Ω γοῦν ABE: γὰρ Ω αὐτῷ ἡμεῖς M 9 τελευταίαν E
 x ABE: θεραπείαν Ω προσλαμβάνει μὲν ἔσθ' ὅτε δὲ E 10 μὲν AB: δὲ E:
 καὶ Ω x ΓC: κίρρου A: κίρρῳ Ω 11 x AB: δύναται Ω 13 ὄξους O
 τὲ ABE: ἐλ Ω φάρμακον Δ 14 βουλώμεθα ΑΕΖΝΕΟ διὰ φορεῖται E
 16 τὸ BE τῶν ΑΒΔΕΖ: ἐλ Ω τροχίσκων E: τροχ^χ A: τρ^χ B 17 x*:
 κωλύσαν Ω: κωλύσας E: κωλύσαντες ΝΕΟ τὲ ΑΒΓΔΕΛ: ἐλ Ω ἐκένωσάν
 ΕΟ: κενώσας E τὲ ΒΔΕΑΝ: ἐλ M 18 ῥώσαντες-ἤνυσαν ΕΟ x Ω:
 παύσασθαι A (δρα χριτ. σημ.): παύσεσθαι N 19 ἐπιτιθὲν Z τὸν τόνον
 ΝΕΟ προσσταλμένα ΑΜΕΟΗ: πρὸ ἐσταλμένα N

E 106^a 1 N 416^b 6 O 293^a 6 Γ 272^a 15 E 311^b 18

μὲν οὖν τῷ φαρμάκῳ πολυειδῶς χρώμενοι παμπόλλους ὠφελήσαμεν
 ὀδυνωμένους τε καὶ μετὰ τὰς ὀδύνας. ἔχει μὲν γὰρ τὴν ἀποκρουστικὴν
 δύναμιν ὀλίγην τινὰ διὰ τοῦ κρόκου καὶ τοῦ ὄξους, ἔχει δὲ καὶ πε-
 5 πτικὴν καὶ διαφορητικὴν καὶ μετρίως ξηραίνουσιν διὰ τε τοῦ κρόκου
 καὶ τῆς χαλβάνης λιθανωτοῦ τε καὶ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος,
 διαφορητικὴν δὲ ἐν τούτοις αὐτοῖς καὶ τῇ πίστῃ καὶ τῷ ὄξει. εἰκότως
 οὖν καταλληλότητόν ἐστι ταῖς ποδαγρिकाῖς φλεγμοναῖς· καὶ γὰρ ἀνα-
 στέλλει τὸ βρεῦμα μετρίως καὶ συμπέττει θερμαῖνον ἡρέμα καὶ διαφορεῖ
 τὸ περιεχόμενον καὶ βρῶννυσι τὰ ἡσθενηκότα. ἔχει δὲ ἡ σύνθεσις ὧδε·
 10 χαλβάνης <λβ΄, τοῦτ' ἐστὶν γο δ΄, λιθανωτοῦ <λβ΄, τοῦτ' ἐστὶν γο δ΄,
 κρόκου <ις΄, τοῦτ' ἐστὶν γο β΄, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος <μη΄, τοῦτ' ἐ-
 στὶν γο ς΄, κηροῦ <ζς΄, τοῦτ' ἐστὶν γο ιβ΄, πίσσης ξηρᾶς <φος΄,
 τοῦτ' ἐστὶν γο οβ΄, ἐλαίου ῥοδίνου <μη΄, τοῦτ' ἐστὶν γο ς΄, ὄξους
 λευκοῦ δριμυτάτου κο α΄. κηρόν, πίσσαν, ῥοδινὸν τῆκε μαλακῶ πυρὶ καὶ
 15 διτῇθι, χαλβάνην δέ, κρόκον, ἀμμωνιακόν, λιθανωτὸν λείου μετὰ ὄξους
 καὶ ἐπίβαλε ἐν τῇ κακκᾶθῃ τοῖς τηκτοῖς ἀρθεῖσιν | ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ A 175^a
 ἐνώσας ἐπίχεε ἐν τῇ θυεῖᾳ, ὕδωρ ψυχρὸν ἐχούσῃ βραχύ, καὶ μαλὰ ξας ἱκα-
 νῶς ἀνελόμενος χρῶ καθὼς προεῖρηται ». οὕτω μὲν ὁ Φιλάργιος παρα-
 κελεύεται· τινὲς δὲ τῶν μετ' αὐτὸν προσέπλεξαν τῇ γραφῇ καὶ ὁπίου γο
 20 α΄ καὶ ἐχρήσαντο ἐπὶ τῶν σφοδρῶν ἀλγημάτων, ἔτεροι δὲ ἐπὶ τῆς χρή-

1 πολλοὺς ΝΕΟ ὠφελήσομεν E 3 x AB: δι' (διὰ τοῦ ΓΔΕ) ὄξους καὶ
 τοῦ κρόκου, Ω 4-6 καὶ μετρίως-διαφορητικὸν ΕΝΕΟ: ἐλ Ζ 6 δὲ ΑΕ: τὲ
 Β: δὲ καὶ Γ: μὲν καὶ Ω καὶ τῇ ΑΒΕ: πρὸς δὲ καὶ τῇ Ω 7 οὖν] ἐλ
 ΝΕΟ x ABΓΕ: κατὰλληλον Ω: κατὰλληλόν ΔΛ 9 ὧδε. σκευασία (ἡ Ν, τοῦ
 Ζ) διὰ κρόκου ΖΝΕΟ 10-13 τουτέστιν γο δ' (x. τ. δ. 7) ΑΒ (λιθανῶ ὁμοίως,
 κρόκου Β): ἐλ Ω (ἐν πᾶσιν) 10 χαλβᾶ, λιθανωτοῦ ἀνὰ <λβ' (Γ), τουτέστιν ἀνὰ
 οὐγγ' δ' Δ 12 ζς' ΔΩ: ζή' Δ^π C φος' Δ^π: φος' ΓΔΕC: φος' Ω 13 ῥοδίνου]
 ἐλ Γ 14 δριμυτάτου λευκοῦ E 2 ABEC: γ^β κοτ^λ Δ^ω: ὕ' Ζ: κύ^δ ΔΩ x
 ΑΒΕ: τὸν κηρόν (καὶ Ν) τὴν πίσσαν καὶ τὸ (τὸ ἐλ Ν) ῥόδινον Ω 15 δὲ καὶ ΕΟC:
 ἐλ ΖΜ x ΑΒΕ: καὶ λιθανωτὸν Ω μετ' Ζ: μετὰ τῷ Ε 16 x ΑΒΔΕ: τὰ δὲ
 τηκτὰ ἀρθέντα Ω καὶ (ἐν.) ΑΒΔΕ: ἐλ Ω 18 x ΑΒ: καὶ ἀνελόμενος Ω: ἐλ Ε
 μὲν οὖν ὁ ΕΟ 19 τῶν] τῇ Ε προσέπλεξαν-ἐχρήσαντο] ἐλ Α γο α'] ἐλ Βz

B 257³ 1 Δ 265² 5 O 293³ 15 Π 80² 17

σεως βραχύ τι ὁπίου προσπλέκουσι τῷ φαρμάκῳ ἐπὶ τῶν μεγίστων ὀδυνῶν.

κη' Τροχίσκος ὁ διὰ τῆς ἀκακίας καὶ τῶν ἑλλεβόρων Φιλαγρίου.

Τὸ δὲ διὰ τῆς ἀκακίας καὶ τῶν ἑλλεβόρων φάρμακόν ἐστι τοῦτο· «τροχί- σκος ποδαγρικός θαυμαστός πρὸς τε ποδαγρικούς καὶ ἄρθριτικούς καὶ φλε- 5 γμονάς καὶ τὰ κνησμώδη πάντα. κατ' ἄρχάς γὰρ καταχρίόμενος σαφῇ τὴν ὠφέλειαν παρέχει, ὥστε λουσάμενον αὐθημερὸν τὸν κάμνοντα περι- πατεῖν· περὶ γάρ τοι τὸν τῆς ἀκμῆς τῶν ὀδυνῶν καιρὸν βλαβερὰ ἢ χρῆσις αὐτοῦ. χρησάμενος γάρ τις αὐτῷ ἐν τῇ ἀκμῇ, παραχρῆμα μὲν ἔδοξεν ὠφελεῖσθαι, ὀλίγον δὲ ὕστερον, ἀναθερμανθέντος τε τοῦ τόπου 10 καὶ ξηρανθέντος, χαλεπωτάταις ὀδύναις συσχεθεὶς ὁ πάσχων ἔπεμψε πρὸς ἡμᾶς· παραγενόμενοι δὲ καὶ μαθόντες τὸ πραχθὲν ἔγνωμεν, ὥς τὰ μὲν ἐπιπολῆς κείμενα μόρια περιθλάσει τι παραπλήσιον πέπονθε διὰ τε τὴν φλεγμονὴν καὶ τὴν ἐκ τοῦ φαρμάκου ἐγγενομένην στῦψιν καὶ περίτασιν, διετάθη δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ βᾶθει ἐπὶ τῇ συνελάσει τοῦ βρύ- 15 ματος ἔξωθεν εἶσω· κελεύσας οὖν αὐτόν, ἀποπλύναντα τὸ ἐπιχρισθὲν ὕδατι θερμῷ, καταπλασθῆναι καταπλάσματι δι' ὕδαροῦς μελικράτου συν- τεθέντι καὶ ἐλαίου γλυκυτάτου βραχέος καὶ ἀλεύρων τηλινῶν ἢ κυαμί- νων (τοῦτο δὲ ἔπραξα διὰ τὴν ἐκ τοῦ φάρμακου συμβᾶσαν πίλησίν τε

2 ὀδυνῶν ABΔEC: ὀδυνῶν καὶ (ὀδυνῶν. ἄλλο B^u) κηροῦ (καὶ EΘ) ἐλαίου ῥοδίνου (καὶ EΘ) λίθου (λίθου ἐλ M) ἢ δρακοντίου (ἢ δράκον^ν Z, ἢ δρακον^ν AM, ὕδρα- κο^ν B^u) σάνδουκος B^uΩ 3 καὶ· Φιλαγρίου] ἐλ M φιλαγρίου B^uΩ: ἐλ C 4 δὲ] ἐλ E τροχίσκος ποδαγρικός] ἐλ NEO 5 θαυμαστόν NEO ἄρθριτικούς καὶ ποδαγρικούς Γ 7 παρέχεται BΔE κ* ABE: τὸν πάσχοντα αὐθήμερον Z: τὸν πάσχοντα αὐθήμερον Ω 8 τι E 10 ὠφελῆσθαι N τὲ ABE: ἐλ Ω 11 χαλεπῶ^ν ταῖς ὀδύναις B: ὠδύναις χαλεπῶ^ν E κ ABE: κάμνων Ω ἔπεμψε E: ἐλ N 13 κείμενα] ἐλ E τι AZA: τι ΓM: τινὲ BΔE: ἐλ NEO τε] ἐλ Γ 14 ἐκ] ἐλ A κ ABΔE: ἐγγενομένην Ω 15 παράτασιν E ex cuticulae exterioris ad interna impulso C κ ABE (δρ α 8, 19): συνελεύσει Ω δέρματος E² 16 εἶσω ΓΔ: ἔσω ABE: ἔσως Ω: οὕτως O ἀποπλύνοντα B: ἀπὸ πλύνοντας EO: ἀποπλύνοντας N 17 δι' ABE: ἐξ Ω μελικράτου συντεθέντι Z: μελικράτω σύνθετον E 19 ἐκ] ἐλ AB κ*: συμβᾶσαν BΔE: συμβαν A: ἐγγενομένην Γ: ἐγγενομένην Ω

Z 358^a 1 E 106^b 3 A 226^a 4

καὶ στῦψιν), καὶ παυσαμένων τῶν ὀδυνῶν, παραχρῆμα ἀπέστην τῶν χα-
 λαστικῶν· τὰ γὰρ χαλαστικά καταπλάσματα καὶ καταντλήματα ἐπὶ τῶν
 ρευματικῶν διαθέσεων ἀνίατα κατασκευάζεται νοσήματα. ἔχει δὲ ἡ
 σκευασία τοῦ τροχίσκου ὧδε· ἀκακίας μελαινης <λβ', τοῦτ' ἔστιν
 5 γο δ', ἀκακίας ξανθῆς <λβ', τοῦτ' ἔστιν γο δ', κόλλης τεκτονικῆς
 διαυγοῦς, | βέλτιον δὲ ἰχθυοκόλλης <λβ', τοῦτ' ἔστιν γο δ', ἀμμο- A 175^b
 νιακοῦ θυμιάματος <ις', τοῦτ' ἔστιν γο β', γλαυκίων <ις', τοῦτ' ἔ-
 στίν γο β', ἀλόης <ις', τοῦτ' ἔστιν γο β', λιθάνου ἄρρενος <η',
 τοῦτ' ἔστιν γο α', ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ ἐλλεβόρου μέλανος ἀνὰ
 10 <η', τοῦτ' ἔστιν ἀνὰ γο α'. ὅξει σκυλλήτικῳ λεάνας ἀναλάμβανε τρο-
 χίσκους, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας τῷ αὐτῷ ὅξει ἀνέσας κατάχρει καὶ ἕα ξηραί-
 νεσθαι καὶ ἀπόπεμπε εἰς τὸ βαλανεῖον καὶ ὅταν ἐπανέλθῃ ὁμοίως χρῶ.
 ἔχει δὲ ἡ ὅλη συσταθμία τοῦ τροχίσκου <ρξη', τοῦτ' ἔστιν γο κα'.
 τοῦτο τὸ φάρμακον ἀρχομέναις ἀρμόζει ταῖς ποδαγρικαῖς φλεγμοναῖς,
 15 ἀρκοῦν καὶ μόνον ἐπὶ μὴ πολὺ πλῆθος ὑπάρχει τοῦ ρεύματος καὶ
 πολλῶ μᾶλλον ἐπειδὴν ἀνεθῇ διὰ τοῦ χυλοῦ τοῦ μολυβδου. γίνεται δὲ ὁ
 χυλὸς οὕτως· ἐν θυεῖα μολυβδίνῃ ἐμβαλὼν χυλὸν τινα τῶν στυφόντων
 ἅμα καὶ ψυχόντων λείου ἐν ἡλίῳ, δοῖδου μολυβδίνῳ χρώμενος, μέχρις
 ἂν παχύτερος γένηται, καὶ οὕτως ἐπιβαλὼν τὸν τροχίσκον καὶ συλλεά-

2 χαλαστικὰ] ἐλ C 3 x A: κατασκευάζει τὰ Ω ἡ ABE: καὶ ἡ Ω
 4 ὧδε. Σκευασία τοῦ τροχίσκου. ZNEO <λβ' ABEC: καὶ Ω^σ (συνθετικῶς
 ὁλη ἡ συνταγὴ Ω) 4-10 τοῦτεστιν γο δ' (x. τ. δ. 8) A: ἐλ BΩC (μόνον
 τὸ α' καὶ γ' εἰσὶν ἐν B) 5 ξηρὰς <λβ' E: flavae tantundem C 6 βδελιον
 δε A: ἡ E. 9 καὶ ABEC: ἐλ Ω x AZ^β: ἐλεβόρου (μ.) ZΩ: ἐλ BEC
 μέλανος καὶ λευκοῦ E 10 λεάνας ABΓΔEC: ἐλ Ω 12 καὶ (ἀ.)] aegrumque
 C χρῆσθαι ENEO 13 δὲ καὶ ἡ EO σύστασις AMNEO ρξη' ABΓ^Δ=Δ'E:
 ρνς' ΓΔΩ τοῦτεστιν γο κα' ABΓΔEC: ἐλ Ω 14 x AB: ἀρμόζει ταῖς ποδα-
 γρικαῖς φλεγμοναῖς ἀρχομέναις Ω: ἀρχομέναις ἀρμόττει ταῖς ποδάγρας ἐν ταῖς
 φλεγμοναῖς E 15 x AB: τὸ πλῆθος ὑπάρχει Ω: ὑπα^β, τὸ πλῆθος E ὑπάρχει
 BN 16 τοῦ (μ.)] ἐλ EO ὁ ABE: καὶ ὁ Ω 17 οὕτως. Σκευασία τοῦ μολυβδίνου
 (-λυ. E) χυλοῦ. ἐν ZNEO βαλὼν AMN: ἐλ EO τινὰ ὃ B x AB: τῶν
 ψυχόντων ἅμα καὶ στυφόντων ΩC 18 ἐν ἡλίῳ] ἐλ E μέχρις ἂν Δ: μέχρι M^αΩ
 19 x ΓΩ^α: παχύτερον AZM: παχυτέρου N: παχυτέραςου EO καὶ (σ.)] ἐλ N

Ξ 312^α 1 N 417^α 4 B 258^α 4 O 294^α 8 Γ 272^β 14 Π 80^β 18

νας κατάχρει· ἔστω δὲ ὁ χυλὸς ἀρνογλώσσου ἢ ὀξύλαπάθου ἢ πολυ-
γόνου ἢ ὀμφακος ἢ ἀειζώου ἢ τινος τῶν ὁμοίων, ἃ καὶ αὐτὰ χρήσιμα
γίνεται ταῖς ἀρχομέναις φλεγμοναῖς. τὸ μὲν οὖν οὕτω συντεθὲν διὰ
τοῦ χυλοῦ τοῦ μολύβδου οὐ μόνον ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἀναβάσειν
ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀκμαῖς ἔστιν ὅτε χρήσιμον γίνεται ». καὶ ὁ μὲν Φιλά- 5
γριος οὕτω περὶ τῆς τοῦ τροχίσκου χρήσεως ἔφη· τινὲς δὲ τοῦ κροκώδους
δυσεντερικοῦ τροχίσκου καὶ τούτου αὐτοῦ ἐξ ἴσης λειώσαντες ὄξει ἢ
τῷ τοῦ μολύβδου χυλῷ, ἐπιχρίουσι πρὸ δυοῖν ὥρων τοῦ βαλανείου καὶ
λούσαντες πάλιν ὁμοίως μετὰ τὸ βαλανεῖον ἐπιχρίουσι καὶ πάνυ μαρτυ-
ροῦσι τῇ χρήσει. 10

κθ' Δίαιτα τῶν ἐπὶ αἵματικῷ ρεύματι καμνόντων.

Θεραπεύειν προσήκει τὰς ἐπὶ αἵματι ρευματικὰς φλεγμονὰς καθὰ
προεῖρηται. σιτία δὲ διδόναι τῶν ἀτροφωτέρων, οἷά περ ἔστι τὰ λαχα-
νώδη καὶ ἀκανθώδη φυτά, καὶ τῶν πτηνῶν τὰ ὄρεα, τῶν δὲ ἰχθύων
τοὺς πετραίους. τὴν δὲ κοιλίαν εὐλυτον αἰετῷ ἔχειν χρή καὶ εἰ μὴ αὐτο- 15
A 176^α μάτως ὑπίοι, κλύζειν | τινὶ τῶν ἀπλουστέρων.

λ' Θεραπεία ἐπὶ τῶν μὴ καταδεχομένων φλεβοτομεῖσθαι ἢ καθαίρεσθαι.

Ἐπειδὴ δὲ τινες ἄχρι τοσούτου δειλοὶ τυγχάνουσιν ὄντες ἢ τεθρυμ-
μένοι τὸν λογισμὸν, ὥς μηδὲ τοῦνομα ῥηθὲν τῆς φλεβοτομίας ἢ καθάρ-
σεως ἀκούειν ἀνέχεσθαι (καὶ ἔστιν οὐ βέλτιον μόνον ἀλλὰ καὶ εὐτυχὲς 20
μηδενὸς τῶν τοιούτων ἄπτεσθαι· ὅμως δὲ ἀναγκασθέντ' αὐτοὺς θερα-

1 χυλὸς AB^αEO: χυλὸς ὁ δι' E: χυλὸς ἢ Ω 2 α] ἐλ B 3 οὖν] ἐλ O
διαχυλοῦ E 4 ἐν ταῖς A: ἐν Ω: ἐλ E καί] ἐν E 5 κ ABΓ^ωΔE: παρακμαῖς
ΓΔ^ωΩ κ ABΓΔ: γίγνεται E: ἐλ Ω 6 κ*: περὶ τοῦ- χρήσεως ABE: περὶ τῆς
χρήσεως τοῦδε τοῦ τροχίσκου Ω 7 κ ABE: ἐπίσης Ω 8 τὸν τοῦ μολύβδου χυλὸν
AB (δρα 53,16) προς δυεῖν A 9 λύσαντες M 11 Δίαιτα Δ^δΩ: Θεραπεία
Δ αἵματικῶν ρευμάτων E 12 αἵματος ρευματικὰς E: αἵματικὰς AB
13 σιτία δὲ AE: σιτία B: καὶ σιτία δὲ EO: καὶ σιτία Ω δόναι EO 15 χρῆ
ABC: ἐλ Ω 16 κ AE: ὑπὲρ B: ὑπάγοι Z: ὑπάγη M: ὑπάγει Ω κλύζει
E^δO: κλύζει NE 17 ἐπὶ] ἐλ ANEO ἢ Z^ωΩ: καὶ Z 18 ἐπει- τοσοῦτοι
δεινοὶ EO δηλοὶ AB ἢ] οἱ B τετριμμένοι Z 20 ἀνέχεσθαι ἀκούειν.
E καὶ (ἐ.)] ἐλ C 21 ὅπως EO κ*: ἀναγκασθέντες Ω

Z 358² E 107² 4 Δ 265² 7 M 205² 13 O 294² 16 B 258² 1

πεύειν, προλέγειν χρή ὡς ὀδύναι πολυχρόνιοι ἔσονται καὶ ἀγρυπνίαι
 ἀγκυλώσεις τε καὶ χωλότητες καὶ μάλιστα ἂν πολὺ τε καὶ παχὺ τὸ
 πλῆθος ἧ τοῦ ρεύματος), ἀσιτίαις μὲν οὖν ἐπὶ τούτων δεῖ κεχρηθῆναι
 καὶ κλυστήρσι μετρίως σφοδροῖς καὶ τοῖς καλουμένοις ἐπομφαλίοις,
 5 ἅτινα ἐπιτιθέμενα τῷ ὀμφαλῷ κινεῖ τὴν κοιλίαν· ἀλλὰ καὶ τοῖς προστι-
 θεμένοις τῇ ἔδρᾳ χρηθῆναι, καθάπερ κυκλαμίνου χυλῷ καὶ ἑλατηρίῳ καὶ
 τοῖς ὁμοίοις, περὶ ὧν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ προεῖρηται. χρηθῆναι δὲ μετὰ
 τὴν τῆς κοιλίας κένωσιν καὶ ἀλείμμασι διαφορητικοῖς καὶ τρίψεσι τοι-
 αύταις καὶ πᾶσι τοῖς ἀποκενοῦν δυναμένοις τὸ περιττὸν ἐκ τῶν ρευμα-
 10 τισθέντων μορίων· τὰ γὰρ ἀποκρουστικὰ ἐπὶ τῶν μὴ προκενωθέντων
 ἰσχυρῶς τὸ ὅλον σῶμα εἰ παράληφθῇ, κίνδυνον ἐπιφέρει. καταπλάτ-
 τειν μὲν οὖν χρή τοὺς τοιούτους ἄρτρῳ καὶ τῷ κυαμίνῳ καὶ τηλίνῳ καὶ
 τῷ τῶν ἐρεθίνθων ἀλεύρῳ μετὰ μελικράτου ἢ μετὰ στέατος ὑείου μὴ
 πάνυ παλαιοῦ, καὶ ἀμυχαῖς χρηθῆναι κατὰ τοῦ πεπονθότος τόπου· κα-
 15 ταιονᾶν δὲ συνεχῶς δι' ὑδρελαίου καὶ ποτε διὰ κονίας στακτῆς τὰ κατα-
 πλάσματα σκευάζειν, ὥστε διαβρωθεῖσαν τὴν ἐπιφάνειαν ἐξοχετεύειν τὸ
 κακόν. τοῖς τοιοῦτοις ἀρμόζει καὶ τὰ κηρωτοειδῆ φάρμακα τὰ δι' ἐλαίου
 σικυωνίου καὶ νίτρου καὶ κηροῦ συντιθέμενα, διαφορεῖν δυνάμενα τὸ
 ἐπενεχθὲν τοῖς τόποις ὑγρόν.

20 λα' Φάρμακον τὸ διὰ στακτῆς καὶ ἀφρονίτρων ἐξιπωτικόν.

Καὶ ἔστιν αὐτοῖς χρησιμώτατον φάρμακον εὐπόριστόν τε καὶ φλυκται-

1 δεῖ Z ὀδύναι τε EO: ὀδύναι τὲ N 2 (ἀ.) τε] δὲ E x AB: ἂν παχὺ τὲ
 (τε ΓΔΜΞ, ἐλ Z) καὶ πολὺ QC 2-3 x ABE: τὸ πλῆθος τοῦ ρεύματος ἧ (ἧ Z) Ω:
 sit sanguinis influxus C 3 εἰ A: ἧ B: ἐλ E x ABE: δεῖ κεχρηθῆναι ἐπὶ
 τούτων Ω χρή B 4 κλυστήρι EO 5 ἐπιτιθέμεθα E προτιθέμενοις EN
 7 τρίτῳ λόγῳ] (ἔρα 'Αστ. Γ', ρλε', ρνθ'-ρεα', 58². 60²-61²) 10 μορίων] τό-
 πων M 11 παραληφθῇ Z: παραληφθῇ ΓΛ: παραληφθεῖ M 12 χρή] ἐλ E
 τοιούτους] ἐλ Z 14 χρῆς E τόπου] μορίου EO 16 διαβρωθείσης τῆς ἐπιφανείας
 ZM 17 τοὺς τοιούτους B ἀρμόζειν, E 17-18 καὶ-τὸ ABΓΔEC: καὶ τοῖς
 κηρωτοειδέσι φαρμάκοις τοῖς δι' ἐλαίου τὲ (τε M) σικυωνίου καὶ κοινοῦ καὶ νίτρου
 συντιθέμενοις τὸ Ω 20 τὸ τῆς διὰ Z στακτῆς κονίας Π καὶ ἀφονίτρου
 ΓΕΝEO: ἐλ M ἐξητικοῦ Z: ἐξ ποντικοῦ Λ: ἐλ ΜΝEO 21 καὶ ἔστιν] ἐλ ΝEO
 αὐτοῖς φάρμακον χρησιμῶ⁵⁵ Γ: χρησιμῶ⁵⁵ αὐτοῖς φάρμακον ΝEO

A 176⁸ νῶσαι καὶ διαφαγεῖν τὸ δέριμα | δυνάμενον, τοιοῦτον. Ἀφρονίτρων λευκῶν 2 καλοῦσιν ἀχελήσια <κε', τοῦτ' ἔστιν γο γ' καὶ <α', τερεβινθίνης <λς', τοῦτ' ἔστιν γο δ' <ς''>, ἐλαίου <υπ', τοῦτ' ἔστι λι ε', κονίας συκίνης, τοῦτ' ἔστιν ἀπόπλυμα ξύλων συκίνων καυθέντων καὶ σθεσθέντων ὕδατι καὶ διηθηθέντος τοῦ ὕδατος, <τπδ', τοῦτ' ἔστι λι δ', 5 κηροῦ <σμ', τοῦτ' ἔστι λι β' ζ''. ἔψε ἔλαιον, κηρόν, τερεβινθίνην καὶ τὴν στακτὴν κονίαν, λέγω δὴ τὸ ὕδωρ, καὶ ὅταν δαπανηθῇ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος, ἐπίβαλε τὰ ἀφρόνιτρα προλειωθέντα καὶ ἐνώσας χρῶ. τοιαῦται μὲν δὴ τινες αἱ τῶν ἐξ αἵματος ποδαγρικῶν φλεγμονῶν ἐπιμέλειαι.

λβ' Περὶ τῶν ἐπὶ χολώδει ρεύματι καμνόντων.

10

Τῶν δὲ ἐπὶ χολώδει ρεύματι γιγνομένων φλεγμονῶν ὁ μὲν κοινὸς κἀπὶ τούτων σκοπὸς ὁ τῆς κενώσεως ἔστι τοῦ λυποῦντος χυμοῦ. γιγνέσθω δὲ ἡ κένωσις κατ' ἀρχὰς διὰ τε γαστρὸς καὶ ἐμέτων. δοτέον τοίνυν τῶν χολαγωγῶν καλουμένων φαρμάκων, ὧν ἔνια δι' ἀμφοτέρων τῶν ὁδῶν κενοῖ τὴν χολήν, καθάπερ τὸ θάλασι· τοῦτο γὰρ ὀξυβάφου πλῆθος πινό- 15 μενον ἄνω τε καὶ κάτω καθαίρει (αὕτη τελειοτάτη ἔστι δόσις). δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὰ διὰ τῆς σκαμμωνίας συντιθέμενα καθαρτήρια κενοῖ τὴν ξανθὴν χολήν· τὰς δὲ τούτων συνθέσεις ἤδη μὲν προεκτεθειμένα ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ, μνημονεύσομεν δὲ καὶ τῷδε τῷ λόγῳ ὀλίγων τινῶν μετὰ βραχύ.

1 x A: τὸ τοιοῦτον Ω 2 x ABΓΔ: ἀχελίσια M: αχελιάσιν E: σχελίσια ΖΛ: χελίσια ΝΕΟ: ἀχιλλήσιον Νεόφυτος (ὄρα Du Cange): achelesiam C κε' ABΓΔΕC: κη' Δ^πΩ τούτέστιν-α' AB: ἐλ Ω 3 τοῦτ'-<ς''>* : τούτεστιν γο δ' A: ἐλ Ω υπ' ψπ' ΝΕΟ τούτέστιν λι ε' ABΔ: ἐλ Ω 4 ἀπόπλυμα ABE: ἀποπλύματα ΔΝΕΟ: ἀποπλύματος ΓΖΑΜ συκίνων] ἐλ C 5-8 <τπδ' -ὑδατος] ἐλ ΕΞΟ 5 τπδ' Γ^ωΩ: πδ' ΓC τούτέστιν λι δ', 6 τούτέστιν λι β' ζ' (λι β' A) AB: ἐλ Ω 7 στακτικονίαν N λέγω δὴ ΑΓΔ: τούτέστι B: καὶ Ω δαπανηθὲν Z 9 δεῖ E: τοί Z αἱ] ἐκ E φλεγμονῶν] ἐλ ΕΟ 10 ρευμάτων E 11 δὲ] ἐλ ΖΜΝΕΟ γιγνομένων ΔΑΝΕΟ: καμνόντων Z 12 δὲ] ἐλ Z 13-14 x ABE: (καί' M) τὰ χολαγωγὰ καλούμενα φάρμακα Ω 14 ὧν ABΓΔΕ: ὧς Ω 15 κινεῖ E χολήν N^δΩ: κοιλίαν N ὀξυβάφου Δ 17 καὶ διὰ ΑΜΝ: καὶ τὰ E: διὰ Z δηλητήρια E κενοῖ] exagitant et evacuant C 18 x AB: ἤδη μὲν προεκτεθειμένα E (ὄρα Ἀετ. Γ', κδ'-λγ', 51^α): ἐλ Ω 19 λόγῳ-τῷ] ἐλ Z λόγῳ ABE: λόγῳ εἰρήχαμεν Ω x ΓΕΑΝ: μνημονεύσωμεν Ω ὀλίγον E: ἐλ ΕΟ

N 417^a 1 E 107^b 3 Z 359^a 6 O 295^a 9 Γ 273^a 10 B 259^a 17

καθαίρειν οὖν χρή αὐτοὺς θαρσαλέως καὶ δεύτερον, ἣν οὕτω δέη· αὐτίκα
 γὰρ ἐπὶ ταῖς κενώσεσι καθίστανται. μὴ βουλομένους μέντοι γε μηδὲ
 τούτους ἢ μὴ δυναμένους δι' ἡντίναοῦν αἰτίαν καθαίρεσθαι, θεραπεύειν
 προσήκει ὡς προεῖρηται διὰ τῶν ἐπομφαλίων καθαρτικῶν καὶ τῶν τῇ
 5 ἔδρα ὑποτιθεμένων καὶ κλύζειν τὴν κοιλίαν καὶ καταπλάσματα προσάγειν
 δι' ἀλεύρων κυαμίνων τε καὶ κριθίνων καὶ στέατος χοιρείου προσφάτου
 καὶ ἀνάλου καὶ χαμαιμήλου λειοτάτης καὶ ὕδατος· ἀλλὰ τούτοις μὲν
 ὕστερον, κατ' ἄρχας δὲ καὶ μέχρι τῆς ἀκμῆς τοῖς δι' αἰεζώου καὶ ῥόδων
 γλωφῶν | καὶ πολυγόνου, ἀγχούσης τε καὶ ἀλσίνης καὶ σιδηρίτιδος βοτάνης A 177^a
 10 καὶ περδικίου βοτάνης, ἀνδράχνης τε καὶ ὀξυλαπάθου καὶ ἀτραφάξου,
 ἄρνογλώσσου, στρύχνου, ὕσσκυάμου, φακοῦ καὶ στρατιώτου τῶν ἐπὶ
 τῶν τελμάτων, βλίτου, θριδακίνης, σέρεως, μαλάχης ἡμέρου, κολοκύνθης
 ξεσμάτων, κοτυληδόνης, Ἰου ἄνθους καὶ τῶν σιδίων τῆς ῥόας. ἕκαστον
 λείον σὺν ἀλφίτῳ ἢ ἄρτῳ καταπλαττόμενόν φέρει ἀπονίαν καὶ μάλιστα
 15 ψύλλιου· τὸ σπέρμα βρεχόμενον ζέοντι ὕδατι καὶ μετὰ τὸ χυλωθῆναι
 καταπλαττόμενον. καὶ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τοῦ μολύδου χρῆσμα τὸ προγε-
 γραμμένον ἐπὶ τῶν αἱματικῶν ῥευμάτων χρησιμώτατόν ἐστι καὶ τούτοις.
 χρήσιμα δὲ καὶ τὰ μῆλα σὺν ἄρτῳ λεία καταπλαττόμενα καὶ τὰ τούτοις
 παραπλήσια· καὶ κηρωταὶ ὥς καλοῦσιν ἡπιόνας καὶ ἀμβροσίας καὶ ὅσαι
 20 κατασκευάζονται μὲν ἐκ κηροῦ καὶ χαμαιμήλινου καὶ ῥοδίνου, προσ-

1 κ AB: αὐτοὺς χρή Ω δέη· ἢ B: ἡ A 2 γὰρ] γοῦν EO μὴ λαμένους
 μὲν, μηδὲ O 3 τούτους] (δρα 54,18-55,7): οὕτως Harder 6 καὶ στέατος]
 στέατος τε NEO 7 λειοτάτης AB (δρα 86,13.87,12): λειοτάτου Ω 8 ὕστερον,
 ὅσα δὲ καταρχὰς καὶ B 9 τε] ἐλ E κ A: ἀλσίνης B: ἀλξίνης E: ἀλεξίνης A^δM:
 ἐλξίνης ΓAZAC: ἐλξίνης NEO 10 βοτάνης] ἐλ E ἀνδράχνης τε καὶ ὀξυλαπάθου
 Ω: ἐλ EO 11 τῶν A: τοῦ Ω 12 τερμάτων E (σέρεος EO) ἢ ἰντίθων B^ν
 κολοκυνθίδος ΓEN 13 Ἰου] τοῦ B ἄνθους καὶ τὰ σίδια AB: ἄνθος· τὰ σίδια
 E 14 λείον ABE: γὰρ λείων EO: αὐτῶν λείον ΔC: γὰρ αὐτῶν λείον (λείων
 N) Ω ἀλφίτω ἢ ABD: ἀλφίτοις EO: ἀλφίτων ΩC 14-16 φέρει-τὸ λειωθῆναι
 κατὰ πλαττόμενον N: ἐλ EO 14 ἀτονίαν ZM 15 καὶ ζέοντι A: ἐλ Δ
 ὕδατι ζέον· E 16 τῶν μολύδων EO τὸ προγεγραμμένον] καταπλαττόμενον
 E 17 αἱματικῶν] ῥευματικῶν EO 18 τὰ (τ.)] ἐλ O 19 ὅσα E 20 σκευάζον-
 ται B μὲν ABD: ἐλ Ω κ A: χαμαιμήλου Δ^aΛ^aM^aΩC (δρα 89,12, 92, 12)

λαμβάνουσι δὲ χυλόν τινος τῶν προειρημένων ψυκτικῶν ὧν τε τὸ λευκὸν καὶ ὕδωρ σὺν ὄξει βραχεῖ, ὧν τὰς συνθέσεις ὑποτάζομεν μετὰ βραχύ. ἀγαθὸν δὲ φάρμακον ἐπ' αὐτῶν καὶ κηρωτὴ σκευαζομένη διὰ βοδίνου καὶ προσλαμβάνουσα σεύτλου χυλόν, ὅσον ἐπιδέχεται. οἶδα δὲ τινὰ τῶν τοιούτων ἄρρώστων εἰς ὕδωρ ψυχρὸν καθιέντα τοὺς πόδας ἐπὶ 5 πολὺ καὶ γενναίως ὠφελομένον, καὶ ἄλλον ὀστρέων ταῖς σαρκὶν ἅμα λιθαργύρῳ καὶ ὑοσχυάμου φύλλοις χλωροῖς σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ λελειωμένοις ἀκριβοῶς χρώμενον διὰ τε κρίσεως καὶ ἐπιθέσεως καὶ καλῶς ἀπαλλάττοντα· ἐπιδέχεται δέ, μὴ παρόντων ὀστρέων, ταῖς σαρκὶ τῶν ποταμίων μυάκων χρῆσθαι. ταῦτα μὲν, εἰ μετρία εἴη ἡ φλόγωσις· μεγάλης δὲ 10 ὑπαρχούσης αὐτῆς, θεραπεύσομεν τῷ τῶν ἐρυσιπελάτων τρόπῳ, κωνείου φύλλα προσφέροντες καὶ μήκωνος καὶ μανδραγόρου καὶ ὑοσχυάμου καὶ τινὰ τῶν συνθέτων ναρκωτικῶν φαρμάκων, ἅτινα διὰ μήκωνος ὁποῦ καὶ τῶν ὁμοίων συντίθεται. σκοπὸν δὲ ἂν ἔχοις τοῦ μέτρου τῆς χρήσεως

A 177^β αὐτῶν τὴν καθαιρεσιν | τῆς ἀμέτρου θερμασίας, ἥτις πολλάκις, ἐν ὥρᾳ 15 μιᾷ γίγνεται, μεθ' ἣν αὐτίκα περιελὼν τὸ ναρκωτικὸν τῷ διὰ τῶν κυαμίνων ἀλεύρων καὶ τοῦ στέατος καὶ ὕδατος καταπλάσματι χρῶ. χρονίσαντα γὰρ τὰ σφοδρῶς ψύχοντα νάρκην τε καὶ δυσαισθησίαν ἐναποτίθεται τοῖς σώμασιν· διόπερ ἐπὶ τῶν [οὐ πάνυ] ζεουσῶν ὀδυνῶν ἀναγκασθέντες

1 χυλοῦ ΓΕ τινὸς ΑΒΓΔΕ: ἐλ Ω ψυκτικῶν ΝΞΟ 3 δὲ| ἐλ ΑΒ κηρωτὴ μὲν-προσλαμβάνουσα δὲ Ζ (δὲ Ζ^ο) 4 οἶδε Ζ 5 τινὰ τοιούτων ἄρρωστον Β 6 ἄλλων ΑΕ τὰς σάρκας ΑΒΕ λιθαργύρου ΒΖ 7 παλαιῷ γλυκεῖ Ε 8 τε ΑΒΓΔΕ: τῆς Ω καὶ (κ.) ΑΒΕ: ἐλ Ω κ ΑΒΕ: ἀπαλλάγέντα· ἐνδέχεται Ω 9 μὴ παρὰ τινος ὀστρέων-ποταμυάκων χρῆσθαι Ε 10-81,5 χρῆσθαι-μοσχέου| ἐλ ΞΟ (εἰσὶ δ' ἐν ΙΑ' μέσω, φ. 287^α-294^β Ξ, 257^β, 12-268^α, 24 Ο· οὐ παρεβλήθησαν) 10 εἴη| ἦν Ε κ ΝδΩ: φλεγμονὴ Ν 11 θεραπεύσωμεν ΑΒΑ 12 καὶ (μκν.)| ἐλ ΔΕ καὶ τινὰ Β: τινὰ Α (τόνος ε. χ.) 13 ναρκωτικῶν συνθέτων Δ 14 συντίθεται Γ δε Α: δ' Ω: ἐλ Β ἔχης Β: ἔχεις ΕΝ τοῦ μετρίου ΑΒ: ἐλ C 15 εἴ τις Ε 16 ὧν αὐτίκα περιέχον Β τὸ-τῷ τὸ-τὸ ΒΖ: τον-τω Α: τοῦ-τῶν Ε κ ΑΒΔΕ: διὰ τοῦ τῶν κυαμίνων ἀλεύρου Ω κυάμων Γ 18 σφοδρ' Ε κ ΑΒ: ἐναποτίθενται Δ: ἀποτίθενται Γ: ἀποτίθεται Ω 19 [οὐ πάνυ]* Ω (δρα 3,9. 58,10. 59,19.20. 61,6. 62,13): ἐλ C ὀδυνῶν| ἐλ Δ

E 108* 1 B 259^a 12 Z 359^a 22

χρήσασθαι τοῖς ναρκωτικοῖς, ἐκπυροῦμεν εἰς ὕστερον τὰ μόρια διὰ τῶν θερμαίνειν δυναμένων. Τοῦ πρεσβύτου κατάπλασμα ποδαγρικόν, δόκιμον, πᾶν εὐθὺς ἀνωδύνους ποιοῦν. Κράμβης τὰ φύλλα λαβὼν καὶ καθαρίσας αὐτῶν τὸ ἰνώδες βάλλε λι α' ς" καὶ ἄρτου καθαροῦ τὸ ἐντὸς 5 βεβρεγμένον γο ς', ὡπὼν ὡπὼν λεκίθους ι', ῥοδίνου τὸ ἄρκοῦν. λείου τὴν κράμβην, ἐπιστάζων ὄξος, εἴτα τὸν ἄρτον εἴτα τὸ ῥοδινόν καὶ ἐνώσας κατάπλασσε. Ἀρχιγένης δὲ φησιν· « ἀγαθὸν κατάπλασμα σύμφυτον μετ' ἄρτου ἢ κατ' ἰδίαν ἢ συμμεμιγμένου αὐτῷ κιτρίου, λεανθέντος δέ· μίγνυται ἄρτω ὡμῷ ἢ ἐφθῶ, ἢ γύρει ἀναποιεῖται. σκευάζεται δὲ καὶ 10 κηρωτὴ διὰ κιτρίου ποδαγρικοῖς τοιαύτη· κιτρίας χλωροτέρας σὺν τῷ φλοιῷ καὶ τῇ ἐντεριῶνῃ <ρ4β', πευκεδάνου ῥίζης <μη', κηροῦ <σπῆ', χαλβάνης <μη', ἐλαίου γλυκέος καλλίστου <χ'. κατατεμὼν τὸ κιτρίον καὶ θλάσας τοῦ πευκεδάνου τὴν ῥίζαν πρόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β', τῇ δὲ τρίτῃ ἔψε ἕως μεταδώσει τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τῷ ἐλαίῳ καὶ διη- 13 θήσας τῇκε ἐν τῷ ἐλαίῳ τὸν κηρὸν εἴτα <τὴν> χαλβάνην προολμοκοπηθεῖσαν μετ' ὀλίγου κηροῦ καὶ μεμαλαγμένου. χρήσιμον πρὸς πᾶσαν περὶ δυνίαν. εἰ δὲ μὴ παρείη πευκεδάνου ῥίζα, βάλε ἀντ' αὐτῆς βρυωνίας ῥίζαν. ποιεῖ μᾶλλον τοῖς φλεγματικοῖς ».

λγ' Εὐπόριστα βοηθήματα πρὸς τὰς ζεοῦσας φλεγμονάς.

20 Τὰ ὑπόλοιπα τῶν εὐπορίστων, ἅπερ ὠφελεῖ τὰς πᾶν σφοδρὰς φλεγμονὰς καὶ ὀδύνας, φοινικοβάλανοι εἰσιν αἱ λιπαραὶ καὶ μηδικῆς μηλέας οἱ ἀκρεμόνες· κίτριον δὲ αὐτὴν ὀνομάζουσι καὶ χρυσοῦν μῆλον. ἀλλὰ ταύτης μὲν καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ καρποῦ τὸ πρὸς τὴν γεῦσιν ὀξύ μινγνόμενον ἄρτω καὶ καταπλασσόμενον, ἢ γύρει, χρησιμώτατόν ἐστιν, ὥπερ γε καὶ

1 χρῆσθαι - ἐκπυροῦμένοις ὕστερον B 2 θερμάνεται A (= θερμᾶναι τε· τὸ νοι ἐ. χ.) 2-7 (πρ6. Τραλ. II, 551, 1) 2-18 κ B: ἐλ ΩC 5 κ*: λείπει τὴν κράμβην· ἔπειτα στάζων B 8 κ*: καθιδίαν - αὐτὸ κιτρίου B 15 κ*: καιρὸν εἴτα χαλβάνην προολμωκοπηθείσης B χρήσιμον*: $\frac{P}{\chi}$ B 17 κ*: βριονίας B 19-60, 4 κ ABΓΔΕΖC: ἐλ Ω 19 τὰς AB: τὰς πᾶν Δω: τὰς μὴ πᾶν ΓΔΕΖC 20 τὰς BΔω: τὰς οὐ ΑΓΔΕΖC φλεγμονὰς καὶ ABΔ: ἐλ ΓΕΖC 21 αἱ λιπαραὶ] ἐλ C 22 ἀκρεμόνες Z (ἀπαξ): ἀκρέμονες Ω (ἀεῖ) 23 καὶ] ἐλ Γ 24 ἢ γύρει καὶ καταπλασσόμενον Harder (ῥω γ ρ. ἢ γύρει <ἀναποιούμενον>)*. ὅρα σ.τ. 9)

Λ 227^α 6 Γ 273^β 16 Ν 418^α 16 Η 82^α 20

ἐνεψόμενον ἐλαίῳ, καὶ κηροῦ προσλαμβάνοντος τοῦ ἐλαίου τὸ αὐταρκές,
καὶ ἐπιτιθέμενον τοῖς ποσίν· ὠφέλιμον δὲ καὶ τὸ σύμφυτον κατ' ἰδίαν
καταπλασσόμενον καὶ μετ' ἄρτου ἢ κηρωτῇ μιγνύμενον καὶ τὰ σῖδια τῆς
ρόας ἐν ὄξει ἠψημένα ἢ ξηρὰ λεῖα τῷ ἄρτῳ ἀναφυρόμενα χρήσιμα.
Κάλλιστον δὲ κατάπλασμα ποδαγρικὸν καὶ τοῦτο· κυπαρίσσου κλωνάρια 5
τρυφερὰ καὶ τὰ σφαιρία βαλὼν εἰς χύτραν σὺν ὕδατι θαλασσίῳ ἔψε ἕως
τακρωθῶσιν, εἴτα βαλὼν ἐν θυεῖα μαγειρικῇ τριῖθε ὡς κηρωτοειδῇ γενέ-
σθαι καὶ ἐλκύσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει ἐν ταῖς ὀδύναϊς καὶ χρῶ εἰς ὕπνον
καθ' ἐκάστην τῷ καταπλάσματι, κἂν μὴ παρῇ ὀδύνη, ἐπ' ἐνιαυτόν, καὶ
εἰς τέλος ἀποθεραπεύει. θαυμαστῶς δὲ ποιεῖ καὶ τὸ ἀφέψημα τῆς κύπα- 10
ρίσσου καταντλούμενον. Ἄλλο. Κύπρου τὰ χλωρὰ φύλλα λεάνας ποιεῖ
τροχίσκους, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ὄξει διαλύων ἐπιχρίε. οἱ δὲ βάρβαροι ἰνδοὶ
Α 178^α κόπτοντες καὶ σήθοντες τὰ ξηρὰ φύλλα τῆς κύπρου | ἀποτιθέασιν, ἐπὶ δὲ
τῆς χρείας ὕδατι ζέοντι φυρῶντες καὶ προσραίνοντες ὄξους ὀλίγον ἢ ῥοῦ
μαγειρικοῦ ἀφέψημα ἐπιτιθέασι τῷ φλεγμαίνοντι τόπῳ, ἄνωθεν ἐπιτι- 15
θέντες φύλλα κίκεως ἢ καρπάσου, εἰ δὲ μή, κράμβης. εὐρήσεις δὲ
ἔωθεν τὸ κατάπλασμα μεστὸν ὕδατος· αἰσθητῇ γὰρ διαφόρησις γίγνεται,
ὥστε τὸν πάσχοντα αὐτὸν αἰσθάνεσθαι τῆς ἐκμυζήσεως καὶ μάλιστα
κατὰ τοὺς ὄνυχας. βάπτει μέντοι τὸ δέρμα ὡς ἐπὶ τὸ φαιὸν χρώμα, διό
τινες προὔποχρίουσι τοὺς ὄνυχας κηρωτῇ ὑγρῇ. Ἄλλο κατάπλασμα, 20

1 ἐλαίῳ ἢ κηρῷ προσλαμβάνοντι Harder (ὅρα 59,12-15 καὶ κριτ. σημ.)
τὸ] τὲ Ε 2 ποσίν] το ποσον Α 3 ἄρτῳ ΑΒ 4 ἐνόξει Ε: ἐλ
ΑΔ x ΓΖ: ἐψημένα Ζω: ἐψόμενα Δ: ἐψόμενα ΒΕ: ἠψομένα Α ἢ ξηραντῶ
αρτῳ Α χρήσιμα ΑΒΔ: χρῶ ΓΕΖ 5 Ἄλλο. Κάλλιστον ΔΖΑ x Β: δὲ
κατάπλασμα ποδαγρικοῖς (-κῶν Α) ΑΩ: δὲ ποδαγρικὸν (-κοῖς Γ) κατάπλασμα ΓΕ:
ποδαγρικοῖς Ζ x ΑΒ: κλωνία Ω 8 καὶ χρῶ ΑΒΔ: χρῶ δὲ Ω εἰς ὕπνον]
καὶ ὕπνω Ε 9 παρῇ Δ: παρεῖ ΑΕ: παρ' ἢ Β: παρῇ ἢ Ω ἐπ' ἐνιαυτόν] ἐλ
Γ 11 Ἄλλον Ε (ἀεὶ): ἐλ Μ 11.13 κυπέρου ΓΜ: κυπαρίσσου Ν (11 Β, 13
Ε) 11 τὰ] ἐλ Ε 11-12 φύλλα χλωρὰ-τροχίσκον-δξύ Ε 14 πρὸς ρέοντες
Ε x ΑΒ: ὄξος Ω ολιγου Α 15 ἐπιτεθέντες Ε 16 κίκεως*: κικέας Α: κικέας
Ω: σικέας Ε: ricini C, 728,52 17 γίνεται διαφόρησις Β 18 αἰσθάνεται Ε
19 βλάπτει ΕC δέρμα ΑΒΔ: χρώμα ΩC χρώμα ΑΒΔΕ: ἐλ ΩC
20 Ἄλλον Ε: ἐλ Μ 20-61,1 x ΑΒΔ: κατάπλασμα-τὰ ἀλγήματα Γ: ἐλ Ω

B 260^a 3 E 108^b 10 M 206^a 11 Z 360^a 17 Δ 266^b 21

ὥστε αὐθωρὸν παῦσαι τῶν ἀλγυμάτων. Ἐγκέφαλον χόιρου μετὰ ἀμύλου καὶ ῥοδίνου λεάνας, ἐμπλάσας ῥάκει ἐπιτίθει καὶ εὐθὺς ἀπαλλαγῆσεται, ὥστε περιπατεῖν. κάλλιστα δὲ ποιοῦσι μαλάχαι ὕδατι ἐψηθεῖσαι καὶ λεῖται ἐπιτιθέμεναι· τάχιστα γὰρ παύουσι τὰς ὁδύνας.

5

λδ' Περὶ τῶν ναρκωτικῶν φαρμάκων.

Συνέθεσαν καθὼς προεῖρήται οἱ ἱατροὶ διὰ τὰς ὑπερβαλλούσας τῶν ὁδυνῶν ἢ τὰς μαλακίας τῶν πασχόντων, οὓς θεραπεύειν ἀναγκαζόμεθα, μὴδὲ βραχυτάτης ὁδύνης ἀνασχέσθαι δυναμένους, τὰ ναρκωτικὰ καλούμενα φάρμακα. ταῦτα γάρ τοι οὐδαμῶς θεραπεύει τὰς διαθέσεις, ἐφ' αἷς
10 αἱ ὁδύναι γίγνονται, νάρκην δὲ καὶ δυσαισθησίαν ἐντιθέντα τοῖς μέρεσι παῦλάν τινα τῶν ὁδυνῶν παρέχεται· διόπερ ἀναγκασθέντα χρῆσθαι τοῖς τοιοῦτοις φαρμάκοις ἢ διὰ ὁδυνῶν ὑπερβάλλον μέγεθος ἢ διὰ θερμασίαν ἄμετρον ἐρυσιπέλασι παραπλησίαν, χρῆσθαι μὲν ἐπ' ὀλίγον, ὡς ἐμψῦξαι τὸ πᾶν ζέον ἢ τὸ τῆς αἰσθήσεως ἀνιχνὸν καθελεῖν, αὐτὸ τοῦτο σκο-
15 πούμενον ἀκριβῶς, ὅπως μηκέτι μετὰ τὴν τῆς σφοδρᾶς θερμασίας καὶ τῆς ὁδύνης ἐγκοπὴν μείνῃ τὸ ναρκωτικὸν φάρμακον. ἔστι δὲ τὰ ναρκωτικὰ φάρμακα τοιαῦτα. Ἀσκληπιάδου ἀνῶδυνον ἐπίθεμα ποδαγρικοῖς, ἄρθριτικοῖς ἢ χρῆσις ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς ἐν ταῖς ὑπερβαλλούσαις ζέσεσι τῶν φλεγμονῶν. | Ὀπίου <δ', κρόκου <α', ἄρτου σιλιγνίτου τὸ A 178^b
20 ἄρκοῦν. γάλακτι βοεῖῳ προδρέχων ἕκαστον ἰδίᾳ λείου καὶ ἐνώσας κατάπλαττε παραπτόμενος ῥοδίνῳ, ἔξωθεν δὲ ἐπιτίθει φύλλα σεύτλου ἢ θριδακίνης. ἐνίοτε δὲ τὸ ὄπιον καὶ τὸν κρόκον λεάναντες μετὰ τοῦ γάλα-

2 x ABE: καὶ ἐμπλάσας Ω εὐθὺς E 3 ὥστε περιπατεῖν] ἐλ E κάλ-
λιστον E καὶ μαλάχαι Δ 7 οὓς E: ἐνοῖς N 8 βραδυτάτης E x ABΓΔ:
ἀνέχεσθαι Ω δυναμένοις EN 9 γάρ τοι] γοῦν Λ' τι οὐδαμῶς E: ἐλ N
10 αἱ AΓΔ: ἐλ Ω δὲ] τε ZM: τὲ EAN 11 κ*: ἀναγκασθέντες Ω 13 πα-
ραπλησίαις Z: παρὰ πλησίαις E μὲν οὖν NEO 14 καθαιρεῖν E x ABE:
σκοπούμενος E 16 x Δ³Ω: ἐκκοπὴν E: κοπὴν ZAM x AB: μῆναι E:
μείναι Ω 17-62,5 (ὄρα Γαλ. XIII, 355) 17 Ἀσκληπιάδου] Τὰ ναρκωτικὰ.
Ἀσκληπιάδου· Z ἀνῶδυνον-ἀρθρητικοῖς B: ἐλ M 21-22 παραπτόμενος
-κρόκον] ἐλ C 21 ῥοδίνου ABM 22 τοῦ] ἐλ E

κτος, ἀναλαμβάνομεν κηρωτῇ ῥοδίνη καὶ χρώμεθα. "Ἄλλο. παραχρῆμα
ἀπαλλάττει τῶν πόνων· δεῖ δὲ πρὸ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου τὸν
πάσχοντα λούειν καὶ τότε περιμάζαντα τοὺς τόπους εὐθέως ἐπιτιθέναι.
Ἐψινθίου χυλοῦ γο δ', κρόκου γο δ', κηροῦ γο δ', ὀπίου γο α', ἱφίνου γο ε'.
γλυκεῖ διαλύσας ἐπίχρει τὴν κηρωτὴν καὶ ἐνώσας ἐπίχρει. Ἀσκληπιίδου 5
τροχίσκος ποδαγρικοῖς ἀνώδυνος· ἡ χρῆσις ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς.
Ἀλόης λι α', κενταυρείου γο ε', λιθάνου γο δ', σμύρνης γο δ', λίθου ἀσπίου,
ὀπίου, μανδραγόρου χυλοῦ, στύρακος, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ γο β'.
ἀναλάμβανε γλυκεῖ καὶ ποιεῖ τροχίσκους, ἐν δὲ τῇ χρήσει γάλακτι δια-
λύων ἐπίχρει πετεροῖς, κατὰ τοῦ χρίσματος ἐπιβαλὼν ὀθόνιον γλυκεῖ 10
δεδευμένον.

λε' Χρίσματα ἐκπυροῦντα παραλαμβάνόμενα μετὰ τὰ ναρκωτικά.

Χρησαμένους τοίνυν τοῖς ναρκωτικοῖς ἐφ' ὅσον σφοδρῶς ζέουσιν αἱ
φλεγμοναί, ὕστερον θερμαίνειν προσήκει τὰ μόρια τοῖς διὰ καστορείου
καὶ θαψίας συντιθεμένοις· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πράξαμεν, ἀσθενῇ καὶ 15
δύσκρατα γινόμενα τὰ μόρια συνεχῶς ῥευματίζεται καὶ ταῖς ἐνεργείαις
κάμνει ῥαδίως. διὸ καὶ προσθήσω σύνθεσιν ἐνὸς ἢ δύο τῶν ἐκπυρωτικῶν
χρισμάτων, ὧν καὶ τόδε ἐστίν· θαψίας χυλοῦ < η', πεπέρεως < κδ',
ἀδάρκης, κάχρνος, εὐφορβίου πρόσφατου ἀνὰ < λβ' (εἰ δὲ μὴ παρῇ
πρόσφατον, εὐφορβίου τὸ διπλοῦν ἔμβαλε), σταφίδος ἀγρίας < ιβ', πυρέ- 20

1-5 x ABΓΔEC: ἐλ Ω 1-2 "Ἄλλο - τὸν πόνον B Γαλ.: ἐλ E 3 περιμάζαντα
Γαλ.: περιμάζαντας BΔ: παράμιξον E 4 χυλοῦ] ἐλ E 5 γλυκὺ B: Opium
et crocum in passo C 5-11 x ABΓΔC (ἄρα Γαλ. XIII, 358); ἐλ Ω 6
x ΓΔ Γαλ.: ποδαγρικοῖς ABC ἀνώδυνος] ἀρθριτικοῖς Γαλ. αὐτοῖς] ἐλ Γ
7 γο ε'] sextantem C 8 στύρακος] ἐλ Γαλ. 9 ἐν γάλακτι Γαλ. x ΓΔ
Γαλ.: ἀναλύων AB 10 καὶ (κατὰ) Δ^ο 12 χρίσμα ἐκπυροῦν τὰ N: χρίσμα
ἐκπυρετοῦντα M παραλαμβάνόμενα μετὰ τὰ ναρκωτικά] ἐλ M 13 χρησάμενον
E: χρησάμενος B: χρῆσας A 15 x AB: μὴ γὰρ Ω 16 x ABD: γινόμενα
Z: γινόμενα Ω x AB: τε ῥευματίζεται ΔZM: τὸ ῥευματίζεται ΓAN: τὸ ῥευ-
ματίζεσθαι E 17 καμνῇ A: κάμνει Δ: κάμνει E προσθῇ Z: προσθήσεις
Z³ σύνθεσιν E δύο] δευτέρου ABE 18 κρίη N^ο: φαρμάκων N ὧν
-ἐστὶ ABEC: ἥτις καὶ ἔχει οὕτως Ω 20 x ABD: εὐφόρβιον, ΩC

Π 82² 2 Γ 274^a 6 Α 227² 12 Ε 109^a 13

θρου < ιβ', τερεβινθίνης < ις', κρόκου < κδ', ἐλκίου κυπρίνου λι ς'.
 "Ετερον δὲ τοῖον· πυρέθρου, καστορείου, ἐλενίου, ἄδάρκης, πεπέρως,
 εὐφορβίου, σμύρνης, νίτρου, κηροῦ ἀνὰ < η', ἱρίνου τὸ ἄρκοῦν τοῖς δὲ
 πένησιν ἀρκεῖ σκόρδα, θύμα, | ὀρίγανα, θύμβρα, νάπυ καὶ τὰ ὅμοια. Α 179^a

5 λς' Φάρμακα καὶ σιτία ἐπὶ τῶν ξανθοχόλων.

Δοτέον δὲ τοῖς ξανθοχόλοις καὶ τῆς κυκλαμίνου· ταύτης γὰρ ἡ ῥίζα πο-
 θεῖσα λειοτάτη σὺν μελικράτῳ ἢ γλυκεῖ κενοῖ δι' ἰδρώτων τὸν χολώδη χυ-
 μόν. δοτέον δὲ αὐτῆς < δ' τοῖς μεγάλοις καὶ ἰσχυροῖς σώμασιν, τοῖς δὲ ἄλλοις
 πρὸς δύναιιν· καὶ συνεργητέον τοῖς ἰδρῶσι θάλλποντας τὸ σῶμα καὶ τρίβον-
 10 τας χωρὶς τῶν πεπονθότων μορίων. ποτίζειν δὲ καὶ τὰ διουρητικά· εἴωθε
 γὰρ κενοῦν τὰ τοιαῦτα τὴν χολὴν διὰ τῶν οὖρων. καὶ ὁ διὰ σπερμάτων δὲ
 τροχίσκος ὑπνωτικός καὶ ὁ τρίγωνος καὶ οἱ παραπλήσιοι ἐν ταῖς περιω-
 δυνίαις διδόμενοι ὠφέλιμοι τοῖς ξανθοχόλοις· καὶ γὰρ ὕπνος καρώδης
 ἐπιγίνεται καὶ ξηραίνει τὰ βεύματα πρὸς αὐτῶν καὶ μάλιστα εἰ μετὰ
 15 τὸ κενῶσαι τὸ σῶμα διὰ καθαρτηρίου δοθείη. τροφαὶ δὲ ἐπιτήδαιοι
 τούτοις αἱ ψύχουσαι, μὴ μέντοι ὑγραίνουσαι· ἡ γὰρ ὑγρότης ἐπιτείνει
 τοὺς βευματισμούς. δοτέον δὲ αὐτοῖς καὶ θριδακίνης σπέρματος διὰ τὸν
 ὕπνον καὶ μήκωνος σπέρματος σὺν τοῖς ἐσθιομένοις καὶ πινομένοις μῆλά
 τε καὶ οὖα καὶ μέσπιλα καὶ ὅσα πρὸς τῷ ψύχειν ἐπέχει τὴν φορὰν τοῦ
 20 βεύματος· οἶνου δὲ παντάπασιν ἀπέχεσθαι ἐν τοῖς παροξυντικοῖς καιροῖς,

1 κρόκου AB: κηροῦ ΩC κδ' ABC: κδ'. καὶ EN: κα' Γ: κα'. καὶ
 ΔZAM 2 x A: ἑτερον δὲ τὸ ἴον B: "Ετερον (δὲ Δ) τοιόνδε ΔΕ: ἄλλο ΓZAM:
 Altera ejusdem usus C: ἐλ N x*: καστορίου ABΓC: ἐλ Ω 4 x ABZ^aΛ^aM^a:
 σκόρδα ΓΔ: σκόρδον EN: σκόρδιον Z^β ὀρίγανον EMC: ὀρίγανου ZAN
 5 x ABEC: ἐπὶ τῶν ξανθομελαγχόλων M: ἄρμόζοντα τοῖς ξανθοχόλοις N: ἄρ-
 μόδια τοῖς ξανθοχόλοις ΓΔZΛ 6 καὶ τῆς κυκλαμίνου AB^aΔ^aE^a: κυκλάμινον
 Ω 8 αὐτοῖς EZN 9 θάλλποντα Z 10 ποτίζειν Harder εἶωθεν E 11
 τὰ τοιαῦτα τὴν χολὴν κενοῖν B τὴν, δὲ] ἐλ E 12 ὑπνωτικούς A: ὑπνωτικοὶ
 E 13 τοῖς] ἐλ E 14 ξηραίνεται BΔ αὐτοῦ Z εἰ] εἰ μὴ Z 15 κινῆσαι
 ZM x Δ: δοθῇ Ω: δοθεῖ E δὲ ἐπιτούτοις ψύχουσαι E 17.18 x ABE^a:
 σπέρμα Δ^aΩ 19 καὶ οὖα] ἐλ M τῷ ΔM: τὸ Ω ἀπέχει E 20 x AB:
 παροξυσμοῖς, ἐν δὲ Ω

N 418³ 1 Z 360³ 4 B 261^a 11 II 83^a 13 Δ 267^a 21

ἐν δὲ τοῖς καθαροῖς διαλείμμασιν ἐπιτρεπτέον ἐλάχιστον μεταλαμβάνειν.
ἀσιτία δὲ τοὺς πικροχόλους ἐσχάτως ἀδικεῖ· δριμυτέραν γὰρ ἀποτελεῖ
τὴν χολήν.

λζ' Θεραπεία τῶν ἐπὶ φλεγματικῷ ρεύματι καμνόντων.

Καὶ τὴν τούτων δὲ θεραπείαν ἀπὸ τῆς τοῦ φλέγματος κενώσεως προσ- 5
ήκει τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν. κενοῦται δὲ ὁ φλεγματώδης χυμὸς καὶ δι'
ἐμέτων μὲν, οὐδὲν δὲ ἤττον καὶ διὰ τῆς κάτω γαστροῦ. χρήσιμος δὲ τῷ
A 179³ πάθει ἡ διὰ τῆς κάτω γαστροῦ καθάρσις, | ἐάν τε κατὰ τὰς χεῖρας, ἐάν τε
κατὰ τοὺς πόδας αἱ βλάβαι γίνωνται καὶ πολλῶ δὴ μᾶλλον ἐάν καὶ κατὰ
πάντα τὰ ἄρθρα τοῦ σώματος διεσπαρμένον ᾗ τὸ ρεῦμα· συνηθεστέρα 10
γὰρ ἡ διὰ τῶν ἐντέρων ὁδὸς τῷ φλέγματι καὶ ἀκινδυνωτέρα. εἰ γὰρ μετὰ
βίας ἐλκυσθὲν ἐπὶ τὴν ἄνω γαστέρα μὴ κενωθῇ, κίνδυνον ἐπιφέρει·
διόπερ ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἐπὶ τὴν κάτω διαχωρήσιν ἄγειν αὐτό· κε-
νωθὲν γὰρ ἡμέρᾳ μιᾷ καθαιρεῖ τὴν ἰσχὺν τοῦ νοσήματος. ἔστι δὴπου πο-
λυχρονιώτατον ὥς ἐν ποδάγρα τὸ τοῦ φλεγματικοῦ χυμοῦ ἔγγονον ρεῦμα 15
καὶ ὀδυνηρὸν μετρίως χαίρον τε τοῖς κατὰ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν θερ-
μαντικοῖς βοηθήμασιν· διόπερ μετὰ τὰς καθάρσεις τοῖς θερμαντικωτέ-
ροις βοηθήμασι καταβαρρεῖν χρή, πρὸ δὲ τῆς καθάρσεως τοῖς στύψεως
ὀλίγης μετέχουσι χρῆσθαι καὶ μᾶλλον κατ' ἀρχὰς τῶν ρευμάτων. τῆς
μέντοι διὰ τῶν καθαρτηρίων κενώσεως γενέσθαι μὴ δυναμένης, ἥτις 20
ἰκανὴ μόνη γίγνεται πολλάκις πρὸς τὰς τῶν ρευματικῶν παθῶν ἀποθε-

1 x AB: παραλαμβάνειν Ω: παραλαμβανομένους E: λαμβάνειν Δ 2.72,6 ἄσ
E 4 ἐπὶ τῶν ΔE φλεγματικοῦ A καμνόντων] ἐλ M 5 δὲ] ἐλ Z
7 δὲ ἤττον καὶ] ἤττον, καὶ Z: ἤττον MN: ἤττον Ἀ 8 x ABE: κένωσις Ω
ἐάν-ἐάν Δ: ἄν-ἄν Ω: ἄν Z τὰς] ἐλ N 9 x ABAM: γίνονται ΓZAM^δ: γίγνον-
ται EN δὲ E 10 ἡ*: ἡ B: εἴη Ω 12 x ΔE: κενωθῇ (-εἰ A) Ω φέρει B
13 διαχωρίσιν A καὶ κενωθὲν B 14 x AΔC: καθάρει Ω του* πολυχρο-
νιώτατον A: morbi utcunque inveterati C δὲ που ZAMN: δὲ δὴ που BΔ
15 ὥς] ἐλ E 16 x*: χαίρον τὸ Δ: χαίρων τὸ Γ: χαίροντος AMN: χαίρονται E:
χαίροντες ABZ ἐνέργειαν τοῖς θερμαντικοῖς AB 17 διόπερ-βοηθήμασι] ἐλ
C 18 καθάρειν EC τῆς στύψεως B: ἐλ A 20 καθαρτικῶν κενώσεων N

E 109³ 11 Γ 274³ 15 B 261³ 20 Π 83³ 20

ραπείας, ταῖς ἀσιτίαις χρῆσθαι ἐπὶ πλείους ἡμέρας· καὶ γὰρ φέρουσιν
 αὐτὰς οἱ φλεγματικοὶ τὴν φύσιν. χρῆσθαι δὲ καὶ ταῖς διαφορητικαῖς τρί-
 ψειν, ἔτι τε κλυστῆρσι δραστικωτέροις καὶ τοῖς διουρητικοῖς φαρμά-
 κοις. ἔστω δὲ τὰ λόγῳ τροφῆς διδόμενα σιτία φύσει ξηρὰ καὶ ἀτροφώ-
 5 τερα, οἷά ἐστιν ὁ τῆς ὀρύζης χυλὸς καὶ ὁ τῶν βρώμων τὰ τε βασιλικὰ
 κάρυα ὀλίγα πιστάκιά τε καὶ θάσια καὶ σταφίδες καὶ κάππαρις σὺν
 ὀξυμέλιτι, καὶ ποτε καὶ τῶν μικρῶν πετραίων ἰχθύων καὶ στρουθίων
 τῶν ὀρείων ὀπτῶν διδομένων. οἶνον δὲ δοτέον ἐλάχιστον ἐν τοῖς διαλείμ-
 μασι λεπτὸν καὶ κερρὸν καὶ παλαιόν· καταπλάσματα δὲ τοῖς ψυχροῖς
 10 βέρυμخين ἁρμόδια κατ' ἀρχὰς μὲν τερμίνθου φύλλα χλωρά τε καὶ ἀπαλὰ
 σὺν στέατι χοιρεῖῳ παλαιῷ καὶ ῥοδίνῳ, | κηροῦ βραχέος ἐπεμβαλλομένου, A 180²
 ἐπιτήδεια δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς κυπαρίσσου φύλλα καὶ τὰ σφαιρία οἶνω
 ἡψημένα καὶ τὰ τῆς βάμνου φύλλα καὶ κυπέρου αἱ ῥίζαι. μετὰ δὲ τὴν
 ἀρχὴν ἐπιτήδεια τοῖς φλεγματικοῖς· τὸ διὰ τῶν ὀρόδων τε καὶ τῶν αἰρῶν
 15 καὶ τῆς τήλεως κατὰπλάσμα, καθάπερ γε καὶ τὰ τῶν ἐρεβίνθων καὶ
 ἀριστολογίας ῥίζης λείας μίγνυμένης, κενταυρείου τε καὶ γεντιανῆς καὶ
 παιωνίας καὶ βρυωνίας ῥίζης καὶ καρποῦ, ἀμαράκτου τε τῆς κόμης καὶ
 ἀρτεμισίας, ἀβροτόνου φύλλων καὶ ἀδιάντου καὶ ἄγνου, δάφνης, γλῆ-
 χωνος, σαμφύχου, ἡδυόμου, κράμβης, σισυμβρίου, ἐρπύλλου, πτέ-
 20 ρεως, μαράθρου, εὐζώμου καὶ τῶν λοιπῶν ὅσα τῇ γέυσει δριμύτα ἢ ἄλυκα

1 ἐπὶ ABE: δεῖ ὥς ἐπὶ Ω 2 τριψει A: τάξειν E 3 x AB: τὲ (τε Z) καὶ
 τοῖς (ταῖς E) δραστικωτέροις κλυστῆρσι(νE) Ω 5 οἷος ABΓE x AZ: ἐστὶν ὁ Ω:
 ἐστὶ B: δὲ ὁ E βρώμων ΔE 6 καὶ σταφίδες καὶ A: σταφίδες E 7 x ABE:
 τὰ μικρὰ τῶν πετραίων ἰχθυῶν καὶ τῶν ὀρείων στρουθίων ὅπτα διδόμενα Ω
 8 ἐν] ἐπὶ Δ 9 (λ.) καὶ AB: τε καὶ ΔZM: τὲ καὶ ΓAN: ἐλ E κερρὸν BN
 τοῖς ABE: τὰ τοῖς Ω 10 x AB^ω: τερμίνθου BΓΔZΛ^ω: τερμινθίνης EMN
 11 παλαιῶν A (ὅρα 67,2): (καὶ E) νεαρῷ ΩC ῥοδίνου κηροῦ Z ἐπιβαλλομένου
 E^ωZ 13 καὶ κυπέρου αἱ ῥίζαι] (μετὰ τὸ ἡψημένα) ΓAC: (μετὰ 12· φύλλα)
 AMN 14 x A: ἐπιτήδειον Ω 15 καταπλάσματα M τὰ ABEC: τὸ Ω
 16 τῆς ἀριστολογίας E x Δ: καὶ παιονίας (πε. AB) καὶ Ω: παιονίας E 17 ῥίζα
 B τὲ ἢ (ῥ B) κόμη ABE 18 καὶ ἀδιάντου καὶ AB: ἀδιάντου καὶ E: ἀδιάντου
 Ω ἄγνου ΓΔ (79,3.116,15 ΓΔ': ἄγνοῦ A (79,9 A): ἄγνων B 20 x Ω:
 μαράθρου A ἢ AB: καὶ Ω: ἐλ E

Z 361^a 1 Λ 228^a 6 M 206^b 11 N 419^a 14

ἢ πικρά, καὶ μάλιστα ἐὰν αἱ ὀδύνηαι χωρὶς φλογώσεως ὑπάρχουσιν, ἐπὶ δὲ φύξεως αἰσθήσεται γιγνόμεναι. ἕκαστον δὲ τούτων σὺν ἄρτῳ καὶ στέατι προσφάτῳ κατάπλαττε· δυνατόν δὲ καὶ καθ' αὐτὰ προσάγεσθαι. κάλ-
 λιστον δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ τεθαλασσωμένου γλυκέος σκευαζόμενον κα-
 τήντλημα. « πενταφύλλου μὴν-ρίζων καὶ σιδίων ἴσον πληθος ἐψῶν κα- 5
 τήντλουν, φησὶν Ἀρχιγέννης, τὰ περιωδυνούντα μέρη καὶ λεανθεῖσιν αὐ-
 τοῖς κατέπλαττον τὰ μᾶλλον φλεγμαίνοντα. τοῦτο πολλοῖς μὲν ὡς ἀντι-
 παθὲς αὐτίκα ἐξήλαυσε τὰς ὀδύνας, ἐνίοις δὲ ὡς φάρμακον οὐδενὸς χει-
 ρον ἐπράυνεν, σπανίως δὲ ἀνωφελὲς μοι ἐφάνη ». Ἐπεικίστατον δὲ
 καὶ τοῦτο· φύλλα ἀλθαίας ἐφθὰ λεία καὶ καθ' αὐτὰ καὶ σὺν γύρει ἢ 10
 κριθίνῳ ἀλεύρῳ, κηρωτὴ τε διὰ τῆς ῥίζης αὐτῆς, ἣ καλεῖται ἐβίσκος,
 ἐφθὴ ἐν ὑδρομέλει· λεία. πεποιήσθω δὲ ἡ κηρωτὴ διὰ γλευκίνου ἢ ἱρί-
 νου· προσάγεσθω δὲ ἐπὶ τῶν καὶ τὰ σφόδρα θερμὰ ἀποστρεφομένων καὶ
 τὰ ἄγαν ψυχρά, χαίρόντων δὲ τοῖς μέσοις. « Κατάλληλον δὲ εἶδα φάρ-
 A 180^b μακον, φησὶν ὁ Φιλάγγριος, τοῖς αἰσθησιν | φύξεως ἅμα ταῖς ὀδύνηαις ὑπο- 15
 μένουσι ποδαγρικοῖς τὸ διὰ τοῦ δαφνίνου συντιθέμενον, ὄντων μὲν καὶ
 ἄλλων ὁμογενῶν αὐτῷ, τσαύτην δὲ πείραν οὐδέπω παρεσχήμενων·
 ἔχει δὲ οὕτως ».

1 αἱ ABΓΔ: ἐλ Ω ὑπάρχουσιν AB δὲ ABΔ: ἐλ ΩC 2 κ Δ^aΩ:
 αἰσθήσεις B: εσθίσις A (πρβ. 66,15. 67,5. 68,10) 3 κ AB: αὐτὸ Ω 4 τε-
 θαλασμένου B 5-6 πενταφύλλου-τὰ ABEHC: ὁ μέντοι ἀρχιγέννης φησὶν, ὡς
 πενταφύλλου μὲν-κατήντλουν τὰ Γ: ὁ-, ὡς πενταφύλλου (ὡς περ τὰ φύλλα ZN)
 τεσσαράκοντα ῥίζας καὶ σιδ' (σιδίου Δ, σιδίων Z, σίδια M) ἱσοπληθοῦς (-θ' Λ, -θῆ
 M, -θοῦς N, ἴσον πληθος Δ) ἐψῶν κατήντλουν τὰ ΔZAMN 5 μὲν BΓ: μ' Π
 6 γὰρ φησὶν Π κ ABE: λειωθεῖσιν Ω 7 τὰ ABΔE: ἐλ Ω πολλοὺς
 AB 8 κ AB: ἐνίοις Ω 9 δὲ] δέ μοι E (Ἄλλο Δ) ἐπεικίστατον δὲ καὶ
 τοῦτο Ω: Ἄλλο ZAN: ἐλ M 11 καὶ κηρωτὴ Δ τε AΓ: τὲ BE: δὲ Ω
 ἱβίσκος ZAM: ἡβίσκος N 12 λευκίνου E 13 καὶ προσάγεσθω Δ δὲ
 ABEN: τὲ ΓZAM: ἐλ Δ τῶν] ἐλ M καὶ τὰ AE: κατὰ B: τὰ Ω 14
 δὲ ABΠ (τὸ β'): δὲ φησὶν E: ἐλ Ω 15 φησὶν ὁ φιλάγγριος ABHC: ὁ γούν
 (6 γὰρ Z) φιλάγγριος φησὶ (-ός φησι M) Ω (μετὰ τὸ μέσοις): ὁ φιλάγγριος E
 16 καὶ] ἐλ B 17 αὐτῷ ABE: ἐλ Ω κ AB: παρασχομένων Z^β: παρεχο-
 μένων ZΩ: παρεχόμενον E

λη' Φάρμακον τὸ διὰ τοῦ δαφνίνου.

« Κηροῦ, στέατος ὑείου παλαιοῦ, πιτυίνης ξηρᾶς, τερεβινθίνης ὑγρᾶς ἀνὰ <ζς', κυπρίνου, δαφνίνου, οἰσύπου, βουτύρου ἀνὰ <μη', χαλβάνης, μυελοῦ ἐλαφείου ἀνὰ <ις'. τοῦτο μὲν οὖν ἀνωδύνους διὰ ταχέως δεικνύσιν τοὺς ψύξεως αἰσθανομένους ἐν ταῖς ὁδύνασις. θαυμασίον δὲ καὶ ἐπὶ τούτων φάρμακόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ κρόκου καὶ χαλβάνης ἐπὶ τῶν αἵματι-
κῶν προγεγραμμένον, ἐν παντὶ καιρῷ προσαγόμενον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα φάρμακα τούτοις ἐπιτήδεα, καθάπερ καὶ τὰ καλούμενα μυράκοπα καὶ αἰδὲ αὐτῶν συντιθέμεναι κήρωται· γίνονται δὲ αὐταὶ κηροῦ συμμετρου
10 μίγνουμένου τοῖς τοιοῦτοις ἀλείμμασιν ».

λθ' Φάρμακον τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν. Γαληνοῦ.

« Ἄριστον δὲ φάρμακον αὐτοῖς τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν Γαληνοῦ τοῖς νευροτρότοις σκευαζόμενον, οὗ καὶ ἡμεῖς πείραν θαυμαστὴν εἰλή-
φαιμεν, φησὶν ὁ Φιλάργιος· λεπτομερέστατον γὰρ ὑπάρχον ἐγκαταβαίνει τε
15 τῷ θάθει τῶν σωμάτων καὶ τέμνει τὰ ὑγρά καὶ λεπτύνει καὶ διαφορεῖ. χρήσιμον οὖν ἐστὶ τῇ προκειμένῃ διαθέσει, μετὰ τὸ παύσασθαι τὰς ὁδύνας προσαγόμενον ἢ καὶ μετρίως οὖσας· οὐ μόνον γὰρ διαφορεῖ ὡς προεῖρηται, ἀλλὰ καὶ ἀποκρούεται. ἔστι δὲ ἡ σύνθεσις αὐτοῦ ἥδε·
χαλκίτεως <η', μίσους <ις', λεπίδος χαλκοῦ <κδ', λιθάνου <κδ',
20 χαλβάνης <ιθ', κολοφονίας <ζς', κηροῦ <ζς', ἐλαίου <ρκη',
ῥέου δριμυτάτου τὸ ἄρκοῦν. λείου τὰ μεταλλικὰ μετ' ῥέου ἐν ἡλίῳ θε-

1 τοῦ] ἐλ B 3 <ζς'· τουτέστιν ἀνὰ λι α' - <μς'· τουτέστιν ἀνὰ γο ς'·
B 4 ἀνωδύνους] (πρὸ τοῦ τοῦς) ΔZAMN x AB (50,6,20 ABE, 86,20 Ω):
διὰ ταχέως Z: διαταχέως ΓΔΔM (καὶ ἐν 50,6,20. O ἐν 50,20): διὰ ταχέως N
(50,6,20 ZN): διαταχέως E (50,6,20 O, 50,20 Ξ) 5 τοῦς] τῆς E ἐν] ἐλ ZAMN
7 πρ' γεγραμμένων E (ῥα 49,16-52,2) x BE: καιρῷ προσαγόμενον. εἰσι Ω: ἐλ
A 8 καὶ τὰ] τὰ N 9 αὐταὶ A: ταῦτα E 11-68,2 x Ω (ῥα 82,7-83,1 καὶ
Γαλ. XIII, 615-8): ἐλ E 11 γαληνοῦ Ω: ἐλ AC 12 καὶ τὸ Γ 13 x AB:
ἐλ ἄκομεν Ω 14 ἐγκαταβενεῖται τῷ A: ἐγκαταβαίνεται τῷ B 15 καὶ-ὑγρά]
ἐλ C 16 x AB: προεῖρημένη (-ῆ Z) Ω 17 προσαγόμενον κἂν (κἂν Z) καὶ μέτρεται
ᾧσιν ZAMN 18 x AB: εἴρηται ΩC: γέγραπται N αὕτη ἥδε N 19 ις']
ις' Δ=ZAMN χαλκῆς Z (ἀεὶ) 20 x Ω: κολοφονίας <ζς' BN (ἴσως γρ. <ις'
ῥα κριτ. σημ.) x AC: ἐν ἡλ' καὶ κηροῦ <ζς' Δ: ἐλ Ω 21 μετ' ῥέου N

Δ 267^β 2 Ε 110^α 5 Ζ 361^β 5 Γ 275^α 10

ρινῶ ἐπὶ πλείους ἡμέρας, εἴτα ἐπίβαλε λίθانون καὶ αὖθις λείου ἐπὶ πολὺ καὶ τὰ τηκτὰ τήξας ψύξας ἀναξύσας ἐπίβαλε καὶ ἐνώσας χρῶ ».

μ' Φάρμακον τὸ δι' οἶνελαίου Γαληνοῦ.

Α 181^α Ἔτερον φάρμακον τὸ δι' οἶνελαίου Γαληνοῦ | ἀρμόζον ἐν ταῖς πα-
ρακμαῖς τῶν φλεγμονῶν καὶ μετὰ ταύτας ἅπασιν τοῖς ποδαγρικοῖς λιθαρ- 5
γύρου <ζς', ἐλαίου παλαιοῦ <ρζβ' (τοῖς δὲ ποδαγρικοῖς ἀρκεῖ ἐνι-
αυσιαῖον εἶναι τὸ ἔλαιον), οἶνου παλαιοῦ καὶ κηροῦ διαυγοῦς καὶ ἡρέμα
γλυκέος <ρζβ'. ἔψε ἅμα μέχρι συστάσεως ἀμολύντου. αὕτη ἀρίστη
σκευασία· ἡ γὰρ τριπλάσιον λαμβάνουσα τὸ ἔλαιον ἐπὶ πλεόν ἐφομένη
ξηραντικωτέρα γίνεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἄγαν τῆς ψύξεως αἰσθανομένων 10
μετὰ τὰς δόνας πεποίηται καὶ τὸ δι' εὐφορβίου πρὸς νευροτρότους γρα-
φησόμενον γαλῆνειον φάρμακον. καὶ μέντοι καὶ ἄλλο φάρμακον χρήσι-
μον ὑπάρχον ἅπασιν τοῖς ποδαγρικοῖς ἐν τε ταῖς παρακμαῖς τῶν φλεγμο-
νῶν καὶ μετὰ ταύτας ἐστὶν ὅπερ ἐπιγράφουσιν αἰγυπτίαν, δι' οἰσυπηρῶν
ἐρίων καιομένων σκευαζομένη· ἔγκειται δὲ ἐν ταῖς πολυχρήστοις ἐμ- 15
πλάστοις κατὰ τὸν πεντεκαιδέκατον λόγον τῆσδε τῆς πραγματείας.

μα'. Θεραπεία τῶν ἐπὶ μελαγχολικῶ ῥεύματι καμνόντων.

Λέγω δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν μελαγχολικῶν ρευμάτων, ἃ καὶ αὐτὰ δεῖται
μὲν διὰ παντὸς προηγουμένως τῆς καθολικῆς κενώσεως, τοῦτ' ἐστὶ φλε-
βοτομίας ἢ καθάρσεως, ὅτε μὲν ἐπὶ τὴν μέλαιναν ῥέποι χολήν, τῆς διὰ τῶν 20

1 Horae C 3 γαληνοῦ B^ω (ὅρα Γαλ. XIII, 404): ἐλ A 4 Ἔτερον]
ἐλ N κ AB: γαλῆνειον Ω: γαλῆνιον E 5 ποδαγρικοῖς ABEC: ποδαγρικοῖς,
δ καὶ ἔχει οὕτως Ω 6 ρζβ' ζς' E δὲ] ἐλ ZAMN ἐνιαύσιον BΓΔ
7 κ EC: κηροῦ A: κηροῦ Ω καὶ ἡρέμα γλυκέος] ἐλ Γ 11 καὶ δι' εὐφορβίου
τὸ πρὸς Z 12 γαληνοῦ B (ὅρα Γαλ. XIII, 620) 13 ὑπάρχει ZMN ἅπασιν]
ἐλ C 14 ταῦτα ZΛ^αM^αN κ ABΔ: ὅπερ γράφουσιν ΓN: δ περιγράφουσιν
EZAM αἰγυπτίους ZN 15 κ AB: κεκαυμένων Ω: κεκαυμένων E
σκευαζόμενον Z^{βω} ταῖς M^δΩ: τοῖς EM 16. 69, 20. 76, 15 ις' B: ς' ι' A
(ὅρα κώδ. Δ, IE', ις', ις', κς', λδ', φ. 345^α-7^β. C, XV, xii, xiii, 917, 920,
923) 17 μελαγχολικῶν A: μελαγχολικῶν E καμνόντων] ἐλ M 18 κ AB:
λεγέσθω Ω 19 τῆς] μὲν τῆς ABE 20-69, 1 ὅτε-ῥέποι-ὅτε ABE (ὅρα 75, 8),
Müller: ὅταν-ῥέπη-ὅταν ΓΔ: ὅταν-ῥέπει-ὅταν AMN: ὅταν Z

Π 84³ 1 B 262³ 4 A 228³ 11 N 419³ 14

καθαιρόντων αὐτήν, ὅτε δὲ ἐπὶ τὸ μελαγχολικὸν αἶμα, τῆς διὰ τῆς φλεβο-
τομίας ἀμφοῖν δὲ αἶμα πλεονασάντων καθ' ὅλον τὸ ζῶον, οὐκ ἀρκούμεθα ἐνὶ
τῶν προειρημένων, ἀλλὰ προφλεβοτομήσαντες, ἔπειτα καθαιρεῖν ἀναγκα-
ζόμεθα. τοῦτο μὲν δὴ καπὶ τῶν ἄλλων παθῶν τῶν δεομένων διττῆς κενώ-
σεως πρακτέον. πρὶν μὲν οὖν κενῶσαι τὸ σύμπαν σῶμα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ
5 καίρῳ τῆς κενώσεως, λέγω δὴ ἐν ἀρχαῖς, τοῖς ἀποκρουστικοῖς αἶμα καὶ
ἡρέμα θερμαντικοῖς χρηστέον· μετὰ δὲ τὰς κενώσεις τοῖς θερμαίνειν ἡρέμα
καὶ λεπτύνειν καὶ διαφορεῖν δυναμένοις χρῆσθαι. ἔστι δὲ ἀποκρουστικὰ
μὲν αἶμα καὶ ἡρέμα | θερμαντικὰ τερμίνθου φύλλα καὶ κυπαρίσσου καὶ A 181³
10 κυπέρου ρίζαι καὶ τὰ ὅμοια, θερμαντικὰ δὲ αἶμα καὶ λεπτυντικὰ καὶ
διαφορητικὰ βρωονίας ρίζα καὶ κυκλαμίνου καὶ τοῦ ἀγρίου σικύου καὶ
τῆς ῥαφανίδος, δάφνης τε τὰ φύλλα μαλακὰ καὶ σταφυλίνου καὶ καυκα-
λίδος καὶ νάπυος καὶ καρδάμου καὶ κονύζης, κράμβης, ἱρεώς τε καὶ ὠκί-
μου καὶ ἄλλων μυρίων τὰ φύλλα· μινγύνειν ἄρτω ἢ τινὶ τῶν πλειστάκις
15 εἰρημένων ἀλευρῶν καὶ στέατι χηνεῖω ἢ ὀρνιθειῷ, βουτύρῳ καὶ οἰσύπῳ
καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τε καὶ μαλακῶν σωματίων, ὥστε πραότερα
γενέσθαι. ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐπίθεσιν τῷ
τε προγεγεγραμμένῳ διὰ τοῦ κρόκου φαρμάκῳ καὶ τῷ διὰ τῶν μεταλλι-
κῶν χρῆσθαι προσήκει, ἔτι τε καὶ τῷ Μαχαιρίωνος καὶ τῇ Ἰσίδι καὶ τοῖς
20 ὁμοίοις, ὧν τὰς συνθέσεις ἐν τῷ πεντεκαίδεκάτῳ λόγῳ εὐρήσεις κει-

1 ἐπὶ] ἐλ E 2 ἀμφοῖν τὲ αἶμα B: ἀφοῖς δὲ αἶμα E οὐκ] ἐλ M
ἀρνούμεθα N 3 προηγουμένων Z 4 τούτων Z 4-6 κενώσεως-τῆς] ἐλ
Z 5 x AB: πᾶν Ω 6 ταῖς ἀποκρουστικαῖς-θερμαντικαῖς EZAMN
10 κυπ^ρ EN 11 καλαμίν^θ E καὶ τοῦ] καὶ Z: τοῦ E καὶ τῆς ῥαφανίδος]
ἐλ Γ 12 φύλλα καὶ μαλακα A: μαλακὰ φύλλα N: φύλλα μάλα, Z καὶ (στ.)]
ἐλ E 13 καὶ (ν.)] ἐλ E καρδαμώμου BE^a 14 μυρίων E ἢ ABΔC:
ἐλ Ω 15 χηνεῖου E (αἱ 4 δοτικαὶ E^a): χοιρεῖω Z x BE^a: βουτουρω A:
ἢ βουτύρῳ Ω 16 πραότερον ZM 17 τὴν] ἐλ E x ΓΕΔ: ἐπιθεῖν A: ἐπιθεῖν
B: χρῆσθαι ZΛ^aMN 17-19 τῷ-προσέχει ABΓEC (ῥα 49,16. 67,11. 70,7):
καὶ τοῖς μεταλλικοῖς φαρμάκοις χρῆσθαι προσέχει AMN: καὶ τοῖς μεταλλικοῖς
χρῆσθαι προσέχει Z: καὶ τοῖς μεταλλικοῖς χρῆσθαι προσέχει' ἐν ἄλλῳ οὕτως:
τῷ-προσέχει Δ 17 το τε προγεγεγραμμένο A 18 τοῦ AB: ἐλ ΓΔΕ τῷ
Δ^aC: τοῖς ΔΩ: τῶν E: ἐλ A 19 φαρμάκοις χρῆσθαι Γ τε καὶ] τὲ Δ

E 1103² Z 362² 8 II 85² 13 B 263² 15

μένας· καὶ γὰρ συμπέττει τὰ τοιαῦτα φάρμακα καὶ τὴν ἐν τοῖς μέρεσιν
 ὑπολιμπανομένην ὑγρότητα καὶ λεπτύνει ταύτην καὶ διαφορεῖ καὶ προσέτι
 βῶννυσι τὰ κατησθενηκότα μόρια. ἤρησιμώτατον δὲ φάρμακον ἐν τοῖς
 ἀνωδύνοις διαλείμμασιν ἐπὶ τῶν μελαγχολικῶν βρυμάτων ἐστὶν ὁ κόραξ,
 καθάπερ καὶ οἱ τροχίσκοι, λέγω δὴ ὁ τε Ἀνδρωνος καὶ ὁ τοῦ Μουσᾶ 5
 καὶ ὁ διὰ τοῦ κενταυρείου καὶ ὁ οἰσπηρὸς καὶ οἱ παραπλήσιοι ἐν τῷ ἰδ'
 λόγῳ γεγραμμένοι. χρίονται δὲ σὺν οἴνῳ γλυκεῖ, μίγνυνται δὲ καὶ τῷ
 διὰ τοῦ κρόκου προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ καὶ τῷ διὰ τῶν μεταλλικῶν,
 ὀλίγον μὲν τῶν τροχίσκων προσπλέκοντες πλείονι δὲ τῷ φαρμάκῳ, ὡς
 εἶναι τὸ ἐμβαλλόμενον τοῦ μὲν τροχίσκου μέρος δωδέκατον, τοῦ δὲ 10
 φαρμάκου μέρος ἓν, τοῦτ' ἐστὶ τοῦ μὲν φαρμάκου λι α', τοῦ δὲ τροχίσκου
 γο α', ἐνίοτε δὲ καὶ ἔλαττον. κενῶσαι μὲν γὰρ καὶ διαφορῆσαι βουλό-
 μενοι, ἔλαττον ἐμβάλλομεν τοῦ τροχίσκου, βῶσαι δὲ καὶ τονῶσαι,
 πλεόν· τελείως δὲ οὐκ ὄντων ἀνωδύνων τῶν διαλειμμάτων, ἄρτου
 βραχύντος οἴνῳ καὶ μαλαχθέντος ἱκανῶς, μίγνυναι συμφέρεи τοῖς εἰρη- 15
 A 182^a μένοις φαρμάκοις ἐν τοῖς διαλείμμασιν. ἀγαθὸν δὲ κατὰ τούτων τὸ διαφο-
 ρητικὸν εἶδος τῶν τρίψεων ὅλου τοῦ σώματος χωρὶς τῶν πεπονθότων
 μερῶν ἐν τε τοῖς διαλείμμασι καὶ τοῖς παροξυντικοῖς καιροῖς, σφοδρό-
 τερόν τε καὶ ἐπὶ πολὺ γιγνόμενον, καὶ μᾶλλον ἔαν μὴ προκεκενωμένοι
 τύχωσιν.

20

1 καὶ τὴν ΑΒΔ: τὴν Ω - 3 κ ΑΒΕ: ἡσθενηκότα Ω 5 δ, τε Α: ὁ Μ
 ἀνδρονος Α: ἀνδρόνειος Ε: ἀνδρόνιος ΒΝ: ἀνδρώνειος Ω 6] ἐλ ΖΑΜΝ
 κ*: μούσα Ω: μούσα ΓΕΖΝ 6 διὰ] ἐλ Ε ἰδ'] (δρα κώδ. Δ, 14', ν', ρ,
 327^a. C, XIV, 1, 877) 7 κ ΑΒΓ: μίγνυνται Ω 7-8 κ ΑΒΓ: τῷ διακρο
 (ΓΕ) φαρμάκῳ καὶ τῷ Ε: τὸ (Α) διὰ κρόκου (Δ^a, -ονΝ) προγεγραμμένον
 φάρμακον καὶ τὸ Ω (δρα σ. 49. 67) 8 διὰ τῶν] α των Α (ἴσως γρ. τῷ
 πρώτῳ τῶν) 9 ὀλίγων Ε τοῦ τροχίσκου Γ πλέκοντες Ζ δὲ ΑΒ: ἐλ
 Ω 10 τοῦ μὲν] το μὲν Α 10. 11 μέρος δωδεκατον, μέρος ἐν Α (ἐξεσμένα):
 γο α', λι α' Α^β 12 ἐνίοτε δὲ καὶ ἔλαττον] ἐλ Ε 14' τελείων Ν κ ΑΒ:
 ὄντων ἢ Ω ἀνωδύνος Ε ἄρτον διαβραχύντα (Α^a, -τος Ε, βραχύντα Ν)
 -μαλαχθέντα ΔΖΑΜΝ 18 καὶ Ζ 20 κ ΑΕ: τύχωσι Β: τυγχάνωσιν ΓΔΖ:
 τυγχάνωσι ΑΜ: υπάρχωσιν Ν

Δ 268^a 3 Γ 275^b 4 Μ 207^a 10 Β 263^b 21 Ε 111^a 21

μβ' Περὶ τῶν ἐπὶ λεπτῷ ρεύματι καμνόντων.

Τῶν ὀρρωδῶν ρευμάτων ἐπιρρεόντων τοῖς ἄρθροις, τεκμήριον οὐ σμικρὸν γίγνεται τῆς λεπτότητος αὐτῶν τὸ μῆτ' ὄγκον μέγαν ἔχειν ποτὲ τὴν φλεγμονὴν μῆτε χρονίσαι τὰς φλεγμονάς, ἀλλὰ μηδὲ δυσχέρειαν
 5 τινὰ κατὰ τὰς κινήσεις παθεῖν μετὰ τὸ παύσασθαι τὰς φλεγμονάς. τῶν τοίνυν ἐπὶ λεπτῷ ρεύματι καμνόντων ἴαμα αὐθήμερινόν ἐστι καθαρίσις γιγνομένη διὰ τῶν τοῖς ὀρρώδεσι χυμοὺς κενοῦντων. ὅσα δὲ μὴ λίαν ἐστὶν ὀδυνηρὰ κατέστη πολλάκις ἐπὶ μόναις ταῖς καλουμέναις ἐμβροχαῖς ταῖς δι' ἐλαίου ροδίνου καὶ οἶνου γλυκέος καὶ βραχυτάτου κηροῦ, ἅμα
 10 μίγνυμένων, ἔπειτ' ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἀναλαμβανομένων· προσλαμβανέντω δὲ ποτε καὶ ἄφρονίτρων. γραφήσονται δὲ αἱ τούτων συνθέσεις ἐν τοῖς ἀκόποις μετὰ βραχέα. ἀλλὰ καὶ ἀκόνης ναξίας τὸ κατὰ τὰς παρατρίψεις τῶν σιδήρων ἀθροισόμενον γλοιῶδες καταχρισθὲν ὤνησεν, ἥ τε σελι-
 15 νουσία καλουμένη γῆ καὶ ἡ κρητικὴ καὶ ὁ σάμιος ἀστήρ καὶ ἡ λημνία σφραγὶς οἶνω τε καὶ ὀξυκράτῳ καὶ ὄξει καὶ γλυκεῖ διαλυόμενα. καὶ μέντοι καὶ τυρὸς νεοπαγῆς ἐπιτιθέμενος ὀνίνησι μετρίας φλεγμονάς καὶ μόνος καὶ μετ' ἀλφίτων ἢ ἀλεύρων κριθίνων· ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῷ οὐκ ἀποκρουστικόν τι μόνον, ἀλλὰ καὶ διαφορητικόν· διὸ ἀποκρούεται τὰ λεπτὰ τῶν ρευμάτων καὶ κενοῖ τὰς ἐν τοῖς ἄρθροις ὑγρότητας· καὶ σχίνου δὲ οἱ ἄπαλοι ἀκρεμόνες
 20 καὶ ὁ καρπός, μυρσίνης τε ὁμοίως καὶ τερμίνθου καὶ ἀπίων καὶ δρυός, ἐλαίας, ῥόας, μεσπίλων, κερασέας, | κοκκυμηλέας, κυνοσβάτου καὶ βάτου Δ 182^b

3 ἔχειν μέγαν Γ: ἔχειν ΖΑΜΝ 4 χρονίαις Ν 6-7 ἴαμα-κενοῦντων] ἐλ Ζ 6 κ ΑΒΔΖ: αὐθήμερον Ε: αὐθήμερον ΓΑΜΝ 7 τοῖς] ἐλ Ε 8] μὲν Ε 8 ἐστίν] τε ΖΜ: τὲ ΑΝ κάτεισι ΖΑΜΝ 9 ροδίνου ΑΒΕC: καὶ ροδίνου Ω 11 ἀφονίτρων ΑΓΕ: ἀφρονίτρων ΔΖ: ἀφονίτρων ΒΑΜΝ 11-12 γραφήσονται-βραχέα ΑΒΕ (ὁ ρα 93, 1-94, 9· πρὸ 18, 10^π): γραφήσονται-βραχύ Ω: ἐλ Γ 12 κ Ζ^βΩ: ἀκόνη ΖΜ ναξία Μ 13 καταχρησθὲν Ν: ἐλ Δ 14 ἡ γῆ Β ἡ κρητικὴ Ν: κρητικὴ Ζ 15 διαλυόμενον Ν: συλλεγόμεναι Δ: συνλ^β Ε 16 μετρίως ΜΝ μόνον ΕΝ 17 ἡ] ἐλ Β κ ΑΒΔ: αὐτῷ Ω ἀπὸ κρητικῶν Ε 18 τί Μ: ἐλ ΕΑΝ δι' οὗ ΓΕ 19 κινεῖ Ε: ἐνοῖ Μ: ἰνοῖ Μ^δ σχοίνου ΒΝ 20 κ ΑΒΔ: καὶ ἀπίων καὶ Ν: ἀπίων Ε: ἀπίων καὶ ΓΖΑΜ 21 ροας Α ἀεί (57, 13 ῥόας ΒΕ, 60, 4 ΓΔΕΖ): ῥόας Β (60, 4 ῥόας Β, 57, 13 Α^εΕΟ): ῥοίῳ Ω (ἀεί)

οἱ τε καρποὶ καὶ οἱ ἀκρεμόνες ταῦτόν τοῦτο ἀπεργάζονται· καὶ ἀπλῶς, ὅσαι τῶν οὐσιῶν ἐν τε καρποῖς καὶ φύλλοις καὶ χυλοῖς καὶ ῥίζαις ἔχουσι τι πικρὸν ἢ δριμύ· ἢ ἀλυκὸν ἢ νιτρῶδες ἅμα στύψει καὶ πικρότητι καὶ ὀξύτητι, μετρίας οὐσης ἐκάστης ποιότητος, οὐκ ἰσχυρᾶς, ὠφελοῦσι τὰς μετρίας ρευματικὰς ὁδύνας. ἤρκεσε δὲ ἅμα τούτοις πολλάκις πρὸς πάν- 3
τελῇ θεραπείαν ἁσιτιά, καθάπερ καὶ κλυστήρ· ὁ γὰρ κλυστήρ καὶ πᾶσι σχεδὸν τι τοῖς ποδαγρικοῖς ἀρμόττειν φαίνεται καὶ μάλιστα ἐφ' ὧν ἡ γαστήρ ἐπέχεται συνεχῶς. πῆγανον γοῦν τὸ χλωρὸν καταπλασθὲν καὶ στραφυλίνος χλωρὸς ὠφέλιμος αὐτοῖς καὶ μάλιστα εἰ νυγματώδεις ὑπάρ- 10
χουσιν αἱ ὁδύнай καὶ πνευματικάι. μιγνύναι δὲ ἅπασι συμφέρει καὶ στεά- 10
των ποτὲ καὶ ἀλφίτων καὶ ἀλεύρων τινῶν τῶν εὕρισκομένων καὶ μέλιτος καὶ γλυκέος καὶ βοδίνου, φυλάττειν ἐθέλοντας ἐνικμά τε καὶ ὑγρά· καὶ μέν-
τοι καὶ ζύμην ὀλίγην ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ μίξας οὐκ ἂν ἀμάρτοις. οὕτως οὖν ἔσται σοι χρήσιμα καὶ τῶν κηπευομένων τὰ πολλὰ, ταῖς εἰρημέναις αὐτὰ κρίνοντι ποιότησιν, τῇ τε πικρᾷ καὶ ἀλμυρᾷ καὶ ὀξεῖα καὶ τῇ στυφούσῃ καὶ 13
τῇ δριμυεῖ, μετρίαις ὑπαρχούσαις· εὐρήσεις δὲ ποτε καὶ τὰς γλυκεῖας ἅμα ταύταις ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὶ φυτῷ. καὶ τῶν ἐν θαλάττῃ δὲ πολλὰ ἔστι τοιαῦ-
τα· αἳ τε θριδακίνας καλούμεναι (βλαστήματα δὲ ἔστι πλατέα καὶ ὑπο-
μήκη καὶ χλωρότατα καὶ λεπτὰ καὶ ὑπόρρυστα καὶ οἶοναι δεδιπλωμένα,

1 οὗ τὲ EC οἱ τε ἀκρέμονες καὶ οἱ καρποὶ, M ταῦτο EZ^α· τούτον
A 1-2 τοῦτο ἀπεργάζεται-φύλλοις E: ἐλ B 3 πικρότατον καὶ ὀξύτατον
EN 4 οὐχί E ἰσχυρῶς ΓZAMN 5 πρὸς παντελῇ θεραπείαν πολλάκις Γ
6 ὁ-καὶ] ἐλ C 7 τι A: τί E: ἐλ Ω 8 γοῦν ABE: οὖν Ω κταπασθὲν Z
9 ὁ χλωρὸς ΓZGMN εἰ] ἡ A: ἐρῶν ἡ γαστήρ E: quibus venter cohibetur,
amplius que quibus C ὑπάρχωσιν Γ 11 x ABE: ἀλφίτων τί καὶ Ω (πρὸ
τοῦ μέλιτος Γ) 12 καὶ (β.)] ἐλ AΕ 13 ἀμάρτης B: ἀμάρταις EN 14 x
ABΓΔC: χρήσιμον-τοῖς εἰμένοις E: ἐλ Ω 15 x Γ: κρίνονται AE: κρίνων τὲ
B: κρίνοντα ΔZΛ^αM^αN ποιότητι τῇ E: ποιότησι τὰ N ἀλμυρὰ BΓΔ
τι στυφουσιν A: στυφούσῃ B 17 ἐν τῷ] καὶ ἐν τῷ ΓΔEC x A: καὶ ἐπὶ
φυτῷ B: καὶ ἐμφύτῳ (-ῶ Λ^δ) ZAMN: φυτῷ ΓΔEC θαλάττης E x AB:
πολλάκις Δ^αΩ x B: ἔστιν AE: εἰσι M: εἰσι Ω τοιαυταί Z^{αβ} 18 x B: δε
εστίν A: δ' ἐστίν E: δ' εἰσι Ω 19 x*: ὑπόρρυστα Ω

Α 229^α 2 Β 264^α 11 Π 86^α 12 Γ 276^α 15 Ε 111^β 21

παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς θαλάσσης ἀπορριπτόμενα διὰ τῶν κυμάτων, καλλίους δὲ γίνονται ἐψηθεῖσαι μετ' ὀξύκράτου), καὶ τῶν φυκίων δὲ τῶν βαφικῶν τὰ πρὸς ταῖς ρίζαις χλωρὰ καὶ πρὸς τοῦτοις τὰ ἐν ταῖς πέτραις τῆς θαλάσσης εὐρισκόμενα μύκησιν ὅμοια, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ | τὰ Α 183^α

5 ἐν τῇ θαλάσῃ εὐρισκόμενα βλαστήματα τρυφερὰ γρήσιμα· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδείως μίγνυται τοῖς στέασι καὶ τοῖς ἀλεύροις. ἀλλὰ καὶ ἡ νάρκη ἢ τε θαλασσία καὶ ἡ ποταμία καθ' ἕτερον τρόπον οὐ ταῖς μικραῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ ταῖς μεγάλαις ἀρμόζει φλεγμοναῖς· φυσικῇ γάρ τινι δυνάμει νάρκην ἐντίθησι καὶ ἀνωδυνίαν τοῖς σώμασιν. διὸ καὶ ζῶσαν τὴν

10 νάρκην αὐτὴν πρὸςάγειν χρή συνεχῶς τοῖς φλεγμαίνουσι τόποις· καὶ ἐφόμενη δὲ ζῶσα ἐν ἐλαίῳ ἔπειτα ἀνασπωμένη καὶ ἐντηχομένου κηροῦ συμμέτρου τῷ ἐλαίῳ χρησιμώτατον φάρμακον πᾶσι τοῖς ὀδυνωμένοις ποδαгриκοῖς γίνεταί. παραπλησίως δὲ ἐνεργεῖ καὶ τὰ λεγόμενα γῆς ἔντερα, ἐφόμενα ἐν ἐλαίῳ καὶ ἐντηχομένου κηροῦ τῷ ἐλαίῳ.

15 μγ' Περὶ τῶν ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένων ρευμάτων.

Τῶν μὲν οὖν ἀμίκτων ἀλλήλοις ρευμάτων εἰρημένης τῆς ἰάσεως, οὐδὲν ἔτι χαλεπὸν τὴν τῶν μεμιγμένων ἐξευρίσκειν· εὐδηλον γὰρ ὡς ἀκούθως τῇ μίξει τῶν χυμῶν καὶ αἱ θεραπεῖαι μιχθήσονται. τὰς δὲ διαγνώσεις λαμβάνειν χρή ἐκ τῶν προρρηθέντων <ἐπὶ> ἡπλῶν διαθέσεων.

20 μδ' Θεραπεία τῶν ἐφ' αἵματι καὶ χολῇ μεμιγμένων διαθέσεων.

Συνελθούσης γοῦν αἱματικῆς τε καὶ πικροχόλου διαθέσεως καὶ διὰ

1 περὶ AB ἀπορριπτούμενα(υΓ)ΓΑΜ: ἀπορυπούμενα Z 2 φυκίων Δ(πρβ. 89, 19· ὅρα κριτ. σημ.): φοινίκων Α: φοινίκων Ω: in Fuco sive alga tinctoria C, 734, 9 3 τῶν ἐν N 4-5 εὐρισκομένων-θαλάσση N: ἐλ E 4 δὲ τὰ] δὲ Z τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ εὐρισκόμενα] ἐλ C 7 ἐτέρους τρόπους EN 9 ἀνωδυνείας EN τὴν νάρκην] ἐλ E 10 αὐτὴν ζῶσαν πρὸςάγειν A συνεχῶς] ἐλ ΔΜ 12 συμμέτρω E 14 ἐν] ἐλ E 15 κ AB: ἐπιπλεκόμενων Ω 16 μικτῶν BZAM: μικρῶν N 17 τὴν] τι ZAM: τί N εὐρίσκειν N γὰρ ὅτι ὡς ZAMN 18 αἱ] ἐλ AB 19 <ἐπὶ>* (ὅρα 74, 16) 20 τῆς ἐφ' αἵματι χολῆς E μίγνυμένων Z· διαθέσεων] ἐλ M 21 γοῦν ABΔE: γὰρ Ω

Δ 268³ 2 Z 363² 8 B 264³ 11 II 86³ 21

τοῦτ' ὄγκου μεγάλου τε καὶ ἐρυθροῦ καὶ ξανθοῦ πως καὶ λίαν θερμοῦ
καταλαμβάνοντος τὸ ρευματισθὲν μόριον καὶ ὀδυνῶν μὲν ἀδιαλείπτως
ἐγκειμένων, γιγνομένου δὲ τοῦ παροξυσμοῦ σφοδροτέρου μὲν παρὰ μίαν
τριταΐκως, ἡπιωτέρου δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν, πάντως που φανερόν ὡς
ἡ ἀρχὴ τῶν βοηθημάτων ἀπὸ φλεβοτομίας πρῶτον γενήσεται, ἔπειτα δὲ 5
καθάρσεως τοῦ χολώδους. εὐδηλον δὲ ὡς κατὰ τὸν τῶν κενώσεων καιρὸν
τοῖς ἀποκρουστικοῖς χρῆσόμεθα, ἅπερ ἐστὶ ψυχρεῖς τε καὶ στυφούσης δυ-
Α 183³ νάμεως, ἅπειτα μετὰ τὴν ἀρχὴν | τοῖς παρηγοροῦσι καὶ ψύχουσι μὲν,
οὐκέτι δὲ στύφουσιν· δυσδιαφόρητον γὰρ ἡ στυψίς ἐργάζεται τὸν ὄγκον,
ἐπὶ πολὺ χρωμένων ἡμῶν αὐτῇ. τελευταῖον δὲ χρηστέον τοῖς πέττειν καὶ 10
διαφορεῖν δυναμένοις. ὠφέλιμον οὖν φάρμακον κατ' ἀρχὰς τῶν τοιούτων
παθῶν, λέγω δὴ κατὰ τὸν τῶν κενώσεων καιρὸν, ὁ διὰ τῆς ἀκκακίας καὶ
τῶν ἐλλεδόρων τροχίσκος ἀνιέμενος ἐν τῇ μολυβδίνῃ θυσίᾳ χυλῶ ἀειζώου
ἢ ἀρνογλώσσου ἢ πολυγόνου ἢ ἡριγέροντος ἢ κοτυληδόνης ἢ ὀξυλαπά-
θου ἢ στρύγνου ἢ ὀμφακος ἢ ὕσκυάμου ἢ θριδακίνης. κατὰ μέντοι τὰς 15
ἐπιδόσεις καὶ τὰς ἀκμὰς τῶν νοσημάτων καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν αἱματικῶν δια-
θέσεων προειρημένοις καταπλάσμασι μὴ γινῆναι συμφέρει τοὺς τε χυλοὺς
τῶν ἄρτι λεγομένων βοτανῶν καὶ αὐτὰς δὴ τὰς πᾶς λειοῦντας. ἐπειδὴν
δὲ παύσῃται τὸ ζέον τῆς φλεγμονῆς, τοῖς πεπτικοῖς καταπλάσμασίν τε καὶ
φαρμάκοις χρῆσόμεθα κατασπάζοντες ἀμυγχαῖς καὶ τὸ ὀδυνώμενον μέρος, 20
εἰ ἔτι διωγκωμένον φαίνοιτο.

1 πως ΑΔ: πῶς ΒΕ: ἐλ Ω πῶς καὶ διαθέρμου Ε 2 κ ΑΒ: καταλαβόντος
Ω ἀδιαλείπτως] remittentes C 3 παρὰ μίαν τετραΐκως Ε: alternis et tertio
quoque die C 4 παντός Α 6 τὸν τῆς κενώσεως ΓΔΝ 7 χρῆσόμεθα ΑΒ
8 μετὰ ΑΒΔ: ἐλ ΩC 9 τὸν ὄγκον] ἐλ Α 10 αὐτῇ ΑΒΕ: αὐτοῖς Ω
11 κ ΑΒ: κατ' ἀρχὰς φάρμακον Ω 12 δὴ] δὲ Ν 13 κ ΓΔΕ: ἐνιέμενος Ω
χυλῶ Α²ΒΓ: χυλὸς τὲ ΕΛ²Μ²: χυλὸς τε ΔΖ: χυλὸν τὲ Ν 16 τοῖς] τὰς Ε
17 εἰρημέναις Ε (δρα 49,8) 18 τῶν] τοῦ Ε λελεγμένων ΓΔ αὐτὰς]
τὰς Ε δὴ ΑΒΕ: δὲ Ω 20 χρῆσόμεθα ΑΒ 21 κ*: διογκομενον Α:
δι' ὀγκωμένον Β: δι' ὀγκούμενον ΖΜ: διογκούμενον Ζ³Ω κ Ε^δΩ: φαίνεται
Ε: φαίνεται Μ

N 420³ 2 E 112^a 17 A 229³ 19 M 207³ 21 B 265^a 21

με' Χολῆς τῷ φλέγματι μιγνυμένης θεραπεία.

Καὶ τῶν φλεγματικῶν δὲ χυμῶν τοῖς χολώδεσι βρύμασι μιγνυμένων, εἰ μὲν ἔνωσις καὶ μίξις αὐτῶν γενομένη κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐνοχλοῖ τῷ ἀνθρώπῳ, μιγνύναι χρὴ καὶ τὰ βοηθήματα καὶ καθάρειν τὸ
5 πλῆθος αὐτῶν τοῖς χολῇν ἄμα καὶ φλέγμα δυναμένοις ἄγειν, καταπλάττειν δὲ ἔξωθεν ἢ ἴσα ἢ ἄνισα μιγνύντας τὰ τῶν φλεγματικῶν τε καὶ χολωδῶν βρυμάτων, ἴσον μὲν ἐκατέρων ἐμβάλλοντας, ὅτε καὶ ἡ τῶν λυπούντων μίξις ἴση γένοιτο, ἄνισον δέ, ἐφ' ὧν θάτερον τῶν χυμῶν πλεονεκτεῖ. μεμνησθαι δὲ καὶ τίνα μὲν αὐτῶν κατ' ἀρχὰς παραλαμβά-
10 νεται, τίνα δὲ κατὰ τὰς ἀναβάσεις τε καὶ ἀκμὰς καὶ τίνα κατὰ τὰς παρὰκμὰς.

μς' Μελαγχολικῶν χυμῶν μιγνυμένων τοῖς ἄλλοις θεραπεία.

Ἡ αὕτη τοίνυν ἔσται σοι | μέθοδος κατὰ τῶν μελαγχολικῶν βρυμάτων A 184^a
μιγνυμένων τοῖς λοιποῖς κατὰ τε τὰς περιόδους τῶν παροξυσμῶν καὶ τὰς
13 συνεχέας· χρὴ γὰρ μὴ μόνον πρὸς τὰς ἀπλότητας τῶν διαθέσεων ἀφορρᾶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἢ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἐνοχλεῖν ἢ κατὰ περίοδον. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τούτων κενώσεται χρῆσθαι ταῖς ἀρμοδίαις· ἔπειτα, ὅταν μὲν συνεχῶς ἐνοχλῇ, τοῖς τὰς ὀδύνας παύουσι καταπλάσ-
μασιν ἢ ἐπιθέμασι χρῆσθαι συμφέρει, περιοδικῶς δὲ κινουμένων, ἐν μὲν
20 ταῖς περιωδυνίαις παρηγορικῶς, κατὰ δὲ τὰ διαλείμματα τονωτικῶς θεραπεύειν. δῆλον δὲ ὡς τὰ μᾶλλον ζέοντα μᾶλλον ψυχθῆσεται, τὰ δὲ

1 κ ABEM: μεμιγμένης Ω 2 δὲ AB: ἐλ Ω 3 εἰ] ἡ ABE ἐνοχλεῖ
ZN 4 τὸν ἄνθρωπον ZΛ⁸M μιγνύσθαι N καὶ (κ.)] ἐλ Z 6 τὰ] ἐλ AB
7 ἴσον μὲν] ἴσων Δ: ἴσων AMN: ἴσω Z ἐκότερον B 8 κ*: μίξις Ω (ἀεῖ):
χυμῶν μίξις Δ τοῦ χυμοῦ N 9 πλεονεκτῇ A μέμνησθαι B δὲ] μὲν ZAMN
9-10 τινὰ-τινὰ-τίνα EN 11 ἀκμὰς AB 12 μεμιγμένων τοῖς ἄλλοις θεραπεία
ΓΔΖAN: ἐλ M 13 ἔστω ΔΕΖ· κατὰ E 15 ἀπλότητας] complexus
C 16 τὸ ἢ] τοὺς AB ἐνοχλεῖν ABEC: ἐνεργεῖν καὶ ἐνοχλεῖν Ω 17
κατὰ E: χρὴ κατὰ B τοῖς (ταῖς ZM) ἀρμοδίαις ABZM 18-20 ἔπειτα
-περιοδυνίαις BMN: ἐλ E 18 κ Δ: μὲν, ὅταν AB: ὅτε μὲν Ω ἐνοχλεῖ
ΓZAMN 19 ἢ ἐπιθέμασι] ἐλ C

Γ 276⁸ 5 Z 363⁸ 9 Π 87² 13

ἐλάττονα ἔλαττον. πάντα μέντοι τὰ ζέοντα ψυχθήσεται· ὅσα δὲ αὐτῶν
 ἐστὶ κνησμώδη τοῖς ἀμυρωτικοῖς μὲν διαφορητικοῖς δὲ θεραπευθήσεται,
 ὅσα δὲ δακνώδη τοῖς ἀμυρωτικοῖς μόνον, καὶ τὰ μὲν ἐν βάθει κείμενα
 τοῖς λεπτομερέσιν, τὰ δὲ ἐπιπολῆς τοῖς ἀπλουστέροις. τὴν δὲ τούτων
 ὕλην ἤπασαν ἔχεις προγεγραμμένην ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ δευτέρου τῆσδε 5
 τῆς πραγματείας λόγου.

μζ' Θεραπεία τῶν μετὰ τὰς φλεγμονὰς ἐγκαταλιμπανομένων σκληρῶν
 ὄγκων.

Σκληροὶ καὶ ἀντίτυποι ἐνίοτε ὄγκοι ὑπολιμπάνονται μετὰ τὰς φλε-
 γμονὰς ἐκ παχέων ὑγρῶν τὴν γένεσιν ἴσχοντες καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν 10
 σκληροτέρων καὶ δυσδιαφορήτων σωμάτων καὶ κακῶς θεραπευομένων·
 μὴ θεραπευόμενοι γὰρ οἱ τοιοῦτοι, παραυτίκα χεῖρους ἑαυτῶν ἀποτε-
 λοῦνται κατὰ τὰς ἐν τῷ βίῳ ἐνεργείας. λυτικά δὲ γίνεται τῶν τοιούτων
 ὄγκων τό τε Μαχαιρίωνος φάρμακον καὶ ἡ τοῦ Ἀλίου καὶ ἡ Αἰγυπτία καὶ
 τὰ παραπλήσια, περὶ ὧν εἰρήσεται καὶ κατὰ τὸν ιε' λόγον ἐν τοῖς 15
 πολυχρήστοις φαρμάκοις. εἰρήσεται δὲ κἀνταῦθα, περὶ τῶν δυσπέπτων
 Α 184^β ὄγκων ἡμῶν | λεγόντων ἐφεξῆς. ἔστι δὲ καὶ εὐπόριστα φάρμακα πρὸς τὸ
 προκείμενον πάθος, κατ' ἀγροὺς διαγόντων ἡμῶν, τῆς ἡμέρου συκῆς καὶ
 τῆς ἀγρίας οἱ ὄλυνθοι ἐψηθέντες καὶ λειωθέντες καὶ καταπλαττόμενοι
 καὶ μόνον καὶ μετὰ τινος τῶν εἰρημένων ἀλεύρων ἢ στεάτων, κυκλαμίνου τε 20
 καὶ σικύου ἀγρίου ῥίζα καὶ ἀλθαία δίοφθος γενομένη καὶ ἰσχάδες λιπαφαί,
 ἀδιάντον, αἰγίλωψ, ἀκαλήφη ἥτοι κνίδη, βρυωνίας ῥίζα, βολβοὶ ἀνή-

1 τὰ πάντα E 2 εἰσὶ N μὲν καὶ E δὲ] ἐλ E 3 ἀμυρωτικοῖς Ω (2
 ΕΩ· ὅρα 43, 20, 127, 14 καὶ κριτ. σημ.): θεραπευτικοῖς E x ABE: μόνοις
 Ω 5 τῷ] ἐλ B δευτέρου ABΔE (ὅρα 'Αετ. Β', σβ'-σε', 41^β. σιδ', σιε',
 σκδ', 42^α. σλγ', 43^α. σξς', 46^α): ἐλ ΠΩ (ἀνθ' οὗ τὸ λόγου Ω) 6 τῆς
 θεραπείας. Z 7 τῶν] ἐλ AB ἐγκαταλιμπανόμενον σκληρὸν ὄγκον B: ἐλ
 M 10 ἔχοντες ΔE 13 λυτικὴ N: παυτικά E γίνονται-14 αἰγύπτου-15
 εἰρηται-16 εἰρηται E 15 καὶ AB: ἐλ QC 19 ἀγρίου EZN 20 κυκλαμίνης
 EN τὲ EAMN: ἐλ B 21 ῥίζαι ZAMN: ἡ ῥίζα ΔE 21-22 καὶ
 ἀλθαία-ῥίζα ABΓΔEC: ἐλ ZAMNII 21 ἰσχάδι E

Δ 269^α 4 B 265^β 7 E 112^β 14 N 421^α 17

θου, ἄβροτόνου, βουφθάλμου, Ἰρεως φύλλα καὶ πρασίου, ἰξός, πίττα, ῥητίνη, θεῖον ἄπυρον, ἐκάστω τῶν εἰρημένων μινύμενον.

μη' Τῶν ἀπέπτων ὄγκων θεραπεία.

- Οἱ ἀπεπτοι τῶν ὄγκων ἐξ ἀργότερας ὕλης συνίστανται χρονίζοντες καὶ
 3 μήτε πεττόμενοι μήτε διαφορούμενοι· ἔστι δὲ ὅτε τῶν πρώτων μὲν δια-
 φορουμένων ἐπιρρευματίζονται αὐτίκα οἱ τόποι καὶ ἐν ἴσῳ μεγέθει αἰεὶ δια-
 μένουσιν οἱ ὄγκοι, καὶ ἐπὶ μὲν τινων τελέως ἀνώδουνοι γίνονται, ἐφ' ἐτέ-
 ρων δὲ μετ' ὀδύνης τινός. ἐπειδὴν μὲν οὖν ἴδης χρονίζοντας ὄγκους
 10 δίχα τινὸς ἀλγήματος, τοῖς διαφοροῦσι θεράπευε προσέχων ἀκριβῶς μὴ
 τὸ λείψανον σκιρῶδες ἀπεργασθὲν ἀνίατον ἢ πάνυ δυσίατον γένηται καὶ
 μάλισθ' ὅταν τὴν τῶν πύρων γένεσιν μεμελετηκότα ἴδης τὰ ἄρθρα. εἰ μὲν
 οὖν δίχα πόνου θεάσει τοὺς ἀπέπτους ὄγκους, θεράπευε τὰ μαλάττοντα
 τοῖς διαφοροῦσι προσπλέκων πρὸς τὸ μηδ' ὅτι οὖν σκιρῶδες ἐγκαταμεί-
 ναι· σὺν ὀδύνῃ δὲ τινι τυγχανόντων αὐτῶν, οὐ τοῖς διαφορητικαῖς μόνον,
 15 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἅμα τῷ διαφορεῖν καὶ παρηγορεῖν δυναμένοις χρῆσθαι συμ-
 φέρει. δῆλον γὰρ ὡς, ρεύματος ὀλίγου καὶ λεπτοῦ φερόμενου σὺν ἀλγῇ-
 δόσι τισίν, οἱ μετὰ τὰς παρακμὰς τῶν φλεγμονῶν ὄγκοι διοχλοῦσι καὶ
 μάλιστα δὴ ἐπὶ τῶν τρυφερώτερον βιούντων ἢ λουομένων συνεχῶς ἢ βα-
 διζόντων πλέον τοῦ δέοντος ἢ ἀφροδισίαις κεχρημένων. χρὴ οὖν ἐπὶ
 20 τούτων ἐπιτιθεῖναι κατὰ τῶν ὑπερκειμένων τό τε διὰ τῶν ἱετῶν φάρμακον, Α 185^α
 ἐχέκολλον παρασκευάζοντα, ἢ τὸ διὰ τῶν ἀσπίδων χοιραδικὸν ἢ τι τῶν
 παραπλησίων, καὶ μάλιστα ἐὰν τοῖς κάμνουσιν αἰσθησις κατ' ἰσχίον ἢ

1 φύλλων EN 2 ῥητίνη] ἐλ C μινύμεναι E 5 πρώτα N: πρῶ^τ Α
 6 αὐτοὶ οἱ E 9 δίχα] διὰ AB· ἀλγημάτων - θεραπεύεται E 10 κ
 ABE: δυσίατον πάνυ Ω 11 ὅτε EZAMN μεμεληκότα Λ^αM 12 κ Α:
 θεάσει Ω 13 σκληρῶδες B 14 τυχόντων - μόνοις E 15 τὸ B: ἐλ Α 18
 κ*: τρυφερώτερον AB: τρυφερωτέρως EZ^β: τρυφλότερον Z^αΩ 20 τὸν
 ὑπερκείμενον B κ ABE: τὸ δι' ἱετῶν Ω (πρὸ τοῦ κατὰ Γ) 21 παρα-
 σκευάζοντα ΔΖΑ^αN: παρασκευάζοντας Γ: παρασκευάζοντες M: παρασκευάζων
 ABE ἢ τὸ (δι' ἀσπίδων Δ^α) - παραπλησίον (-ίον E) ABΓΔ^αEC: ἐλ ZAMN
 22 ἐὰν AB: εἰ ἐν ΔΖ^βAMN: ὅταν ΓΕ ἢ μηρὸν] ἡμερῶν B

Π 87^β 2 Z 364^α 6 B 266^α 11 Γ 277^α 13 A 230^α 16

μηρὸν γένηται ὡς καταφερομένου τινὸς ἐπὶ τὰ κάτω, ὅτε καὶ φασὶ μυρ-
μηκίζειν τε καὶ ὀδυνᾶσθαι καὶ καταψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι τὸ μό-
ριον· ἀλλὰ καὶ λουομένους σμῆχειν τοῖς δι' ἀδάρκης καὶ ἄλκυονίδος καὶ
πεπέρεως σμῆγμασιν. στύφοντα μὲν οὖν ἔστιν ἅμα καὶ διαφοροῦντα φάρ-
μακα, οἷς δεῖ κεχρῆσθαι ἐπὶ τῶν δυσπέπτων καὶ ὀδυνωμένων ὄγκων, ὃ
σύμφυτον τὸ πετραῖον, τερμίνθου ἀκρεμόνες, σκολοπένδριον χλωρόν,
κύπερον καὶ τὰ παραπλήσια, περὶ ὧν πλειστάκις προεῖρηται, σὺν ἄρτω
πλείονι καὶ ῥοδίνῃ μιγνύμενα καὶ μάλιστα τοῖς ὑγρὸν ἔχουσι καὶ λευκὴν
τὴν τοῦ σώματος ἔξιν· τῶν δὲ συγθέτων ἐπιτήδειον αὐτοῖς τὸ διὰ τῶν
χυλῶν φάρμακον προσλαμβάνον οἴνου ξανθοῦ τε καὶ ὑποστύφοντος ἐν τῇ 10
μαλάζει καὶ ἡ τοῦ Γαληνοῦ φοινικίνῃ ῥοδίνῃ πλείονι τηχομένη καὶ ἐπι-
τιθεμένη τοῖς τόποις ὑγροτέρᾳ. ἐπὶ δὲ τῶν ἀνωδύνων ὄγκων ἀρμόδια ἀδιάν-
τον χλωρόν, κνίδος φύλλα, ἀλθαίας, χαμαιμήλον, ἀσταφίς λιπαρά,
μελιλωτον, μελισσόφυλλον, σίον, κιτρίου ὃ ἔξωθεν φλοιὸς καὶ τὰ παρα-
πλήσια, ὧν ἐκάστω μιγνύειν ἐρεθίνθων τε καὶ θέρμων ἀλεύρου καὶ ἄρτου 15
καὶ ἐλαίου παλαιοῦ καὶ σικυωνίου καὶ στέατος ὑείου παλαιοῦ τοσοῦτον,
ὅσον εὐαφὲς ποιῆσαι τὸ σύνθετον καὶ δῆξιν οὐδεμίαν περὶ τὸ μόριον ἔἶσαι
γενέσθαι· τῶν δὲ συνθέτων φαρμάκων ἐπιτήδεια καὶ τοῦτοις τὸ διὰ κρό-
κου καὶ χαλθάνης καὶ τὸ διὰ τῶν τηκτῶν τὸ ῥηθησόμενον καὶ ἡ Μαχαι-
ρίωνος καὶ ἡ τοῦ ἀλίου ἀνιέμεναι κηρωτῇ ἐσκευασμένη δι' ἐλαίου 20

1 ὅτε] ὥστε ZAMN φησὶ N 3 λουομένοις ΔN 4 ἔστιν A: ἔστιν E: ἔστιν B (ἔε' που): εἰσιν Γ: εἰσὶν Ω 5 δη A: δοκεῖ N: ἐλ E καὶ χρῆσθαι B
7 ὡς σὺν ZM 8 καὶ μάλιστα ABEC: ἀρμόζει(-ν Γ) τοῦτοις καὶ μάλιστα Ω
9 τὴν] ἐλ M τὸ ABE: ἔστι τὸ ΔM: ἔστι τὸ Ω 10 x ABΓ: (καὶ E) οἶνον
ξανθὸν τε (τὲ BEN) καὶ ὑποστύφοντα Ω 11 x ABΓ: γαληνοῦ δὲ Ω (ἔρα Γαλ.
XIII, 375. Ὁρ. V, 97) 12 ὑγρότερον-ἀρμόδιον E 13 x ABE: καὶ ἀλθαίας
Ω χαμαιμήλα M: χαμαιμήλων B: χαμαιμήλου Z ἀσταφίς A: σταφίς
Ω 14 μελιλωτών: μελισσοφύλων B σίον] οἶον AB 15 θέρμων ἀλεύρων
B καὶ ἄρτου] ἐλ Δ 16 καὶ ἐλαίου] ἐλαίου E παλαιοῦ-παλαιοῦ] ἐλ
AMN 17 εὐαφὲς] σαφὲς N πρὸς M ἑάσει EM: ἑάσῃ B: εἰσι A 18
ἐπιτήδειον EN τοῦτο N 19 τικτόντων B: κτηνῶν E τὸ ῥηθησόμενον
AΓΔ (ἔρα 81, 16): ῥηθησόμενον Ω ἡ] ἡ τοῦ E

E 113*8 II 88* 14

σικυωνίου ἢ τινος τῶν παραπλησίων. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τῶν μαλακω-
 τέρων σωματίων· ἐπὶ δὲ τῶν σκληροτέρων | σωματίων ἀνωδύνους δὲ τοὺς A 183³
 ὄγκους ἐχόντων ἀρμόδια τὰ τε τοῦ ἄγνου φύλλα καὶ μάλιστα δὴ τὰ ξηρὰ
 καὶ ἀμάρκακον καὶ ἀμάρκντον, ἄρου ῥίζα, καὶ ἀσάρου, σμύρνιον, ἀλθαίας
 5 ῥίζα, ἐλαφόβοσκον, ἐρείκης φύλλα, μαράθρου φύλλα, πτέρις, σισύμβριον,
 σκάνδιξ, εὐζώμου φύλλα, νάπυος χλωροῦ· σύνθετα δὲ τὰ τε προειρημένα
 φάρμακα χωρὶς μίξεως κηρωτῆς καὶ ἢ ἴσις καὶ αἰ ἀφροδίτῃ καλούμεναι
 καὶ ἄλλ' αὖ μυρία τῆς αὐτῆς ὑπάρχοντα δυνάμειος. τὰ τοιαῦτα δὲ φάρμακα
 σὺν τῷ λύειν τοὺς ὄγκους καὶ τοὺς βρευματισμούς ἀναστέλλειν εἴωθεν.
 10 καλῶς δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ τὰ τῆς κυπαρίσσου φύλλα ἢ σφαίρια τὰ χλωρὰ
 κάτεφθα γενόμενα σὺν οἶνῳ καὶ προσλαβόντα τῶν προρρηθέντων ὀσπρίων
 ἄλευρα καὶ στέαρ ὕειον, μιγνυμένων ἐνίοτε καὶ δάφνης ἀκρεμόνων καὶ
 βάτου φύλλων καὶ τῶν ὁμοίων. δραστικώτερα δὲ τῶν προρρηθέντων ἐστὶ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρικοτέρων σωματίων καὶ δυσπεπτοτέρων ὄγκων ἀρμοδιώ-
 15 τερα ἀβρότονον, ἀμμωνιακὸν θυμιάμα, ἀνεμωνῶν ῥίζαι καὶ ἀσφοδέλου,
 βρυωνίας ῥίζα, βδέλλιον, βούφθαλμον, γεντιανῆς ῥίζα, γλήχων, δρακον-
 τίου ῥίζα, μυροβάλανος· ἔτι δὲ μᾶλλον δραστικώτερα καππάρεως φύλλα,
 ἰσάτις, κέστρον, κυκλαμίνου ῥίζα, κράμβης κεκαυμένης ἢ τέφρα, πή-

1 ταῦτα] τα Α 2 σωματίων· ἐπὶ] ἐπὶ Ζ x ABE: ἐπὶ δὲ τῶν σκληροτέρων
 μὲν σωματίων Ω: ἐλ Μ 3 ἀρμόδιον Ε δεῖ Ε: δὲ Ν 4 ἀσάρου ΑΒ:
 ἀριστάρου ΩC: ἀριζάρου Ν 5-6 μαράθρου-εὐζώμου φύλλα] ἐλ Ζ 5 μαράθρου
 φύλλα ΑΒ: καὶ μαράθρου Ω: καὶ ῥίζα καὶ μαράθρου Ε 6 x ABE: καὶ νάπυος
 Ω τὰ τε] τὰ Β 7 ἢ] ἐλ ΑΒ 9 λούειν Ε: θυεῖν Α x ΑΒ: πέφυκε(vZ)
 Ω 10 x ABE: δὲ ποιεῖ τοῦτοις Ω φύλλα ἢ Ω (δρα 65, 12): ἐλ ABEC
 11 γινόμενα Ζ: γινόμενα ΕΑΜΝ προσλαμβάνοντα Ν τῶν ὀσπρίων τῶν
 προρρηθέντων Ζ 12 μιγνύμενον Β 13 φύλλα Ν δραστικώτερον Ζ x ABE:
 εἰσι Ω 14 x ΑΒ: ἀρμοδιώτατα ΔΖ²Λ²Μ²: ἀρμοδιώτατον ΓΕΝ 15 ἀνεμόνης
 Δ ἀσφοδέλων Ε 16 βρυωνίας ῥίζα ΑΒC: καὶ βρυονίας (ωΔ) Ω 16-17
 βδέλλιον-ῥίζα Β: καὶ δρακοντίου (καὶ δρακόντιον Ζ² καὶ γεντιανῆς Γ), γλήχων,
 βδέλλιον (ἐλ Δ), βούφθαλμον (ἐλ Ε), γεντιανῆς ῥίζα (ἐλ Γ) Ω: pulegium, dra-
 cunculi radix, bdellium-C: ἐλ Α 17 μυροβάλανον Ζ: μυροβαλάνου Ε
 δραστικώτερον Ζ 18-80,1 κράμβης-ῥίζα ΑΒΓΔΕC: ἐλ ΖΑΜΝΗ x Δ²:
 πηγάνου ΑΒΓΕ

Δ 269³ 3 B 266³ 6 Z 364³ 9 E 113³ 12 N 421³ 13 M 208² 17

γανον, πανακὲς χλωρόν, πευκεδάνου ῥίζα, σκίλλα, συκῆς ἀγρίας καρπός, τρέφυλλος ἢ ἀσφαλίτις, χαμαῖδρυς, θεῖον, πίττα. προσλαμβάνέντω δὲ ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἄρτου τὸ σύμμετρον καὶ στέατος ἢ ἀλεύρων τινῶν ὁσπρίων καὶ ποτε καὶ ἰσγάδων, ἐφ' ὧν ἀπάντων σκοπὸς ἔστω σοὶ χωρὶς τοῦ ἐπικαῦσαι τὸ μέρος καὶ ὀδυνῆσαι τὴν θεραπείαν ποιῆσθαι· διόπερ ἀναγκαῖα ἢ μῆζις τῶν εἰρημένων ἀλεύρων καὶ τῶν στεάτων. τοσοῦτον δὲ μὲνύειν χρὴ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον ἀμβλύνειν ἑκάστου τὸ σφο-

A 186² δρὸν τῆς δυνάμεως | βουλόμεθα· μὲνύναι δὲ οὐ μόνον τὸ ὕειον στέαρ, ἀλλὰ καὶ αἷγιον καὶ μόσχειον καὶ ταύρειον ἐλάφειόν τε καὶ χήνειον, καὶ τοὺς μυελοὺς ἅπαντας, πρὸς τὴν φύσιν ἀφορῶντας τοῦ θεραπευομένου σώματος· καὶ κοχλίας δὲ λειωθέντες σὺν τοῖς ὀσπράκοις καὶ ἐπιτιθέμενοι χωρὶς τινος ἐτέρου ἢ καὶ μὲνύμενοι σφυράθοις αἰγίαις λελειωμέναις σὺν ὄξει καθαίρουσι καὶ προστέλλουσι τοὺς ὄγκους τοὺς χαύνους τε καὶ μαλακούς, οἵτινες ἐπὶ γλίσχροις τε καὶ παχέσιν ὕγρασι γίνονται. προσέ-
χριν δέ σε ἀξιώ χρῶμενον τοῖς τοιοῦτοις, ὅπως μὴ λάθῃς σαυτὸν σκιρ-
15 ρῶδες ἐγκαταλιπὼν τι τοῦ ὄγκου μέρος· ὅπερ ὅταν ἴδῃς γιγνόμενον, χρήσει τοῖς μαλάττειν ἰσχυρῶς δυναμένοις, πρὸς τὴν ἔξιν τοῦ σώματος ἀποβλέπων· ἰσχυρότατον δὲ ἐστὶ τῶν μαλαγμάτων τὸ Λευκίου πρὸς ἀγκύλας μάλαγμα.

μθ' Μαλάγματα διάφορα, ἐν οἷς τὸ Λευκίου πρὸς ἀγκύλας.

20

Μάλαγμα Λευκίου πρὸς ἀγκύλας ἐπιγραφόμενον. Ποιεῖ πρὸς τὰς τοῦ

1 κ*: πάνακες χλωρόν ABA: πάνακες χλωροὶ E: πάνακος χλωρῶν Γ σκίλλα Γ: ἐλ E ὁ καρπός Γ 2 ἢ AB: ἢ Ω κ* (δρα 116,7 καὶ 'Ορ. IV, 71,10): ἀσφαλίτης Ω 3-4 ἄρτον καὶ στέαρ ἢ ἄλευρα-ισγάδας ΔZAMN 3 τὸ σύμμετρον AB: ἐλ QC 5 τὸ μέρος] ἐλ B ποιῆσαι E 6 τοσοῦτων B 7 τοσοῦτω B: τοσοῦτον A: ἐλ Ω ἕκαστον N 8 βουλόμεθα AB 9 αἰγὸς E 12 μὲνύμενοι AB κ ABE: αἰγίαις λελειωμένοις (-ναις Δ) Ω 13 τοὺς χαύνους] ἐλ E 15 λάθοις E σαυτὸν N: ἐαυτὸν B: αὐτὸν E σκληρῶδες B 16 ὅταν ὁ, περ AB 17 χρήσει Z: χρῆσι A: χρήσῃ BEA³N: χρήσαι A: χρῆσαι ΓAM 18 τὸ] ἐλ AMN πρὸς ἀγκύλας] ἐλ ZAMN 19 (εἶτα 109,9-18) AMNH 20-81,16 κ ABΓΔEZNC (μετὰ 131,18 N): ἐλ AMH 20-81,12 (δρα Γαλ. XIII, 969-973) 20-81,5 μθ'-μοσχείου] ἐλ EO (δρα 58,10^π) 20 μθ'-ἀγκύλας] ἀλάγμα τὸ Λευκίου Z ἐν-ἀγκύλας] πρὸς ἀγκύλας Γ: ἐλ E 21 Μάλαγμα-ἀγκύλας] ἐλ N τὰς τοῦ θώρακος διαθέσεις καὶ] ἐλ Γαλ.

Ξ 313^α 5 Γ 277^β 9 Ο 295^β 14 Β 267^α 16 Ε 114^α 17

θώρακος διαθέσεις καὶ τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις καὶ τὰς τῶν νεύρων συνολ-
 κὰς καὶ τὰς τῶν ἄρθρων κατοχάς, ἃς ἀγκύλας καλοῦμεν· ποιεῖ ὀπισθο-
 τονικοῖς καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπάθειαν· ἔστι δὲ καὶ ἄκοπον
 ἀγαθὸν διαλυόμενον κυπρίνῳ ἢ ἱρίνῳ· ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια καὶ δυσαλθῆ.
 5 ἔχει δὲ οὕτως· βδελλίου, στέατος μοσχείου, ἁμμωνιακοῦ θυμιάματος,
 ἵρεως ἀνὰ γο β', ὀποπάνακος, χαλθάνης, κάχρου, λιθάνου, στύρακος
 ἀνὰ <η', πεπέρεως κόκκους ρξ', κηροῦ γο ς', τερεβινθίνης γο ς',
 ἱρίνου μύρου ἢ κυπρίνου τῆς ὑποστάθμης ὅσον γο β', οἶνου τὸ ἱκανόν.
 ἁμμωνιακόν, ὀποπάνακα, λίθον λείου μετ' οἶνου, τὰ δὲ τηκτὰ τήξας
 10 καὶ ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίπασσε τὰ ξηρά, εἷτα ἐπίβαλε αὐτοῖς τὰ
 λειωθέντα καὶ ἐνώσας κατὰχρε ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ μάλασσε ἰσχυρῶς καὶ
 ἀνελόμενος χρῶ. | Κάλλιστον δὲ ἐπ' αὐτῶν ἔστι καὶ τὸ διὰ τῆς βρυτ- A 186^β
 τίας πίστεως Γαληνοῦ φάρμακον τὸ πρὸς τοὺς λυσσοδῆκτους ἀναγεγραμ-
 μένον. ἔχει δὲ οὕτως· πίστεως βρυττίας λι α', ὀποπάνακος γο γ', ὄξους
 13 δριμυτάτου λι α'. σκεύαζε ὡς ἐπὶ τῶν λυσσοδῆκτων προεῖρηται ἐν τῷ
 ἔκτῳ λόγῳ. Ἄλλο φάρμακον τὸ διὰ τῶν τηκτῶν Γαληνοῦ πέττον
 ἄμα καὶ λεπτύνον τοὺς ὄγκους, ὥπερ ἐπὶ τῶν μαλακῶν σωμάτων καὶ
 μόνῳ χρηστέον, ἐπὶ δὲ τῶν σκληροτέρων μικτέον αὐτῷ τὸ διὰ τῶν
 μεταλλικῶν πρὸς νευροτρότους, τῆς μίξεως ἐκάστοτε κατὰ τὴν τῶν

1 τὰς τῶν] πρὸς τὰς τῶν ΒΔΖΝ 2 ἃς ΒΓΔΕΖ: ἐλ ANC ἐκκαλοῦμεν N
 4 κ AB: ἱρίνω ἢ κυπρίνω ΩC: ἱρίνω ἢ κυπρίνω ἢ δαρνίνω Γαλ. 4-5 ποιεῖ
 -οὔτως] ἐλ C 4 κ AB: δυσαλθῆ πάθη Ω: δυσαλθῆ σκληρώματα Γαλ. 6 λιθάνου]
 ἐλ ΝΕΟ 7 κοκκοὶ ρξ' AB: κρῶ <ρξ' ΕΟ ς' (τὸ α') β' N: ε' ΕΟ 8 ἢ
 κυπρίνου τῆς] ἐλ Γαλ. τῆς ὑποστάθμης ὅσον] ὅσον Δ: ἐλ Ε γο β' ΑΔ: γο
 β' ς' Δ^εΩC: ἐξαρκεῖ Γαλ. τὸ ἀρχοῦν. ΕΟ 10 ἐπίπασσε] ἐπίβαλλε ΝΕΟ
 12 καὶ] ἐλ Ο 13 κ ΑΒΔ: γαλῆνειον ΓΝΕΟ Ἀστ. (δρα Γαλ. XII, 357 καὶ
 XIII, 630. Ἀστ. ς', κδ', 107^α, 39): ἐλ ΕΖ 14 γ' ΔΩC: ς' Δ^εΕ 15 λι α'] <α'
 ΓΕΖC: κοτύλου β' Ἀστ. C, 315, 55: ἕνα - ξέστην Ἰταλικὸν Γαλ. 16 (εἴτα
 109, 9-18) Ζ: (83, 2-92, 9 χρῶ) ΝΕΟ 16-82, 13 κ Ω, (μετὰ 109, 18) ΑΜΝΞΟΠ
 (δρα Γαλ. XIII, 629) 16 κ Α: ἄλλο φιλαγρίου τὸ - γαληνοῦ Β: ἄλλο
 φάρμακον (τοῦ γαληνοῦ. Ζ) τὸ - γαλῆνειον Ω: ἐλ Μ 17 ὅπερ Ε: ὡς περ ΒΖ
 καὶ (μ.) ΑΒΔΕ: vel C: ἐλ Ω 18 αὐτὸ Ε τῷ ΑΒΝ 19 ἐκάστων τε Β
 κατὰ] καὶ ΑΒ

Z 365^a 1 Δ 230^a 8

σωμάτων τε καὶ τῶν παθῶν φύσιν γιγνομένης. ἔχει δὲ οὕτως· ὀποπά-
 νακος γο α', τερεθινθίνης χίας γο α', προπόλεως λιπαρῆς γο ς'. εἰ δὲ
 μὴ παρείη ἀπαλὴ πρόπολις, μινγύειν χρή τῆς τερεθινθίνης γο β'. εἰ δὲ
 μὴ παρείη μὴδ' ὅλως πρόπολις, ἔμβαλε πίττης βρουττίας γο ς'. τὸν
 ὀποπάνακα ὄξει λευκῷ λείου. πέττει τοῦτο τὸ φάρμακον τοὺς προσιρη- 5
 μένους ὄγκους καὶ ἐπισπᾶται τὰ ἐν τῷ βάθει κείμενα τῶν ὕγρων καὶ
 τέμνει καὶ διαρρύνει. Τὸ δὲ διὰ τῶν μεταλλικῶν Γαληνοῦ πρὸς
 νευροτρότους ἀναγεγραμμένον ἔχει οὕτως· χαλκίτεως, μίσους, ἰοῦ,
 κεκαυμένων τῶν τριῶν, ἀνὰ <η', κολοφωνίας γο η', λεπίδος χαλκοῦ
 <κδ', κηροῦ <ζς', ἐλαίου <ρκη', ῥητίνης <ις', χαλθάνης <ιβ', 10
 ὄξους τὸ ἄρκοῦν. λείου χαλκίτιν, μίσου, ἰόν, λεπίδα σὺν τῷ ὄξει ἐν ἡλίῳ
 θερινῷ ἐπὶ πλείους ἡμέρας καὶ τήξας τὰ τηκτὰ ἐπύχεε καὶ ἐνώσας μα-
 λάξας χρῶ. "Ἄλλο γαλῆνειον πρὸς τοὺς ἀπαλόχρωτας νευροτρότους.
 Χαλκίτεως κεκαυμένης, μίσους κεκαυμένου ἀνὰ <η', λεπίδος χαλκοῦ
 <ιβ', λιθάνου <ιβ', κηροῦ <ζς', ἐλαίου <ρκη', ῥητίνης <ις', 15
 χαλθάνης <ιβ', ὄξους τὸ ἄρκοῦν. σκεύαζε καθὰ προσιρήται. τοῦτοις τε
 οὖν τοῖς φαρμάκοις χρηστέον ἐφ' ὧν βουλώμεθα τὰς ἐν βάθει ἀλγηδόνας

2 λείας ΓΑ^δΜΝ λιπαρῆς Ε: λιπαροῦ Β ς' Δ^πΩ: γ' ΓΑΔ: (ς') καὶ
 χαλθάνην-μέρος ἐν Γαλ. 3 παρίει Β ἀπαλὴ πρόπολις ΒΝ: αὐτῇ Ε
 β' ΔΩ: δ' Δ^πΕC 4 μὴ ΒΕ Γαλ.: ἐλ Ω κ Α: παρίει μὴδ' ὅλως Β: μὴ δ' ὅλως
 παρείη ΖΜΝ: μὴδὲως παρείη ΓΑΔ: παρείη σοι Γαλ.: τύχοι ὅλως Ε [πρόπολις]
 ἐλ Ε τὸν ΑΒΕC: τὸν δὲ Ω 5 τοῦτο τὸ φάρμακον πέττει ΓΖΑΜΝ 7 κ
 ΑΓΔ: διαρρύνει ΒΕ: διαρρήσσει (βῆ Ζ) Δ^δΖΑΜΝ^a 7-83,1 (ὅρα 67,11-68,2
 καὶ Γαλ. XIII, 615-8) 7-8 Τὸ διὰ τῶν μεταλλικῶν γαληνοῦ. Τὸ διὰ-οὕτως Ζ
 (συχνῶς διπλῇ ἢ ἐπιγραφῇ): ἐλ Μ 8 aeruginis ustae C 9 τῶν γ' Α:
 ἐλ ΕC κολοφωνίας οὐγγ η' ΓΑ^πΕC (ῥσως γρ. λιθάνου <κδ' ὅρα κριτ.
 σημ.): ἐλ ΔΩ χαλκῆς Ζ (ἀεὶ) 10 ἐλαίου <ρκη' Δ^πΩ: ἐλ Δ ιβ'] ιε'
 ἐν ἀλλ' καὶ κολοφωνίας οὐγγ η' ἐλαίου <ρκη'. Δ^π 11 χαλθάνην Ν 12 κ
 ΓΑ^αΩ: ὥρας Γ^ωΔΕC μαλάξας ΑΒΕ: καὶ μαλάξας Ω (καὶ Δ^ν) 13 (εἶτα
 109,18-110,2) ΖΑΜΝ ἄλλο-νευροτρότους ἀναγεγραμμένον ΒΕC: ἐλ Μ
 κ Α: ἀπαλοχρώτας καὶ ΩC: ἐλ Ε 14 κ ΒΑC: χαλκίτεως κεκαυμένης, μίσους
 ὁμοίως ἀνὰ Ε: χαλκίτεως μίσους κεκαυμένων ἀνὰ Γ: χαλκίτεως καὶ μίσους
 ἔκ ανα Α (τὸ καὶ ἐξεσμένον): χαλκίτεως κεκαυμένης ΖΑΜΝ 15 <ζς'] ζς'
 Ε ἐλαίου <ρκη' Δ^πΩ (πρὸ τοῦ ὄξους Δ): ἐλαίου <ρη' ΔΕ 16 τε Α
 (ὅρα 77,20): τε ΒΔ: ἐλ ΩC 17 εφ'ον Α βουλώμεθα Β

E 114³ 7 Δ 270^a 15

λύειν καθ' αὐτά, μίσγειν δὲ τὸ διὰ τῶν τηκτῶν ἐπὶ σκληρῶν ὄγκων.
 Μάλαγμα ποδαγρικοῖς ἀρθριτικοῖς σφόδρα γενναῖον· ἀπαλλάττει τῆς
 ὅλης διαθέσεως, ἣ χρῆσις ἐν τοῖς διαλείμμασιν. Κηροῦ λι α', τερε-
 βινθίνης λι α', ἀφρονίτρου γο ς', λίθου ἀσπίου ἄνθους γο ς', λιθάνου
 5 γο ς', ἐλαίου κυπρίνου λι α', στακτῆς τῶν πιλωτάρων ὅσον ἐξαρχεῖ.
 τὰ ξηρὰ κόπτε καὶ σῆθε καὶ τρίβε μετὰ τῆς στακτῆς, ὡς ὕγρῳ κηρωτῆς
 ἔχειν πάχος, καὶ τήξας τὰ τηκτὰ ἐπίβαλε τοῖς λεανθεῖσι καὶ ἐνώσας
 χρῶ. "Ἄλλο. Ἀσθέστου <δ', λιθάνου <δ', τερεβινθίνης <δ', ἀμ-
 μωνιακοῦ θυμιάματος <δ', ἀφρονίτρου <δ', στέατος ταυρείου <η',
 10 λίθου ἀσπίου ἄνθους <θ', κηροῦ γο δ', ἐλαίου γο δ'. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν
 ξηρῶν. σφόδρα ἐστὶ καλόν, ἀναπίνει τὰς περὶ τὰ ἄρθρα συνισταμένας
 συλλογὰς καὶ | ἀπαλλάττει τῶν πόνων. "Ἄλλο καθολικῶς ἀπαλλάττει B 267⁸
 τῆς ὅλης διαθέσεως. Κωνεῖου σπέρματος, κενταυρείου κόμης, Ἰρεως
 ἰλλυρικῆς, ἀγαρικοῦ, καρδαμώμου, τήλεως, μανδραγόρου φλοιοῦ τῆς
 15 ῥίζης ἀνὰ γο β', τερεβινθίνης λι α', ἐλαίου παλαιοῦ γο ς', μύρου συρια-
 κοῦ ἢ τοῦ σαλκῶ γο ς'. ἔψε τὴν τερεβινθίνην ἐπ' ὀλίγον μετὰ τοῦ παλαιοῦ
 ἐλαίου, εἴτα ἐπιβαλὼν τὸ μύρον καὶ ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίπασσε λεῖα
 τὰ ξηρὰ καὶ ἐνώσας μαλάξας ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον χαλκοῦν ἢ κασσιτέρινον
 προαλείψας τὸ ἀγγεῖον μαλαβαθρίνῳ μύρῳ. τὸ φάρμακον ὕγρὰ παχέα

1 δὲ] δὲ καὶ ΓΖΑΜΝ τικτων | Α (παύει κολοβὸν τὸ Α· ἀπὸ 83,1
 -107,16 ὡς βάσις τὸ Β) ἐπὶ Β: ἐπὶ τῶν Ω 1 (εἴτα 110,3-114, 11) ΑΜΝΗ
 2-92,10 κ ΒΓΔΕΖ, (μετὰ 81,16) ΝΕΟ: ἐλ ΑΑΜΗ 2-8 (ῥα Γαλ. XIII,
 360.938) 2 ἀρθριτικὸν Ζ: ἐλ ΕΟ 4 λιθάνου γο ς'] ἐλ Ζ 5 κ ΒΓΖ: πηλω-
 τάρων ΔΕ: πηλωταρησίων (ρι Ν) ΝΕΟ 6 καὶ (σ.) ΕΟ Γαλ.: ἐλ Ω
 τρίβε ΝΕΟ 7 κ ΔΕΟ Γαλ.: λειωθεῖσι Ω 8-12 (ῥα Γαλ. XIH,
 361) 8 ἄλλο Διοδώρου Γαλ.: ἐλ Ν ἀσθέστου <α' Γαλ. 10 β'] η' ΕΝΕΟ:
 β'. ἐν ἄλλῳ <δ'. Γαλ. κηροῦ <δ' ΝΕΟ: ἐλ Γαλ. ἐλαίου κυθήους β'
 Γαλ. 11 ἀναπίνειν Β συνισταμένας] ἐλ Ε 12 τὸν πόνον ΒΕ
 καθολικῶς ἀναλλάττον Ζ: καθολικὸν ἀπαλλάττων Ε 13 Ἰρεως] ἐλ Ν 14
 μανδραγόρας χυλὸν ἢ τοῦ φλοιοῦ ΕΟ 15 β' ΔΩ: η' Δ=Ε 16 ἔψε Ο
 ὀλίγων Ε 17 ἐπίβαλε Ν: ἐπίβαλλε ΕΟ ἐπίπασσε ΕΟ τὰ ξηρὰ λεῖα Δ
 18 καὶ ἐνώσας καὶ ΔΕΟ 19 μαλαθρίνω ΝΕΟ: malabathrino sive foliato C
 παχέα καὶ ΓC: πάχει ΝΕΟ

Z 365³ 1 O 296^a 6 Γ 278^a 7 N 424^a 9 Ξ 313³ 14 E 115^a 14

μυζώδη ἔλκει διὰ τῶν ἀδήλων πόρων. Ἄλλο πρὸς τοὺς ἐκ γενετῆς
 ἄρθριτικούς, οἷον γόνατα ἀλγοῦντας, σφυρά, ὠμούς ἀγκῶνας καὶ τὰ
 λοιπὰ ἄρθρα. Κηροῦ, κολοφωνίας καὶ πιτυίνης ἀνὰ γο ς', τερεβινθίνης
 γο α', τήλεις ξηρὰς κεκομμένης καὶ σεσησμένης γο δ', κυπρίνου γο
 δ' ἢ τὸ ἄρκοῦν. τήξας τὰ τηκτὰ ἐπίπασσε τὴν τήλιν καὶ χρῶ. Ἄλλη 5
 κηρωτὴ ἄρθριτικοῖς καλλίστη. Κηροῦ, στέατος χοιρείου, κολοφωνίας καὶ
 πιτυίνης ἀνὰ λι β', βουτύρου λι α', τερεβινθίνης λι α', χαλθάνης γο δ',
 στέατος ταυρείου λι β',* οἰσύπου λι α'. τήξας καὶ διηθῆσας φύλαττε, ἐπὶ
 δὲ τῆς χρείας ἀνάλυσε μύρω ναρδίνῳ ἢ γλευκίνῳ καὶ ἐμπλάσας ἐπιτίθει.
 Ἄλλο πρὸς ἄρθριτικούς καὶ ποδαγρικούς, ὥστε ἐκπλαγῆναι. Κηροῦ 10
 < ρ', ῥοδίνου < σ', σιδηρίτιδος φύλλων ἀπαλῶν < ρ', στύρακος < κ',
 λιθάνου < η', νίτρου < η', μάννης < ι'. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν λοιπῶν
 λελειωμένων. πάμπολλα δέ ἐστι καὶ ἕτερα φάρμακα καθαιρεῖν δυνάμενα
 τοὺς ὄγκους, μετὰ τὰς φλεγμονὰς προσκομιζόμενα. καὶ μάλιστα δὴ πάν-
 των ποιεῖ ἢ διὰ τῶν ἀσπίδων πρὸς χοιραδικούς ἀναγραφεῖσα ἐφ' ὧν 15
 ὄγκου χαύνου μέγεθος καθελεῖν βουλόμεθα· καθαιρεῖ γὰρ ἱκανῶς οὐ τοὺς
 χαύνους μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς σκληροὺς τῶν ὄγκων ἅμα τῷ διαχεῖν, προ-
 στέλλει δὲ καὶ πυκνοὶ τὰ ἄρθρα γενναίως, μιγνύμενον τῷ δι' ἑσῶν. « ἐγὼ
 δέ, φησὶν ὁ Φιλάργιος, ἀπορῶν τοῦ διὰ τῶν ἀσπίδων, τὸ διὰ τῶν μεταλ-

1 μυζώδε: ZEO ἔλκει B 2 οἷον] ἐλ NEO σφυρά] ἐλ ΓC 3 καὶ
 B: ἐλ QC 4 γο α'] λι α' χαλθάνης οὐγγ α' EO κεκαυμένης NEO
 καὶ] ἐλ E κυπρίνου γο δ' ἢ] κυπρίνου E: ἢ NEO 5 τηκτὰ] ξηρὰ E ἐπίβαλλε
 EO τῇ τήλει Z³: τῇ τίλει Z: τῇ τήλῃ E Ἄλλο πρὸς ἄρθριτικούς καλόν
 Z 6 ἄρθρικοῖς E: ἄρθριτικὴ EO καλή ΓΔE: ἐλ B καὶ BΔ: ἐλ Ω
 8 χοιρείου Γ 9 ἢ] aut etiam C 10 Ἄλλη NEO: Μάλαγμα-χρῶ (109,9-110,2).
 Ἄλλο Δ ποδαγρικὰ E 11 λι α', ῥοδίνου ἐλαίου λι β', σιδηρίτων (-ίτου N)
 φύλλων ἀπαλῶν λι α' EO 12 x ZC: λιθάνου, νίτρου ἀνὰ < η' (ἐν ἄλλ' ἀνὰ
 < κ' Δ) ΓΔ: λιθάνου < ιε', νίτρου < κ' NEO: λιθάνου < η' E: ἐλ B 13 ἐστὶ
 NE: ἐλ ΓEZ κ* (δρα στ. 16): καθαίρειν Ω 14 x EZ: προσκομιζόμενα
 Ω: προσκομιζόμεθα Γ καὶ] ἐλ ΓC δεῖ E: διὰ B: vero C 15 x BΔ:
 χοιράδας ἀναγεγραμμένη Ω 16 βουλόμεθα B x ΓΔ: καθαίρει Ω
 18 ἐπιμιγνύμενον E: ἐλ Γ τῶ N: τὸ Ω 18-85,1 ἐγὼ-ἑσῶν Z¹⁰ 19
 τοῦ-τὸ BΔ: τοῦ ΓEZ: τοῦ NEO

O 296³ 23

λικῶν προγεγραμμένον μίξας τῷ διὰ τῶν ἰτεῶν μεγάλως ὠφέλησα, | προ- B 268^a
 στείλας καὶ πυκνώσας τὰ ἄρθρα καὶ βωμαλέα κατασκευάσας, προκενώσας
 δῆλον ὅτι τὴν τῶν ρευμάτων ἰδρυμένην ὑγρασίαν ». δυνατὸν δέ ἐστιν,
 ἐν ἀγρῷ διάγοντα καὶ ἀποροῦντα τῶν εἰρημένων φαρμάκων, ἐκ στέατος
 5 τοῦ εὐρισκομένου καὶ πίσσης ξηρᾶς μετὰ πιτυίνης ἢ ἐτέρας ῥητίνης
 τῆς εὐρισκομένης σκευάζειν φάρμακον κηρωτοειδές, μιγνύειν δὲ αὐτῷ
 χαλκάνθου ὅσον ἂν ἐκάστοτε καλῶς ἔχειν δοκῇ καὶ ἁλῶν καὶ μίσους
 ἀρσενικοῦ τε καὶ τῶν ὁμοίων, ἰξόν τε καὶ ἴριν, ἀριστολογίαν, παιωνίαν,
 πευκεῖδανον, γεντιανήν, κενταύρειον, ἀρτεμισίαν, θύμα, ὀρίγανον, νίτρον,
 10 ἀφρόνιτρον, λιθανωτόν, σμύρναν, στύρακα, πρόπολιν, μαστίχην, καὶ
 ἄλλα μυρία τὰ τούτοις παραπλήσια ἐξευρίσκειν καὶ συντιθέναι προ-
 σταλτικὰ τῶν ὄγκων φάρμακα, καθάπερ ἡμεῖς ἐπράξαμεν οὐκ ὀλιγάκις.
 Μάλαγμα ἀρθριτικοῖς ἰσχιαδικοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς. ἐξαραιοῖ
 γὰρ τὴν ὑγρότητα καὶ ἀναπίνει μὴ διατρῆσαν τὸν χροῶτα, ἀλλ' ἐξυδα-
 15 τοῦν. ποιεῖ καὶ σπληνικοῖς, <πρὸς> φύμακα καὶ χοιράδας καὶ τὰ ὅμοια.
 Ἐλαίου παλαιοῦ <μη', ἐλαίου κικίνου, εἰ δὲ μὴ παρείη, τοῦ παλαιοῦ
 <μη', ἄλλας σχιστοῦ <μη', νίτρον <μη', χαλκάνθης, πηγάνου χλωροῦ,
 βδελλίου, στύρακος ἀνὰ <μη', κηροῦ, πίσσης ὑγρᾶς, πίσσης ξηρᾶς,
 τρεβινθίνης, λιθάνου, θείου ἀπύρου, μέλιτος ἀνὰ <4ς'. τὰ ξηρὰ κόψας
 20 σήσας, τὰ δὲ τηκτὰ τήξας καὶ διηθήσας, ἐπίβαλε τὸ μέλι καὶ μικρὸν
 χλιάνας, ἵνα ἐνωθῇ μόνον, ἄρας ἐπίπασσε τὰ ξηρὰ καὶ ἐνώσας μαλάξας χρῶ.
 ν' Κοινὰ ποδαγρικῶν καὶ ἀρθριτικῶν φάρμακα Φιλαργίου.

Φάρμακον τὸ διὰ τοῦ νίτρον καὶ τοῦ ἐλαίου. Νίτρον λαβὼν εὐθρυπτον

1 x BΔ: προγεγραμμένου Ω τῷ Δ: τὸ ΓΖ: τοῦ Ε: τῇ ΒΝΞΟ διὰ τῶν] διὰ Ε:
 δι' ΔΖ 2 βωμαλέως Ζ^{αβ}. 3 ἡδρυμένη Ε: ἰδρυμένη ΝΞΟ ὑγρότητα ΝΞΟ:
 ἐργασίαν Ε 4 ὥς ἐν ΞΟ 5 τοῦ] ἐλ Δ ἦ] καὶ Ζ 6 δε] τὲ ΒΔ αὐτῷ
 ΔΕ: αὐτῇ Β: αὐτὸ Ω 7 χαλκάνθον Δ ἕκαστον ΝΞΟ δοκῇ ΔΞΟ: δοκεῖ Ω
 9 x BΓΔ^a: θύμον Ω 11 μύρια Ζ: μέτρια ΝΞΟ τὰ] ἐλ Δ δεῖ καὶ Γ
 συντιθέμενα ΒΝΞΟ 12 φαρμάκων Ε 12-22 ὀλιγάκις κοινὰ-φάρμακα. ΓC
 13-21 x Β: ἐλ Ω 13 x*: ἐξαρηεῖ Β (ῥα κριτ. σημ.) 14 x*: διατρή-
 σαντα Β 15 <πρὸς>* (ῥα 93,3) 16 x*: πηρίει Β (ἀεί) 17 x*: ἄλλας Β
 22 φιλαργίου Β^ωΩ: (πρὸ τοῦ κοινὰ) Β^ω: (πρὸ τοῦ ἐν 23 φάρμακον) ΓC:
 (μετὰ τὸ ἐν 23 ἐλαίου) Ν 23 τὸ διὰ τοῦ] τὸ διὰ ΓΔ: διὰ Ζ καὶ τοῦ] καὶ ΓΔΕΖ

E 115³ 8 Z 366^a 10 Δ 270³ 13

καὶ μηδὲν λιθῶδες ἐν ἑαυτῷ κέκτημένον, λειοτάτον σφόδρα ποιήσας
ἐπίβαλε αὐτῷ ἐν τῇ θυσίᾳ ἔλαιον τοσοῦτον, ὥστε λειούμενον μελιτώδη
σύστασιν ἔχειν, καὶ συλλεάνας ἐπὶ πολὺ, ἀναλαβὼν ἐν τῇ κακκάβῃ ἔψε
μαλακῷ πυρὶ ἀκάπνῳ κινῶν συνεχῶς ἕως καλῆς συστάσεως, προσέχων
μὴ ὑγρότερον αὐτὸ καταλιπεῖν· τοῦτο γὰρ παθὼν εἰς ὑγρότητα μεταβάλλ- 5
λει καὶ οὐ συνίσταται τοῦ λοιποῦ, εἰ μὴ πολλὴν ἄλλην ὑπομείνεις ἔψη-
B 268³ σιν, ἥτις ξηραντικωτέραν τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο | ἄχρηστον
τοῖς ὀδυνωμένοις μορίοις ἀποφαίνει. δοκιμάζειν δὲ χρὴ τὴν σύστασιν
αὐτοῦ ἐν τῷ τῆς ἐψήσεως καιρῷ, ἐπιστάζοντας ἐπ' ὀστράκῳ ξηρῷ καὶ
μὴ ὑγραίνοντας τὸ ὄστρακον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων ποιοῦμεν. 10
ἀναχαλᾷ γὰρ τὸ νίτρον ὕδατος προσλαβόν. ἔστω δὲ τὸ ἐμβαλλόμενον σὺν
τῷ νίτρῳ ἔλαιον γλυκύτατον λεπτομερὲς ἢ ῥόδιον ἢ χαμαιμήλινον ἢ ἀνήθι-
νον ἢ παλαιὸν ἢ κίκινον ἢ σικυώνιον, καὶ ποτε καὶ χαμαιμήλου λείας ἢ
ὕγρᾶς ἢ ξηρᾶς μινγύσεις ἢ ἴρεως λειοτάτης ἢ ἀριστολογίας στρογγύλης ἢ τινος
τῶν ὁμοίων. ἀποκρούεσθαι μὲν πρὸς τῷ διαφορεῖν ἐθέλοντας ἢ καὶ θερμὰς 15
θεραπεύειν ὀδύνας, ῥοδίῳ χρὴ ἐψεῖν τὸ φάρμακον, παραπλέκοντάς ποτε καὶ
ῥέους ἐν τῇ ἐψήσει ἢ γλυκέος βράχυν· διαφορεῖν δὲ μᾶλλον προαιρουμένους,
τινὲς τῶν ἄλλων ἐλαίων ἐψεῖν μινγύντας καὶ τινα τῶν προγεγραμμένων ξηρῶν,
πρὸς τὴν ἔξιν δῆλον ὅτι τοῦ θεραπευομένου σώματος καὶ τὴν τοῦ ὄγκου σύ-
στασιν. τοῦτο μὲν δὴ τὸ φάρμακον διὰ ταχέων ἰᾶται τὰς ἐν βάθει γιγνομένας 20
ὀδύνας καὶ μᾶλλον ἐὰν μηδὲ χολῶδές τε καὶ θερμὸν ἱκανῶς ἢ τὸ ἐπιρρέον·

1 αὐτῷ ΒΔ λειοτάτον] καὶ Z 2 αὐτὸ ZN: αὐτὸν ΕΟ τῇ] ἐλ Z
2-3 μελιτώδους-ἐπιπολὰς ΕΟ 6 κ*: ὑπομείνη BE: ὑπομείνοι ΓΔ: ὑπομείνει
ZEON 10 ὑγρύνοντα NEO 11 ἀναχαλᾶν BE 12 χαμαιμήλον E
13 κ BO^a: χαμαιμήλης Z 13-14 ἢ ὑγρᾶς ἢ ξηρᾶς ΒΔ: ὑγρᾶς ἢ ξηρᾶς ΓZ:
ξηρᾶς ἢ ὑγρᾶς NEO: ἢ ξηρᾶς E 14 στρογγύλης NEO: ἐλ ΩC 15 μὲν] ἐλ
Γ τῷ ΓΔ: τὸ Ω: ἐλ E 16 παραπλέκοντας ποτὲ καὶ ῥέος NEO 17
προηρημένους Γ 18 ἔλαιον B: ἔλαιον Z: ἐλαιῶν EZ³ 19 κ B: δηλονότι
Ω: δηλαδή E ὄγκου Ω: ὄλου NEO 21-87,1 καὶ μᾶλλον-ὀδύνας] ἢ ΕΟ
21 κ*: μὴ δὲ ΒΔ: μὴ καὶ ΓN: καὶ μὴ EZ κ Δ: τὲ-εἰ τὸ ἐπιρρέον: B: ἢ καὶ
θερμὸν ἱκανῶς τὸ ἐπιρρέον(ῥό Z) ΓEZ: ἢ καὶ θερμὸν ἢ τὸ ἐπιρρέον ἱκανῶς N

Ξ 314^α 2 Γ 278^β 10 Ο 297^α 11 Ν 424^β 13

οὐ μόνον δὲ τὰς ποδαγρικὰς ἐν βάθει ὀδύνας ὠφελεῖν πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τὰς οὐ τοιαύτας μὲν, ἐκ ρευμάτων δὲ συνισταμένας καὶ μὴ διαφορομένους. χρώμεθα οὖν αὐτῷ μετὰ τὸ παύσασθαι τὰς φλεγμονάς, ἐν βάθει μενουσῶν τῶν ὀδυνῶν. Κηρωτὴ ποδαγρική ποιοῦσα ἐν αὐταῖς ταῖς ἀ-
 3 κμαῖς τῶν ὀδυνῶν. Ὡς ἐπταὶ τὰς λεκίθους βαλὼν ἐν θυείᾳ καὶ ἐπιβαλὼν χυλοῦ σεύτλου ἕως γλοιῶδες γενέσθαι, εἴτα ἐπιβάλε κηρωτῇ ἀπὸ γο η' κηροῦ καὶ ἐλαίου παλαιοῦ μὴ πολλῶν ἐτῶν λι α', καὶ ἐάσας ἐμπλάσας ἐπιτίθει.

να' Τὸ διὰ τοῦ οὖρου τοῦ βόρδωνος Φιλαγρίου.

10 | Τὸ δὲ διὰ τοῦ οὖρου τοῦ βόρδωνος σκευαζόμενον ἐφέλκεται μὲν τοῦ- Β² 269^α
 του γενναιότερον, ἀρμόζει δὲ μᾶλλον τοῖς παχέσι τε καὶ ὠμοτέροις ρευ-
 μασι καὶ πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπειδὴν προκαταπλασθέντα τύχη τῇ χαμαι-
 μήλῳ, χλωρῇ μὲν καὶ μόνῃ καὶ μετὰ στέατος χοιρείου προσφάτου, ξηρῇ
 δὲ σὺν αὐτῷ τούτῳ καὶ τοῖς ἐκ κύμου ἀλεύροις, καὶ ὕδρελαίου βραχύ τι
 15 καὶ γλυκεὸς προσσιληφόσιν. αὐτὴ μὲν γὰρ ἡ ἀνθεμὶς καὶ τὰς πάνυ θερ-
 μὰς ὀδύνας καὶ φλεγμονὰς μεγάλως ὠφελεῖν πέφυκε μετὰ τὴν ἀκμὴν
 αὐτίκα προσφερομένη καὶ γὰρ ἀραιὸν τὸ δέρμα καὶ λεπτύνει μετρίως
 καὶ διαπνεῖσθαι παρέχει τὰ χολώδη τῶν ὑγρῶν, ὥστε τὰς τοιαύτας
 φλεγμονὰς καὶ μόνῃ κατὰ τε τὴν ἀκμὴν τῶν παθῶν καὶ εἰς ὕστερον
 20 προσφερομένη θεραπεύειν φαίνεται. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὠμῶν χυμῶν θερα-
 πεύειν οὐ δύναται μόνῃ, μὴ προσλαβοῦσα τῶν λεπτυντικωτέρων τι καὶ

1 ἐν βάθει] καὶ ἐν βάθει γινομένης Ν: ἐλ C 2 κ ΓΔΞΟ: τὰς οὐ τοιοῦτας Ν:
 τοὺς οὐ τοιοῦτους ΕΖ: τὰς οὔτε αὐτὰς Β μὲν] ἐλ ΓΕΖ 3 κ*: μενόντων Ω: μὲν
 ὄντων Β 4-8 κ Β: ἐλ Ω 5 κ*: λεκίθους Β 7 λεάνας; ἐψήσας; ἐνώσας;
 Harder 9 Τὸ - Φιλαγρίου.] Τὸ - σκευαζόμενον. Ζ: ἐλ ΓΕC 10 δὲ διὰ τοῦ
 ΒΔΝ: δὲ διὰ Γ: δὲ τοῦ Β¹: διὰ τοῦ Β²ΩC κ ΒΔΕΖ: τοῦτο Ω: hoc priore
 C 11 τε*: τὲ Ω: ἐλ ΓΖ 12 δεῖ Ε κ Β²Β^Δ: χαμαιμήλων ΓΕ: χαμαιμήλου
 Ω 13-90,8 χλωρῇ-χρητῶν] ἐλ Β (ἀνθ' οὔ φ. 269^α-286^β Β¹, εἰθ' αἰῶνος, ἐκ
 τοῦ Γ, ἥτοι σ. 87,9-131,19' εἴτα φ. 287^α-292^β Β, σ. 90,8 τοῦτ'-107,16
 ἔφοντες) 13 ξηρὰ ΕΝΞΟ 15 κ Γ: ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἡ ΕΖ: ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ
 Ω 16 μεγάλας Β²ΩΕ: ἐλ Γ 19-21 κατὰ - μόνῃ] ἐλ ΓC 20 χυμῶν
 συμβαίνοντα, Δ 21 τί τῶν λεπτυντικωτέρων ΝΞΟ: τῶν λεπτυνόντων τί Δ

τμητικωτέρων, οἷόν ἐστιν ἢ τε ἀρτεμισία καὶ ἀριστολογία, καλαμίνθη καὶ ἄλλα μυρία. τῷ μὲν οὖν διὰ τῆς λιθαργύρου καὶ τοῦ οὔρου φαρμάκῳ, ὑπὲρ οὗ πρόκειται λέγειν, οἷδ' αὖ τινας ἐν ταῖς ἀκμαῖς τῶν παθῶν ὄλων, οὐ τῶν κατὰ μέρος παροξυσμῶν μόνον, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τῷ τῆς ἐπιδόσεως καιρῷ καταπλάττοντας τὸν ἀλγοῦντα τόπον ἔλκοντάς τε τὰ ὑγρὰ ὅς πρὸς τοῦκτὸς καὶ τοὺς μὲν ὕγκους μεγάλους ἐργαζομένους, ἀνωδυνίαν μέντοι ἐπιφέροντας. ἔστι δὲ ἡ ὁσμὴ αὐτοῦ ἀνυπομόνητος τοῖς εὐαίσθητον ἔχουσι τὴν ὄσφρησιν. συντίθεται δὲ τοιῷσδε· οὔρου ἡμιόνου ἄρρενος μὴ εὐνουχισθέντος ζε ἰταλικούς δ', λιθαργύρου λι β'· βαλὼν ἐν θυσίᾳ λειοτάτην τὴν λιθάργυρον καὶ ἐπιβαλὼν τοῦ οὔρου λείου ἐν ἡλίῳ θερινῷ, ἐπι- 10 βάλλων κατὰ βραχὺ τοῦ οὔρου· ἐπειδὴν δὲ μελιτώδῃ σύστασιν λάβῃ, δαπανηθέντος τοῦ οὔρου, ἐπίβαλε ἐλαίου γο κδ', στέατος χοιρείου παλαιοῦ γο ις'. ἔψε μέχρις ἀμολύντου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπιτίθει. Ὀρειβάσιος δὲ τοῦ μὲν ἀξουγγίου ἔβαλε λι α' καὶ μυελοῦ ἐλαφείου ἀνάλου γο η' καὶ μέλιτος λι γ', καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. γρά- 13 φουσι δὲ τινες λαβεῖν τὸ οὔρον μὴ τοῦ ἰδίου βόρδωνος· ἀντιπάσχει γάρ, φασίν, τὸ ζῶον. ἔσται δέ, φασίν, ἐνεργέστερον, ἐὰν ἐψῶν τις αὐτὸ ἐμπτύσῃ ἄπαξ εἰς τὴν κακκάβην καὶ ἄπαξ εἰς τὴν γῆν. « ταῦτα μετὰ τινων ὀνομάτων βαρβαρικῶν ἔνεστιν εὐρεῖν προσγεγραμμένα, περιέρχον ἐχόντων

1 τμητικῶν· οἷα ἐστὶν ἢ τε ἀριστολογία καὶ ἀρτεμισία Δ καὶ καλαμίνθη
 ΕΟC 2 καὶ τὰ ἄλλα Ε κ ΓΖ^β (τὸ Ζ): τὸ - φάρμακον Ω 4 παροξυσμῶν]
 ἐλ Δ μόνων Δ: ἐλ ΕΟ καὶ ΓΖ: καὶ ἐν Β': κατὰ ΝΕΟ
 6 τὸ ἐκτὸς Δ 7 δὲ καὶ ἡ Ε ἀναπομόνητος ΝΕΟ 8 τοι ὧδε ΕΟ: τι
 ὧδε Ν: τοιῷσδε. σκευασία οὔρου. Ζ 9 δ'] δ'. ἐν ἄλλ' λι' ρ' ι' Δ 10-11
 λείου - οὔρου] ἐλ Ε ἐπιβαλὼν ΝΕΟ 11-12 κατὰ - ἐπίβαλε] ἐλ Β^ω ΕΟ
 ἐπειδὴν - οὔρου] ἐλ Β' 12 γο κδ'] λι β Β^ω ΝΕΟ 13 καὶ ἔψε ΔC μέχρις
 Ω: μέχρι συστάσεως Β^ρ ΕΟ ἐμπλάσας] ἐλ ΕΟ 14 ἔβαλλε ΖΕΟ: ἔμβαλε
 Ε 15 ἐλάφου Ν ἀνάλου] ἀνὰ ΕΟ καὶ] ἐλ Ε γ' ς' Ν καὶ τὰ Ω:
 τὰ δὲ* (δρα 39,6*): vero C 16 μὴ] ἐλ C ἀντιπάσχειν Β' resistit enim
 et obluclatur morbo ex natura sua hoc animal C 17 ἔστι ΕΝΕΟ δὲ
 φησὶν Β' Γ αὐτὸ τίς ΔΝΕΟ ἐμπτύσει ΕΖΝ 18 ἄπαξ - καὶ] ἐλ ΕΟ
 19 γεγραμμένα ΝΕΟ ἔχον Ζ

E 116³ 5 Ξ 314³ 13 Δ 271² 21

τὴν γραφήν, ἃ περιττόν, φησὶν ὁ Φιλάργιος, καὶ ἀπρεπὲς ἔδοξε μοι προσ-
γράφειν· καὶ γὰρ χωρὶς τῆς ἐπιφθέγγεως αὐτῶν σκευασθὲν τὸ φάρμακον
ἐνεργεῖ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ μετὰ τῶν ὀνομάτων ἐσκευασμένῳ ».

νβ' Ἡ ἡπιόνη Φιλαργίου.

- 5 Ἡ δὲ ἡπιόνη | συντίθεται διὰ τῶνδε· ἀνήθου χλωροῦ γο ις', σκίλλης B² 269³
προσφάτου γο ς', ἐλαίου ὀμφακίνου γο ζ' ς'', ὕδατος ξε γ'. βρέχε
ἀνήθον σκίλλαν ἐν τῷ ὕδρελαίῳ ἡμέρας γ' καῖπειθ' ἔψε ἕως ἂν ἀναλωθῇ
τὸ ὕδωρ καὶ διηθήσας πρόσθαλε τῷ ἐλαίῳ κηροῦ νέου λι β', μυελοῦ
ἐλαφείου λι α', εἰ δὲ μή, τοῦ ἐλαφείου στέατος λι α'. σκεύαζε καὶ χρῶ
10 ἐπὶ τῶν προειρημένων.

νγ' Κηρωταὶ ποδαγρिकाί.

- Ἡ διὰ χυλοῦ ἡριγέροντος πᾶν καλλίστη. Κηροῦ λι α', ἐλαίου χαμαι-
μηλίνου γο θ', στέατος χοιρείου προσφάτου γο ς', κρόκου <δ'. λείου
τὸν κρόκον χυλῷ ἡριγέροντος καὶ τήξας τὰ τεκτὰ καὶ διηθήσας ἐπίθαλε
15 τοῦ χυλοῦ ὅσον ἐπιδέχεται, βραχὺ ἐπιστάζων καὶ κινῶν εὐτόνως, καὶ
ὅταν ψυχῇ, ἐπίθαλε τῷ λειωθέντι κρόκῳ καὶ ἐνώσας ἀναλάμβανε καὶ χρῶ.
Κηρωτὴ ποδαγρική πρὸς φλεγμονὰς ἐρυσιπελατώδεις. Κοτυληδόνας
χλωρᾶς σὺν τοῖς φύλλοις, ὁσχυάμου φύλλων χλωρῶν, σικύου ἀγρίου
φύλλων χλωρῶν, ἡριγέροντος φύλλων, φύκους βαφικοῦ, κηροῦ, ἐλαίου
20 ὀμφακίνου ἀνὰ λι α'. τὰς βοτάνας βρέχε ἐν τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας γ', κινῶν
καθ' ἑκάστην ἡμέραν, εἴτα ἔψε ἕως αἱ βοτάναι φρυγῶσι καὶ διηθήσας
τῆκε τὸν κηρόν, εἴτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίπασσε τὸ φῶκος λειότατον

1 ὁ περιττόν Z: ἀπεριττόν E ἀπρεπὲς-γράφειν NEO 5 ἡπιόνη (ἡ-B²) φιλαργίου
B² Γ 7 x B² Ω C: ὥρας B² Γ E Z ἂν ENEO: ἐλ B² Γ Δ Z 8 τὸ ὕγρὸν
B² δ NEO 9 τοῦ ἐλαφείου] ἐλ E 10 ἐπὶ τοῦ προειρημένου B²: ἐλ C 12
διὰ τοῦ χυλοῦ τοῦ NEO πᾶν καλὴ Δ: ἐλ E 13 γο θ' ἐν ἀλλ' καὶ ῥοδ' γ',
ἀνὰ οὐγ' θ' Δ λείοι αὐτ' χυλ' E 15 κατὰ βραχὺ Δ 16 τῷ λειωθέντι
κρῶ Δ: λειωθέντι κρόκῳ (-ω Z) Γ² E Z: λειωθέντα τὸν κρόκον N: τὰ
λειωθέντα (τὰ τελ. B²), τὸν κρόκον δηλαδὴ B² E O (τὸν, δηλαδὴ B²) 17-90, 1 x
Δ: ἐλ Ω 22 κ*: φύκος Δ

Γ 279^α 11 Ο 298^α 13 Ν 425^α 14

καὶ χρῶ. Πρὸς τὰς ἐν ἀκμῇ φλεγμονὰς τῶν ποδῶν ἀνώδυνος· καλεῖται δὲ χεῖρ Ἀσκληπιοῦ· ποιεῖ γὰρ πρὸς τὰς ὑπερβαλλούσας φλεγμονὰς αὐθωρὸν ἀπαλλάττουσα ἀπαραβάτως. Ἀσφοδέλου χυλοῦ κυ δ', στρύχνου χυλοῦ κυ δ', βουφθάλμου χυλοῦ κυ δ', περδικίου χυλοῦ κυ δ', βουτύρου νεαροῦ, κηροῦ, ἄξουγγίου, μυελοῦ μοσχείου, ἀσθέστου ἀνὰ γο' ς', γῆς 3 κιμωλίας <ιβ', γῆς σαμίας <ιβ', σανδαράχης <ιβ', νίτρου ἀφροῦ <ιβ', νίτρου βερνικαρίου <ιβ', τρυγὸς οἴνου κεκαυμένης <ιβ', κόλλης τῶν B 287^α χαρτῶν | τοῦτ' ἔστι γύρεως ἡψημένης, χόνδρου τῶν βουκόλων τοῦτ' ἔστι μελιλώτου σπέρματος κοπέντος καὶ ἡψημένου ἀνὰ <ιβ', ἐλαίου καλοῦ λι γ'. σκεύαζε καὶ χρῶ. Ἄλλη ποιοῦσα πρὸς τὰ προειρημένα. 10 Κηροῦ, κολοφωνίας, στέατος χηνείου, ψιμυθίου ἀνὰ <ισ', πίσσης <δ', χυλοῦ κράμβης, μιλάχης χυλοῦ, μελιλώτου χυλοῦ, γάλακτος βοείου, τήλεως χυλοῦ, λινοσπέρμου χυλοῦ, στρατιώτου χυλοῦ ἀνὰ κο τὸ ἥμισυ, ὡς ἀλεκτοριδῶν δ', ἐλαίου λι β'. κηρωτὰς β' ταύτας ἔχεις ὁμοῦ γρα-

1 ἀκμῇ Δ^ωΩ: ἀρχῇ Δ 2 κ Β^ωΝΕΟ: ἀσκληπιάδου Β^ιΓΔΕΖ γὰρ] ἐλ ΕΖ
3 χυλὸν ΕΕΟ (4^κς Ε): χυλὸς Ζ κυ δ'*: cyath. iiii C: κο δ' Β^ιΓΕΖΝ: κε δ' ΕΟ: ἐλ Δ κ ΝC: στρύχνου χυλὸν κυ δ' ΕΕΟ: στρύχνου χυλοῦ Β^ιΓΔ: ἐλ Ζ
4 κ ΕC, (μετὰ 5· γο ς') ΝΕΟ: βουφθάλμου χυλοῦ, περδικίου χυλοῦ ἀνὰ κο δ' τλ', ἀρ', (κοχλι δ' Δ) Β^ιΓΔ: ἐλ Ζ 5 νέου ΝΕΟ κηροῦ Ω, (πρὸ τοῦ βουτύρου) ΔΖC: ἐλ Β^ιΓ ς' ΕΝ: γ' Β^ιΓΔΖΕΟC γῆς κιμωλίας <ιβ' ENC, (πρὸ 3· στρύχνου) ΕΟ 6 <ιβ', <ιβ', <ιβ' ΝΕΟC (τὸ β' Β^ω): <ιβ', ὁμοίως, ὁμοίως Ε: ἐλ Β^ιΓΔΖ σανδαράχ Β^ιΔ: γβ' ἀνδράχνης Δ^ω: σανδαράχης ἥτοι ψιαστικῆς Β^ωΕΟ (ἀ.) <ιβ'*: <ιβ' Β^ωΝΕΟ: ἐλ ΩC nitri bernicarii, spumae nitri ejusque drach. XII 7 (βερ.) <ιβ' Β^ωΩ: ἀνὰ <ιβ' ΖC: ἐλ ΓΔ κ Β^ιΔ: κεκαυμένου Ω (κεκ.) <ιβ' ἐλ Β^ιΓΔ τῶν χαρτῶν Β^ωΕΟ: χαρτίων Δ 8 κ ΒΔ: ἡψημένης <ιβ' ΩC: ἡψημένης ἀνὰ <ιβ' Β^ιΓ 8-9 χόνδρου-ιβ'] ἐλ Β^ιΓC 9 μελιλώτων ΔΕΟ ἐψηθέντος Δ ἀνὰ ΒΔ: ἐλ Ω 10 προγεγραμμένα Ζ 11-12 ψιμυθίου Β (-υθ. Ω)-κράμβης χυλοῦ Δ: κράμβης ΕΟ 12 μιλάχης χυλοῦ ΒΔΝ: κο τὸ ς' Ζ: ἐλ ΩC κ Β, (πρὸ τοῦ ἐν 14 ὡς) Ω: μελιλώτων χυλοῦ (Γ), γάλακτος βοείου Δ (γ. β. πρὸ τοῦ ἐν 13 ἀνὰ): ἐλ Ζ 13 λινοσπέρματος-ἀνὰ ΕΟ: ἐλ Ζ ἀνὰ κο (κδ' Β, κοτὺ Δ) τὸ ἥμισυ (ς' Δ) ΒΔΖ: κο (κυ ΕΟC) τὸ ἥμισυ Ω (μεθ' ἑκάστου εἶδος ἰδίως ἐν 12-13· τὸ Ε δῖς, εἴτα· ὁμοίως) 14 λι β'] κηροῦ (ἀνὰ Δ) λλ' ρ' β' ΔΕ κηρωτὰς ε' Ν: ἐλ ΔΕΟ ταύτας τὰς β' κηρωτὰς ἔχεις -αἰγυπτίας Ζ: Ex his cerata duo facito, eaque una cum eis quae Aegyptia inscribuntur, in promptu habeto, C ὁμοῦ] ἐλ ΝΕΟ

Z 367^a 3 E 117^a 4

φείσας αἰγυπτίας, ἃς ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουσιν. σκεύαζε θαρρῶν
 μηδενὶ ἐκφαίνων καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον εὐδοκιμήσεις. Ποδαγρικὸν δοκι-
 μώτατον· ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς καὶ περιωδυνίας καὶ ἐν ἀρχαῖς ἐπιτιθέ-
 μενον ταχέϊαν τὴν ἴασιν παρέχεται καὶ τὰ ξηρὰ τῶν νεύρων μαλάττει,
 5 ὥς ἀπιστεῖν τινα τῇ δυνάμει τοῦ φαρμάκου· διαλύει καὶ κονδυλώματα
 ποδῶν. Ἐλαίου κικίνου, ἐλαίου τηλίνου, μανδραγόρου χυλοῦ ἀνὰ <λβ',
 ἄρτεμισίας χυλοῦ, λαπάθου χυλοῦ ἀνὰ <κδ', πιτυίνης, τερεβινθίνης,
 στεάτος χηνείου ἀνὰ <μη', βάτου χυλοῦ <ις', βουτύρου νεαροῦ <μη',
 λυκίου ἰνδικοῦ <κδ', αἵματος τραγείου ξηροῦ <ις', κιττοῦ σακρύου
 10 <λβ', χαλθάνης <μη', ὀποπάνακος <λβ'. τὸ λύκιον καὶ τὸ τράγειον
 αἶμα καὶ τὸ δάκρυον τοῦ κισσοῦ καὶ τὸν ὀπὸν τοῦ πάνακος λεάνας
 σὺν οἴνῳ ὀλίγῳ ἐπίβαλε τοὺς χυλοὺς, εἰ μὲν παρεῖεν, ὑγροὺς, εἰ δὲ μὴ,
 ξηροὺς, καὶ ἐνώσας τήξας τὰ τηκτὰ ἐπίβαλε αὐτοῖς τὰ λειωθέντα καὶ
 ἔψε μαλακωτάτῳ πυρὶ, σπαθίζων ἕως ἂν συστραφῇ· ὑπόκαιε δὲ ξύλα
 15 ἀμπέλινα ξηρά. Κηρωτὴ ποδαγρική ἡ διὰ βρωωνίας· πάνυ ἐξαίρετος,
 ποιοῦσα πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ ὀδύνας ἄρθρων. ταύτῃ καὶ ἐν ἀκμῇ
 καὶ ἐν παρακμῇ χρησάμενος εὐδοκίμησα· εὐρήσεις γὰρ τὰ φλεγμαίνοντα
 μέρη ἐρρυτιδωμένα καὶ ἄπονα. πάνυ ἡμῖν ἐστὶ διὰ πείρας πολλοὺς γὰρ

2 μηδὲν ΝΕΟ ἐκφαίνεται ΕΟ ἀνθρώπων Β 3 ποιοῦν ΕΟ 5 τινὰ Β:
 τινὰς ΩC 6 κ Β: ἐν ἀλλ' καὶ ἐλαίου τιλιν', - <λβ'· Δ: λι^{EP} β'(λι λβ'
 Ζ), μανδραγόρου χυλοῦ λι^{EP} λβ' (drach. xxxii C) ΓZC: μανδραγόραν χυλ' ἀνὰ
 λι^{EP} β' Ε: <λβ' ΝΕΟ 7 ἄρτεμισίας χυλὸν, λαπάθου ἀνὰ Ε 8 ις',
 βουτύρου νεαροῦ] ις', βουτύρου λιπαροῦ Β 9 ξηροῦ] ἐλ Ε 10 ἐν ἀλλ' καὶ
 χαλθάνης <μη' Δ^m: ἐλ Ε τὸ (λ.) ΔΕ: ἐλ Ω κ ΒΔΕ^a: λύκειον Ω καὶ
 τὸ] καὶ Β: ἐλ Ε 11 κ Δ: καὶ τὸν ὀπὸν τοῦ κισσοῦ Β: ἐλ ΩC ὀπὸν τοῦ
 ὀποπάνακος Β: ὀποπάνακα Δ 11 -96,9 λεάνας-ἐπὶ] ἐλ Ζ 12 ὀλίγῳ οἴνῳ
 ΔΕ παρεῖεν Ε εἰ-ξηρούς,] ἐλ Ε 13 καὶ ἐνώσας καὶ ΕΟ 14 μαλακῶ
 ΝΕΟC ἂν Δ: οὗ Ω: ἐλ Β κ ΒΔ: στραφῇ Ω ἀπόκαιε καὶ φύλλα ἀμπέλου.
 ξηρὰ ΝΕΟ: ὑπόκαιε δὲ ξύλα ἀμπέλου. Ε 15 (ἡ ΒΔ) διὰ βρωωνίας πάνυ
 ἐξαίρετως ΓΕC: (πρὸ τοῦ ἐν 16 καὶ ὀδύνας) Β 16 κ Β: πάσας φλεγμονὰς
 ΓΔΕC: φλεγμονὰς ΝΕΟ αὕτη Ε 17 χρησάμενος καὶ ἐν παρακμῇ Γ
 ἡδוקίμησα Ε: εὐρέθη ΝΕΟ 18 πάνυ ΓΔΕ: ποιεῖ Β: ἐλ ΝΕΟ κ ΓΔ:
 γὰρ ἐν αὐτῷ ΒΕ: ἐν ἑαυτῷ ΝΕΟ

ἐν αὐτῇ διεσώσαμεν. μᾶλλον δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν φλεγματικῶν καὶ ἐπὶ τῶν
 δυσπέπτων ὄγκων τῶν χρονιζόντων ἐν τῇ θεραπείᾳ καὶ ἐπὶ μεταγχολι-
 κῶν. Σικύου ἀγρίου ῥίζης <φορ', σκίλλης καθαρᾶς <υπ', ἀσφοδέλου
 ῥίζης <ρμδ', ἐλαίου ῥαφανίου <χζζ', κηροῦ <ρμδ', χαλδάνης <μη'.
 πάσας τὰς βοτάνας βρέχε ὕδατι ἀρκοῦντι ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, κινῶν δις τῆς 5
 B 287^b ἡμέρας ἡρέμα, εἴτα ἐπιβαλὼν τὸ ἔλαιον εἴψε ἕως ὑπολειφθῇ τὸ | ἔλαιον,
 πυρὶ μαλακῶ χρώμενος, καὶ διηθήσας ἐπίβαλε τὸν κηρὸν καὶ τὴν χαλδάνην
 ἐπιμελῶς ὀλμοκοπηθέντα καὶ μαλαγέντα· τακέντων δέ, ἀνελού καὶ
 χρῶ πρὸς πάσας περιωδυνίας. τούτῳ ἐχρησάμεν καὶ ἐπὶ σπλάγχνων
 χρονίως φλεγμαινόντων. Κηρωτὴ ἐπὶ πλείστον δοκιμασθεῖσα πρὸς τὰς 10
 φλεγμονὰς τῶν ποδῶν, διαφοροῦσα ἀνωδύνως· χρῶ ἐν ταῖς ἀκμαῖς καὶ
 μᾶλλον ἐν ταῖς παρακμαῖς. Ἐλαίου ἀνηθίνου, ἐλαίου χαμαιμηλίνου,
 βουτύρου ἀνὰ γο ε', στέατος χηνείου γο γ', θερμίνου ἀλεύρου γο β' ε".
 τήξας ψύχε κινῶν, καὶ ἐπιχέας ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ λειῶν ἐπίβαλε καθ' ἓνα
 ὠὼν πυρρὰ ε', εἴτα ἐπίπασσε τὸ τῶν θέρμων ἄλευρον καὶ ἐνώσας χρῶ. 15
 Κηρωτὴ Ἰακώβου Ψυχριστοῦ πρὸς τὰς ζεοῦσας φλεγμονὰς τῶν ποδῶν.
 Κηροῦ τράκτου γο ς', ῥοδίνου νεαροῦ γο ιε', ὠὼν ὠμῶν τὰ λευκὰ ε',
 ὕδατος γο ζ' ε". τήκε ἐπ' ἀνθράκων τὴν κηρωτὴν καὶ ψύχε κινῶν
 σπουδαίως, εἴτα ἐπίχεε ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ λείου ἐπιβάλλων καθ' ἓνα τὰ
 λευκὰ τῶν ὠὼν, εἴτα τὸ ὕδωρ ἐπίσταζε κατὰ βραχὺ καὶ ἐνώσας πάντα 20
 δεόντως ἀναλάμβανε ἐν χύτρᾳ καινῇ προπλυθείσῃ ἱκανῶς καὶ ἐπιχέας
 ὕδωρ καθαρὸν ἕα κεῖσθαι ἐν τῷ ὕδατι, ἀλλάσων τὸ ὕδωρ καθ' ἑκάστην.

1-2 μᾶλλον-μεταγχολικῶν B: ἐλ ΩC 4 ἐλαίου] βρυωνίας... ἐλαίου Δ
 κηροῦ <ρμδ' NEO μη'] ρμη' Γ 5 τῷ ἀρκοῦντι N: τὸ ἀρκοῦν EO
 6 ἡμέρας· ἡρέμα οὖν εἴτα B (οὖν B^o) ἕως οὗ EO ὑποληφθῇ EN 7
 χρώμενον NEO 8 κ BE: μαλαγθέντα Ω ἀνάλαβε E 9-94,9 πρὸς-χρῶ.
 BΓΔEC: ἐλ Ω 9 πᾶσαν περιωδυνίαν· τοῦτο E 10 κ BE: πλείστων ΓΔC
 12 ταῖς] ἐλ Δ ἐλαίου χαμαιμηλίνου BΓ: καὶ χαμαιμηλίνου καὶ ΔE 13 ἀνὰ]
 ἐλ C (ἀναλυτικῶς) 15 τὰ πυρρὰ Δ τὸ ΔE: ἐλ BΓ θερμῶν ἀλεύρων
 B 17 ῥόδου E 19 ἐπιβαλὼν B 20 κ BΓ: τῶν ὠὼν τὰ λευκὰ ΔE 21 κ
 B^oΓΔE: κενὴ B προκλυθεῖσι E 22 ἕα-ὕδατι] sinito C

Γ 279⁹ Δ 271¹² Ε 118¹⁹

νδ' Συγχρίσματα καὶ ἄκοπα διάφορα ποδαγρικοῖς, ἄρθριτικοῖς, ἰσχυαδικοῖς, παρέτοις, τρομώδεσιν.

Ἀσκληπιάδου σύγχρισμα ποδαγρικοῖς ἄρθριτικοῖς καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπίθειαν. Οἶνου παλαιοῦ λι β', ἐρίων οἰσυπηρῶν ἐκ τῶν 5 μασχάλων λι α', ἀφρονίτρων λι α'. βρέχε τὰ οἰσυπηρὰ ἔρια τῷ οἶνῳ ἐπὶ ἡμέρας γ', ἔπειτα ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν ἐπίβαλε τὰ ἀφρόνιτρα λειότατα καὶ διαλύσας ἐπίβαλε ἐλαίου λι β' καὶ ἀνακόψας ἀνελοῦ εἰς ἄγγειον ὕελινον καὶ χρῶ ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας ἀνακινῶν καὶ ἀλείφων τοὺς πεπονθότας τόπους ἀπὸ τῶν ὕπνων καὶ πρὸ βαλανείου καὶ μετὰ τὸ βαλανεῖον καὶ 10 μετὰ τὸ δεῖπνον. Ἄλλο σύγχρισμα ποδαγρικοῖς ἄρθριτικοῖς τὸ διὰ τῶν ἁλῶν. ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. Ἄλῶν ῥυπαρῶν τοῦτ' ἔστιν αὐτῆς τῆς γῆς λι α', στυπτηρίας σχιστῆς λι α', τρυγὸς οἶνου παλαιοῦ ξε α', λίθου ἄσσιου ἄνθους γο δ'. τρίβε τὰ ξηρὰ ἕκαστον ἰδίᾳ φιλοπόνως καὶ τὴν τρύγα ἐπιβάλων καὶ λεάνας ἐπίβαλε τοῖς λεανθεῖσιν ἐλαίου παλαιοῦ 15 λι β' καὶ ἀνακόψας, ἀνελόμενος χρῶ. ἔνιοι καὶ μέλιτος ἐπιβάλλουσι λι α'. Ἄλλο καὶ αὐτὸ Ἀσκληπιάδου, ἀπαλλάττει τῆς ὅλης διαθέσεως. Λιθάνου γο γ', ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, σμύρνης, πεπέρως, ἁλῶν ὀρυκτῶν | ῥυπαρῶν, λίθου ἄσσιου ἄνθους, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ γο α', χαλθάνης B 238^α γο α', ὀποπάνακος γο α' ε'', τερεβινθίνης γο γ', ἐλαίου κυπρίνου, δαφνί-

3 Ἀσκληπιάδου συγχρίσματα ποδαγρικοῖς ἄρθριτικοῖς B: Ἀσκληπιάδου σύγχρισμα ποδαγρικοῖς ποιεῖ Γ: Unguentum Asclepiadae. Facit podagricis, articulorum doloribus C: ἐλ ΔΕ 4 συμπίθειαν ἀσκληπιάδου. Δ λι B: ξε ΓΔΕC 5 λι α'-λι α']-ἀνὰ λι^ρ α' Δ ἀφρονίτρου EC 6 τὸ ἀφρόνιτρον λειότατον ΔC 8 ἀναλείφων Γ 9 τὸν ὕπνον καὶ πρὸ τοῦ E 10 μετὰ τὸν B 10-15 (ὅρα Γαλ. XIII, 1019) ποδαγρικοῖς (-κὼν E, -κῶν Γαλ.) σύγχρισμα καὶ Γ ἄρθριτικῶν Γαλ.: ἐλ C 11 λιπαρῶν E 12 x BΓC Γαλ.: γῆς, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ λι^ρ α' ΔΕ 14 τρυγίαν-πάλιν E 15 λι β' B: ξε β' ΓΔΕC: ξε α' Γαλ. ἔνιοι δὲ καὶ μετὰ μέλιτος E 16 καὶ-ἀσκληπιάδου ΓBC: ἐλ ΔΕ ἀπαλλάττον (ΔΕ) τῆς ὅλης διαθέσεως ἀσκληπιάδου. Δ: ἐλ C Λιθ^α, τερεβινθ^ν ἀνὰ οὐγγ γ' Δ 17. 95,6 σμύρνης] ζζ BE: zingiberis C ὀρυκτῶν ῥυπαρῶν BΔ: ρυπτικῶν Γ: λιπαρῶν E: sordidi C 18 x BΓC: σχιστῆς, χαλθάνης (χαλκάνθου E) ἀνὰ οὐγγ α' ΔΕ 19 ὀποπάνακος -γ'] ἐλ Δ ἐλαίου] ἐλ B κυπρίνου, δαφνίνου, σαμφύχου E

νου καὶ σαμψυχίνου καὶ κηροῦ ἀνά γο ς', ὅξους ὅσον ἐξαρκεῖ εἰς ὅσα χρὴ διαλύειν. χρῶ ἐπὶ τῶν ψυχροτέρων. "Ἄλλο κάλλιστον. Ἀφρόνιτρα λευκὰ μετ' ἐλαίου παλαιοῦ λεάνας ἀνάτριβε τοὺς τόπους καὶ θαυμάσεις. "Ἄλλο Ἀσκληπιάδου ποδαγρικοῖς ἀρθριτικοῖς. Οἶνου παλαιοῦ λι γ', δάφνης ἀκρεμόνων καὶ ἐλαίου παλαιοῦ λι β', κυπαρίσσου τῶν ἀπαλωτάτων ὁ φύλλων ἢ τῶν τρυφερώτερων σφαιρίων λι α', κηροῦ λι α', χαλδάνης γο α', αἵματος χελώνης χερσαίας δαψιλές. τὰς βοτάνας βρέχε τῷ οἶνῳ, ἔπειτα ἐψήσας καὶ ἐκθλίψας ἐπίβαλε τὰ τηκτὰ καὶ ἐνώσας ἐπίχες τὸ αἶμα τῆς χελώνης πρόσφατον καὶ ἀνακόψας χρῶ.

νε' Γλευκίνου ἐλαίου σκευασία.

10

Τὸ γλεύκινον ἔλαιον ἀνωδυνώτατόν ἐστι καὶ ἀκοπώτατον ἄλειμμα' δύναμιν γὰρ ἔχει θερμαντικὴν ἀνετικὴν. ποιεῖ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ <διαθέσεις> καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικὴν συμπίθαιαν, ποιεῖ πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη καὶ μάλιστα ἀμφομερινοῦ καὶ τεταρταίου· παντὸς γὰρ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ. μάλιστα δὲ ποιεῖ πρὸς ὀπισθοτονικούς καὶ ἐμ-¹⁵ προσθοτονικούς, θερμὸν δι' ἐρίων καθαρῶν ἐπιρριπτόμενον τοῖς τόποις. ἔχει δὲ ἡ σύνθεσις ὥδε· ἐλαίου ὀμφακίνου πρωτείου λι σν', οἶνου φαλε-
ρίνου παλαιοῦ εὐώδους ξε ν' ἰταλικούς, γλεύκους ἀμινάας σταφυλῆς
τοῦτ' ἐστι στυφοῦσης λευκῆς ξε ρν' ἰταλικούς, ἐλενίου λι ιβ', ἀσπαλά-

1 εἰς ὅσα χρὴ ΓΔΕC: ἄχρι B (ἴσως γρ. & χρὴ ἢ ἄχρι <τοῦ>): 'εἰς <τὸ> ἢ ἔσθ' ὅσα χρὴ' Muller 2 "Ἄλλο· ἀφρόνιτρον λευκῶ E 3 λεάνας BΓE: ἐλ Δ 4 ἀσκληπιάδιον. Οἶνου EC 4-5 λι-λι β' B: ξε γ', ἐλαίου (παλαιοῦ ΓΔC, ἐλ E) ξε β', δάφνης ἀκρεμόνων λι^ρ α' ΓΔEC 6 σφαιρίων καὶ κηροῦ ἀνά λι^ρ α' Δ κηροῦ λι^ρ ς' E 7 τῷ οἶνῳ in aceto C 8 καὶ ἐκθλίψας ἐλ EC τῷ αἵματι B 10-96,19 x BΓΔEC, (μετὰ 92,9· χρῶ) ΝΞΟ (ἔρα Γαλ. XIII, 1039-45. Διοσκ. I, 72): ἐλ Ω (μέχρι 96,9· ἐπὶ Z) 12 γὰρ ἐλ B καὶ ἀνετικὴν ΞΟ τὰς B: τὰ Ω 13 <διαθέσεις> * (ἔρα Γαλ. XIII, 1041,2): affectiones C καὶ πρὸς καὶ ΝΞΟ ποιεῖ καὶ ΔE 14 ἀμφομερινοῦ E 15 ὠφελεῖ ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ὀπισθοτονικά καὶ ἐμπροσθοτονικά. E 16 θερμῶν BEΞΟ δι' ἐρίων E καθαρῶν ἐπιρριπτόμενων B: θερμὸν δι' ἐρίου καθαρῶν ἐλαίῳ βεθερμεύμενον, ἐπιρρίπτομένου Γαλ. XIII, 1042,11 ἐπιρριπτόμενον (ρ N) ΝΞΟ: ἐπιρριπτόμενον E 17 ἐστι δὲ ἡ σύνθεσις αὕτη· ΞΟ ἐλαίου βενεφράνου λίτρας ση', ἄλλως σν' Γαλ. οἶνου παλαιοῦ φαλερίνου ΔE 18 ἰταλικούς· Δ: γ' Γαλ. 19 ἰταλικούς ρν' ΔC: ρη' Γαλ. (τὰ ἐξ ἧς διαφέρεται) ἐλαίου BNΞΟ

E 118³ 8

θου λι ε', σπάθης μυρεψικῆς ἦν καλοῦσιν ἐλάτην λι ε', ἡδυσάρου
 τοῦτ' ἔστι πελεκίνου σπέρματος λι β' ε'', ἀρτεμισίας λι β' ε'', κυπέ-
 ρου, πεπέρεως, σπλάγχχνου ἥτοι ὕπνου ἢ βρύου, ξυλοθαλάμου, ἔρεως,
 ἀσάρου, κασίας μελαίνης, βαλσάμου καρποῦ, τήλεως ἀνὰ λι β' ε'',
 5 λιθανωτίδος ξηρᾶς, καλάμου ἀρωματικοῦ, σχοίνου ἄνθους, λιθάνου, κρο-
 κομάγματος πρωτείου, νάρδου κελτικῆς ἀνὰ λι ε', σμύρνης λι γ', τινὲς
 δὲ λι α' καὶ γο γ', ἀριστολογίας μακρᾶς, στύρακος λιπαροῦ, κασίας κίρ-
 ρᾶς, λαδάνου, καρδαμώμου σπέρματος, ἀμώμου, πάνακος ῥίζης, μελι-
 λώτου, σαμψύχου ἀνὰ λι α' καὶ γο γ', μυρσίνης φύλλων γο ι', δάφνης
 10 φύλλων ξηρῶν λι β', βδελλείου λι α' ε'', κρόκου λι α' γο η', | κόστου λι B 288³
 α' γο η', ῥόδων ξηρῶν λι α' γο γ', ὀποθαλάμου ἄγγεϊα μικρὰ ε',
 τοῦτ' ἔστιν γο η', κοτύλης τὸ δίμοιρον, μύρου μαλακθάρινου λι α'.
 κόψας τὰ ξηρὰ καὶ ἀραιωτέρῳ κοσκίνῳ σήσας βρέχε πάντα τῷ παλαιῷ
 οἴνῳ, τὸ δὲ βδελλίον καὶ τὸ λάδανον προβρέχων καὶ λεάνας ἐν θουείᾳ
 15 ἐπίβαλε τοῖς βεβρεγμένοις· ἔστω δὲ τὸ ἄγγεϊον μυρεψικὸν κασσιτέρινον
 καὶ πωμάσας ἐπιμελῶς ἕξ ἡμέρας καὶ νύκτας δύο. εἶτα τὴν σταφυλὴν
 προμεμαρασμένην λαβὼν, ἵνα μηδὲν σχῇ δρόσου, καὶ καθαρίως ἐκθλί-
 ψας καὶ διηθήσας ἐκ τῶν γιγάρτων ἔμβαλε τὸ γλεῦκος εἰς ἕτερον ἀγ-

1-2 ἡδυσάρου - σπέρματος] ἡδυσάρου Γαλ.: πελεκίνου B 2 σπέρματος λι α'
 ε'' ΓC: ἐλ E 3 peperis sesquilibrium C: ἐλ NEO βρύου BAE: βρύου λι¹⁰ ρ'
 α' ε'' Γ: βρύου ἀνὰ λι β' ε'' NEO κ BΓAE: ξυλοθαλάμου λι α' ε'' NEO
 ἔρεως] ἐλ ΓC 4 λι β' ε'' BANEOC: λι¹⁵ ρ' α' ε'' Γ: οὐγγ β' ε'' Δ'E 5 σχοίνου
 BNEOC: σχίνου ΓAE 5-6 λιθωνωτίδος ξηρᾶς - ε' BΓAE (ε' Bλ): (ἀναλυ-
 τικῶς) C: (ἐν μέρει ἀναλυτικῶς) NEO 6 πρώτου N: πρῶ EO: ατ' E
 (ἐν 94,17) λι γ', τινὲς δὲ] ἐλ E τινὲς - 7 γ'] ἐλ C 7-9 ἀριστολογίας - γ'
 BΓAE: (ἀναλυτικῶς) NEO: (ἐν μέρει ἀναλυτικῶς) C 7 κ BAE:
 μακρᾶς λι¹⁰ ρ' α' οὐγγ γ' Γ: ἐλ NEO κίρρᾶς BΓAE: ξηρᾶς NEO 8 ἀμώμου
 BΓAE: ἀμύλου NEO κ B: μελιλώτων Ω 9 καὶ] ἐλ NEO κ B:
 μυρσίνης φύλλων ξηρῶν οὐγγ ι' ΓAEC (πρὸ 5· λιθανωτίδος ΓEC): μυρσίνης
 (σμύρνης EO) φύλλων λι α' οὐγγ δ' NEO δάφνης - λι β' BA: ἐλ ΔOC
 10 βδελλείου - η' Δ=ΔE: ὀποθαλάμου οὐγγ η' ΔE 11-12 κ BΓC: ὀποπάνακος
 - οὐγγ η' NEO: ἐλ ΔE 12 κ B: κοτύλης τὸ δίμοιρον Ω: ἐλ Δ 16 κ BA:
 ἐπὶ ἡμέρας ΓNEO: ἐπὶ ὥρας E β' EO: δώδεκα Γαλ.

O 299^a 1 N 425^b 3 Γ 280^a 7 Ξ 315^b 12

γεῖτον γεγανωμένον τῷ κασσιτέρῳ· ἔστω δὲ μέγα, ὥστε καὶ εἰς τὸ
 ζέμα τοῦ γλεύκους χώραν ἔχειν ἱκανήν. εἴτα ἐπίβαλε τῷ γλεύκει πάντα
 τὰ ἐν τῷ παλαιῷ οἴνῳ βεβρεγμένα καὶ τὸ ἔλαιον καὶ σάλεινε σπάθῃ
 μυρεψικῇ δις τῆς ἡμέρας· ἐπιμελῶς δὲ ἡ σπάθῃ ἀπομασσέσθω, ἵνα μὴ
 τὸ προσκείμενον αὐτῇ ὀξίσαν βλάβῃ τὸ φάρμακον. σκεπέσθω δὲ τὸ 5
 σκεῦος πώματι καὶ ἄνωθεν ἱματίοις καὶ κέντρωσιν ἀραιοῖς πλείοσι καὶ
 περιδεῖσθω ἐπιμελῶς, ὑποκείσθω δὲ τῷ ἄγγειῳ σπεῖρα ἐδράζουσα. ὅταν
 δὲ ἡμέραι ιε' διέλθωσιν, τὸ ἄμωμον ἀποδιδόσθω κεκομμένον καὶ πάλιν
 σαλευέσθω ὡς εἴρηται· τριακοστῇ δὲ ἡμέρᾳ ἐπὶ διπλώματος ἔψε καί,
 ὅταν γ' ἢ δ' ἔξέματα λάβῃ, καθελὼν ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπίβαλε εὐθέως τὸ 10
 ὀποβάλαμον καὶ ἀνακινήσας καὶ σκεπάσας καλῶς ἔα χλιαίνεσθαι. εἴτα
 τῷ μυακίῳ ἀναλάμβανε ὅλον τὸ ἔλαιον, τὴν δὲ ὑποστάθμην, τοῦτ' ἔστι
 τὰ χορτώδη ὡς ἔστι θερμῶ, ἔχθλιβε σπυριδίῳσι πρῶτον μὲν διὰ χειρῶν
 εἴτα διὰ πισστήρος, καὶ ἀπορρίψας τὰ χορτώδη καὶ ποιήσας τὸ μύρον
 κατ' ἰδίαν ἐπίβαλε αὐτῷ τὸ μαλαβάθρινον μύρον, προχλιανθὲν ἐν διπλώ- 15
 ματι ἐπὶ θερμοῦ ὕδατος, καὶ ἀνακινήσας τῇ σπάθῃ καὶ ἐνώσας καλῶς ἔα
 καταστῆναι ἐπὶ ἡμέρας δύο καὶ ἀνακόγχιζε καθαρῶς καὶ ἐμβάλων
 ὑελίνῳσι ἄγγείοις ἀποτίθου. τινὲς καὶ ἄμμωνιακοῦ θυμιάματος προσεμ-
 βάλλουσι λι α' καὶ γο γ'.

2 κ ΒΓΔΕ: ζέσαι τὸ γλεύκος ΝΕΟ κ ΓΔΕ: ἔχει ΒΕΟ: ἐλ Ν· 3 σάλεινε
 σπαθίζων μυρεψικῶς ΕΟ: σπάθῃ μυρεψικῇ σάλεινε Ε 4 ἀπομασσέσθω δὲ ἡ σπάθῃ
 ἐπιμελῶς Γ 5 κ ΓΔ: προκείμενον Ω ὀξίσει καὶ βλάβῃ Ν: ἐν τῇ ὀξίσει, βλάβῃ
 ΕΟ: ἐσκευάσθω Γαλ. 6 κ*: ἱματίοις καὶ κέντρον ἀραιοῖς Β: ἱματίοις Ω:
 κεντρώσι Γαλ. XIII, 1044,10 : pallis C 7 περιδεῖσθω ΕΟ κ ΒΓΔC:
 τὸ ἀγγεῖον ΕΝΕΟ κ ΒΔ: σπεῖρα Γ: πέτρα Ε: πέτρα ΝΕΟ 8 ἐπιδιδόσθω ΕΟ
 9 τῇ τριακοστῇ ΝΕΟ κ ΒΓΔ: ἐπὶ διπλώματι ΕΝΕΟ: ἐν διπλῷ ἄγγειῳ Γαλ.
 (πρβ. 96,15 καὶ Γαλ. XIII, 629,3): in diplomate C (ἀεὶ) 10 ἀναξέματα Γ
 λάθοι ΓΕΖ 12 τῶν μυακίων ἀναλαμβάνων Ε 13 κ Δ: τὰ - θερμῶ Β: θερμῶ
 ΩC 14 διὰ] ἐλ ΕΝ 15 κ Γ^δ: αὐτὸ ΓΩ: εἰς αὐτὸ Γαλ. XIII, 1045,1: εἰ
 C 16 θερμῶ ὕδατι ΝΕΟ τὴν σπάθην Γ 17 ἀνακόγχιζε Δ: mundis
 testulis excipito C 18 κ ΒΓΖ: ἐν ὑελίνῳσι ΕΝΕΟ Γαλ. κ ΒΔΖ: ἀποτίθει
 Ω κ ΒΔ: τινὲς δὲ καὶ - ἐμβάλλουσι λι α' γο γ' ΓΖ: τινὲς δὲ ἄμμωνιακὸν θυμιάμα
 ἐμβάλλουσι λι α' ΝΕΟ (εἴτα 115,7-119,13): ἐλ Ε

E 119^a 3 Δ 272^a 5

νς' "Ακοπον τὸ διὰ τῆς ἐλάτης.

- "Εστι μὲν ὠραιότατον αὐτῆς τὸ σπέρμα περὶ τὸν σεπτέμβριον μῆνα· ἐλαίῳ δὲ ἐμβάλλειν χρὴ τὸ σπέρμα καθ' ἣν ἂν θέλῃς ὥραν τοῦ ἔτους· βέλτιον δὲ εἰ θάλασσαν ἐμβάλλεις, εἴτα ἕα ἡμέρας μ'. « ἡμεῖς δέ, φησὶν ὁ
- 3 Γαληνός, καὶ γ' καὶ δ' μῆνας | ἐπετρέψαμεν βραχύναι· κἄπειτα τὴν B 289^a ὑγρότητα τοῦ σπέρματος ἐκθλίψαντες, αὐτὸ μὲν ἀπερρίψαμεν τὸ σπέρμα, τὸ δὲ ἔλαιον ὀθονίῳ διηθήσαμεν ». ἔστω δὲ τὸ ἔλαιον γλυκυτάτον, ἐμβαλλέσθω δὲ εἰς τὰς κε' λίτρας αὐτοῦ μόδιος ἰταλικὸς τοῦ σπέρματος. διηθήσας οὖν τὸ ἔλαιον ὡς εἴρηται καὶ ἀποχωρίσας τοῦ σπέρματος ἐπί-
- 10 θαλε αὐτῷ <κηροῦ λι δ'>, τερεβινθίνης χίας γο η', καὶ θερμάνας βραχὺ ὡς ἐνωθῆναι ἀναλάμβανε καὶ χρῶ. τοῦτο τὸ φάρμακον ἐπιτηδεϊστότατόν ἐστι πρὸς πάντας κόπους αὐτομάτους τε καὶ οὐκ αὐτομάτους καὶ πρὸς τὰς νευρικὰς συμπαθείας, ᾧ χρῆσθαι συμφέρει τοῖς κατὰ τὴν σάρκα τε καὶ τὸν ὄγκον ἅπαντα τοῦ σώματος ὠμούς χυμούς ἡθροικόσιν ἤτοι
- 13 πεφθῆναι δεομένους ἢ διαφορηθῆναι.

νζ' "Ακοπον τὸ διὰ τῆς αἰγείρου Γαληνοῦ.

Ἄγαθόν δὲ καὶ τὸ διὰ τῶν ἀνθῶν τῆς αἰγείρου συντιθέμενον ἄκοπον. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τοιόνδε· τῶν ἀνθῶν τῆς αἰγείρου μεμυκῶτων ἔτι μόδιος ἰταλικὸς ἐμβάλλεται λίτραις ἐλαίου γλυκυτάτου κ'. κάλλιον δὲ

1-109,9 x BΓΔΕΖC: ἐλ Ω 1-98,21 (ᾠρα Γαλ. VI, 286-292) 2 μὲν οὖν Γαλ. αὐτῆς ὠραιότατον E 3 x BΔ Γαλ.: χρὴ ἐμβάλλειν E: χρὴ ἐμβαλεῖν ΓΖ x Γαλ.: ἐθέλης Δ: θελήσης BC: θέλοις Γ: ἐθέλοις EZ 4 εἰ καὶ Γαλ. ἐμβάλλοις Z Γαλ.: ἐμβάλλοις Γ μ' BΔ Γαλ.: π' ΓEC: ἐπτά Z 7 ὁθῶν B 8 κοτύλας Γαλ. αὐτοῦ B^aΔ: ἄρτου E: τοῦ ἄρτου Γ: τοῦ ἐλαίου ZC x BΔZ Γαλ.: μοδ' ἰταλικὸν E: μοδ' ἰταλικά Γ: modius italicus unus C 9 x ΓΔ: διηθήσας οὖν (δὲ E) - ἀποχωρήσας τοῦ σπέρματος BE: ἐλ Z 10 αὐτὸ B <κηροῦ λι δ'>* Γαλ. C: ἐλ Ω 13 ᾠ Z: ὡς B 14-15 εἴτα - ἢ Γ: ἢ τοῦ - ἢ τοῦ E 15 x ΔZ: πεμφθῆναι BΓE x BΔ: δεομένοις ΓΕZ 16 τῆς] τῶν ἀνθέων τῆς Δ γαληνοῦ B: ἐλ ΓΔΕΖC Ὀρ. V, 789 17 τὸ] ἐλ Z 18 δὲ] γὰρ Z καὶ τοῦτο] ἐλ C βεβηκῶτων Γ: prodeuntium C μοδίῳ ἰταλικῷ (unum C) ἐμβάλλονται ΓC 19 x Γαλ.: λι B: λι^ρ E (θίς): εἰς ΔZ: ἐλ Γ x] (Δ=C Γαλ. Ὀρ.): ἡ' B: λι η' EZ: λίτραι η' Γ: λι^ρ η'· ἐν ἀλλ' κ' Δ: librae viginti C: πεντεκαίδεκα ἢ εἴκοσι Γαλ. Ὀρ. κάλλιστον E

Z 367³ 4 E 119³ 14

εἰ καὶ μετρίως θλασθὲν ἐμβληθείη τῷ ἐλαίῳ τὸ ἄνθος. κείσθω δὲ ἐν ἡλίῳ καὶ κινεῖσθω καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἡμέρας μ' καὶ ἐν οἰκήματι θερμῷ ἀποτιθέσθω· μετὰ δὲ μῆνας γ' ἐκθλίψας τὸ ἄνθος, αὐτὸ μὲν ῥίψον, τὸ δὲ ἔλαιον ἔχε ἀδηκτότατον διαφορητικόν, ὥσπερ τὸ διὰ τῆς ἐλάτης. καὶ μέντοι καὶ τερεβινθίνης ἔξεστιν ἐμβαλεῖν γο ς', ἐνίοτε καὶ 5

B 289³ κηροῦ βραχὺ ἢ πλεόν ἢ ἔλαττον· τινὲς μὲν γὰρ χαίρουσιν | ὑγροτέροις φαρμάκοις χρῆσθαι, τινὲς δὲ παχυτέροις. ταῦτα τὰ φάρμακα διαφορεῖν δύναται τοὺς κατὰ τὰς σάρκας καὶ τὸ δέρμα ὠμούς χυμούς τοὺς μὴ πάνυ τι παχεῖς μὴδὲ γλίσχρους. ἀναγκαζόμενόν δέ τιν' ἐν τάχει σκευάζειν αὐτό, προσήκει ἐμβαλεῖν τῷ ἐλαίῳ τὸ σπέρμα καὶ ἐψεῖν ἐπὶ διπλώ- 10 ματος, προσεμβαλεῖν δὲ αὐτῷ ἢ ὕδατος ἢ οἶνου, χάριν τοῦ μὴ φρυγεσθαι τὰ ἄνθη. τὸ μὲν οὖν ὕδωρ ἐπὶ τῶν κοπωδῶν τοῦ σώματος αἰσθήσεων χρήσιμον ἐμβαλεῖν, τὸν δὲ οἶνον εἰς τὰς ποδαγωγικάς τε καὶ ἀρθριτικάς διαθέσεις. ἀρκεῖ δὲ μιγνύναι τοσοῦτον ὕδατος ἢ οἶνου ἐν τῇ ἐψήσει, ὅσον ἐκδαπανηθῆναι δύναται, ὡς τετραπλάσιον ἢ πενταπλάσιον τὸ ἔλαιον 15 ὑπάρχειν.

νη' Ἐλαιον σχμφύχινον Γαληνοῦ.

Καὶ τὸ σχμφύχινον δὲ ἔλαιον ὁμοίως σκευάζεται· ἐπιτήδειον δὲ ἐστὶν ἐν ὥρᾳ χειμερινῇ καὶ χωρίῳ ψυχρῷ καὶ καταστάσει ψυχρᾷ. λαμβανέτω δὲ καὶ τοῦτο καὶ κηροῦ καὶ ῥητίνης, εἰ παραμένειν αὐτὸ βούλοιο ἐπὶ 20 πλεόν τοῖς ἀλειφομένοις σώμασιν.

1 ἐμβληθῇ B 2 x BA: ἐκάστην ὥραν ἡμέρας β' (τὲ β' E, τε ρ' Z, τε Z³) ΓΕΖ: ἐκάστην ἡμέραν Ὅρ. C: ἐκάστην Γαλ. 3 μετὰ δύο πον καὶ τρεῖς μῆνας Γαλ. Ὅρ. 4 ἀδήκτως Γαλ. Ὅρ. 5 ὅσον γο Z 6 x BA: κηρὸν βραχὺ πλεόν, ἢ ἔλαττον Z: κηρὸν πλεόν ἢ ἔλαττον E: κηρὸν βραχὺν Γ: aut minus, aliquando item parum ceræ C x BA: ὑγροτάτοις ΓΖ: ὑγρότατα E 7 φάρμακα χρᾶσθαι - παχύτερα E τὰ ΒΓΖ: δὲ τὰ ΔΕC 8 x BI: δύνανται ΔΕΖ 9 τί BAE: τοι ΓΖ x*: ἀναγκαζόμενος δέ τις Ω ἐν τάχει] confestim et necessitate moram omnem excludente C 10 διπλώματι E 11 x Δ: αὐτὸ, ἢ B: αὐτῷ Γ: αὐτῷ Z: αὐτ' E 11-14 ἢ ὕδατος-μιγνύναι] ἐλ C 11-13 τοῦ-χρήσιμον BA: τοὺς ἡμῶν Γ: τοῦ σιμ^{ον} Z: τοῦ σιμ^{ον}, E 13 τὲ ΓΕΖ: ἐλ BA 14 τοσοῦτον Z ἢ οἶνου] ἐλ Γαλ. 15 δαπανηθῆναι B x BA: δύνασθαι ΓΕΖ 17 γαληνοῦ B: ἐλ ΩC 20 ἐπὶ] ἔτι Γαλ.

νθ' "Λοκρον ἄλειμμα τὸ μαρκιῶτον.

"Λλειμμα τὸ μαρκιῶτον ἔνδοξον πρὸς τοὺς ἀρθριτικοὺς καὶ τὰς παρέσεις τοῦ σώματος. Στύρακος πρωτείου καλοῦ ξανθοῦ γο δ', μυελοῦ ἐλαφείου γο β', κηροῦ τράκτου λευκοτάτου γο γ', μαστίχης καθαρῆς
5 γο γ', τερεβινθίνης χίας γο α', οἰσύπου γο α', ὀποβαλσάμου γο α', ἐλαίου ὀμφακίνου γο ς', ναρδίνου μύρου γο ς'. κόπτε ἐν ὄλμῳ τὸν στύρακα, ἐπιστάζων τοῦ ὀποβαλσάμου κατὰ βραχύ· ἔπειτα τήξας τὰ τηκτὰ καὶ διηθήσας ἐπίβαλε τὸν στύρακα καὶ τακέντος αὐτοῦ ἐπίβαλε ἐν θουίᾳ καὶ λείου τῷ δοῖδουκι ἐπὶ πολὺ, ὥς λευκότερον γενέσθαι, καὶ χρῶ. ποιεῖ
10 παραδόξως ἀλειφόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ψυχρὸν χυμὸν ἐχόντων ἐν τῇ γαστρὶ καὶ ἐπὶ τῶν διὰ κακοχυμίαν ἐσθιόντων γῆν καὶ ὄστρακα καὶ κάρβωνας.

ξ' "Λλειμμα τοῦ ὀρχηστοῦ.

"Λλειμμα ἀνετικόν, χαλαστικόν, ἀρθριτικόν, ἰσχιαδικοῖς διὰ πολλῆς
15 πείρας. τοῦτ' ὀρχηστής, καταλύσας τὸ τῶν γυμνασίων ἔθος καὶ ἀρθριτίδι περιπεσῶν, χρησάμενος ἀπηλλάγη. ἐπειράθη καὶ ἐφ' ἐτέρων πλείστων. ἔχει δὲ οὕτως· ἀλθαίας, λινοσπέρμου, τήλεως, πηγάνου, κυμίνου ἀνὰ λι β'. ταῦτα βρέχων ὕδατι καὶ ἐψήσας τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν, ὥς παχύτατον γενέσθαι χυλόν, | καὶ διηθήσας βάλε τοῦ μὲν χυλοῦ λι δ', ἐλαίου <δὲ> B 290^a
20 παλαιοῦ, μυελοῦ ἐλαφείου, ὀποβαλσάμου, στέατος χηνείου, ναρδίνου μύρου ἀνὰ λι β', κηροῦ, κολοφωνίας, πιτυίνης ῥητίνης ἀνὰ λι γ', εὐφορβίου, ὀποπάνακος, τερεβινθίνης ἀνὰ λι α', καστορείου γο ς'. χρῶ σφόδρα θαρρῶν καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν.

1-12 (ὄρα Τραλ. II, 303-5) 2 πρὸς τοὺς BC: ποιεῖ πρὸς ΓΔΕΖ τὰς παρίσεις] languores ac resolutiones C 3 καλοῦ B: ἐλ ΩC 4 μαστι² καθαρὸν E 5 χίας] ἐλ E 6 κ BΔ: νάρδου ΓΕΖ 9 γενέσθαι λευκότερα E 9-12 x*: ποιεῖ - ὤμων καὶ ψυχρῶν χυμῶν - τὸν - κάρβωνας B: ἐλ ΩC 14 x B: ἰσχιαδικόν, ἀρθριτικόν E: ἰσχιαδικοῖς, ἀρθριτικοῖς ΓΔΖC 15 x ΔE (28, 13 Δ³): (δΓ) ὀρχηστής BΓZ (5, 3^a AB, 28, 13 ABΓEZ) 16 δὲ καὶ Δ 17 κυμίνου ΓE 18 βρέχε Γ ὥς] ut quam C 19 χυλόν, καὶ BΔ: καὶ ΓΕΖ <δὲ> *: vero C: ἐλ Ω 21 x BZ: καὶ πιτυίνης ΓΔEC 22 τερεβινθίνης] ἐλ E σφόδρα ἐλ] ΔC 23 καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν] ἐλ C

E 120^a 7 Z 368^a 10 Δ 272^b 19

ξ α' Πεντάμοιρον.

Στύρακος γο α', μαστίχης γο β', κηροῦ τράκτου γο γ', ὀποβαλσάμου γο δ', ναρδίνου μύρου γο ε'. τήξας τὸν κηρὸν μετὰ τοῦ ναρδίνου ἐπ' ἀνθράκων καὶ λεάνας τὸν στύρακα μετὰ τοῦ ὀποβαλσάμου ἐπίβαλε τῇ κηρωτῇ σὺν τῇ μαστίχῃ· καὶ τακέντων, διηθήσας λείου ἐν θυεῖζ ἐπιμελῶς, ὥς λευκότατον γενέσθαι, καὶ χρῶ.

ξ β' Δεκάμοιρον Ὁρειθασίου.

Ἀκοπον τὸ δεκάμοιρον. Ναρδοστάχους, φύλλου, εὐφορβίου, πεπέρεως, κόστου, ἀδάρκης ἀνὰ γο α', μαστίχης γο α' ς", ὀποβαλσάμου γο ς', κηροῦ γο ς', ναρδίνου μύρου λι α'. χρῶ.

10

ξ γ' Ἑτερα ποικίλα ἀλείμματα.

Ἀλειμμα ἄρθριτικοῖς καὶ πρὸς πᾶσαν νευρικήν συμπίθειαν δόκιμον. Στύρακος λιπαροῦ, λαδάνου λιπαροῦ, μαστίχης ἀνὰ γο α', κηροῦ γο β', ἐλαίου σικυωνίου γο γ', στέατος χηνείου γο ιβ'. χρῶ. Ἄλλο θαυμαστόν. Ἀσφοδέλου ρίζας λαβὼν ξέε τὸ ἐπιπολῆς καὶ συγκόψας ἔψε σὺν 13 ἐλαίῳ ἄρχουonti καὶ διηθήσας ἐπίβαλε τῷ ἐλαίῳ στύρακα σύμμετρον· τακέντος δέ, ἐπίβαλε συκαμίνου ὁπὸν καὶ ἐνώσας χρῶ, ἀλείφων τοὺς πόδας· παρηγορήσεις γὰρ παραυτίκα. Ἄλλο διὰ πολλῆς πείρας, ὥστε τάχιστα παῦσαι τὰς ὀδύνας. Στέατος τραγείου προσφάτου λι β', ἥλιοτρο-

1-10 (ὁ ρα Ὁρ. V, 126) 1 κ BΓC: πεντάμυρον ΔE: Τὸ πεντάμυρον Z Ὁρ. 2 τράκτου Ω (ἀε): τρᾶ^α E (ἀε): λευκοῦ Ὁρ. 3 κ ΔC: νάρδου μύρου BΓEZ: ναρδίνου Ὁρ. 3-6 τήξας-χρῶ.] ἐλ Ὁρ. τοῦ ναρδίνου*: τῆς νάρδου Ω: nardino C 4 τοῦ BAZ: ἐλ ΓE 6 donec quam albissima C 7 κ BΓC: δεκάμυρον ΔE: ἄκοπον τὸ δεκάμυρον Z: Ἄκοπα Ὁρ. Ὁρειθασίον E: ἐλ B Ὁρ. 8 κ BΓ: Ἀκοπον τὸ δεκάμυρον ΔEZ Ὁρ.: ἐλ C κ BΔ^aZ^b: νάρδου στάχους ΓEZ: νάρδου στάχους Ὁρ. 9 α' ς"] α' Ὁρ. γο ς' BEZ: γο γ' ΓC: ἐλ Δ 10 ναρδίνου λι α', κηροῦ γο γ'. Ὁρ. νάρδου ΓE χρῶ B: ἐλ ΩC Ὁρ. 11-12 ἀλείμματα ἀρθριτικῶν-νευρίτικῶν E 13 λαδάνου ὁμοίως, μαστίχης E κηροῦ λι^p β' Δ^eE 14 κ BZ: θαυμασίον ΓΔ: ἐλ E 15 ρίζαν EC ζέε ΓE 17 τακέντα E 18-19 διὰ-ὀδύνας] ἐλ E 19 γρ^a αἰγείου Δ^m: αἰγὸς E ἥλιοτρόπου E

Γ 281^α 19 Ε 120^β 19

πίου τοῦ τρικόκκου φύλλων γλωρῶν λι α', ὧν ὀπτῶν λεκίθους ε', ῥο-
δίνου καλλίστου γο δ'. χρῶ. "Αλειμμα διὰ πολλῆς πείρας πρὸς ἄρθρι-
τικούς. Ἐλαίου γλυκέος ξε ε', τήλεως ξε α', ἄλθαίας ριζῶν μάλιστα
γλωρῶν δέσμιον χειροπληθές, περιστερεῶνος ὀρθοῦ σὺν ταῖς ῥίζαις, εἰ
5 οἶόν τε, γλωροῦ, εἰ δὲ μή, ξηροῦ, δεσμιδίου χειροπληθές, χαλδάνης <δ'.
τὴν τῆλιν καθάρας πλύνας | βρέχε ὕδατι σὺν τῷ περιστερεῶνι καὶ τῇ ἄλ- Β 290^β
θαίᾳ ἐπὶ ἡμέρας β'. τῇ δὲ τρίτῃ ἐπιβαλὼν τὸ ἔλαιον ἔψε μαλακῶ πυρὶ
κινῶν συνεχῶς ἵνα μὴ προσκαθίσῃ ἡ τῆλις καὶ προσκαῇ. ἐπὶ δὲ αἱ βο-
τάναι πᾶσαν τὴν ἱκμάδα ἀποβάλλωσιν, ἀνασπάσας καὶ διηθήσας τὸ ἔλαιον
10 καὶ τήξας κατ' ἰδίαν μετ' ὀλίγου μέρους τοῦ ἐλαίου τὴν χαλδάνην προ-
μεμαλαγμένην καὶ διηθήσας ἐπίβαλε τῷ ἐλαίῳ καὶ χρῶ ἀλείφων ἡρέμα
καὶ ἐπὶ πολὺ. ποιεῖ πρὸς πᾶσαν νευρικήν συμπίθειαν καὶ τὰς ἀπὸ ψύξεως
ῥόδυνας. "Ακοπον ἄλειμμα ποδαγρικοῖς ἄρθριτικοῖς καὶ πρὸς πᾶσαν
νευρικήν συμπίθειαν θαυμασίον. Σκίλλης τοῦ ἐγκαρδίου, σικύου ἀγρίου
15 καρποῦ ἀνὰ γο γ', τήλεως κεκαθαρμένης ξε α' ἰταλικόν, ἀνήθου γλωροῦ
γο ς', σαμψύχου ξε α' ἰταλικόν, δαφνίδων λι α', μελιώτου λι α', κηροῦ
λι α', βολβῶν ἐδωδέμων γο γ', στέατος χοιρείου προσφάτου λι ι', οἴ-
νου παλαιοῦ εὐώδους ξε ς'. προβρέξας τῷ οἴνῳ πάντα ἐπὶ ἡμέρας γ',
ἔπειτα τὸ στέαρ τήξας ἐπίβαλε τοῖς λοιποῖς καὶ ἔψε ἕως ὁ οἶνος δαπα-
20 νηθῇ, εἴτα διηθήσας καὶ ἐκπιέσας τὰ μὲν λοιπὰ ῥῖψον, τῷ δὲ στέατι τὸν
κηρὸν τήξας χρῶ ὡς παραδόξῳ. Ἡ πυξίς ποδαγρική. Κηροῦ γο ς',

1 ὀπτῶν λεκίθους ΒΓΔΖ: λεκύθων Ε 2 "Αλειμμα - ἄρθριτικούς] Aliud C
3 α' ΒΔ: δ' ΓΔ=ΕΖC 4 κ Β: δεσμιδίου ΓΔΖ: δεσμιδίων Ε: verbenacae folio-
rum singulorum fasciculum C 4-5 κ Δ (μετὰ τὸ <δ'): περιστερέωνος
-χειροπληθές, Β: ἐλ ΓΕΖC 8 τῶλις Ζ: ὕλης Ε κ ΒΔ: καὶ πρὸς κακῶν Ε:
καὶ πρὸς κακῶν Ζ: cacabo C: ἐλ Γ 9 ἀποσπάσας Ε 11 ad reliquum oleum
C 12 πρὸς] καὶ πρὸς Γ 13-14 "Ακοπον ἄλειμμα πρὸς πᾶσαν Ε- θαυμαστόν
Ζ: Aliud ad idem C 16 σαμψύχου, δαφνίδος ἀνὰ ξε^α α' ἰταλικοῦ, Ζ
ξε ἰταλικόν α' ΓC (15 ΖC): ξε ἰταλικόν Β κ Β: δαφνίδων ξε^α α' ΓC: δαφνίδων
Δ: ἐλ Ε κ EC: μελιώτων ΒΓΔΖ λι α'-λι α' Β: - ἀνὰ λι^α α' ΓΔΕΖ
18 τῷ] ἐλ Γ 19 λοιποῖς ΒΔ: τηκτοῖς ΓΕΖ: ad macerata C 20 ἐκπιέσας Β
(δρα 19,8^α) 21 τήξας] liquefacito ac ammisceto C παραδόξως Ε κ ΒΔ
(AB ἐν 5,8): ἡ πῆξις ΕΖ: πῆξις Γ: Smegma C

κολοφωνίας γο ς', λινოსπέρμου χυλοῦ γο δ', στέατος χηνείου γο β',
 τερεθινθίνης γο γ' ς'', ἐλαίου ὀμφακίνου γο ι', ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος
 γο α', λιθάνου γο γ', γάλακτος βοείου γο δ' ς'', ὧων τὰ λευκὰ θ'. ἀμ-
 μωνιακόν, λίθανον λείου τῷ χυλῷ τοῦ λινოსπέρμου καὶ τῷ γάλακτι, εἶτα
 ἐπίβαλε τὰ λευκὰ τῶν ὧων καὶ τήξας τὰ τηκτὰ καὶ ψύξας ἐπίβαλε τοῖς 5
 λειωθεῖσι καὶ ἀναλάμβανε εἰς πυξίδα ξυλίνην καὶ χρῶ καὶ ἐμπλάστρω
 καὶ ἀλείμματι. "Αλειμμα τὸ Καστίνου ποδαγρικοῖς ἀρθριτικοῖς· ἰάσατό

B 291^a τινὰ παρεθέντα τὸ σῶμα πᾶν ποιεῖ ἀρθριτικοῖς | μονογενῶς. Στέατος
 λεοντείου γο α', στέατος ἀρκείου λι α', στέατος ἰππείου λι α', στέα- 10
 τος ἀλώπεκος λι α', καστορείου γο β', μυελοῦ ταυρείου γο ς', μυε-
 λοῦ ἐλαφείου γο γ', στέατος στρουθοκαμήλου γο γ', στέατος φασι-
 νοῦ σιτευτοῦ γο γ', εὐφορβίου γο ς', ὀποπάνακος γο δ', μαστίχης
 λι α', στύρακος γο δ', σμύρνης γο δ', λιθάνου γο ς', ἀμμωνιακοῦ
 θυμιάματος γο ς', ἡλιοτροπίου τοῦ τρικόκκου γο α', παιωνίας γο β',
 ἀρτεμισίας γο α', φύλλου γο β', νάρδου κελτικῆς γο β', ἀλθαίας ῥίζης 15
 κεκομμένης καὶ σεσησμένης γο α', πηγάνου χλωροῦ <δ', σικύου ἀγρίου
 ῥίζης γο α', ἱππούρεως πόας γο α', ἀριστολογίας <δ', ἀλόης λι α', αἰ-
 ματος δρακοντίου λι α', κηροῦ γο ς', κολοφωνίας γο ς', ναρδίνου μύρου
 λι η', ἐλαίου καπνιστοῦ λι α', ὀποβαλσάμου γο ζ'. τὰ ξηρὰ λειότατα
 ποιήσας ἕκαστον ἰδίᾳ, τὰ δὲ τηκτὰ τήξας καὶ διηθήσας ἐπίπασσε τὰ ξηρὰ 20
 καὶ ἐνώσας ἐπίχρε ἐν τῇ θυσίᾳ τῷ στύρακι λειωθέντι μετὰ τοῦ ὀποβαλσά-

1 χυλοῦ] ἐλ B 2 τερεθινθίνης γο γ' ς''] ἐλ E 3 δ'] γ' ΓC 6] οὐγγ θ' Δ^πE
 4 x BΔ: τῷ γάλακτι καὶ τῷ χυλῷ τοῦ λινοςπέρμου ΓΕΖC 6 καὶ ἐμπλάστρω]
 ἐμπλάστοις E 8 x B: πᾶν σῶμα· ΓΔΕΖ 10 β' ΒΓΔ^πZC: α' ΔE ς' ΒΓ^πZC:
 β' Δ: γ' Δ^πE 10-12 x BZC: μυελοῦ ἐλαφείου, - σιτευτοῦ ἀνὰ οὐγγ γ' Γ^πΔ^π
 (μετὰ 19' γο ζ' Δ^π): ἐλ ΔE 13 λι α' ΒΓΔ^πZC: οὐγγ α' ΔE x BC: στύρακος,
 σμύρνης ἀνὰ οὐγγ δ' ΓΔZ: - ς' Δ^πE σμυρναίας E: ζζ B x BZC: λιθάνου,
 ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ οὐγγ ς' ΓΔ^π: - δ' ΔE 14 θυμιάματος] ἐλ B
 15 ἀρτεμισίας γο α',] ἀρτεμισίας Z: ἐλ Δ x BΔ^π: φύλλων ΓΕZ 16 κεκομμένης
 - δ'] σεσησμένης E 17 x BC: γο α', ἱππούριδος γο β' Z: ἱππούρεως πόας
 ἀνὰ οὐγγ α' ΓΔE 18 νάρδου E 19 η' ΒΓΔ^πZC: ς' ΔE 20-21 ποιήσας
 - ἐνώσας BΔ: ἐλ ΓΕΖC 21 ἐν] ἐλ E

E 121^a 8

μου καὶ τοῦ πηγάνου καὶ ἐνώσας σπουδαίως χρῶ. "Αλειμμα τὸ διὰ τοῦ
 κισσοῦ πρὸς ἄρθριτικούς καὶ πρὸς πᾶσαν μυῶν ἢ νεύρων συμπαθειαν·
 ποιεῖ ἰσχυαδικοῖς θαυμαστῶς. Τήλεως λι α', δαφνίδων κόκκους ρ', κυπα-
 5 ρίσσου σφαιρία κ', βράθυος, λιθωνωτίδος, ἐλαίου γλυκέος ἢ παλαιοῦ, κη-
 ροῦ, πιτυίνης ἀνὰ λι α', τερεβινθίνης γο ς', ὁποῦ κισσοῦ γο δ', ὕδατος
 λι γ'. τὰς βοτάνας κόψας ἄδρομερῶς, βρέχε ἐν τῷ ὕδατι ἡμέρας γ', εἴτα
 ἐπιβαλὼν τὸ ἔλαιον ἔψε ἀρκούντως καὶ διηθήσας ἐπίβαλε τὰ τηκτά. τὸν
 δὲ ὁπὸν τοῦ κισσοῦ διάλυε μετ' ὄξους καὶ ψύξας τὰ τηκτά κατάρχε ἐν
 τῇ θυσίᾳ καὶ λείου σπουδαίως ἐπὶ πολὺ καὶ ἀναλαβὼν χρῶ. "Ακοπον
 10 πρὸς τὰς ἐκ τῶν κόπων ἀηδίας ποιεῖ καὶ πρὸς νευρικὰς συμπαθείας· σφό-
 δρα ἐστὶ καλόν. « τούτῳ χρῶμαι, φησὶν Ἀσκληπιάδης, πρὸς τοὺς κεκο-
 πωμένους ». Σαμφύχου ξε α', λιθωνωτίδος κεκομμένης ξε α', τήλεως
 ξε α', καρδαμώμου ξε τὸ ς'', βράθυος ξε τὸ ς'', οἶνου γλυκίζοντος ξε ς',
 ἐλαίου καλλίστου λι γ', κηροῦ λι β'. τὰ ξηρὰ βαλὼν εἰς τὸν οἶνον ἔα
 15 βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας γ', εἴτα ἐπιβαλὼν τὸ ἔλαιον | ἔψε ἐπ' ἀνθράκων κι- B 291^b
 νῶν συνεχῶς καί, ὅταν ἀναβράσῃ πλειστάκις, διηθήσας τῆκε τὸν κηρὸν
 καὶ ψύξας ἀπόθου καὶ χρῶ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ποτὲ δὲ ἀνισμένῳ τινὶ τῶν
 μύρων. "Αλλο ἄρθριτικοῖς Ἀσκληπιάδου φάρμακον ἐπιτετευγμένον, ἐπι-
 γράφεται Βάσσου· τούτῳ χρησάμενος πρότερον παραλυθεὶς χρόνῳ πολλῷ
 20 τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἀπηλλάγη. Ἐλαίου μυρσίνου, ἐλαίου κυπρίνου,
 ἐλαίου μηλίνου ἀνὰ γο δ', ἐλαίου παλαιοῦ λι α' ς'', κηροῦ λι α', τερεβινθί-

1 κ B: χρῶ σπουδαίως ΓΔΕΖC 1-9 (ῥα Τραλ. II, 537) 3 δαφνίδος
 E 6 λι BΔ: ξε ΓΔ^αΕΖC τῷ ἐλ E 8 διάλυε] ἐπίβαλλε E ψύξας] τήξας
 Γ 9-18 (ῥα Γαλ. XIII, 1009 καὶ κριτ. σημ.) 10 καὶ σφόδρα ἐστὶ καλόν
 Γ: ἐλ E 13 κ Γ^αΔ^αΕΖ^αC Γαλ.: λι τὸ ς'', βράθυος λι τὸ ς'' BΔ^α ς'] γ' Γαλ.
 14 λίτρας γ' Δ Γαλ.: ξε γ' ΓΔ^αΕΖ: ἐλ Bx β'] α' Z 15 κ ΔC Γαλ.: ὥρας
 BΓΕΖ 18-104,6 (ῥα Γαλ. XIII, 1017) 18 arthriticum C: ἐλ E 19 δὲ
 βάσσου Γ 20 τοσαύτης B Ἐλαίου μυρσίνου Z Γαλ.: ἐλ Γ κ BΔ: ἐλαίου
 μηλίνου, ἐλαίου κυπρίνου ἀνὰ ΓΕΖ: οὐγγίας δ', κυπρίνου Γαλ. 21 ς'] ς',
 χαλκάνθου λι α' ς'', Γαλ.

Δ 273^α 3 Z 369^α 5 Γ 281^β 11 Ε 121^β 18

νης γο ς', χαλθάνης γο γ', μάννης γο δ', ὀποπάνακος γο β', καστορείου
 γο β', βρυωνίας ῥίζης γο δ', ἰοῦ γο β', ἀφρονίτρου λευκοῦ γο δ', πεπέρεως
 γο β', πυρέθρου γο β', εὐφορβίου γο α', στέατος ἐριφείου γο ς', ὄξους τὸ
 ἱκανόν. ἔψε βρυωνίαν πύρεθρον τῷ ὄξει καὶ διηθήσας λείου τῷ ἀφειήματι
 τὰ ξηρὰ καὶ ἐπιχέας τὰ τηκτὰ καὶ ἐνώσας χρῶ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ποτὲ δὲ 3
 ἀνιεμένῳ. Ἄνθου χλωρὸν ἄκοπον ποδαγρικοῖς ἀρθριτικοῖς διὰ πολλῆς
 πείρας χρῶ καὶ ἐπὶ ἰσχυαδικῶν θαρρῶν. Ἰοῦ γο α' ς', μάννης γο α' ς',
 οἰσύπου γο α' ς', ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος γο β', στυπτηρίας σχιστῆς
 <ε', τερεβινθίνης γο ε', ἀφρονίτρων λευκῶν γο δ', ὀποπάνακος <ε', χαλ-
 θάνης <η', μυελοῦ ἐλαφείου <δ', ἐλαίου κυπρίνου <δ', ἐλαίου μηλίνου 10
 <δ', κηροῦ <ε', μέλιτος <ε', ἐλαίου παλαιοῦ λι α'. Ἰόν, ἀμμωνιακόν, στυ-
 πτηρίαν, μάνναν, ὀποπάνακα λείου μετ' ὀλίγου ὄξους καὶ ἐπύχεε τὰ τηκτὰ
 καὶ χρῶ ἀνιείς αὐτὸ ἐπὶ πάντων μηλίνῳ ἐλαίῳ· ἐπὶ δὲ τῶν χρονίων πα-
 θῶν πρόσβαλε καὶ ἀδάρκης καὶ εὐφορβίου ἀνὰ γο α'. Ἄλλο τοῦ αὐ-
 τοῦ. Ὀποπάνακος γο ι' ς', τερεβινθίνης <δ', ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος 15
 γρ ιε', οἰσύπου γρ ιη', ἰοῦ γρ ις', προπόλεως γρ ιε', στυπτηρίας σχιστῆς,
 λαδάνου, ἀριστολογίας στρογγύλης, κισσοῦ δακρύου ἀνὰ γρ ς', λιθαργύρου
 γρ γ', ἁλῶν ἀμμωνιακῶν γρ β', καφορᾶς γο α', κολοφωνίας γο γ', κηροῦ
 B 292^α γο γ', ἐλαίου γο γ'. χρῶ διαλύων μύρῳ τινί. Ἄλλο ἄκοπον | σύγχρισμα
 παραλυτικοῖς ἐν ἀρχαῖς· Ἐλαίου γλευκίνου, ἐλαίου κυπρίνου, ἱρίνου, δαφνίνου 20

1 καστορείου γο β', 2 λευκοῦ] ἐλ Γαλ. 2 ἰοῦ γο δ' Γαλ. 3 πυρέθρου οὐγγίας δ' Γαλ. α' B: β' ΔΩ^α C: δ' Δ^α Γαλ. ἐρίφου BAC 6 ἀνιεμένῳ] liquefacto cum quoriam unguento C x ΔΕΖ^β C: ἄθου Z: ἀνθού B: ἄρθου Γ 7 καὶ] ἐλ Z [I]οῦ Δ: Φοῦ EC 8 θυμιάματος] ἐλ B β'] α' Z 9 aeruginis dra. v, terebinthinae C ἀφρονίτρου (ἀφρ-Δ) λευκοῦ Δ^α E δ' ἐν ἀλλ' ε'· ὀποπάνακος <δ'· ἐν ἀλλ' ε' Δ: ε', ὀποπάνακος <δ' Γ 9-11 x BΔ^α (πρὸ 11· ἰόν Δ^α): χαλθάνης - ἐλαίου κυπρίνου, ἐλαίου μηλίνου ἀνὰ γο δ' Z: χαλθάνης <β', - <ε', - γο δ', - μηλίνου γο δ' ΓC: ἐλ ΔE 11 <ε', - <ε' BΔ^α: οὐγγε', - οὐγγε' ΓΔ^α EZ^α C 13 x ΓΔ: ἀνέων B: ἀνεῶν E: ἀνικῶν Z (δρα 11, 16^α) αὐτὰ ΓZ 14 α'] β' Z 15 ι' ς' BΔ^α: γ' ς' ΓΔEZC 16 ἰοῦ γρ ις' BΔ^α ZC (μετὰ 18· α' Δ^α): ἐλ ΓΔE πόλεως B 17 ς' BΔZC: ις' ΓΔ^α E 18 γρ γ' BΓΔ^α Z: γρ β' ΔE β'] γ' Δ^α E * : καφορὰ B: καφουρὰ ΓΔZ: καφουρὰ E 19 (δρα Ὁρ. IV, 587) Ἄλλο] ἐλ Z 20 ἐλαίου κυπρίνου B: κυπρίνου ΓΔEZC

ἀνὰ λι α', κηροῦ γο δ', τερεβινθίνης γο β', οἰσύπου γο β', καστορείου γο α',
 εὐφορβίου <δ'. χρίεσθω δὲ μετὰ τῶν πεπονθότων μερῶν καὶ τὰ ἀπαθῆ.
 "Ἄλλο ἄκοπον πρὸς ἰσχυᾶδα χρονίαν καὶ ἀγκύλας καὶ παραλύσεις. « ἔστι
 5 δέ, φησὶν Ἀσκληπιᾶδος, λίαν ἐνεργές ». Ἐλαίου παλαιοῦ λι β',
 ἱρίνου γο ς', στυρακίνου γο ς', δαφνίνου γο ς', τερεβινθίνης, εὐφορβίου,
 ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, καστορείου, πεπέρεως, ὀποπάνακος, χαλθάνης
 ἀνὰ γο β', μυελοῦ ἐλαφείου γο δ' ς". τὰ τηκτὰ τήξας, κατὰ τῶν ξηρῶν
 ἐπίχρεε καὶ ἐνώσας χρῶ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ, ποτὲ δὲ ἀνιεμένῳ ῥοδίνῳ ἢ
 10 ἐτέρῳ μύρῳ· τὰ ξηρὰ οἶνῳ λειοῦται. Σύγχρισμα ὀπισθοτονικοῖς κυνικῶς
 σπώμενοις τὸ διὰ τοῦ μέλιτος. Ἰρίνου ἐλαίου, ῥοδίνου, γλευκίνου, κυπρίνου
 ἀνὰ γο ς', κηροῦ γο γ', τερεβινθίνης γο α', μέλιτος γο α'. "Ἄλλο πρὸς
 τὰ αὐτά. Κηροῦ <ν', τερεβινθίνης <κε', οἰσύπου, μυελοῦ ἐλαφείου, χαλ-
 θάνης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἀφρονίτρων λευκῶν, δαφνιδῶν ξηρῶν
 15 ἀνὰ <ς', ἐλαίου παλαιοῦ ξε ς', οἶνου κο α'. χρῶ. "Ἀλειμμα πρὸς πα-
 ρέσεις πάνυ καλόν. Σφαιρίτιδος γο β', πρασίου γο α', καυκαλίδος βοτάνης
 γο β' (ἔστι δὲ βολθοειδής), ἀφοδεύματος καμήλου γο α', ἀμπελοπρασίου
 γο α', ἡρυγγίου γο α', κυκλαμίνου γο α', ἀσφάλτου γο α', πευκε-
 δάνου <δ', γῆς ἀμπελίτιδος γο α', σεληνογόνου, κυπέρου, γαγάτου
 20 λίθου, δικτάμνου ἀνὰ γο α', θείου <δ', γάλακτος ὀνείου γο β', σου-
 σίνου μύρου γο γ', μυελοῦ καμήλου γο γ', στέατος ὀνείου γο α', πι-
 θήκου τριγῶν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς <δ', ἐλαίου παλαιοῦ γο η', ὄξους

2 χρίεσθαι E τὰ ἀπαθῆ] eae quae facile affectioni obnoxiae fiunt C
 (ἴσως ἄρα γρ. τὰ εὐπαθῆ) 3-9 (ἔρα Ὁρ. IV, 588) 4 δέ (ἐλ Z) φασιν
 ἀσκληπιᾶ Δ β'] α' Z. 5 στυρακίνου B³ Δ^α Z Ὁρ.: στύρακος BΓE
 δαφνιδῶν ΓC τερεβινθίνης] κηροῦ γο α' - κυπρίνου ἀνὰ γο ς' Ὁρ. 6 κ
 ΔE Ὁρ.: ἀμόμου· θυμιάματος ΓZ: ἀμμωνιακοῦ B 9 ἔτερον μύρον B
 οἶνου B: μύρω Z 9-11 (ἔρα Γαλ. XIII, 1013) 9 κ BΔZ: συγχρίσματα
 ΓE 10 τῶ] ἐλ Z λευκίνου E 11 ς'] γ' Γαλ. (ἀναλυτικῶς): ἐλ Bz
 κ B: τερεβινθίνης γο γ' Γαλ.: ἐλ ΓΔEZC (μ.) γο γ' Γαλ.: ἐλ Z "Ἄλλο
 - αὐτά BΓC: "Ἀλειμμα πρὸς παρέσεις πάνυ καλὸν Z: "Ἄλλο ΔE 12 ν'] γ'
 B 13 ἀφονίτρου EC δαφνίων E 14 κο ΓEZ: κοτῶ ΔC: κῶ B
 15 sphaeritidis, hoc est, cupressi pilulas ferentis C α' BΔ: β' (ΓΔ=EZ) C
 16 βολθοειδὲς ΓEZ 18 γαγγάτου - 19 δίκταμον E 19-20 γο β' - ὀνείου
 ἐλ Γ 20 γο γ', - γο γ' B(Δ=Z) C: - ἀνὰ οὐγγ β' ΔE 21 η' BΔEZ: β' ΓC

Z 369³ 2 E 122^a 10

γο θ'. σκευάσας ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας μετὰ μύρου τινὸς ἀνέσας
 χρῶ. Ἄκοπον Ἡρᾶ καππάδοκος πρὸς παραλυτικούς καὶ καθόλου
 πρὸς πᾶν ἄλγημα μυῶν ἢ νεύρων. Πηγάνου χλωροῦ, γλήχωνος, κύ-
 πέρου, τήλεως, λινοζώστεως, πράσιου, λιθανωτίδος, ἀριστολογίας,
 ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων ἀνὰ λι α', νίτρου <ἡ', ἕρεως, τερε- 5
 βινθίνης, δαφνίδων, σικύου ἀγρίου ῥίζης, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, θρά-
 θους ἀνὰ λι β', μυρσίνης χλωρᾶς λι γ', δάφνης φύλλων ξηρῶν λι γ',
 ἐλλεβόρου λευκοῦ γο ς', κηροῦ λι β', βδελλίου λι δ', οἶνου χόας ιβ',

B 292³ ἔλαιου | χόας δ'. κόψας τὰ ὀφειλοντα κοπήναι ἀδρομερῶς, ἐπίχρεε ὕδωρ
 ὀλίγον ὡς ὑγράναι τὰ κοπέντα, εἴτα ἐπίβαλε τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον 10
 καὶ ἕα μίαν ἡμέραν, τῇ δὲ ἐξῆς ἔψε κινῶν συνεχῶς καὶ διηθήσας πρόσ-
 βαλε <τὸν> κηρὸν καὶ <τὴν> τερεβινθίνην καὶ τὸ βδέλλιον προλειω-
 θέν ὀλίγῳ οἶνῳ. Ἄκοπον τὸ διὰ τῶν φρύων τῆς ὅλης διαθέσεως
 ἀπαλλάττει. Σικύου ἀγρίου ῥίζης χλωρᾶς, ἔλαιου γλυκέος ἀνὰ λι ς', μυε-
 λοῦ ἔλαφείου, τερεβινθίνης, κηροῦ ἀνὰ γο ς', φρύους βατράχους ζῶντας 15
 ς'. εἰς σπυρίδιον βαλόντες τοὺς βατράχους καταρράπτομεν καὶ οὕτω κα-
 θιέντες εἰς τὸ ἔλαιον ἔψομεν μέχρι τακερώσεως· εἴτα ἀνασπᾶσαντες τὸ
 σπυρίδιον τῶν βατράχων, ἐμβάλλομεν τὴν τοῦ ἀγρίου σικύου χλωρὰν

2-13 (ἔρα Γαλ. XIII, 1045· ἀναλυτικῶς) 2 καπαδοκικὸν E καθ' ὅλου
 B: ἐλ Z 3 η] et C μυῶν ἢ νεύρων] ἐλ Γαλ. Πηγάνου] πισσοῦ Γ
 γλήχωνος ξηροῦ Γαλ. κύ^{πρ} E 4 λινοζώστεως ξηρᾶς Γαλ. 5 πικρῶν
 λελεπισμένων μοδίου ς' Γαλ. η' BΔEZ: β' ΓC: ν' Γαλ. 6 δαφνίων E
 8 λευκοῦ λίτρας ς', κηροῦ λίτρας δ' Γαλ. βδελλίου λι δ'] βδελλίου τρ' E: ἐλ
 Δ x *: οἶνου χόας δ'. ἐν ἀλλ' ιβ'. ἔλαιου χόας δ' Δ: οἶνου χόας ιβ'
 B: οἶνου κο β', ἐν ἄλλῳ τοῦ οἶνου χόας ιβ', ἔλαιου χόας δ' Γαλ.: οἶνου 2 δ'
 ΓZ: ὄνουχας δ' E: vini congius quatuor, olei congius tres C 11 καὶ 12
 ἔασας E κινῶν] ἐλ E 12 <τὸν> κηρὸν καὶ <τὴν> *(ἔρα Γαλ. XIII,
 1046,4): κηρὸν καὶ ΓZC: κηρὸν ΔE: ἐλ Bz 13-107,9 (ἔρα Γαλ. XIII,
 1023· οὕσιωδῶς διαφέρει) 13 φρενῶν ΓE 14 ἀπαλλάττον Δ 16 x
 Z Γαλ.: εἰς σπυρίδιον BE: εἰς πηρίδιον Δ: πηριδίῳ Γ βάλλοντες-κατιόντες
 Z 17 x Z Γαλ.: τὸ σπυρίδιον BE: τὸ πηρίδιον Δ: τῷ πηριδίῳ Γ 18 τὸ
 τῶν βατράχων E: τὸν βάτραχον Γ ῥίζαν χλωρὰν Γ

Δ 273⁹ B: 275^a 17 E 122⁹ 19

ρίζαν κατατετμημένην καὶ ἔφομεν μέχρι τὴν δύναμιν ἀποδοῦ τῷ ἐλαίῳ
καὶ διηθήσαντες ἐμβάλλομεν τὰ τηκτὰ προδιηθηθέντα καὶ ἀποτιθέμεθα
ἐν ὑέλῳ. χρῶ πρώτ' καὶ ἐσπέρας πρὸς ποδαγρικούς, ἄρθριτικούς, ἰσχιαδι-
κούς, παρειμένους. τούτῳ οἶδαμεν ἀνθρώπους διεστραμμένους ὅλον τὸ
3 σῶμα ὑπὸ ποδάγρας καὶ χειράγρας χρησαμένους καὶ ἐπὶ τοσοῦτον σωθέν-
τας, ὡς ἄλωθήτους περιπατεῖν. « ἐσκευάσαμεν ποτε | τὸ φάρμακον, Γ 282^a
φησὶν Ἀκκληπιάρχης, προσβαλόντες τῇ γραφῇ σαμφύχου λι α' ε", κροκίνου
μύρου λι α', ὀποθαλσάμου γο γ', χελωνῶν δέκα τὸ αἷμα, μαλαθαθρίνου
μύρου λι α' ». Πρὸς ποδάγραν καὶ ἄρθρίτιν θαυμαστόν, ποιεῖ δὲ καὶ
10 πρὸς τὰς χρονίας κεφαλαλγίας, τὴν ὕλην περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἄγον, περὶ
τὸ μέτωπον καὶ τὸ βρέγμα. Κύνα μικρὸν εὐτροφον ζῶντα καὶ γαλῆν
ζῶσαν ἐμβαλὼν μετ' ἐλαίου λι θ' καὶ βουτύρου λι γ', ἔψε ὡς τακερὰ τὰ
ζῶα γένηται· ἔπειτα διηθήσας ἐντίθει τοὺς πόδας ἢ τὰς χεῖρας τῷ
ἐλαίῳ θερμῷ δι' ὅλης ἡμέρας. ὁ δὲ Γαληνὸς φησιν· « ἄλωπεκας καὶ ὑαί-
15 νας τινὲς ἐλαίῳ ἔφοντες θεραπεύουσι τοὺς ἄρθριτικούς, οἱ μὲν ζώσας αὐ-
τὰς μεγίστῳ λέβητι ἐμβαλόντες, οἱ δὲ καὶ τεθνεώσας· εἴτα [ἔφοντες
σὺν τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ πλεῖστον καί] πτυέλους τοῦ ἐλαίου θερμοῦ πληροῦντες,
οὕτως ἐμβιβάζουσι τοὺς ἄρθριτικούς, ἐνδιατρίβειν ἐν αὐτῷ χρόνῳ πολ-
λῷ κελεύοντες. διαφορητικώτατον δὲ γίνεται τὸ τοιοῦτον ἔλαιον, ὥστε

2 προδιηθέντα B: προδιηθηθεῖν E 3 χρῶ δὲ Δ ἐσπέραν B καὶ ἄρθριτικούς
ΓΕΖ 4 et resolutos C διεστραμμένους] ἐλ E 5 λουσαμένους καὶ σωθέντας
ἐπιτοσοῦτον ΓC ὠφεληθέντας Δ 7 α' ε" BΔ^π: α' ΓΔΕΖC Γαλ. κροκίνου
E 8 μαλαθαθρίνου μύρου λι α' B Γαλ.: ἐλ ΓΔΕΖC 9 κ BΔZ^a: ποδάγρας
ΓΕ ἄρθρα Z: ἄθρα E 10 κ B: τὰς ἐγχρονίους E: χρονίους ΓΔZ et ad
frontem ac C 11 εὐτροφον B 12 λι θ' B: ξε θ' ΓΕΖ: ξεστών θ'· ἐν ἄλλ'
λιτρῶν θ' Δ καί-λι γ' ἐλ Δ ὡς B: ἕως ΓΔΕΖ 13 ἐντίθει τοὺς πόδας]
ἐλ E 14 κ BZ: τῆς ἡμέρας ΓΔΕ 14-108,2 (ὄρα Γαλ. XII, 367· οὐκ
αὐτολεξεῖ. Ὁρ. V, 552,781) 15 τινὰς EZ ἐν ἐλαίῳ B θεραπεύουσιν
Z 16 εἴτα Δ: εἴτε BE: εἴτ' ΓZ ἐφόντες| B (παύει· κολοβὸν τὸ B·
ἀπὸ 107,17-131,19 ὡς βάσις τὸ Γ): ζῶντες E [ἔφοντες-καί]*
(ἐπείσακτον δοκεῖ): ἐλ Γαλ. Ὁρ. 17 κ ΓΕΖ Ὁρ. V, 781,11: πνέλους Δ
Γαλ. Ὁρ. V, 552,10 18 διατρίβειν B: Γ

ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἔλκειν τὰ ἐν τῷ βάθει τῶν σωμάτων περιεχόμενα, καὶ διὰ τοῦτο μεγίστη ὠφέλεια ἐπακολουθεῖ ». καὶ ἔχῃνοι δὲ χερσαῖοι ζῶντες ἐψόμενοι τῷ ἐλαίῳ διαφορήτικόν αὐτὸ ἐργάζονται. παύει γὰρ τὰς ὀδύνας καθιεμένων ἐν αὐτῷ τῶν ὀδυνωμένων ἄρθρων καὶ συγχρομένων.

5

ξδ' Χρίσματα ποδαγρικά.

Τὴν μέλαιναν τὴν εὐρισκομένην ἐν τῇ φακῇ μάλιστα ἢ ἑτέραν μέλαιναν λεάνας σὺν ὄξει ἐπίχριε. παύει τὰς ὀδύνας καὶ τὰς φλεγμονάς· τοῦτο πολλῶν πρὸ αὐτοῦ γεγενημένων καὶ μηδὲν ἀνυσόντων μεγάλως ὠφέλησεν. Ἡ κύπρου φύλλα λειώσας χλωρὰ ποιεῖ τροχίσκους, ἐπὶ δὲ τῆς χρεῖας 10 ὄξει λεάνας ἐπίχριε. Ἄλλο. Κρόκου γο α', ἁλῶν κεκαυμένων γο α', ἀφρόνιτρα λευκὰ δέκα ἀριθμῶ, ὡς λέκιθον α'· λείου ἀφεψήματι ἀκάνθης αἰγυπτίας ἀποτριτωθέντι. Ἄλλο. Ὑελον ὄξει λεάνας εὖ μάλα κατὰ χριε θαρρῶν. Ἄλλο. Στυπτηρίαν σχιστὴν ὄξει λεάνας ἐπίχριε. Ἄλλο πρὸς βευματισμὸν γονάτων. πολλῶν προγεγενημένων καὶ μηδὲν ὠφελησάντων, μόνον τοῦτο ὠφέλησεν. Μάρμαρον, τοῦτ' ἔστι πλακίον ἄχαιστον, κόψας λεάνας μετὰ ῥοδίνου κατὰ χριε. ἐγὼ δὲ τὸ ῥίνισμα ἢ τὸ πρίσμα τοῦ μαρμάρου πλύνας καὶ ξηράνας ἐν ἐτοίμῳ εἶχον καὶ ἐπὶ τῆς χρεῖας ἐχρησάμην μετὰ ῥοδίνου. Ἄλλο χρίσμα πᾶν καλόν. Τηκολίθου, γλαυκίων, σμύρνης ἀνὰ γο α', ἀλόγης <δ'. λειώσας ἔχε ξηρίον· ἐν δὲ τῇ 20 χρήσει μίξας λέκιθον ὡς μετ' οἴνου αὐστηροῦ ἐπίχριε καὶ ἐὰν περι-

4 ἐν αὐτῷ καθιεμένων B⁺Γ 7 Τὴν ΓΕΖ: Γῆν ΔC: ἤν B⁺ 8 σὺν τῷ B⁺Γ παύει γὰρ ΓΔ 9 ἀνυσόντων EZ 10 Ἡ] ἄλλο. ZC χλωρὰ λειώσας Δ 11-13 Ἄλλο - ἀποτριτωθέντι B⁺ΓΕΖC: ἐλ Δ 11 γο α'-γο α' B⁺ΓC: -ἀνὰ γο α' EZ 12 ἀφρόνιτρον E δέκα ἀριθμῶ B⁺ΓZC (δέκα Z^o, δ Z): ι' E 13 αἰγυπτίας EZ: ἐλ B⁺ΓC 14 κ Z: Ἄλλο. Στυπτηρίαν ὄξει λεάνας ἐπίχριε. B⁺ΓC: ἐλ ΔE 15 καὶ] ἐλ Z 16 τοῦτο μόνον B⁺Γ Ἄλλο· μάρμαρον Δ 17 καὶ λεάνας B⁺Γ ἦ] et C 18 εἶχον ἐν ἐτοίμῳ Δ 19 χρίσμα Ω: ἐλ C πᾶν καλόν] ἐλ E λικολίθου E γλαυκίων Ω (πρβ. 53,7 καὶ Ὁρ. V, 131,21· ὅρα κριτ. σημ.): glaucii C 20 α'] α'· ἐν ἀλλ' ἀνὰ β' Δ 21 κ Δ^aZ: χρίσει ΓE

Π 88⁸ 16

τείνη, μετ' οἴνου μόνου ἐπίχριε. "Αλλο. 'Αετίτην λίθον μετ' ὡσὺ καὶ ὀλίγου βοδίνου κατάχριε. "Αλλο. Κνίδος σπέρμα καὶ καλιὰν χελιδόνων λεάνας μεθ' ἐψήματος ἐπίχριε. "Αλλο χρῖσμα θαυμασίον πλουσίοις. Βρέξας μαμηρὰν ὕδατι, ἔπειτα λεάνας ἐπίχριε καὶ θαυμάσεις.

8 "Αλλο διὰ πολλῆς πείρας κἂν ἦ χρόνιον τὸ πάθος. Κόπρου πελαργοῦ γο γ' μετὰ ἄξουγγίου λεάνας ἔσου ἐπίχριε. « χρῶ μηδενί, φησίν, ἐκ φαίνων' πολλοὺς γὰρ ἔσωσεν ». "Αλλο. Κυνεῖαν κόπρον λευκὴν λεάνας σὺν ὕδατι θερμῷ καὶ χλιάνας ἐπίχριε παχύτατα καὶ ἐπιτίθει φύλλα τινὸς λαχάνου. Μάλαγμα τὸ 'Αμυθάωνος πρὸς ἀγκύλας καὶ ἔσπα-

10 σμένα ἄρθρα. 'Αμμωνιακοῦ, ἔρωος ἰλλυρικῆς, κηροῦ, βδελλίου ἀνὰ <η', τερεβινθίνης, χαλθάνης ἀνὰ <η'. "Αλλο τὸ Βασιλείου πρὸς τὰ αὐτὰ δόκιμον. 'Αλθαίας, χαμαιμήλου, ἀνήθου, μελιλώτου, λινოსπέρμου, τήλεως ἀνὰ γο α' ς", ἀμώμου γο γ'. ταῦτα βρέχονται εἰς οἶνον 'Ασκάλωνος ξε ε' ἐπὶ ἡμέρας γ' καὶ ἔψονται ἕως μελιτώδους συστάσεως· εἴτα

13 τοῦ χυλοῦ λι ε' ἔψονται σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ λι δ' ς" ἕως μέτριον καταλειφθῇ τοῦ χυλοῦ· καὶ ἐπιθαλε βουτύρου γο ς', τερεβινθίνης γο δ', στέατος χηνείου γο ιε', μυελοῦ ἐλαφείου σὺν ὀλίγῳ ἐλαίῳ λειωθέντος γο ε' καὶ κηροῦ τράκτου λι γ'. "Αλλο ἀπαλλάττον τῆς ὅλης διαθέσεως. 'Οποπάνακος, χαλθάνης ἀνὰ γο β', κηροῦ τράκτου γο η', πηγάνου

108,21-1 καὶ-ἐπίχριε B:Γ'ZC: ἐὰν δὲ περιτείνηται-ἐπίχριε Δ: ἐλ E 1-4 "Αλλο-θαυμάσεις. B:Γ'EZ: (μετὰ 9' λαχάνου) Δ 3 "Αλλο: ἐλ Z χρῖσμα Ω: ἐλ EC πλουσίοις: ἐλ E 4 θαυμάσης Z 5 διὰ-κἂν: ἂν E 6 ἔσου λεάνας Δ 8 παχύτατον Δ 9-110,2 κ Γ, (μετὰ 84,9' ἐπιτίθει) Δ, (μετὰ 81,16' λόγῳ) Z, (μετὰ 80,19' μάλαγμα) AMNH: ἐλ ABEC 9 Μάλαγμα-ἄρθρα, 11 "Αλλο-δόκιμον: ἐλ M: (τὸ α' ἀντὶ τοῦ ἐλ β') Z 9 κ*: ἀμυθάωνος Ω: ἀμυθάνων Z (πρὸ Γ.αλ. XIII, 967.983. 'Ορ. V, 119) 10 'Αμμωνιακοῦ θυμιάματος Δ κηροῦ κισσοῦ Z ἀνὰ <η'] ἐλ Δ 11 βασιλείου ΓΔΔΞΟ: βασιλικὸν N (ι): ἐλ ZM 12 μελιτῶ M: μελιλώτων Ω λινοςπέρμου N (Ω ἀεῖ): λινοςπέρματος ΓΔΖΑ^αM (90,13 ΞΟ, 102,1 ΓΔΕΖ) 13 οἶνον ΛΩ: οἴνου Λ^δ κ*: ἀσκάλῳ Λ: ἀσκάλων M: ἀσκάλωνα Ω 15 ε'-ς" Δ: ε' καὶ ἐψοῦνται (ἐψοῦνται N, ἔψονται Γ) ἕως μελιτώδους συστάσεως σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ λι δ' ς" καὶ ἐψοῦνται (ἐψοῦνται N, ἔψονται Γ) Γ'ZAMN 18 λι γ'. (81,16-82,13) "Αλλο-χρῶ. "Αλλο ZAMNH 18 κ Γ: ἔτερον-διαθέσεως ΔΖAN: ἐλ M 19 ἀνὰ-η'] ἐλ Δ

Π 89^α 6 Z 370^β 16 N 422^α 18

Γ 282^β φύλλων, κα|στορείου, εὐφορβίου, οἰσύπου ὑγροῦ, τερεβινθίνης ἀνὰ γο
β', οἴνου τὸ ἀρκοῦν. ἐνώσας χρῶ.

ξδ' εἰς. Περὶ πωρωμάτων.

Πώρωμά ἐστι πάθος σκληρότατον περὶ τὰ ἄρθρα γιγνόμενον. ποιεῖ δὲ
καὶ τοῦτο τὸ πάθος ὁ φλεγματικὸς χυμὸς χρονίζων περὶ τὰ ἄρθρα· οὐ 5
μόνον γὰρ παχύτερος περὶ τὰ ἄρθρα γίνεται ἀλλὰ καὶ γλισχρότερος
καὶ τοὺς καλουμένους πώρους ἐργάζεται. τὰ γὰρ σύμπαντα ἄρθρα σκλη-
ρότερα τῶν σαρκωδῶν εἰσι μορίων· διὸ καὶ ἐλκωθέντων αὐτῶν σκιρτώ-
δεις καὶ σκληροὶ πῶροι γίνονται. ἐπειδὴν δὲ οὕτω γένωνται τὰ ἄρθρα,
οὐκέτι ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἀκριβῶς ἐπανέρχονται κατάστασιν. Θεραπεία. 10
Ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῆς ἰάσεως πρὸς τὰς κράσεις τῶν χυμῶν γίγνεται καὶ
θεραπεύεται· εὐφώρατοι δὲ τῶν λυπούντων χυμῶν αἱ διαφοραί. τὸ γὰρ
χολῶδες χρῶμα ξανθὸν ἐστὶ καὶ θερμασίας πολλῆς καὶ ξηρότητος ἔχειται,
ὁ δὲ αἵματικὸς χυμὸς τὰ αἵματικὰ συμπτώματα ἐργάζεται, ὁ δὲ φλεγμα-
τικὸς τὰ φλεγματικά, καὶ κατὰ τὰς κράσεις αὐτῶν διαγιγνώσκεται καὶ 15
θεραπεύεται. καλῶς οὖν ὁ πολυειδὴς τροχίσκος ποιεῖ μετ' οἴνου τριβό-
μενος, γλοιώδη σύστασιν λαβίων· καὶ θάλασσα δὲ καὶ ἄλμη πολλάκις
ὀνίνησιν· τὸ δὲ πλεῖον τῆς θεραπείας ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἀναγέγραπται. ὁ
μέντοι πολυειδὴς τροχίσκος σκευάζεται οὕτως· στυπτηρίας σχιστῆς
<ζ', λιθάνου <δ', σμύρνης <η', χαλκάνθου <β', χολῆς ταυρείας 20
<ς', ἀλῆς γο α'. οἶνῳ αὐστηρῶ ἀναλάμβανε.

2 οἴνου τὸ ἀρκοῦν] κηροῦ τράκτου οὐγγ η' Δ 3-21 x ΓΔΖ, (μετὰ 83,1'
ὄγκων) ΑΜΝΠ (πρβ. Γαλ. XIII, 332): ἐλ Ω 3 ξδ' εἰς*: μς' Γ: λθ' Ω:
ἐλ Μ περὶ πωρωμάτων] ἐλ Μ 6 ὁ περὶ ΜΝ περὶ τὰ ἄρθρα] (ἀφαιρετέον
ἴσως) ὅρα Γαλ. XIII, 332,15) 10-12 Θεραπεία-θεραπεύεται] ἐλ Γαλ. (ἴσως
παρεῖσακτον· ὅρα 15) 10 Θεραπεία.] ἐλ ΖΜ 12 x ΑΜ Γαλ.:
εὐφώρατοι Ζ: εὐφόρατοι ΓΔ: εὐφορώτατοι Ν 13 χρῶμα Ω: αἷμα Γαλ. XIII,
333,7 (ἴσως γρ. ῥεύμα· ὅρα 38,6) ἔχειται Δ (πρβ. 38,10): δέεται ΓΑΜΝ:
δέηται Ζ 16 θεραπεύεται ἕκαστος. Γ ὁ ΓΔΝ: ἐλ ΖΑΜ 17 (καὶ Δ)
γλοιώδεις συστάσεις ΑΜ: γλοιώδους συστάσεως Ν λαμβάνων Δ πολλάκις
καὶ ἄλμη Ν 20 ς' ΓΝ: γ' ΔΖΑΜ

E 123^a 2 Δ 274^a 11 Π 89^β 14

Ξε' Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις πύρων.

« Ἔστι δὲ καὶ τούτων ἄριστα φάρμακα καὶ ἄλλα μὲν τινα, μάλιστα δὲ τὸ γαλήνειον, ὃ διὰ τοῦ τυροῦ συντίθεται, καὶ τὸ ἡμέτερον δὲ ἐκ τῶν τοιούτων συγχείμενον, φησὶν ὁ Φιλάργριος· πευκεδάνου βίζης <η', ἀμμο-
 5 νιακοῦ θυμιάματος <η', σμύρνης <κδ', ἀριστολογίας <ς', κισθήρεως <ς', καστορείου <δ', ἐρίων οἰσυπηρῶν κεκαυμένων <η', λίθου ἀσπίου ἄνθους <η', εἰ δὲ μὴ παρείη, ἁλῶν ἀμμωνιακῶν κεκαυμένων <ς', προ-
 πόλεως λίπαρᾶς <ις', κυνείας κόπρου ξηρᾶς <ς', ἰξοῦ <κδ', ἰοῦ <ς', λεπίδος χαλκοῦ <ς', χαλκάνθου <ς', μίσυος <ς', κηροῦ <ρ',
 10 πιτυίνης, πίσσης ἀνὰ <ρν', ἐλαίου παλαιοῦ τὸ ἄρκοῦν, ὄξους τὸ ἱκανόν. τοῦτο μὲν οὖν τὸ ἡμέτερον φάρμακον ἐπιτείνόμενόν τε καὶ ἀνιέμενον ὡς ἂν δόξῃ καλῶς ἔχειν πρὸς τὰς τῶν θεραπευομένων σωματικῶν διαφοράς, ἀνασπᾶ τε καὶ ἐκβάλλει τοὺς πύρους. Ἄλλο. Τὸ γαλήνειον ἄπασι σχε-
 δὸν ἀρμόττει τοῖς σώμασι προσκομιζόμενον, ἔστι δὲ τοῖονδε· τυρὸς βόειος
 15 παλαιότατος, ὡς ἄθρωτος εἶναι διὰ τὴν δριμύτητα, λειοῦται σὺν ἀφειψή-
 ματι ταριχηροῦ κρέατος παλαιοῦ χοιρείου καὶ μαλαχθεὶς ἐπιμελῶς ἐπιτί-

1 Ξε'- πύρων.] ἐλ Μ 2 τοῦτο ἄριστον φάρμακον E: hoc optimum phar-
 macum ad durities artuum in tofos coactas. C 4-10 (δρα Ὀρ. V, 554·
 διαφέρει) 4 πευκεδάνου EC: ὁ καὶ ἔχει οὕτως· πευκεδάνου Ω: νθ'. Πρὸς
 σκίβρους τὸ Φιλαργρίου ἐν τῷ ε' Τῶν ποδαγρικῶν. Πευκεδανοῦ Ὀρ. <η'-5
 <η']-ἀνὰ <η' (ἐν ἄλλ' ἀνὰ <κ' Δ^π) ΓΔ: (γο β')^σ-γο α' Ὀρ.: drachmas II
 -drachmas II C 5 σμύρνης <δ' E x Δ^πEC: ἀριστολογίας, κισθήρεως ἀνὰ
 <ς' Δ^πΩ: ἀριστολογίας στρογγύλης, κισθήρεως (ἀνὰ <ιη')^σ Ὀρ. 7 ἄνθους
 -παρείη] <η' E <η' Δ^πEZ: τὸ αὐτὸ AMN: <ς' ΓΔC: (γο β')^σ Ὀρ.
 <ς' ΓΔEC: <η' Δ^πZAMN: (γο β')^σ Ὀρ. 8 ξηρᾶς] ἐλ E Ὀρ. ς' EC: ς'
 Ω: (ιη')^σ Ὀρ. κδ'] ις' ΓC 9 <ς' (λ.) ΔE: <ς' Δ^πΩ: dr. xvi C: ἐλ.
 Ὀρ. <ς' (χ.) E: dr. xvi C: ἐλ Ω Ὀρ χαλκάνθου <ς' EC: χαλκάνθου
 Ω: ἐλ Ὀρ. <ς' (κ.) EC: ἀνὰ <ς' Ω: ἀνα <ιη' Ὀρ. κηροῦ <ρ' ΓC Ὀρ.:
 ἐλ Ω 10 πιτυίνης γο ιβ' ς", πίττης βρυτίας γο ιβ' γρ ιβ', -, ὅξους δριμυτάτου
 τὸ ἄρκοῦν. Ὀρ. τὸ ἄρκοῦν] ἐλ Μ 11 οὖν] ἐλ Z 12 δόξει ZN ἔχει Γ
 13 ἀνασπᾶ τε γὰρ καὶ Γ: ἀνασπᾶται καὶ Z ἐκφράττει E 13-112,1 (δρα Γαλ.
 XII, 271. Ὀρ. V, 553.782. Τραλ. II, 561) 13 Ἄλλο] ἐλ Μ 14 κ': ἔστι δὲ
 τοιῶν' δε E: ἔστι δὲ τοιῶτον (-τω Z) Ω: ἐλ Δ 15 x ΓE: ἄθρωτον Ω σὺν
 ΔE: ἐλ Ω 16 x M^βΩ: ταριχηρῶ Z: ταριχηρῶ MN

θεται κατὰ τῶν πῶρων. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο διὰ τῶνδε συντιθέμενον· πέρ-
νης χοιρείας παλαιοῦ λίπους λι α', τυροῦ αἰγείου παλαιότητας, στέατος
ταυρείου, ἀποχύματος τοῦτ' ἔστιν ἀποξύσματος πλοίου τετηκότος ἀνὰ
λι α', μυελοῦ ἐλαφείου γο η', οἰσύπου γο γ', κυπρίνου ἐλαίου γο ς', 5
ἄμμωνιακοῦ θυμιάματος λι α', ὀποπάνακος γο α', οἶνου αἰγυπτίου
ἡμικοτύλην. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν λοιπῶν· ἐνώσας χρῶ. Ἄλλως ἡ διὰ
πέρνης. Ζωμοῦ πέρνης παλαιᾶς χοιρείας, ἄμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ
λι α', οἰσύπου γο δ', μυελοῦ ἐλαφείου γο ζ', κηροῦ γο ς', στέατος
ταυρείου λι α', ἀποχύματος λι α' ς'', κυπρίνου, τυροῦ αἰγείου πα- 10
λαιοῦ ἀνὰ λι α', ὀποπάνακος γο α'. Ἄλλο πρὸς πῶρους. Κόκκου κνιδίου
λεπίδων λειώσων τὸ ἐντὸς μετὰ σμύρνης καὶ ὄξους καὶ ἐπίχρει. θαυμαστὸν
εἰς ὑπερβολήν. Ἄλλο πρὸς πῶρους ἄρθρων γυναικωδῶν καὶ ἀπαλοσάρ-
κων διὰ πείρας. Καδμείαν λειοτάτην μυρσίνης κηρωτῇ ἀναλαβὼν ἐπιτίθει.
Ἄλλο. Ἀφρόν νήτρου λεάνας μετ' ἐλαίου παλαιοῦ καὶ ὀλίγου κρόκου καὶ 15
Γ 283^α ὄξους κατὰ χρι. βέλτιον δὲ ποιήσῃ ὄξει μὲν λειωθεὶς ὁ ἀφρός τοῦ νήτρου
μετὰ τοῦ κρόκου, κηρωτῇ δὲ ὑγρᾷ ἀναληφθεὶς. Ἄλλο πρὸς πῶρους

1 τῶν] ἐλ Z ἔστι-συντιθέμενον EC: ἄλλο διὰ τῶνδε συντιθέμενον Δ: ἄλλο
τὸ συντιθέμενον Γ: ἄλλο διὰ πέρνης Z: ἄλλο AN: ἐλ M ab eodem C
1.7 πέρνης* (A ἐν 5,15. κῶδιξ ἐλλ. ἀναπλ. 632, IE', ιζ', 163^β, 29.206^β, 17.22.24.
'Op. V, 384. Παύλ. Γ', οη', 128,8. Νόν. σνε'. Μυρ. 115^β): πτέρνης Ω:
στέρνης M (ἐν 7 ἐλ AMN): pernae C 2 παλαιᾶς M 'Op. Μυρ. 2.9
αἰγὸς E 3 κ E: καὶ ἀποχύματος Ω ἀποξύσματος πλοίου] resinae cum cera
ex navigiis derasae C 4 ἐλαίου] ἐλ EC ς' AEC 'Op.: ζ' Δ^πΩ 5 ἄμμωνιακοῦ
-γο α' Δ^π (πρὸ 6' τὰ): ἐλ AEC 6 τὰ-χρῶ Δ: ἐνώσας χρῶ τὰ-λοιπῶν Γ:
τὰ τηκτὰ τῶν λοιπῶν EC: ἐνώσας χρῶ ZAMN 6-10 κ ΓAEZC: ἐλ Ω
7-10 κ ΔE: χοιρείας λι^π α', οἰσύπου (oesypi C) οὕτ' δ', ἄμμωνιακοῦ θυμιάματος
λι^π α', μυελοῦ ἐλαφείου οὕτ' ζ', στέατος ταυρείου λι^π α', κηροῦ οὕτ' ς',
ἀποχύματος λι^π α' ς'' (μετὰ 10' λι α' Δ), κυπρίνου (κυ. ἐλαίου Δ) λι^π α' (α'
ς' Γ), τυροῦ αἰγείου παλαιοῦ λι^π α' ΓZC (λι, γο Z ἀεῖ). 10 κ ΓΔ: Ἄλλο
πρὸς πόρους E: Ἄλλο ZAN: ἐλ M κόκκους M κ*: κνιδίου Ω: κνιδίης
ZM 11 λεπίδας ZM^α: λειώσας Δ κ ΔEZ: κατὰ χρι Γ: ἐπύχρει AMN
11-13 θαυμαστὸν-πείρας ΓAZC: θαυμαστὸν-ἀπαλοσάρκων E: Ἄλλο AN:
ἐλ M 13 Καδμείας λειοτάτης EN μυρσίνη ΔZΛ^αM: myrteo C 14 Ἄλλο.]
ἐλ M Ἀφρόν νήτρου* (ῥα στ. 15. 'Op. IV, 593,13 καὶ κριτ. σημ.):
ἀφρόνιτρον Ω λειώσας Δ^βMN 15 μὲν, ὄξει M 16 τοῦ] ἐλ Z 16-113,10
κ ΓAEZC: ἐλ Ω

E 123^b 1 Z 371^a 4 A 231^a 12

ποδῶν ῥῆσσον καὶ ἐκκενοῦν τὸ περιεχόμενον ὥσπερ ἀθήραν καὶ αὐτὸ
 ὑγιάζον, ὥστε μὴδὲ οὐλὴν σχεδὸν φαίνεσθαι. Μανδραγόρου μῆλα λαβὼν
 ἐκκένωσον τὸ σπέρμα καὶ λεπίσας τὸ ἐπικείμενον. λεπτότατον λέπος καὶ
 λειώσας τὴν σάρκα εὖ μάλα ποιεὶ κηρωτὴν ἀπὸ στέατος ὑείου καὶ κηροῦ
 5 καὶ ἐπίχρεε καὶ ἐνώσας χρῶ. ἔστω δὲ τὰ γ' ἴσα τῷ σταθμῷ ἢ τὸ στέαρ
 πλείον. χρῶ, πεπείραται. "Ἄλλο. "Ἀσβεστον, νίτρον ἴσα ἀξουγγίῳ ἀνα-
 λαβὼν ἐπιτίθει. "Ἄλλο Διοσκορίδου. Ἀμμωνιακὸν μετὰ πίστεως ξηρᾶς
 συμμαλάξας παρὰ πυρὶ ἐπιτίθει. "Ἄλλο. Στύρακα σιέλῳ νῆστις μαλά-
 ξας ἐπιτίθει, τοῦτ' ἐστὶ μασησάμενος χρῶ ποιεὶ καὶ σήσαμον ἄπλυτον
 10 λεῖον καταπλαττόμενον ».

ξς' Περὶ καθαρτηρίων ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς ἀρμοζόντων.

Πλείστων μὲν καὶ ποικίλων καθαρτηρίων συνθέσεις ἤδη ἐντεθείκαμεν
 ἐν τῷ γ' λόγῳ τῆσδε τῆς πραγματείας καὶ χρὴ ἐκείθεν ἀναλέγειν τὸ
 ἐκάστῳ ἀρμόδιον· ἰδίως μέντοι ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν καὶ ἀρθρικῶν τὰ
 15 τοιαῦτα διδόνκι. Καθαρτήριον τὸ δι' ἐρμοδακτύλου, ᾧ συνεχῶς χρῶ-
 μεθα. Ἐρμοδακτύλου ξηροῦ προσφάτου γο α', ἀνίσου, κυμίνου, πε-
 πέρεως κοινοῦ, κρόκου, πεπέρεως μακροῦ, κνήκου σπέρματος τοῦ ἐντὸς

1 ποδῶν ΓΕΖ: ἐλ Δ x ΓΖ: ὥσπερ ἀθήραν Δ: ὥσπερ ἀνθήραν ΕΖ: eadem
 ferme horam C x ΓΕC: αὐτοῦ Ζ: τὸ περιέχον αὐτὸ Δ 2 μὴδὲ*: μῆτε ΓΔΕΖ
 (δρα 15, 13^π) 4 ὑείου ΓΔΕC: γῶ^α οἶου Δ^ω: ὑείου παλαιοῦ Ζ 5 x Γ: τοῦ
 στέατος πλείω ΕΖ: τοῦ στέατος πλείονος Δ 6 χρῶ πεπείραμαι Ε: πεπείραται
 Ζ 6-7 "Ἄλλο - ἐπιτίθει ΔΕΖC: (μετὰ 112, 16' ἀναληφθεῖς.) ΓΔΔMN (δὲς ἐν
 Δ) 6 "Ἄλλο.] ἐλ Μ 7-8 x*: "Ἄλλο Διοσκορίδους - ἐπιτίθει. ΓΔΕ: ἐλ Ζ
 8 "Ἄλλο. ΓΔΖC: ἐλ Ε x Ε: νήστεος ΓΖ: νήστεως Δ: jejuni hominis C
 9 τουτέστι νῆστις Δ 11 x Δ: Περὶ καθαρτηρίων ἀρθριτικοῖς ἀρμοζόντων.
 Ω: ἐλ Μ 12 συνθέσει Ν 13 γ' λόγῳ] (δρα 'Αετ. Γ', κγ'-ρμα', 50^β-59^α) τὸ
 ΔΕΑ: τῷ Ζ: τῷ Μ: ἐλ ΓΝ 14 ἐκάστου ΕΑ καὶ ἀρθρικῶν] ἐλ Ν 15 δίδεται
 ΔC 15-114, 2 καθαρτήριον (Universale C, ἐλ Ζ) - μελικράτου ΓΔΕΖC (πρβ.
 Τραλ. II, 563-7): ἀντίδοτος ἢ διερμοδακτύλου Ν: τὴν δι' ἐρμοδακτύλου II:
 τ.....ἐρμοδακτῦ Δ: ἐρμοδακτύλον Μ 15 διὰ τοῦ ἐρμοδακτῦ Δ: διὰ δακτύλου
 Ε χρῶμεθα παραχρῆμα κουρίζον τοὺς πόναυς. Ἐρμοδακτύλου Ζ 16 καὶ
 προσφά Δ x Δ: ἀνίσου ΓΕ: ἐλ Ζ 17 x ΓΖC: πῆ^{πρ} μακροῦ, κρόκου Δ:
 καὶ μακροῦ, κρόκου Ε x*: κνήκου Ω (καὶ ἐν 114, 13) τοῦ ΓΔ: τὸ ΕΖ

ἀνά γρ β', σμύρνης <α', εὐφορβίου νεαροῦ γρ δ', μαστίχης γρ ε',
 κασίας γρ α', μόσχου κεράτιον α'. ἡ δόσις γρ δ' μετὰ μελικράτου.
 παραχρῆμα κουφίζει τοὺς πόνους. ἐπειδὴ δὲ τὰ τοιαῦτα κένωσιν ἰσχυ-
 ρᾶν οὐκ ἰσχύει ποιεῖν, τὸ δὲ ἐγκαταλιμπανόμενον ἐξ αὐτοῦ μένον καὶ
 παχυνόμενον καὶ ξηραίνόμενον εἴωθε πώρους γεννᾶν ἐν τοῖς ἄρθροις, 5
 προσήκει ἐπὶ τῆς χρείας προσπλέκειν ἐν τῇ δόσει σκαμμωνίας γρ α' ἢ
 πλέον πρὸς δύναμιν, ἐπὶ δὲ τῶν μελαγχολικῶν ἐπιθύμου γρ γ' καὶ
 σκαμμωνίας κεράτια γ', ἐπὶ δὲ τῶν φλεγματικῶν λαθυρίδας ε' καὶ ἀγα-
 ρικοῦ γρ α'. εἰ δὲ πληθωρικὸς εἴη ὁ πάσχων, μετὰ τὴν τῶν ὀδυνῶν
 ἀπαλλαγὴν κάθαιρει αὐτὸν πάλιν τῇ ἱερᾷ ἢ ἐτέρῳ δραστικῷ καθαρτηρίῳ 10
 τῇ κράσει ἁρμοδίῳ. Ἄλλο καθαρτικὸν ποδαγρικοῖς ὀδυνωμένοις πάν-
 καλόν. Κασίας γρ α', εὐφορβίου γρ α' ε', σίου-γρ δ', ἀλυπιάδος ῥίζης γρ δ',
 παιωνίας ῥίζης γρ δ', ἀνίσσου, σμύρνης, κυμίνου, μαστίχης, κνήκου ἄν-
 θους, πεπέρεως ἀνά γρ η', ἑρμοδακτύλου γο α'. ἡ δόσις γρ δ' μετ' οἴ-
 νομέλιτος. Ἡ διὰ τῆς βεττονίχης καθαρτικῆς ἀντίδοτος. ληξιπύρε- 15
 τος, ποιοῦσα ποδαγρικοῖς ἄκρως, τρεῖς τοῦ μηνὸς διδομένη, ποιεῖ καὶ ἐλε-
 φαντιῶσι καὶ ὕδρωπικοῖς, μάλιστα τοῖς ἀνὰ σάρκα· ἔστι γὰρ τῶν πάν-
 ἐπαινουμένων. Ἀφινθίου κόμης <κδ', βεττονίχης <κδ', πηγάνου

1 σμύρνης <α' ΓΕΖC: ζιγγιθέρεος γρ^α α'· ἐναλλ' σμυρ^β <α' Δ 2 κέρατος
 Z 3 x ΓΕC: παραχρῆμα γὰρ - πόνους Ω: ἐλ Z τὰ| ἐλ Z 4 x ΓΔΕΖC:
 οὐκ ἰσχυρὰν ἰσχύει ΔMN αὐτῶν Δ x ΓΔZC: μόνον ΕAMN^a 6 χρή-
 σεως Δ ἐν τῇ ΕAMN (ἐν Δλ): ἐκάστη Z: ἐκάστη ΓΔ 6-7 σκαμμωνίας (μ Δ)
 -καὶ ΓΔAMN: ἐλ ΕZC 8 x*: κερά^α Ω: κέρατα Z φλεγματικωτέρων Δ
 10 κάθαρον Z 11 (εἴτα α 121,10-122,12) AMNH 11-115,6 x ΓΔΕΖ: ἐλ Ω 11 x
 Γ: ποδαγρικὸν πρὸς τοὺς ὀδυνωμένους ΔZC: ἐλ Ε 12 x ΔΕΖ: κασσίας Z^β:
 θαψίας Γ σίου Δ: ἰσίου ΓΕ: ἴσου Z: isii, hoc est chamaeleonis nigri C
 x ΓZC: σίου, ἀλυπιάδος ῥίζης καὶ παιωνίας ῥίζης ἀνὰ γρ^α δ' Δ: ἰσίου, ἀλύπιδος
 ῥίζης (radicis alypiadis, hoc est, chamaelaeae C) καὶ παιονίας ἀνὰ γρ δ' Ε
 13 σμύρνης Γ: ζῆ EZ: ζιγγιθέ^α ΔC 14 α' ΕΔ: β' ΓΔ^αZC 15 ὁ-καθαρτικὸς
 Ε x* (Α ἐν 5,18) Müller: βετονίχης ΔZ (18 ΔΕΖ, βετωνίχης Γ): βεστονίχης
 ΓΕ 16-18 x ΓΔC: ποιεῖ-ἐπαινουμένων ποιοῦσα ποδαγρικοῖς ἄκρως. Ε: καὶ
 πρὸς ἐλεφαντιῶνται, καὶ ὕδρωπικοὺς τοὺς ἀνὰ σάρκα μάλιστα ἐπαινετῇ. Z
 18-115,1 x ΓΕC: κόμης, βετονίχης, (κασίας Δ) ἀνὰ <κδ', πηγάνου ἀγρίου
 σπέρματος, κενταυρίου λεπτοῦ ἀνὰ <ις' ΔZ

Δ 274^β 9 Z 371^β 12 O 299^β 18

ἀγρίου σπέρματος <ις', κενταυρείου λεπτοῦ <ις', κασίας <κδ', ἐλλε-
 θόρου μέλανος φλοιοῦ <η'. κόψας σήσας δίδου κοχλιάριον α' μεθ' ὕδατος
 θερμοῦ. πρόσεχε δὲ τῷ φαρμάκῳ μὴ ὑπερκαθάρῃ· ἔστι γὰρ ἀνίκητον.
 παρ' ἄλλοις δὲ εὗρον πάνυ ἐπαινουμένην, εἰ προσλάβοι γεντιανῆς καὶ
 8 χαμαιπίτους καὶ ἀριστολογίας μακρᾶς ἀνὰ <η', χαμαΐδρους <κδ'.
 « πάντα, φησὶν, ἀναλαβὼν μέλιτι μεταδίδου κοχλιάριον τέλειον ».

Ξξ' Ἀντίδοτοι ποδαγρικοί. <'Η διὰ τῶν ὁστών> Φιλαγρίου.

« Φάρμακα δὲ τὰ διὰ στόματος διδόμενα τοῖς ποδαγρικοῖς καὶ ἄρθριτι-
 κοῖς πλεῖστα μὲν ἔστι καὶ ποικίλα καὶ διάφορα· καταγνοὺς δὲ ἐγώ,
 10 φησὶν ὁ Φιλάγριος, τοῦ πλήθους τῶν τοιούτων καὶ τοῦ τετραφαρμάκου
 καλουμένου καὶ τοῦ διὰ τοῦ ὑπερείκου καὶ τῆς γεντιανῆς καὶ τῶν ὁμοίων,
 οἷς συνήθως χρῶνται οἱ ἱατροὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶς ποδαγρικών, συνέθηκα
 φάρμακον αὐτὸς οἷον ὑπέλαβον θερμαίνειν ἱκανῶς δύνασθαι, οὐκ ἀπηλ-
 λαγμένον δὲ οὐδὲ τοῦ μετρίως ὑγραίνειν καὶ λεπτύνειν τὰ παχέα τε καὶ
 15 γλίσχρα τῶν ὑγρῶν, καὶ πάνυ γενναίως δυνάμενον καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν
 ἐκκρίσεων ἀνευρύνειν ἅμα τῷ καὶ τῆς ὑψηλάτου καὶ τῆς διουρητικῆς
 μετέχειν δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ τὰς φυσικὰς ἐνέργειας ἐπεγεῖρειν καὶ τὴν
 καλουμένην ἄδηλον διαπνοὴν προτρέπειν. ἔστι δὲ | ἡ σύνθεσις αὕτη· Γ 283^β
 παιωνίας ῥίζης προσφάτου <α', κρόκου κιλικίου <δ', ῥᾷ ποντικῷ

1 ἀγρίου ΓΔΖC: ἐλ Ε 2.6 κδ' Δ: 2' ΓΕ (κδ', κδ' ΓΕΖ καὶ ἐν 118,13.
 122,18. 124,7. 129,2): κοτῦ' Z: cochlearis (-ium C) 3 δὲ ΓΔ: ἐλ ΕΖC κ
 ΔΕΖ: ὑπερκαθαίρειν· ἔσται Γ γὰρ ΓΖC: γὰρ ἄλλοις ΔΕ 4 πάνυ ΓΕΖ: ἐλ
 ΔC κ ΓΔΖ: ἐπαινούμενον EC καὶ ΓΔΖC: ἐλ Ε 5 μακρᾶς ΔC: ἐλ
 ΓΕΖ 6 κ ΔΖ: μέλιτι ἀναλαβὼν Γ: ἀναλαβὼν Ε κ ΔΕ: τέλειον 2' Γ: τελείοις κοτῦ'
 Z 7-119,13 κ ΓΔΕΖC, (μετὰ 96,19) ΝΕΟ: ἐλ Ω 7 κ* (Α ἐν 5,19): ἀντίδοτος
 ποδαγρική φιλαγρίου Δ: ἀντίδοτος ποδαγρική ΝΕΟ: ἀντίδοτοι ποδαγρικοί ΓΕC:
 ποδαγρικοί ἀντίδοτοι Z 8 δὲ ΓΔΕΖ: ἐλ ΩC διὰ] διὰ τοῦ Δ 12 τῶν ἀπλῶς
 ΓΕΖC: τοὺς ἀπλοῦς (ἀπλοῦς Ν) τῶν ΝΕΟ: πάντων ἀπλῶς τῶν Δ 13 αὐτοῖς Δ:
 αὐτὸ Ε 14 τὸ μετρίως ὑγραίνειν τὲ καὶ ΝΕΟ τε] ἐλ Z 15 ὑγρῶν] χυμῶν
 Γ δυνάμενων καὶ τὰς δδύνας ΝΕΟ 16 τὲ ἅμα τῷ καὶ τοῖς ὑψηλάτοις καὶ
 τοῖς διουρητικοῖς ΕΟ 17 ἐπεγεῖρει ΓC 18 προτρέπει ΓC σύνθεσις αὐτοῦ,
 αὕτη· Γ: σύνθεσις αὕτη. σκευασία. Z 19 α'] α'. ἐν δ' Δ <δ'] ἐλ Δ^σ
 ῥᾷ ΔΝΕΟ: ῥέου Z: ῥοῦ ΓΕ

<δ', καλαμίνθης ὀρεινῆς, ἐλελισφάκου κόμης, στοιχάδος κορύμβων,
 θλάσπεως σπέρματος, ἐπιθύμου, μεγάλου κενταυρείου ῥίζης ἀνὰ <δ', κεν-
 ταυρείου τοῦ μικροῦ χυλοῦ <δ' (λάμβανε δὲ τὸν χυλὸν ἀχμαιοτάτης
 οὔσης τῆς βοτάνης καὶ ἐγκύμονος τῶν ἀνθρώπων), ἔρεως ἰλλυρικῆς, πηγάνου
 ἀγρίου σπέρματος, πεπέρεως μακροῦ, ἀνήθου σπέρματος ἀνὰ <δ', λι- 5
 βυστικοῦ, σελίνου σπέρματος, πετροσελίνου μακεδονικοῦ, σεσέλεως μασ-
 σαλιωτικοῦ ἀδρώτου, ὀριγάνου, θύμου κορύμβων, τριφύλλου τῆς ἀσφαλ-
 τιζούσης σπέρματος, καρδαμώμου σπέρματος χωρὶς τῆς ἐντεριώνης,
 δαύκου σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ <γ', μήου ἀθαμαντικοῦ <β',
 ἀσάρου <β', ναρδοστάχους, ἀδιάντου, κασίας, πολυποδίου, λιθανωτοῦ 10
 λευκοῦ, χαλδάνης καθαρᾶς, τερεβινθίνης χίας, βδελλίου σκυθικοῦ τοῦ
 μέλανος καὶ λιπαροῦ καὶ ῥητινώδους, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ <ς',
 συμφύτου ῥίζης ξηρᾶς προσφάτου, βράθυος, ἐρυθροδάνου ῥίζης, ἐλενίου,
 ἀγαρικοῦ, σκορδίου βοτάνης, παλιούρου σπέρματος, σαρξιφάγου, κέστρου,
 κυκλαμίνου ῥίζης ξηρᾶς, ἄγνου σπέρματος πεφρυγμένου ἀνὰ <η', μα- 15
 στίχης χίας, βρυωνίας ῥίζης ξηρᾶς προσφάτου, λημνίας σφραγίδος, ὀπο-
 θαλσάμου ἀνὰ <ις', ὀποῦ πευκεδάνου <ις' (τούτου δὲ μὴ παρόντος, ἐμ-
 βλητέον σαγαπηνοῦ <η') καὶ ῥίζης πευκεδάνου προσφάτου ξηρᾶς <ις',
 ἀρτίσκων θηριακῶν <ις' (ἐχέτωσαν δὲ τῶν σαρκῶν μέρη δύο, ἄρτου δὲ
 μέρος ἓν· εἰρήσεται δὲ αὐτῶν ἡ σκευασία ἐν τῷ περὶ θηριακῆς λόγῳ), 20

1 <δ' ΓΕC: ἐλ Ω' 2 μεγάλης ΓΕΝ x ΓΕZC: ῥίζης, κενταυρείου τοῦ
 μικροῦ χυλοῦ ἀνὰ <δ' ΔΝΕΟ 3 τὸν χυλὸν] ἐλ Ε 5 πεπέρεως μακροῦ, ἀνίσου
 (σπέρματος Ω, ἐλ ΕΟ) ΕΝΕΟ - 6 ἀλίνου σπέρματος ΝΕΟ: ἐλ Ζ 6 κ*:
 μασσαλιωτικοῦ ΓΔΕ: μασσαλιωτικῆς ΖΝΕΟ 7 x ΓΕZC: ἀδρωτόνου
 Δ*ΝΕΟ 9 λευκοῦ] ἐλ Ε x ΓΕC: ἀθαμαντικοῦ, ἀσάρου ἀνὰ <β'
 ΔΝΕΟ: ἀθαμαντικοῦ <β' Ζ 10 λιθάνου ΝΕΟ 11 λευκοῦ] ἐλ C
 χίας] ἐλ ΕΟ 13-15 ξηρᾶς-ῥίζης] ἐλ Ε 14 σκορπίου ΕΟ παλιούρου
 ΓΖ: πολίου· ῥοῦ Δ 15 πεφρυγμένου ΓΖ 17 ὀποῦ πευκεδάνου <ις'
 ΓΕZC: ἐλ ΝΕΟ μὴ ὄντος δὲ τούτου, Ε 18 καὶ ΓΔZC: ἐλ ΕΝΕΟ
 x ΓΔZC: ξηρᾶς, προσφάτου ΝΕΟ: ξηρᾶς Ε 19 τῶν μὲν Δ δύο ΕZC: β
 Γ: β· ἐν ἀλλ' μὲ ἡ Δ: ὀκτώ ΝΕΟ 20 x ΔΝΕΟ: εἰρηται ΓΕZC (δρ x κώδ.
 Δ, ιη', ιδ', φ. 290^a, C, 791)

Ξ 316^α 4 Ο 300^α 8 Ν 426^α 9 Ζ 372^α 14 Ε 125^α 21

- στύρακος, εἰ μὲν παρείη, καλαμίτου, εἰ δὲ μή, τοῦ ξανθοῦ τε καὶ λιπαροῦ
 <κδ' (τὸν γὰρ μέλανα ὡς φαῦλον φευκτέον), ἀριστολογίας στρογγύλης
 ἄρρυτιδώτου καὶ πλήρους <ν', ὅστων προσφάτων κεκαυμένων, ὡς
 λειοῦσθαι καλῶς, ἐλαφείων ἢ βοείων ἐκ τῶν κνημῶν <ν', μέλιτος
 5 ἄττικοῦ ἀπηφρισμένου τὸ ἄρκοῦν, ὥστε σύστασιν ἐκλεικτοῦ ἔχειν τὸ
 φάρμακον. τὰ μὲν ξηρὰ πάντα κόπτε καὶ σῆθε· μαστίχην δὲ καὶ λίθονον
 κατ' ἰδίαν ἕκαστον λειώσας ἡρέμα, ὡς μὴ πληκνωθῆναι, καὶ σήσας,
 ἔπειτα στήσας τὸν προειρημένον σταθμὸν ἀνάμισγε τοῖς κόπεισι ξηροῖς·
 βδέλλιον δὲ καὶ ἀμμωνιακὸν καὶ χαλθάνην καὶ τὸν ὀπὸν τοῦ πευκεδάνου
 10 ἢ τοῦ σαγαπηνοῦ βαλὼν ὀλμοκόπει καίτοι μάλασσε παρὰ πυρί, εἴτα
 σὺν ὀλίγῳ μέλιτι τήκε καὶ λείπει· ἐν θυεῖα εὖ μάλα· ὁμοίως δὲ καὶ τήν
 τερεβινθίνην κατ' ἰδίαν μετ' ὀλίγου μέλιτος διαλύσας ἐπιβάλε τοῖς ἐν τῇ
 θυεῖα· τὸν δὲ στύρακα ἐν ὀλμῳ κόπτε εὐτόνως, ἐπιβάλλων κατὰ βραχὺ
 τοῦ ὀποθαλσάμου καὶ μέλιτος θερμοῦ, εἴτα λείου ὁμοίως ἐν θυεῖα· δυνατόν
 15 δὲ καὶ μετὰ μέλιτος ὀλίγου τήκειν τὸν στύρακα καὶ λειοῦν. ἐνωθέντων
 δὲ τούτων καὶ διαλυθέντων ἱκανῶς, ἐπιβάλλε κατὰ βραχὺ τὰ ξηρὰ
 ἐπιχέων καὶ τοῦ μέλιτος κατ' ὀλίγον· ἐπὶ τέλει δὲ τὸν χυλὸν τοῦ κεν-
 ταυρείου λειώσας μετὰ τοῦ ὀποθαλσάμου κατ' ἰδίαν, ἔνωσον τοῖς λοιποῖς·
 τούτοις δὲ ἄψασιν ἐνωθεῖσι καλῶς ἐπιβάλλειν χρὴ μέλιτος ἀπηφρισμένου
 20 τοσοῦτον, ὅσον ὡς οἶόν τε τῇ γεύσει τοῦ κάμνοντος ἡδὺ ἀποφῆναι τὸ
 φάρμακον ἐκλεικτόν. τῇ τε οὖν γεύσει κρίνων τὸ φάρμακον οὐκ ἂν
 ἀμάρτοις, εἰ καὶ τήν τοῦ πεπέρως αὐξήσειάς ποτε μίξιν· οἶδα γοῦν

1 τοῦ] ἐλ Δ 5 κ Δ: ἐκλεικτοῦ ΝΕΟ: ἐκλεικτοῦ ΕΖ: ἄττικοῦ Γ 6
 κόπτε πάντα ΓΕΖ 8 τὸν σταθμὸν τὸν προειρημένον ΝΕΟ ἀνάμισγε Ε:
 ἀνάμισγε ΕΟ 9 καὶ τὸν] τὸν Ζ τοῦ] τῆς ΕΟ 10 βαλὼν] in mortarium
 conjecta C 12 τερεβινθίνην λείπει καθ' ἰδίαν ΝΕΟ διηθίσας Ε τοῖς
 ΓΔΕΖ: ἐλ ΝΕΟ 13 κ ΓΔΕΖ: ἐπιβάλλων ΝΕΟ 16 ἐπιβάλε Γ arida
 trita C 18 λείψων ΝΕΟ 19 κ ΕΖ: ἐπεμβάλλειν ΔΝΕ: ἐπεμβάλλων Ο:
 ἐπεμβαλεῖν Γ 20 ὡς ΔΕΖ: ἐλ ΓΝΕΟC κ ΓΔΕ: ἀποφαίνεσθαι Ζ: ἀφῆναι
 ΝΕΟ 21 τε οὖν Ω (ἴσως γρ. γε οὖν): quare C κ ΓΔΖ: κρίνων Ε:
 κρίνειν ΝΕΟ 22 ἀμάρτος ΕΝ τοῦ] ἐλ Ζ αὐξήσεις (-σας Ε) ποτε
 ΓΔΕΖ: ποτε αὐξήσεις ΝΕΟ

Δ 275^α 14 Ο 300^β 16

ἔγωγέ τινα τῶν λαμβανόντων αὐτὸ προσεμβάλλεσθαι παρακαλοῦντα
 πλεόν τοῦ πεπέρεως· καὶ τοίνυν ἔμιξα πολλάκις τοσοῦτον ἐξ αὐτοῦ μετὰ
 τὴν ἔνωσιν ἀπάντων, ὅσον ἕκαστος τῇ γεύσει προσδιώρισεν· εὐδῆλον δὲ
 ὡς ἡνίκα μὲν προφυλάττεσθαι τὸ ποδαγρικὸν πάθος χρή, τηνικαῦτα
 ἐμβαλεῖν πλείστον ἐγχωρεῖ τοῦ πεπέρεως καὶ μάλιστα κατὰ γε χειμῶνα 5
 καὶ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν χωρίον. γίγνεται δὲ ὁ χυλὸς τοῦ κενταυρείου κατὰ
 τὸ ἔαρ, ἀκμαζούσης τῆς πόας καὶ ἐγκυμονούσης τὸ ἄνθος· κοπτομένη δὲ
 χλωρὰ χυλίζεται, κάπνεται διηθηθεὶς ὁ χυλὸς ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ μέχρι συ-
 Γ 284^α στάσεως μέλιτος στελερωτέρου. συντιθέντι δέ σοι τὸ φάρμακον, εἰ χαίρει
 τοῖς πικροῖς ὁ λαμβάνων, μὴ γίνουσι συμφέροι πλεόν τῶν δ' ὧν <^{ων} τοῦ χυλοῦ 10
 καὶ μάλιστα ἐν ἀγκυλώσει διαλύειν βουλόμεθα· ἀποστρεφομένου δὲ τοῦ
 πύσχοντος τὰ πικρά, τὰς δ' < πάντως ἐμβαλεῖν δεῖ τοῦ χυλοῦ. ἡ δὲ τελεία
 δόσις τῆς ἀντιδότου ἐκλειγματοῦδὲ σύστασιν λαβούσης ἐστὶ κοχλιάριον α'.
 διττῶς δὲ χρή σκευάζεσθαι τὸ φάρμακον· καὶ τὸ μὲν μὴ γίνουσι τοὺς θηρια-
 κοὺς ἀρτίσκους ὡς προεῖρηται καὶ τὰ κεκαυμένα ὁστᾶ· τὸ δὲ ἕτερον χωρὶς 15
 τῶν ἀρτίσκων καὶ τῶν ὁστῶν σκευάζεται. ἐξὸν δὲ τῷ βουλομένῳ μετὰ τὴν

1 κ Δ: ἔγω γε τινα Ω: ἔγω γε Z αὐτῷ ΝΕΟ 2 ἔμιξα Z τοσοῦτον
 πολλὰ' ΕΟ 3 ἕκαστον Γ προσδιώνησεν Γ: πρὸς διώνησεν Ε 4 ὡς ἡνίκα
 μὲν Δ (ἔσως μὴν· ὅρα κριτ. σημ.): ὡς ἦν (ἦν Γ) καμὲ (κάμει Z) τὸ ΓΕΖ: ἦν
 ἐμὲ ΕΟ: ἦν ἐμὲ Ν: quod quando quidem-aliquem C 5 ἐμβαλεῖν πλείστον
 ἐγχωρεῖν Ε: ἐμβαλεῖν ἐγχωρεῖ πλείστον Γ: ἐγχωρεῖ πλείστον ἐμβαλεῖν ΔΖ:
 ἐγχωρεῖ πλείστον ἐμβάλλειν ΝΕΟ τοῦ] τοῦ μακροῦ ΝΕΟ 6 κ Δ: ὑγρῶν
 καὶ ψυχρῶν χωρίων Ω: ὑγρῶν καὶ ψυχρῶν χρονίων Γ: si humores frigidi
 fuerint ac diuturni C κατὰ ΓΔΕΖ: ἐλ ΝΕΟ 7 καὶ] ἐλ Z κ ΓΕΖ:
 ἐγκύμονος οὔσης Δ: ἐγγύμονος ΝΕΟ κ ΓΖ: τοῦ ἄνθους Ω 8-9 χυλὸς
 τοῦ κενταυρείου - στερεωτάτου ΝΕΟ 9 συντιθέντι δέ σοι ΓΖ: συντιθέσει
 δὲ Ε φάρμακον τοῦτο, εἰ Δ 10 πολὺ πλείω Δ <^{ων} Δ: <^{ων} Ν: δραχμῶν
 ΕΟC: συμυρῶν Γ^α: ζῆ ΕΖ τοῦ χυλοῦ] ex succo centaureae C 11-12 καὶ
 -δ' <] καὶ ΕΟ βουλόμεθα ΕΝ 12 <Δ: <Ν: ἐλ Ω κ ΓΔΕΖC: τοῦ χυλοῦ
 ἐμβάλλειν πάντως. ἡ ΝΕΟ 13 κ* (ὅρα 117,5): ἐκλειγματοῦδὲ Ζ^β: ἐκλειγματοῦδὲ
 ΖΩ λαβούσα ΝΕΟ α'] ἐλ ΓΕ 14 σκευάζειν Ε 'καὶ] ἐλ ΔC τῷ μὲν,
 Γ 15 ὡς εῖρηται ΖC: προεῖρηται Ν 16 τῶν ἀρτίσκων ΝΕΟ: ἀρτίσκων
 ΓΔΕΖ κατὰσκευάζειν Δ ἐξῆν ΕΟ

E 125^a 12 Z 372^a 15

αὐτάρκη μῆξιν τοῦ μέλιτος διελεῖν τὸ φάρμακον εἰς δύο μέρη ἐξ ἴσης· ἔπειτα
 τῷ ἐνὶ μέρει προσεμπλάσσειν τὸ ἥμισυ τῆς προγεγραμμένης συσταθμίας
 τῶν θηριακῶν ἀρτίσκων καὶ τῶν κεκαυμένων ὀστέων· ἔστι δὲ τὸ ἥμισυ μέρος
 τῶν θηριακῶν ἀρτίσκων <η', τῶν δὲ κεκαυμένων ὀστέων ἔστι τὸ ἥμισυ
 5 <κε'. ἐπειδὴ δέ, εἰ μὴ σὺν τοῖς ἄλλοις ξηροῖς κοπεῖεν οἱ θηριακοὶ ἀρ-
 τίσκοι, οὐ δύνανται κατ' ἰδίαν κοπῆναι, τούτους χρὴ ἐν ὄλμῳ καθ' ὅσον
 οἶόν τε κόψαντα βρέχειν οἴνῳ ὀλίγῳ παλαιῷ γλυκεῖ καῖπειτα λειώσαντα
 ἐν θυεῖα καὶ μέλιτι πλείονι διαλύσαντα προσπλέκειν τῇ σκευασίᾳ, σπου-
 δαίως τὴν ἔνωσιν ποιούμενον. καθ' ὃν μὲν γὰρ καιρὸν χρὴ χρῆσθαι τε
 10 καὶ μαλάττεσθαι λεπτύνεσθαι τε καὶ τέμνεσθαι τὸ πάχος καὶ ῥυπτέσθαι
 καὶ κενοῦσθαι τὰ προσπεπλασμένα τῶν ὑγρῶν καὶ τὰς ὁδοὺς ἀνευρύ-
 νεσθαι, οὐ χρὴ μιγνύειν τοὺς θηριακοὺς ἀρτίσκους καὶ τὴν τῶν ὀστέων
 τέφραν. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐχιδνῶν σὰρξ ὥς ὅτι τάχιστα πρὸς τὸ δέρμα καὶ
 τὴν ἐπιφάνειαν ἀναδίδοσθαι πέφυκεν· διὸ περιττωμάτων πλήθους υπερ-
 15 κειμένου καὶ ἐμπεφραγμένων τῶν ὁδῶν οὐκ ἀσφαλῶς δίδοται ἡ τῶν
 ἐχιδνῶν σὰρξ ἀλλ' εἰς ὕστερον ἡνίκα στοχαζόμεθα λεπτύνεσθαι τοὺς
 χυμοὺς καὶ ἀνευρύνεσθαι τὰς ὁδοὺς. ἡ δὲ τῶν ὀστέων οὐσία δαπανητικῆς
 καὶ ἀναξηραντικῆς ἔστι δυνάμεως, ὥστε καὶ μόνῃ δύναιτ' ἂν διδομένη
 συνεχῶς καὶ εὐκαίρως τὰς πολυχρονίους θεραπεύειν ἀρθρίτιδας· διὰ δὲ τὸ

1 αὐτάρκειαν Z τὸ φάρμακον Ω: τοῦ μέλιτος ΓC x E: ἐξίσης ΓΔZ: ἐξίσου
 ΕΟ: ἐξ ἴσον N εἶτα ΕΟ 2 x ΓΔΕΖ: τὸ μὲν ἐν μέρος ΝΕΟ x ΓΔZ:
 προγεγραμμένης σταθμίας E: προειρημένης συσταθμίας ΝΕΟ 3 ἔστω E τὸ
 5 μέρος ΓE (δρα 116,19) 4 ἔστι τὸ 5 ΓE (δρα 117,4): ἐλ Z 5 x ΔZ:
 κοπεῖεν Γ: κοπῆναι ΕΝΕΟ 6 x Δ: δυνατόν δὲ Ω τούτοις Z 8 ἐν
 ΔΝΕΟ: ἐπὶ ΓΕZ 9 μὲν] ἐλ Γ δεῖ ΓΔ χρῆσθαι] (ἴσως γρ. χρῆσθαι· δρα
 κριτ. σημ.): humectare C 9-11 χρῆσθαι, καὶ τὰ προσπεπλασμένα τῶν
 ὑγρῶν μαλάττεσθαι τε καὶ λεπτύνεσθαι καὶ -κενοῦσθαι καὶ τὰς Δ: χρῆσθαι τὰ
 προσπεπλασμένα τῶν ὑγρῶν λεπτύνεσθαι τε καὶ -κενοῦσθαι καὶ μαλάττεσθαι καὶ
 τὰς E 11 προσπλέκόμενα ΝΕΟ 13 Τέλος τοῦ ἰβ' λόγου Ε: ἐλ NO (τέλος
 δέ) 13-121,9 x ΓΔΕΖ, (μετὰ 122;12) ΑΜΝΠ: ἐλ Ω 13 ὥσῳτι Γ: ὅτι
 Δ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ δέρμα Δ 14 διαδίδοσθαι ΑΜΝ ὑποκειμένου
 ΔZ 16-17 λελεπτύνθαι - ἀνευρύνθαι Δ 18 ξηραντικῆς M συνεχῶς
 διδομένη ΑΜΝ 19 εὐχέρως Z: ἐν καιρῷ Δ ἐκθεραπεύειν Δ

μὴ ξηρᾶναι τῶν χυμῶν τι καὶ λιθῶσαι καὶ ἀνίατον ἢ δυσίατον ἐργάσασθαι
κατὰ τὸν τῆς προφυλακτικῆς καιρὸν οὐ χρὴ ταύτην μιγνύειν ἀλλ' εἰς
ὕστερον· δαπανᾷ γὰρ καὶ ἀνιμᾶται τὰς ἐν αὐταῖς ταῖς διαθρῶσεσιν ὑπο-
λιμπανομένας ὑγρότητας. καὶ ἔξωθεν δὲ ἡνίκα διαφορῆσαι βουλόμεθα,
ἀνιέμενον τὸ φάρμακον ἐλαίῳ παλαιῷ ἢ σικυωνίῳ καὶ χριόμενον μεγὰ 5
λως ὀνίνησι καὶ μάλιστα ὁπότε χωρὶς ὀστῶν ἐσκευασμένον ἐστί· τηνι-
καῦτα γὰρ οὐ διαφορητικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ συνακτικῆς γίνεται δυνά-
μεως· διὸ καὶ τοῖς οὐ διαφορεῖσθαι μόνον ἀλλὰ καὶ ῥώννυσθαι τὰ ἐκτὸς
τοῦ σώματος δεομένοις χρησιμώτατόν ἐστιν οὕτω προσαγόμενον. τούτῳ
τῷ φαρμάκῳ καὶ ἄρθριτικούς καὶ ποδαγρικούς ἰώμενος, οὐκ ἂν μετα- 10
γνοίης· καὶ ἥπατικούς δὲ τοὺς ἐπ' ἐμφράξει καὶ σπληνικούς θερα-
πεύσεις καὶ ἐχεοδήκτους καὶ τοὺς δηλητήριον πίνοντας καὶ ἐπιληπτικούς,
εὐκαίρως αὐτῷ χρώμενος, ἀλλὰ καὶ ἄλλων παθῶν εὐρήσεις αὐτὸ θερα-
πευτικὸν ἱκανῶς, περὶ ὧν μηχανεῖν κατὰ γε τὸ παρὸν οὐκ ἄξιον. καὶ ἡ δι'
ἐχιδνῶν δὲ θηριακὴ Ἀνδρομάχου, περὶ τῆς πλείστα ὁ Γαληνὸς διεξῆλθεν, 15
χρησίμως δίδοται τοῖς ψυχροτέροις καὶ ὑγροτέροις σώμασιν· καὶ ἔξωθεν
ἐπιτηδεῖως ἐπιχρίεται ἀναλυομένη ὡς προεῖρηται μετ' ἐλαίου παλαιοῦ
ἢ σικυωνίου. καὶ οἱ ἄλλες δὲ οἱ θηριακοὶ καὶ ὁ διὰ τῆς γεντιανῆς τροχί-
σκος καὶ ὁ διὰ τοῦ ὑπερείκου καὶ τὰ ὅμοια τοῖς ἐπὶ πολλῷ καὶ παχεῖ
ῥεύματι κάμνουσιν ὠφέλιμά ἐστιν· τοῖς δὲ ἐπὶ χολώδει ῥεύματι κάμνουσι 20
καὶ ἀπλῶς πᾶσι τοῖς θερμοτέροις βλαβερώτατά ἐστι καὶ ταῦτα καὶ τὸ

1 τὸν χυμὸν E 2 x ΓΕΖ: προφυλακῆς ΔΑΜΝ 3 postea, si ita vide-
bitur C ἀνιμᾶται ΓΕ 4 βουλόμεθα Δ 5 ἐνιέμενον ΕΖ καὶ
χριόμενον] ἐλ C 7 διαφορητικὸν ΕΝ συνεκτικῆς ΕΝ γίνεται Ζ: ἐστὶ
ΑΜΝ 8 διαφορεῖσαι Ν τάκτος ΓΖ 11 δὲ ΔΖC: τὲ Ε: δὲ καὶ ΓΝ: δὲ καὶ
ποδαγρικούς καὶ ΑΜ καὶ σπληνικούς] σπληνικούς ΑΜ: σπληνὸς Ν θεραπεύεις
Δ 12 τοῦς] ἐλ Ζ 13 χρωμένους Δ 14 κατὰ γε τὸ παρὸν] ἐλ C δι'
ΓΔΖ: ἐλ ΕΑΜΝ 15 (ἔρα Γαλ. XIV, 211-310, 181^{ως} δὲ 274-5) 17
ἐπιτήδεως Ν ἀναφυρομένη Μ: ἀναφυρόμενον Ν: ἀναφυρῶ^{μν} Α ὡς εἰρηται
ΕC 18 δὲ οἱ] δὲ Ζ 20 ῥεύματι (τὸ α') ΔΩC: γρ^α αἵματι Δ^ω ὠφέλιμον
ΓΕΖ x Δ: ἐστὶ ΓΕΖ: εἰσὶ ΑΜΝ κάμνουσιν (τὸ β') ΕΝ: ἐλ Ζ 21
βλαβερώτατον ΓΛ^α

E 126^a 3 M 208^b 12 II 90^a 14 Z 373^a 15 Δ 275^b 19

προκείμενον ἡμέτερον φάρμακον· οὐ μόνον γὰρ οὐδενὸς ἀπολαύουσιν ἀγαθοῦ ἐκ τῆς πόσεως τῶν τοιούτων φαρμάκων οἱ τὴν χρᾶσιν θερμότεροι, ἀλλὰ καὶ παρέσσειν ἀνιάτοις ἀλίσκονται πολλάκις ἀποξηραίνοντες· γενναίως καὶ κακοχυμίας περιπίπτουσι διαβρωτικάις, ἐφ' αἷς 5 κακῶς ἔσθ' ὅτε ἀποθνήσκουσιν. | προσεπιβλέπειν δὲ χρὴ τῇ χρήσει τῶν Γ 284^b τοιούτων φαρμάκων καὶ τὴν ἀραιότητα καὶ πυκνότητα τοῦ θεραπευομένου σώματος, ἔτι τε καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους καὶ τὸ χωρίον· πρὸς ταῦτα γὰρ ἀποβλέπων ἔλαττον ἢ πλεον δώσεις, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ πρὸς τὸ μέγεθος ἢ τὴν μικρότητα τοῦ σώματος ».

10 Περὶ τῆς τῶν ἐχιδνῶν βρώσεως.

Χρήσιμος δὲ ἰκανῶς ἐστὶ καὶ ἡ τῶν ἐχιδνῶν βρώσις τοῖς ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς ἅπασιν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἀσθματικοῖς καὶ τοῖς ἐλεφαντιῶσιν, ἀπάγουσα διὰ τοῦ δέρματος ἅπαντα τὰ τοῦ πάθους αἷτια περιττώματα 15 καὶ θερμὰ τινα καὶ ψυχρὰ τύχη· προλεπτύνειν δὲ αὐτῶν καὶ προκενοῦν συμφέροι· τὰ λίαν παχέα τε καὶ γλίσχρα· τούτου γὰρ γενομένου, τὰ κατὰλοιπα πρὸς τῆς τῶν θηρίων βρώσεως ἐκκενοῦται ῥαδίως ἐπὶ τὸ δέρμα φερόμενα· διὸ καὶ ἐν ἡλίῳ ποιεῖσθαι τὰς βρώσεις τῶν θηρίων κελεύειν, συνεργεῖν δυναμένῳ τῇ θερμασίᾳ πρὸς τὴν ἔξω τῶν ὑγρῶν φοράν· σκέπειν δὲ χρὴ τὴν κεφαλὴν. δεῖ δὲ νεοθηρεύτους εἶναι τὰς ἐχιδνας καὶ εὐμε- 20 γέθεις καὶ μὴ ἐκ τῶν παραθαλαττίων τόπων· διψῶδεις γὰρ αἱ τοιαῦται.

1 φάρμακον ἡμέτερον E 2 ἐκ τῆς πόσεως] ἐλ N 3 πολλάκις] ἐλ NX
4 καὶ] ἐλ AMN οἷς AMN 5 κακοῖς M ἐν τῇ Δ 6 τὴν πυκνότητα M
9 καὶ ΓΔΖC: ἐλ ΕΑΜΝ σώματος] πάσχοντος N (εἶτα 126,7-128,10
ΑΜΝΗ) 10-122,12 x ΓΔΕΖC, (μετὰ 114,11) ΑΜΝΗ (πρβ. Γαλ. XII,
311): ἐλ Ω 10 περὶ - βρώσεως] ἐλ M 13 x E: ἀπάγουσά (-α Z) τε Ω τὰ]
ἐλ EZ 14 καὶ θερμὰ ZN x ΔΕΖ: τύχοι ΓΑΜΝ προσπλέκειν N
δὲ] τὲ E αὐτῶν ΓΔΕΖ: αὐτοὺς ΑΜΝ: αὐτὸν Η 15 λίαν] ἐλ C καὶ] ἐλ
N 16 πρὸς ΓΔΖ: πρὸ ΑΜ: πρὸ ΕΑΝ 16.17 θηριακῶν N x Δ: ἐκκενοῦνται
ΓΕΖ: ἐκκενοῦν ΑΜΝ 17 κελεύει EZC jubet, utpote quod inde juventur,
atque vie caloris humorum delatio foras feratur· C 18 x*: δυνάμενον
Δ: δυνάμενα Z: δυνάμενων Ω τῇ θερμασίᾳ] ἐλ Γ

εἴτα κόψαντα χρή τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν οὐρὰν ἀποδέρειν καὶ τὰ ἐντὸς ἅπαντα ἀποβαλόντα πλύνειν τρισὶν ὕδασιν, κᾶπειτα ἐψεῖν μεθ' ὕδατος καὶ ἀνήθου μάλιστα χλωροῦ καὶ συμμέτρου ἐλαίου καὶ μετὰ τὴν αὐτάρκη ἐψησιν ἀρτύσαντα ἅλσι συμμέτροις διδόναι ἐσθίειν ὅλην ἔχιδναν ὡς ἔγχελυν. ἔνιοι γοῦν τῶν φαγόντων ἰδροῦσιν ἱκανῶς καὶ φθειρῶν πλῆθος ὃ γεννῶσιν· πάντες μέντοι γε ἁπλῶς οἱ ἐσθιόντες κουφοτάτων σφῶν αὐτῶν γιγνομένων αἰσθάνονται· διόπερ τοῖς περιττωματικὸν ἔχουσι τὸ σῶμα καὶ δεύτερον καὶ τρίτον τοῦ ἔτους διδόναι συμφέρει, δεύτερον μὲν κατὰ τὸ ἔαρ, ἅπαξ δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον. παραιτεῖσθαι δὲ καὶ τούτων τὴν βρωσὶν χρή ἐφ' ὧν ἀμέτρως τὸ σῶμα διὰ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς ἢ ἰδρώ- 10 των φυσικῶς κενοῦται· κινδυνώδης γὰρ ἡ βρωσίς αὐτῶν τοῖς τοιοῦτοις γίγνεται διὰ τὴν ἄμετρον διαφόρησιν. λεγέσθω δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν ἄλλων ἀντιδότων.

Ἀντίδοτος ἡ διὰ τεσσάρων.

Τὸ μὲν οὖν τετραφάρμακον καλούμενον, ὑπὸ δὲ τινων μυστήριον, 13 σύγκειται διὰ γεντιανῆς καὶ ἀριστολογίας καὶ δαφνοκόκκων καὶ σμύρνης ἴσων κατὰ τὸν σταθμόν. δίδεται δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν εἰς προφυλακὴν ἐξ αὐτοῦ δι' ὕδατος θερμοῦ κοχλιαρίου τὸ ε". ὠφελεῖ δὲ τοὺς φλεγματι- 14 κούς, τοὺς δὲ χολερικοὺς ἀδικεῖ.

Ἡ διὰ τοῦ ὑπερείκου.

20

Ἡ δὲ διὰ τοῦ ὑπερείκου γέγραπται ὑπὸ τινων οὕτως· « ἀντίδοτος ἰω- 15 μὲνη ποδάγρας, ἰσχυάδας καὶ καθόλου φάναι πάσας ἀρθρίτιδας ἐνιαυτοῦ

1 ἔπειτα Δ 1-2 κ ΔΕΖ: κόψαντας-ἀποβαλόντας ΓΑΜΝ 1 ἀποδέρειν] ἐλ C 3 καὶ ἀνήθου] ἀνήθου M 4 κ Δ: ἀρτύσαντας ΛΜ: ἀρτύοντα ΕΖ^α: ἀρτύσαντες ΓΝ μετρίοις M ὅλην Δ (ἴσως γρ. τὴν): πλὴν Ω: ἐλ C ἐχιδνας Z 5 ἱκανῶς ἰδροῦσι Δ 6 πάντως ΕΝ 8 διδόναι τοῦ ἔτους Ε 9 τοῦτους Δ 10 ἀναπνοῆς Ε ἤ] ἐλ M 11 φυσικῶν MC 12 διαφόρησιν.] (εἴτα 119,13-121,9) ΑΜΝΠ 12-125,15 κ ΓΔΕΖ (πρ6. Ὁρ. V, 556): ἐλ Ω 14 τεσσάρων, ἡ μυστήριον. Z 15 καλούμενον ΔΕΖ: ἐλ Γ ὑπὸ δὲ τινων Z: ὑπὸ τινων δὲ Δ 17 ἴσον Ε ἡμέραν ἐξ αὐτοῦ εἰς προφυλακὴν δι' Γ 20 (πρ6. Τρ. II, 553) Ὁ Ε: Ἀντίδοτος ἡ Δ 21 Ἡ δὲ ΓΔΖ: ὁ Ε 22 καὶ ΓΔΖC: ἐλ Ε ἐπὶ ἐνιαυτοῦ Δ

Z 373^a 15

πινομένη. τοιοῦτοί δὲ τὸν στόμαχον καὶ ὀξυωπεστέρους ἀποφαίνει καὶ τὴν
 ἄλλην αἵσθησιν ἀκριβεῖς καὶ εὐμαθεστέρους, κενοῦσα πρῶτος δι' οὖρων.
 ὅθεν οὐδ' ἄλλο τι λυπεῖ μέρος· οὐ γὰρ ἀποκρούεται τὴν ὕλην ἐκ τῶν πε-
 5 πονθότων ἐφ' ἕτερον χωρίον τοῦ σώματος ὃν τρόπον τὰ ἔξωθεν ἐπιθέ-
 ματα συστέλλοντα, ἀλλ' ἐξάγει τὰ τῶν νοσημάτων αἷτια διὰ τῶν κατὰ
 κύστιν τε καὶ κοιλίαν καὶ τὸ ὅλον σῶμα ὑγιεινότερον ἀποδείκνυσιν. διὸ
 καὶ ἐπιληπτικούς ἐνίησι πινομένη· ἄλλους δὲ χρονίων καὶ πάνυ χαλεπῶν
 ἀλγημάτων τῆς κεφαλῆς ἐρρύσατο οὐκ ἐλπίζοντας ὑγιασθῆναι· σπλῆνα
 δὲ σκιρρωθέντα καὶ ἥπαρ καθίστησιν· τὰ δὲ ἀρθριτικὰ οὕτω πάνυ δρα-
 10 στηρίως ἰᾶται, ὥστε καὶ πῶρους τισὶν ἐκ τῆς τῶν παθῶν βίας τοῖς ἄρθροις
 ἐπιπαγέντας διέλυσεν». ἔχει δὲ ἡ σύνθεσις ὥδε· χαμαῖδρυος γο θ', κενταυ-
 ρείου γο η', ἀριστολογίας στρογγύλης γο ζ', γεντιανῆς ῥίζης γο ς', ὑπερεί-
 κου κόμης γο ε', πετροσελίνου γο δ', μήλου ἄθαμαντικοῦ γο γ', φοῦ πον-
 τικοῦ γο β', ἄγαρικοῦ γο β', μέλιτος ἀπηφρισμένου λι γ'. σκεύαζε οὕτως·
 15 ἕκαστον ἰδίᾳ κόπτε καὶ σῆθε, ἔπειτα στήσας μίσγε ἅμα καὶ πάλιν σῆθε,
 ἵνα ἀκριβὲς ἡ μῆξις γένηται, εἴτα μιγνὺς τῷ μέλιτι ἀπηφρισμένῳ πλάσσε
 τροχίσκους ἀνὰ <α' καὶ δίδου τροχίσκον α'. ἡ χρῆσις περὶ ὥραν τρίτην
 τῆς ἡμέρας, τῆς γαστρὸς κατὰ τὸ σύνηθες | διαχωρησάσης· ἄνιε δὲ τὸ Γ 285^a
 φάρμακον ὕδατι θερμῷ ἐνὶ καὶ ἡμίσει κυάθῳ. πίνοντα δέ, εἰ μὴ δὲν κωλύοι,
 20 χρὴ περιπατεῖν ὅπως τῷ φαρμάκῳ ἰόντι κάτω σύλληψις ἐκ τῆς κινή-
 σεως γίγνεται. τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ ἄλλως μὲν ἐστὶ δραστικὸν γεν-

2 πρᾶεως E 3 ἄλλων Γ 4 χωρὶς Γ 5 συστέλλοντα E 6 ὅλον
 ΔΖ: ἄλλον ΓΕ 8 κ ΓΖ^β: ἐλπίζοντα ΕΖ: ἐλπίσαντας Δ 12 ἡ ΓΕΖ: γ·
 ἐν ἄλλω ἡ Δ στρογγύλης ΔΖC: ἐλ ΓΕ 14 κ ΓΕΖC: ἀγαρικοῦ οὐ γ α· ἐν
 ἄλλ' β Δ Hoc autem modo parato C σμίγς E 16 μίγνυς-καὶ πλάσσε
 Δ 17 τροχίσκον α' ΓΔΕ: α' Ζ: ex eis unum pro vice C ὥρας γ E 19 ἐνὶ
 ΓΔ: ἐν ἡ Ζ: ἐν ἡ E κ Δ: ἡμισυ ΓΕΖ κ*: κυάθ' ΓΔ: κυάθου ΕΖ
 κωλύοι ΓΔΖ Müller: κωλύει E 20-21 ὅπερ τῷ-γίγνεται E: quo ex motu
 euntis pharmacum inferna contingat C ἐστὶ ΓΔΖ: ἐλ E

ναίως, ἐξ ἰσχυρῶν συγκείμενον τῶν ἀπλῶν, ἔτι δὲ μᾶλλον δραστικώτερον γίγνεται διὰ τὴν ἀριστολογίαν, ὠφελεῖν πάνυ πεφυκυῖαν τὰ ἀρθριτικὰ νοσήματα, καὶ ὀνίνησί γε τὰ σκληρὰ σώματα. τὸ δὲ ἡμέτερον καὶ τοῖς μαλακοῖς ἀρμόττει σώμασιν. Ἀντίδοτος ἡ διὰ τῶν καρκίνων. Ἐχει δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν καρκίνων οὕτως· καρκίνων εὐμεγέθων ζώντων κεκαυ- 3 μένων ἐπὶ χαλκῷ ἀγγεῖω γο δ', γεντιανῆς ἀτρήτου γο ε', λιθάνου ἀτόμου λευκοῦ γο α'. ὑπόκαιε ξύλα ἀμπέλινα. ἡ δόσις κοχλιάριον α'.

Τὸ διὰ τῶν κεκαυμένων ποταμίων καρκίνων.

Γράφω δέ σοι καὶ ἄλλο τοῖς περιττωματικοῖς καὶ μαλακοῖς ἀρμόττον σώμασιν. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ διδόμενον τοῖς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δακνο- 10 μένοις, οὗ τὴν σύνθεσιν ἐν τῷ περὶ λυσσοδήκτων λόγῳ ἐνεταξάμην, λέγω δὴ ἐν τῷ ἔκτῳ. « προσέβαλον δὲ ἐγώ, φησὶν ὁ Φιλάγριος, τῇ σκευασίᾳ τούτου τοῦ φαρμάκου καὶ πετροσελίνου <η', τὰ πολλὰ δὲ καὶ ι', ὡς διουρητικὸν γενέσθαι, καὶ πολλοὺς ὠφέλησα τῶν ἀρθριτικῶν καὶ μάλισθ' ὅσοις ἀπαλὸν τε καὶ λευκὸν ὑπῆρχε τὸ σῶμα, διδοὺς μύ- 15 στρου συμμέτρου, ποτὲ μὲν δι' ὕδατος μόνου, ποτὲ δὲ διὰ μελικράτου· καὶ μέντοι καὶ μέλιτι πολλάκις ἀνέλαβον αὐτὸ ἀπηφρισμένῳ, φυλάττει βουληθεὶς ἀδιάπνευστόν τε καὶ ἰσχυρόν, κἄπειθ' ὁμοίως ἐπότισα ὡς προεῖρηται ».

Ἀντίδοτος ἡ διὰ τῶν δύο κενταυρείων <Ἀνθου>.

20

Ἀντίδοτος ποδαγρική ἡ διὰ τῶν δύο κενταυρείων τῶν πάνυ παραδόξων

3-7 τὸ δὲ-κοχλιάριον α'] (ἴσως ἐπέισακτον ἢ θετέον μετὰ τὸ ἐν στ. 12 ἔκτῳ ὅρα Ἀετ. 5', κδ', 107^a, 52 καὶ κριτ. σημ.) 3 τὸ δὲ ἡμέτερον] ex cancris autem pharmacum C 4 Ἀντίδοτος ἡ διὰ τῶν καρκίνων ΓΔΕ: ἡ διὰ τῶν καρκίνων Z: ἐλ C ἔχει-5 οὕτως ΓΔΕC: ἐλ Z 6 δ' ΓΔΕZC: ἐν ἄλλ' ἢ Δ^ω Ἀετ. ἀτρί^π Δ 7 ἀμπέλων E 8 κ ΓΔ: Τὸ διὰ τῶν ποταμίων κεκαυμένων καρκίνων E: ἐλ Z 9 κ ΔΕ: γράψω ΓΖ ἀρμόττει E 10 τὸ ΓΕΖ: ἐλ Δ 11 ἐν τοῖς E κ ΓΕ: ἐνετάξαμεν ΔΖ 13 <η' ΓΔΖ^ωC: ὁβολοὺς η' E: ἐλ Z κ ΔΖ: δὲ δέκα ὡς Γ: δὲ καὶ ἡ E 14 ὠφέλησά Δ: ὠφέλησεν Z: ὠφέληται ΓΕ 17 κ ΔC: μέλιτος ΓΕΖ ἀπηφρισμένον E 20 διὰ ΓΔΕ: ἐλ Z δύο ΔΕΖ: ἐλ ΓC <Ἀνθου>* (ὅρα 5,21): διὰ πείρας Z: ἐλ ΓΔΕ

Δ 276^a 1 E 127^b 12

διὰ πείρας· πολλοὺς γὰρ εἶδον σωθέντας δι' αὐτῆς. ἔστι γὰρ μέγα σωτή-
ριον ποδαγρικῶν, ὡς τινας, διὰ πεντεκαίδεκα ἐτῶν, χρησαμένους αὐτῇ
βαδίζειν παρεσκεύασεν. ἔστι δὲ εὐστόμαχον, εὐκοιλιον, διουρητικόν·
ἔχει δὲ οὕτως· κενταυρείου λεπτοῦ κόμης, κενταυρείου μεγάλου ῥίζης,
3 χαμαίδρουος, γεντιανῆς, ἀριστολογίας στρογγύλης ἴσον ἐκάστου, ἀνὰ λι-
α'. κόψας σήσας δίδου <α' ἐπὶ ἡμέρας μ' μεθ' ὕδατος θερμοῦ· ταῖς δὲ
ἐξῆς ἡμέραις δίδου ἐπ' ἄλλας τεκε' ἡμέρας <τὸ ς" ὁμοίως. "Αλλη ἀν-
τίδοτος ποδαγρικὴ πεπειραμένη. 'Ανίσου, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, πεπέ-
ρεως κοινοῦ, πεπέρεως μακροῦ, κνίδης σπέρματος τοῦ ἐντὸς ἀνὰ <β',
10 εὐφορβίου <δ', μαστίχης <ς', σμύρνης <δ', μόσχου κεράτιον α',
σκίγγου α' τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς, μέλιτος τὸ ἄρκουν. ἡ δόσις καρούου πον-
τικοῦ μέγεθος ἐν μελικράτῳ. τούτῳ τις τῶν φιλῶν χρώμενος, ποτίζων
ἐξ αὐτοῦ δις τῆς ἐβδομάδος, χρίων δὲ τοὺς πάσχοντας τόπους τῷ χλωρῷ
ἀλειμμάτι τῷ ἐπιγεγραμμένῳ "Ανθου μετὰ ῥοδίνου ἢ μηλίνου καθ' ἐκά-
15 στην ἡμέραν, πολλοὺς ἔσωσεν. 'Αντίδοτος ποδαγρικοῖς λαμβανομένη
ἐπ' ἐνιαυτὸν κατ' 'Αναστάσιον· ἔχει δὲ οὕτως. 'Αγαρικοῦ, κενταυρείου, κιν-
ναμώμου, φύλλου, ἀλόης πρωτείας ἀνὰ γο α', πετροσελίνου, μήου ἀνὰ γο β',

1 γὰρ μέγα ΓΔΖC: δὲ μέγα E 2 ποδαγρικὸν Z. κ Z: διὰ πέντε καὶ δέκα
ἐτῶν ΓΔE: per XV annos podagra correptos C 3 κ EZ: εὐστόμαχος, εὐκοί-
λιος, διουρητικὴ ΓΔ 5 puta lib. ΓC: ἐλ Z 7 κ ΔZ: ἐπ' ἄλλαις τῷ ἡμέραις
Γ: ἡμέρας τεκε' ἄλλας E 8 ποδαγρικοῖς Γ πεπειραμένη ΓΔEC: ἐλ Z
9 κ ZC: πῆρ' ΓΔ: καὶ E κνίδης ΓEZ: κνί' ΔC 10 σμύρνης ΓC:
ζιγγιβε' Δ: ζῆ EZ κ*: κερᾶ' ΔE: κέρατον Γ: κέρατος Z: siliquam C
11 σκίγγου ἐνδὸς-12 τὸ μέγεθος Δ 13 χρίων δὲ EZ: καὶ χρίων ΓΔ 14 μέλιτος
E 15-126,3 κ ΔC, (μετὰ 128,10) ΓZAMN: ἐλ Ω 15 'Αντίδοτος ποδαγρικὴ
(διὰ πείρας ΔC) ΔZNC: ἐλ M 15-16 λαμβανομένη-οὕτως Z^ω 16 ἐπὶ Δ κατὰ
ΓΔAM 16 ἔχει δὲ οὕτως.] ἐλ C 16-126,3 κ ΓAMN: 'Αγαρικοῦ, ῥέου ἀνὰ οὐγγ
α, πετροσελίν' οὐγγ β, φοῦ, ἀριστολόβ' μακροῦ ἀνὰ οὐγγ α ς", γεντιανῆς οὐγγ γ,
ὑπερικοῦ οὐγγ β ς", κενταῦ, κινναμῶ, φῶλ', ἀλόης πρωτείας ἀνὰ οὐγγ α, ἀρι-
στολόβ' στρογγύ οὐγγ γ ς", (ἐν ἄλλ' α ς" Δ^ω), χαμαίδρουος οὐγγ δ ς", μίου οὐγγ
β, ἡ ναρδοστάχυος (γρ' καὶ ναρδοστᾶ Δ^ω) τὸ διπλοῦν. Δ C, 755-6 (ἀναλυτικῶς
καὶ ἐν διαφορῶ τάξει C) 17 φῶλ' Z: φῶλων Z^α

Z 374^a 8 Π 91^a 11 N 423^a 18

φοῦ, ὑπερείκου ἀνὰ γο β', γεντιανῆς γο γ', ἀριστολογίας μακρᾶς, ἀριστο-
λογίας στρογγύλης ἀνὰ γο α' ε', χαμαίδρου γο δ' ε' καὶ ναρδοστάχους
τὸ διπλοῦν. Ἄλλη ἀντίδοτος ποδαγρικὴ διὰ πείρας διδομένη τὸν ἐνιαυ-
τὸν κατὰ τὸν ἐπίσκοπον Δοάρων· ἔχει οὕτως. Ἀγαρικοῦ, ῥέου βαρβα-
ρικοῦ ἀνὰ γο α', πετροσελίνου γο β', φοῦ γο α' ε', γεντιανῆς γο γ', 5
ὑπερείκου γο β' ε', κενταυρείου γο δ', μήου γο β' ἢ ναρδοστάχους γο δ'.

ξη' Τίνας τῶν ποδαγρικῶν λουστέον καὶ ὅπως.

Πρόδηλον μὲν ὡς μετὰ τὰς παρακμὰς τῶν φλεγμονῶν ἅπασι τοῖς πο-
δαγρικοῖς χρησιμώτατόν ἐστι σφόδρα τὸ λουτρόν· χρήσιμον δὲ καὶ ταῖς
ἀκμαῖς ἐσθ' ὅτε γίνεται ἡ νήστεως ὄντος τοῦ κάμνοντος ἢ ἀγρυπνήσαντος 10
ἐπὶ πολὺ ἢ ἄλλως κοπιᾶσαντος. λούειν δὲ χρὴ ἐν τῇ ἀνετικῇ ἡμέρᾳ, ὅξει
καὶ ἀλσι μεμιγμένοις σπογγίᾳ διαθρέχοντας καὶ περιτιθέντας τοῖς τόποις,
ὅπως ἀρρευμάτιστοι μείνωσιν, θόόναις τε ξηραῖς ἀνατρίβειν τὸ ὅλον
σῶμα καὶ νίτρω πλείονι, καὶ χρορίζειν μὲν ἐν τῷ ἀέρι κελεύειν, συμμέ-
τρως δὲ ἐμβιβάζειν μὴ τῷ θερμῷ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ψυχρῷ. χρήσιμον 15
δὲ τὸ λουτρόν γίνεται τοῖς ξηροτέροις φύσει καὶ ἰσχυοῖς καὶ μελαντέροις
τὴν χροῖαν καὶ ὄγκου ἀπηλλαγμένοις παντός. οὐδὲ γὰρ ἐγείρεται εἰς ὄγκον
πάνυ τὸ πάσχον μέρος τοῖς τοιούτοις, διασπᾶσθαι δὲ καθάπερ ὑπὸ κυνός
φασὶ τὰ ἐν τῷ βᾶθει τοῦ σώματος καὶ τείνεσθαι τάσιν ἀμήχανον καὶ ὑπο-
φρίττουσι πολλάκις, τοῦ περισστέου ὑμένους δακνομένου ὑπὸ ῥεύματος δια- 20
βρωτικοῦ ἀλυκοῦ τε ἢ δριμέος καὶ λεπτοῦ. σφόδρα οὖν ὠφελοῦνται οἱ

Γ 285^b τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν βαλανείων· διόπερ οὐ μόνον ἄπαξ αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ | δεύ-

1 β ΓN: β ε' AM 3 (εἴτα 128,5-10) Γ: (130,8-131,18) AMNII 3-6 x
ΔC (πρβ. Τραλ. II, 573): ἐλ Ω 4 x*: δωάρων Δ ἔχει οὕτως. Δ: ἐλ C x
Δ: Agarici un. i. rhei Barbarici unc. i C 7-128,10 x ΓΔEZC, (μετὰ 121,9)
AMNII: ἐλ Ω 10 x Γ: ἡ νήστιδος ὄντος ZAMN: νήστεος ὄντος Δ: κνηστιόν-
τος EC 12 μεμιγμένον ZN σπογγᾶς Z: σποδιᾶς E κατὰ τοῖς N 13
θόόνοις E 16 ξηροτέροις E^{uδ}Ω: ψυχροτέροις E 17 χροῖαν* (ἥρα 8,11^π):
χροῖαν Ω 19 x Γ^δΔ^δEC: γίνεσθαι ΔM: γίνεσθαι ΓZAN 20 x Δ: περισσίου
ΓE: περισσείου ZAMN 21 λεπτοῦ σφόδρα. ὠφελοῦνται οὗτοι (δὲ οἱ τοιοῦτοι
Δ) ΔEC 22 τοῦ βαλανείου E

M 209^a 10 E 128^a 16 II 91^b 17 Δ 276^b 21

τερον καὶ τρίτον λουστέον ἐγχρονίζοντας τῷ ἀέρι κατὰ πάντα συμμέτρως
 ὑπάρχοντι δέχρα λίπους τινός· οὕτω γὰρ ἂν μᾶλλον ἀποκενωθεῖεν. ἀπείτα
 ἀλειφομένους ἐλαίῳ γλυκεῖ σὺν ὕδατι τεταραγμένῳ, καθιέναι εἰς τὸ θερμὸν
 ὕδωρ καὶ διατρίβειν ἐν αὐτῷ. τῷ μέντοι ψυχρῷ μὴ προσάγειν, ἢν μὴ τις
 5 αἴσθησις αὐτοῖς ᾗ θερμασίας ἀμέτρου· τὰ δὲ πλείστα χλιαρῷ ὕδατι ἢ
 γαλακτώδει καταχεῖσθαι ἐν τῷ πρώτῳ οἴκῳ τοῦ βαλανείου. εἰ δὲ σὺν
 ὄγκῳ τινὶ μὴ πάνυ μεγάλῳ ὑπολειφθέντι μετὰ τὰς κενώσεις ὀδυνῶνται
 τινες, προσήκει κατὰ τὸν ἀέρα τοῦ βαλανείου τρίβειν τὸ ὅλον σῶμα σιν-
 δόσι ξηραῖς ἄχρι φοινίξεως. χρηστέον δὲ καὶ σιγήγμῃσι τοῖς δι' ἀδάρχης
 10 καὶ νίτρου καὶ πεπέρεως, πυρέθρου, σταφίδος ἀγρίας, ἔσων ἐμβαλλομένων
 τῷ σταθμῷ. τὸ μὲν οὖν ὅλον σῶμα τούτοις ἀνατριπτέον, εὐτόνως τῇ
 τρίψει χρωμένους· τῶν δὲ ποδῶν καταχεῖν ἄλμην σύμμετρον, ἐν τε τῷ
 θερμῷ μὴ χρονίζειν ὕδατι, τοῦ δὲ ψυχροῦ μηδὲ προσάπτεσθαι. μὴ προσ-
 όντος δὲ βαλανείου, τοὺς μὲν δακνομένους καὶ δριμυτέρους ἐπαντλεῖν
 15 ὕδατι γλυκυτάτῳ θερμῷ καὶ ἀλείφειν τὸ σῶμα ὅλον ἐλαίῳ χαμαιμηλίνῳ
 νήστει· τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς μὴ θερμούς τῇ κράσει, ὕγκον δὲ ἐγκαταλιμ-
 πανόμενον μετὰ τὰς κενώσεις ἔχοντας, εἰ μὴ παρείη λουτρόν, σικύ-
 αϊς θεραπεύειν, ἀρχομένους μὲν ἀπὸ τῶν ψοῶν, προϊόντας δὲ ἄνω μέχρι
 τῶν ὠμοπλατῶν, καὶ τρίβειν διὰ τῶν ξηρῶν σινδόνων καὶ τῶν ἄρτι λελε-
 20 γμένων ρυμμάτων· ὠφελεῖ γὰρ τοὺς τοιούτους τὰ τοιαῦτα καὶ ἐν βαλα-
 νείῳ καὶ χωρὶς βαλανείου, οἷόν ἐστι καὶ τοῦτο μετασυγκριτικὸν ὑπάρχον.

1 πᾶν E συμμέτρως N: συμμέτρου Z: σύμμετρον E 2 ὑπάρχοντος Z
 3 τὸ] αὐτὸ N 4 ἢν ΓΔΕ: ἴνα ZAMN 5 ᾗ A: ᾗ ΓΖΜ: ᾗ EN: εἴη Δ
 συμμέτρου E 7 κ ΓΔΕ: μεγάλως ZAMN κ ΓΔ: ὑποληφθέντι ZAMN:
 ὑποβληθέντι E 8 κατὰ τῶν κατὰ E: τοῦτοις κατὰ Δ βαγενίου ΔΜ
 ὅλον ΔΛ^δΜΝ: ἄλλο (-ν E) ΓΕΖΑC σινδόσι ξηραῖς] ἐλ Δ 9 χρυστέον E
 10 καὶ π^{πρ} ΔΝ: π^{πρ} E' πυρέθρου] euphorbio C 11 ὅλον ΔΑΜΝ: ἄλλο
 ΓΕΖΑ^δC εὐτόνοτάτῃ Δ 12 καταχεῖν Z 13 τῷ δὲ ψυχρῷ μὴ προσάπτεσθαι
 ZAMN παρόντος ΔΕ 16 νήστις Z: νήσται E 17 μὴ] ἐλ N σικύαϊς
 μὲν θεραπεύειν ἀρχομένους ἀπὸ M 18 τῶν τῶν N κ EN: ἄχρι Ω 19
 λεγομένων ZAMN 20 τοὺς τοιούτους] τούτους E 21 καὶ τοῦτο] ἐλ E
 μέγα συγκριτικὸν (-ων E) ΓΕΜ

χρίεσθωσαν οὖν αὐτῷ ἐν βαλανείῳ· εἰ δὲ ἀλουτοῖεν, μετὰ τὰ γυμνάσια
 χρίεσθωσαν αὐτῷ κᾶπειτα σπόγγοις ἀποματτέσθωσαν τὸ προσκαθήμενον
 τοῖς σώμασι τοῦ ξηρίου. ἔχει δὲ οὕτως· νίτρου ἐρυθροῦ λι α', νάπυος ξη-
 ροῦ λι β', βράθυος λι β', ἐλλεβόρου λευκοῦ λι α', θείου ἀπύρου λι α'.
 Ἄλλο Ἀνδρέου κόμητος. Νίτρου, ἐλλεβόρου μέλανος, πεπέρεως ἴσα· 5
 χρῶ. Παραδόξως δὲ ποιεῖ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸ μέγα ξηρίον, ὃ ἀσκληπιὸν
 ὀνομάζουσι καὶ τὸ ἰνδὸν ξηρίον, ἐμπασσόμενον αὐτοῖς τοῖς ὀδυνωμένοις
 τόποις ἐν τῷ λουτρῷ· πᾶν καλόν. <Ἄλλο>. Σιδήρου σκωρίαν καὶ
 ἀφρόνιτρα λευκὰ λεῖα, ἐκάστου ἴσον μίξας καὶ προσθαλὼν εὐωδίας χάριν
 φύλλου βραχὺ καὶ κόστου <χρῶ>. 10

ἔθ' Ξηρίον ἐμπασσόμενον τῷ ψιλώθρῳ τῶν ποδαγρικῶν.

Μαστίχης, λιθάνου, λίθου ἁσπίου, κισθήρεως ὀπτῆς, ἀλκυονίου, στα-
 φίδος ἀγρίας, κιμωλίας, ἐλλεβόρου λευκοῦ, σαμψύχου, λιθαργύρου,
 ἀμύλου, καρυοφύλλου, ναρδοστάχους, κυπέρου, σχοίνου ἄνθους, βουγλώ-
 σου ἀνὰ λι α', ἀρσενικοῦ λι ι', σανδαράχης λι ι', σάπωνος τὸ ἀρκοῦν. 15
 κόψας σήσας τὰ εἰρημένα χωρὶς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τῆς σανδαράχης καὶ
 τοῦ σάπωνος ἔχε ξηρίον· ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως λείου ἀσθέστου γο ι' χυλῷ

1 κ Δ: χρίσθωσαν E: χρήσθωσαν ΩC 1-2 κ EC: αὐτὸ-αὐτὸ Δ: αὐτῷ ἐν
 βαλανείῳ Γ: αὐτῷ, ZAMN 3 τοῦ σώματος N κ ΓΔE: ξηροῦ ZAMN
 κ Ω: οὕτω Δ: οὕτως· μετασυνγκριτικὸν. Z κ EC: ἐρυθροῦ λι^{CP} α'· ἐν ἀλλ δ· ἐλεβδ'
 λευ^{CP} λι^{CP} α'· ἐν ἀλλ β'· θείου ἀπύ^{CP} λι^{CP} α'· νάπυος ξηροῦ, βράθυος ἀνὰ λι^{CP} β' Δ:
 ἐρυθροῦ, ἐλεβόρου (ἐλλεβόρου Z³) λευκοῦ, θείου ἀπύρου ἀνὰ λι^{CP} α, νάπυος ξηροῦ,
 βράθυος ἀνὰ λι^{CP} β Ω sabinae lib. II C: ἐλ E 5-10 Ἄλλο (ξηρίον Γ)-κόστου
 ΓEC (μετὰ 126,3 διπλοῦν Γ): παραδόξως δὲ ἐπ' αὐτῶν ποιεῖ (ποιεῖ ἐπ' αὐτῶν ΓΔE)
 καὶ σιδήρου-κόστου. (εἶτα 5-8 Ἄλλο-καλόν. Δ) ΓΔZAMN 6-7 δ· ξηρίον ΓΔE
 (ῥα Τραλ. II, 543): ἐλ C 6 δ Δ: ὁν E: ὅπερ Γ 7 κ ΔE Τραλ.: ἰνδῶν Γ
 8 πᾶν καλὸν ΓΔE: Estque hoc C <Ἄλλο>* (ῥα κριτ. σημ.) κ E:
 σκωρίαν Γ: σκωρίας N: σκωρία Γ²ΔZAM 9 λεῖα] ἐλ Δ ἑκάστον Z ἴσα
 E misce et-adde C 10 <χρῶ>* (ἦ ἴσως γρ. μῆζον καὶ πρόσθαλε· εἶτα
 125,15-126,3 ΓZAMN) 11-130,7 κ ΓΔEZ (μετὰ 128,8· καλὸν Δ): ἐλ Ω
 11 (ῥα 6, 3^π. Τραλ. II, 545) 12 ἀσπίου*: ἀπίου Ω (ἀεὶ ἐν 62,7.83,4.10.93,13.
 18.111,6) κ*: ἀλκυονίου ΓΔEZ (78,3 E, ἀλκυονίου Ω) 13 κ ΓΔZC: ἀμύλου,
 λιθαργύρου E 14 κ Δ: καρυοφύλλου ΓEZC κ ZC: σχι^{CP} Δ: σχινίνου ΓE
 15 κ ΓC: ἀρσενικοῦ, σανδαράχης ἀνὰ λι^{CP} ι ΔEZ κ ΓΔ: χυλὸν ZE

ὀρύξης καὶ πτισάνης, εἶτα ἐπίπασσε λειότατα ἄρσενικοῦ γο α', σανδαράχης
 γο α', σάπωνος <δ' καὶ τοῦ ξηρίου κοχλιάρια β' μεγάλα καὶ ἐνώ-
 σας χρίε τοὺς πόδας ἢ καὶ ἄλλους τόπους ρευματιζομένους. οἱ δὲ τούτω
 χρώμενοι διαιτάσθωσαν οὕτως· θώθ, ὃ ἐστὶ σεπτέμβριος, γάλα καὶ ἐσθίειν
 5 καὶ πίνειν· φαωφί, ὃ ἐστὶν ὀκτώβριος, πράσα ἐσθίειν· ἄθῡρ, ὃ ἐστὶ
 νοέμβριος, μὴ λούεσθαι τὸ σύνολον· χοιᾶκ, ὃ ἐστὶ δεκέμβριος, κράμβην
 μὴ φαγεῖν· τυβί, ὃ ἐστὶν ἰανουάριος, ὄρθρου λαμβανέτω ἄκρατον·
 | μεχίρ, ὃ ἐστὶ φεβρουάριος, τεῦτλον μὴ φαγεῖν· φαμενώθ, ὃ ἐστὶ μάρ- Γ 286^a
 τιος, γλυκέα ἐσθιέτω καὶ πινέτω· φαρμουθί, ὃ ἐστὶν ἀπρίλιος, ῥαφάνου
 10 μὴ γευσάσθω· παχών, ὃ ἐστὶ μάϊος, ποδόκοilon μὴ φαγεῖν· παυνί, ὃ
 ἐστὶν ἰούνιος, ὄρθρου λαμβανέτω ψυχροῦ ὕδατος· ἐπιφί, ὃ ἐστὶν ἰούλιος,
 ἀφροδίσια ἀπεχέσθω· μεσωρί, ὃ ἐστὶν αὐγουστος, μαλάχην μὴ φαγεῖν.
 Ξηρίον τοῦ Μαλωριανοῦ. Σχιστῆς γο β', κισθήρεως γο α' λειώσας
 ἀπόθου ἐν ὑέλω· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας προπλύνας οἶνῳ στύφοντι τοὺς
 15 τόπους καὶ ἐκμάζας ποσῶς, ἐπίπασσε τοῦ ξηρίου καὶ ἀνάτριβε ἀπαλαῖς
 ταῖς χερσὶ καὶ ἕα ξηραίνεσθαι καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ ποίει τῆς ἡμέρας ὄγδοον,
 εἰ δυνατόν, καὶ ἐν νυκτὶ ὁμοίως, καὶ ὅψει διαφορομένους τοὺς ὀγκους
 τάχιστα. ἐγὼ ἴσα βαλὼν σχιστὴν καὶ κίστηριν, μᾶλλον ὠφέλησα. Πο-
 δαγρικὸν ἐκ πείρας τοῦ Παρακεραμίδου. Ἀλόγης ξανθῆς, λιθάνου,
 20 στυπτηρίας σχιστῆς, σμύρνης τρωγλίτιδος ἀνὰ ἐξάγιον α', κενταυρείου ἢ

1 κ Ε: πτισσα Δ: πτισσανών ΓΖ κ ΓΖC: ἄρσενικοῦ σανδαράχης ἀνὰ
 οὐγγ α ΔΕ 4 (θώθ), δ ΓΕΖ: Μηνί (θώθ). δς Δ (οὕτως ἐν ἐκάστῳ
 μηνί) κ* (δρα 97,2): σεπτέβριος - 6 νοέβριος - δεκέβριος - 7 ἰαννουάριος - 8
 φεβρουάριος - 9 ἀπρίλιος ΓΔΕΖ 5 φαωφί ΖC: φαωφί ΓΔΕ 6 κ ΓΔΖ: λούσα-
 σθαι Ε 7 τυβή Ζ - 18 ὠφέλησα (οὐ παραβέβληται πρὸς Ε· τέλος τοῦ
 EC) 7 κ ΔΖ: ὄρθρον Γ 8 μεχίρ ΔΖ: μεχίρ Γ 8.10.12 κ ΓΖ: φάγη Δ
 φαμενώθ ΔΖC: φαγενώθ Γ 10 κ Γ: γεύσεται ΔΖ κ ΓΔ: μαχών Ζ κ ΓΔ^ωΖ:
 ποδοκέφαλον Δ: podolypum C παυνί ΔΖC: πανί Γ 11 κ Γ: ψυχρὸν
 ὕδωρ - 12 ἀφροδίσιον ΔΖ 13 κ Γ: μαλωριάνου ΖC: μαγιστριανού Δ
 Aluminis scissi C κ*: κισθήρεως Γ^αΔ^ωΖ (ἀεὶ Ω) 15 τόπους ΓΖC:
 πόδας Δ 18 quam celerrime C κ ΓΖ: ἐγὼ δὲ Δ 18-130,7 κ Δ: ἐλ
 ΩC 19 παρακεραμίδ' Δ 20.130,1 κ*: ἐξά' Δ (τρὶς)

Λ 232^α 8 Z 375^α 12 II 92^α 21

χυλοῦ ἐξάγια β', κρόκου, ὀπίου, γομφίτου ἀνά ἐξάγια γ' ε". τὸ ὅπιον καὶ τὸν γομφίτην λείψον μετὰ μανδραγόρου χυλοῦ ἢ ἀειζώου, τὰ δὲ λοιπὰ κόψον σῆσον καὶ μίξον μετὰ οἴνου παλαιοῦ γλυκέος καὶ ποίει τρογίσκους· καὶ ἐπὶ τῆς χρείας σπόγγιζε τὸν τόπον μετ' ὀξυκράτου καὶ λύε τὸν τρογίσκον μετ' οἴνου παλαιοῦ γλυκέος καὶ ἄλειφε τοὺς ἀλγοῦντας ὅ τοπούς μετὰ πτεροῦ καὶ ἀπόθρεξον ὀθόνιον εἰς γλυκὺν παλαιὸν οἶνον καὶ τίθει ἐπάνω.

ο' Περὶ ψοαλγίας.

Δοκεῖ μὲν τὸ ἄλγημα τῶν ψωῶν εἶναι μέχρι μηροῦ καὶ γόνατος καὶ κνήμης τῆς καταλλήλου. ἔστι δὲ ὁ πόνος αὐτῶν τῶν ψωῶν καὶ μάλιστα 10 ἐπὶ τῷ κύπτειν καὶ ἀνακύπτειν καὶ πρὸς τοὺς ἀνάντεϊς τόπους ἀναβαίνειν καὶ καταβαίνειν. γίνεταί δὲ τοῦτο τὸ πάθος ἐκ παχέος καὶ γλίσχρου χυμοῦ ἐπιρρεῦσαντος καὶ ἐπιπλάσαντος τοὺς ψόας. Θεραπεία. Θεραπευτέον δὲ τοὺς πάσχοντας ἐμβροχαῖς καὶ πυρίαις καὶ καταπλάσμμασι τοῖς ἐπὶ τῶν τετανικῶν καί, εἰ εὐέκτης εἴη, φλεβοτόμησον, χρίσμασ' τε 15 καὶ ἀλείμμασιν ἀκόποις θερμαντικοῖς κατὰ τῶν ψωῶν κέχρησο καὶ τοῖς δι' ἄλῶν καὶ θείου καὶ νάρδου καὶ τῆς ὁμοίας ὕλης καὶ τρίψει προσηγεῖ ἐν ἡλίῳ καὶ ἐν βαλανεῖω καί, κατακειμένων αὐτῶν ἐν κλίνῃ, τρίβε τὸ ὅλον σῶμα, ὁμοίως τοῖς ἰσχυαδικοῖς καὶ τοὺς ψοαλγικοὺς θεραπεύων.

οα' Περὶ ἄρθριτικῶν.

Ἀρθρῆτις ἔστι διάθεσις περὶ τὰ ἄρθρα· διαφέρει δὲ ποδάγρας, ὅτι ὁ μὲν ποδαγρικός περὶ μόνους τοὺς πόδας τὴν διάθεσιν ἔχει, ὁ δὲ ἄρθριτικός περὶ πάντα τὰ ἄρθρα. παρέπεται δὲ τοῦτο τὸ ἄλγημα σφοδρότατον περὶ

1.2 γομφί' Δ (ὅρα Ἀετ. Α', 9³, 43) 8-131, 19 κ ΓΔΖΑΜΝΗ: ἐλ ΩC 8-9 περὶ ψοαλγίας ψόας τὰς λαγόνας λέγει, περὶ ταύτας γὰρ οἱ νεφροὶ καθ' οὓς αἱ ὀρέξεις τῆς συνουσίας σινίστανται· μβ'. μβ' Δοκεῖ Z: Δοκεῖ M 9 μὲν Γ: δὲ ΔΑΜΝΗ: τισὶ Z 10 κ ΓΛ: ὁ πόνος οὗτος τῶν ψωῶν Z: δδύνη τῶν ψωῶν Δ: ὁ πρὸς τῶν ψωῶν N: ὁ πόνος M 13 κ ΓΔΖΜ: καταπλάσαντος N: πλάσαντος Δ θεραπείας ΓΛ* N: ἐλ ΔΖΜ 15 τοῖς] ἐλ ΔZ κ Δ: εὐέκτης ΓΖΑΜΝ 18 τρίβε*: τρίβειν Ω 19 τοῖς ψοαλγικοῖς θεραπεύειν N 20 οα' περὶ ἄρθρητικῶν] ἐλ M

Δ 277^a 5 N 423^a 7

τὰ νεῦρα καὶ ἄρθρα διὰ προφανοῦς αἰτίας· ἔπειτα δὲ κατὰ βραχὺ ἐρυθμή-
 ματα κατὰ τῶν δακτύλων γίνονται. αὐξανόμενου γὰρ τοῦ πάθους τὰ τε
 σύμπαντα ἄρθρα πάσχει καὶ οἱ δάκτυλοι διαστρέφονται καὶ σκληρύ-
 νονται· χρονίζοντος δὲ τοῦ πάθους καὶ πυρώσεις ναρκώδεις γίνονται ἐν
 5 τοῖς παροξυσμοῖς μάλιστα νύκτωρ, καὶ ποτὲ μὲν αὐτοῖς ψῦξις ἔπεται,
 ποτὲ δὲ θερμασία. Θεραπεία. Τοὺς μὲν οὖν συνεχῶς ἀλγοῦντας καὶ ὁμο-
 λογουμένως ὄντας ἄρθριτικούς, καὶ αὐτοῖς μὲν εὐπεπεῖν πρὸ παντὸς
 κελεύω καὶ ὀλιγοποιτεῖν, ἀλείμμασί τε καὶ συγχρίσμασιν ἀκόποις θερμαν-
 τικοῖς κατὰ τῶν ἀλγούντων τόπων χρῆσθαι, τοῦτ' ἔστι τοῖς δι' εὐφορβίου
 10 καὶ νίτρου, ὀποπάνακος, θαψίας, κόστου, πυρέθρου, πεπέρεως, σμύρνης
 καὶ τῶν ὁμοίων, τοῖς διὰ νάπυός τε καὶ καρδαμώμου καὶ διὰ δαφνίδων
 καταπλάσμασιν, προνοεῖσθαι δὲ καὶ τὴν κοιλιάν εὐλυτον ἔχειν καὶ ἐμέτοις
 μετὰ τροφήν <ἦ> ἀπὸ βαφανίδων χρηστέον καὶ τρίψει προσηνεῖ μετὰ τινος
 ἀκόπου θερμαντικῆς ἢ ἐλαίου δαφνίνου, προποτισμοῖς δὲ τοῖς διὰ κενταυ-
 15 ρείου καὶ χαμαῖδρου καὶ ταῖς ἐπὶ τῶν ποδαγρικῶν ἀντιδότοις καὶ ταῖς
 ἄλλαις δυνάμεσι ταῖς πρὸς τὰ τοιαῦτα ἀναγεγραμμέναις. Πρὸς ἰσχυαδι-
 κούς. Σέσελιν, ἰθνηρίδα, θέρμια, καλαμίνθην, αἶρινον ἄλευρον, θεῖον
 ἄπυρον, κριθάλευρον, νίτρον καὶ ἀξούγγιον χοίρειον ἐνώσας χρῶ.

Τέλος τοῦ δωδεκάτου λόγου τοῦ Ἀετίου.

1 τὰ ἄρθρα καὶ νεῦρα διὰ N κ Βερναρδάκης: αὐξανόμενον γὰρ τὸ
 πάθος Ω (πρβ. στ. 4 καὶ 44, 19) 4 κ ΛΩ: πυρώσεις Λ⁸ Θεραπεία.] ἐλ
 M 9 κ Δ: χρησάσθωσαν Γ: χρησόμεθα N: χρήσομαι ZAM σμύρνης Ω: ζζ
 Λ(ἀε) 13 <ἦ>* (βρα 12, 18. 22, 1. Ἀετ. Γ', ριθ', 57^a, 30) 16-18 κ
 ΔZAMNΠ (ἴσως θετέον μετὰ 29, 5): ἐλ Ω 16 πρὸς ἰσχυαδικούς.] ἐλ
 M 17 κ Δ: τιθερίδα M: τιθερί⁸ AN: τιθέρια Z καλαμίν⁸ Ω 19 κ
 ΛΠ: Τέλος τοῦ δωδεκάτου (ιβ' Γ) λόγου ΓZ: ἐλ ΔMN (τέλος τῶν ΔM, εἴτα
 ἔπεται 80, 20-81, 16 N· βρα 81, 16^a)

Διορθωτέα Ἐν μὲν σελίδι 1 μετὰ θες τοὺς ἐν τῇ ᾧα
 ἀριθμοῦς τῶν στίχων κατὰ ἓνα ἀνωτέρω, ἐν δὲ σελίδι 105 καὶ 112
 κατὰ ἓνα στίχον κατωτέρω 71, 6^a κ ABΔ 94, 4^a ἀ-σκληπιάδιον
 94, 16^a ἐπιρρι-πτούμενον 105, 8 κατάχεε

IMPRIMERIE POLYGLOTTE ALPH. LE ROY, RENNES
